

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

3 3433 08160751 1

1021

Ga. 1-1

CHRESTOMATIE ROMÂNĂ.

TEXTE TIPĂRITE ȘI MANUSCRISE [SEC. XVI—XIX],
DIALECTALE ȘI POPULARE

CU O

INTRODUCERE, GRAMATICĂ

ȘI UN

GLOSAR ROMÂNŌ-FRANCEZ

DE

M. GASTER.

Τόρνα, τούρνα φράτρε.

Theophanes.

VOL. I.

INTRODUCERE, GRAMATICĂ, TEXTE [1550—1710].

LEIPZIG:

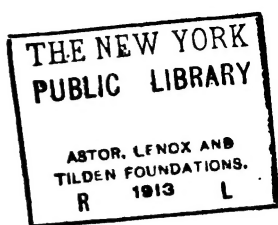
F. A. BROCKHAUS.

BUCUREȘCI:

SOCECŪ & CO.

1891.

CHRESTOMATHIE ROUMAINE.

TEXTES IMPRIMÉS ET MANUSCRITS DU XVIme AU XIXme SIÈCLE;
SPÉCIMENS DIALECTALES ET DE LITTÉRATURE POPULAIRE

ACCOMPAGNÉS

D'UNE INTRODUCTION, D'UNE GRAMMAIRE

ET

D'UN GLOSSAIRE ROUMAIN-FRANÇAIS

DE

M. GASTER.

TOME PREMIER.

INTRODUCTION, GRAMMAIRE, TEXTES (1550—1710).

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCAREST:

SOCECŪ & Co.

—
1891.

Not in the
9/15-13
O.B.

CHRESTOMATIE ROMÂNĂ.

TEXTE TIPĂRITE ȘI MANUSCRISE [SEC. XVI—XIX],
DIALECTALE ȘI POPULARE

CU O

INTRODUCERE, GRAMATICĂ

ȘI UN

GLOSAR ROMÂNNO-FRANCEZ

DE

M. GASTER.

Ἰστορία, τόρνα ἐπετρε.

Theophanes.

VOL. I.

INTRODUCERE, GRAMATICĂ, TEXTE [1550—1710].

LEIPZIG:

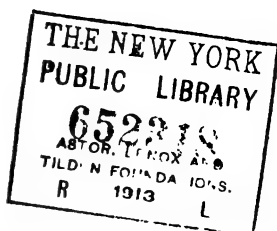
F. A. BROCKHAUS.

BUCUREȘTI:

SOCECŪ & Co.

1891.

Toute drepturile rezervate.

Tous droits réservés.

Druckerei de F. A. Brockhaus & Leipzig

PROPERTY OF
THE CITY OF NEW YORK

16
859.28

MAJESTĂȚII SALE

61

41

CAROL I
REGELE ROMÂNIEI

PROTECTORUL

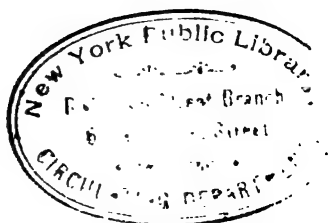
A TOT CE ESTE BUN ȘI NOBIL

LA A 25^a ANIVERSARE A SUIREI SALE PE TRON

ÎNCHIN

ACEASTĂ CARTE.

46549

PRECUVÂNTARE.

AVANT-PROPOS.

Cuvintele „τοῦτα τοῦτα πατρίε“ pe care le am ales ca motto la cartea de față, represintă nu numai cel mai vechi monument al limbei române cu care o Chrestomatie Română ar trebui să înceapă în mod firesc, dar tot deodată exprimă scopul și tendința acestei cărți: „de a ne înturna către trecut“.

Când am întreprins această lucrare, acum zece ani, intențiunea mea a fost de a culege și de a întruni la un loc, pe cât se poate mai multe texte și fragmente de texte din vechea literatură română, și de a urmări astfel pas cu pas atât mersul gradat al dezvoltării limbei românești, cât și nașterea și propășirea literaturii românești în decursul veacurilor.

Scopul meu era deci îndoit: atât filologic cât și istorico-literar. De aceste două puncte de vedere am fost călăuzit atât în alegerea materiei, cât și în modul de a reproduce textele și de a le orândui. Pentru a completa lucrarea, am mai crezut de cuviință a o precede cu o Introducere, care formează un fel de comentariu filologic și istorico-literar, după care urmează o Schiță gramaticală; iar Chrestomatia se încheie cu un Glosar, conținând toate cuvintele și formele ce se află în cartea de față.

Materia.

În cea dintâia Chrestomatie română ce s'a publicat, adecă aceea a maestrului Cipariu intitulată „Analectele literare“, autorul s'a mărginit, pe de o parte, a ne da numai extracte din cărți tipărite, eliminând cu desăvârșire manuscrisele, și pe de alta s'a oprit la anul 1700 cu extractele publicate. Monumentele cele mai vechi și cele mai de căpetenie ale limbei și literaturii române s'au dovedit însă a fi acele, ce s'au păstrat în manuscris; și o Chrestomatie care ar trece cu vedere această parte importantă a literaturii n'ar fi la înălțimea științei moderne.

Les mots „*τορνα, τορνα φρατρε*“, que j'ai choisis comme épigraphe de mon livre constituent non-seulement le plus ancien monument de la langue roumaine par lequel une Chrestomathie roumaine devrait forcément commencer, mais expriment en même temps le but que je me suis imposé dans cet ouvrage : „jeter un regard sur le passé“.

Lorsque, il y a dix ans, j'entrepris de faire ce travail, j'avais pour but de recueillir et de collectionner le plus grand nombre possible de textes et de fragments de textes appartenant à l'ancienne littérature roumaine; je me proposai aussi d'étudier la marche progressive du développement de la langue roumaine, ainsi que la naissance de sa littérature et le progrès de celle-ci dans le cours des siècles.

Mon but touchait donc à la philologie et à l'histoire littéraire; c'est cette double considération que me servit de guide pour le choix des matières, la reproduction des textes et leur arrangement méthodique. Afin de compléter ce travail, j'ai cru nécessaire de le faire précéder d'une Introduction qui formerait comme une sorte de commentaire philologique et d'histoire littéraire, accompagné d'une Esquisse grammaticale. Le tout est suivi d'un Glossaire contenant tous les mots et toutes les formes renfermés dans la Chrestomathie avec la traduction française.

Dans la première Chrestomathie roumaine portant comme titre : „Les Analectes littéraires“, qui fut éditée par Cipariu, le maître s'était borné d'une part à nous offrir quelques extraits de textes imprimés, en éliminant tous les manuscrits, et d'autre part il s'était arrêté à l'année 1700 dans la reproduction des extraits de textes imprimés. On a constaté pourtant que les monuments les plus anciens et les plus importants de la langue et de la littérature roumaines sont ceux que les manuscrits nous ont conservés; or une Chrestomathie qui négligerait cette partie importante de la littérature ne peut pas être à la hauteur de la science moderne.

Matière.

Alți autori cari au urmat, precum A. Pumnul cu „Leptura-riul“ și Lambrior cu „Cartea de cetire“ sânt mai departe încă decât Cipariu de a satisface o atare cerere. Cel dintăiu urmărea mai mult un scop literar, iar cel din urmă n'avea la dispozițiune bogăția literară de care dispunea venerabilul și învățatul canonic din Blaj.

Eu de acea am căutat să împlinesc acest gol, pe cât îmi era cu putință, mai întâiu prin extracte făcute din numeroase manuscrise, fără de a trece însă peste marginile prescrise unei Chrestomatii. Intre aceste „texte de limbă“ manuscrise am strecurat și un număr însemnat de documente și zapise, importante pentru istoria culturii și a limbii românești.

Pentru a putea însă urmări cu oare care desăvârșire mișcarea literară și din sec. XVII^{-lea} și al XVIII^{-lea}, am trebuit să largesc cadrul Chrestomatiei. În loc de a mă opri și eu la anul 1700 am dat extracte și texte tot atât de numeroase din sec. XVIII^{-lea} și al XIX^{-lea} precum au fost cele din sec. XVI^{-lea} și XVII^{-lea}; m'am oprit însă la anul 1830. Precum se va vedea în Introducere, o mișcare profundă se manifestă pe atunci în mijlocul poporului Român, care a înrăurit în mod nefavorabil asupra creșterii firești a limbii și a literaturii, curmând dezvoltarea seculară.

Această schimbare nu a atins însă limba poporului. În loc deci de extracte din așa numita literatură scrisă a epocii ce urmează după 1830, am dat extracte din literatura populară, oglinda neștirbită a graiului viu, neinfluențată și neșchimbată, care singură ne permite a urmări dezvoltarea adevărată a limbii românești. La aceste texte am mai adăugat și alte texte curat dialectale, adică scrise în graiul Românilor din Macedonia și din Istria, îmbrățișând astfel întregul câmp al Românismului.

Șirul.

Toate textele, afară de acele curat dialectale, sânt așezate într'un șir cronologic. Cu toate că oferă și ea greutatea îndestule, am preferit această orânduire, celei-lalte urmate de Cipariu, care a grupat la un loc toate cele tipărite într'o țară, fără a ține seamă de ceea ce s'a făcut în cele-lalte țări pe aceeași vreme. Așa a pus la un loc extractele din toate cărțile tipărite în Transilvania,

D'autres, comme A. Pumnul et Lambrior, ses successeurs celui-ci dans sa „Carte de cetire“, celui-là dans son „Lepturariu“, ont encore été moins aptes à remplir cette tâche; le premier poursuivait plutôt un but littéraire, le dernier n'avait pas à sa disposition les riches matériaux que possédait le vénérable et savant chanoine de Blaj.

C'est pourquoi j'ai tâché, autant qu'il était en mon pouvoir, de remplir cette lacune par des extraits empruntés à de nombreux manuscrits, sans pourtant dépasser les limites d'un ouvrage de ce genre. Parmi ces extraits de textes manuscrits j'ai introduit aussi des documents inédits et des „Zapise“ précieux et de grande importance pour l'histoire de la civilisation et de la langue roumaines.

Je me suis vu forcé d'élargir le cadre de la Chrestomathie afin de compléter encore davantage l'histoire du mouvement littéraire du XVIIe et du XVIIIe siècle. Loin de songer à m'arrêter au commencement du XVIIIe, je me suis engagé plus avant, en donnant des extraits de textes du XVIIIe et du XIXe tout aussi nombreux que ceux des siècles précédents; je n'ai pas cru cependant devoir dépasser l'année 1830. Comme l'on verra plus loin, dans l'Introduction, un mouvement littéraire considérable, né au sein du peuple roumain, prit naissance à cette époque-là, mouvement qui eut une influence défavorable sur le progrès de la langue et de la littérature, en en arrêtant à tout jamais le développement séculaire.

Ce changement ne modifia en rien cependant la langue populaire. Pour continuer le mouvement littéraire de la langue roumaine au delà de l'année 1830, j'ai remplacé les morceaux de littérature moderne par des textes de littérature populaire, ce miroir indestructible de la langue vivante, toujours brillant et jamais obscurci par une influence étrangère, qui seul nous met à même de suivre le développement naturel de la langue roumaine. Ayant ajouté à ces textes, des extraits appartenant aux dialectes roumains de l'Istrie et de la Macédoine, j'ai, ainsi, embrassé le champ entier du domaine roumain.

Dans la disposition des textes, à l'exception de ceux appartenant aux dialectes, j'ai suivi l'ordre chronologique, bien qu'il offre certaines difficultés; mais je l'ai préféré à celui de Cipariu qui avait réuni tout ce qu'il avait trouvé d'imprimé dans une province, sans tenir compte des textes de la même époque appartenant à une autre province. Ainsi, par exemple, il avait

Ordre.

apoi cele din România și mai apoi cele din Moldova și a adăugat la sfârșit extracte din două cărți tipărite în țări străine (Uniev și Roma).

Scopul meu din potrivă era de a nu despărți ci de a lega textele între ele, a arăta legătura în care stă mișcarea literară dintr'o parte cu aceea din cea-l-altă parte a țării, cea de dincolo cu cea de din coace de munții Transilvaniei; apoi de a pune față în față diferitele forme ale grafului de pe aceeași vreme și a arăta schimbările ce a suferit același text în cursul veacurilor. Am căutat a stabili un fel de legătură internă între diferitele texte, și a ușura astfel cercetările filologice; se înțelege numai într'atâta, pe cât era cu putință a se face într'un spațiu atât de restrâns.

Un exemplu va lămuri modul meu de procedare. Între cărțile românești, Psaltirea, în întregul ei, sau numai în parte, este fără îndoială acea carte care s'a copiat și tipărit de mai multe ori de cât ori ce altă carte românească. Afară de numeroasele edițiuni și manuscrise din cari am dat extracte în Chrestomatic, psalmii răslățiți se mai află și în mai toate cele-l-alte cărți întrebuințate în slujba bisericească. O comparațiune minuțioasă a tuturor versiunilor ale Psaltirei în morfologia, fonetica și vocabularul lor ar da o istorie complectă a dezvoltării treptate a limbei române în cele din urmă patru secole.

În mic am făcut această urmărire și comparațiune, pornind de la Psaltirea lui Coresi. Din această Psaltire, care, precum se va vedea, este cea mai veche ce există în limba română, am publicat zece psalmi. Aceeași psalmi am reprodus apoi în decursul cărții din mai multe Psaltiri și din alte cărți bisericești, indicând paralela totdeauna la piciorul fie cărui psalm; n'are cineva decât să urmărească acele indicațiuni și va urmări în același timp mersul gradat al limbei și al literaturii. Tot așa am procedat la cele-l-alte texte biblice mai ales la cele din Evanghelie; tot așa și la letopisețele, când doi cronicari pomeneau același fapt, tot așa la hronografi, din care unul este o copie cu vr'o 150 de ani mai nouă de cât cel-alt și tot așa la alte texte din literatura populară scrisă și nescrisă.

réuni des extraits de livres imprimés en Transylvanie, puis de ceux publiés en Moldavie et en Valachie; et à la fin il avait ajouté deux ouvrages édités en d'autres endroits (Uniev et Rome).

Mon intention, par contre, était de rapprocher les textes et non pas de les séparer, afin de mettre en évidence l'analogie et la connexion du mouvement littéraire dans les contrées d'en deça et d'au delà des Carpathes; de comparer ensuite les textes de différents dialectes de la même époque, et de montrer en même temps les changements subis par le même texte dans le cours des siècles. J'ai tâché d'établir une sorte de liaison entre les différents textes, afin de faciliter de cette manière les recherches philologiques pour celui qui voudra les entreprendre. Il va sans dire que je n'ai fait que ce qui m'était possible de faire dans le cadre restreint de ce livre.

Un seul exemple suffira pour faire comprendre ma méthode. Parmi les nombreux livres roumains, le Psautier, en tout ou en partie, est assurément, de tous les livres, celui qui a eu le plus grand nombre d'éditions. Outre ces nombreuses éditions, tant manuscrites qu'imprimées, auxquelles j'ai emprunté des extraits pour ma Chrestomathie, on trouve encore des Psaumes épars dans tous les livres affectés au service liturgique. Par suite, une comparaison minutieuse, quant à la morphologie, à la phonétique et au vocabulaire, de toutes les variantes des Psautiers, offrirait sans doute une histoire détaillée du développement progressif de la langue roumaine durant les quatre derniers siècles.

J'ai essayé, dans une certaine mesure, d'appliquer cette comparaison au Psautier de Coresi, qui est, comme l'on verra plus tard, ce qu'il y a de plus ancien dans la langue roumaine: je lui ai emprunté dix psaumes que j'ai mis en parallèle avec ceux d'autres Psautiers ou livres liturgiques en ayant soin d'indiquer toujours les parallèles au bas de chaque psaume, pour faire ressortir par leur comparaison la marche progressive de la langue et de la littérature. Le lecteur attentif s'en convaincra facilement. J'ai suivi la même méthode pour les autres textes bibliques, surtout pour ceux de l'Evangile, et ainsi de même pour les letopiseti, quand deux chroniques mentionnent le même fait, et pour les hronografi, dont l'un est une copie de 150 ans plus récente que l'autre, et enfin pour d'autres textes de la littérature populaire.

Datele. Fixarea datei a fie-cărui text oferă greutate când avem a face cu manuscrise nedatate sau cu publicațiuni a căror dată de tipar lipsește. Afară de considerațiunile filologice, considerațiunile paleografice și literare m'au călăuzit la hotărârea datelor, cărora le am dat totuși latitudinea necesară.

Operile autorilor cunoscuți am pus supt data vieții autorilor, cu toate că textul a fost uneori reprodus dupe câte o copie mai modernă, ceea ce am însemnat însă tot deauna la locul lui.

Modul publicării. Toate textele — afară de puținele excepțiuni indicate în carte — au fost copiate de a dreptul din izvoarele originale. Chiar și atuncea când au fost deja publicate de alți, eu totuși am recurs la originalul. În modul acesta am fost în stare a reproduce accentuarea textelor și toate acele mici semne diacritice ce au fost omise de toți predecesorii mei. Importanța acelor semne și accente este învederată, cu toate că acele din urmă nu sânt tot deauna accente tonice, ci mai mult puse după regulile prosodiei slovenești și grecești.

Din cărțile de care s'a servit Cipariu am reprodus — afară de vr'o cinci cărți nu m'erau accesibile — alte bucăți de cât acele conținute în Analecte. Afară de cauze interne, ce se vor lămuri mai la vale, am voit prin mijlocul acesta să pun un material mai bogat la dispozițiunea acelor ce se ocupă de vechea literatură română.

Numărul textelor. Numărul manuscriselor de cari m'am folosit și din cari am dat extracte se urcă la mai bine de o sută, sau mai exact la 98 de manuscrise și 3—4 comunicări de texte dialectale ce mi s'a făcut în scris; iar acel al tiparelor se urcă și el la mai bine de o sută, adică 95 de cărți tiparite până la 1830 și texte mai mici ce au fost deja publicate; mai bine de 15 după acel an, și un număr de cărți din literatura populară.

Cu o singură excepțiune, extractele din această sută de manuscrise apare acuma pentru întâia oară; iar din cărțile tiparnice, din cel puțin 50 de cărți nu s'a mai publicat nimica alurea înaintea cărții de față. În reproducerea textelor am avut grijă de a însemna tot deauna cu esactitate izvozul direct până și fila și pagina origi-

Fixer la date de chaque texte est une tâche difficile d'accomplir surtout quand il s'agit de manuscrits ou de publications dont la date d'impression nous manque. A côté des considérations d'ordre philologique, des considérations paléographiques et littéraires m'ont permis d'en fixer la date, tout en leur donnant une certaine latitude.

Dates.

Les œuvres des écrivains connus ont été rangées d'après l'époque où ils ont vécu, bien que souvent les extraits aient été empruntés à une copie plus récente, circonstance qui sera toujours mentionnée à sa place.

Tous les extraits, sauf les quelques-exceptions indiquées dans le livre, ont été directement reproduits d'après les textes originaux; j'ai constamment suivi cette règle que je me suis imposée, quand même les textes eussent été déjà édités par d'autres avant moi. Grâce à cette méthode, j'ai pu conserver avec exactitude l'accentuation et tout ces petits points diacritiques, omis entièrement par mes prédécesseurs. L'importance de ces points et de l'accentuation est très réelle, bien que les premiers ne soient pas toujours des accents toniques, mais le plus souvent de simples signes mis à tort et à travers conformément à la prosodie slave et grecque.

Système de publication.

De tous les matériaux dont a disposé Cipariu, sauf cinq qui m'ont été inaccessibles, j'ai tiré des extraits tout différents de ceux qui se trouvent dans les *Analectes*, mon intention étant de mettre par ce moyen un plus riche matériel à la disposition de ceux qui s'intéressent à l'ancienne littérature roumaine et qui s'en occupent.

Le nombre des manuscrits, dont je me suis servi pour en tirer des extraits, dépasse une centaine, ainsi répartie : 98 manuscrits anciens et 3—4 copies des textes appartenant aux dialectes. Celui des imprimés dépasse aussi une centaine, dont 95 qui vont jusqu'à l'année 1830, et quelques textes déjà édités avant moi et enfin une quinzaine publiés après cette date, ainsi qu'un nombre considérable de livres appartenant à la littérature populaire.

Nombre des textes.

Tous les extraits empruntés à ces cent manuscrits se trouvent, à l'exception d'un seul, publiés pour la première fois dans mon *Recueil*. Quant aux livres imprimés, pour une cinquantaine au moins, il n'a été encore rien reproduit ailleurs avant ce travail. J'ai eu soin, en les reproduisant, d'indiquer avec précision la source exacte où je les ai puisés et de rappeler jus-

nalului; iar unde izvodul era un manuscris, cel dintău pomenit e acela care a slujit de bază pentru textul reprodus, iar din cel-lalte sânt luate variantele. Indreptările făcute de mine sânt adăugate în parantez lângă cuvântul corupt, sau îndoelnic. Textele dialectale au fost copiate întocmai după originalele din cari le am luat, cu ortografia lor proprie; iar cele transcrise din texte cu slove cirilice au fost copiate în tocmă cu transcripțiunea întrebui-nută în Glosar.

Introducerea. Pentru a nu încărea prea mult Introducerea m'am măr-ginit numaî la lămurirea textelor conținute în aceste două vo-lume, mai ales în ceea ce privește legătura lor internă. Altfel ar fi fost nu o introducere la Chrestomatie, ci o istorie a litera-turei române, a izvoarelor ei și a legăturii în care stă cu litera-tura universală, ceea ce nu era scopul meu a face aci.

Gramatica. Gramatica se mărginește la formele flexionare, declinarea și conjugarea. Am dat paradigme complete ale flexiunii, a sub-stantivelor, pronumelor și a verbelor auxiliare, regulate și nere-gulate dacoromâne, macedoromâne și istriane, cu un număr destul de însemnat de forme vechi și noi. La formele arhaice, dialectele sau esecptionale am însemnat toate locurile unde se află în carte, urmând același sistem ca la glosar.

Glosarul. Ceea ce lipsește în gramatică se împlinește prin Glo-sarul adăugat la sfârșitul acestei cărți. Toate cuvintele din textele publicate se află în glosar cu accentul și cu traducerea lor franceză; și când un cuvânt avea mai multe înțelesuri, de obicei le am însemnat deosebit, indicând și locul lor în carte. Une-ori am pus în locul traducerei franceze, cuvântul grecesc din cartea grecească după care s'a tradus cartea românească, înlesnind astfel ajungerea la adevăratul înțeles al cuvântului românesc. Am dat și fraseologie, mai ales când prin combinarea cu un alt cuvânt, cuvântul principal își schimba înțelesul. Toate formele importante sau numaî interesante sânt reproduse în Glosar, adesea grupate la un loc, alătura cu forma aceea care este, sau cea mai comună în graul modern, sau care se află de mai multe ori în carte. Așa se vor găsi toate formele dialectale și arhaice impre-

qu'à la page et à la cote du texte original; si la source est un manuscrit, le premier mentionné est la base du texte reproduit, tandis que les variantes sont prises des autres qui suivent. Les corrections que j'ai cru devoir faire, je les ai ajoutées entre des parenthèses à côté du mot corrompu ou douteux. La copie des textes dialectaux a été exactement faite d'après l'original : je leur ai conservé leur orthographe propre. Quant aux extraits provenant de textes imprimés en caractères cyrilliques, ils ont été reproduits avec la transcription employée dans le glossaire.

Afin de ne pas surcharger l'Introduction, je me suis borné à l'explication des textes que renferment ces deux volumes seulement, surtout en ce qui concerne leur rapport intime; car autrement, au lieu d'une Introduction, nous serions arrivés à faire une histoire de la littérature roumaine, de ses sources et de ses rapports avec la littérature universelle, ce qui n'est point notre but. Introduction.

La Grammaire se borne à une esquisse de la flexion de l'article, des substantifs, des pronoms et des verbes auxiliaires, réguliers et irréguliers et des paradigmes de la flexion dialectale — surtout du Dacoroumain, du Macédonroumain et du dialecte Iatrien — suivie d'un nombre suffisant d'exemples de formes anciennes et récentes; les formes dialectales archaïques et exceptionnelles portent l'indication de l'endroit où elles se trouvent dans la Chrestomathie. Enfin, tout ce qui n'est pas expliqué dans la Grammaire, se trouvera dans le Glossaire. Grammaire.

Ce Glossaire renferme tous les mots contenus dans les extraits, portant des accents et suivis de la traduction française; dès qu'un mot m'a offert deux ou plusieurs significations, je l'ai marqué séparément avec l'indication de sa place respective dans le livre. Parfois j'ai substitué au français le mot de l'original grec, d'après lequel la traduction roumaine avait été faite, afin de faciliter la recherche de la vraie signification du mot roumain. J'ai ajouté la phraséologie, surtout quand par la combinaison avec un autre mot, le mot principal changeait sa signification primitive. Toutes les formes importantes ou à peu près se trouvent dans le Glossaire, le plus souvent à côté de la forme soit la plus commune dans la langue moderne, soit la plus fréquente dans les extraits des textes. Ainsi l'on verra réunies toutes les formes dialectales et archaïques, ce qui offrira un résumé de l'histoire de chaque mot à part dans la suite des temps, son passage d'une forme à l'autre, ainsi qu'il se présente dans les différents textes. Glossaire.

unate la un loc, resumând întreaga istorie a fie-cărui cuvânt din trecerile de la o formă la cealaltă după cum sânt reprezentate prin diferitele texte cursul veacurilor.

Flexiunea fie-cărui cuvânt se poate urmări apoi cu ajutorul cifrelor ce indică pagina și partea paginei unde se află acel cuvânt în cartea de față. Am avut grijă a însemna toate acele locuri unde sânt forme interesante flexionare; nu crez că mî-a scăpat un singur exemplu de flexiune arhaică sau dialectală sau chiar curioasă numai.

Se înțelege că din forme flexionare moderne, n'am însemnat decât vro 2—3 exemple adică de același caz și număr când era vorba de un substantiv, sau de aceeași persoană, timp și mod la verb. Terminațiunile *ă*, *orî*, *orîu* n'am mai însemnat în special în Glosar, căci o urmărire a cuvântului în carte prin toate textele indicate, va dovedi dacă, când și unde s'a întrebuițat *ă* și terminațiunea *-orîu* în loc de *or* sau *orî*. Unde un cuvânt s'a scris când cu *ă* și când cu *ă*, am însemnat această diferență de scriere sau prin *ă*, sau am înșirat anume cazurile când se întrebuițează o formă și când cea-l-altă. Refer de pildă la cuvintele: *benerică*, *cine*, *cuvânt*, *dimineată*, *drept*, *pun*, *tot*, *un*, *văd*, *veac*, *vin*, *zi*, *zic* etc.

Fie-care paragraf deci din glosar conține supt o formă condensată istoria vieții a fie-cărui cuvânt românesc de pe la mijlocul secolului al XVI-lea până în zilele noastre.

Epilog.

Numai acei ce s'au îndeletnicit cu o lucrare ca cea de față vor știe să prețuiască munca întrupată într' această carte; și bătut cum am fost de valurile acestei lumi, n'ași fi dus-o la capăt de n'ar fi fost o muncă de dragoste. Puțin m'au ajutat, mulți m'au prigonit și cu drept cuvânt pot incheea această predoslovie cu vorba scriitorului vechiu ce spunea: „că precum doresc să sosească la liman neviforât, cei ce sânt bătuți de furtună întru luciul marii, așa am dorit și eu să ajung la sfârșitul cărții aceștia.”

Slava lui Dumnezeu celui ce ne-au ajutat după început de am ajuns și sfârșitul!

Londra, în Martie 1891.

On pourra facilement suivre la flexion de chaque mot à l'aide des chiffres qui ont pour but d'indiquer la page et la portion de la page où il se trouve. J'ai eu soin de marquer ainsi tous les endroits renfermant d'intéressantes formes flexionnelles. Je ne crois pas qu'un seul exemple de flexion dialectale, archaïque ou purement curieuse, m'ait échappé.

On concevra facilement pourquoi je n'ai indiqué que deux ou trois exemples seulement de formes flexionnelles modernes, au même cas et au même nombre s'il s'agissait d'un substantif, ou à la même personne, au même temps et au même mode s'il était question d'un verbe. Je n'ai pas marqué dans le Glossaire d'une manière spéciale les finales *ă* et *orîu*, car un examen attentif du mot, poursuivi dans tous les textes se trouvant dans ma Chrestomathie, prouvera si, quant et où on s'est servi de *ă* et de la terminaison *-orîu*, au lieu de *or* ou *orî*; j'ai tenu compte de circonstances où l'on écrivait un mot avec *ă* ou avec *â*, en marquant la différence d'écriture par *â*, ou bien en indiquant exprès le cas où l'on emploie l'une des formes et celui où l'on se sert de l'autre. Je renvoie par exemple aux mots : *băserică*, *cine*, *cuvânt*, *dimineață*, *pun*, *tot*, *un*, *văd*, *veac*, *vin*, *zi* et *zic*.

Chaque paragraphe du glossaire renfermera ainsi, sous une forme condensée, l'histoire de la vie de chaque mot roumain, autant que nous avons pu le suivre à l'aide de la littérature à partir de la seconde moitié du XVIe siècle jusqu'à nos jours.

Maintenant, un mot pour finir. Ceux qui ont tenté d'exécuter un travail comme celui que je présente aujourd'hui au public sauront seuls apprécier le labeur ardu que la composition m'en a coûté. Battu comme je l'étais par les flots de ce monde, je n'aurais certainement pu terminer ce pénible travail sans l'amour du travail lui-même. Peu de gens m'ont encouragé, beaucoup m'ont persécuté; aussi pourrais-je à juste titre terminer cet avant-propos par ces mots d'un ancien auteur roumain : „De même que ceux qui sur l'immensité de l'Océan étant le jeu de la tempête furieuse désirent arriver au port, de même je désirais ardemment arriver à la fin de mon livre.“

Épilogue.

Gloire à Dieu, qui nous a soutenu du commencement à la fin de cette œuvre!

Londres, Mars 1891.

Introducere.

Datoria mea este acum a da seamă de importanța și valoarea ce au textele pentru istoria literaturii și a culturii românești, de modul cum am procedat la alegerea lor, de vederile ce m'au călăuzit de a da anume cutare extract dintr'o carte veche sau manuscris vechi, de planul ce am urmărit la orânduirea textelor din literatura dialectică și acelor din literatura populară.

Pentru a împlini această sarcină, ce mi-am impus-o eu singur, voi începe prin schițarea istoriei literaturii române întru cât se oglindește în Chrestomatia de față.

Literatura română se poate împărți în trei mari epoci bine distincte una de alta, după limba din care s'au tradus cele mai multe cărți tipărite și manuscrise, și după influența covârșitoare ce a avut când o literatură când alta asupra scriitorilor români.

Vom avea deci I^{ia} epoca slavonă de la începutul literaturii române, până la stabilirea Fanarioților pe tronul Moldovei și al Munteniei, adică de pe la mijlocul secolului al XVI^{-lea} până la începutul sec. al XVIII^{-lea} (c. 1550—1710.) După epoca slavonă urmează a II^{-a}, epoca grecească, de pe la începutul secol. al XVIII^{-lea} până pe la 1830, când începe a III^{-a}, epoca modernă, romanică, când literatura română se dezvoltă și se transformă sub influența adâncă a literaturii occidentale, mai cu seama sub influența celei franceze și italiene.

Trecerea de la o epocă la cealaltă nu se face de odată într'un mod abrupt, ci o literatură ia cu încetul locul celei-alte, mai ales prin cauze politice. Cu cât stăm mai aproape de începutul unei epoci, cu atât mai mult se poate observa atârănarea literaturii române de acea literatură după care se formează; traducerea sunt absolut literale, din cuvânt în cuvânt: un cuvânt românesc stă în locul celui slovenesc, sau grecesc fără considerațiune dacă se potrivește cu spiritul limbii românești sau ba. N'avem de cât să comparăm Psaltirea lui Coresi, sau Evanghelia sau Apocalipsul Ap. Pavel cu originalele slovenesti, sau Divanul lumii al lui Cantemir sau Ilieodor sau Omir cu cele grecești pentru a ne convinge de acel fapt al dependenței absolute. Din acele traduceri putem chiar reconstrui originalele. Este vrednic de observat însă că operele cele mai vechi din epoca

Introduction.

Il est de mon devoir maintenant de rendre compte de l'importance et de la valeur qu'offrent pour l'histoire de la littérature et de la civilisation roumaines les textes que j'ai reproduits, de la manière dont j'ai procédé à leur choix, des considérations qui m'ont amené à reproduire tel ou tel extrait d'un livre ou d'un manuscrit ancien, enfin du plan que j'ai suivi dans le groupement des textes appartenant à la littérature des dialectes et à la littérature populaire.

Afin de remplir la tâche que je me suis volontairement imposée, je commencerai par tracer une esquisse de l'histoire de la littérature roumaine, telle qu'elle nous apparaît dans la Chrestomathie.

On peut diviser la littérature roumaine en trois grandes époques bien distinctes, selon la nature de la langue qui a servi de base à la traduction des livres imprimés ou manuscrits, ou selon l'influence dominante qu'a exercée sur les écrivains roumains tantôt l'une tantôt l'autre de ces littératures.

La Ire époque sera naturellement l'époque slavo, qui partant du commencement de la littérature roumaine, va jusqu'à l'avènement des Fanariotes sur le trône de la Moldavie et de la Valachie, en d'autres termes depuis la seconde moitié du XVIe siècle jusqu'au commencement du XVIIIe (1550—1710). Vient ensuite la IIe époque, l'époque grecque qui va jusqu'à l'année 1830, où commence la IIIe époque, l'époque moderne, dite romanisante, durant laquelle la littérature se développe et se transforme sous l'influence profonde des littératures de l'Occident, surtout française et italienne.

Le passage d'une époque à l'autre ne se fait pas d'un seul coup : une littérature prend la place de l'autre peu à peu, principalement par suite de causes politiques. Plus nous sommes proches du commencement d'une époque, plus on s'aperçoit de la dépendance de la littérature roumaine par rapport à celle qu'elle imite; les traductions sont absolument littérales; un mot roumain se trouvant à la place d'un mot slavo ou grec, sans qu'on s'inquiétât s'il était conforme ou non au génie de la langue. On n'a qu'à comparer aux originaux slavons, le Psautier de Coresi, l'Evangile, l'Apocalypse de l'apôtre St-Paul; et aux originaux grecs le Divan du monde de Cantemir Héliodor ou Homère, pour se faire une idée de cette dépendance absolue. Nous pouvons presque rétablir l'original d'après ces traductions. Il est digne de remarque pourtant, que les œuvres les plus anciennes, datant de la Ire époque, n'ap-

I-a nu ne apare nouă ca siluite; frazele fiind scurte, limba mai mlădioasă, nici sintactica încheată, traducerea se ține foarte ușor de originalul slovenesc. Apoi nu se poate tăgădui, că însăși sintactica românească se influențează foarte mult și foarte adânc de sintactica slovenescă, și de aceea adesea traducerea nu ni se pare nici așa de greoaie nici așa de stranie. Cu toate acestea traducătorul slavice după tipicul slovenesc adesea nu ține seamă de înțelesul textului, ci se ține de cuvintele pe care le traduce; de altă parte cuvintele slovenești cu două înțelesuri sânt adesea tălmăcite într'un mod nedibace și contribuiesc a încurca înțelesul. Textele vechi trebuie deci studiate numai alături cu originalele după cari s'a alcătuit traducerea, dacă voim să capătăm un înțeles lămurit.

Predominațiunea influenței slovenești dispăre însă cu încetul și face loc celor grecești, care se manifestează mai întâiu în Muntenia, unde deja pe la sfârșitul secolului al XVII-lea multe cărți se traduc din originale grecești. Deosebirea între spiritul limbei grecești și cel al limbei românești se resimte mai mult în aceste traduceri decât în acele făcute din slovenește. Limba începuse a se întări, nu se mai mlădia așa de ușor după formele limbei originalului, și în textele citate mai sus, se poate vedea că de puțin se potrivește una cu alta; mai ales la texte poetice nu biblice, acolo limba traducerei nu mai represintă nici limba românească și nici spiritul românesc. În Divanul lunei al lui Cantemir de pildă, originalul este grecesc, iar traducerea urmează originalul din cuvânt în cuvânt, nu arare ori schimosind înțelesul.

În cursul veacurilor limba însă începe a se emancipa, traducătorii devin mai dibaci, și cu cât un text se copiază mai des, cu atât mai mult se depărtează limba copiei de aceea a izvodului, stilul devine din ce în ce mai românesc iar expresiunea mai firească; aceasta se întâmplă atât cu textele aparținând epocii slavone cât și cu cele din epoca grecească; așa de pildă textele biblice, Hronograful, cărțile din literatura populară.

Esemples de traduceri din limba latină sânt foarte rare. Cronicarii Moldovei au o cunoștință profundă a acelei limbi, ei se folosesc de cronicile leșești scrise în limba latină, dar limba cronicelor lor arată urme foarte slabe de o atare înrăurire. Mai vădită este aceea înrăurire în Hronicul Moldo-Vlahilor al lui Cantemir, scris nu în spiritul limbei românești, ci cu desăvârșire în cel al limbei latinești, ceea ce face a crede cum că nu este decât o traducere făcută de însuși Cantemir după un original latinesc alcătuit mai întâiu de dânsul. Neculai Costin, cel alt faimos cronicar al Moldovei, traduce din latinește Ceasornicul Domnilor.

În Transilvania cu prilejul mișcării naționale despre care voim vorbi mai la vale, influența literaturii grecești dispăre mult mai iute de cât în Muntenia sau în Moldova. Acolo epoca modernă, adică influența literaturii occidentale începe a se manifesta încă pe la mijlocul secolului al XVIII-lea, și traducerile în limba română se fac de obște după originale germane, precum sânt operele lui Barac, Molnar, etc.; unii autori, precum Maior și Șincai stau și supt influența stilului latinesc. Oglinda cea mai vie a lim-

paraissent pas toujours comme des traductions serviles : la cause en est que les phrases étant courtes, la langue est plus malléable et la syntaxe non encore fixée et rigide. On ne peut pas nier non plus que la syntaxe roumaine elle-même ne subisse fortement l'influence de la syntaxe slavone : c'est pourquoi la traduction paraît parfois moins lourde et moins étrange. Néanmoins le traducteur, esclave de l'original slavon, ne tient point compte la plupart du temps du sens du texte : il ne fait que traduire les mots ; d'autre part, les mots slavons à double signification sont parfois interprétés d'une façon inhabile, ce qui contribue à rendre encore plus embrouillé le sens général de la phrase. Il est toujours nécessaire de se reporter à l'original, toutes les fois que l'on veut avoir la signification réelle.

La prédominance de l'influence slavone disparaît peu à peu pour faire place à l'influence grecque ; celle-ci se manifeste d'abord en Valachie, où, à partir de la fin du XVIIe siècle, on traduisait déjà un grand nombre de livres d'après les originaux grecs. La différence entre le génie de la langue grecque et celui de la langue roumaine devient ici encore plus sensible que dans les traductions faites d'après le slavon. La langue s'étant un peu fixée, elle ne pouvait plus se prêter facilement aux exigences de la tournure grecque : on peut voir dans les textes cités ci-dessus, combien peu ces tournures se ressemblent entre elles ; surtout dans les textes poétiques non bibliques, où le style de la traduction n'est plus ni roumain ni conforme au génie de la langue. Pour le „Divan du Monde“, par exemple, l'original est en grec et la traduction qui le suit est si littérale qu'elle dénature complètement le sens des phrases.

Peu à peu, néanmoins, la langue commence à s'émanciper, les traducteurs acquièrent plus d'habileté, et plus un texte est copié plus sa traduction s'éloigne de l'original : le style devient de plus en plus roumain, l'expression de plus en plus naturelle. Ce changement s'opère également dans les textes appartenant à l'époque slavone ainsi que dans ceux de l'époque grecque, comme par exemple, dans les textes bibliques, dans le „Hronograf“ et dans les livres populaires.

Les exemples de traductions latines sont fort rares. Les chroniqueurs de la Moldavie connaissent à fond cette langue, car ils font usage de chroniques polonaises écrites en latin ; mais le style de leurs chroniques a conservé peu de traces d'une semblable influence. Elle est plus apparente dans la Chronique des Moldo-Valaques par Cantemir, écrite non pas dans le génie de la langue roumaine, mais entièrement dans celui de la langue latine, ce qui me fait supposer que cette Chronique n'est qu'une simple traduction littérale faite par Cantemir d'après l'original latin composé par lui-même. Un autre chroniqueur illustre, N. Costin, traduit du latin l'Horloge des Princes.

En Transylvanie, à cause du mouvement national, dont je m'occuperai plus tard, l'influence de la littérature grecque disparaît de meilleure heure, bien plus tôt qu'en Roumanie. Là, l'époque moderne, c'est-à-dire l'influence des littératures de l'Occident, commence à se manifester déjà à partir de la seconde moitié du XVIIIe siècle ; les traductions se font d'ordinaire d'après des originaux allemands : ainsi les œuvres de Barac, de Molnar, etc. Certains, comme Maior et Sincai subissent encore l'influence latine. Mais le reflet le plus pur de la langue roumaine, dans

bei române în structura ei sintactică și gramaticală este literatura populară, mai ales cea nescrisă, precum sânt basmele, snoavele și proverbele.

Fie-care carte însă, chiar când este o traducere, conține totuși câte o parte originală, și adică „Precuvântarea“ și „Epilogul“, unde traducătorul vorbește el însuși de cauzele ce l-au îndemnat la acea lucrare, pomenind câte o dată izvodul după care a tradus cartea, cine l'a ajutat și în cinstea cărui Arhiepiscop sau Domn închină cartea. Aceste părți originale fiind importante atât din punctul de vedere al limbei cât și din acel al istoriei literare le am reprodus mai tot deauna sau în întregul lor sau numai în partea lor esențială.

În modul acesta ușor se explică acuma împărțirea materiei în trei mari grupe, în Chrestomatic. Vol. I reprezintă epoca I* slavonă; textele cu slove din Vol. II* reprezintă a doua epocă, cea grecească; iar textele cu litere latine, literatura populară, curat românească, ce nu stă de a dreptul supt nici o înrăurire străină, și reprezintă geniul și spiritul adevărat al limbei moderne.

* * *

Trec de la această schițare generală la caracterizarea specială a fie-cărui bucățî din Chrestomatic și la indicarea cauzelor ce m'au condus la alegerea anume a părților reproduse. Materia întreagă o voi împărți: 1) după coprinsul, 2) după limba adică după importanța ce au textele pentru istoria literaturii române sau pentru filologia română.

I.

După coprinsul avem următoarele cinci grupe:

I. Teologia, II. Dreptul, III. Istoria, IV. Poezia sau literatura estetică și V. Literatura populară scrisă și nescrisă.

I. Teologia.

După natura lucrului textele teologice sânt cele mai numeroase și cele mai vechi. Ca pretutindenea în Europa, așa începe și literatura română cu Biblia, Psaltirea, Evanghelia, Praxiul, și cu cele-lalte cărți bisericesti, precum sânt Cazaniile, Liturghiile, de cari se leagă o literatură bogată dogmatică, didactică, apoi hagiologia și apocrifile propriu zise.

1. Vechiul Testament. a) Psaltirea. Începând cu vechiul Testament ne vom ocupa mai întâi cu Psaltirea, care stă în fruntea tuturor cărților ale Legei vechi atât prin vechimea ei cât și prin numărul tiparelor și al manuscriselor din cari am dat extracte. E destul de bine cunoscut, cum că psalmii formează și o parte integrantă atât a Molitvelnicului (Evhoghiului) cât și a Ceasoslovului. Avem deci un număr destul de conside-

son mécanisme syntactique et grammatical, se trouve dans la littérature populaire, surtout non écrite : les contes, les anecdotes, les proverbes.

Chaque traduction néanmoins renferme une partie originale : l'avant-propos et l'épilogue. C'est dans ces passages que le traducteur rappelle au lecteur les considérations qui l'ont amené à entreprendre le travail, renvoie parfois à la source originale, cite le nom de celui qui l'a aidé dans cette sainte besogne, et dit à la gloire de quel grand personnage, archevêque ou prince, il a dédié son livre. Ces côtés originaux sont très importants, aussi bien au point de vue de la langue qu'à celui de l'histoire littéraire : c'est pourquoi je les ai toujours reproduits dans leur tout ou dans leur partie essentielle.

On conçoit facilement maintenant pourquoi j'ai divisé la matière dans la Chrestomathie en trois groupes. Le premier volume de ma Chrestomathie représente l'époque slavone; l'époque grecque est représentée par les textes en lettres cyrilliques se trouvant au IIe volume; quant aux textes en caractères latins, c'est la littérature populaire, purement roumaine, qui n'a subi aucune influence étrangère et qui incarne le génie et le véritable esprit de la langue roumaine moderne.

* * *

Si nous passons de cette esquisse générale à la description détaillée des textes de la Chrestomathie et à l'indication des considérations qui m'ont amené à choisir tel ou tel des textes que j'ai reproduits, nous les répartirons 1° d'après les sujets dont ils traitent, et 2° d'après les dialectes dans lesquels ils sont écrits; en d'autres termes, selon l'importance qu'ont les textes pour l'histoire littéraire, ou pour la philologie roumaine.

I.

D'après les sujets nous avons les cinq grands groupes suivants :

I^o Théologie, II° Droit, III° Histoire, IV° Poésie ou Littérature esthétique, et V^o Littérature populaire écrite et orale.

I. Théologie.

Il est tout naturel que les textes concernant la Théologie soient les plus anciens et les plus nombreux. Comme partout ailleurs en Europe, la littérature roumaine fait aussi son apparition avec des traductions de la Bible, des Psaumes, de l'Evangile, du Praxion (Actes) et d'autres livres ecclésiastiques, comme les „Cazanie“ (Sermons), les Liturgies, ainsi qu'une riche littérature dogmatique et didactique, l'hagiologie et les apocryphes proprement dits.

1. L'Ancien Testament fera l'objet de notre première étude et c'est par a) le Psautier que nous commencerons, car il demeure, par son ancienneté comme par ses nombreuses éditions, imprimées ou manuscrites, à la tête de tous les autres livres. Les Psaumes constituent encore, en outre, une partie intégrante aussi bien du „Molitvelnic“ (Evhologhion) ou „Livre de prières“ que du Ceasoslov (Heures). Voilà donc à notre disposition un nombre considérable de Psaumes, tant dans différentes éditions

rabil de psalmi la dispoziția noastră, atât în diferitele edițiuni tiparnice cât și în versiunile manuscrise pentru a îi putea compara între dănsii și a determina izvoarele psalmilor din cărțile bisericești pomenite mai sus.

Psaltirea cea mai importantă este fără îndoială cea a lui Coresi. Din această Psaltire am tipărit (p. 10) nouă psalmi și adică Psalmii 3. 5. 8. 16. 18. 31. 97. 98. și 150., și cântarea lui Moisi. Spre a arăta legătură între această Psaltire și celelalte am reprodus paralele la acești 9 Psalmi ai lui Coresi din Psaltirele ulterioare, apoi dintre psalmii cari se află intrupați în Biblie; și cinci paralele din Ceasoslov; iar pentru „a doua cântare a lui Moisi” o paralelă din Biblia de București. Am ales anume aceste părți din Psaltire fiind foarte bogate în forme și în cuvinte arhaice; iar în construcțiunea lor sintactică și în limba traducerei se poate recunoaște la dănsii mult mai ușor originalul slavon de cât la alți Psalmi. Dacă luăm de pildă numai titlurile psalmilor cinci și opt avem o dovadă pipăită de traducere slavică și adesea fără înțeles. Cuvintele slovenestî **W HACЛѢДЬСТЕСЮЩИМЪ** și **О ТОЧНАКЪ**, ce stau pentru cuvintele grecești: *ὑπερ τῆς κληρονομουσης* și *ὑπερ τῶν ληγῶν* au fost traduse în mod stângaci cu un înțeles nepotrivit. Psalmul 16 este de asemenea un exemplu cât se poate de perfect de modul slavon de a traduce fără a ține seamă de înțelesul. În psaltirele următoare, pe lângă libertatea de stil se mai adaugă și o îngrijire mai mare a da textului un înțeles clar, cu toate că acele cari sânt copii după edițiuni mai vechi se țin de acel original; dar totuși îl modifică și îl modernizează.

Există apoi o altă Psaltire vechie manuscrisă dar cu data nesigură, care se deosebete de cea a lui Coresi prin anumite forme fonetice, iar ca text e aproape identică; m'am mulțumit deci cu reproducerea (p. 1*) acelor doi psalmi dela început cari lipsesc în edițiunea lui Coresi, completând astfel Psaltirea care ni s'a păstrat numai într'un singur exemplar, și acela defect. Psaltirea lui Coresi cum o avem noi astăzi, începe cu versul al 5-lea din Psalm 1.

Tratând mai la valo despre legătura ce există între cărțile tipărite ale lui Coresi, și între Tetra Evangelul și Praxiul manuscris voi u atingea și aceea dintre aceste două Psaltire, dovedind precum sper, cum că toate acele din urmă nu sânt de cât copii făcute după tiparele lui Coresi și nu vice versa. În cursul acestei Introduceri vom mai da foarte des peste manuscrise ce s'au copiat după cărți tiparnice, mai ales în timpurile mai vechi; chiar și din însăși Psaltirea lui Coresi avem, cum se va vedea mai încolo, cel puțin două copii manuscrise, una: Psaltirea de mai sus, și alta din 1710.

Ca Psaltire completă din care am reprodus psalmi, urmează acum imediat cea de Belgrad din 1651 (p. 152) lucrată după izvodul grecesc și evreesc, cu o metodă mult mai științifică și într'o limbă care este clasică. Avem chiar variante de traduceri în glose marginale.

imprimées que dans des versions manuscrites, que nous pourrions comparer et grâce auxquelles il nous sera facile de fixer les sources des Psaumes se trouvant dans les livres religieux mentionnés ci-dessous.

Le Psautier de Coresi est sans contredit le plus important. C'est précisément à ce recueil que j'ai emprunté les 9 psaumes qui suivent : 3, 5, 8, 16, 18, 31, 97, 98 et 150 et le cantique de Moïse. Afin de montrer le rapport de ce Psautier avec les autres recueils du même genre, j'ai mis en parallèle avec les neuf psaumes tirés de Coresi, ceux des Psautiers postérieurs, et des Psaumes qui se trouvent dans la Bible, puis 5 parallèles empruntés au Ceasoslov, et enfin un parallèle tiré de la Bible de Bucarest pour „le second cantique de Moïse“. Ces parties du Psautier ont été choisies surtout parce qu'elles étaient très riches en formes et en mots archaïques; d'autre part, leur construction syntactique et le mode de traduction nous mettent à même de reconnaître l'original slavons plus facilement que dans d'autres psaumes. Il suffit de jeter les yeux sur les titres des psaumes 5 et 8 pour nous convaincre de la servilité de la traduction, presque dépourvue de sens. Les mots slovènes *W NASAKALSTEBUJIMOS* et *O TOCHAKA*, qui correspondent aux mots grecs *ὑπερ τῆς κληρονομουσης* et *ὑπερ τῶν ληθων* ont été traduits maladroitement et dans un sens impropre. De même pour le psaume 16 qui pourrait servir comme un exemple non moins puissant à l'appui de notre thèse. Dans les Psautiers postérieurs, à côté d'une liberté de style très nette, on rencontre de plus un soin minutieux tendant à donner au texte un sens précis, bien que ces Psautiers qui ne sont que des copies de traductions antérieures, se rapprochent de cet ancien original, tout en le modifiant et en le modernisant.

Il existe encore un autre Psautier manuscrit, d'une date incertaine et qui ne diffère de celui de Coresi que par certaines formes phonétiques, le texte en étant absolument identique : je ne lui ai emprunté que les deux premiers psaumes seulement, ceux précisément qui manquent dans l'édition de Coresi, afin de compléter ainsi le Psautier dans le seul exemplaire qui nous ait été conservé et encore incomplet. Le seul Psautier de Coresi, tel que nous le possédons aujourd'hui, commence à partir du verset 5 du premier psaume.

En étudiant, plus loin, le rapport qui existe entre les livres imprimés de Coresi, le „Tetra evangel“ et le „Praxion“ manuscrit, nous nous occuperons aussi du rapport entre les deux Psautiers en prouvant que les derniers ne sont que des copies faites sur les impressions de Coresi, et non l'inverse. Dans le courant de cette Introduction on rencontrera plus d'une fois des manuscrits qui ne sont souvent que les copies de textes publiés bien antérieurement. Bien plus, du Psautier de Coresi il nous reste au moins deux copies manuscrites : l'une est le Psautier d'une date incertaine qu'on peut voir à la page 1*, l'autre est celui de 1710, que l'on verra plus loin.

Parmi ces Psautiers complets, auxquels j'ai emprunté des extraits, après celui de Coresi, vient en premier rang le Psautier de Belgrade de 1561 (p. 152) — fait d'après les originaux grec et hébreu et avec une méthode scientifique plus rigoureuse. Le style en est presque classique, on y trouve même en gloses marginales des variantes de traduction.

Tot din slovenește ca și Coresi a mai tradus Psaltirea Dosofteiu, vestitul metropolit al Moldovei. De la dănsul avem două traduceri, una în proză, la 1650 (p. 246) și alta în versuri, la 1673 (p. 208). Cea dintâi s'a tipărit în două coloane, una conținând originalul slavon iar cea-l-altă traducerea românească; pe când Coresi a tipărit Psaltirea slovenește și românește într'un șir, după fie care vers slovenesc urmând unu românesc. Dosofteiu fiind mai mult stăpân pe limbă, traducerea lui este cu mult mai superioară celei lui Coresi în ceea ce privește mănuierea limbii, construcțiunea ei sintactică și chiar bogăția ei lexicală. De altă parte nu se poate tăgădui cum că cea de Belgrad este cea mai științifică, iar ca limbă și ca traducere mult mai perfectă. Psaltirea în versuri își are însemnătatea prin faptul că este cea dintâia încercare de versificare a Psalmilor. Neîfiind introdusă în biserică, căci nu se întrebuințează în cultul ortodox, influența acestei Psaltire nu a fost atât de mare precum s'ar putea aștepta cine-va judecând după răspândirea Psaltirei versificate prin restul Europei. Totuși au pătruns câte-va în literatura populară, precum în cântările stelei și colindele, chiar și unele bocete s'au format după analogia acestor Psalmi. Din „cântările stelei” pomenesc N. II (II p. 142) care nu este alt-ceva de cât Psalmul 46 din Psaltirea lui Dosofteiu; N. III (II p. 140) nu este iarăși de cât Psalmul 48, modificat așa ca să devie și cântec de stea, și prototip al bocetelor cu care se aseamănă foarte mult atât ca fond cât și ca formă. Originalul în proză l'am reprodus din Psaltirea lui Dosofteiu așa ca să se poată compara ușor unu cu altu. Inceputul acestui psalm a devenit un fel de introducere stereotipă la acest soi de cântece religioase precum se poate vedea la N. XIII (II p. 143).

Intorcându-ne la Psaltire avem apoi aceea copiată de unu Ioan din Vasluu (p. 363) care cu toate că a fost copiată abia la 1710, este foarte importantă, căci originalul ei, cum am pomenit deja, este cu mult mai vechi, ne fiind altul de cât însăși Psaltirea lui Coresi. Din punctul de vedere literar acest manuscris merită deci o cercetare mai adâncită. Dacă îmi aduc bine minte, manuscrisul de față se mai aseamănă și în forma sa exterioră foarte mult cu cel-l-alt manuscris din sec. al XVI^{-lea} de care am vorbit mai sus, având același format mic. Dar nu numai în exterior se aseamănă ei și în lăuntru; textul din 1710 nu este de cât o reproducere puțin modernizată a celui-l-alt manuscris. După părerea mea avem aci două copii ale textului românesc din Psaltirea lui Coresi, amândouă făcute în Nordul Transilvaniei, sau poate în Bucovina, una din sec. XVI^{-lea} alta din sec. al XVII^{-lea}, una mai profund modificată în partea fonetică (rotacism) alta mai mult în cea lexicală: cuvinte și forme mai moderne fiind locul celor vechi. Și în partea lexicală manuscrisul din sec. XVI^{-lea} ține cum-păna între edițiunea tipărită și copia lui Ioan din Vasluu. Unele forme și cuvinte cari nu se află la Coresi se găsesc în ambele manuscrise, de pildă psalm 31 v, 4 (p. 365) sună aci: **Аторш-мъ спрє киньри**. Coresi are: **ТѢрнан-мъ спрє страстє**, iar manuscrisul din sec. XVI^{-lea}: **Аторш-мъ спрє страстє** potrivit-se în partea întâia cu Ms. lui Ioan, iar în cea din urmă cu textul lui Coresi. Spațiul nu 'mi permite a mă întinde mai pe larg aci asupra acestei chestiuni atât de importante. Mă mulțumesc

Un autre traducteur du Psautier slovène est Dosithée, le célèbre métropolite de la Moldavie. Il nous reste de lui deux traductions dont l'une en vers, celle de 1673 (p. 208) et l'autre en prose, de 1650 (p. 246), imprimée sur deux colonnes, la traduction roumaine faisant face à l'original slavon, tandis que dans le Psautier de Coresi, les vers slavons et roumains se succèdent les uns aux autres. Dosithée étant plus maître de la langue, sa traduction est bien supérieure à celle de Coresi, tant par la noblesse de l'expression et par la richesse du lexique que par le manque de complication syntactique et grammaticale. D'un autre côté, il n'est pas à douter que le Psautier de Belgrade ne soit le plus scientifique et le plus parfait comme traduction. L'édition en vers offre une certaine importance par la seule raison qu'elle est le premier essai de Psautier en vers. Il faut avouer pourtant que, l'Eglise orthodoxe n'admettant pas les psaumes dans sa liturgie, l'influence du Psautier versifié n'a pas été aussi grande que l'on devrait s'y attendre, vu sa diffusion dans le reste de l'Europe. Certains psaumes néanmoins ont pénétré dans la littérature populaire : dans les noëls „cântece de stea“, et dans les „colinde“; certaines lamentations funèbres même sont imitées des Psaumes. Pour les noëls voir le N° II (II, p. 142) qui n'est autre chose que le psaume 46 du Psautier de Dosithée, de même le N° III (II, p. 140) n'est que le psaume 48 modifié et approprié à servir à la fois et de „chant de Noël“ et de prototype des lamentations, auxquelles il ressemble beaucoup aussi bien dans la forme que dans le fond. L'original en prose du Psautier de Dosithée a été reproduit ici afin de faciliter leur comparaison. Le commencement de ce psaume est devenu une espèce d'introduction stéréotypée pour ces sortes de chants religieux, comme l'est le N° XIII (II, p. 143).

Si nous revenons maintenant aux Psautiers, nous trouverons celui d'un certain Joan de Vaslui (p. 363) qui, quoique copié en l'année 1710, laisse facilement reconnaître le texte même de Coresi. Ce manuscrit mériterait, au point de vue littéraire, une étude plus approfondie. Extérieurement, si je m'en souviens bien, il offre une ressemblance frappante avec l'autre copie manuscrite du XVIe siècle, mentionnée plus haut, du même petit format. Le texte de 1710 n'était qu'une reproduction légèrement modernisée. De même pour le contenu, la ressemblance n'est pas moins visible. On aurait affaire, à mon avis, à deux copies du texte roumain du Psautier de Coresi, faites toutes les deux au Nord de la Transylvanie ou bien en Bucovine, dont l'une du XVIe siècle modifiée plutôt dans sa phonétique (rotacisme), et l'autre du XVIIe plutôt dans son lexique; l'on y rencontre des mots plus récents à la place des termes anciens. Enfin, quant au lexique, le texte du XVIe siècle tient encore le milieu entre l'édition imprimée et la copie de Joan de Vaslui. Certains mots et certaines formes qui manquent dans le texte de Coresi, se retrouvent dans les deux autres manuscrits : ainsi le psaume 31, 4 (p. 365) où il est dit : **АТОРУШ-МЪ СПРЕ КИНСРН.** Coresi porte : **ТЪР-НАН-МЪ СПРЕ СТРАСТЕ,** et le manuscrit du XVIe siècle : **АТОРУШ-МЪ СПРЕ СТРАСТЕ.** Dans le dernier, comme l'on voit, le premier élément de la phrase est semblable au manuscrit de Joan de Vaslui et le second élément semblable au texte de Coresi. Je regrette ne pouvoir m'étendre

cu at ta de a atrage aten iunea asupra acestui fapt. Cine  tie dacă 'mă va fi dat a mai urmări altă dată această chestiune mai cu de am runt.

Psaltirea se mai află incorporată  i în Bibliele complete precum este cea din București din 1688  i aceea a lui Clain din 1795 (II, p. 155). Din cea dint ia am reprodus Psalm No. 2, ca o paralelă la Psaltirea manuscrisă (p. 1*), iar din a lui Clain n'am scos de c t alte texte biblice de cari voi vorbi mai la vale. Psalmi resl ti i am mai reprodus din diferite c r i biserice ti, Molitvelnice, Ceasoslove etc. unde psalmii s nt p r ile cele de căpetenie.

Im  mai rem ne a pomeni Psaltirea cu tâlc (p. 314) a lui Alexandru Dascal.  n Psaltirea în versuri a lui Dosofteiu se strecuraseră deja câte-va t lm ciri ale unor Psalmi. Alexandru Dascalul, care a fost un contimporan al Metropolitului Dosofteiu  i, fără îndoială de origină moldovean, se poate să fie fost influen at de acele pu ine exemple, pentru a  nt rprinde de isnoav  traducerea de pe slovene te a Psaltirei întregi împreună cu t lcul ei. Limba arată deja o propăşire vădită asupra t lm cirilor mai vechi.

Iată acum  i lista tuturor Psalmilor din ambele volume în ordine cronologică.

Ps. 1, p. 1*. 2, p. 1*. 282. 3, p. 10. 5, p. 10. 209.

6, vol. II, p. 185. 8, p. 11. 10, p. 364.

16, p. 11. 246. 18, p. 12. 154. 26, p. 247.

31, p. 13. 365. 38, p. 211. 40, p. 248.

48, p. 155. 54, p. 366. 69, vol. II, p. 17.

71, p. 367. 75, 212. 90, p. 286.

97, p. 13. 249. 98, p. 14. 101, p. 185.

111, p. 368. 123, p. 213. 125, p. 249.

137, p. 314. 150, p. 14.

b) Biblia. Trec nd apoi la Biblia propriu zisă, pomenim întâiu Bibliele complete  i adică cea de București din 1688 (p. 279)  i cea de Blaj din 1795 (II. p.155).  n alegerea textelor reproduse aci am urmărit același sistem de paralelism pe care l'am descris cu ocaziunea Psaltirei. Textele reproduse aci le am mai reprodus  i din alte c r i când mai vechi când mai moderne, ar t nd, sau legătura ce există între ele sau independen a unei versiuni de cea-l-altă.

Din Genesis, cap. 1. am tipărit patru versiuni, una din sec. al XVI-lea, două din sec. XVII-lea  i una din sec. al XVIII-lea; acele din Biblii se aseamănă foarte mult între d nsele. Traducerile ale unor c r i din Biblio sînt mult mai vechi de c t traducerea Bibliei complete. Gra ie acelor şi influen e cărora se datorește traducerea Psaltirii, avem  i o traducere a celor dint i două c r i ale lui Moisi, tipărite la Or ştiea în 1582 (p. 33). Numele dat acestor c r i de Bitio  i de Ishodul (p. 37) dovede te că această traducere s'a făcut din slovene te, ceea ce se întrevede  i din construc iunea sintactică a limbei. Din cele două texte reproduse, cel dint iu este cap. I din Genesis, care precum am v zut se mai afl  de trei ori  n cartea de fa ; iar blagoslovenia lui Iacov (Genes. c. 49; p. 35) se afl   n vol. II într'o form  mai amplificat  scoas  dintr'o copie a Hronografului din sec. XVIII-lea.

plus longuement sur cette question importante, faute d'espace; je me borne seulement à attirer sur elle l'attention du chercheur, car qui sait si, dans l'avenir, j'aurai encore l'occasion de revenir sur ce sujet.

On trouve aussi toute la collection de Psaumes dans les différentes éditions de la Bible, entre autre dans celle imprimée à Bucarest en 1688 (p. 279) et dans la Bible de Clain publiée en 1795 (II, p. 155). J'ai emprunté à la première le psaume 2 pour servir de parallèle au Psautier manuscrit (p. 1*) et à la seconde quelques fragments bibliques sur lesquels on reviendra plus tard. Certains autres livres liturgiques, comme le Molitvelnic et le Ceasoslov, etc., où les psaumes forment l'élément constitutif, nous ont aussi fourni un certain nombre d'extraits.

Il ne reste qu'à citer le Psautier avec commentaire (p. 314) de A. Dascalul. Déjà dans l'édition en vers de Dosithée on trouve quelques essais en ce genre. A. Dascalul, d'origine moldave, sans doute contemporain du métropolite Dosithée, se serait, sous l'influence de ces essais, décidé à entreprendre la traduction, accompagnée d'un commentaire, du Psautier slavons tout entier. Le style prouve déjà à lui seul un sensible progrès et un certain degré de supériorité sur les précédents traducteurs.

Voici maintenant, dans l'ordre chronologique, la liste des psaumes reproduits dans les deux volumes de la Chrestomathie :

Ps. 1, p. 1*. 2, p. 1*. 282. 3, p. 10. 5, p. 10. 209.

6, vol. II, p. 185. 8, p. 11. 10, p. 364.

16, p. 11. 246. 18, p. 12. 154. 26, p. 247.

31, p. 13. 365. 38, p. 211. 40, p. 248.

48, p. 155. 54, p. 366. 69, vol. II, p. 17.

71, p. 367. 75, 212. 90, p. 286.

97, p. 13. 249. 98, p. 14. 101, p. 185.

111, p. 368. 123, p. 213. 125, p. 249.

137, p. 314. 150, p. 14.

b) Si nous passons maintenant à la Bible proprement dite, il nous faut citer en première ligne les Bibles complètes : la Bible de Bucarest de 1688 (p. 279) et celle de Blaj de 1795 (II, p. 155). J'ai suivi, cette fois encore, dans le choix des textes reproduits, le même système de parallélisme que pour les Psaumes. J'ai emprunté des extraits à d'autres livres, tantôt plus anciens, tantôt plus modernes, pour faire ressortir encore davantage l'analogie ou la dissemblance entre les versions.

Nous possédons quatre versions du premier chapitre de la Genèse : l'une du XVIe siècle, deux du XVIIe et une enfin du XVIIIe; celles tirées de la Bible offrent une grande ressemblance. Les traductions partielles de la Bible sont plus anciennes que les traductions complètes. Ainsi, on a une traduction des deux premiers livres de Moïse, imprimée à Orestie en 1582 (p. 33), due aux mêmes influences que la traduction du Psautier. Les noms de Bitic et d'Ishodul, donnés à ces livres, prouvent aisément que leur traduction a été faite du slovène, bien que la syntaxe de la langue nous le montre suffisamment. Le premier des deux fragments reproduits est „le premier chapitre“ de la Genèse qui, comme l'on a déjà vu, se trouve encore trois fois dans la Chrestomathie; „la bénédiction de Jacob“ (Genèse p. 49; p. 35) se trouve, sous une forme plus amplifiée, dans le IIe volume tiré d'une copie du Hronograf du XVIIIe siècle.

Din cele-lalte cărți ale Vechiului Testament nu mai avem în literatura română de cât capitole reslățite și împrăștiate printre cărțile bisericești. O singură excepțiune pare a face fragmentul din Leviticus, cap. 26, 3—41, (p. 3—5); și acesta nu e nici de cum scos deadreptul din Biblie, ci este un fragment de la un Parimiar, și ast fel se esplică cum de s'a păstrat tocmăi ca un fragment care începe cu vers 3 și merge numai până la v. 41, pe când capitolul din Biblie are 46 de versuri. Alte texte din Vechiul Testament se mai află prin Psaltire, Ceasoslov, Parimiar și în unele Cazaniî cărora le slujește ca text pentru Omiliî. Parimiarul constă exclusiv din texte biblice scoase din Vechiul Testament; singurul care s'a tipărit este acela al mitropolitului Dosofteiu; din el am reprodus (p. 263) mai ales acele specimene, cari erau importante atât pentru fonetica și lexicografia cât și pentru stilistica. La Psaltire se află adause apoi unele părți poetice ale Bibliei, și cântări care fac parte și din Ceasoslov. Așa este Cântarea a două a lui Moise adică Deuteron. c. 32, pe care am reprodus aci din Psaltirea lui Coresi, și pentru a doua oară din Biblia de București (p. 281). Apoi Cântarea lui Iona prorocul cap. 2, v. 3—10, din Psaltirea de Belgrad (p. 156); Cântarea Annei 1 Reg. c. 2, v. 1—10, din Psaltirea lui Dosofteiu (p. 249).

Cele zece cuvinte apoi din Cazania lui Coresi (p. 33) și din Catehismul lui Popa Grigorie din Măhaciû (p. 40). Din cele-lalte cărți biblice, afară de extractele date din Parimiar și din ambele Biblii, mai avem Ezechiel c. 37, v. 1—14 din Acathistul Mitropolitului Dosofteiu (p. 215) și Pilde c. 31 v. 8—31 din Penticostariul lui Alexandru Dascal (p. 312), toate tălmăcite din slovenește în românește.

2. Noul Testament. Mult mai numeroase și tot de o dată de cea mai mare importanță sânt textele Noului Testament, cari sânt poate chiar și cele mai vechi monumente ale literaturii române. E de prisos a mai spune, cum că literatura română se naște de abia cu traducerea Evangheliei în limba română. Tocmăi limba această a Evangheliei a devenit limba literară a poporului român; Psaltirea influențează până la un punct lirica, literatura avântului poetico-religios; dar proza, literatura generală care reprezintă manifestațiunile intelectuale ale neamului stau supt influența directă a limbei Evangheliei și a literaturii bisericești, care și dânsa iarăși izvoarește din Evanghelie.

Merită deci un studiu cu totul special cercetarea asupra originalelor după cari s'a tradus Evanghelia și cele-lalte cărți ale Noului Testament. Eu nu pot atinge această chestiune aci dor numai în troacăt; ocupându-mă mai la vale cu a textelor limb voi reveni și asupra limbei originalelor.

Precum am observat la Psaltire, literatura veche română (cel puțin cea bisericească) atărnă cu desăvârșire de cea slovenească. Prima traducere a Evangheliei s'a făcut și dânsa după slovenie; mai mult încă, după chiar edițiunile slovenești tipărite de însuși Coresi. Singurul exemplar al Evangheliei române ce s'a păstrat este din nefericire necomplect, și Cipariu îi dă data: înainte de 1580. Văzând că Psaltirea slavonă și cea slavono-

Quant aux autres livres de l'Ancien Testament, on n'a dans la littérature roumaine que des fragments détachés et disséminés sans ordre dans presque tous les livres liturgiques : la seule exception est offerte par le fragment du Lévitique, chap. 26, 3—41 (p. 3—5); ce fragment ne vient pas directement de la Bible, mais d'un Parimiar, ce qui nous explique l'état fragmentaire de ce chapitre, qui commence au verset 3 et va jusqu'au 41e, le chapitre ayant en réalité 46 versets. Les autres extraits de l'Ancien Testament sont ceux qui se trouvent dans le Psautier, le Ceasoslov, le Parimiar et dans certaines Cazanie, auxquels ils servent de textes pour les homélies. Le Parimiar en est exclusivement formé : le Parimiar de Dosithée (p. 263) est le seul qui ait été imprimé; c'est lui qui nous a fourni des spécimens importants tant pour la phonétique que pour la lexicographie et la stylistique. Comme additions au Psautier il y a les fragments poétiques de la Bible qui font en même temps partie du Ceasoslov. Ainsi le second cantique de Moïse, qui est au ch. 32 du Deutéronome, que j'ai tiré une fois du Psautier de Coresi et une seconde fois de la Bible de Bucarest (p. 281); le cantique du prophète Jonas (chap. 2, V, 3—10) tiré du Psautier de Belgrade (p. 156); le cantique d'Anne extrait du Psautier de Dosithée (p. 249. 1 Reg. ch. 2, v. 1—10). Les dix commandements se retrouvent dans la Cazanie de Coresi (p. 33) et dans le catéchisme de l'abbé Grégoire de Mahaciu (p. 40). Parmi les autres livres bibliques, sauf les spécimens tirés du Parimiar et des deux Bibles, on a encore ch. 37, v. 1—14 du livre d'Ezéchiel, dans l'Acathiste du métropolite Dosithée (p. 215) et le ch. 31, v. 8—31 du livre des Proverbes, dans le Penticostar d'Alexandru Dascalul (p. 312), tous ces textes étant traduits du slovène en roumain.

2. Le Nouveau Testament. Beaucoup plus nombreux et de plus grande importance sont les textes du Nouveau Testament, qui sont peut-être aussi les plus anciens monuments de la littérature roumaine. Il est inutile de dire qu'elle commence avec la première traduction de l'Evangile. C'est précisément la langue de cette traduction qui est devenue ensuite la langue littéraire du peuple roumain. Le Psautier exerce son influence jusqu'à un certain point sur le côté lyrique, sur le développement de la littérature poético-religieuse; la prose, au contraire, cette littérature générale qui représente les manifestations intellectuelles du peuple roumain, a subi l'influence directe de la langue de l'Evangile et de la littérature ecclésiastique, qui prend aussi sa source dans l'Evangile.

Une étude consacrée tout particulièrement à la recherche des textes originaux, ayant servi de base à la traduction de l'Evangile et à d'autres livres du Nouveau Testament, aurait sans doute son importance. Il m'est presque impossible de l'aborder à cette place; quand je serai arrivé à l'étude de la langue des textes, j'en parlerai plus longuement.

L'ancienne littérature roumaine (du moins la littérature ecclésiastique), ainsi qu'il a été dit à l'occasion du Psautier, découle entièrement de la langue slavone. On sait que la première traduction de l'Evangile a été faite d'après le slovène; bien plus, d'après les éditions slovènes données par Coresi lui-même.

Le seul exemplaire de l'Evangile qui se soit conservé, est malheureusement loin d'être complet. Cipariu le place avant l'année 1580.

română se tipărise în același an 1577, la Saz-Sebeș, am conchis că traducerea și tipărirea Evangheliei românești a trebuit să se facă tot pe acolo și tot în același an ca și cea slovenească; de aceea în carte i-am pus data 1579, și ca loc de tipar am însemnat Saz-Sebeș. Se cunosc însă două edițiuni ale Evangheliei slovenești, una, frumos tipărită, cu forme slavone serbești și alta cu forme bulgare, mai puțin frumos tipărită, dar altfel textul este aidoma. Data și autorul acestor tipărituri nu era sigură și s'a crezut până acuma, cum că edițiunea cu formele bulgărești (din 1579) era singura făcută de Coresi. După o notiță care s'a păstrat într'un exemplar complet al Evangheliei cu forme serbești descoperită de mine se dovedește, mai întâi, cum că această edițiune este de pe la 1562 tot din Brașov și al doilea că și dânsa se datorește asemenea iscusinței tipografice a lui Coresi. Acest fapt odată stabilit, ne ajută de a preciza mai bine data tipăririi Evangheliei române.

Mai este de observat cum că cu aceleași slove cu care s'a tipărit Evanghelia slavonă s'a mai tipărit și un Praxiu slovenesc. În literatura română avem de asemenea un Praxiu identic cu Evanghelia în ceea ce privește tiparul și limba. Cazul este deci absolut identic cu ael din literatura slavonă.

Pē lângă aceasta se mai adaugă faptul cum-că Evangheliarul din British Museum a fost scris la 1574; ceea ce ar fi cu patru ani înaintea datei ce s'a atribuit până acuma Evangheliei lui Coresi. O comparațiune a limbei din manuscris cu cea din tipar dovedește însă până la evidență cum că manuscrisul a fost copiat după tipar, și nu vice-versa, în tocmai precum era cazul și cu Psaltirea.

Toate aceste m'au convins cum că data tiparului trebuie să fie anterioară anului 1579, căci trebuie să fie anterioară manuscrisului, adică înainte de 1574, apoi trebuie să fie anterioară și Praxiului, de oare ce în epilogul la Cazania I^a (Cipariu, Anal p. 29) Coresi pomenește întâi de „Trete evanghelul” apoi de „Pra(xiu)”, și este lucru natural ca mai întâi să se tipărească Evanghelia și apoi Praxiul. Tiparul acestuia se aseamănă apoi cu ael al Evangheliei slovenești din 1562, prin urmare și Evanghelia română trebuie să fie de pe la 1562; și trebuie să fie tipărită în Brașov împreună cu Praxiul și cu Cazania I^a.

Cele două edițiuni ale cărților slovenești se pot explica într'un mod firesc. Cea cu formele serbești s'a făcut pentru biserica serbească din Transilvania și Serbia, pe când cea-l-altă cu formele bulgărești s'a făcut, precum se și spune anume în dedicațiune, din porunca și cu cheltuiala Domnilor Munteni pentru trebuința bisericii lor; totuși urme serbești, datorite originalului mai vechiu s'au păstrat și în aceste tipărituri mai nouă. Se știe în destul de bine, cum că dialectul bulgăresc era acela ce predomina în biserica română, până pe la sfârșitul sec. XVII^{-lea} când se introduseră formele dialectale rusești.

Am intrat mai cu deamănuntul într'această chestiune, fiind-că de ea se leagă începutul literaturii române, și mai ales fiind că în urma desco-

Comme le Psautier slovène et le Psautier slavo-roumain ont été, tous les deux, publiés en 1577 à Saz-Sebeș, j'en ai conclu que la traduction et la publication de l'Evangile roumain ont été faites au même endroit et en la même année que l'Evangile slovène : c'est pourquoi je leur ai donné comme date l'année 1579 et fixé Saz-Sebeș pour lieu de publication. Mais on connaît deux éditions de l'Evangile slovène, dont l'une d'une belle exécution typographique et aux formes serbes et l'autre aux formes bulgares et un peu moins bien exécutée. A part ces différences, le texte est absolument identique. La date d'un de ces imprimés n'est pas certaine et l'on a cru jusqu'à présent que l'édition aux formes bulgares (de 1579) est la seule donnée par Coresi; mais d'après une note conservée dans un exemplaire complet de l'Evangile aux formes serbes et que j'ai découvert, il résulte que cette édition serbe a été faite à Brașov en 1562, bien antérieurement à l'autre; et son exécution est due aussi au talent typographique de Coresi. Ce fait, une fois établi, nous aide à préciser la date de la publication de l'Evangile roumain. Ajoutons encore que les mêmes caractères, qui servirent à l'impression de l'Evangile slavons, ont été utilisés pour la publication d'un Praxion slavons; or, un fait semblable se passe dans la littérature roumaine où nous trouvons l'Evangile absolument identique à un Praxion, quant aux caractères et à la langue.

Un autre fait qui confirmera notre conclusion est que l'Evangélaire manuscrit du British Museum date de l'an 1574; par conséquent il serait de quatre ans antérieur à la date attribuée à l'Evangile de Coresi; mais une étude comparée de la langue du manuscrit et de celle de l'édition imprimée, prouve jusqu'à l'évidence que c'est cette dernière qui a servi de modèle, et non le contraire, le manuscrit n'étant donc qu'une copie faite d'après le texte imprimé, ainsi que cela avait eu lieu pour le Psautier.

Tout cela m'a convaincu que la date de l'Evangile imprimé doit être antérieure à celle du manuscrit pour lequel elle a servi de modèle c'est-à-dire avant l'an 1574; elle doit être antérieure aussi au Praxion, puisque dans l'épilogue de la première „Cazanie“ (Cipariu, Anal. p. 29). Coresi mentionne d'abord les „Quatre Evangiles“ et ensuite le „Pra(xion)“; et il est tout naturel que l'on doive d'abord publier l'Evangile et ensuite le Praxion. L'impression de ce Praxion ressemble à celle de l'Evangile slovène de l'an 1562; en conséquence, l'Evangile roumain doit aussi appartenir à l'an 1562 et avoir été imprimé à Brașov en même temps que le Praxion et la première Cazanie.

Les deux éditions de l'Evangile slovène pourraient aussi s'expliquer facilement : l'édition aux formes serbes a été faite pour les besoins de l'église serbe de la Transylvanie et de la Serbie; quant à celle avec les formes bulgares, elle a été imprimée, comme il est dit dans la dédicace, par l'ordre et aux frais des princes de Valachie, pour les besoins de l'église roumaine. Cependant, des traces serbes, dues à l'original plus ancien, se sont conservées aussi dans ces impressions. C'était le bulgare, on le sait qui, dans l'église roumaine, avait prédominé jusqu'à la fin du XVIIe siècle, quand s'introduisirent les formes dialectales russes.

Nous sommes entré dans plus de détails sur cette question, puisque c'est à elle que se rattache l'origine de la littérature roumaine et surtout,

perirei de manuscrise, conținând Psaltirea, Evanghelia și Praxiul, s'au formulat niște concluziuni, cari transportă cercetarea asupra începutului literaturii române de pe tărâmul realității la acel al închipuirii fantastice. Un alt rezultat la care am mai ajuns este că am stabilit prioritate tiparelor asupra manuscriselor, aceștia ne fiind decât copii ulterioare, puțin modificate; ceea ce se va dovedi și mai limpede când vom examina mai la vale aceste texte și din punctul de vedere filologic.

După aceste observațiuni trecem acuma la înșirarea textelor din Noul Testament, reproduse aci. Avem mai întâiu a) Evanghelia propriu zisă adică cele patru Evanghelii (Tetraevangelul) formând o carte separată, tipărită foarte des, poate chiar și mai des încă decât Psaltirea.

În fruntea tuturor stă Tetra-evangelul lui Coresi din 1562 (p. 17). O copie muntenească absolut identică represintă apoi Tetra-evangelul manuscris din 1574 (p. 7*).

Noul Testament de Belgrad din 1648 (p. 124) face epocă, în tocmăi precum a făcut Psaltirea de care am vorbit mai sus. Pentru întâia oară s'au tipărit atunci într'un volum atât cele patru Evanghelii, cât și celelalte cărți ce formează împreună Noul Testament. Nu încapă nici o îndoială, cum că alcătuirii acestei opere s'au folosit de traduceri cele vechi, modificându-le însă după cum credeau ei de cuviință. Într'un loc se pomeneste chiar de tiparul cel vechiu, care nu poate să fie decât Praxiul lui Coresi. A doua predoslovie dă socoteală asupra modului critic urmat autorii la lucrarea acestei traduceri, și fiind importantă din mai multe puncte de vedere am reprodus-o aci (p. 125).

Tetraevangelul manuscris din 1650—75 (p. 194) este o copie muntenească făcută după izvodul din Belgrad. Altă copie manuscrisă făcută după tipar!

Evanghelia, cu întreg Noul Testament, se află și în Biblia cea mare de București 1688 (p. 279), care stă supt influența Testamentului de Belgrad.

De la acest Tetraevangel trecem la Evanghelia română-elienească, a lui Șerban Greceanu din 1693 (p. 307). O schimbare esențială s'a introdus de către Ș. Greceanu în Evanghelia din 1693 făcând-o să se asemene cu textele cele vechi; e o schimbare care era necesară dacă acea edițiune era să se întrebuinteze în slujba bisericească; și adică pe când textul edițiunii de Belgrad este tipărit în tocmăi cu originalul grecesc, începând cu Evanghelia lui Mateiu și isprăvind cu Apocalipsul, împărțit în capitole și verseturi; Evanghelia greco-română ca și cea veche a lui Coresi are textul împărțit în zaceale sau citanii, care sânt orânduite la cea dintâia după șirul citaniilor ce se urmează în biserică în cursul anului; adică începe cu Evanghelia lui Ioan, iar textul celorlalte Evanghelii se află împrăștiat prin carte. Printr' această orânduire în citanii dupe săptămâni se deosebesc acele cărți ce se întrebuintează în slujba bisericii ortodoxe de celelalte edițiuni ce urmăresc un scop mai puțin practic, poate chiar reformativ, sau cel mult cuvios. Așa avem îndată un alt exemplu în

parce que, à la suite des découvertes de manuscrits, contenant le Praxiu, le Psautier et l'Evangile, on a formulé des conclusions qui tendent à transporter du champ réel sur le terrain de la fantaisie, la recherche des origines de la littérature roumaine. Un autre résultat, auquel je suis arrivé, c'est d'avoir établi la priorité des imprimés sur les manuscrits, qui ne sont que des copies ultérieures, légèrement modifiées. Je reviendrai plus longuement sur cette question en étudiant ces textes au point de vue philologique et j'espère prouver plus clairement la priorité des imprimés par rapport aux manuscrits.

Après ces remarques, passons maintenant à l'énumération des textes du Nouveau Testament reproduits ici. Il y a d'abord a) l'Evangile proprement dit, ou les „quatre évangiles“, formant un livre séparé imprimé fréquemment, encore plus souvent peut-être que le Psautier.

A la tête de tous les Evangiles se place celui de Coresi de l'an 1562 (p. 17). Une copie faite en Valachie et absolument identique aux „Quatre évangiles“ est le manuscrit de l'an 1574 (p. 7*).

Le Nouveau Testament de Belgrade de 1648 (p. 124) fait époque, ainsi que le Psautier, dont il a été question plus haut. C'était pour la première fois qu'on publiait alors en un volume les quatre Evangiles ainsi que les autres livres du Nouveau Testament. Il est hors de doute que pour exécuter leur œuvre, les auteurs ont utilisé d'anciennes traductions, mais tout en les modifiant à leur gré. En un endroit il est même question du texte ancien, qui ne peut être que le Praxion de Coresi, et, dans le second avant-propos, est expliqué le système critique suivi dans l'exécution de cette œuvre; comme cet avant-propos est important à plusieurs points de vue, je l'ai reproduit aussi (p. 125).

Les „Quatre Evangiles“ manuscrits de 1650—75 (p. 194) sont une copie faite en Valachie d'après le texte de Belgrade (c'est encore une copie manuscrite faite d'après un imprimé!).

Il va sans dire que l'Evangile complet, c'est-à-dire le Nouveau Testament tout entier, se retrouve dans la grande Bible de Bucarest de l'an 1688 (p. 279). Celle-ci, aussi bien que l'Evangile seul, a subi l'influence du Testament de Belgrade.

Des „Quatre Evangiles“ passons à l'Evangile roumain-grec de Șerban Greceanu, de l'année 1693 (p. 307). Un changement essentiel fut introduit par Greceanu dans l'Evangile de 1693, en le rendant semblable aux textes anciens, changement qui était nécessaire si l'édition devait être adoptée dans l'office liturgique; par conséquent, tandis que les textes de l'Evangile et du Nouveau Testament de Belgrade sont imprimés dans l'ordre de l'original grec, qui commence par St-Mathieu et finit par l'Apocalypse, étant divisé en chapitres et en versets, l'Evangile gréco-roumain, ainsi que l'ancien Evangile de Coresi porte, au contraire, le texte divisé en „zaceale“ et en leçons arrangées d'après l'ordre qu'on suit pendant le courant de l'année dans l'office liturgique, de sorte que cet Evangile de Greceanu commence par St-Jean, les autres livres étant disséminés sans ordre dans le texte. Par le fait de cet arrangement en „zaceale“ d'après les semaines, ces livres employés dans l'office de l'Eglise orthodoxe, diffèrent des autres éditions qui poursuivent un but moins pratique, peut-être même de réforme ou tout au plus de piété. Un autre exemple semblable nous est

Noul Testament tipărit de Anthim Ivireanu la 1703 (p. 347) care Testament nu este de cât o reproducere puțin modificată a Noului Testament de Belgrad; ceea ce se poate ușor constata dacă comparăm textul din Mateiu p. 348 cu cel din pag. 127. Acest Testament nu este împărțit nici el în citanii sau zaccale ci în capitole și verseturi, urmând în toate izvodului din 1648. Intocmai așa este cazul și cu Biblia de Blaj (II. p. 155). O cercetare în bisericile românești va dovedi asemenea faptul cum că numai Evanghelia lui Șerban Greceanu sau una tot astfel împărțită este aceea ce se întrebuințase și se mai întrebuințează, iar nici decum una împărțită în capitole și versuri și cu textul în ordinea originalului grecesc. Din poruncă domnească a fost trimisă acea Evanghelică a lui Greceanu la toate bisericile ce stau supț obăduirea Mitropolitului Ungro-Vlahiei, și s'a păstrat în acele biserici mai mult decât ori ce altă carte veche românească.

Cu timpul, sau că se stricase din prea multă întrebuințare sau că numărul nu mai ajungea, s'a simțit necesitatea pentru o altă edițiune, și la 1746 se retipărește acea Evanghelică la Râmnic (II p. 35), întocmai în aceeași ordine, dar de astă dată fără grecește, numai textul român singur.

La aceste se mărginește numărul Evangheliilor din literatura română din care am dat extracte.

b) Praxiul. Afară de Evanghelia propriu zisă s'au mai tipărit în mod independent și Faptele Apostolilor; și aceștia ca și Evanghelia în două feluri: sau într'o ordine liturgică, adică după cum cere slujba bisericeii, sau în ordinea literară după șirul și orânduiala originalului.

În forma liturgică și în ordine cronologică avem mai întâi Praxiul din 156? (p. 9*) pe care îl atribuiesc lui Coresi. Avem apoi copia modificată manuscrisă, cunoscută și supț numele de Codicele Voronețean (2*). Asupra legăturii ce există între acesta din urmă și cel tipărit am vorbit deja mai sus pe larg.

Singurul Apostol ce-l mai cunoaștem din vechia literatură română este apoi acel din 1683 (p. 260) care s'a tipărit prin porunca lui Cantacuzino, domnul țării românești, și care ca și Evanghelia de mai sus s'a trimis bisericilor pentru trebuința slujbei. Intocmai după original se află Praxiul tot deauna tipărit la un loc cu Evanghelia, formând: Noul Testament; așa în Noul Testament de Belgrad, în Biblia de București, în Noul Testament al lui Anthim Ivireanu și în Biblia de Blaj.

Noul Testament mai intră în mare parte și în compozițiunea cărților bisericești; el este baza cazaniilor, de cari vom vorbi mai la vale; a Molitvelnicelor și a Diaconarelor. La ori ce slujbă bisericească textele din Noul Testament sânt centrul în jurul căruia se grupează celelalte elemente. Am reprodus de aceea părți ale Noului Testament din mai multe alte cărți bisericești. Aceste extracte ne vor călăuzi în cercetările — dacă se vor face — asupra originalelor de cari s'au slujit autorii cărților liturgice, dacă s'au slujit de vre-una din cărțile tiparnice sau manuscrise, ce am pomenit, sau dacă au întreprins ei singuri traducerea de iznoavă a textelor ce se afla în acele cărți liturgice pe cari le tălmăceau. Pentru a înlesni atari cercetări

offert par le Nouveau Testament d'Anthime d'Ibérie en l'an 1703 (p. 347), qui n'est qu'une reproduction peu modifiée du Nouveau Testament de Belgrade; c'est ce qui est très facile à constater si l'on compare le texte de St-Mathieu p. 348 avec le même de la pag. 127. Ce Testament n'est pas non plus divisé en leçons ou „zaceale“, mais en chapitres et en versets imitant en tout le texte de 1648. Un cas identique se rencontre dans la Bible de Blaj (II, p. 155). De minutieuses recherches dans les églises roumaines nous conduiraient à établir que c'est l'Evangile de Greceanu ou bien un autre divisé de la même manière que l'on emploie encore et non un Evangile divisé en chapitres et en versets, d'après l'ordre de l'original grec.

Par l'ordre du Prince régnant, cet Evangile de Greceanu fut envoyé à toutes les églises dépendant du métropolite de la Hongro-Valachie; il s'y conserva plus longtemps que tout autre ancien livre roumain. Après un long intervalle cependant, soit que le nombre de ses exemplaires eût diminué, soit qu'un trop fréquent usage les eût rendus difficiles à lire, on sentit le besoin d'une nouvelle édition; on la fit à Râmnic en l'an 1746 (II, p. 35), exactement semblable à la première, mais en roumain seulement cette fois, le texte grec ayant été exclu.

Voilà où s'arrête, dans la littérature roumaine, le nombre d'Evangiles auxquels j'ai emprunté des extraits pour la Chrestomathie.

b) En dehors de l'Evangile proprement dit, ce sont les „Actes des Apôtres“ (le „Praxion“) qui ont été aussi publiés séparément, de deux manières également comme l'Evangile : d'abord dans un ordre liturgique ainsi que l'office divin l'exige, ensuite dans un ordre littéraire selon la disposition naturelle de l'original. Sous la forme liturgique, il y a d'abord, d'après l'ordre chronologique, le Praxiu (p. 9*) que j'attribue à Coresi; puis une copie manuscrite modifiée du même livre, connue encore sous le nom de „Codex Voroneţean“ (ou Creţu p. 2*). J'ai déjà parlé plus haut du rapport qui existe entre ce dernier et l'original de Coresi.

Le seul Praxion que l'on connaisse encore dans l'ancienne littérature roumaine est celui de l'année 1683 (p. 260), qui fut imprimé par l'ordre de Cantacuzène, Prince de Valachie, et envoyé également à toutes les églises pour les besoins de l'office liturgique. De même que dans le texte original, les Actes des Apôtres se trouvent réunis à l'Evangile et constituent le Nouveau Testament; il en est ainsi dans le Nouveau Testament de Belgrade, la Bible de Bucarest, le Nouveau Testament d'Anthime d'Ibérie et dans la Bible de Blaj.

Le Nouveau Testament fait aussi partie intégrante de tous les livres destinés à l'office liturgique : il sert de base aux „Cazanii“, dont je parlerai plus tard, aux „Molitvelnico“ et aux „Diaconare“, et forme le centre autour duquel, dans le service divin, se groupe le reste des textes religieux. C'est pourquoi j'ai reproduit également des fragments du Nouveau Testament tirés d'un grand nombre des livres liturgiques. Ces fragments pourraient nous guider dans la recherche — au cas où l'on voudrait la faire — des textes dont les traducteurs se sont servis, et nous dire si les traductions qu'ils ont utilisées sont parmi celles mentionnées par moi, ou encore s'ils ont exécuté eux-mêmes la traduction des textes bibliques dans ces ouvrages liturgiques. Pour faciliter une semblable recherche, j'énumérerai

înşir aci toate textele din Noul Testament ce se află răsclătite prin ambele volume ale Chrestomatiei:

Mateiu, cap. 6, v. 14—30 p. 7*. 22. 28. şi 111—112. — **cap. 10, v. 1—15** p. 194. **10 v. 16—22** II. p. 38. — **cap. 13, v. 31—55** p. 17. — **cap. 18, v. 1—17**, p. 127. 348. — **18, v. 10—20** p. 309. — **cap. 21, v. 1—7**, p. 232. **21, v. 23—27**, p. 310. — **cap. 22, v. 34—40**. II. p. 21. — **cap. 25 v. 31—46**. p. 18. 103. — **cap. 28, v. 16—20** p. 229.

Marcu, cap. 2, 1—12, II. p. 37. — **cap. 4 v. 24—41**, p. 128. — **cap. 11, v. 1—11**, p. 310. — **cap. 15 v. 43—47**, p. 100. **cap. 16, v. 1—20**, p. 229.

Luca, cap. 6, v. 20—32, p. 8*. 19. — **cap. 11, v. 1—10**, II p. 36. (— **cap. 13, v. 10—17**, p. 23). — **cap. 16, v. 1—13**, p. 195. — **cap. 16 v. 19—31**, p. 30. (— **cap. 17, v. 12—19**, p. 26). — **cap. 21, v. 20—27**, II p. 22. — **cap. 24, v. 1—35**, p. 231.

Ioan, Vişa p. 307. — cap. 1, v. 1—17, p. 20. 308. II. p. 35. — **cap. 2 v. 1—11**, p. 317. — **cap. 4, v. 5—42**, p. 107. — **cap. 5, v. 25—30**, p. 316. — **cap. 11, v. 1—45**, p. 186. — **cap. 14, v. 38—45**, p. 195. — **cap. 19, v. 6—24**, p. 20.

Faptele, cap. 1 v. 1—8, p. 251. — **cap. 6, p. 283. — cap. 22, p. 2***. — **cap. 23, p. 4***. — **cap. 24, p. 6***. — **cap. 28, v. 1—14**, p. 349.

Iacov, (Epistolia) cap. 3, p. 9*.

Iuda, Ep. p. 10*. (p. 49).

Pavel, Ep. către Romani cap. 1, v. 28—2, v. 5, p. 12*.

Pavel, Ep. I către Corint cap. 8, v. 28—39, p. 318.

— **cap. 10, v. 12—22**, p. 262. — **cap. 15, v. 29—58**.

— **cap. 15 v. 39—45**, p. 316. **cap. 15, v. 47—57**, p. 233. **zaceala 127**, p. 51. **134**, p. 45. **136**, p. 51—52. **138**, p. 51—52. **151**, p. 51. **192** p. 45. urm.

Pavel, Ep. către Galat. Introd. cap. 2, p. 15.

Pavel, I. Ep. I. către Tesalon. cap. 1, v. 6—10, p. 262.

— **cap. 4, 13—17**, 315.

Pavel, Ep. către Evrei, cap. 1, v. 10—2, v. 3, p. 263.

— **cap. 2, v. 11—18**, p. 317.

Ioan, Apocalipsul cap. 2, v. 1—10.

— **cap. 22, v. 10—21**, II. p. 159.

c) Tatăl nostru în următoarele variante: 1) din Evangheliarul Ms. din 1574 (p. 9); — 2) din Cazania a doua a lui Coresi din 1581 (p. 32); — 3) din Catechismul lui Grigorie din Măhăciu 1607 (p. 41) o copie exactă a textului lui Coresi; — 4) Tatăl nostru scris cu litere latine de Luca Stroici 1593 (p. 39); — şi 5) Tatăl nostru, ca text al unei omilii (p. 53) din 1619 tot a lui Grigorie din Măhăciu.

3. Cazaniile. După Biblia propriu zisă Omiliile asupra Bibliei, sau cum se numesc în literatura română: Cazaniile, ocupă rangul cel dintâiu

ci-dessous tous les fragments du Nouveau Testament qui se trouvent reproduits dans les deux volumes de la Chrestomathie :

Matthieu, chap. 6, v. 14—30 p. 7*. 22. 28. et 111—112. — chap. 10, v. 1—15 p. 194. 10 v. 16—22 II. p. 38. — chap. 13, v. 31—55 p. 17. — chap. 18, v. 1—17, p. 127. 348. — 18, v. 10—20 p. 309. — chap. 21, v. 1—7, p. 232. 21, v. 23—27, p. 310. — chap. 22, v. 34—40. II. p. 21. — chap. 25 v. 31—46. p. 18. 103. — chap. 28, v. 16—20 p. 229.

Marc, chap. 2, 1—12, II. p. 37. — chap. 4 v. 24—41, p. 128. — chap. 11, v. 1—11, p. 310. — chap. 15 v. 43—47, p. 100. chap. 16, v. 1—20, p. 229.

Lucas, chap. 6, v. 20—32, p. 8*. 19. — chap. 11, v. 1—10, II p. 36. (— chap. 13, v. 10—17, p. 23). — chap. 16, v. 1—13, p. 195. — chap. 16 v. 19—31, p. 30. (— chap. 17, v. 12—19, p. 26). — chap. 21, v. 20—27, II p. 22. — chap. 24, v. 1—35, p. 231.

Jean, Vie p. 307. — chap. 1, v. 1—17, p. 20. 308. II. p. 35. — chap. 2 v. 1—11, p. 317. — chap. 4, v. 5—42, p. 107. — chap. 5, v. 25—30, p. 316. — chap. 11, v. 1—45, p. 186. — chap. 14, v. 38—45, p. 195. — chap. 19, v. 6—24, p. 20.

Actes, chap. 1 v. 1—8, p. 251. — chap. 6, p. 283. — chap. 22, p. 2*. — chap. 23, p. 4*. — chap. 24, p. 6*. — chap. 28, v. 1—14, p. 349.

Jacques, (Epître) chap. 3, p. 9*.

Judas, Ep. p. 10*. (p. 49).

Paul, Epître aux Romains chap. 1, v. 28—2, v. 5, p. 12*.

Paul, Epître Ire aux Corinthiens chap. 8, v. 28—39, p. 318.

— chap. 10, v. 12—22, p. 262. — chap. 15, v. 29—58.

— chap. 15, v. 39—45, p. 316. chap. 15, v. 47—57, p. 233. leçon 127, p. 51. 134, p. 45. 136, p. 51—52. 138, p. 51—52. 151, p. 51. 192 p. 45 et suiv.

Paul, Epître aux Galatiens Introd. chap. 2, p. 15.

Paul, Epître Ire aux Thessaloniens chap. 1, v. 6—10, p. 262.

— chap. 4, 13—17, 315.

Paul, Epître aux Hébreux chap. 1, v. 10—2, v. 3, p. 263.

— chap. 2, v. 11—18, p. 317.

Jean, Apocalypse chap. 2, v. 1—10.

— chap. 22, v. 10—21, II. p. 159.

c) Ajoutons-y le Pater dans les variantes qui suivent : 1) dans l'Evangélaire Ms. de 1574 (p. 9); — 2) dans la seconde „Cazanie“ de Coresi de l'an 1581 (p. 32); — 3) dans le Catéchisme de Gregorie de Mahaciu de l'an 1607 (p. 41), copie fidèle du texte de Coresi; — 4) dans le Pater écrit en caractères latins par Luca Stroici en 1593 (p. 39); — et 5) dans le Pater qui a servi de texte à une homélie de Gregorie de Mahaciu (p. 53) de l'an 1619.

3. Homélies. Après la Bible proprement dite, les Homélies sur la Bible ou les „Cazanii“, comme on les appelle dans la littérature roumaine, occupent le premier rang dans la littérature ecclésiastique. Il paraît que le

în literatura bisericească. Se vede că predica constituia odinioară o parte esențială a slujbei în biserica română, ceea ce astăzi nu mai este așa.

Numărul Cazaniilor propriu zise, atât ca colecțiunii voluminoase, cât și ca predicii unice pentru zile sau ocaziuni anume, este foarte mare. Coresi singur a tipărit două colecțiuni de atari Cazani; una (p. 22) care se pare că a fost tradusă după un original slavon (sârbesc) ca limbă, tipar și text românesc identic cu Tetraevangelul; iar a doua, la care au conlucrat și alți doi popi din Schei Brașovului, tipărită la Brașov în 1581 (p. 28). Limba care nu mai este nici atât de curgătoare, nici atât de limpede, ca aceea din Cazania I dovedește cum că traducătorii s'au ținut prea sclavic de originalul după care au tălmăcit Cazaniile. Cercetări ulterioare poate ne vor ajuta de a descoperi originalul acestei Cazanii a doua, care în orî ce chip nu poate să fie decât un Omiliar slovenesc.

Intr'un manuscris, a cărui dată ad quem este 1618, dar care poate să fie de pe la sfârșitul secolului XVI-lea se află un „Cuvânt pentru curăție” (p. 45) adică o Cazanie, dar care nu constă din alt-ceva decât din părți culese din Faptele Apostolilor. Comparând Epistolia lui Iuda (p. 49) cu textul din Praxiul (p. 10*) vedem că avem a face cu două traduceri cu totul independente una de alta; limba și proveniența moldovenească întărește concluziunea unei origini independente. În codicele copiat de popa Grigorie din Măhăcu avem o altă Omilie din 1619 (p. 53) al cărei text este Tatăl nostru; se poate că este copiată din una din Cazaniile lui Coresi. Ne fiindu-mi acum accesibile, trebuie să las altora să urmărească această opiniune și să o verifice sau să o modifice. Nu se va putea tăgădui cum că există o legătură intimă între unele din textele lui Grigorie și operele lui Coresi. Așa se poate recunoaște ușor identitatea absolută între părțile constitutive ale Catechismului și Tatăl nostru, crezul, poruncile publicate de Coresi la sfârșitul Cazaniei a II-a. Nu ne vom mira apoi a'l vedea copiind o predică întreagă. Cum că texte tipărite au fost copiate, în parte sau în întregul lor, este un fapt bine constatat mai ales când cărțile de tipar erau de o raritate și de o scumpete enormă, pe când timpul, munca și hârtia mai de nici o valoare. Am avut destule exemple până aci cu Psaltirea, Evanghelia și Praxiul și vom mai da, ceva mai la vale, de un alt exemplu curios.

În dată ce s'a dat exemplul în Transilvania, se vede că predicile au fost imitate, la au devenit chiar foarte populare atât în Muntenia cât și în Moldova. Deja la 1642 se tipărește în Câmpulung (p. 94) o atare colecțiune alcătuită de ieromonahul Melhisedec; aceasta este aproape cea din dintâla carte românească ce s'a tipărit în Muntenia, iară cazania reproducă aci, mai are și un interes arheologic din cauza banilor și a măsurilor pomenite într'însa. În același an apărură în Govora o altă colecțiune într'un folio mare, conținând mai bine de 600 pagini (p. 97) alcătuită de Silvestru, același căruia datorim și Noul Testament de Belgrad, ajutat fiind de Uriil, adică Udriște Năsturel, de care vom mai pomeni. Aceste cazanii s'au tradus fără îndoială după un original slavon.

sermon a été une partie essentielle de l'office liturgique roumain, ce qui n'est plus d'usage aujourd'hui.

Le nombre des Cazanii proprement dites, tant en collections qu'en parties, est fort grand. Coresi en a publié, à lui seul, deux collections; l'une (p. 32), qui paraît être traduite du slovène (serbe), est absolument identique aux „Quatre Evangiles“ quant au style, à l'impression et aux textes de l'Evangile; et la seconde, dans la composition de laquelle il fut aidé par deux prêtres de Scheii de Braşov, a été imprimée dans cette dernière ville en 1581 (p. 28). Le style de cette dernière qui n'est plus ni si coulant ni si précis que celui de la première collection, prouve que les collaborateurs ont suivi d'une manière trop servile l'original qu'ils avaient traduit. Des recherches ultérieures nous aideront peut-être à découvrir le texte original de cette seconde collection qui, elle aussi, en tout cas, ne peut être que slavone.

Dans un manuscrit dont la date ad quem est 1618, mais qui pourrait bien être de la fin du XVIe siècle, on trouve un „Discours sur la chasteté“, c'est-à-dire un sermon, qui n'est en réalité qu'une compilation de fragments choisis des Actes des Apôtres. Si l'on compare l'Epître de S. Judas dans cette homélie (p. 49) au texte du „Praxion“ (p. 10*), on s'aperçoit que l'on a affaire à deux traductions absolument indépendantes : la langue et l'origine moldave confirment d'ailleurs cette assertion. Une homélie, de 1619 (p. 53) dont le texte est un Pater et calquée sans doute sur une des „Cazanii“ de Coresi, se retrouve dans le codex, copié par l'abbé Gregoire de Mahaciu. Ne pouvant vérifier moi-même cette assertion, je laisse à d'autres le soin de l'examiner. On ne peut pas nier qu'il y ait un rapport intime entre les œuvres de cet abbé et celles de Coresi. Ainsi, on reconnaît facilement l'identité absolue qu'il y a entre les parties constitutives du Catéchisme, tels que le Pater, le Credo, les 10 commandements, et ces mêmes parties qui se trouvent à la fin de la seconde collection des Cazanii de Coresi. Il ne faut donc pas nous étonner de le voir copier des sermons entiers; car c'est un fait bien constaté que l'on copiait des textes en tout ou en partie à une époque où les livres étaient rares et hors de prix, et par contre, le temps, le labeur et le papier de nulle valeur. On a vu que des cas semblables se sont produits pour le „Psautier“, „l'Evangile“ et le „Praxion“. On verra plus loin un exemple non moins curieux.

Une fois que l'on eût donné l'exemple en Transylvanie, les sermons obtinrent tant en Valachie qu'en Moldavie une grande vogue et devinrent bientôt populaires. Déjà en 1642, une semblable collection de sermons traduits par le hiéromonach Melchisédech fut imprimée à Câmpulung (p. 94) : c'est presque le premier livre sorti des presses de la Valachie; la „Cazanie“ que j'en ai reproduite présente un certain intérêt archéologique quant aux anciennes monnaies et mesures qu'elle mentionne. En la même année parut à Govora une autre collection in-folio ayant plus de 600 pages (p. 97), composée par Sylvestre, le même à qui l'on doit aussi le Nouveau Testament de Belgrade, fait en collaboration avec Uriel ou Udrişte Nasturel, sur lequel je reviendrai plus tard. Cette collection de „Cazanii“ n'est qu'une traduction, sans doute, d'un original slavon.

Numai cu un an mai târziu, adică la 1643, apără în Iași Cazania tălmăcită de Mitropolitul Varlaam (p. 103), întâia carte românească ce s'a tipărit în Moldova. Aceeași carte s'a reprodus apoi în anul următor (1644) în Muntenia la Deal (p. 109), schimbându-se numai ortografia, așa ca limba să se potrivească întocmai cu graful muntenească.

Avem deci nu mai puțin decât patru colecțiuni de Cazaniile voluminoase, tălmăcite și tipărite în abia doi ani, în Muntenia și Moldova. Unele cazaniile sânt mai mult comentarii omiletice asupra textului Evangheliei, dar când într-o zi mare se prăznuște vre-un Sfânt, atunci viața și minuniile acestuia formează textul cazaniei. Aceste Cazaniile sânt de o importanță specială pentru istoria literaturii, căci nu puțin din aceste vieți și minuni sânt de origine apocrifă și într'un fel sau altul au avut o înrăurire foarte mare asupra geniului popular. Din toate Cazaniile vechi numai la două colecțiuni mari am găsit acest adaos de omilii biografice, dacă le pot numi așa, și adică la: Cazania lui Varlaam și la aceea din Deal, care nu este altceva decât o copie exactă a celei dintâi, cu schimbări fonetice necesare pentru a face o carte moldovenească să devie muntenească. La hagiologie voiu reveni asupra acestei părți a Cazaniilor.

Cu ocaziunea Cazaniei lui Varlaam trebuie să ating pentru un moment relațiunile literare ce existau între Moldova și Transilvania. Faptul cum că acel Mitropolit a convocat un sinod la Iași pentru combaterea Luteranismului și a Calvinismului ce atuncea se întinse prin Transilvania, și polemica literară cu care se îndeletnicea, ne dovedesc cum că mișcarea eretică din Transilvania trebuie să fie pătruns și în Moldova, într'o formă destul de pronunțată, pentru a face pe demnitarul bisericii ortodoxe să convoace un sinod și să formuleze dogmatica pravoslavnică. Chestiunea religioasă nu ne interesează pe noi aci; eu am relevat acest fapt pentru a deduce de aci concluziunea cum că literatura română din Transilvania trebuie să fie circulat de timpuriu în Moldova și vice-versa. Chiar până în zilele noastre colportorii aduc cărțile populare tipărite în Brașov și Blaj, și găsesc mulți cumpărători prin locuitorii districtelor megieșe din Moldova. Psaltirea și Praxiul lui Coresi trebuie să fi ajuns și să fi fost copiate tot pre acolo; pe când cărți alcătuite și tipărite în Moldova se găsesc încă astăzi prin biserici și biblioteci private din Transilvania, precum este cazul cu Psaltirea lui Alexandru Dascal etc.

Un caz însă și mai curios ni-l prezintă Cazania lui Varlaam. Dintr'un codice miscellanu ce se află la biserica română din Brașov am reprodus între altele și o Cazanie (p. 136). Limba, ortografia și notele marginale nu lasă nici o îndoială cum că acel codice s'a scris în Transilvania și în graful local. Cu toate acestea cazania aceea nu este decât o copie literală din Cazania lui Varlaam, se înțelege cu limba modificată. Copistul a început cu primul cuvânt de pe fol. 78 și a continuat până la fol. 85 a tiparului, copiind din cuvânt în cuvânt.

Une année plus tard, en 1643, le métropolite Varlaam publia à Jassy la „Cazania“ traduite par lui : c'est le premier livre imprimé en Moldavie. Une nouvelle édition avec une orthographe modifiée et avec certaines différences de langage propres aux Valaques, parut en 1644 à Deal en Valachie (p. 109).

Voilà donc ni plus ni moins que quatre collections volumineuses de „Cazanii“ traduites et imprimées dans l'espace de deux ans seulement, tant en Valachie qu'en Moldavie. Certaines „Cazanii“ sont plutôt des commentaires homilétiques sur le texte de l'Évangile; mais lorsqu'il s'agit de la fête d'un saint, c'est sur la vie et les miracles de ce saint que roule le sujet de la „Cazania“. Pour l'histoire de la littérature, ces „Cazanii“ sont d'une importance réelle, car pour la plupart elles sont d'origine apocryphe, et ont eu, d'une manière ou d'une autre, une grande influence sur le génie populaire. De toutes les collections de „Cazanii“, c'est dans deux grandes collections seulement que j'ai trouvé cette addition d'homélies biographiques, s'il m'est permis de les nommer ainsi : dans celle de Varlaam publiée à Jassy et dans celle publiée à Deal en Valachie, cette dernière n'étant qu'une copie fidèle de la première, modifiée seulement dans quelques particularités dialectales. Plus tard, quand je m'occuperai de l'hagiologie, je reviendrai sur ces „Cazanii“.

Il est nécessaire, à propos de la collection de „Cazanii“ de Varlaam, d'insister un peu sur les relations littéraires qui existaient entre la Transylvanie et la Moldavie. Le fait d'avoir convoqué un Synode à Jassy pour combattre le luthéranisme et le calvinisme qui s'étaient, à cette époque, étendus en Transylvanie, ainsi que les polémiques littéraires soutenues par ce métropolite Varlaam, prouvent que le mouvement réformateur avait pénétré aussi en Moldavie d'une manière assez sérieuse pour déterminer les dignitaires de l'église orthodoxe à prendre part à ce Synode, afin de formuler et de fortifier leur dogme. — Ce n'est pas la question religieuse qui me préoccupe dans ce fait : je l'ai uniquement mentionné pour en pouvoir tirer la conclusion que la littérature roumaine de la Transylvanie se répandait de bonne heure en Moldavie et vice-versa. En effet, les colporteurs qui venaient avec des livres populaires imprimés à Braşov et à Blaj, trouvaient une nombreuse clientèle parmi les habitants des districts situés à la frontière de la Moldavie. Ce fait persiste encore de nos jours. Il est probable que le Praxion et le Psautier de Coresi avaient été aussi copiés là bas. D'autre part, des livres imprimés en Moldavie se retrouvent aujourd'hui dans des églises et des bibliothèques privées de la Transylvanie; comme c'est le cas pour les œuvres de A. Dascalul.

La collection de „Cazanii“ de Varlaam nous offre un exemple encore plus singulier. Dans un codex miscellané qui se trouve dans une église de Braşov, j'ai pu découvrir, entre autres, une collection de „Cazanii“ (p. 136). Que ce codex ait été écrit en Transylvanie et dans le dialecte local, il n'y a aucun doute : la langue, l'orthographe et les notes en marge nous le confirment assez. Cette „homélie“ n'est pourtant, à part certaines différences de langage, qu'une copie fidèle de l'ouvrage de Varlaam. Ayant commencé au premier mot du folio 78, le copiste est allé jusqu'au folio 85 de l'imprimé, en copiant mot à mot!

Învieirea lui Lazăr era o temă de predilecțiune pentru cazanii, poate că se întrebuinta la slujba pogrebaniei, căci povestea din Evanghelie (Ioan cap. 11 v. 1—45) face într' adevăr parte dintr' acea slujbă. Alături cu moartea se vestește nemurirea!

Tot în Moldova copiază la 1661 ieromonahul Rafail (din Dragomirna) o Cazanie de Paști (p. 178), care este o predică a lui Chrysostom, tradusă mai întâiu din grecește în slovenește, și apoi precum dovedește limba din slovenește în românește.

Cu prilejul Sinodului din Iași slovele rusești fură introduse în ti-pografia pe care o fundă Mitropolitul Varlaam; aceștia iau locul slovelor vechi slovenești, și în urma lor vin și cărțile rusești, așa, că multe cărți românești de atunci încoace sânt scoase de pe originale rusești și nu numai de pe originale slovenești, adică serbești și bulgărești ca mai înainte. Nu știu dacă însăși Cazania lui Varlaam nu este o traducere după un izvod rusesc. Mai presus de îndoială însă este un atare izvod pentru „Cheea înțelesului“, o Cazanie tipărită în București la 1678 (p. 236) care s'a tălmăcit de pe opera lui Ioanichie Galetovski, arhimandritul Cernigovului.

Tradițiunea și influența slovenească scade din ce în ce în mai mult, și pe vremea aceea începe perioada grecească când cărțile românești, se traduc din grecește, și nu din slovenește. Așa avem Mărgăritare ale lui Zlatoust, adică o culegere din predicele lui Chrysostom traduse de Ș. Greceanu din grecește și tipărite la București 1691 (p. 290). Ca în toate operele Grecenilor limba este foarte frumoasă, bogată în expresiuni alese, și turnată într'un stil elegant și plăcut. Abia se simte că este o traducere.

Limba care începuse să se emancipeze în Cazania lui Varlaam, — și aceea un monument în ceea ce privește tăria și bogăția limbei — ajunge pe la sfârșitul secolului la o perfecțiune pe care n'a mai atins-o de atunci încoace.

Mai bine de 50 de ani trec de la tipărirea Mărgăritarelor până la aparițiunea Cazaniilor de prăznuire ale lui Ilie Miniati, tipărite la București 1742 (II, p. 30), dar limba și stilul arată semne de decădere, ambele stau supt influența mai directă grecească și sânt departe de tăria și limpezimea operilor din secolul al XVII-lea. Tot din grecește a fost tradusă Comoara lui Damaschin, ce ni s'a păstrat într'un manuscris din 1747 scris de Mihalcea Logofătul. Coprinsul Comoarei constă în Cazanii și orațiuni întocmai ca toate Cazaniile cari sânt menite pentru zilele mari, ocupându-se mai mult de importanța zilei decât de textul Evangheliei. Precum am observat, tema cazaniilor de pe aceste zile de prăznuire, este Viața și minunile sfântului, a căruia zi este. Am reproduș din Comoara (II, p. 38) o atare Minune, care aparține unui cerc întins de legende analoage.

Omiliile părintelui Macarie traduse tot din grecește și tipărite la București 1775 (II p. 106) sânt singurul exemplu de tălmăcire omiletică a Vechiului Testament. Influența stilului grecesc se întrevește în traducerea.

Tălcul Evangheliei de Teofilact, tradus sau copiat pe la începutul sec. XVIII-lea (II p. 20) este un comentariu asupra Evangheliilor.

„La résurrection de Lazare“ était le thème le plus favori aux auteurs des „Cazanii“; on s'en servait peut-être pour le service funèbre, car le récit de l'Evangile (Jean, chap. II, v. 1—45) fait justement partie de cet office. A côté de la mort on faisait entrevoir l'immortalité!

En l'an 1661, le hiéromonaque Raphaël (de Dragomirna), copiait en Moldavie une „Cazania“ pour Pâques (p. 178) qui n'est qu'un sermon de S. Jean Chrysostôme, traduit d'abord du grec en slovène et ensuite du slovène en roumain, comme on peut s'en convaincre par le style.

A l'occasion du Synode de Jassy, on fit introduire dans l'imprimerie établie par le métropolite Varlaam les caractères russes qui remplacèrent désormais les anciens caractères slaves. Ce sont ces nouveaux caractères qui commencent à servir à l'impression des textes roumains, et beaucoup de livres roumains sont aussi, dès lors, traduits du russe et non plus du slovène (bulgare et serbe) comme jadis. En effet, je ne crois pas que la collection de „Cazanii“ de Varlaam soit autre chose qu'une traduction du russe. Cela ne fait aucun doute pour „La clef de la sagesse“ imprimée en 1678 à Bucarest (p. 236) et traduite de l'ouvrage de Joanichie Galetovski, archimandrite de Tchernigov.

L'influence slovène diminue de plus en plus : c'est alors que commence l'époque, durant laquelle on ne traduit que du grec. Il y a, par exemple, „les Perles“ de Zlatoust, collection des sermons de St Jean Chrysostôme, traduite du grec par Greceanu et imprimée en 1691 à Bucarest (p. 290); la langue en est très belle, souple, riche en expressions choisies, et le style en est élégant et agréable. A peine s'aperçoit-on que l'on a affaire à une traduction.

La langue roumaine qui avait déjà commencé à se dégager de ses liens dans la collection de „Cazanii“ du métropolite Varlaam — monument de la force et de la richesse de la langue — arrive, à la fin du siècle, à un degré de perfection qu'elle n'a pas dépassé depuis.

Plus de 50 ans s'écoulent depuis l'impression des „Perles“ jusqu'à l'apparition des „Cazanii de prâznuire“ (homélies pour les jours de fêtes) d'Ilie Miniât, imprimées en 1742 à Bucarest (II, p. 30), et déjà la langue et le style, subissant l'influence grecque, offrent des signes visibles de décadence, et manquent de la force et de la clarté des écrits du XVIIe siècle. Une autre traduction du grec est „Le Trésor“ de Damascene, dans un manuscrit de Mihalcea Logofetul de l'an 1747 (II, p. 38). Il contient des „Cazanii“ et des oraisons à la façon des „Cazanii“ qui sont destinées aux jours de fête, se rapportant plutôt à l'importance du jour qu'au texte des Evangiles. Le thème des „Cazanii“ pour les jours de fête, comme je l'ai déjà remarqué, roule sur la vie et les miracles du Saint du jour. J'en ai extrait un miracle appartenant à un vaste cycle de légendes analogues.

Les Homélies de l'abbé Macariu, traduites également du grec et imprimées en 1755 à Bucarest (II, p. 106), fournissent le seul exemple de commentaire homilétique de l'Ancien Testament; l'influence du style grec perçoit à travers la traduction.

Le „Tâlcuț“ de l'Evangile de Théophylacte, traduction ou copie datant du commencement du XVIIIe siècle, est un commentaire sur les Evangiles.

Aşa numitele Propovedanii la morţi constituie o clasă specială de Cazanii. Astfel de Cazanii sânt acele din Sierul de aur, al lui Ioan din Vinţi, tipărit Sas-Şebeş 1683 (p. 268). Precum arată „predoslovie“ (p. 269—270) autorul avea cunoştinţe sănătoase filologice, şi el observă deosebirea ce există între graul unei localităţi şi celei-lalte. Citatul latin (p. 272) este scris cu litere cirilice şi după pronunţare ungurească. Dacă această colecţiune este o traducere, e greu a crede că originalul după care s'a tradus să fie alavon. În cărţi slavoneşti nu se cam găsec citeate lătimeşti.

De această grupă ţine şi Propovedania lui Lazăr pomenită mai sus, şi Didahiile lui P. Maior din 1809 (II p. 201) a căror importanţă constă mai mult într'aceea că sânt opera lui Petru Maior, autorul mişcării moderne filologice române. Valoarea lor limbistică şi stilistică este din potrivă foarte mică.

4. Molitvelnice şi Liturghii. Dintre cărţile bisericeşti, toate ce ţin de slujba directă, adică Molitvelnicele, Liturghiile şi Diaconarele, sânt cele din urmă cari se leapădă de limba slavonă şi primesc cea română. Tipicul, adică formularul rămâne sloveneşte până la sfârşitul secol. XVII-lea ba chiar şi până mai târziu. Rugăciunile propriu zise şi citaniile din Evangelie ce se află printr'ânsele sânt însă cele dintăi părţi de a fi traduse. Aceştia rămân româneşti şi mai târziu, în epoca grecească, când limba formularului este cea grecească, şi formularul se tipăreşte nu arare ori chiar cu slove cirilice, de oare ce preotul ce slujea nu cunoştea nici limba nici slova grecească.

a) Molitvelnicul. Molitvelnicele cele mai vechi cu părţi româneşti printr'ânsele, apar de abia pe la a doua jumătate a sec. al XVII-lea. Molitvelnicul ante 1633 (p. 80) nu seamănă a fi de felul acelor ce sânt întrebuinţate în biserică, căci conţine şi cazanii din cari am reprodus una aci (p. 83).

Ce-l-alt Molitvelnic, de la 1669 (p. 183) este cu desăvârşire slovenesc, cu excepţiune de 13 foi scrise româneşte, cari conţin „Rândueala pogrebaniei“. Precum am observat mai sus, această parte din slujbă era cea mai populară. Chestiunile despre viaţa după moarte, cerere a de ertăciune etc. sânt menite de a atinge mai de aproape pe ori ce om, şi de aceea ne putem uşor explica cum s'a făcut, că tocmă această parte să fie cea dintăia care a fost tradusă în limba poporului. O parte din această slujbă, adică stihurile ce le zice popa la îngropare (p. 184) sânt prototipul după care s'a luat poporul în alcătuirea „bocetelor“ la înmormântări (II p. 344). Dintr'un alt Molitvelnic de pe la 1650—1675 (p. 228) am reprodus „Molitva în potriua farmecilor“, care de asemenea a avut o înrăurire puternică asupra literaturii populare. Molitva canonică a dat naştere la Descânteele necanonice (II p. 137. 338). Despre citaniile din Evangelie ce conţine molitvelnicul am vorbit mai sus. Toate aceste bucăţi sânt scrise într'o limbă din ce în ce mai românească şi mai populară. Trebuia să fie înţelese de popor şi răspund întocmai la această cerinţă.

Une catégorie à part de „Cazanii“ sont les Cazanii appelées „Propovedanii la morți“ (Oraisons funèbres), telles que „Le coffret d'or“ par Jean de Vinți, imprimé en 1683 à Saz-Sebeș (p. 268). L'auteur, comme on le voit dans la préface, possédait une somme de connaissances précises sur la philologie, car il fait remarquer la différence qui existe entre les différents dialectes du pays. Les citations latines (p. 272), qu'il y sème, sont écrites en caractères cyrilliques et selon la prononciation hongroise: Dans le cas où cette collection serait une traduction, il est difficile de croire que le texte original puisse être slavon: dans les livres slavons il est fort rare qu'on trouve une citation latine.

C'est à cette catégorie qu'appartient également „La Propovedanie de Lazare“, mentionnée déjà plus haut, et „Les Didahii“ de P. Maier de l'an 1809 (II, p. 201), dont le seul mérite est d'être l'ouvrage de Maier, ce promoteur du mouvement philologique moderne dans les pays de langue roumaine. La valeur linguistique et littéraire de ce livre est, par contre, très faible.

4. Livres de prières et Liturgie. Parmi les livres ecclésiastiques, les Liturgies, les „Molitvelnice“ et les „Diaconare“, c'est-à-dire tout ce qui touche l'office proprement dit, sont les derniers à se débarrasser du slavon et à adopter le roumain. L'office reste slavon jusqu'à la fin du XVIIe siècle et même plus tard encore. Les prières proprement dites et les leçons des Evangiles, qui s'y rencontrent, sont les premières traduites; elles demeurent roumaines plus avant dans l'époque grecque, alors que le style du formulaire est grec et est imprimé souvent en lettres cyrilliques, vu que le prêtre qui officiait ne connaissait ni la langue ni l'écriture grecque.

a) Les premiers „Molitvelnice“, renfermant la partie roumaine seulement, apparaissent à peine dans la seconde moitié du XVIIe siècle. Il est impossible que le Molitvelnic antérieur à 1633 (p. 80) puisse être absolument identique à ceux employés dans l'Eglise, vu qu'il renferme en même temps des „Cazanii“, telles que celle que j'ai reproduite (p. 83) et qui ne se trouvent jamais dans les autres „Livres de prières“.

Le Molitvelnic de l'année 1669 (p. 183) est entièrement en slavon, à l'exception des 13 feuilles écrites en roumain, contenant le „Rituel funéraire“. Comme je l'ai fait remarquer ci-dessus, cette partie de l'office était la plus populaire. Les questions touchant la vie future, l'appel de la miséricorde sont toujours capables d'émouvoir le cœur de l'homme; ce qui explique naturellement pourquoi l'on a traduit cette partie de meilleure heure dans la langue du peuple. Une certaine partie de cet office, telle que les versets dits à l'enterrement par le prêtre (p. 184), a servi de prototype aux lamentations funèbres (II, p. 344). J'ai encore reproduit d'un molitvelnic de 1650-1675 (p. 228) une „Molitva“ (prière) contre les sortilèges qui a, également, exercé une profonde influence sur la littérature populaire. La „molitva“ canonique donna naissance aux „Incantations“ non canoniques (II, p. 137. 338). A propos des leçons des Evangiles qu'elle contient, j'en ai déjà parlé plus haut. Tous ces fragments sont écrits dans une langue de plus en plus roumaine et populaire. Il fallait que ces „molitve“ fussent comprises par le peuple, et elles répondaient précisément à ce besoin.

Cel dintău Molitvelnic tipărit, dar precum se pare puțin întrebuințat, este acel al Mitropolitului Dosofteiu tipărit Iași 1679—80 (p. 241). Cipariu de la care am reprodus molitva rimată a lui Simeon Metafrast, numește cartea această: Trebnic. Această molitvă se mai află și în Ceașoslovul lui Anthim Ivireanu (II p. 16).

Adevărat Molitvelnic complet român este abia cel de Belgrad 1689 (p. 284) tălmăcit din slovenește și tipărit de popa Ioan din Vinți. Acest Molitvelnic a devenit baza tuturor tipăriturilor ulterioare. Limba este mult mai curgătoare, mai îngrijită și mai românească decât cea din Sierul, pe care îl tipărise același autor cu șase ani mai înainte.

Din 1698 mai avem încă o copie scrisă a unui Molitvelnic slavo-român (p. 315) din țara românească. Acel din Transilvania nu ajunsese încă să fie cunoscut sau recunoscut în țara. Biserica încă nu priimise să se introducă limba română. Chiar la 1702 se mai tipărea la Buzău Molitvelnicul numai slovenește.

b) Liturghii. Tot așa este cazul și cu Liturghia propriu zisă, adică „missa” ce se slujește numai de preot și nu poate nici o dată să devie populară. Cea dintău este a lui Dosofteiu tipărită în Iași la 1679 (p. 239) și apoi Liturghia care s'a tipărit în Buzău la 1680, (a doua oară 1702) (p. 343), și introdusă în bisericile din Muntenia prin porunca domnească, întocmai precum se introdusese Evanghelia și Apostolul. Însăși cartea pare-mi-se a fi (ca toate acele tipărituri domnești ale Cantacuzinștilor, etc.) o simplă reproducere puțin modificată a Molitvelnicului lui popa Ioan din Vinți.

c) Acatist. Mai pomenesc apoi Acatistul Maicii Domnului tot de neobositul Dosofteiu, tipărit la Unieș în Podolia la 1673 (p. 214) împreună cu Psaltirea în versuri. Hymnele adresate Fecioarei sânt traduse într-o proză foarte greacă, căci traducerea se ține prea aproape de original. Abia la 1801 apare un alt „Acatist” vrednic de pomenire (II p. 183), adică acel al lui S. Kláin. Acest Acatist este cea dintăia carte bisericească ce s'a tipărit cu litere latine; în cazul de față cu ortografia proprie lui Kláin. Am reprodus din Acatist și o „Cântare jalnică” rimată, având mai același metru ca Patima a lui Vasile Aaron (II p. 109) și mai ales ca acel al cântecilor de stea (II p. 139 și p. 321).

d) Ceașoslovul lui Anthim Ivireanu, Târgoviște 1715 (II p. 15) este cel dintău în felul său care s'a tipărit în Muntenia dar pare a fi re-tipărit din cel din Belgrad. A fost apoi retipărit la 1747. Originalele rimate sânt traduse printr-o proză greacă.

5. Literatura dogmatică și didactică. Supt acest titlu am adunat toate acele cărți, ce se ocupă cu lămurirea dogmelor și a principiilor fundamentale ale bisericeii; apoi cele de literatura morală, când religioasă, când meditativă, sau filosofică; în sfârșit și literatura polemică.

a) Catechisme. Ca cea mai veche carte românească se povestește de un Catechism anterior chiar operilor lui Coresi. Acel Catechism însă care nu putea să fie decât luteran sau calvin, a dispărut; unii au voit să-l-identifice cu acel al popei Grigorie (p. 39) din 1607. Dependenta acestuia însă de Cazania a doua a lui Coresi și caracterul pravoslavnic

Le premier Molitvelnic roumain complet imprimé, mais peu usité paraît-il, est celui du métropolite Dosithée publié en 1679-80 à Jassy (p. 241). Cipariu, à qui j'ai emprunté la „molitva“ de Siméon Metaphraste, appelle ce livre „Trebnic“. Cette „molitva“ se trouve encore dans le „Ceasoslov“ d'Anthime d'Ibérie (II, p. 16).

Le Molitvelnic roumain véritablement complet est à peine celui de Belgrade (p. 284), traduit du slovène et imprimé en 1689 par l'abbé Jean de Vinți; c'est celui-ci qui a servi de base à toutes les impressions ultérieures. La langue y est plus coulante, plus soignée et plus roumaine que dans „le Coffret“ publié six ans auparavant.

En 1698 on fit en Roumanie une nouvelle copie du „Molitvelnic“ slave-roumain (p. 315); ou le „Molitvelnic“ roumain publié en Transylvanie n'était pas encore arrivé à y être connu, ou l'Eglise valaque n'ayant pas encore permis l'introduction du roumain comme langue officielle; et en 1702 on imprimait encore à Buzeu un „Molitvelnic“ en slavons seulement.

b) Un cas analogue se présente pour la Liturgie proprement dite ou „missa“ qui est célébrée seulement par le prêtre et ne peut jamais par conséquent devenir populaire. La première Liturgie est celle de Dosithée imprimée en 1679 à Jassy (p. 239), puis celle de Buzeu imprimée en 1680, et une seconde fois en 1702 (p. 343); elle fut introduite par ordre du Prince dans les églises de la Valachie, ainsi que l'avaient été l'Evangile et les Actes des Apôtres. La seconde me semble être (comme tous les ouvrages publiés sous les princes Cantacuzène) une simple copie légèrement modifiée du livre de l'abbé de Vinți.

c) Mentionnons encore l'Acathiste de la Vierge, dû toujours à l'infatigable prélat Dosithée, et imprimé en 1673 à Uniev en Podolie (p. 214) en même temps que le Psautier en vers. Les Hymnes à la Sainte-Vierge y sont traduites en une prose pénible, étant donné qu'elle suit l'original de trop près. En l'an 1801 à peine, parut un autre Acathiste, digne de mémoire (II, p. 183): celui de Clăin; c'est le premier livre liturgique imprimé en caractères latins, avec une orthographe propre à Clăin. J'en ai reproduit un „Chant de deuil“ en vers rimés, ayant presque le même mètre que le poème sur „la Passion“ de Vasile Aaron (II, p. 190), et les Noël (II, p. 139 et p. 321). Le „Ceasoslov“ d'Anthime d'Ibérie publié à Târgoviște en l'an 1715 (II, p. 15) qui semble être une réimpression modifiée du Ceasoslov de Belgrade, est le premier en son genre qui ait été imprimé en Valachie; il fut réimprimé en 1747; la prose de la traduction y est pénible, bien qu'elle traduise un texte en vers.

5. Littérature dogmatique et didactique. Je classe, sous ce titre, les livres qui servent à l'explication des dogmes et des principes fondamentaux de l'Eglise, la littérature morale soit religieuse soit philosophique et aussi la polémique.

a) Catéchismes. On considère comme le plus ancien livre roumain, un catéchisme antérieur même à Coresi. Ce livre, qui ne pouvait être qu'un catéchisme luthérien ou calviniste, s'est perdu. Certains ont voulu l'identifier avec celui de 1607 de l'abbé Grégoire de Mahaciu (p. 39). L'analogie, pourtant, qui existe entre ce dernier catéchisme et la deuxième Cazanie de Coresi, et de plus son caractère orthodoxe, rend cette identité

ce-l are, face această identificare dacă nu cu dăşvărsire imposibilă, cel puțin foarte îndoielnică. Mai mult ar putea să se potrivească cu dănsul Catechismul din 1648, tipărit cu litere latine (p. 124) din care am reprodus „Crezu”. Un alt Catechism, iarăși cu litere latine a fost compus de către P. Pilutio în interesul bisericeii catolice, tipărit în Roma la 1677 (p. 266). Dialectul se apropie de cel moldovenesc; se vede că P. Pilutio a trăit o vreme oare care în Moldova. Un alpatrulea Catechism care și acela numai în interesul bisericeii ortodoxe nu este, s'a tipărit în Vienna la 1774 (II p. 99) în trei limbi. Această carte slujea asemenea tendințelor de propagandă catolică ce se urmăreau necurmat de către curtea din Vienna. Limba este pe cât se poate de nedibace, greoaie, o traducere selavică după originalul german. Toate aceste cărți de origină sau cu tendință propagandistă neortodoxă poartă titlul de Catechisme, pe când toate cele de origină pravoslavnică se cheamă *Învățătură*. Așa este titlul cărții copiate de popa Grigorie (așa fără îndoială trebuie să fie fost și titlul cărțuleii pierdute ce se atribuie lui Varlaam). Așa apoi *Învățătura* bisericească a lui Anthim (1710) 1741 (II p. 27).

Alte cărți mult mai dezvoltate de felul acestora, tot cu coprins dogmatico-didactic sânt: *Învățăturile creștinești*, traduse din grecește de Filoteiu și tipărite în Sncagov 1700. Descrierea veciniciiei muncilor iadului fiind de o plasticitate poetică am reprodus-o (p. 336) dintr' această carte. De un caracter dogmatic mai pronunțat este *Pravoslavnică* învțătură a lui Falcoianu, tipărită în București 1794 (II p. 153). Instrucțiune specială asupra dogmelor fundamentale se dă în cele *Șapte taine* tipărite în Iași 1645 (p. 114). Cartea a fost tălmăcită din slovenește de către Eustratie Logofătul, și conține și elemente din legiuirea canonică, hotărări de concilii și de la Sfinți Părinți. Am reprodus între altele și două capitole interesante pentru ilustrarea credințelor populare, și adică unu „pentru vrăji” și altu „pentru vârcolaci”.

Diaconariul (p. 243) se aseamănă au „*Șapte taine*”, dar se deosebește de dănsul printr'un cuprins mult mai variat. Nu numai că se explică dogmele, dar și odejdiile bisericești, ierarhia cerească după Dionisie Areopagitul și altele sânt comentate pe larg. Singurul exemplar ce cunosc din această carte, este din nefericire defect, așa că am fost nevoit să-i dau un titlu după cuprinsu, și să-i fixez data aproximativă după indicii filologice și arheologice. Poate să fie identic cu: „*Rânduiala Diaconstvelor*”, Belgrad 1657. Aceleași chestiuni dogmatice sânt tratate pe o scară întinsă în opera lui Simeon Thesalonicul, tradusă din grecește și tipărită în București la 1765 (II p. 78). Din cauza importanței ce are Bogomilismul pentru literatura populară română am reprodus capitolul care tratează despre eresul lui Bogomil.

Tot aci pomenesc și o altă carte, care ni s'a păstrat numai în manuscris, și care a devenit o carte curat populară, adică: *Întrebări și răspunsuri* c. 1750 (II p. 60). În literatura universală îi corespunde faimosul *Lucidarius*, cu care se și aseamănă în mai multe puncte.

si non impossible, du moins très problématique. On pourrait plutôt l'identifier avec un catéchisme de 1648, imprimé en caractères latins duquel j'ai reproduit „le Credo“ (p. 124). Un autre catéchisme en caractères latins et pour l'usage de l'Eglise catholique est celui de Pilutio, imprimé en 1677 à Rome (p. 266) : la langue dont il se sert se rapproche du dialecte parlé en Moldavie. Il semble que Pilutio ait vécu un certain temps dans ce pays. Un catéchisme, celui aussi non pour les besoins de l'Eglise orthodoxe et en trois langues, fut imprimé en 1774 à Vienne (II, p. 99). Ce livre favorisait la propagande catholique qui avait son siège à la Cour de Vienne. La langue y est difficile, le style lourd, en un mot une vraie traduction littérale de l'allemand. Je suis porté à croire que tous les catéchismes de provenance étrangère et ayant pour but la propagande non orthodoxe s'appelaient simplement „catechism“; tandis que tous les autres, de tendance orthodoxe se nommaient „Învățătură“ (Instructions). A ce dernier groupe se rattache le livre copié par Gr. de Mahaciu (et peut-être de même le livre perdu qu'on attribue au métropolite Varlaam) ainsi que l'Învățătura bisericescă d'Anthime d'Ibérie de l'année (1710) 1741 (II, p. 27).

En fait d'autres livres, du même genre, avec un fond dogmatico-didactique plus étendu, il y a les Instructions chrétiennes traduites du grec par Filotei et imprimées en 1700 à Sneagov (p. 336). On y trouve la description des tourments éternels de l'Enfer, qui est d'une saisissante réalité : c'est pourquoi je l'ai entièrement reproduite. Vient ensuite l'Instruction orthodoxe de Falcoianu, imprimée en 1794 à Bucarest (II, p. 153), œuvre de caractère dogmatique encore plus prononcé. Des instructions spéciales sur les dogmes fondamentaux se trouvent dans „les Sept Mystères“, livre imprimé à Jassy en 1645 (p. 114) et traduit du slovène. Eustratie Logofetul en est le traducteur. „Les Sept Mystères“ renferment de plus un Code ecclésiastique, contenant des décisions des conciles et des Saints-Pères. J'en ai emprunté, entre autres, deux chapitres intéressants pour le tableau des croyances populaires, dont l'un traite des incantations, et l'autre roule sur les „vârcolaci“ (vampires).

Le Diaconairă (p. 243) offre une certaine ressemblance avec les „Sept Mystères“, mais en diffère par un fond beaucoup plus varié. On y trouve décrits non seulement les dogmes, mais aussi les ornements sacerdotaux, la hiérarchie céleste selon S. Denys l'Aréopagite, etc. Le seul exemple que j'en connaisse est malheureusement incomplet, de sorte que j'ai dû lui attribuer un titre d'après son contenu, et en fixer approximativement la date à l'aide d'indications philologiques et archéologiques. Il se peut bien qu'il soit identique à la „Rânduiala Diaconstvelor“ publiée à Belgrade en 1657 mais que je n'ai pas pu consulter. Les mêmes questions sont traitées, d'une manière encore plus détaillée, dans l'ouvrage de Siméon de Thessalonique, traduit du grec et imprimé en 1765 à Bucarest (II, p. 78). J'ai reproduit le chapitre qui traite de l'hérésie des Bogomiles, à cause de l'influence qu'a exercée cette hérésie sur la littérature populaire roumaine.

Il me reste encore à mentionner un livre, conservé en manuscrit et devenu purement populaire : Demandes et réponses c. 1750,

b) **Morală.** Purtarea omului față cu D-zeirea este obiectul unui alt grup de producțiuni literare, care intră și ele supt denominațiunea de literatură didactică.

Popa Ioan din Vinți publică la Belgrad 1685 (p. 274) o Cărare pre scurt, un fel de îndrumare. către fapte bune, tot supt forma de întrebări și de răspunsuri. Alfavita sufletească Iași 1785 (II p. 146) cuprinde asemenea învățături moralicești. Atât cea dintâia cât și cea din urmă nu pot sluji ca modele de limba română.

Cu totul altfel este stilul și limba din Floarea Darurilor tradusă din grecește și tipărită de Filoteiu la Sneagov 1700 (p. 340); niște învățături moralicești contra diferitelor patimi, scoase atât din vorbele înțelepților cât și din acele ale sfinților și ale altor oameni vestiți, pe lângă care se mai adaugă câte o poveste sau o snoavă care ilustrează răutatea patimei de care se tratează. Povestea reprodusă (p. 341) este destul de bine cunoscută în literatura universală.

De un caracter religios mai pronunțat dar tot cu o tendință morală didactică este apoi: A martolon Sotirie, sau „Mântuirea păcătoșilor”, carte tradusă din grecește în românește de către unu Cozima pe la 1692 (p. 295). Învățăturile aci se fac prin mijlocul unor povești despre minuni. Una dintr' acestea „pentru slava raiului” aparține cercului legendelor medievale, despre eroi cari trăesc o viață foarte îndelungată, ba chiar vecnică.

Pline de putere și de frumuseță poetică sânt apoi Învățăturile lui Neagoe Vodă (p. 164). Aceste învățături ale lui Neagoe către fiul său Teodosie, sânt expresiunea unui spirit profund de moralitate și religioasă, și un manual admirabil pentru un domn bun și blagocestiv. Ele se aseamănă oare și cum cu învățăturile împăratului Vasilie Machedon, ce se află de obicei adăugate pe la sfârșitul Hronografului. Cu toate că limba este cât se poate de perfectă și frumoasă, totuși nu încapă nici o îndocală cum că acele Învățături au fost scrise mai întâiu în slovenește de către autorul lor și că au fost traduse în românește pe la 1650, în orî ce chip, de un meșter în condeiu.

Cu totul deosebit este Ceasornicul Domnilor al lui Neculae Costin scris la 1710 (II p. 8) care urmărește un scop analog, care are o limba foarte înalță și ciudată. Originalul acestei cărți este latin și stilul român al operei lui N. Costin este copiat întocmai după dânsul, de aceea este adesea foarte greu de înțeles.

c) **Filosofie.** Chestiuni morale se mai tratează și supt formă filosofică. Așa în Divanul lumii al lui (Cacavela) Cantemir, unde sufletul se judecă cu trupul asupra meritelor acestei lumii și asupra superiorității vieții spirituale asupra celei materiale. Divanul a fost compus mai întâiu în grecește, apoi tradus în românește și tipărit împreună cu originalul în Iași 1698 (p. 322). Și aci limba este meștesugită și sucită, grea de înțeles urmând slavice după originalul grecesc. În limba română nexistând încă cuvinte potrivite pentru esprimarea de idei abstracte, traducătorul a recurs la mijlocul de a pune un cuvânt românesc mai concret în locul celui grecesc abstract; și ast-fel a scos o limbă aproape imposibilă.

(II, p. 60) ou Dialogues. Dans la littérature universelle ce livre correspond au fameux „Lucidaire“, auquel il ressemble en beaucoup de points.

b) Morale. La conduite de l'homme envers la Divinité forme l'objet d'un autre groupe de productions littéraires, ci-incluses sous le nom de littérature didactique.

L'abbé Jean de Vinți publica en 1685 à Belgrade une *Cârare* poe scurt (Conduite abrégée, p. 274), une sorte de marche à suivre pour les bonnes œuvres, également sous forme de demandes et de réponses. De même l'Abécédaire de l'âme imprimé en 1785 à Jassy (II, p. 146) n'est qu'un recueil d'instructions morales. Ni l'un ni l'autre de ces deux livres ne peut servir comme modèle de langue roumaine.

Tout différent est le style et la langue de la *Fleur des Grâces*, traduite aussi du grec et imprimée en 1700 à Sneagov par Filotei (p. 340), recueil d'instructions morales contre l'entraînement des passions, tirées à la fois des maximes des sages et de celles des saints et d'autres hommes célèbres, et suivies d'un conte ou d'une anecdote qui rend plus sensible la malignité de la passion dont il a été question. Le conte que j'ai reproduit est assez connu dans la littérature comparée.

L'Amartolon Sotirie ou le „Sauvetage des Pécheurs“, traduit du grec en roumain en 1692 par un certain Cozma (p. 295), présente un caractère religieux plus prononcé, mais toujours empreint d'une nuance morale didactique. Les Instructions y sont données sous forme d'„exemples“ et d'apologues merveilleux, dont l'un intitulé „La gloire du Paradis“, roulant sur des héros qui vivent fort longtemps ou bien éternellement, se rattache au cycle de légendes du moyen-âge.

Les Instructions de Neagoe-Voda à son fils Théodosie (p. 164) sont pleines de force et de charme poétiques. Ce livre est l'œuvre d'un esprit profondément versé dans la morale et la religion et offre, par cela même, un manuel d'éducation admirable pour rendre un prince bon et libéral. Elles présentent beaucoup d'analogie avec les „Instructions de Basile le Macédonien“, qu'on trouve d'ordinaire à la fin des „Hronografi“. Bien que la langue en soit correcte et élégante, néanmoins on peut affirmer que ces Instructions ont été écrites en slovène par l'auteur et traduites ensuite en roumain vers 1650, en tout cas par un maître écrivain.

Bien différente, quant à la langue et à la force du style, est la traduction de l'Horloge des Princes de N. Costin, faite en 1710 (II, p. 8), laquelle se propose un but identique. L'original est en latin et la traduction tellement servile, qu'elle en devient presque incompréhensible.

c) Philosophie. Le *Divan du Monde* de (Cacavela) Cantemir traite de questions morales sous une forme philosophique; l'âme et le corps s'y entretiennent des mérites de ce monde et de la supériorité de la vie spirituelle sur la vie matérielle. Ce *Divan* fut d'abord composé en grec, traduit ensuite en roumain et imprimé ainsi que l'original en 1698 à Jassy (p. 322). Le roumain y est rendu en une phraséologie travaillée, enchevêtrée, difficile à comprendre, absolument imitée sur celle de l'original. Comme il ne trouvait pas des termes capables d'exprimer les abstractions, le traducteur a eu recours à la substitution, aux termes grecs abstraits, de mots concrets roumains, de sorte que son style est presque inintelligible.

Aceeași temă, adică judecata între suflet și trup, sau între înțeleptul și lumea se repetă încă de două ori în literatura română; eu le am reprodus pe amândouă, căci nu se aseamănă de loc între dănsule în modul de a trata această temă. Una se află în Ocsisteri, adică traducerea operei lui Oxenstierna (*Pensées*), după un manuscris de pe la 1750 (II, p. 46). Această bucată mai este importantă din cauza că a fost tipărită de Anton Pann sub titlul de „Divanul lumii” ca o lucrare proprie a sa. Întrebarea înțeleptului cu lumea, adică disputațiunea din care filosoful eee învingător, nefiind biruit de ispita lumii, se află într'un manuscris din 1773 (II, p. 93). Aceste două din urmă sânt scrise într'un stil mai popular, limba este mai corectă, curge mai limpede; urmele originalelor s'au șters cu desăvârșire. Nu tot așa este cazul cu Zăbava Fandasiiei tradusă de I. D. K. din grecește în românește la 1802 (II, p. 195). Prin cuprins se aseamănă oare-și-cum cu *Pensées* ale lui Oxenstierna, dar este mai abstract, traducerea este esactă, decî neîndemănatecă, siluind atât stilul cît și geniul limbei.

d) Polemica propriu zisă se mărginește în literatura română la Lumina, a lui Maxim Peloponesianu, tradusă din grecește și tipărită la Sneagov 1699. Eu am reprodus un capitol despre diferențele de căpătenie ce există între Papistașii și Pravoslavnicii. Un caracter polemic au și „Întrebările” pomenite mai sus, și unele capitole din Simeon Thesalonicheanul.

6. Hagiologia. Viața și petrecerile sfinților s'au bucurat pretutindenea de o popularitate foarte mare. Nici că e mirare. Fie-care sfânt era un model de virtute, de râvnă religioasă, un martir pentru credință și adevinit un obiect de venerațiune adâncă. Partea miraculoasă din Viața atrăgea tot deauna simțul poetic al poporului, și când un sfânt, când altul deveneau eroii speciali ai devoțiunei, mai ales când se localizau sau erau legați într'un fel sau altul de localitate. Tot așa s'a întâmplat și în literatura română, care este foarte bogată în atari Vieți. Avem mai întâi colecțiuni complete, orânduite după lunile și zilele anului, și întrebuițate în biserică; avem apoi colecțiuni numai pentru zile mari, și avem în sfârșit vieți separate.

a) Prolog. Cea mai veche colecțiunea completă de atari vieți este Prologul manuscris din 1675 (p. 221), care începe cu luna lui Septemvrie, și adică cu Indictionul cronologiei vechi bisericești. Originalul după care s'a făcut această traducere a fost fără îndoială slavon, cu toate că limba este foarte frumoasă. Minunea sfântului Neculae (p. 223) este oare-și-cum analoagă cu aceea a sfinților Arhangheli din Comoara (II, p. 40).

Opera monumentală a neobositului mitropolit Dosofteiu este colecțiunea cea mare a Vieților, tipărită în Iași la 1682 (p. 250). Pentru această lucrare uriașă Dosofteiu s'a folosit și de originale grecești, pe lângă cele slovenești, și „cu lexicoane”. Această carte este de cea mai mare importanță pentru filologia română; un izvor nesecat atât pentru gramatica

Le même thème de Dialogue entre le corps et l'âme, ou bien „entre le sage et le monde“, se trouve encore deux fois dans la littérature roumaine. Comme les deux morceaux envisagent le sujet différemment, j'ai eu soin de les reproduire. On trouve l'un dans l'„Ocsistori“, c'est-à-dire dans la traduction des „Pensées d'Oxenstiern“, d'après un manuscrit de l'an 1750 (II, p. 46). Ce fragment est encore important parce qu'il a été copié par Anton Pann, qui le donna comme sien, sous le titre de „le Divan du Monde“. „Le dialogue entre le sage et le monde“, c'est-à-dire la dispute d'où le sage sort vainqueur, sans avoir failli devant les tentations du monde, se retrouve dans un manuscrit de l'an 1773 (II, p. 93). Ces deux fragments sont écrits dans un style plus populaire, la langue en est correcte et coulante, de sorte que la trace des originaux s'est complètement effacée. On ne peut pas en dire autant de la Zăbava fandasioi, traduction du grec par J. D. K. en l'an 1802 (II, p. 195). L'original offre, au fond, quelque analogie avec les Pensées d'Oxenstiern, mais comme il plane trop dans l'abstraction, la traduction étant littérale, le style en devient pénible, la langue difficile et inintelligible.

d) La littérature polémique proprement dite est limitée à la Lumière, ouvrage de Maximo le Péloponnésien, traduit du grec et imprimé en 1699 à Sneagov. J'en ai reproduit des passages traitant de quelques-unes des principales différences qui existent entre le catholicisme et l'orthodoxie. De même les „Demandes et Réponses“, dont il a été question plus haut, présentent également un caractère de polémique, ainsi que certains chapitres de l'ouvrage de Siméon de Thessalonique.

6. **Hagiologie.** La Vie et les Actes des Saints ont partout acquis une grande popularité. Il n'y a pas à s'en étonner. Comme les Saints étaient des modèles de vertu et d'abnégation religieuse, de vrais martyrs de la foi, il est naturel qu'ils soient encore entourés d'une profonde vénération. Principalement, le côté merveilleux de leur vie a toujours eu un grand attrait pour le sentiment poétique du peuple. Et il arrivait que tantôt l'un tantôt l'autre de ces saints devenait l'objet d'une dévotion toute spéciale, surtout s'il avait appartenu d'une manière quelconque à la localité. Des cas semblables se sont également produits dans la littérature roumaine qui est très riche en Vies de Saints. On y trouve des collections complètes d'après les mois et les jours de l'année, dont on se sert dans les églises, ainsi que des collections spéciales pour les jours de fête, et enfin des Vies séparées.

a) La plus ancienne collection de ces Vies est le „Prologue“, manuscrit de l'an 1675 (p. 221) qui commence au mois de Septembre, par conséquent selon l'indiction de l'ancienne chronologie ecclésiastique. L'original ayant servi à la traduction roumaine est sans doute slavon, bien que le style en soit très élégant. Le Miracle de St Nicolas (p. 223) y est, en certains points, semblable à celui des Sts Archanges dans le „Trésor“ (II, p. 40).

L'œuvre monumentale de l'infatigable métropolite Dosithée est assurément le grand recueil de Vies, imprimé en 1682 à Jassy (p. 250). Il s'était, dans la rédaction de ce travail gigantesque, servi de textes grecs et slavons, et a fait usage „de lexiques“. Ce recueil est d'une haute importance pour la philologie roumaine, par ce fait qu'il est une source inta-

cât și pentru lexicografia. Nu mai puțin importantă mai este această colecțiune și pentru istoria literaturii. Multe din acele vieți au fost copiate din cartea această și răspândite separat. Afară de aceasta, multe așa numite vieți sânt de origine apocrifă, precum sânt mai toate viețile Apostolilor. Tot așa este și textul ce l'am reprodus, care nu este alt ceva decât „plângerea (apocrifă) a lui Ieremia”. Predoslovnia ne lămurește în deajuns asupra vremii ce-i a luat această lucrare și munca ce l'a costat a o săvârși. Comparațiunea cu Prologul din 1675 arată că Dosofteiu este absolut independent de predecesorul său, pe care poate chiar nici nu'l cunoștea. Cartea fiind foarte voluminoasă, n'a fost atât de mult întrebuințată în biserică. Acolo îi ține locul Mineiul, care pe lângă viața sfântului ce se prăznuiește pe fie-care zi mai coprinde și cântările și troparele etc. Cel mai vechiu Mineiul, este acela tipărit la Buzău 1698 (p. 319). Numai Viețile sânt românești, iară tipicul și tot restul slovenești. Părțile românești sânt traduse din slovenește. Afară de Mineiul propriu zis în 12 volume pe cele 12 luni, mai există apoi și un Anthologhion adică o culegere de atari vieți numai pentru zilele de sărbătoare de peste an. Acesta s'a tipărit la Râmnic abia la 1705 (p. 357) și aceste două cărți au rămas singurele edițiuni întrebuințate în biserică, până pe la începutul secolului nostru.

La 1809 (II, p. 203) se întreprinse pentru a doua oară tipărirea a Vieților Sfinților în Neamț în 12 volume mari. Această edițiune s'a făcut însă după originale rusești. Limba acestor vieți se aseamănă în frumusețea, tăria și eleganța stilului cu operele cele mai bune ale secolului al XVII-lea. Limba este cea bisericească, iar dialectul este cel din Muntenia, cu mici excepțiuni pe ici colea din dialectul moldovenesc ce s'au strecurat în text.

Despre viețile la zilele mari am vorbit cu ocaziunea Cazanielor.

b) Paterice. Pe lângă acele colecțiuni de vieți ale Sfinților canonizați, mai avem și viețile pustnicilor și săhastrilor cuvioși, cari formează lectura de predilecțiune a călugărilor și a oamenilor cuvioși. Cel mai vechiu Pateric, căci așa se numesc acele colecțiuni după grecescul πατερικον, sau Otecînic, după slovenește, aparține secolului al XVII-lea. Manuscrisul are data 1692. Am reprodus (p. 304) câte-va povestiri scurte dintr'acel manuscris, care a fost tradus, precum se pare din grecește, de către același Cozma ce a tălmăcit și Amartolon Sotirie. Extracțe dintr'un alt manuscris din 1808 (II, p. 198) ne dovedesc existența în literatura română a unei alte colecțiuni de atari povestiri cuvioase, care și ea poartă numele de Pateric; întocmai precum există diferite πατερικα grecești și Otecînice slovenești. „Vedenia părintelui Antonie” reprodusă de aci se atinge de numeroasele vedenii analoage, de cari voiu pomeni mai la vale.

c) Vieți individuale și minuni. Cu Minunile Maicei Domnului coprinzând și descrierea morții și a înălțării, trecem de la colecțiunii la vieți separate. Și această carte se datorește activității lui Cozma. Am dat extracțe dintr'același manuscris din 1692 (p. 299).

α) Dintre Sfinții propriu zisi, avem mai întâiu de toate: viața faimosilor Varlaam și Ioasaf, cea plină de povești și parabole minunate; Udriste Năsturel, cel de la Cazania de Deal a tălmăcit această viață din slovenește.

rissable tant pour la grammaire que pour la lexicographie. Il est non moins important pour l'histoire de la littérature. Plusieurs de ces Vies empruntées à ce recueil ont été publiées séparément; certaines autres sont apocryphes comme le sont généralement presque toutes les Vies des Apôtres. De même pour l'extrait que j'ai reproduit et qui n'est autre chose que le texte apocryphe de „la plainte de Jérémie“. Dans la préface, l'auteur du recueil nous précise le temps que ce travail lui a pris et le labeur qu'il lui en a coûté. Si on compare ce livre avec le „Prologue“ de l'an 1675, on voit qu'il en diffère absolument et que Dosithée ne connaissait peut-être même pas l'ouvrage de son prédécesseur. Comme le recueil est trop volumineux, l'Eglise ne s'en est pas souvent servi; elle employait, à la place, le „Mineu“ (Ménologe) qui, outre la Vie du saint de chaque jour, contient encore les cantiques, les antiennes, etc. Le plus ancien, est le Mineu de Buzeu, imprimé en 1698 (p. 319), dont les Vies seulement sont en roumain, mais le formulaire et tout le reste encore en slavons. La partie en roumain a été traduite du slavons. Sauf le „Mineu“ proprement dit, et en 12 volumes pour les 12 mois, il existe également un Anthologion ou recueil de Vies, seulement pour les jours de fête, imprimé vers 1705 à Râmnic (p. 357). Ces deux recueils seuls ont servi à la lecture dans les Eglises jusqu'au commencement de notre siècle.

En l'an 1809 (II, p. 203) on entreprit à Neamtu pour la seconde fois la publication des Vies des Saints en 12 gros volumes. Ce recueil, bien qu'il fût traduit du russe, se rapproche pour la beauté de la langue et pour la force et l'élégance du style, des plus beaux ouvrages du XVIIe siècle. Le dialecte est celui de la Valachie, avec certaines particularités exceptionnelles disséminées çà et là dans le texte traduit.

Quant aux Vies séparées pour les jours de fêtes, il en a été déjà parlé à propos des „Cazanii“.

b) En dehors des recueils de Vies des Saints canonisés, il y a aussi les Vies des ermites et des anachorètes fameux, qui constituent la lecture favorite des moines et des dévots. Le plus ancien „Patericon“, ainsi que l'on appelle ces recueils, nom qui vient du grec πατέρων (otecinice en slavons) appartient également au XVIIe siècle, le manuscrit portant la date de 1692. J'ai reproduit (p. 304) quelques courts récits de ce manuscrit qui, paraît-il, a été traduit du grec par le même Cozma qui avait fait la traduction de l'„Amartolon Sotirie“. Certains autres extraits d'un Pateric manuscrit de 1808 (II, p. 198) prouvent l'existence, dans la littérature roumaine, d'un autre recueil de semblables récits pieux, qui porte aussi le nom de „Pateric“, de même que l'on trouve plusieurs espèces de πατέρων grecs ou „otecinice“ slavons. „La vision de S. Antoine“ se rattache à ces nombreuses visions analogues, dont nous parlerons plus loin.

c) Vies séparées. Avec les Miracles de la Ste Vierge, qui renferme de plus le récit de la mort et de l'assomption, on passe des recueils complets de Vies aux Vies séparées. On doit encore ce livre à l'activité féconde de Cozma. J'ai reproduit certains extraits du même manuscrit de l'an 1692 (p. 299).

α) Parmi les Saints proprement dits, on compte avant tout la Vie des fameux Varlaam et Josaphat, Vie pleine de légendes et de paraboles merveilleuses. C'est Udriște Nasturel, dont il a été question à propos des

Dependența de limba originalului se resimte ușor în limba cam meșteșugită a traducerei românești. El a tradus această carte la 1648 (p. 129). M'am mulțumit cu câte-va extracte dela început. „Nașterea” și una din „parabole” am reprodus apoi din traducerea lui Boțulescu din 1764 (II, p. 76), care pe când se afla în temniță a tălmăcit din italianește viața sfântului Iosafat. Altă parabolă am mai reprodus din *Învățăturile* lui Neagoe Vodă (p. 165).

β) Sf. Nifon, a cărui viață s'a scris de Gavriil Protul de la muntele Athos, joacă un rol important în istoria țării. Capitolul ce l'am reprodus (p. 170) conține o notiță de mare valoare asupra originii Basarabestilor, de unde au venit și de unde li se trage numele. Tot de acolo am reprodus cea mai veche „descriere a faimoasei mănăstiri de Argeș”, care se vede că a fost făcută de un martor ocular. De aci această descriere a intrat în cronicele țării Muntenești. Traducătorul anonim al acestei vieți trebuie să fie identic cu acel al *Învățăturilor* lui Neagoe Vodă, cu care se află de obicei la un loc. Limba se ascamână foarte mult cu aceea din opera din urmă.

γ) Viața unui alt sfânt Nifon s'a tradus din slovenește de către unu Anania ieromonach la 1691. „Vedenia judecății cei de pe urmă” fiind bucata cea mai poetică, am reprodus-o aci (p. 287) pe lângă „începutul vieții” a acestui sfânt.

δ) Acela însă care a văzut toate peripețiile și păteniile prin care trece sufletul după moarte, care a urmărit viața în rașu și în iad și a descris cu tot de amănuntul desfășurarea ultimei drame, adică „Judecata cea de pre urmă”, a fost sf. Vasilie, a cărui viața s'a scris de către ucenicul său Grigorie. Cozma a tradus și această viață, și din manuscrisul din 1692 am reprodus (p. 301) atât descrierea „Vămlor văzduhului” cât și „a doua venire a lui Christos”. Aceasta este o temă pe care o întâlnim foarte des în literatura română și mai toate aceste descrieri au devenit cu timpul sau cărți sau credințe populare.

ε) Viața sf. Sava, s'a tradus tot cam pe la sfârșitul secolului XVII-lea și am reprodus (p. 354) dintr'un manuscris de pe la 1705 o mică parte. Limba arată o atârnare desăvârșită de originalul slavon.

ζ) Un alt sfânt popular este sf. Alexie, a cărui viață e plină de duiosie și resignațiune religioasă. Textul cel mai vechiu cunoscut până acuma este acela reprodus (II, p. 67) din 1760, care însă este fără îndoială o copie după o traducere mai veche, făcută din slovenește. „Pilda turturelii” ce se află în bucata reprodusă (p. 69) a slujit de temă la un șir întreg de cântece populare. Tot de acest cerc de literatură ține η) revelațiunea misterioasă asupra Liturghiei, ce am reprodus (II, p. 55) după manuscrise de pe la mijlocul secolului al XVIII-lea (ca 1760), supt titlul de *Descoperirea sf. Liturghiei*.

θ) Judecata. „Judecata cea de pre urmă” de care am dat până aci de mai multe ori, mai ales în viețile sfinților Antonie, Vasilie etc. există și ea ca o carte deosebită. Partea reprodusă după un manuscris din 1815 (II, p. 216) conține o descriere foarte poetică și puternică a semnelor

„Cazanii“ de Deal qui l'a traduite du slovène en 1648 (p. 129). On reconnaît facilement l'original à travers le style travaillé et compliqué de la traduction roumaine; je me suis arrêté à quelques extraits du début. Le „Récit de la naissance“ et l'une des „Paraboles“ ont été reproduits d'après la traduction de Boțulescu de l'an 1764 (II, p. 76), qui a traduit de l'italien la Vie de Saint Josaphat, pendant son séjour en prison. Une autre parabole a été reproduite des „Instructions de Neagoe-Voda“ (p. 165).

β) St Niphon, dont la Vie a été écrite par un certain Gavriil, prieur du mont Athos, joue un grand rôle dans l'histoire roumaine. Le chapitre que j'ai emprunté au manuscrit (p. 170) contient une notice très importante sur l'origine des Bassaraba et l'étymologie de leur nom. Du même ouvrage a été encore reproduit une description du fameux „monastère d'Argis“, faite, paraît-il, par un témoin oculaire; elle a passé également dans les chroniques de la Valachie. Le traducteur anonyme de cette Vie doit être le même que celui qui a traduit les Instructions de Neagoe-Voda, car les deux ouvrages se trouvent d'ordinaire réunis; de plus, la langue en est presque identique.

γ) La Vie d'un autre St Niphon a été traduite du slovène par un certain Ananie hiéromonaque, en l'an 1691 (p. 287). „La vision du Jugement dernier“ en étant le morceau le plus poétique, je l'ai reproduite après le début de la Vie de ce Saint.

δ) Mais celui qui a vu toutes les péripéties et toutes les tortures par lesquelles l'âme passe après la mort, qui a suivi l'âme dans le Paradis et l'Enfer, et décrit en détail le déroulement du dernier drame, c'est-à-dire le jugement dernier, c'est St Basile, dont la vie a été écrite par son disciple S. Grégoire. Cozma a traduit aussi cette Vie qui se trouve dans le même manuscrit de 1692 (p. 301); c'est de cette traduction que j'ai tiré la description des „Etapes aériennes“ ainsi que „la seconde venue du Christ“, qui offre un thème très souvent traité dans la littérature roumaine. Presque toutes ces descriptions ou récits devinrent avec le temps populaires, et laissèrent une trace profonde dans l'esprit et dans les croyances du peuple.

ε) La Vie de St Sava fut également traduite du slavon vers la fin du XVIIe siècle, la traduction en est fort servile; j'ai extrait d'un manuscrit de 1705 un court fragment (p. 354).

ζ) Un autre saint populaire est St Alexis, dont la Vie est un long poème de mélancolie et de résignation religieuse. Le plus ancien texte connu jusqu'aujourd'hui est celui de 1760 qui, sans doute, n'est qu'une copie d'une traduction plus ancienne faite du slavon; j'en ai reproduit un passage (II, p. 67). La parabole de „la tourterelle“, qui se trouve dans le fragment (p. 69), a servi comme thème à une longue suite de chants populaires. Au même cycle littéraire se rattache η) „La révélation mystérieuse sur la Liturgie“, que j'ai reproduite sous le titre de la Découverte de la St^e Liturgie d'après des manuscrits datant du milieu du XVIIIe siècle (1750).

δ) Le „Jugement dernier“, dont il a déjà été plusieurs fois question dans les Vies de St Antoine, de St Basile, etc. existe aussi comme livre à part. Le fragment tiré d'un manuscrit de 1815 (II, p. 216) contient une description très poétique et très puissante des prodiges qui précèdent la

ce preced a doua venire a lui Christos. Anul 1815 nu este decât data când s'a făcut copia; traducerea trebuie să fie cu mult mai veche, frumusețea limbii și stilul îngrijit, ne dovedesc că a trecut deja prin mai multe mâini ce-i au dat poleitura necesară.

e) Apocrife. Pe lângă aceste vieți canonice s'au mai strecurat în literatura română nu puține vieți și alte scrieri apocrife. În decursul veacurilor cunoștința originii lor eretice se perduse, iar coprișul lor poetic le recomanda. Mai toate aceste scrieri au devenit în curând populare și au influențat pe de o parte poezia populară, iar pe de alta parte au devenit ele însăși cărți populare.

Din apocrifele Vechiului Testament avem în literatura română Povestea lui Adam care nu este alta decât Apocalipsul lui Adam; originalul din care s'a tradus este slavon, dar limba traducerei, care este de pe la începutul sec. al XVII-lea (p. 63) este foarte bună. Tot așa este și aceea a Paleei, cu care se află la un loc. Din Paloea, adică Biblia împodobită cu legende, am reprodus o parte din viața apocrifă a lui Melhisedec. Și această carte este tradusă din slovenește.

Trecând la apocrifele Noului Testament, posedăm în Apocalipsul Ap. Pavel (p. 1) unu din monumentele cele mai vechi ale limbii române. Antichitatea se recunoaște în limba nedibace care se ține din cuvânt în cuvânt de originalul slavon, și devine din pricina aceea adesea obscură. Legenda Duminicii sau Epistolia din Cer (p. 8) este mai de aceeași dată, și de aceeași origină slavonă. A trecut însă în copiere prin mâna unui scriitor care a schimbat limba așa ca să se potrivească cu dialectul său propriu. Copistul pare a fi popa Grigorio din Măhaciu. Despre particularitatea grafului voiu vorbi mai la vale.

De aceeași categorie ține Viața sf. Sisoe (p. 6) tradusă de asemenea din slovenește. Toate aceste cărți apocrife pomenite până aci au devenit cărți populare. Sf. Sisoe mai mult încă decât cele-lalte, a avut o înrăurire directă asupra descântecelor (II, p. 339. 341). Până însă să devie descântec, a devenit mai întâi un fel de amulet, supt forma Avestiței — reprodusă (II, p. 171) după un manuscris din 1799 — numită așa după numele dracului femeesc ce fură copii, și care joacă aci rolul principal.

Inchei eu acest capitol al literaturii teologice prin opera lui V. Aaron (II, p. 190) o poemă asupra Patimei, care cu toate că e carte cam voluminoasă s'a retipărit foarte des.

Mai pomenesc aci un glosar slavono-român din 1705 (p. 355) și „Tălcul buchilor“ (II, p. 57) care așa cum stă n'are nici un înțeles, dar capătă înțeles dacă se traduce numele slovenesc al literelor la cari se referă tălcul și de care se leagă. Este o piesă de traducere sclavică mai fără seamăn.

Arun când o privire scurtă asupra drumului ce l'am parcurs vedem că mai toate ramurile teologiei sânt reprezentate în literatura română. Nu putem zice că avem multe versiuni sau traduceri independente din literatura slavonă și grecească, cele mai multe cărți de un fel fiind mai mult

seconde venue du Christ. L'an 1815 n'est que la date où la copie en a été faite, la traduction devant être plus ancienne; la beauté de la langue et le style très soigné nous prouvent qu'elle a passé par beaucoup de mains, qui lui ont donné le poli nécessaire.

e) Outre ces Vies canoniques, ont pénétré également dans la littérature roumaine, d'autres Vies et d'autres écrits d'origine apocryphe; la marque de leur origine hérétique s'étant effacée, elles se conservèrent grâce à leur contenu poétique. Presque toutes ces productions sont devenues de bonne heure très communes et ont exercé une grande influence sur la poésie populaire.

En fait d'Apocryphes de l'Ancien Testament, il y a dans la littérature roumaine la Légende d'Adam qui n'est que l'Apocalypse d'Adam; l'original ayant servi pour la traduction est slavon; néanmoins la langue, bien que du commencement du XVIIe siècle, est très correcte. De même, les apocryphes de la „Paléa“ avec laquelle elle se trouve réunie. De cette Paléa ou Bible enrichie de légendes a été reproduit un fragment de la „vie apocryphe de Melchissédéch“. Ce livre est également traduit du slavon.

Si nous passons aux apocryphes du Nouveau Testament, nous trouvons l'Apocalypse de l'Apôtre Paul (p. 1), un des monuments des plus anciens de la langue roumaine. On reconnaît l'antiquité de ce texte par la traduction littérale, qui rend le style obscur et très souvent difficile à comprendre. La légende du Dimanche ou l'„Epître du Ciel“ (p. 8) est presque de la même date et également d'origine slavone, mais elle fut transcrite par un copiste qui en modifia la langue, en l'identifiant à son dialecte. Ce copiste semble être Gregorie de Mahaciu. Je parlerai plus loin des particularités de ce dialecte.

Au même groupe se rattache encore la Vie de St Sisoé (p. 6) traduite aussi du slavon. Cet ouvrage ainsi que le précédent devinrent, bien qu'apocryphes, des livres populaires. La Vie de St Sisoé principalement eut une influence directe sur les incantations (II, p. 339, 341). Avant de se transformer en incantation, elle devint d'abord une espèce d'amulette sous la forme d'Avestița (II, p. 171), nommé ainsi d'après le nom du Diable-femelle, la volense d'enfants, qui y joue le rôle important. Le texte publié ici est une reproduction d'un manuscrit de l'an 1799.

Je terminerai ce chapitre de la littérature théologique par l'ouvrage de V. Aaron (II, p. 190), un poème sur la Passion, qui eut un grand nombre d'éditions, bien qu'il soit très volumineux.

Mentionnons encore le glossaire slavo-roumain de 1705 (p. 355) et „le Commentaire des lettres (de l'alphabet)“ (II, p. 57) qui ne présente aucun sens, si l'on ne traduit pas le nom slavon des lettres auxquelles il se rapporte. C'est une traduction d'une servilité sans pareille.

Si on jette maintenant un coup d'œil rapide sur la route parcourue jusqu'ici, on s'aperçoit que toutes les branches de la théologie se trouvent représentées dans la littérature roumaine. Ce n'est pas à dire par cela que nous ayons beaucoup de versions et de traductions indépendantes des littératures slavonne et grecque, la plupart n'étant que des reproductions modi-

reproduceri modificate a două sau cel mult a trei traduceri originale; nici numărul cărților ce constituie literatura teologică română nu este covârșitor, dar totuși a eșit mai mult la lumină decât s'a crezut până acum și dacă toate manuscrisele ce am indicat și altele ce se mai vor descoperi se vor publica, se va constata o bogăție relativ de mare, și de o valoare neîndoită.

* * *

II. Drept.

Po lângă literatura teologică, pravilele, adică condicele legilor și ale regulamentelor sânt cele mai necesare într'un stat consolidat. Numărul acelor condice de legi trebuie de altă parte să fie foarte restrâns, căci legi nu se schimbă așa ușor, nici nu există diferențe fundamentale între o legislațiune și alta. Totuși avem și aci două clase mari, după cum crima aparține sau domeniului bisericesc sau celui mirean, avem deci dreptul canonic și dreptul civil.

1. Pravile. a) Cea dintâia carte românească tipărită în Muntenia este o atare Pravilă canonică tipărită la Govora 1640 (p. 87). Interesant este că această Pravilă bisericească pare că a fost tipărită de către mitropolitul Ardealului pentru eparhia lui, și nu pentru țara românească. Se poate ca pe atunci să se fie răspit tipografiile române din Transilvania din sec. al XVII-lea, ci că Rakoți II înființează cea din Belgrad abia la 1648. Așa reiese din Predoslovie la Noul Testament tipărit acolo (p. 125). Din aceea pricină am reprodus Predoslovie Pravilei, iarăși din text, unele capitole relative la „spitele de rudenii” și la „animalele necurate”, căci conține o listă de atare animale. O Pravilă asemenea cu cea de Govora s'a tălmăcit la 1632 de către Eustratie Logofătul din grecește în românește. A rămas însă în manuscris și dintr'acela am reprodus Predoslovie și Epilogul, cari ne lămuresc cu desăvârșire asupra izvoarelor de cari s'a slujit, și asupra motivelor ce l'au îndemnat la alcătuirea acestei alegeri din Pravilă, din care pricină se chiamă Pravilă aleasă (p. 76).

b) Același Eustratie a mai tălmăcit și Pravila civilă, care s'a tipărit în Iași 1646 (p. 118) se vede fiind că era cea dintâia în felul ei. Se înțelege că originalul după care a tradus-o a fost grecesc.

O Pravilă completă, coprinzând atât legătura canonică cât și cea mireană apare cu puțin în urmă în Târgoviște la 1652 (p. 156) supt auspiciile Domnului Mateiu Basarab. Cu toate că Daniil Panoneanu se dă în predoslovie ca acela care a tradus-o din elinește, totuși o comparațiune între capitolele din această Pravilă cu acele corespunzătoare din a lui Eustratie, dovedește cum-că toată Pravila tipărită în Iași la 1646 a fost încorporată în Pravila de Târgoviște, schimbându-se însă rândul capitolelor, și modificându-se limba din graul moldovonesc în cel muntenesc. Pe când acele capitole ce se găsesc și în Pravila de Govora, se deosebesc de aceste din urmă. Se vede că au fost traduse din nou din izvodul grecesc poate fiindcă Pravila de Govora era bine cunoscută și se putea ușor recunoaște izvorul, pe când cea a lui Eustratie era din Iași și de sigur nu tot așa de bine

fiées de deux ou trois traductions principales, ni que le nombre de livres traitant de théologie soit considérable, mais il en a paru pourtant beaucoup plus qu'on ne l'avait cru jusqu'aujourd'hui. Si l'on procédait à la publication de tous ces manuscrits et d'autres recouverts plus récemment, on constaterait une richesse relativement importante et d'une réelle valeur.

* * *

II. Droit.

Après la littérature théologique, les „Pravila“, c'est-à-dire les recueils des lois et des règlements, sont les plus utiles dans un état constitué. Le nombre de ces recueils de lois doit naturellement être restreint, car les lois ne changent pas si vite, et entre une législation et l'autre il n'y a pas de différences fondamentales. Nous avons néanmoins dans ce domaine également deux grandes classes, selon que le crime commis appartient au domaine ecclésiastique ou au domaine laïque : le droit canonique et le droit civil.

1. *Pravila.* a) Le premier livre de droit imprimé en Valachie et en langue roumaine est une „Pravila“ ou „code de loi“ canonique, publiée à Govora en 1640 (p. 87). Il est intéressant d'observer que ce code paraît avoir été fait par le métropolite de la Transylvanie pour les besoins de son éparchie, et non pour la Valachie. Il se peut bien que les imprimeries roumaines de la Transylvanie se fussent dispersées jusqu'à ce que Rakoczy II eût rétabli celle de Belgrade en 1648, ce que d'ailleurs la préface du Nouveau Testament imprimé au même endroit se charge de nous dire. J'ai reproduit la préface de la Pravila aussi et en entier, du texte de la „Pravila“ j'ai tiré quelques chapitres relatifs aux „Spîte de rudenii“ „degrés de parentage“ et aux „animaux impurs“, chapitre contenant une liste de semblables animaux. Une „Pravila“ identique à celle de Govora fut traduite du grec en 1632 par Eustratie Logofătul et s'est conservée en manuscrit : je lui ai emprunté la préface et l'épilogue qui nous mettent à même de connaître les sources dont le traducteur s'est servi et les considérations qui l'ont amené à rédiger en roumain le recueil des lois ou „Pravila choisie“ (p. 76).

b) Le même Eustratie traduisait également „la Pravila (loi) civile“, qui étant le premier livre en ce genre, fut imprimée en 1646 à Jassy (p. 118). Il est clair que la traduction a été faite du grec.

Une Pravila complète, renfermant les jurisprudences canonique et civile, paraît un peu plus tard, en 1652 (p. 156) à Târgoviște, sous les auspices du Prince Matei-Bassaraba. Bien que Daniel le Pannonien se donne dans la préface comme traducteur, il suffit d'établir une comparaison entre les chapitres de cette „Pravila“ et les correspondants de celle d'Eustratie, pour prouver que la „Pravila civile“ toute entière, imprimée en 1646 à Jassy, a été incorporée dans celle de Târgoviște, seulement avec l'ordre des chapitres changé et le dialecte moldave rapproché du dialecte valaque. Les chapitres, qui se rapprochent de ceux de la Pravila de Govora, s'en éloignent par la langue, car ils ont été traduits de nouveau; peut-être parce que la Pravila de Govora était très connue et que l'on pouvait facilement reconnaître le plagiat, tandis que la Pravila d'Eustratie était de Jassy et

cunoscută în Muntenia. Pentru a arăta varietatea de coprins dintr'acea Pravilă de Târgoviște am reprodus capitole relative și la legea criminală, și la cea civilă, și la cea canonică, ba chiar și actele conciliului al cincelea; și un capitol „pentru vrăji” asemenea, dar nu identic cu acel din Pravila de Govora.

Mai bine de 150 de ani au rămas aceste legi în vigoare, așa cum au fost fixate prin Pravila cea mare. Pe vremea ocupațiunei rusești apărui la 1773 în Iași *Invățătură de Condică*, tălmăcită din rusește în românește de unu Thoma (II, p. 86). Această carte conține mai mult teorii generale asupra principiilor de legislațiune, decât legi propriu zise. Limba este pe cât se poate de încălțită.

Starea lucrurilor se schimbase însă în țară. Pentru a corespunde acestor schimbări se alcătuește la 1780 (II, p. 124) o altă condică a legii civile și criminale, mai mică, mai practică, cunoscută supt munele de Pravila lui Ipsilante, adică a Domnului supt a cărui oblăduire s'a făcut. S'a tipărit grecește și românește, dar totuși limba este corectă și severă. Interesul acestei condice constă în încercarea — și de sigur cea dintâia în felul ei — de a stabili „Obiceii pământului” și de a'l armoniza cu pravilele împărătești, adică Basilicalele bizantine, conținute în Pravila cea mare. Predoslovia reprodusă dă lămuriri satisfăcătoare asupra acestui punct, și capitolul asupra „Divanului” ne arată modul organizațiunei judecătorești de pe acea vreme.

Noua lege civilă introdusă de Rusia în Basarabia îndată după ce Turcia îi cedase acea provincie, se află în „Așezământul” tipărit rusește și românește în Kișineu la 1818 (II, p. 219). „Privilegiile locuitorilor” reproduse dintr'acea carte reprezintă gradele sociale ce existau în Moldova, cum erau fixate și aprobate prin legi, și au fost recunoscute anume și întărite din nou.

2. Așezăminte. De legislațiunea canonică mai țin și „Așezămintele” mitropolitului Sava din Transilvania (p. 217); de aceea le pomenesc aci, cu toate că coprinsul lor este mai mult de un interes cultural. Acele așezăminte făcute la 1675 sânt îndreptate în potriua unei sume de obiceiuri superstițioase, și popa este instruit a se feri de ele supt pedepse bine hotărâte. Multe dintr' aceste superstițiuni indicate numai aci, se esplică printr'un text publicat (II, p. 51—53), care acuma s'a dovedit că este opera lui Miron Costin de pe la 1670 (Neculae 1710?). Măsurile luate de mitropolitul Sava dovedesc cum că acele credințe și obiceiuri existau și în poporul din Transilvania.

Actele Soborului (p. 219) ce s'a ținut în același an 1675 sub Vlădica Sava sânt asemenea de un mare interes cultural, căci articolul întâiu poruncește introducerea limbei românești în biserică; și articolul opt ordonă ca popii „carî nu sã nevoesc cu rumânie ce tot cu sãrbie” sã fie opriți din popie.

3. Zapise. In Chrestomatie am mai publicat și o sumă însemnată de Zapise și Hrisoave, 20 la număr; nu numai pentru interesul filologic

assurément moins bien connue en Valachie. Afin de donner une idée de la variété de ce code de Târgoviște j'en ai reproduit des chapitres concernant les législations criminelle, canonique et ecclésiastique; de plus „les Actes du cinquième concile“; et enfin un „chapitre sur la sorcellerie“, mais différent de celui de la Pravila de Govora.

Durant plus de 150 ans ces lois furent en vigueur, telles qu'elles avaient été fixées par la grande Pravila. A l'époque de l'occupation russe en 1773 parurent à Jassy les Instructions juridiques, traduites du russe par un certain Thomas (II, p. 86). Ce livre renferme plus de théories générales sur les principes de la législation que des lois proprement dites. Le style en est fort enchevêtré.

Pour répondre aux changements qui avaient eu lieu dans le pays, on rédigea en 1780 (II, p. 124) un autre code de lois civiles et criminelles, moins étendu mais d'un but plus pratique, connu sous le nom de la Pravila d'Ipsilanti, prince sous les auspices duquel ce code fut publié. Il fut imprimé en grec et en roumain; cette dernière langue en est correcte et sévère. L'intérêt de ce code consiste dans la tentative — et sans doute la première en son genre — de fixation de la „coutume du pays“ et de sa mise en harmonie avec les „Pravila“ impériales, telles que les basilicales byzantines qu'on trouve dans la grande Pravila. La préface reproduite par moi donne une explication satisfaisante, et le chapitre sur le „Divan“ nous offre un aperçu de l'organisation judiciaire de cette époque-là.

La nouvelle loi civile introduite par la Russie en Bessarabie, après que la Turquie lui eût cédé ce territoire, se retrouve dans l'Institution publiée en russe et en roumain en 1818 à Kischeneff (II, p. 219). Le chapitre des „Privilèges des habitants“ tiré de ce livre expose les classes sociales qui existaient en Moldavie, fixées et approuvées par les lois, actuellement reconnues et confirmées de nouveau.

2. Institutions. A la législation canonique se rattachent encore „les Institutions“ du métropolite Sava de la Transylvanie. Je les mentionne ici, bien qu'elles n'offrent qu'un intérêt moral. Ces Institutions données en 1675 sont dirigées contre un certain nombre de superstitions que le prêtre doit éviter sous des peines définies. Plusieurs de ces superstitions à peine indiquées dans ce document se trouvent expliquées plus tard dans un texte reproduit (II, p. 51—53), qu'on a reconnu avoir été composé par Miron Costin en 1670 (Nicolas 1710?). Les mesures prises par le métropolite Sava, prouvent que ces croyances superstitieuses existaient réellement au sein du peuple en Roumanie aussi bien qu'en Transylvanie.

Les Actes du Synode qui eut lieu dans la même année 1675 sous le métropolite Sava sont également d'un haut intérêt moral, vu que (II, p. 219) l'article premier ordonne l'introduction de la langue roumaine dans l'Eglise, et l'article huit qui prescrit que tout prêtre, qui persista à officier en slovène et non en roumain, soit interdit.

3. Documents. En dehors de cela, j'ai encore reproduit dans la Chrestomathie une vingtaine de „Zapise“ et de „Hrisoave“, non seulement pour leur intérêt philologique mais aussi parce qu'ils représentent „la coutume du pays“ qui nous fait connaître la forme de l'ancienne législation,

ce prezintă, ci și pentru aceea că ne reprezintă „obiceiul pământului“, formele legislațiunei primitive, după care se călăuzea statul român înainte de epoca Pravilelor autorizate. Este încă epoca Șoltuzului și a Părgarilor în fața cărora și cu mărturia cărora se fac toate transacțiunile vieții sociale, precum cumpărare și vânzare de moșii; delimitarea hotarului al unei proprietăți; chemarea în judecată; aservirea proprie, sau actul de vânzare, prin care un om liber devine a rumân adică legat de pământ, cu un grad numai superior țiganului care era rob vecinic și nelegat de pământ, dar transferabil din loc în loc și de la stăpân la stăpân.

Astfel de zapiso despre vânzări de moșii sânt p. 38, 43, 44, 53, 74, 75, 87, 91, 92, 93, 102, și 135. Hrisoavo de judecată p. 62 și p. 73; de rumânie p. 134, 135, de răscumpărare p. 150, de schimbare de moșii p. 151, de întăritură în posesiune p. 173, de împărțire p. 207 și de ți-gancă p. 207.

Cu acestea se încheie literatura juridică română pe cât a intrat în cadrul Chrestomatiei.

* * *

III. Istoria.

E firesc lucru să nu ne așteptăm în celelalte ramuri ale literaturii la o activitate tot așa de mare ca la cea teologică. Cu excepțiunea legislațiunei, celelalte producțiuni literare nu corespund unei necesități atât de imediate precum este teologia, slujba bisericească. Ori o altă ocupațiune literară presupune o stare de cultură înaintată, și un interes mai universal, nerespunzând unei necesități practice. Scrierea istoriei, cultivarea artelor frumoase și a poeziei, se datorește unor individualități pronunțate, care au încredere în puterea lor de a fixa prin scris evenimentele care se petrec supt ochii lor, sau de a reproduce simțirile de care sânt mișcate. Individualitatea este caracterul principal al acestor producțiuni literare. Se cere o creștere superioară, o educațiune mai profundă pentru ca cineva să dobândească o atare individualitate, și să fie în stare să mănuească limba, nu pentru a urma slovă cu slovă lucrarea altuia, puind un cuvânt din limba lui proprie în locul celui din izvod cum se face la traduceri, ci pentru a o întrebuința ca un argil moale pe care îl frământă autorul și plămădește până când devine icoana ideilor și gândurilor sale proprie. Importanța literaturii istorice este vădită atât pentru originalitatea limbei cât și pentru coprinsul care oglindește dezvoltarea politică și socială a țării.

Literatura română nu este săracă nici în acest fel de lucrări, unelo originale: cronici nationale, sau letopisețe scrise într-o limbă pe atât de frumoasă pe cât de firească uneori puternică, chiar poetică, și altele traduceri de istorii universale sau cronici ale lumii cu o limbă mai greoaie uneori nedibace.

a) Hronografe. Precum am observat posedăm istorii sau cronici (letopisețe) nationale și cronici universale. Cea mai veche din

qui servait de règle à l'Etat roumain bien avant que les „Pravili“ autorisées parussent. C'est encore l'époque du Soltuz, des Pargari devant qui et moyennant le témoignage desquels se faisaient toutes les transactions de la vie sociale, telles que achat et vente de domaines, délimitation de propriétés, appel en jugement, asservissement propre ou acte de vente par lequel un homme libre devenait „rumân“ c'est-à-dire attaché à la terre, d'un seul degré supérieur au tzigane, esclave à perpétuité et non attaché à la terre, mais transportable d'un endroit à l'autre, d'un maître à l'autre.

Telles sont les „Zapise“ de vente des propriétés p. 38, 43, 44, 53, 74, 75, 87, 91, 92, 93, 102 et 135, les „hrisoave“ de jugement p. 62 et 63, de servage p. 134, 135, de rachat p. 150, d'échange de domaines p. 151, de confirmation de propriété p. 173, de partage p. 207, et d'esclavage p. 207.

A cela se borne la littérature juridique pour la part que je lui ai faite dans la Chrestomathie.

* * *

III. Histoire.

Naturellement, il ne faut pas nous attendre dans les autres branches de la littérature à une activité aussi grande que dans le domaine de la théologie. A l'exception des législations, les autres productions littéraires ne répondent que très peu à un besoin aussi immédiat que la théologie, le service divin. Toute autre occupation littéraire suppose un état de civilisation supérieure et un intérêt plus général, sans pourtant répondre à un besoin pratique. La culture de l'histoire, des beaux arts, de la poésie est le partage exclusif des hautes individualités, ayant la foi dans leur talent, qui leur permet de reproduire comme dans un miroir, soit les événements qui se passent sous leurs yeux, soit les sentiments dont ils sont animés. L'originalité est le caractère principal de ces productions littéraires. On exige un développement supérieur, une éducation plus parfaite de quiconque veut obtenir une semblable originalité, qui le rende capable de manier à son gré la langue, non pour suivre mot à mot le travail d'autrui, remplaçant chaque mot de l'original par un mot de sa propre langue, comme les anciens traducteurs, mais pour la rendre malléable comme une argile molle qu'il pétrit de manière à ce qu'elle réponde à ses propres idées et à ses propres pensées. L'importance de la littérature historique est visible tant pour l'originalité de la langue que pour le fond qui reflète directement le développement politique et social du pays.

La littérature roumaine ne manque pas non plus d'ouvrages originaux en ce genre, certains même puissants, mûs par un souffle poétique, écrits dans une langue aussi correcte qu'élégante. Néanmoins, on trouve encore des traductions d'histoires et de chroniques universelles, „Chronographes“ dont le style est quelquefois pénible, hésitant ou même incompréhensible.

a) Chronographes. Ainsi que nous l'avons déjà remarqué, il y a aussi bien des histoires ou des chroniques (letopiseți) nationales que des

această clasă din urmă, cu care încep înșirarea, este cea a lui Moxa de la 1620 (p. 56) tradusă din slovenește. Am urmărit și aci același plan de a da preferință acelor părți care conțin povești sau descrieri, stilul fiind mai viu și mai slobod, decât atunci când se înșiră evenimente politice supt o formă analitică. Din cronica lui Moxa am reprodus descrierea „zidirii lumei”, ca o paralelă la cea din Palica (1582, p. 33); apoi legenda privitoare la „originea Romanilor” precum și istoria venirii lui „Leu Iconoclast” și a lui „Vasilie Machedon” la împărăție, toate aceste având caracterul de povești populare. Vasilie Machedon este același de care am vorbit cu prilejul „Invățăturilor lui Neagoe Vodă”.

A doua cronică a lumei, foarte voluminoasă și foarte importantă este Hronograful (Strângere nouă) tradus sau alcătuit de al doilea logofăt Danovici pe la 1640—50 (p. 145). Până a nu da de adevăratul autor am luat pe Pavel Gramatic ca atare, căci el a iscalit Predoslovio, nu ca un copist, ci ca parcă ar fi el însuși autorul. Cercetări ulterioare m’au convins însă cu desăvârșire că Hronograful este opera lui Danovici. Predoslovio reprodusă (p. 145—147) conține o descriere exactă a coprinsului, precum și indicațiuni asupra izvoarelor de care s’a slujit autorul la compilarea cărții de față. „Legenda proorocului Ieremia” ca cuprins este identică cu aceea din Viețile Sfinților ale lui Dosofteiu la care este o paralelă foarte instructivă, dar se deosebște prin limba. Manuscrisul după care am făcut extractele a conservat foarte bine caracterul original al limbii, care s’a șters mai tot în copia cea de la 1760 din care am dat extracte anume din această pricină, în vol. II, p. 70. „Blagoslovenia lui Iacob” din acest manuscris se poate compara asemenea cu textul din Paleea (I, p. 35—36). „Intrebările Savelei cu Solomon” și „Istoria Eudochiei cu mărul” fac astăzi parte din literatura populară română. Această carte atât de voluminoasă, — la unele copii s’au mai adăugat învățăturile lui Vasilie Machedon —, nu reprezintă singura istorie universală română; mai avem și o altă cronică românească, cu care se confundă adesea de copisti. Această din urmă este o traducere a cronicii neogrecești a lui Dorotheus din Monembasia. Această traducere s’a făcut pe semne în Muntenia pe la sfârșitul sec. XVII-lea (p. 311). Neavând manuscrisul mult la dispozițiune m’am mulțumit a reproduce numai începutul.

Trecând la istoria specială străină avem apoi „Istoria Rușilor” a lui Costin, din care am reprodus părțile importante pentru istoria credințelor populare române. Manuscrisul de care m’am slujit este de pe la 1750 și eu am reprodus (II, p. 49) acele părți ca aparținând unei opere din acea vreme. Numele adevărat al autorului s’a descoperit abea cu mult în urma tiparului acestor volume. Capitolul despre „idolii slovenești” explică într’un mod pe cât se poate de satisfăcător atât circulara mitropolitului Sava (p. 217) cât și numele curioase ca Iado din cânticele de nuntă (II, p. 820) sau „Ler-umî doamne” din colinde (II, p. 331 etc.) sau Pailie din descânțece (II, p. 343) cari nu sânt decât chiar numele acelor idoli slovenești: Lada, Leliu și Poleliu, „ce se cântă și se zic și la Români” așa după mărturia lui Costin (II, p. 51).

chroniques universelles. Parmi ces dernières la plus ancienne est la chronique de Moxa de l'an 1620 (p. 58) traduite du slavon. Ici comme partout j'ai suivi le même plan, en reproduisant de préférence des extraits, principalement des contes ou des descriptions, où le style est plus coulant et plus libre que dans les récits des événements politiques présentés d'ordinaire plutôt sous une forme d'annales. J'ai tiré de la Chronique de Moxa le récit de „la Création“ pour le comparer à celui de la Paliea (1582, p. 33); puis la „légende des origines des Romains“, ainsi que le récit de „l'avènement au trône de Léon l'Iconoclaste et de Basile le Macédonien“, ayant l'apparence de contes populaires. C'est le même Basile, dont nous avons parlé à propos des „Instructions de Neagoe Voda“.

Une deuxième chronique universelle, très volumineuse et de haute importance, est „le Chronographe“ (nouveau recueil) traduit ou composé par le second logofet Danovici en 1640—50 (p. 145). Avant de fixer le véritable auteur de ce livre, j'avais cru comme tel un certain Paul Grămatic qui a signé la préface, non comme copiste, mais comme auteur. Des recherches ultérieures m'ont cependant convaincu que c'est Danovici qui en est l'auteur. La préface reproduite (p. 145—147) contient le détail exact du contenu, ainsi que des remarques sur les sources, auxquelles l'auteur a puisé la confection du livre en question. „La légende du prophète Jérémie“ y est identique à celle de Dosithée dans les Vies des Saints, à laquelle elle pourrait servir de parallèle intéressant. Le manuscrit qui m'a fourni les extraits, a conservé exactement le caractère original de l'ouvrage qui a disparu complètement dans la copie de 1760, à laquelle j'ai emprunté pour ce motif des extraits dans le IIe vol., p. 70. „La bénédiction de Jacob“ de ce manuscrit peut être aussi comparée à celle de la Palica (I, p. 35—36). „Les Dialogues entre Sibylle (reine de Saba) et Solomon“ et le récit d'„Evdochie et de la pomme“ font aujourd'hui partie de la littérature roumaine populaire. Ce livre si volumineux qui dans certaines copies a été complété par les „Instructions“ de Basile n'est pas le seul à représenter l'histoire universelle en langue roumaine; il y a encore une autre chronique en roumain, souvent confondue avec la première par les copistes, qui est une traduction de la chronique néo-grecque de Dorotheüs de Monembasie. Il est probable que la traduction a été exécutée en Valachie vers la fin du XVIIe siècle (p. 311). N'ayant pu avoir le manuscrit longtemps à ma disposition, je me suis borné à la reproduction du début seulement.

Si nous passons à l'histoire spéciale, nous trouvons „l'histoire des Russes“ de Costin, à laquelle j'ai emprunté certaines parties importantes pour l'histoire des croyances populaires roumaines. Le manuscrit, dont je me suis servi, date de 1750, et les parties que j'ai reproduites (II, p. 49), je les ai attribuées à cette époque-là, vu que le nom de l'auteur réel n'a été découvert qu'après l'impression de la Chrestomathie. Le chapitre sur les divinités slovènes explique d'une manière aussi satisfaisante que possible l'encyclique du métropolite Sava (p. 217) en même temps que les mots singuliers tels que Lado dans les chants des noces (II, p. 820), Lerumî doamne dans les „Colinde“ (II, p. 331, etc.) et Pailie dans les Incantations (II, p. 343) qui ne sont en réalité que les noms de ces divinités slovènes : Lada, Leliu et Poleliu, qui „se disent et se chantent chez les Roumains“, selon le témoignage de Costin (II, p. 51).

Ultimele momente ale lui Petru cel mare le-am reprodus (II, p. 53) după un alt manuscris din 1757, care se află legat la un loc cu cel de mai sus.

Cu aceasta se încheie tot ce avem din istoria universală și străină în Chrestomatie.

b) Istoria română. Cel mai vechiu monument de istorie națională îmbrățișând atât Muntenia cât și Moldova pare a fi Letopisețul anonim din care am reprodus extracte (p. 189). Autorul necunoscut al acestui Letopiseț a lăsat în urma lui compilațiunea cea mai importantă de istoria sin-hronistă a Munteniei și a Moldovei; este o operă de o însemnătate capitală, care ar merita să fie publicată în întregul ei, înaintea orî cărui alt letopiseț. Sistemul urmat într'această cronică se poate recunoaște ușor din părțile ro-produse aci. „Descălicarea lui Negru Vodă” este descrisă aci supt o formă mult mai corectă decât ațurea; și singur autorul nostru ne dă titlul complect al Domnilor români împreună cu formula începătoare **ННННН** scrisă pe deplin. „Izbânda lui Ștefan cel mare la Vaslui” asupra Turcilor este fapta cea mai vestită a acestui Domn. Aceeași bătaie am mai reprodus-o și după cronicarul Ureche (p. 71) și din comparațiunea acestor două texte se poate constata cum că autorul Letopisețului a avut o altă sorginte. În sfârșit am mai reprodus și „venirea sf-lui Nifon în țară”, întemeerea eparhielor locale și a slujbei bisericești; e același Nifon de a cărui „viața” am pomenit mai sus.

O cronică științifică, în care autorul cercetează originea Românilor este Hronicul Moldo-Vlahilor al principelui Cantemir. Seris mai întâiu latinește, autorul a tradus Hronicul apoi în românește (1710), dar într'o limbă mai de neînțeles, căci a conservat sintactica latină, și unde îi lipsiau cuvinte românești se ajuta cu formațiuni noi, proprie lui. Dintr'-această carte cam voluminoasă și mai mult apologetică și polemică decât curat istorică am reprodus (p. 359) acea parte, în care Cantemir caută să dovedească izvorul legendei rușinoase despre originea criminală a Românilor. Intr'această parte de un caracter legendar autorul s'a ferit mai mult de latinisme și se apropie oare-și cum de graful adevărat al poporului. Toată cartea nu este decât o polemică în potriua acelor cronicări moldoveni cari susțineau acea legendă, de pildă Evstratie, de care vom mai pomeni.

Singurul caro a mai întreprins apoi o istorie generală a Românilor este Șincaș, care a dedicat toată viața sa acesteî lucrări. Am reprodus din opera lui (II, p. 205), numai două texte: unu interesant pentru viața lui și pentru arheologie, cel-l-alt care ne arată izvoarele de cari s'a slujit. Am reprodus acest pasagiu cu atât mai mult, cu cât „cronica bălăcenească” nu se mai cunoaște ațurea ca atare, și citatul de acolo poate sluji la identificarea ei.

Am trecut deci de la o compilațiune curat națională, făcută pe baza documentelor și letopisețelor române, la un „Hronic” latino-român, și de la dânsul la o adunare vastă și neîntrecută de materiale importante pentru scrierea istoriei României.

Les derniers moments de Pierre-le-Grand ont été reproduits (II, p. 53) d'après un manuscrit de 1757, relié en un seul volume avec le précédent.

Voilà tout ce que l'on trouvera sur l'histoire universelle dans notre Chrestomathie.

b) Histoire roumaine. Quant à l'histoire nationale, la plus ancienne qui embrasse à la fois la Valachie et la Moldavie me paraît être la „Chronique“ (p. 189). L'auteur inconnu de ce „Lctopisetz“ nous a laissé la plus importante compilation d'histoire synchrone de deux provinces roumaines, ouvrage remarquable qui mériterait bien d'être imprimé in extenso, avant toute autre chronique. On pourrait se faire une idée du plan que l'auteur a suivi par les morceaux que j'ai reproduits. „L'avènement de Negru-Vodă“ y est raconté sous une forme plus exacte que partout ailleurs. C'est le seul qui nous donne le titre complet des princes roumains, avec la formule *МВММ* écrite en entier. „La victoire remportée par Etienne-le-Grand sur les Turcs à Vaslui“ étant le fait le plus éclatant du règne de ce prince, j'en ai reproduit la description de cette bataille; j'ai reproduit la même description tirée de la chronique d'Urechi (p. 71), afin de prouver par leur comparaison que l'auteur de la chronique anonyme a puisé dans une autre source. Enfin, je lui ai encore emprunté le récit de „la venue de St Niphon en Valachie“ et de l'établissement des éparchies locales et de l'office divin. C'est le même Niphon, dont nous avons mentionné la Vie plus haut.

Le „Hronic“ du prince Cantemir est une chronique scientifique, dans laquelle l'auteur étudie l'origine des Roumains. Ecrite d'abord en latin, elle fut traduite ensuite en roumain en 1710 par l'auteur lui-même, mais dans un style obscur, imitant le mécanisme de la syntaxe latine, et abondant en nouveaux termes composés d'après sa fantaisie qui remplaçaient ceux qui manquent en roumain. J'ai reproduit (p. 359) de ce vaste ouvrage de nature plutôt apologétique et polémique que purement historique, le fragment dans lequel Cantemir cherche à réfuter l'immorale légende de l'origine criminelle des Roumains. Dans ce fragment plus qu'ailleurs l'auteur évite les latinismes, c'est pourquoi la langue y est plus conforme au génie de la langue populaire. L'ouvrage tout entier n'est qu'une polémique dirigée contre les chroniqueurs moldaves qui soutenaient cette légende, tels que Eustratie Logofătul dont nous reparlerons.

Le seul qui ait entrepris encore une histoire générale des Roumains est Șincai qui a consacré toute sa vie à la confection de cet ouvrage; j'en ai reproduit deux fragments seulement (II, p. 205), dont l'un de certain intérêt pour l'archéologie et important pour la biographie de l'auteur, et l'autre qui nous montre une des sources auxquelles il a puisé. Ce dernier fragment a été reproduit d'autant plus que „la chronique de Balaceanu“ n'est plus connue nulle part comme telle, et la citation du fragment peut servir à l'identification de cette chronique.

Je suis donc passé d'une compilation purement nationale, basée sur des documents et des létopisetz roumains à une autre chronique latine-roumaine, et de celle-ci à un recueil étendu et hors ligne de matériaux importants pour l'histoire de la Roumanie.

Pe lângă aceste letopisețe generale avem și alte cronici speciale muntonești și moldovenești; fie care autor descriind numai ceea ce se petrecea în, sau ceea ce atingea mai mult de, țărișoara lui. Dintr' aceste cronici speciale cel mai vechiu ce ni s'a păstrat este acela al lui Ureche de pe la începutul sec. XVII^{-lea} (ca. 1625). „Prodoslovie“ tipărită aci (p. 68) cunoaște numai pe Grigorie Ureche ca autor. Să fie însă oare opera lui Nestor, ce și-a însușit fiul său, Grigorie? Nu este aci locul de a ne pronunța asupra acestei chestiuni. Orî cum autorul dă istoricul lucrării în această prodoslovie și ne spune și de alte letopisețe vechi, cari mi se par mie că au fost utilizate și poate chiar păstrate în compilațiunea cea vastă despre care am vorbit mai sus. „Proclamarca lui Stefan ca Domn“ ne arată procedeul unei atări numiri de pe vremurile de atunci. „Bătălia și izbânda“ au fost pomenite deja, și ultimul capitol ne povestește și ceva din „viața lui Ureche“ proprie.

Puțin după cronica lui Ureche apără cronica lui Simion Dascalu pe la 1650 (p. 142). Dintr' aceasta am reprodus o parte din „viața romantică a aventurierului Despota“ care a ajuns să fie Domn în Moldova. Atât Simion Dascalu cât și mai toți cronicarii moldoveni urmașii lui, se folosesc foarte mult de istoriile latine ale autorilor Poloni și Unguri, din cari fac chiar extracte destul de considerabile. Pentru o vreme oare care Polonia era țara aceea unde boerii moldoveni își trimiteau copii pentru a le da o creștere mai înaltă. Așa era cazul cu cronicarul cel mai interesant al Moldovei: Miron Costin (ca. 1670) continuatorul imediat al cronicei lui Ureche; precum o spune el însuși în cap. I reprodus aci (p. 196). În „descrierea domniei lui Radu vodă cel mare“ Costin ne desfășură un tablou viu de viață și purtarea aceluia domn. Pasagiul acesta mai este important prin aluziunea directă ce face la „Alexandria“, adică viața fabuloasă a lui Alexandru, care precum se vede, era deja cunoscută în Moldova pe vremea aceea. Plină de reflexiuni profunde și de pilde frumoase este apoi descrierea „căderii lui Vasile Lupu“, iar aceea a „semnelor cerului și a lăcustelor cum se pogoară“, este recunoscută ca o descriere clasică. Pe ambele aceste le am reprodus aci.

Lui Evstratie (ca. 1650—1670) se atribuie o cronică, care prin cuprinsul ei a dat naștere la protestări energice și patriotice din partea urmașilor lui. Partea aceea care mai ales a stârnit viforul literar, este despre originea Moldovenilor din temnițele Romei; fiind cea mai interesantă am reprodus-o aci (p. 234). Tot de acolo apoi „descălcarea Maramureșului“, de un caracter analog. Să fie oare autorul acestei cronice, același Evstratie căruia se datorește Pravila aleasă (p. 76) și cea de Jași (p. 118)?

Nicolae Costin, fiul lui Miron, scrisese și el (la 1713) o cronică a Moldovei începându-o de acolo de unde o părăsise tatăl său. Din cauză că poartă același nume opera unuia a fost amestecată cu aceea a altuia, că chiar una și aceeași cronică se atribuiește de diferiți copiiști în diferite manuscrise, când unuia când altuia. De aceea am reprodus „Prodoslovie“

Il y a encore, outre ces *létopisets* générales des chroniques spéciales valaques et moldaves, dans lesquelles chaque historien décrit seulement ce qui s'est passé dans son propre pays, et ce qui le touche plus particulièrement. Parmi ces chroniques locales, la plus ancienne qui s'est conservée est celle d'Ureche vers le début du XVIIe siècle (à peu près 1625, p. 68). La préface reproduite par moi reconnaît comme auteur Gr. Ureche seul. Serait-ce le travail de Nestor, cette œuvre que son fils Grégoire s'est appropriée? Ce n'est pas ici le lieu de nous prononcer sur cette question. Dans la préface, l'auteur fait l'historique de l'ouvrage et nous parle aussi d'autres *létopisetz* anciens qui me paraissent avoir été utilisés et peut-être même reproduits dans la vaste compilation dont j'ai parlé ci-dessus. La „Proclamation d'Etienne comme prince“ nous donne un exemple d'une semblable dénomination à cette époque. La „Bataille“ et la „Victoire“ ont été déjà mentionnées. Enfin le dernier chapitre nous rappelle aussi quelques traits de la propre vie d'Urechi.

Peu de temps après la publication de cette chronique parut la chronique de Siméon Dascalul en 1650 (p. 142), à laquelle j'ai emprunté un fragment traitant de la vie romanesque de l'aventurier Despota qui était parvenu au trône de Moldavie. Siméon Dascalul, de même que tous les chroniqueurs moldaves de cette époque qui lui ont succédé, s'est beaucoup servi des chroniques latines écrites par des historiens polonais et hongrois, et en a tiré même des extraits considérables. La Pologne fut pendant un certain temps le pays où les boïars moldaves envoyaient leurs enfants pour leur faire donner une éducation supérieure. Tel est le cas du chroniqueur le plus fameux de la Moldavie : Miron Costin (à peu près 1670) (p. 196), le continuateur immédiat du chroniqueur Urechi, comme il nous le dit lui-même dans le chapitre premier reproduit par moi. Dans le chapitre traitant du règne de Radu-le-Grand, Costin nous trace un tableau vivant de la vie et de la conduite de ce prince. Un passage surtout, où il est question de l'Alexandrie, c'est-à-dire la vie fabuleuse d'Alexandre le Grand, est particulièrement intéressant, car il prouve que ce livre était déjà connu à cette époque-là en Moldavie. Plein de réflexions profondes et de belles maximes est „le récit de la chute du prince Vasile Lupu“, et tout-à-fait classique est „la description des signes du ciel et de l'invasion des saute-relles“. Je les ai tous deux reproduits.

Une autre chronique qui, par son fond, a provoqué des protestations sérieuses et patriotiques de la part des chroniqueurs postérieurs, est la chronique qu'on attribue à Eustratie (entre 1650 et 1670). Je lui ai emprunté précisément le chapitre le plus intéressant (p. 234) concernant l'origine des Roumains des prisons de Rome, celui qui a surtout soulevé la tempête littéraire; de même que le chapitre traitant de „la colonisation du Marmoros“, d'un caractère analogue. L'auteur de cette chronique serait-il le même Eustratie auquel nous devons la *Pravila* choisie (v. p. 76) et celle de Jasi (v. p. 118)?

Nicolai Costin, fils de Miron, écrivit lui aussi (en 1713) une chronique de la Moldavie, à partir du point où s'était arrêté son père. Comme ils portent le même nom, ils furent souvent confondus, et leurs œuvres ont été attribuées faussement par les copistes tantôt à l'un, tantôt à l'autre de ces deux écrivains. La préface que j'ai tirée d'un certain manuscrit (II, p. 1)

(II, p. 1) dintr'un manuscris, care poate să fie chiar autograful autorului sau o copie directă după acest autograf. Se va vedea din coprinsul ei că limba este mai greoaie, mai pedantică, nu atât de limpede, curgătoare și grațioasă ca aceea a tatălui său. Din aceeași pricină am mai reprodus și un capitol care mai este interesant și pentru „arheologie“ și adică asupra „portului locuitorilor“; aceeași temă a tratat o Șincai în pasajul reprodus (II, p. 205).

Din cronica lui Acsinti Uricariul 1716 am reprodus (II, p. 18) prinderea lui Carol XII^{lea}, descrisă aci de un contimpuran într'un mod imparțial și viu. Se pare că a fost martor ocular, căci descrie acel eveniment tragic cu toate amănuntele. Iar din aceea a lui Muste din 1729 am reprodus (II, p. 24) o descriere a „calamităților“ ce se întâmplase în țara Moldovei, pe vremea scriitorului. Acești cronicari nu sânt decât analiști; ei ne dau istorie contimporană, și nu se apropie de Costinești sau de Ureche nici în spirit și nici în dicțiune. Mai mult se aseamănă cu aceștia Neculcea 1742—1743 (II, p. 32), atât prin vioiciunea și puterea stilului cât și prin interesul ce manifestează chiar și pentru acele lucruri ce nu stau în legătură directă cu evenimentele ce le descrie. Lui îi datorim cea mai veche colecțiune de legende istorice, pe cari le a cules el din om în om. Aceștia sânt baza baladelor populare române (II, p. 287) și de aceea am reprodus acele legende cari mai trăesc și astăzi în gura poporului sub forma de cântece (balade) populare. „Tractatul între Cantemir și Petru cel mare“, reprodus tot din Neculcea, este de cea mai mare importanță pentru istoria țării.

De la Neculcea trecem iarăși la un analist mai sarbăd, Canta 1769 (II, p. 81) din care m'am mulțumit a da numai un mic extract, ca specimen de scriere. Cu acesta se încheie istoriografia propriu zisă moldovenească. Epoca Fanarioților nu era tocmai favorabilă acestui soi de literatură plină cu amintirile din trecut și având ca urmare comparațiunea necesară cu prezentul.

Obiceiurile domnilor fanarioți au fost registrate de Gheorgachi în condica sa din 1762. Eu am reprodus (II, p. 75) „orânduiala divanului“, descriind cum se făcea judecată.

Muntenia este represintată numai prin vr'o doi scriitori, dintre care cel mai de frunte este R. Greceanu 1700 (p. 332) din cronica căruia am reprodus „rădicarea la domnie a lui Constantin Basarab“ ca o paralelă la proclamarea lui Ștefan (p. 70) și apoi „încoronarea lui Tukeli“ conținând tot ceremonialul ce se observa la atare ocaziuni. Cel-l-alt cronicar este un anume Dumitrache de la 1782 (II, p. 126), care ne a lăsat o cronică cu părți scrise în proză rimată. Bucata reprodusă de mine ajunge pentru caracterizarea stilului viu al acestui scriitor. Ca izvor pentru istoria Muntenescă mai poate sluji și viața sf. Nifon, pomenită deja în mai multe rânduri. Tot aci mai adaug și epitaful lui R. Buzescu, faimosul general al lui Mihail viteazu, din 1610 (p. 44).

c) Cronici rimate. Pe lângă aceste scrieri în proză mai există și unele cronici în versuri. Așa „Satira slugilor domnești“ în letopisețul

et qui pourrait être celui même de Costin, ou encore une copie directe du manuscrit autographe; on s'en convaincra que l'on a affaire à un style lourd et pédantesque, par conséquent à l'œuvre du fils et non pas à celle du père, dont le style est plus simple et plus coulant. J'ai encore reproduit un chapitre très intéressant pour l'archéologie, qui roule sur un sujet analogue à celui traité par Şincai, également extrait (II, p. 205): „Les costumes des habitants.“

La chronique d'Acsinti Uricariul en 1716 m'a fourni (II, p. 18) le récit de la prise du héros suédois Charles XII, racontée par un contemporain avec impartialité et dans un style animé. Il paraît que ce fut lui-même le témoin oculaire, car il décrit cet événement tragique dans tous ses détails. — A la chronique de Muste (en 1729) j'ai emprunté (II, p. 24) le récit des calamités qui étaient arrivées en Moldavie, à l'époque de l'historien. Mais tous ces chroniqueurs ne sont que de simples analystes, ils ne font que nous raconter les événements contemporains à eux, et sont loin d'égaliser les deux Costin et Urechi, ni par l'esprit, ni par le style. C'est Neculce plutôt 1742—1743 (II, p. 32), qui se rapproche de ces derniers, autant par la souplesse et la force du style que par l'intérêt qu'il accorde même aux choses qui n'offrent pas un rapport étroit avec les événements qu'il raconte. C'est à lui que nous devons également la plus ancienne collection de légendes historiques qu'il avait recueillies de bouche en bouche. Elle forme, pour ainsi dire, la base des ballades roumaines (II, p. 287) et c'est pourquoi j'en ai extrait celles de ces légendes qui subsistent encore dans la bouche du peuple, sous forme de ballades populaires. Un autre fragment, emprunté au même historien, et de la plus haute importance pour l'histoire du pays, est le Traité entre Cantemir et Pierre-le-Grand.

De Neculce nous passons à un chroniqueur, plutôt analyste, de peu de valeur : Canta (en 1769), de la chronique duquel je me suis borné à reproduire (II, p. 81) un petit fragment seulement, comme spécimen de son style. — Avec ce dernier finit l'historiographie moldave proprement dite. L'époque des Fanariotes n'était pas aussi favorable à ce genre de littérature, à raison de ne pas réveiller les souvenirs du passé et d'éviter ainsi les conséquences que la comparaison de ce passé avec le présent aurait pu provoquer dans l'imagination du peuple opprimé.

Les mœurs des princes du Fanar ont été décrites par Gheorgachi dans sa „condica“ de 1762. J'en ai reproduit (II, p. 75) la manière dont le Divan jugeait en ce temps-là.

En Valachie il est à mentionner deux historiens seulement, dont le plus remarquable est R. Greceanu en 1700 (p. 332). J'ai emprunté à sa chronique le chapitre traitant de l'avènement de Constantin Bassarab au trône de Valachie, pour servir de parallèle à la „Proclamation d'Etienne“ (p. 70), et ensuite le „couronnement de Tekeli“, chapitre qui renferme tout le cérémoniel en usage dans de pareilles occasions. L'autre chroniqueur est un certain Doumitrache de 1782 (II, p. 126) qui nous a laissé une chronique en prose mêlée de vers. Le fragment que j'en ai tiré peut donner une idée suffisante du style vif et coulant de cet écrivain. Comme source secondaire pour l'histoire de la Valachie, pourrait encore servir la Vie de St Nyphon, ainsi que l'Epitaphe de R. Buzescu de 1610 (p. 44), fameux général de Michel le Brave.

c) Chroniques rimées. A côté de ces descriptions en prose, il

lui Enachi Cogălniceanu 1774 (II, p. 102) de un interes special cultural. Apoi de același autor 1777 (II, p. 111) „Stihurile” asupra morții sau mai bine asasinării lui Ghica Vodă o tragedie, care prin cuprinsul ei, și prin caracterul eroului principal a devenit cântec popular. Un fapt important în istoria română se leagă de acest eveniment tragic, și adică deslippingea Bucovinei de Moldova, și punerea ei supt stăpânirea Austriei.

Revoluțiunea Grecilor la 1821 cunoscută supt numele de Eterie s'a resimțit și în România, care pe atunci era plină de Greci. Fazele prin care a trecut această mișcare a Grecilor în Moldova, ciocnirile cu Turcii precum și toate celelalte întâmplări ale Grecilor răsvrățiți sunt descrise de către Beldiman în Eteria 1822 (II, p. 242). Această cronică rimată e plină de observațiuni fine și de o ironie foarte delicată. Am reprodus începutul, care caracterizează atât mișcarea cât și suferințele ce a adus țării, și apoi întâia „ciocnire între Greci și Turci”, caracteristică pentru vitejia fie cărei părți.

Cu aceasta se încheie șirul cronicelor și al letopisețelor din cari am crezut de cuviință a da extracte în cartea de față.

Mai pomenesc și singurul fragment vechiu de Geografie, adică aceea a Ardealului de pe la 1660—1680 (p. 175).

* * *

IV. Literatura estetică.

Înainte de a trece la literatura populară propriu zisă, ne vom opri puțin pentru caracterizarea literaturii poetice și romantice. Aceasta se leagă în mod firesc de literatura istorică și de literatura populară; căci nu puține din operele pomenite până aci au ajuns să devie populare, sau în parte când erau prea voluminoase, sau în întregul lor, când erau mai mici; iar subiectul, mai ales al romanțurilor, se leagă de evenimente istorice adevărate sau inventate. Operele aceste au de obște un caracter mai pronunțat de originalitate în ceea ce privește mănuierea limbii, și pregătesc astfel tărâmul pentru literatura beletristică și poetică, propriu zisă, care începe a se desvolta abea în secolul al XIX-lea. Literatura estetică se împarte în:

1. Romanțuri. Romanțul cel mai vechiu din literatura universală, Aethiopica ale lui Heliodor, se află și în literatură română, de pe la 1750 unde poartă numele autorului „Iliodor” (II, p. 88) în loc de Aethiopica cum sună ațurea. Această traducere română se ține atât de sclavie de originalul grecesc, în cât este foarte grea de înțeles, fără ajutorul aceluși original. În glosar am dat adesea cuvântul grecesc, așa ca să se poate lămuri mai bine înțelesul ce'l are cuvântul român în acel text. Eu am re-

y a aussi quelques-unes de rimées. Ainsi la „Satire des domestiques du prince“, dans le létopisetz d'Enachi Cogălniceanu de 1774 (II, p. 102), présente un intérêt tout spécial de culture. Puis les Vers sur la mort ou mieux sur l'assassinat du prince Ghica (en 1777) toujours du même auteur (II, p. 111) forment un véritable drame, qui, par suite du caractère vaillant du héros principal, et de la tristesse du contenu, est devenu chant populaire. Ce qui contribue davantage à la popularité de ce chant, c'est le souvenir du tragique événement : la séparation de la Bucovine de la Moldavie et sa soumission à l'Autriche.

La Révolution grecque en 1821, connue sous le nom d'Hétérie, a eu aussi son contre-coup en Roumanie, envahie alors par les Grecs. Les phases par lesquelles a passé cette révolte dans le pays, les chocs entre les Grecs et les Turcs de même que tous les autres événements qui eurent lieu sont admirablement décrits par Beldiman dans son poème : l'„Hétérie“ en 1822 (II, p. 242). Cette espèce de chronique en vers déborde en observations fines et en jets d'une ironie fort délicate. J'ai reproduit le début du poème, où l'auteur dépeint les souffrances et les calamités que cette hétérie a attirées sur le pays, ensuite la première collision entre les Turcs et les Grecs, où il raconte la bravoure relative dans les deux champs combattants.

Avec celui-là se termine la série des chroniques et des létopisetz dont nous avons cru bon de donner des extraits dans le présent ouvrage.

Je citerai encore pour mémoire le seul ancien fragment de la Géographie de Transylvanie faite entre 1660—1680 (p. 175).

* * *

IV. Littérature esthétique.

Avant de passer à la littérature populaire proprement dite, nous nous arrêterons ici un instant pour caractériser les littératures poétique et romantique, qui se rattachent d'une manière étroite à la littérature historique et à la littérature populaire; car beaucoup des œuvres rappelées ici sont arrivées à devenir populaires, soit en partie quand elles étaient volumineuses, soit dans leur entier, quand elles étaient plus restreintes. De même, le sujet le plus fréquent des romans se rattache à des événements historiques vrais ou inventés. Ces romans présentent en général un caractère plus prononcé d'originalité, en ce qui concerne le maniement de la langue et préparent de cette manière le terrain pour la culture littéraire et poétique, ou littérature esthétique proprement dite, qui commence à se développer à peine au XIXe siècle. Elle se divise ainsi :

1. **Romans.** — Le roman le plus ancien de la littérature universelle, les Ethiopiques d'Héliodor, se retrouve aussi dans la littérature roumaine vers 1750, où il porte le nom de l'auteur : „Héliodor“ (II, p. 88) au lieu d'„Ethiopiques“ comme ailleurs. Cette traduction roumaine suit si servilement l'original grec qu'elle est fort difficile à comprendre sans le secours du texte même. J'ai eu soin dans le Glossaire de mettre à côté du mot roumain inintelligible le terme correspondant du texte grec, afin que l'on puisse plus facilement saisir le sens du terme roumain. J'ai em-

produs o bucată foarte grafică, care conține și o traducere în proză a unui imn grecesc.

Al doilea romanț unde proza alternează cu poezie, aceasta din urmă în rime este Ierotocrit (II, p. 178) sau „istoria lui Ierotocrit și a Aretusi” de pe la mijlocul secolului trecut. Manuscrisul cel mai vechiu însă de care am dat este de pe la 1800. Stilul este cu mult superior celui din Iliodor și versurile aparțin liricei grecești, ce a influențat poezii români pe la sfârșitul secolului al XVIII^{-lea}, cărora le slujeau de modele; și în cântecul popular liric din secolul nostru se mai resimte acea influență. Așa în cântecul lui Văcărescu (II, p. 160) și în unele „doine populare (II, p. 304), Anton Pann a tipărit acest romanț ca o producțiune a sa proprie și l'a făcut popular.

Un alt romanț și acela grecesc, dar de astă dată nu de amor ci mai mult cu o tendință didactică este: Critil și Andronius, Iași 1794 (II, p. 150), despre care ne lămurește foarte bine „predoslovie” reproducă.

Tot aci mai pomenesc și traducerea în proză a Odisiei lui Homer (II, p. 82) cu totul în forma unui romanț făcută tot pe acea vreme. „Discursul lui Nestor” și „Descrierea palatului Sirsi” caracterizează în destul această lucrare.

În această din urmă bucată se află singurul exemplu din secolul trecut de o formă intermediară lupchi: între lupi (pluralul regulat de la lup) și luchi forma dialectală modernă moldovenească. Forma lupchi se mai aude și prin munții Maramureșului.

2. Poezii și versuri. De la aceste romanțe în proză simplă sau în proză rimată, trecem acum la literatura estetică curat rimată. Cea mai veche versificațiune este Oda lui Haliciu din 1674 (p. 216) un hexamtru, curios printr' aceea că toate cuvintele din Oda sânt de origine latină și corespund întocmai cu traducerea latină, pe care am reprodus-o de aceea alături cu textul românesc.

a) Elegia. Contimpuran cu Haliciu, dacă nu chiar și ceva mai vechiu, este Miron Costin, a cărui „Viața lumii” (p. 202), este un fel de elegie severă, tristă, o reflecșiune poetică asupra versetului din Eclesiastes: „Deșărtarea deșărtărilor și toate sânt deșarte.” Acest cântec sună ca o jale puternică asupra nimieniciei vieții, o temă ce se cultivă adesea de scriitorii acelei epoci turburate. Tot lui îi atribuiesc și „Epigrama” (p. 205) cu toate că s'a tipărit în Psaltirea lui Dosofteiu ca parc'ar fi opera acestuia din urmă. Costin însă a fost inspirat la alcătuirea celui „Epigram” prin citirea Psaltirei în Versuri a lui Dosofteiu. Poate chiar ca Dosofteiu să'l fi inspirat și la celelalte poeme, sau influența a fost vice-versa. Versurile și metrul se potrivesc cu acele ale Psaltirii, care nu sânt decât imitate după versificațiune polonă.

În Chiemarea a lui Loga din 1821 (II, p. 234) avem niște încercări de versificare în forma epigramelor latine.

b) Lirica. Mai bine de un secol ne desparte de la Haliciu la Poeziile lirice ale lui Văcărescu din 1796 (II, p. 160) cari sânt imitațiuni după poeziile anacreontice grecești moderne.

prunté à ce roman un fragment très graphique, qui renferme encore une traduction en prose d'un hymne grec.

Le deuxième roman, dans lequel la prose alterne avec la poésie, est „Hiérotocryte“ (II, p. 178) ou l'histoire d'Hiérotocryte et d'Arétuse de vers le milieu du siècle dernier. Le manuscrit le plus ancien que j'ai eu entre les mains est de 1800. Le style en est de beaucoup supérieur à celui d'Héliodor, et les vers en sont imités d'après la lyrique grecque qui a servi de modèle aux poètes roumains vers la fin du XVIIIe siècle. On ressent encore cette influence jusque dans les poésies lyriques de notre siècle. Ainsi dans les chants de Vacarescu (II, p. 160) et dans quelques „cantilènes populaires“ (II, p. 304). Anton Pann a publié aussi ce roman comme étant son propre ouvrage et l'a rendu populaire.

Un autre roman, également grec, cette fois ne parlant pas d'amour, mais ayant un but didactique, c'est : „Crytil et Andronios“. Jassy 1794 (II, p. 150) sur lequel nous renseigne suffisamment la préface que j'ai reproduite.

Je mentionnerai encore la traduction en prose de l'Odyssée d'Homère (II, p. 82) exécutée à la même époque, et qui présente tout-à-fait la forme d'un roman. „Le discours de Nestor“ et „la description du palais de Cyrcé“ suffisent à donner une idée de cet ouvrage.

C'est dans ce dernier fragment qu'on rencontre l'unique exemple au siècle passé de la forme intermédiaire : lupchi entre lupi (pluriel régulier du mot lup) et luchi (forme dialectale moldave). Néanmoins, cette forme lupchi est encore en usage dans les contrées montagneuses du Marmoros.

2. Poésie. — Passons maintenant de romans en prose, ou en prose mêlée de vers, à la littérature esthétique entièrement en vers. L'exemple le plus ancien de versification est l'Ode de Halicz de 1674 (p. 216) en hexamètres curieux, en ce que tous les mots y sont d'origine latine, de manière que la traduction latine est entièrement semblable à l'ode en roumain. Afin de faire ressortir mieux l'analogie, je l'ai reproduite en roumain et en latin.

a) *Élégies.* Un contemporain de Halicz, et peut-être même un peu plus ancien est Miron Costin. Sa „Vie du Monde“ (p. 202) est une espèce d'élégie sévère, triste, ou de méditation poétique sur ce verset de l'Écclésiaste : „Vanité des vanités, tout n'est que vanité.“ Ce chant retentit comme une lamentation sur le néant de la vie qui a servi souvent de sujet aux écrivains de cette époque troublée. J'attribue au même Costin aussi l'Épigramme (p. 205) bien que, dans le Psautier de Dosithée, on l'ait inséré sous le nom de ce dernier. Il se serait, à la confection de cet Épigramme, inspiré à la lecture du Psautier. Peut-être même que Dosithée lui a suggéré aussi les autres poèmes qu'il a composés, ou bien encore que l'influence a été réciproque. Les vers et les mètres de Costin se rapprochent de ceux du Psautier, qui ne sont eux-mêmes qu'une imitation de la versification polonaise.

Dans l'„Invocation“ de Loga de l'an 1821 (II, p. 234) nous avons un essai de versification des épigrammes dans le genre de ces mêmes productions latines.

b) *Lyrique.* Plus d'un siècle sépare Haliczu de l'époque des Poésies lyriques de Vacarescu (en 1796 II, p. 160) imitées des poésies anacréontiques de la littérature grecque moderne.

c) Epica. Un alt stil de poezie se dezvoltă în Transilvania, stilul cântecelor populare rapsodice, așa în Arghir și Elena a lui Barac din 1800 (II, p. 172) care este un basm versificat, și a ajuns carte populară. Dând de două redacțiuni ale acestei poeme, am reprodus atât textul comun cât și variantele. Clain a versificat un imn în Acathist (II, p. 186).

Răsipirea Ierusalimului, a fost povestită în versuri, poporul român de către același Barac la 1821; care a însoțit poema cu note explicatoare și cu o introducere, pe care am reprodus aci (p. 235). Iară Patima lui Christos s'a cântat de Vasile Aaron la 1802 (II, p. 190) în același metru ca acela al lui Barac din Arghir. Partea reprodusă ne dă impresiunea justă a acestei poeme religioase.

De povești și evenimente istorice puse în versuri, precum sânt versurile lui E. Cogălniceanu, sau Eteria lui Beldiman, am pomenit deja în cursul acestei introduceri când cu literatura istorică.

d) Satira este reprezentată prin Caracterele lui P. Mumuleanu din 1825 (II, p. 246). Limba nu este cea mai aleasă, se vede deja începutul mișcării literare moderne; iar versurile sânt departe de a fi tot atât de netede și curgătoare cum sânt de pildă acele ale lui Barac.

Un fel de cântec lulesc reprezintă Versul Cotronței al lui Petre Furdui din 1818 (II, p. 223), o odă în onoarea băii din Cotronța și a belșugului ce a adus tuturor ce lucra acolo. Textul acesta mai este important și din punctul de vedere filologic, fiind un text dialectal.

La aceasta se rezumă mai tot ce am reprodus din vechea literatură estetică românească, sau mai bine din cea romantică și lirică, care nu s'a prea bucurat de mare popularitate în veacurile trecute. Versificațiunea artificială era o floare exotica și modele de poezie și versificațiune, precum le presintă literatura clasică nu pătrundeau în țară, înconjurată cum eră de un val slăvon și de altu grecesc. Numai câte puțin se strecura prin mijlocirea literaturii grecești, și ce venea nu era nici clasic nici perfect.

* * *

V. Literatura populară.

Nescriind aci istoria literaturii române, ci făcând numai o dare de seamă critică asupra coprinsului acestei cărți, reunesc supt acest titlu mai tot ce a rămas neatins până aci, și adică atât literatura populară scrisă cât și cea nescrisă, literatura fabulei, a satirei, a poveștii, a calendarului și a tot ce depinde de dănsul în materie astrologică, și superstițioasă. Toate aceste sânt mai mult sau mai puțin rezultatul ficțiunii poetice și nu intră nici în categoria teologiei, nici în cea a legislațiunii și nici în cea a istoriei propriu zise. Se leagă însă de literatură romantică care îi precedă aci. Singura diviziune mare ce voi face va fi între literatura populară scrisă și cea nescrisă.

c) Épique. Un autre genre de poésie se développe en Transylvanie ayant le caractère des chants populaires rhapsodiques : Ainsi „Arghir et Hélène“ de Barac publié en 1800 (II, p. 172) qui n'est qu'un conte versifié, devenu populaire. Ayant entre les mains deux rédactions de ce poème, j'ai reproduit le même fragment de toutes les deux. Clain a versifié un hymne dans l'Acatliste (II, p. 186).

La „Dispersion de Jérusalem“, sorte de tragédie élégiaque, fut mise en vers par ce même Barac en 1821 (p. 235), et accompagnée de notes explicatives et d'une Introduction, reproduite par moi. La „Passion“ de Christ fut chantée en 1802 par Vasile Aaron (II, p. 190) dans le même mètre que celui de Barac dans son „Arghir“. Le fragment emprunté nous donne une idée exacte de la nature de ce poème religieux.

Quant aux événements historiques et aux contes, racontés en vers, il a été déjà question dans le cours de cette Introduction, comme par exemple les vers de Cogalniceanu ou l'Étérie de Beldiman.

d) Satire. La Satire est représentée par „les Caractères“ de Muleanu de 1825 (II, p. 246). La langue n'y est pas très choisie, on y trouve déjà l'influence du mouvement littéraire moderne qui commençait à germer. Les vers également sont loin d'être aussi clairs, aussi coulants que ceux de Barac par exemple.

C'est une espèce de chant profane que nous trouvons dans le „Versul Cotronței“ par Petre Furdui en 1818 (II, p. 223), ode en l'honneur de la mine de Cotronța et de la richesse qu'elle a procurée à tous ceux qui y ont travaillé. Ce texte est, de plus, important au point de vue philologique, comme texte dialectal.

Voilà à quoi se résume tout ce que j'ai emprunté à l'ancienne littérature poétique roumaine, ou plutôt à la littérature des romans et des productions lyriques, qui, paraît-il, n'a pas joui d'une trop grande popularité dans les siècles antérieurs. La versification artificielle était une fleur exotique. La poésie classique ne pénétrait pas dans le pays, entouré comme il était d'un mur slavons ou grec. La versification grecque a eu plus d'influence que l'autre, mais tout ce qui s'importait n'était ni classique, ni parfait.

* * *

V. Littérature populaire.

Comme je n'ai pas la prétention d'écrire dans l'Introduction une histoire de la littérature roumaine, mais simplement de donner un aperçu critique du contenu de ce livre, — je réunirai sous le titre ci-dessus tout ce qui n'a pas été traité jusqu'ici, à savoir la littérature populaire écrite ou orale, les fables, les satires, les contes, les calendriers, et ce qui dépend de ce dernier en matière astrologique ou superstitieuse. Toutes ces productions différentes sont le résultat plus ou moins de la fiction poétique et ne rentrent en aucune façon ni dans le domaine de la théologie, ni dans celui de la législation et de l'histoire, mais se rattachent cependant à la littérature romantique, que nous avons vue précédemment. La seule grande division que j'établirai sera entre la littérature populaire écrite et orale.

Literaturii populare atât celei scrise și celei nescrise am dat un loc însemnat în Chrestomatie, căci este cea mai interesantă și cea mai importantă atât prin cuprinsul cât și prin forma ei. La formarea ei au contribuit de o potrivă atât literatura slavonă cât și cea grecească. De altă parte s'a identificat într' atâta cu poporul în cât a priimit cu desăvârșire un colorit național, atât ca limbă cât și ca formă și tendință. Literatura populară, cea nescrisă, culeasă din gura poporului, este cu totul expresiunea firească a acestui din urmă, chiar atuncea când fondul se datorește literaturii scrise. Atât în literatura populară scrisă cât și în cea nescrisă avem atât opere în proză cât și alte în versuri.

Multe din textele pomenite și descrise până aci aparțin cu drept cuvânt acestui solu de literatură; așa o parte însemnată din teologie precum erau poveștile apocrife, viețile de ale sfinților, descrierile de minuni și de vedenii; apoi poveștile din domeniul istoriei: legendele din Hronograf, poveștile din Neculcea, descrierea idolilor slovenești și alte de felul acestora. Cărțile de legi de asemenea conțin o materie destul de bogată, care aparține credințelor și obiceiurilor populare, precum sânt legile canonice privitoare la vrăji și vârcolaci, dar toate acestea sânt mai mult ilustrațiuni sau elemente din literatura populară scrisă, nu însă cărți populare de sine stătătoare, dor numai câte-va din cele teologice cari au reușit a fi tipărite ca atari alături cu alte producțiuni populare.

I. LITERATURA POPULARĂ SCRISĂ. Adevărata literatură populară scrisă este reprezentată în cartea de față prin următoarele texte.

A) Proza. a) Alexandria sau povestea lui Alexandru Machedon, cunoscută deja de Costin (v. mai sus). Am reprodus mai întâiu dintr'o Alexandrie copiată la 1784 (II, p. 132) două epizode interesante din faimoasa epistolă, unu „întâlnirea cu pitiei” și cel-l-alt „călătoria la raiu”, care se mai află în literatura română și în povestea sf-lui Macarie. Iar dintr'un alt manuscris din 1799, care reprezintă o versiune cam deosebită de cea dintâi am reprodus (II, p. 166) „începutul” și bucata analogă despre „călătoria la raiu,” care arată deosebirea între aceste două versiuni. Originalul primitiv pentru amândouă este versiunea slavonă.

b) Halimana din potrivă sau „Aravicon Mythologicon” precum arată și numele este o traducere ce s'a făcut din grecește, pe la mijlocul secolului trecut. M'am slujit de manuscrise din 1783 (II, p. 128) și am reprodus un fragment din „călătoria lui Sevah”, adică Sindbad și „descrierea tronului lui Solomon” care aparține la „1001 de zile”. Din această carte și din 1001 de nopți s'a alcătuit originalul grecesc.

c) De la aceștia trecem la istoria lui Sindipa tradusă din grecește și tipărită la Brașov 1802 (II, p. 188), din care am reprodus „începutul” și „o pildă a filosofului al cincilea”.

d) Nu din grecește ci din slovenește a fost tradusă istoria lui Archir și a nepotului său Anadam. Manuscrisul cel mai vechiu

La littérature populaire, tant orale qu'écrite, tient une place importante dans la Chrestomathie, par la raison qu'elle est du plus haut intérêt, autant pour le fond que pour la forme. La littérature slavone et la littérature grecque ont également contribué à sa formation. D'autre part, elle s'est identifiée complètement avec la nature du peuple au milieu duquel elle a acquis, en se développant, un coloris national. Quant à la littérature populaire orale, recueillie de la bouche du peuple, elle est tout-à-fait l'expression naturelle de ce dernier, alors même que le fond est emprunté à la littérature écrite. Dans la littérature orale comme dans celle écrite, on trouve des productions en prose et en vers.

Un grand nombre de textes mentionnés et décrits jusqu'ici appartiennent à proprement parler à ce genre de littérature. Ainsi une partie considérable du domaine théologique telle que : des contes apocryphes, des vies des Saints, des récits de miracles et de visions; de même des contes appartenant au domaine historique, comme les légendes du „Hronograf“, les récits du Neculcea, la description des divinités slavones et ainsi de suite. Les livres de lois contiennent également un fond assez riche traitant des croyances et des mœurs populaires; ainsi certaines lois canoniques concernant les sorcelleries et les vampires. Tout ceci cependant ne forme que des éléments de la littérature écrite et non pas des livres populaires stables, sauf quelques parties du domaine théologique qui ont eu la chance de se voir imprimées en livres séparés et de passer dans la littérature populaire.

I. LITTÉRATURE POPULAIRE ÉCRITE. La véritable littérature populaire est représentée dans la Chrestomathie par les textes suivants :

A) Prose. a) L'„Alexandria“ ou le récit d'Alexandre de Macédoine, connue déjà à Costin (voir plus haut). J'ai tiré tout d'abord d'une copie manuscrite de 1784 (II, p. 132) deux épisodes importants de la fameuse „lettre“, l'un roulant sur „la rencontre avec les nains“ et l'autre décrivant „le voyage au Paradis“, qu'on trouve également dans la Vie du St Macaire. Un autre manuscrit, datant de l'an 1799, dont la version offre quelques variantes, m'a fourni (II, p. 166) „le chapitre premier“, ainsi que le même „voyage au Paradis“, qui servira de parallèle au précédent. L'original ayant servi aux deux manuscrits, est en slavon.

b) La „Halima“ ou l'„Aravicon Mythologicon“, ainsi que le prouve son nom, est, par contre, une traduction faite sur le grec moderne vers le milieu du siècle dernier. Je me suis servi d'un manuscrit de 1783 (II, p. 128) duquel j'ai tiré un fragment du „voyage de Sevah“ (Sindbad) et un autre „la description du trône de Salomon“, qui appartient aux „Mille et un jours“. L'original grec n'est en réalité qu'une compilation de ce livre avec les „Mille et une nuits“.

c) En troisième lieu, nous avons l'histoire de Syndipa, traduite du grec et imprimée à Bragov en 1802 (II, p. 188), dont j'ai tiré le chapitre du commencement ainsi qu'un apologue du cinquième philosophe.

d) L'„Histoire d'Arghir et de son neveu Anadam“ est tirée, non du grec, mais du slavon. Le manuscrit le plus ancien date de 1784 (II,

este de la 1784 (II, p. 134) ceea ce nu însemnează însă data traducerii, ci numai data copiei. Această istorie este interesantă pe de o parte prin „pildele și învățăturile” ce conține (II, p. 134) și de alta prin „isprăvile lui Archir”, cari se aseamănă foarte mult cu acele atribuite lui Isop.

e) Viața lui Esop se află în literatură română totdeauna unită cu fabulele lui Esop. Această viață este tradusă din grecește. Textul cel mai vechiu se pare a fi acela din manuscrisul de pe la 1705 din care am reprodus (p. 350) atât părți din „viață” cât și unele „fabule”. O altă traducere, sau modificare anonimă apară la 1812 (II, p. 207). Dintre acestea am reprodus o altă parte din „Viață”, care este importantă fiind mai identică cu viața lui Archir de mai sus. Legătura între Archir și Esop este o chestiune de literatură universală, și eu nu o pot discuta aci. Mă mulțumesc a pune textele față în față. Amândouă cărți au devenit cărți populare, și istoria lui Archir a fost publicată de Anton Pann, fără a se pomeni de dânsul că este tiparul unui manuscris și că nu este lucrarea lui proprie.

f) Pe lângă aceste fabule simple, mai avem și Fabulele morali-cești ale lui Tichindeal 1814 (II, p. 212) traduse fără îndoială de dânsul dupe vre-o carte străină, de care n'am dat încă. Stilul pedantic și o limba care e departe de a fi clară denotă îndestul lipsa de originalitate. Nici nu sânt toate fabulele dintr'aceea carte fabule în adevăratul înțeles al cuvântului, unele fiind anecdote și snoave precum e No. 126 (p. 214) o snoavă bine cunoscută în literatura universală. „Povestea pitpălăcii” (No. 150) mai are o paralelă în carte, și adică din colecțiunea populară a lui Ispirescu (II, p. 367) care se mai află aci și în dialectul din Hațeg (II, p. 262).

g) Viața lui Bertoldo tradusă din grecește o avem în două vorziuni, una mai dezvoltată într'un manuscris din 1779 (II, 118) și alta mai scurtă tipărită la 1799 (II, 168). Această ultimă dezvoltare a poveștii lui Solomon și Marcolf e caracteristică prin mulțimea pildeilor și zicătoarelor populare ce conține. Dintre această viață am reprodus anume acele părți ce stă în legătură cu literatura populară nescrisă. „Vicleșugul lui Bertold” (p. 118) se regăsește într'o snoavă populară a lui Anton Pann, iar „Învățăturile” sânt proverbe și zicătoare populare române. Tot așa se regăsesc paralele la bucățile reproduse din edițiunea din 1799 în „dialogul lui Cavavella” (II, p. 366).

h) Pe lângă aceste pilde din viața lui Bertoldo, mai avem și cu-legeri speciale de pilde, precum sânt: Pildele filosofesti, tipărite la Târgoviște 1713 (II, p. 4) al căror original e grecesc. Aceste sânt zicătoarele antichității clasice și ale părinților bisericești culese la un loc. O colecțiune foarte bogată se datorește lui Goleșcu 1830. Din autograful acestuia am reprodus (II, p. 255) câte-va pilde și istorioare.

i) Istoria legendară a animalelor o avem în *Physiologus*, din 1774 (II, p. 109) din care am reprodus unele dintr'acele ce sânt, sau mai vestite, sau au devenit populare; iar istorie poamelor (II, p. 97) este „condemnatio uvac” care se află puțin modificată și în Povestea vorbii a lui Anton Pann.

k) De la această clasă trecem la **Calendarul** și la literatura astromo-astrologică. Cel mai vechiu Calendar tipărit este acela

p. 134), qui n'est point du tout l'année de la traduction, mais celle où la copie a été faite. Cette histoire est importante d'un côté par les maximes et les conseils qu'elle renferme (II, p. 134) et d'autre par les exploits d'Arghir qui ressemblent en quelque sorte à ceux attribués à Esope.

e) La Vie d'Esope, traduite du grec, se trouve toujours, dans la littérature roumaine, réunie aux fables du même sage. Le texte le plus ancien paraît être le manuscrit de 1705, auquel j'ai emprunté (p. 350) des passages de la Vie et un très petit nombre de fables. Une autre traduction, ou copie modifiée anonyme, parut en 1818 (II, p. 207) : j'en ai tiré une autre partie de la Vie, importante en ce qu'elle ressemble à la vie d'Archir. Comme la ressemblance entre les Vies de ces deux personnages présente un problème de littérature générale, je ne puis le discuter ici. Je me contente de placer les textes l'un en face de l'autre. Les deux livres devinrent également populaires, et l'histoire d'Archir a encore été éditée par A. Pann, qui, loin de mentionner le manuscrit ancien, donna l'ouvrage comme sien.

f) Outre les fables simples d'Esope, nous avons encore les „Fables morales“ de Tichindéal, publiées en 1814 (II, p. 212) et qu'il traduisit sans doute d'un ouvrage étranger, dans un style pédantesque et dans une langue obscure qui dénote l'insuffisance et le manque d'originalité. A part cela, ces fables ne sont pas toutes des fables dans le sens véritable du mot, mais plutôt des anecdotes, telles que le N° 126 (p. 214) qui est une anecdote très répandue dans la littérature générale. Le conte de la caille au N° 150 se retrouve dans la collection d'Ispirescu (II, p. 367) et encore une fois dans le dialecte du Hatzeg (II, p. 262).

g) De la Vie de Bertoldo, également traduite du grec, il y a deux versions, une plus longue dans un manuscrit de 1779 (II, p. 118) et une autre plus brève imprimée en 1799 (II, p. 168). Ce livre, qui n'est que le développement du récit de Salomon et de Marcolf, offre un certain intérêt par les maximes et les dictons populaires qu'il renferme. J'en ai extrait principalement les éléments qui se retrouvent dans la littérature populaire orale. „La fourberie de Bertold“ (p. 118) se retrouve également dans une anecdote populaire d'Anton Pann; enfin les „Instructions“ sont des proverbes et des dictons populaires. De même, j'ai trouvé des parallèles dans les dialogues de Cacavela (II, p. 366) pour les parties reproduites de l'édition de 1799.

h) Outre les proverbes, renfermés dans la Vie de Bertoldo, nous avons encore des collections spéciales de maximes, telles que les „Maximes philosophiques“ imprimées à Tergoviște en 1713 (II, p. 4) dont l'original est grec. Ce sont les maximes de l'antiquité classique à côté de celles des Pères de l'église. On doit à Goleseu une très riche collection, faite en 1830 (II, p. 255). J'ai tiré du manuscrit autographe un certain nombre de maximes et d'historiettes.

i) L'histoire fabuleuse des animaux se trouve dans le *Physiologus* de 1774 (II, p. 109) dont j'ai reproduit les parties les plus connues, qui sont devenues populaires. Quant à l'histoire de la vigne (II, p. 97), qui n'est que la „condemnatio uvae“, elle se retrouve légèrement modifiée dans la „Provestea vorbii“ d'Anton Pann.

k) Passons maintenant au **Calendrier** et à la littérature astromono-astrologique. Le plus ancien calendrier imprimé est celui de

tipărit la Braşov 1733 (II, p. 26) din care am reprodus o parte din „Astrologhie” şi nişte „arătări pentru seminte” şi „lăsare de sânge”. Se vede că este un tipar mai nou după o traducere veche care s'a făcut după un original slovenesc. Părţile constitutive ale acestui sofu de Calendar se şi rogăsesc prin manuscrise mai vechi. Aşa:

α) Gromovnicul sau oracolul după tunet, pe care l'am reprodus (I, p. 175) şi care este din a doua jumătate a secolului al XVII-lea (ca. 1660—1680). Cel-l-alt Gromovnic, reprodus după un manuscris din 1799 (II, p. 164) este mult mai dezvoltat decât cel dintâiu. Subiectele pomenite sânt mult mai numeroase, şi se întinde mai asupra întregului cerc de interese sociale.

β) Coliadnicul cel mai vechiu, adică oracolul după ziua când cade crăciunul se află într'un manuscris de pe la 1750 (II, p. 58) şi aci e o limbă bogată în expresiuni. Tot acolo este şi descrierea „zilelor rele de peste an” în care românul nu va începe nici un lucru.

γ) Zodiarul (II, p. 66) ne arată credinţa astrologică în influenţa zodiilor asupra caracterului şi a vieţii omului care se naşte supt cutare sau cutare planetă.

δ) Trepetnicul conţine oracolul întâmplărilor ce se prevestesc omului prin bătaia sau tremuratul părţilor trupului. Eu am reprodus o parte din Trepetnic după un manuscris din 1779 (II, p. 122).

Toate aceste mici cărţi se bucură de o popularitate imensă, şi sânt de mare importanţă pentru istoria credinţelor şi a obiceiurilor populare. Toate pomenite până aci sânt de origine slavonă.

ι) Nu mai puţin interesantă dar nu atât de populară este Fiziognomia tradusă din ruseşte şi tipărită de Strilbechi în Iaşi la 1785 (II, p. 144). Părţile reproduse aci sânt acele în care se află mai multe expresiuni tehnice, şi sânt deci mai importante.

m) Tot din acest punct de vedere al limbei am reprodus extracte variate dintr'o Carte de bucate un manuscris din 1749 (II, p. 42); care conţine o nomenclatură bogată de erburi, vinuri, numiri de animale şi expresiuni tehnice ce rar se întâlnesc într'o altă carte. Cu aceasta se încheie lista cărţilor în proză din literatura populară scrisă.

B) **Versuri.** Pe lângă aceste ni s'au păstrat şi unele producţiuni populare şi supt formă rimată. Cu drept cuvânt acestea s'ar putea considera ca aparţinând literaturii populare nescrise, dar atât pentru vechimea lor, cât şi pentru faptul că eu le-am reprodus din manuscrise vechi şi nu din colecţiuni moderne, le pomenesc aci. Aceştia vor forma trecerea de la literatura populară scrisă la cea nescrisă.

a) Cel mai vechiu monument pare a fi Cântecul de Crăciun de pe la 1650 (p. 136) unde rima abea începe a străbate; ea se dezvoltă mai târziu sub influenţa Psaltirii lui Dosofteiu.

b) Din „Cântările steli” din 1784 şi 1821 (II, p. 139), precum am arătat mai sus, unele sânt chiar psalmi versificaţi, altele li se aseamănă prin versificaţiunea.

Brasov, publié en 1783 (II, p. 26), dont j'ai reproduit un fragment de l'„Astrologio“, ainsi que certaines „indications pour les semences et pour le saignement“. On y reconnaît facilement qu'il s'agit d'un imprimé plus récent d'une ancienne traduction restée en manuscrit et faite d'après un original slavon. Les parties constitutives de cette espèce de calendrier se retrouvent dans des manuscrits plus anciens. Tel est :

α) le „Gromovnic“ ou l'oracle d'après le bruit de la tonnerre, reproduit (I, p. 175) et qui est de la seconde moitié du XVIIe siècle (1660 à 1680). Un autre „Gromovnic“, copie d'un manuscrit de 1799 (II, p. 164), est plus développé que le premier. Les sujets traités sont beaucoup plus nombreux et se rapportent presque à tout ce qui touche le cercle des intérêts sociaux.

β) Le Coliadnic le plus ancien, ou l'oracle d'après le jour où tombe le Noël, se rencontre dans un manuscrit de 1750 (II, p. 52), dont la langue abonde en expressions curieuses. Nous y trouvons encore la description des „Jours mauvais de l'année“, durant lesquels un Roumain ne doit entreprendre aucun travail.

γ) Le Zodiari (II, p. 66) nous expose les croyances astrologiques, telles que l'influence des signes du Zodiaque sur la nature et la vie de l'homme né sous telle ou telle planète.

δ) Enfin le Trepetnic renferme l'oracle des événements qui nous sont prédits par le tremblement ou le battement de quelque partie du corps. J'en ai reproduit un fragment d'après un manuscrit de 1779 (II, p. 122).

Tous ces petits livres jouissent d'une immense popularité et sont du plus haut intérêt pour l'histoire des croyances et des mœurs roumaines populaires. Ajoutons encore que tous ces livres mentionnés ci-dessus sont d'origine slavone.

ι) Un ouvrage non moins intéressant, mais moins populaire, est la Physiognomie, traduit du russe et imprimé par Strilbețchi à Jassy en 1785 (II, p. 144). J'en ai extrait principalement les fragments riches en expressions techniques, de grande importance.

μ) Toujours du point de vue linguistique j'ai emprunté quelques extraits variés au livre de la cuisine, manuscrit de 1749 (II, p. 42), renfermant une nomenclature riche en herbes, en vins, en noms d'animaux et surtout en expressions techniques, qu'on rencontre fort rarement dans d'autres livres. Avec ce dernier se termine le tableau des livres, appartenant à la littérature populaire écrite et en prose.

B) Poésie. A côté de livres en prose, nous trouvons également maintes productions en vers. Celles-ci, à proprement parler, pourraient bien être considérées comme appartenant à la littérature populaire orale; je les mentionne ici, à cause de leur ancienneté et pour ce fait de les avoir reproduites non d'après des collections modernes imprimées, mais d'après d'anciens manuscrits. Elles formeront la transition naturelle de la littérature populaire écrite à la littérature orale.

a) Le monument le plus ancien paraît être le Chant de Noël de 1650 (p. 136), dont les rimes sont très pauvres et à peine sensibles. C'est avec le Psautier que la versification prend un certain essor.

b) Parmi les Chants à l'étoile de 1784 et 1821 (II, p. 139), comme je l'ai déjà dit plus haut, les uns ne sont en réalité que des Psaumes versifiés et quelques autres leur ressemblent par la versification.

c) Colindele din 1820 (II, p. 228), abea se distinge de aceştia în ceea ce priveşte forma, fondul însă este mult mai variat, consistând din: subiecte biblice, canonice şi apocrife, precum este „versul lui Iosif“, „al lui Adam“, şi chiar „viaţa lui Ioasaf“ care se cântă supt formă de Colindă. Această din urmă devine cu încetul „versul streinătăţii“.

d) Descăntecele sau conjuraţiuni în potriua dracului şi a spiritelor căsunătoare de boale (II, p. 137) sânt toate într'o proză rimată, şi într'o limbă adesea obscură. Ca incantaţiuni au fost adesea corupte de către babele şi vrăjitorii. Mult mai uşoare de înţeles sânt acele din literatura populară nescrisă, culese din viul graiu al poporului. Din cauza importanţei lor am reprodus (II, p. 338) un număr destul de însemnat.

La mai toate textele pomenite până aci, uşor se pot găsi paralele, pentru unele chiar şi izvoarele directe sloveneşti, dar nici decum greceşti. Literatura grecească n'a avut nici o înrăurire asupra clasei de jos a poporului.

II. LITERATURA POPULARĂ NESCRISĂ. Planul ce l'am urmat în şirul textelor din literatura populară nescrisă era de a urmări viaţa omului de la naştere pân la moarte, într'u cât a găsit expresiune în cântecele populare. Apoi la fie care clasă am cules variante sau specimene deosebite de prin toate acele ţări unde se află români; culegând de pretutindenea ceea ce mi se părea mai interesant sau din punctul de vedere al limbei, sau dintr'acel al poeziei.

A. Versuri. Indată după a) cântecul de leagăn (p. 287) urmează b) baladele: cea faimoasă despre „zidirea mănăstirei de Argeş“. Descrierea istorică se află I, p. 172, iar aci avem cea legendară. O paralelă la această din peninsula Balcanică am tipărit în dialectul românilor din Macedonia (II, p. 276). Luptele cu Turcii se oglindesc în „Marcu şi Turcu“ (p. 292) şi „Ioviţă“ (p. 293) din Basarabia şi Bucovina. Balada din Dobrogea (p. 298) este o paralelă la „Mioriţa“ destul de bine cunoscută; pe când a doua baladă „Mihnea Vodă“ tot de acolo tratează un episod din luptele cu Tatarii Nogaî. „Gruea, fiul lui Novac“ (p. 302) pare a fi o baladă serbească sau bulgărească, care s'a romanizat cu desăvârşire.

După Balade urmează c) Doine şi d) Hore, poezia lirică a tinerilor, uneori duioasă, alte ori amoroasă, una mai jalnică alta mai veselă. e) Oraţiunile la nuntelo ţărăneşti (p. 310) constituie un fel de epopee mică, o naraţiune poetică în versuri a peţitului, foarte ceremonioasă, plină de espresiuni plastice şi de glume nemerite. Urmarea naturală este f) Cântecul de nuntă (p. 320) cu refrenul Lado, pe care l'am explicat mai sus.

g) Cântecul Paparudelor în vreme de secetă (p. 320) precede cu drept cuvânt h) Cântecului de secerat din Transilvania (p. 320). După tinerete urmează bătrâneţe, după vara urmează iarna, i) Cântecele de stea (p. 321) es la iveală. Avem ca specimene „Cana Galilei“ şi „Moisi şi Aaron“, după cari urmează „Cântarea despre călătoria şi vedeniile sufletului după moarte“ (p. 322) care nu este decât Apocalipsul sf. Pavel (I, p. 1) versificat. De aceste se leagă k) Colindele (p. 324), de un ca-

c) Les Colinde de 1820 (II, p. 228) se distinguent à peine de ces derniers par la forme, mais en s'éloignent par le fond, qui est beaucoup plus varié; des sujets bibliques, canoniques et apocryphes, tels que le „Chant de Josèphe“, le „Chant de Adam“ et même la „Vie de Josaphat“ se chantent sous forme de „Colinde“. La dernière de ces „Colinde“ devint la „Chanson de l'Étranger“.

d) Les Incantations (II, p. 137), généralement en prose rimée et dans une langue souvent obscure, sont des conjurations contre le diable et les esprits malfaisants. Les vieilles femmes et les sorcières ont beaucoup contribué à les corrompre et à les rendre inintelligibles. Plus intelligibles sont les incantations puisées dans la littérature populaire orale. J'en ai reproduit un grand nombre à cause de leur importance réelle (II, p. 338).

Pour presque tous les textes reproduits, l'on peut facilement trouver des variantes, et pour certaines même les sources directes slovénes d'où ils proviennent. Des sources grecques il ne faut pas en chercher par ce fait que la littérature grecque n'a exercé la moindre influence sur la classe inférieure du peuple roumain.

II. LITTÉRATURE POPULAIRE ORALE. Le plan que je me suis proposé dans le choix des extraits tirés de ce genre de littérature était de suivre la vie chez le paysan roumain, depuis sa naissance jusqu'à sa mort, en tant qu'elle se manifeste dans les chants populaires, d'y joindre les variantes qui se trouvent dans les autres pays habités par des Roumains, et de reproduire partout tout ce qui me semblerait d'être d'une haute importance pour la langue et la poésie roumaines.

A. Poésie. Après a) le Chant du berceau (p. 287) viennent b) les ballades, dont la plus fameuse est celle du monastère d'Argiş. Le récit historique de la construction de ce monastère se trouve I, p. 172, ici il s'agit du récit légendaire. Une variante à ce dernier se rencontre dans le dialecte roumain de la Macédonie (II, p. 276). Les guerres entre les Roumains et les Turcs se reflètent dans „Marcu et le Turc“ (p. 292). Puis „Jovița“ de la Bessarabie et de la Bucovine (p. 293); la ballade de la Dobrogea (p. 298) pouvant servir comme parallèle à „Miorița“ très connue, et la seconde „Mihnea-Voda“ aussi de la Dobrogea contient un épisode traitant des luttes avec les Tatars Nogai. „Gruia, fils de Novac“ (p. 302) paraît être une ballade serbe ou bulgare, qui s'est entièrement roumainisée.

Après les ballades c'est c) le tour des (cantilènes) Doine et d) de Hore (espèce de danse), qui sont les épanchements des âmes jeunes, tristes ou joyeux, amoureux ou douloureux. Puis e) les Oraisons aux noces des paysans (p. 310), petite épopée ou narration poétique en vers sur (la demande en mariage) le „petit“, très solennelle, abondant en expressions saillantes et en plaisanteries piquantes. Ensuite f) le chant de noce (p. 320) où le refrain Lado, au sujet duquel j'ai déjà parlé plus haut, se rencontre très souvent.

g) Le chant des Paparude, en temps de sécheresse, précède non sans raison au h) chant des semailles de la Transylvanie (p. 320). La vieillesse succède à la jeunesse, l'hivorn à l'été, les i) chants à l'étoile viennent à leur tour (p. 321). Citons en fait de spécimens : „Cana Galilei“, „Moisi et Aaron“, puis „le chant sur le voyage et les visions de l'âme après

racter mai mult legendar, apropiindu-se oare-și-cum de balade, având însă un caracter mai religios, subiectele fiind adesea luate din apocrife. Refrenul *Ler-oi-leo* sau „*lerom*” nu este decât divinitatea păgână *Lelo* de care am vorbit deja (p. LXIV). De acolo vine și *Pailie* schimbat din *Polelo* în urma unei etimologii populare.

Tot de sărbătorile Crăciunului (în și *l*) *Irozii* (p. 332) cari reprezintă o urmă a „*Misterelor*” din Occident. *m*) *Plugul* (p. 333) cântecul simbolic inaugurează cu drept cuvânt Anul nou. Noaptea de sf. Vasile, ajunul anului noi, este aceea în care se fac cele mai multe vrăjitorii. De aceea am aninat de plugul *n*) *Descântece* (p. 339) de tot felul de boale. Bogăția acestora în termeni tehnici este surprinzătoare, fondul de asemenea interesant, nu tot-deauna foarte clar. Am dat de aceea un număr mai însemnat de descântece. Nu departe de boala e și moartea, de aceea *o*) *bocetele* (p. 345) încheie șirul cântecelor populare, sau mai bine a literaturii populare în versuri.

p) O curiozică mică cârtică este apoi *A norocului* și a *nenorocului* oglindă (p. 346) pentru orăcului cu acul, fie care rând al unei pagini începând cu aceeași literă a alfabetului ce stă în capul paginei, rândurile de sineși stătătoare având un înțeles, și apoi în legătură cu toate celelalte.

B. Proză. Literatura populară nescrisă în proză se rezumă la basme, snoave, ghicitori și proverbe. Dintre aceste cele două din urmă au adesea forme rimate, sau aliterative. *a*) Din Basme am reprodus două caracteristice, una din Moldova (p. 348) și cea-l-altă din Muntenia (p. 353). *b*) Mult mai mare e numărul Snoavelor reproduse, sânt și jocoseria, „poveștea din Calendar” (p. 357), și glumețe ca „*Cacavela*” (p. 365) paralela la „*Perette*” (p. 360). Năsdărăniile turcești ale lui „*Nastratin Hoge*” (p. 364) devenite snoave populare române; alte caracteristice despre „*Sărbii*” (p. 365) și „*Țigani*” (p. 366). Iar „*Vulpea firoascoasă*” (p. 367) o mai cunoaștem și supt forma pedantică a lui *Țichindeal*, și în graiul *Hațegului* (p. 262).

c) *Ghicitoarele* (p. 368) fac parte din petrecerile populare pe când proverbele și zicătoarele (p. 372) reflectă spiritul de observațiune și mlădierea limbei poporului român. Multe paralele la aceste proverbe se găsesc între acele ale românilor din Istria, din suma cărora am cules numai pe acele ce se află și la românii din România.

C. Texte dialectale. Trecem acum la Dialectica adică la textele scrise în dialect curat, și nu în limba literară.

1) Muntenia. Din *Opincaru* lui *Jipescu*, am reprodus mai întâi (p. 258) o bucată bogată în numiri tehnice și mai ales în numirile de drăgulean ce le dau țăranii animalelor. Apoi alta (p. 260) cu „numirile diavolului” și o legendă ce o mai întâlnim aiurea în literatura română. A

la mort“ (p. 322) qui n'est que l'Apocalypse de St Paul (I, p. 1) versifiée. Viennent ensuite *k*) les Colinde (p. 324), de nature plutôt légendaire, se rapprochant en quelque sorte des ballades, mais en s'éloignant par leur caractère religieux, bien qu'on trouve parfois des colindes ayant des sujets apocryphes. Le refrain, *Ler-oi-leo* ou *ler-om*, qu'on y rencontre après chaque vers, n'est que le nom de la divinité payenne Lelo (dont j'ai déjà parlé p. LXV). De même Pailie qui n'est qu'une corruption populaire de Polefo.

Aux fêtes de Noël se rattachent encore *l*) les „Irozii“ (p. 332), le Mystère d'Hérode, dont l'origine se rattache aux „Mystères“ de l'Occident; *m*) la Charrue (p. 333), chant symbolique qui inaugure à raison le Nouvel an; la Nuit de St Basile est la veille du jour du nouvel an, durant laquelle s'accomplissent nombreuses sorcelleries. C'est pourquoi j'ai rattaché à la „Charrue“ les *n*) Incantations (p. 339) se rapportant à la guérison de toutes sortes de maladies. Elles présentent une richesse de termes techniques surprenante, un fond également intéressant, bien que parfois non pas assez claire. J'en ai extrait un nombre considérable. A côté des maladies se tient la mort, c'est pourquoi les *o*) lamentations bocete (p. 345) finissent l'ensemble des chants populaires, ou mieux de la littérature populaire en vers.

p) Un tout petit livre très curieux est „le miroir de la bonne et de la mauvaise chance“ (p. 346) pour l'oracle à l'aiguille, où chaque ligne des pages commence par la même lettre que celle qui se trouve en tête de la page et où chaque ligne séparément a une signification et est en liaison avec toutes les autres.

B. Prose. La littérature populaire non écrite et en prose se borne à des contes, des anecdotes, des devinettes et des proverbes. Les deux derniers groupes offrent également des exemples en vers rimés ou à allitérations. *a*) En fait de contes, j'en ai reproduit deux très caractéristiques, l'un de la Moldavie (p. 348) et l'autre de la Valachie (p. 353). *b*) Le nombre des anecdotes extraites est plus grand; on trouvera parmi elles des joco-seria, le conte du Calendrier (p. 357), ainsi que les plaisanteries de Cacavela (p. 365), un parallèle à „la Peretto“ (p. 360), les „Facéties de Nasr-eddin Hodgè“ (p. 364), devenues des anecdotes populaires roumaines, et d'autres facéties sur le compte des Serbes (p. 365) et des Tsiganes (p. 366). „Le Renard philosophe“ (p. 367) se retrouve encore dans le langage du Hatzeg et aussi sous la forme pédantesque que lui a donnée Tsikindéal (p. 262).

c) Les Devinettes (p. 368) se rattachent aux jeux de la jeunesse, tandis que les Proverbes et les Maximes (p. 372) reflètent l'esprit d'observation et la souplesse de la langue du peuple roumain. Des variantes de ces proverbes se retrouvent chez les Roumains de l'Istrie. En fait de ces derniers, je n'ai reproduit que les proverbes qui existent aussi en Roumanie.

C. Textes dialectales. De là nous sommes passé à l'étude des dialectes, c'est-à-dire aux textes écrits dans un dialecte et non dans la langue littéraire.

1) Valachie. L'Opincaru de Jipescu, rédigé en dialecte valaque, m'a fourni d'abord un chapitre très riche en termes techniques et en noms de caresse que les paysans donnent à leurs animaux (p. 258); puis un

trece bucată conține apoi niște „credințe populare despre ursn, ariciu și păiajenu“.

2) Hațeg. Dialectul din țara Hațegului ni se înfățișează în snoava muntenească de mai sus, schimbată în graful locului. Intocmai precum am văzut același fenomen petrecându-se în secolul XVII-lea între literatura moldovenească și cea muntenească.

3) Macedonia. Din dialectul Macedo-român având mai multe publicațiuni la îndemână, am putut alege și din proză și din versuri. Avem și snoave (p. 263) și basme (p. 268), și cântice populare ce se aseamănă cu doinele (p. 273) și o baladă despre „podul de Narta“ (p. 277) o paralelă la „Mănăstirea de Argeș“, și în sfârșit o altă baladă tradusă din franțuzește din dialectul provençal.

4) Istria. Mai restrâns era materialul Istrian. Pe lângă Tatăl nostru în două variante (p. 283 și 285), Crezu (p. 283) și cele zece porunci (p. 285) am mai reprodus și două snoave (p. 282 și p. 286) o fabulă (p. 282), o poveste (p. 283) o mică descriere a obiectelor din casă (p. 285) și câteva proverbe (p. 285). Basmele și snoavele ne arată și mai bine construcțiunea sintactică a acestui dialect, care de altminterlea ca fonetică se aseamănă, precum vom vedea, foarte mult în unele particularități cu câte-va din textele cele mai vechi daco-romane. La „Tatăl nostru“, „Crezu“ și cele „zece porunci“ avem paralele în Catechismul popei Grigorie, iar cât privește proverbele mai toate se regăsesc, în gura românilor din Dacia Traiană.

Aceste multiple considerațiuni istorico-literare înșirate până aci m'au călăuzit la alcătuirea acestui mozaic din fragmente culese din vechea literatură română. Fie care particică își are înțelesul și importanța ei deosebită, toate împreună formează tabloul viu al vieții intelectuale și literare a poporului Român din cele din urmă trei secole.

* * *

II. Impărțirea dialectală.

Materia întregă se mai poate împărți și după limba în care sânt scrise acele texte. Un fenomen de importanță capitală trebuie pomenit și lămurit înainte de toate, de oare ce a înăurit într'un mod fundamental asupra alegerei textelor ce am publica în Chrestomatie.

Dacă urmărește cineva textele reproduse din cărțile tiparnice bisericești, ușor va putea constata aci în literatura română același mers al dezvoltării limbice ce ni'l prezintă cele-lalte limbi literare, și adică: după fluctuațiuni și nehotărări naturale la început, limba literară se fixează cu încetul și capătă o formă hotărâtă. Cu cât dezvoltarea literară este mai mare cu atât mai mult devine limba literară o limbă artificială, deosebindu-se din ce în ce mai mult de limba propriu zisă a poporului.

autre (p. 260) contenant les noms du diable et une légende qu'on retrouve encore dans la littérature roumaine; et enfin un troisième chapitre traitant des croyances populaires relatives à l'ours, au hérisson et à l'araignée.

2) Le dialecte du Hatzeg est représenté par l'anecdote valaque mentionnée plus haut, modifiée d'après le langage de la localité. On a vu d'ailleurs le même phénomène se produisant au XVIIIe siècle dans les littératures valaque et moldave.

3) Quant au dialecte macédo-roumain, ayant eu à ma disposition beaucoup plus de publications, tant en vers qu'en prose, j'en ai fait un choix plus varié. On y trouvera donc des anecdotes (p. 263), des contes (p. 268), des chansons populaires se rapprochant des cantilènes (p. 273), une ballade „le Pont de Narta“ (p. 277) pouvant servir de parallèle à la légende du „Couvent d'Argis“, et enfin une ballade traduite du provençal.

4) Le dialecte de l'Istrie, par contre, nous a offert un domaine moins étendu. Outre le Pater en deux variantes (p. 283 et 285), le Credo (p. 283) et les dix commandements (p. 285), j'ai encore reproduit deux anecdotes (p. 282 et 286), une fable (p. 282), un conte (p. 283), une courte description des objets d'une chambre (p. 285) et un petit nombre de proverbes (p. 285). Les contes et les anecdotes nous mettent à même de connaître la construction syntactique de ce dialecte, qui, quant à la phonétique, ressemble beaucoup, par certaines particularités, comme l'on verra à quelques-uns des textes daco-roumains les plus anciens. Le „catéchisme“ de l'abbé Grégoire de Mahaciu offre des parallèles au Pater, au Credo et aux Dix commandements. Quant aux proverbes, on les retrouve presque tous dans la bouche des Roumains de la Dacie Trajane.

Ce sont ces multiples considérations historico-littéraires, énumérées jusqu'ici, qui m'ont amené à élever cette mosaïque de fragments tirés de l'ancienne littérature roumaine. Tous ces fragments, dont chacun a son sens et son importance propres, constituent, en leur ensemble, le tableau le plus animé de la vie intellectuelle et littéraire du peuple roumain, durant les trois derniers siècles.

* * *

II. Division dialectale.

La matière toute entière pourrait encore être divisée selon les idiomes dans lesquels les textes ont été écrits. Il est le moment maintenant de mentionner et d'expliquer ici un phénomène d'importance capitale, qui a exercé une profonde influence sur le choix des textes insérés dans la Chrestomathie.

Si l'on passe en revue les extraits tirés des livres ecclésiastiques imprimés, l'on peut facilement constater dans la littérature roumaine, le même développement linguistique suivi par toute autre langue pour devenir littéraire; une langue, après de longs tâtonnements et des fluctuations naturelles, commence à se fixer peu à peu et à revêtir une forme précise, à mesure qu'elle avance; et plus le développement est grand, plus la langue littéraire devient une langue artificielle, en s'éloignant de plus en plus de la langue populaire.

Întocmai așa s'a întâmplat și cu limba literară română. Cărțile tipărite în secolul întâiu al literaturii, adică de prin secolul al XVII-lea, la început reprezintă nuanțe dialectale mai pronunțate. Limba unei cărți nu se potrivește întocmai cu limba unei alte cărți, altfel identice în coprins. Pe la începutul secolului XVIII-lea însă limba bisericească, adică a cărților întrebuițate în slujba bisericii devine aproape uniformă munteană, formele dialectale dispară din ce în ce în mai mult și cu greu se poate preciza originea adevărată a unei atare cărți bisericești tipărite. Cărturarii încep a scrie toți într'un fel, întrebuițând aceeași limbă literară. Devine deci din ce în ce mai greu a fixa dialectul anume de care ține o cartea în chestiune. Numai în manuscrisele se păstrează mai bine caracterul dialectal. De aceea am preferit texte manuscrise și populare.

Dacă vorbesc aci de dialecte, înțeleg acele mici diferențe ce se pot observa între textele tipărite sau scrise din Transilvania, și cele din Muntenia și Moldova. Sânt într'adevăr mai mult nuanțe de dialect, decât dialecte propriu zise; toate deosebiriile între dânselo mărginindu-se mai numai la schimbări de vocale, la pierderea sau reținerea unor sunete speciale, precum e *С* cirilic care corespunde cu *д* = *dz* (mai ales la cuvintele de origină latină unde *д* latin s'a sibilat în *dz*) care de pildă în dialectul din Muntenia s'a pierdut cu desăvârșire și a fost înlocuit prin *з* (*z*) simplu. (Toate cuvintele unde *С* s'a păstrat sânt însemnate în glosar alături de cele cu *з*), apoi *ѣ* = *ж*, *ѣ* = *ж*, d. e. *агѣтор* = ajutor, *гѣдео* = judec. Alte mici deosebiri se pot observa la formarea pluralului fem. în *ѣ* unde singul. este în *ѣ*, pe când în alte locuri pluralul se formează în *е*, d. e. *еasă*, *масѣ* etc. (v. glosar); mai este terminațiunea —*риу*, de la participlele adiectivale, care alocurca nu este de cât —*р*, d. e. *луѣторіу*, —*ор*; *луѣторіу*, —*ор* etc. (v. glos.). Ca formă dialectală se mai poate pomeni *ѣ* în loc de *еа* la terminațiunea Infinitivului apocopat la verbele de conjugarea a doua, tot așa la a treia pers. sing. Imperfect, d. e. *ведѣ* sau *видѣ* în loc de *vedea* etc. sau *ѣ* în loc de *е*. Toate aceste sânt deosebiri așa de mici încât adesea devine foarte greu de a se pronunța asupra provenienței locale a unor texte cu atări forme.

Un fenomen important, care leagă dialectul român vorbit în creerii munților Transilvaniei cu acel din Istria mai este înlocuirea lui *н* între vocale în *р*, un fenomen care și a căpătat de aci numele de Rotacism, care cu mici excepțiuni nu s'a generalizat în limba română.

Pe lângă cele pomenite până aci mai este și un alt fapt de considerat în ceea ce privește greutatea de a fixa caracterul dialectal al unei opere române; și adică că locul unde s'a tipărit sau s'a copiat o carte nu este totdeauna și locul unde s'a alcătuit acea carte. Nu arare ori o carte scrisă într'o parte a țării a fost sau tipărită alturea, sau, ceea ce se întâmplă foarte des, sau a fost copiată retipărită alturea, precum s'a întâmplat cu *Cazania* lui *Varlaam*, care a devenit *Cazania* de la Deal. Un manuscris de origine moldovenească de pildă a fost copiat pentru a doua oară sau a fost prelucrat într'un alt dialect (*Hronografele*, *Alexandria* etc.). Locul unde s'a tipărit o carte nu poate deci din capul locului să dovedească într'un mod absolut proveniența ei. Așa avem d. e. *Psaltirea* lui *Dosoftheiu*, *Mitropolitul* *Moldovei*, scrisă într'un dialect pe cât se poate de pronunțat moldovenesc, a fost tipărită

Un fait analogue s'est passé dans la littérature roumaine. Les livres imprimés durant le XVIIe siècle, c'est-à-dire le siècle du début de la littérature, présentent des nuances dialectales très visibles, de façon que la langue d'un ouvrage ressemble fort peu à celle d'un autre ouvrage, bien qu'identiques quant au fond. C'est à peine vers la fin du XVIIIe siècle que l'idiome (valaque) usité par les églises acquiert une certaine uniformité, les formes dialectales disparaissent de plus en plus, et il est très difficile désormais de préciser l'origine locale d'un livre ecclésiastique imprimé. Tous les écrivains presque commencent à écrire de la même façon, en se servant de cet idiome littéraire. En un mot, il est presque impossible de reconnaître le dialecte dans lequel ces livres ont été écrits. C'est dans les manuscrits seulement que les traces dialectales sont très visibles, et c'est pourquoi j'ai donné la préférence aux textes populaires et à ceux tirés des manuscrits.

Je comprends par dialecte les petites différences que présentent entre eux les livres imprimés ou écrits en Transylvanie, en Valachie et en Moldavie. En effet, il s'agit plutôt de nuances dialectales que de dialectes proprement dits, vu que les différences se bornent à de simples changements de voyelles, à la perte ou à la conservation des certains sons spéciaux, tels que *S* cyrillique qui correspond à *dz* (principalement dans les mots d'origine latine où *d* latin s'est adouci en *dz*) disparu complètement du dialecte valaque, où il a été remplacé par un simple *z* (*z*). (Tous les mots dans lesquels *S* s'est conservé ont été, dans le glossaire, mis à côté de ceux avec *z*), puis *u* = *ж*, *g* = *j*, comme par exemple *agiutor* = *ajutor*, *giudec* = *judec*. Il y a encore à remarquer certaines autres petites différences dans la formation des pluriels féminins en *ă*, dont le singulier est en *ă*, tandis qu'ailleurs le pluriel se forme en *e* : *casă*, *masă*, etc. (voir le glossaire); et enfin, aux participes adjectivaux, les terminaisons en *riu*, qui parfois n'est que *-r* : *luătoriu*, *-or*; *lucrătoriu*, *-or*, etc. (v. le glos.). On pourrait encore signaler, comme nuances dialectales, *ă* au lieu de *ea* comme terminaison de l'Infinitif apocopé dans les verbes de la seconde conjugaison, ainsi qu'à la troisième personne du singulier de l'Imparfait : *vedă* ou *vidă*, etc., et *la* au lieu de *e*. Toutes ces différences, comme l'on voit, sont en réalité si insignifiantes qu'on est fort embarrassé de se prononcer sur la provenance locale des textes.

Il reste pourtant à ajouter un phénomène très important, particulier au dialecte de la Transylvanie carpathine, et qui n'est pas étranger non plus à celui de l'Istrie; c'est le phénomène qui consiste dans le remplacement de *n* par *r* entre deux voyelles, et auquel on a donné le nom de Rotacisme. Sauf quelques exceptions, on ne les rencontre pas dans la langue roumaine de la Valachie et de la Moldavie.

Il y a, en outre, un autre fait digne de remarque : c'est la difficulté de préciser le caractère dialectal d'un livre par ce fait que l'endroit où il a été imprimé n'est pas toujours le lieu de sa composition. Fréquemment un livre écrit dans une ville a été imprimé dans une autre ville, ou encore le même livre se trouvait, ce qui arrivait parfois, réimprimé ailleurs, comme par exemple le cas se présente avec la „Cazania“ de Varlaam et la „Cazania“ de Déal. Des manuscrits d'origine moldave sont copiés ou refaits dans un autre dialecte, comme les „Hronograf“, l'„Alexandrie“, etc. Par

în Uniev (Russia) sau Dottrina Christiana a lui Vitt. Pilutio scrisă de asemenea în dialectul moldovenesc a fost tipărită la Roma; tot așa cărți tipărite în Brașov nu sânt în tot-deauna de proveniență transilvăneană.

Călăuzit dar de acele forme caracteristice ce am însemnat mai sus, — totuși ținându-se seamă de greutatea ce am înșirat până aci — și de indicațiunile literare interne, am putea subdivide textele în trei mari grupe, corespunzând cu cele trei țări unde înfloria literatura română. Dintre aceste 1) dialectul de Nord sau din Moldova se deosebește într'un mod mult mai precis de 2) cel de Sud sau din Muntenia decât 3) cel din Transilvania, care pe lângă particularități proprii lui, mai are alte prin care se aseamănă când cu cele din Muntenia când cu cele din Moldova, ținând astfel cumpăna între cele două din urmă, și conducând de la un dialect la cel-l-alt.

Muntenia. Incep cu gruparea operilor ce reprezintă graiul munteneșc. Aci ne întâmpină îndată o greutate foarte mare, în ceea ce privește acele texte ce poartă numele lui Coresi, adică Psaltirea, Tetraevanghelul Praxiul și cele două Cazani. Este oare Coresi acela care le a tradus din slovenește în românește, sau este el numai tipograful? Această chestiune devine și mai încurcată, prin faptul ce l'am discutat mai sus, că trei din aceste cărți fiind ne complete ne lipsesc datele positive asupra anului și locului de tipar și mai ales asupra părții ce a avut Coresi la alcătuirea sau tipărirea lor. Manuscrisele al căror text este aproape identic cu ael al cărților Coresiane complică și mai mult chestiunea. Așa se potrivește Psaltirea (I, p. 1*) întocmai cu cea a lui Coresi (No. 6) și Tetraevanghelul de la British-Museum (p. 7*) cu extracte din Tetraevanghelul (No. 7) și cu cele din Cazania I (No. 8), pe când se deosebesc de cele din a doua Evanghelie învățătoare (No. 9) adică Cazania a doua.

O comparațiune minuțioasă însă ne dovedește că atât tiparele lui Coresi cât și manuscrisele pomenite nu reprezintă decât unul și același text ca traducere și ca limbă se deosebesc, numai prin forme fonetice, și unele schimbări lexicale. Între textele tiparnice și manuscrisele nu sânt decât deosebiri de dialect iar nu de versiune. Pe când Psaltirea lui Coresi are forme pronunțate muntenești, manuscrisul Psaltirei din potrivă are forme transilvane, poate chiar și moldovenești d. e.: S în loc de 3 în cuvinte ca *SŖWA*, *ФРШНА*, *ШЦѣ*; mai are și fenomenul rotacismului, d. e.: *ПРАНИТЕ*, *АДШРАПЖ-ѣ*, (Psalmul 2 v. 2) în loc de *ПНАНИТЕ*, *АДШНАПЖ-ѣ* etc. Tot așa este cazul și cu Praxapostol manuscris, care este geamănul Praxiului; deosebiri între Praxiul tipărit și cel manuscris sânt aceleași, ca și cele observate între Psaltirea tipărită și cea manuscrisă; Praxiul tipărit ca și Psaltirea tipărită au forme muntenești, pecând manuscrisele aparțin unui alt dialect. Cât privește caracterul dialectului cărților tipărite, faptul următor ne lămual rește cu desăvârșire.

Între Tetraevanghelul manuscris (I 7*—9*) și textele corespunzătoare din Tetraevanghelul lui Coresi (I No. 7, p. 17 urm.) și textul Evan-

conséquent le lieu de publication ne détermine guère le lieu de provenance. Ainsi le Psautier du métropolite Dosithée, bien qu'imprimé à Uniev (Russie), est écrit dans le dialecte moldave; de même la „Dottrina christiana“ par Vitto Piluzzio, écrite également en ce dialecte, mais imprimée à Rome; et enfin des livres imprimés à Braşov ne sont pas toujours d'origine transylvaine.

Cependant guidé par les différences caractéristiques, ainsi que par les autres considérations énumérées jusqu'ici, tout en tenant compte des difficultés mentionnées, je divise les textes en trois grands groupes, par rapport aux trois provinces où fleurissait la littérature roumaine. De tous ces groupes, celui du Nord ou de la Moldavie se différencie beaucoup plus du groupe du Sud ou de la Valachie que celui de la Transylvanie. Ce dernier, sauf quelques particularités propres, en possède certaines autres qui le rapproche tantôt du groupe valaque et tantôt du groupe moldave, de façon qu'il tient le milieu entre eux deux et forme la transition de l'un à l'autre.

Valachie. Je commence par classer les ouvrages appartenant au groupe valaque. Tout d'abord l'on se heurte à une très grande difficulté en ce qui concerne les ouvrages de Coresi, tels que le Psautier, les quatre Evangiles, les Actes et les deux „Cazanii“. Serait-ce Coresi qui les a traduits du slovène ou en serait-il seulement l'imprimeur? voilà qui n'est pas facile à préciser. La question se complique davantage par ce fait déjà discuté que trois de ces livres se trouvant incomplets, nous n'avons pas des données précises sur la date et le lieu d'impression, et surtout sur la part qu'a prise Coresi à la traduction ou à l'impression de ces ouvrages. La découverte des textes manuscrits, ayant un fond presque identique avec les imprimés de Coresi, contribue à rendre encore plus difficile la solution. Ainsi le Psautier manuscrit (I, p. 1*) ressemble au Psautier de Coresi (I, p. 6) et les Quatre Evangiles du British Museum (I, p. 7*) aux extraits des Quatre Evangiles (I, p. 7) et à ceux de l'Evangile commenté ou I^e Cazania I (I, p. 8), mais elles diffèrent de ceux du second Evangile commenté II Cazania.

Néanmoins, une comparaison minutieuse entre les imprimés et les manuscrits nous prouve que les premiers aussi bien que les derniers nous présentent le seul et même texte quant à la traduction, et diffèrent entre eux seulement par quelques formes phonétiques et certains changements lexicaux quant à la langue. On a donc affaire à de simples différences dialectales et aucunement à des variantes de versions. Tandis que le Psautier de Coresi offre des formes appartenant au dialecte valaque, le Psautier en manuscrit, par contre, possède des formes dialectales en usage en Transylvanie et jusqu'à un certain point aussi en Moldavie, telles que S au lieu de Ț : SĚWA, ꙖꙖĚNSA, SMC et présente surtout le phénomène connu sous le nom de rotacisme : ꙖꙖAHNTĚ, ꙖꙖSHAPX-CĚ (Psaume 2, v. 2) au lieu de ꙖꙖAHNTĚ, ꙖꙖSHAPX-CĚ, etc. On pourrait dire de même du Praxion manuscrit et du Praxion imprimé; l'on y observe les mêmes différences que pour les Psautiers. Le Praxion imprimé nous offrira donc des formes propres au dialecte valaque, tandis que le manuscrit appartient à un autre dialecte. Le fait ci-dessous nous éclairera définitivement sur le caractère du dialecte des livres imprimés.

Entre les Quatre Evangiles en manuscrit (I, 7*—9*), et le même

ghelielor din Cazania I (No. 8, p. 22 urm.) nu există mai nici o deosebire. Locul unde s'a copiat acest manuscris precum și numele scriitorului sânt însemnate în Epilogul manuscrisului, din care reiese că a fost scris, adică copiat în Muntenia de către un Muntean și totuși este absolut identic cu tiparul. Operile ce poartă numele lui Coresi se vor clasa deci cu drept cuvânt între acele ce reprezintă dialectul Muntenesc, cu toate că au fost tipărite în Transilvania. Același caracter fonetic muntenesc îl are și Cazania a doua, pecând morfologia și sintactica textelor Evangheliei sânt puțin modificate d. c.: forma viitorului conditional în manuscris din 1574: **СѢ АМОУ ЛѢСАРЕ ТОУ** e schimbată în: **СѢ АМОУ ВРАЩИ ЛѢСА**, fonetica însă este precum am observat, pretutindena aceeași, și de origine Coresiană. Coresi este pomenit anume ca traducător atât aci, cât și la Psaltiro.

Cestiunea priorității între tiparele și manuscrisele fiind de importanță capitală pentru istoria literaturii române o am discutat-o pe larg. După cele ce precedă, pentru mine cel puțin, nu mai încap nici o îndoială cum că manuscrisele, cu toate formele lor dialectale, neposedând nici o formă mai arhaică și nici un vocabular mai arhaic de cât acelu al lui Coresi, nu sânt anterioare ci sânt posterioare lui Coresi, sânt variante dialectale; simple copii făcute după tipar și schimbate de către copiator. Acest procedeu l'am întâlnit foarte des în descrierea literaturii, unde am dat adesea ori de texte moldovenești copiate și schimbate de către un muntean și vice-versa.

Avem dar ca rezultat al cercetărilor și al comparațiunei între diferitele texte faptul că întregul grup de opere Coresiene reprezintă dialectul muntenesc din a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Un rezultat pe care fără Chrestomatia de față nici n'am fi putut obține.

De același grup ține apoi Catechismul de la 1607 (No. 13) care conține părți întregi copiate din cuvânt în cuvânt din Cazania lui Coresi (No. 8). Apoi Epitaful lui Radu Buzescu (No. 15), Cronica lui Moxa (No. 20) Călătoria lui Sith (No. 22^a) și Paleca (No. 22^b) cu care se află într'același manuscris. Molitvelnicul (No. 28), Melisedec, Invățătură (No. 33), Silvestru, Cazania de Govora (No. 35), Meletie, Cazania de Deal (No. 38) textul Evangheliei la toate aceste din urmă este foarte interesant, mai ales cu privire la Tetraevanghelul lui Coresi. Tot între cărțile scrise în dialectul muntenesc socotesc și Noul Testament de Belgrad (No. 42) al cărui adevărat traducător era Silvestru, fără îndoială același Silvestru care alcătuiase sau tălmăcise Cazania de Govora, și care astfel își arătase destoinicia pentru un așa fel de lucru literar. El lăsa însă lucrarea neisprăvită, căci moartea îi curmă activitatea; alți după aceea „l'au posleduit și unde n'au fost bino l'au isprăvit și l'au implut“ (p. 125). Aceștia se vede că au simțit deosebirca între dialectul lor și acela al autorului principal, și de aceea în „a doua predoslovie“ au un paragraf întreg, despre această deosebire de limbă (p. 126 No. A) din care

ouvrage imprimé par Coresi (I, N° 7, p. 17 suiv.) et aussi l'Evangile de la première „Cazania“ (N° 8, p. 22 suiv.) il n'y a aucune différence. L'endroit où la copie manuscrite a été exécutée, ainsi que le nom du copiste nous sont signalés par l'Epilogue; il en ressort que ce manuscrit, bien qu'il paraisse absolument identique au texte imprimé, a été écrit, c'est-à-dire copié par un Valaque en Valachie. Les ouvrages qui portent le nom de Coresi peuvent donc à juste titre être classés parmi ceux qui représentent le dialecte valaque, quoiqu'ils aient été imprimés en Transylvanie. Le même caractère phonétique valaque est à remarquer dans la seconde „Cazania“, tandis que la morphologie et la structure syntactique des textes de l'Evangile se trouvent un peu modifiées, comme par exemple la forme du futur conditionnel dans le manuscrit de 1574 : **СЪ АМОУ ЛЪСАРЕ ТОУ** changée en **СЪ АМОУ ВРІЩІН ЛЪСА**. Coresi y est mentionné comme traducteur, ainsi que dans le Psautier et le caractère phonétique est le même partout dans les livres de cet écrivain.

La question de la priorité des imprimés sur les manuscrits étant d'un haut intérêt pour l'histoire de la littérature roumaine, je l'ai suffisamment discutée. D'après ce qui précède, il ne reste plus aucun doute, à mon avis du moins, que les manuscrits, malgré toute leur apparence dialectale, n'offrant pas des formes ni un vocabulaire plus archaïques que les textes de Coresi, doivent être non antérieurs mais postérieurs aux textes imprimés; ce sont de simples variantes dialectales, des copies faites d'après les imprimés et modifiées par les copistes. On a déjà vu très souvent ce procédé dans l'aperçu de la littérature, où l'on trouvait des textes en moldave copiés et transformés par un valaque et vice-versa.

Comme résultat de nos recherches et de la comparaison entre les différents textes, nous arrivons à ce fait que le groupe intégral des œuvres de Coresi représente le dialecte valaque de la seconde moitié du XVIe siècle. Voilà une conclusion à laquelle nous ne serions pas sans doute arrivé sans le secours de la Chrestomathie.

Au même groupe se rattache encore le Catéchisme de 1607 (N° 13) qui renferme certaines parties entièrement copiées d'après la Cazania de Coresi (N° 8). Viennent ensuite l'épithaphe de Radu Buzescu (N° 15), la chronique de Moxa (N° 20), le voyage de Sith (N° 22^a) la Palée (N° 22^b) se trouvant réunie dans un seul manuscrit avec le précédent. Le Molitvolnic (N° 28), Melchisédech, Instructions (N° 33), Sylvestre, Cazania de Govora (N° 35), Meletie, Cazania de Déal (N° 38) — le texte de l'Evangile dans ces derniers livres est très intéressant, surtout en ce qui concerne leur rapport avec les Quatre Evangiles de Coresi. Enfin, parmi les livres appartenant au groupe valaque, je compte encore le Nouveau Testament de Belgrade (N° 42) dont le véritable traducteur fut Sylvestre, le même sans doute qui avait composé ou traduit le recueil de Cazanii publié à Govora, et prouvé de cette façon sa compétence dans un travail littéraire de ce genre. Il laissa l'ouvrage incomplet, la mort l'ayant ravi à son travail avant qu'il en vît la fin; d'autres après lui continuèrent l'œuvre en l'augmentant en même temps de corrections et d'additions (p. 125). Ils sentirent, paraît-il, la différence entre leur dialecte et celui de l'auteur principal; c'est pourquoi ils ont, dans la seconde préface, ajouté un chapitre, dans lequel ils font remarquer les différences des idiomes (p. 126, N° A),

reese că s'au încercat să alcătuiască un fel de limbă eclectică română lipsită de dialectisme pronunțate. În ori ce chip Noul Testament de Belgrad reflectă mai mult graiul muntenesc decât cel din Transilvania, și ne arată cum un original dintr'un dialect cam strein a fost schimbat așa ca să se potrivească mai mult cu dialectul local. Această transcriere și adaptare a unui text dintr'un dialect într' altul fiind de atâta importanță pentru cercetările filologice, am pomenit-o tot deauna anume ori de câte ori am avut prilejul. Nimic nu ne poate lămuri mai bine asupra acestor nuanțe dialectale decât schimbările făcute în opere vechi de către copisti sau tipografi când se încercau să dea lucrului străin sau arhaic o colorare locală sau mai modernă.

De un caracter neidoelnic muntenesc este apoi *Viața lui Varlaam și Iosafat* (No. 43), *Pravila de Târgoviște* (No. 53), *Învățăturile lui Neagoe Vodă și Viața sf. Nifon* (No. 54—55), *Molitvelnicul* No. 60 pare a fi de origine moldovenească, dar a fost schimbat în dialectul muntenesc, altfel forme ca *svinți* pe lângă *Dumnezeu* nu se pot ușor explica, cea dintâia fiind o formă curat moldovenească, pecând *D-zeu* (și nu *D-ău*) e curat muntenesc. De origine îndoelnică este *Tetraevanghelul* (No. 62) care se pare a fi o prelucrare sau o copie puțin schimbată a Testamentului de Belgrad (No. 42). Prologul sau viețile Sfinților (No. 72) aparține grupului muntenesc, tot așa și *Checa înțelesului* (No. 76), *Apostolul* (No. 82) și *părți din Biblia* (No. 186). Această lucrare uriașă și monumentală, care alături de viețile Sfinților ale Mitropolitului Dosofthei este cel mai important monument al literaturii române din secolul XVII-lea nu pare a fi lucrarea Grecenilor, ci a spătarului Nicolae Miclescu; și nici a lui nu este în întregul ei, căci părți din Biblie nu sânt decât modernisări, schimbări și adaptări din traduceri mai vechi. Urmărirea isvoarelor a fiecărei părți, — ceea ce nu intră de loc în cadrul acestei Introduceri, — ar cere o cercetare amănunțită și adâncită. Nouă ne ajunge a constata cum că caracterul predominant al Bibliei este cel muntenesc.

Viața sf. Nifon scrisă de Anania Ieromonah (No. 88) precum și *Mărgăritare* ale lui Zlatoust tălmăcite de Greceanu (No. 89) sânt curat muntenesti. Tot așa e cazul cu *Evanghelia Eleno-română* a lui Șerban Greceanu (No. 94) cu toate că nu se poate tăgădui că Noul Testament de Belgrad a avut o înruire oare care asupra textului. Această înrăurire este și mai vădită la *Molitvelnicul* lui Opera din 1698 (No. 98) unde schimbările, deși foarte minuțioase, totuși sânt foarte instructive. *Minețul* (No. 99) aparține de asemenea grupului nostru, tot așa și *Lumina* (No. 101), *Cronica* lui Radu Greceanu (No. 102), *Învățăturile Creștinești* (No. 103), *Floarea Darurilor* (No. 104) și *Liturghia* (No. 105). *Evanghelia* lui Anthim Ivireanu (No. 106) iarăși nu este alt-ceva decât o adaptare a celei de Belgrad din 1648 cu schimbări și mai mici fonetice și dialectale decât în adaptările pomenite până aci. Textul și ortografia sânt aproape absolut identice cu cele de Belgrad, deosebirea constă numai în schimbări lexicale,

duquel il ressort qu'ils avaient essayé de faire une sorte de langue littéraire roumaine, dépourvue de dialectismes prononcés. En tout cas, le Nouveau Testament reflète plutôt le dialecte valaque que celui de la Transylvanie, et nous montre comment un texte original écrit dans un dialecte étranger a été modifié de façon à ce qu'il se rapproche du dialecte local. Cette transcription d'un texte d'un dialecte dans l'autre, étant d'un si haut intérêt pour la recherche philologique, a été mentionnée toutes les fois que l'occasion s'en est présentée, et j'en ai fait mention cette fois-ci encore. Rien ne pourrait mieux nous aider à reconnaître ces nuances dialectales si ce n'est l'étude des modifications faites dans des ouvrages anciens par des copistes ou des imprimeurs, alors qu'ils s'efforçaient à donner à l'œuvre étrangère ou archaïque une apparence locale ou plus moderne.

Nous retrouvons le caractère purement valaque aussi dans la Vie de Varlaam et Josaphat (N° 43), dans la Pravila de Törgoviste (N° 53), dans les Instructions de Néagoe Voda et dans la Vie de St Niphon (N° 54—55). Le Molitvelnic semble être d'origine moldave, mais modifié selon le dialecte valaque, car on ne pourrait pas autrement s'expliquer des formes telles que *svinți* et *Dumnezeu*, le premier étant une forme purement moldave, le second *D-zeu* (et non *D-dău*), au contraire, une forme purement valaque. Le doute subsiste quant à l'origine des Quatre Evangiles du N° 62, qui paraissent être une refaite ou une copie peu modifiée du Testament de Belgrade (N° 42). Le Prologue ou „les Vies des Saints“ (N° 72) appartient au groupe valaque, de même que la Clef de la sagesse (N° 76), l'Apôtre (N° 82) et certains fragments de la Bible (N° 1688). Ce dernier livre, œuvre colossale qui, avec la Vie des Saints du métropolite Dosithée, forme les plus importants monuments de la littérature roumaine du XVIIe siècle, ne paraît pas être le travail des frères Greceanu, mais celui du spatar Nicolae Miculescu et encore il n'appartient pas intégralement à ce dernier, vu que certaines parties sont plus modernes, modifiées et adaptées d'après des traductions antérieures. Il faudrait une recherche minutieuse et détaillée pour rétablir les sources desquelles proviennent les divers livres de la Bible, ce qui n'entre pas dans le cadre de notre Introduction. Il nous suffit de constater que le caractère prédominant de la Bible est d'être en dialecte valaque.

La Vie du St Niphon écrite par Anania le hiéromonaque (N° 88) ainsi que les Perles de Zlatoust, traduites par les frères Greceanu (N° 89) dépendent également de ce dialecte. De même, l'Evangile gréco-roumain de Șerban Greceanu (N° 94), bien qu'on ne puisse nier une certaine influence de la part du Testament de Belgrade (1648 N° 42). L'influence de ce dernier sur le Molitvelnic d'Opréa de l'an 1698 (N° 98), est encore plus sensible; les changements, bien que très légers, sont fort instructifs. Appartiennent encore au même groupe, la Minée (N° 49), la Lumière (N° 101), la chronique de Radu Greceanu (N° 102), les Instructions chrétiennes (N° 103), la Fleur des grâces (N° 104), la Liturgie (N° 105), l'Evangile d'Anthime d'Ibérie (N° 106). Ce dernier n'est également qu'une adaptation d'après celui de Belgrade de 1648 avec des changements phonétiques et dialectaux encore plus légers que dans les autres adaptations, mentionnés jusqu'ici. L'orthographe et le texte de la traduction sont presque absolument identiques à l'Evangile de Belgrade, mais s'en

substituindu-se de cătră Anthim câte un cuvânt muntenesc în locul celui transilvănean.

De origine curat munteană pare a fi codicele mixt din care am reprodus părți din Isopie (No. 107), viața sf. Sava (No. 108) și glossariul slavono-român (No. 109). Tot de aceeași origină este și Anthologhion (No. 110) a cărui legătură cu Mineiul (No. 99) merită ascmena o cercetare specială.

Cu acest text se isprăvește numărul textelor muntenesci din vol. I. Caracterul dialectic al textelor din vol. al II-lea mai ales când nu aparțin literaturii bisericești propriu zise, devine în ce în ce mai precis, cu cât ne apropiăm de vremurile noastre. Diferențele dialectale se accentuează din ce în ce mai mult, și greutatea ce am simțit-o la clasificarea textelor din vol. I. dispare cu încetul. Indoeala ce am avut câte o dată dacă un text era transilvănean sau muntean, se limpezește la textele din vol. II-lea. Avem a face numai cu foarte puține cărți bisericești; cu atât mai mult însă cu texte mirene și cu manuscrise. Gruparea este deci mai ușoară, și vom considera ca muntenesci cele următoare: Ceasoslovul lui Anthim (No. 116). După cele ce am constatat la Noul Testament tipărit de același Anthim, mă îndoiesc de originalitatea cărții; se poate ca acest Ceasoslov să fie de asemenea numai o reproducere puțin modificată după Ceasoslovul mai vechiu transilvănean. De origine muntenească este tâlcul lui Theofilact (No. 118); Calendarul (No. 120) care cu toate că a fost tipărit în Brașov, pare însă a fi scos după un original alcătuit în Muntenia; Invățătura lui Anthim (No. 121), Cazaniile lui Ilie Minieat (No. 122) precum și Evanghelia (No. 124). Pe când Evanghelia lui Greceanu din 1693 (Vol. I, p. 308) era o copie după Noul Testament de Belgrad, îndreptată după originalul grecesc ce s'a tipărit alături, textul de față nu este decât o retipărire puțin modificată a Evangheliei lui Greceanu, schimbările fiind mai mult de un caracter gramatical, de pildă substituindu-se perfectul compus în locul Aoristului: au venit în loc de veni, fost au, în loc de fu etc.

Înșir apoi ca aparținând acestui grup, Comoarea lui Damaschin (No. 125), și Cartea de bucate (No. 126). Oxisteri (No. 127), Istoria Rosească (No. 128) și Moartea lui Petru cel mare (No. 129) sânt niște remanieri muntenesci ale unor originale moldovenești. Pentru No. 128 nu încapă nici o îndocală, de oare ce se pare a fi opera lui Miron (sau Neculae) Costin, cronicarul Moldovei. Povestea lui Aloxi omul lui Dumnezeu (No. 136) este curat muntenească, tot așa și Varlaam de Boțulescu (No. 139) și Simeon Thesalonic (No. 140); Iliodor (No. 144) numai până la un punct, căci pare a fi o schimbare munteană de la un original moldovenesc. Urmează apoi Omiliile lui Macarie (No. 149), Physiologus (?) (No. 150), Pravila lui Ipsilante (No. 154), Cronica lui Dumitrache (No. 155), Aravicon Mythologicon sau Halimaua (No. 156), Pravoslavnică Invățătură (No. 164), Poeziile lui Văcărescu (No. 166). Ierococrit și Aretusa (No. 173) aparține iarăși clasei indoealice, de oare ce pe lângă forme pronunțate muntenesci se strecoară prin text și

éloigne, comme je l'ai déjà dit, par des changements lexicaux, tels que des mots d'origine transylvaine remplacés par des correspondants en valaque.

Enfin, au groupe valaque se rattache encore le codex mixte, dont nous avons tiré des fragments d'Isopie (N° 107), la Vie du St Sava (N° 108), le glossaire slavo-roumain (N° 109); de même que l'Anthologion (N° 110), dont le rapport avec le Mineiu ci-dessus (N° 99) mériterait aussi une étude spéciale.

Avec ce dernier texte se complète le nombre des textes valaques renfermés dans le premier volume. Le caractère dialectal des textes du IIème volume, de ceux surtout qui n'appartiennent pas à la littérature ecclésiastique proprement dite, devient de plus en plus précis, à mesure qu'on approche de notre siècle. Les différences dialectales s'accroissent de plus en plus et la difficulté que nous avons éprouvée dans la classification des textes du Ier volume disparaît peu à peu. Les doutes qui nous ont envahis parfois dans ce volume pour savoir si un texte était d'origine transylvaine ou valaque, s'évanouissent dès qu'il s'agit du deuxième volume. Nous avons affaire dorénavant à fort peu de livres ecclésiastiques, et, par contre, à un grand nombre de manuscrits et de livres profanes. Le groupement devient par conséquent moins difficile. Nous allons énumérer maintenant les ouvrages appartenant au dialecte valaque : Le Ceasoslov d'Anthime d'Ibérie (N° 116), bien que, d'après tout ce que nous avons constaté au Nouveau Testament imprimé par le même écrivain, nous doutions de l'originalité du livre; il se peut bien que ce Ceasoslov soit aussi une reproduction légèrement modifiée du Ceasoslov plus ancien transylvain. Le Commentaire de Théophilacte (N° 118); le Calendrier (N° 120) bien qu'imprimé à Braşov, semble être la copie d'un original composé en Valachie; Les instructions d'Anthime (N° 121); le recueil de Cazanii d'Ilie Minéat (N° 122) ainsi que l'Evangile (N° 124). Ce dernier n'est qu'une édition peu modifiée de l'Evangile de Greceanu, les changements y étant plutôt grammaticaux, comme par exemple l'usage du passé indéfini pour l'Aoriste : *am venit* au lieu de *venii*, *fost-au* pour *fu* etc.; tandis que l'Evangile de Greceanu datant de 1693 (vol. I, p. 308) était une copie du Nouveau Testament de Belgrade, corrigée d'après l'original grec avec lequel il fut imprimé ensemble.

Viennent ensuite le Trésor de Damasène (N° 125), le Livre de Cuisine (N° 126), Oxisteri (N° 124), l'Histoire russe (N° 128) et la Mort de Pierre-le-Grand (N° 129) qui ne sont que des adaptations valaques d'originaux moldaves. Il n'y a pas de doute pour le N° 128 qui semble être l'œuvre de Miron (ou Nicolai) Costin, le chroniqueur de la Moldavie. Le récit d'Alexis, l'homme de Dieu (N° 136) est d'origine purement valaque, ainsi que Varlaam de Boţulescu (N° 139), Siméon le Thessalonien (N° 140) et jusqu'à un certain point Héliodor (N° 144), qui paraît aussi n'être qu'une copie valaque d'un texte en moldave. Appartiennent encore au groupe valaque les Homélies de Macario (N° 149), Physiologus (?) (N° 150), la Pravila d'Ipsilanti (N° 154), la Chronique de Dumitrache (N° 155), Aravicon Mythologicon ou Halima (N° 156) l'Instruction orthodoxe (N° 164) et les Poésies de Vacarescu (N° 166). Pour Hiérotocrite et Arétuse l'origine est douteuse, car on y trouve des formes valaques à côté d'autres absolument moldaves.

unle moldovenești. Viețile sfinților (No. 180) din potrivă, cu toate că au fost tipărite la Neamț se vede că au fost scoase de pe un izvod muntelesc curat. Cauza acestor forme muntenești mai poate să fie că aceste vieți au fost alcătuite în limba bisericească, care precum am pomenit mai sus, a devenit graul literar bisericesc, deosebit de cel popular și mirean care era și mai dialectic.

Caracterele lui Paris Mumulean (No. 191) sânt scrise în dialectul (limba) lui Văcărescu; de același dialect ține Loghica lui Chir Grigorie (No. 192) și Pildele lui Goleacu (No. 193) cu care se încheie literatura literară propriu zisă. Zapisile de prin carte și textele muntenești ce urmează aci sânt însemnate ca atari, așa extractul din Opincar (II, p. 258) și așa toate acele ce aparțin literaturii populare. Influenței limbei literare se datorește fonetica cam uniformă ce se poate observa mai în toate aceste texte din urmă. Pe ici pe colea se strecoare însă forme populare mai ales la vocale și la unele consonante ca j și g și alte mici schimbări. Deosebirea cea mare între diferitele texte constă mai ales în dicționarul lor. Vorbe cu un înțeles local denotă originea imediată a cântecului, sau basmului sau ori ce alt text ar fi. Ca texte muntenești avem deci p. 1*, 7*, 9*. No. 6, 7, 8, 9, 13, 15, 20, 22^a, 22^b, 28, 33, 35, 38, (42), 43, 53, 54, 55, (62), 72, 76, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 126 (127, 128, 129), 136, 139, 140, (144), 149, (150), 154, 155, 164, 166 (173), 180, 191, 192, 193.

Transilvania. Intorcându-ne acuma la dialectul Transilvănean vom nota întâiu acele texte, cari prezintă fenomenul Rotacismului, adică schimbarea lui *n* în *r* între vocale.

În Chrestomatie se află peste tot patru texte cu acest fenomen caracteristic și adică Psaltirea (p. 1*), Praxapostol (p. 2*), Legenda Duminiței (No. 4), și un tâlc al Evangheliei (No. 19) din 1619. Din aceste patru, cele două din urmă sânt scrise, adică copiate de către popa Mihaiu din Măhaciu, care în Epilogul la catechismul din 1607 (p. 43) scrie cîrî în loc de cine, adică înlocuiește pe *n* între vocale cu *r*. Datele și localitatea unde s'au copiat și de cine s'au copiat aceste două texte cu formele dialectale pronunțate fiind cunoscute ne constrâng a considera și celelalte două texte în cari se găsesc aceste forme sau datorite unui singur individ, sau ceea ce este mai probabil de o proveniență localnică de tot, de unde-va din Transilvania de Nord, poate chiar de la Măhaciu. Mai la vale vom reveni asupra acestui fenomen. De observat mai este forma pâr, în loc de pân, până de origine bucovineană (v. glosarul s. v. pân).

Nu mai puțin greu este apoi a hotărî caracterul dialectic al celor alte părți din codicile copiat de popa Grigorie. Dintr'aceste Apocalipsul Apostolului Pavel (No. 1) și St. Sisinie (No. 3) au un caracter moldovenesc, oare-și-cum modificat de către copiatorul, dar totuși nu într-atîta ca să se șteargă cu desăvîrșire caracterul original. Catechismul (No. 13) stă într'o legătură strînsă cu Cazania lui Coresi; dar are forme ulterioare transilvăne, atît lexicale cît și fonetice. Ceea ce ni-l arată a fi o lucrare posterioară, localnică, dependentă într'un mod fundamental de cartea lui Coresi. Același caracter transilvănean îl au, precum am observat, și cele alte texte pe cari eu le consider a fi prelucrări ulterioare ale operilor

Les Vies des Saints (N° 180), par contre, bien qu'elles fussent imprimées à Néamtz (en Moldavie), paraissent être une copie d'un original valaque. Les formes valaques proviennent peut-être de ce que ces Vies sont écrites dans la langue de l'église, qui, comme je l'ai dit plus haut, était devenue un idiome littéraire différent du dialecte populaire et profane.

Les Caractères de P. Mumuleanu (N° 191) se rattachent également au groupe valaque; de même la Logique de Chir Grigorie (N° 192) et les Maximes de Golescu; c'est avec ce dernier livre que finit la littérature proprement dite. Les extraits des textes valaques qui suivent sont signalés comme tels, aussi bien celui de l'Opincar (II, p. 258) que tous les autres appartenant à la littérature populaire. C'est à l'influence de la langue littéraire qu'on doit la phonétique presque uniforme que l'on observe dans les textes de la littérature populaire. Çà et là ont pénétré pourtant des formes populaires dans certaines voyelles et consonnes surtout, comme *j* et *g*, ainsi que d'autres petits changements. La grande différence entre les divers textes consiste principalement dans le vocabulaire; de mots ayant un sens local, dénotent avec exactitude l'origine immédiate de la chanson, du conte ou d'un texte quelconque. Nous avons donné des textes valaques à la page 1*, 7*, 9*, N° 6, 7, 8, 9, 13, 15, 20, 22*, 22^b, 28, 33, 35, 38 (42) 43, 53, 54, 55, 62, 72, 76, 82, 86, 88, 89, 94, 98, 99, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 116, 118, 120, 122, 124, 125, 126, (127, 128, 129), 136, 139, 140, 144, 149, (150), 154, 155, 164, 166, (173), 180, 191, 192, 193.

Transylvanie. En passant au groupe transylvain, nous mentionnerons de prime abord les textes qui présentent le phénomène connu sous le nom de rotacisme, à savoir le passage de *n* en *r* entre deux voyelles.

Dans la Chrestomathie l'on trouvera en tout quatre textes en ce genre : le Psautier (p. 1*), le Praxion (p. 2*), la Légende du Dimanche (N° 4) et l'Evangile avec commentaire (N° 19) de l'an 1619. Parmi ces quatre textes, les deux derniers ont été écrits ou copiés par l'abbé Mihaiu de Mahaci, qui, dans l'Epilogue du catéchisme de 1607 (p. 43) écrit *ciri* au lieu de *cine*, par conséquence usa du rotacisme. La date et le lieu où ces deux derniers furent copiés, ainsi que le nom du copiste étant hors de doute; nous fait croire que les autres deux textes dans lesquels ces formes se trouvent sont l'œuvre d'un seul individu ou, ce qui est plus probable encore, qu'ils proviennent de la même localité, probablement quelque endroit du Nord de la Transylvanie, peut-être bien de Măhaci. Il faut encore remarquer la forme *păr* au lieu de *păn* pour *pănă* originaire de la Bucovine (v. le glossaire s. v. *păn*).

Il n'est pas moins difficile encore de préciser le caractère dialectal de certaines parties du codex copié par l'abbé Grégoire, telles que l'Apocalypse de St Paul (N° 1) et St Sisinie (N° 3), qui se rattachent au groupe moldave, bien qu'elles fussent légèrement retouchées par le copiste, mais pas assez pour rendre méconnaissable leur nature primitive. Le catéchisme (N° 13) se trouve dans un rapport étroit avec la IIe Cazania de Coresi, mais il est profondément imprégné de formes transylvaines lexicales et phonétiques, qui sont justement la preuve d'un travail postérieur, local, qui dépend entièrement du livre analogue de Coresi. Les autres textes, que je considère comme des refontes ultérieures des œuvres de Co-

lui Coresi și adică Psaltirea (p. 1*) și Praxapostolul (p. 2*) care au pe lângă aceasta și rotacismul. Dacă am divide dialectul transilvănean într'unu de Nord-ost și altul de Sud-vest, așa zice că cel dântău se apropie mai mult de graiul popular din Moldova și Bucovina, pe când cel din urmă se apropie mai mult de cel din Muntenia. Textele pomenite până aci aparține toate clasei de Nord-ost, sau pentru a preciza-o încă și mai mult geograficește așa spune că toate aceste sânt din Maramureș sau din Bucovina, pe când graiul din Ardeal propriu zis și din Hațeg este acela de Sud-vest. Tipăriturile ce voiu pomeni de aci înainte aparțin, în cea mai mare parte, acestor provincie din urmă, pe când manuscrisele, în mare parte, constitue monumentele literare ce posedăm din Nord-ostul Transilvaniei. Acolo nefiind nici odată tipografii, ușor putem înțelege că s'au făcut copii în scris, după cărțile tiparnice de prin sudul Transilvaniei, care erau rare și scumpe și că s'a modificat limba caei nu se potrivea întocmai cu graiul de acolo; cu atât mai mult când acele au fost de origină muntenească.

Un text adevărat Transilvănean este acel al Paliei (No. 10) care și el nu prezintă absolută unitate în fonetica sa. Nu se aseamănă apoi de loc cu textele Coresiane, dovedind iarăși cum-că acele texte nu 'și au originea lor în Transilvania și nu reprezintă acel dialect decât în rarele excepțiuni care sânt datorite lucrătorilor și ajutătorilor lui Coresi, când la traducere, când la tipar.

Mai mult se aseamănă însă cu această limbă a lui Coresi, cele-l-alte cărți tipărite în Transilvania în secolul XVIII-lea, căci ele stau deja supt influența Evangheliei, a Psaltirii și a Cazanielor lui Coresi. Limba literară începe a se fixa. Nu puțin contribuiește Noul Testament de Belgrad (No. 42) la această fixare și închiegare. Precum am văzut deja mai sus, cartea se datorește muncii și științei unui Muntean. Izvodul alcătuit de dânsul se continuă de către alți și se adaptă cerințelor locale de către învățații din Belgrad, dar ei deja au conștiința diferențelor dialectale, și ei sânt cei dintâi care se încearcă să creeze o limbă literară română, care neștiind seamă de formele dialectale, tinde a fi o limbă înțeleasă și prin urmare adoptată și imitată de toți; ceea ce s'a și întâmplat până la un punct.

Limba Psaltirei de Belgrad (No. 52) se aseamănă cu aceea a Noului Testament dar se apropie și mai mult de acea a Paliei.

În Geografia Ardealului (No. 58) dăm iarăși de forme care se apropie de graiul munteneș, deosebindu-se de Psaltirea (No. 52) și de Palia, d. e. neavând **S** ci numai **Ț**, tot așa **Ж** ține locul lui **Ѹ** etc. cu toate că cele-l-alte forme sânt curat transilvănene. Mai pronunțat dialectal este caracterul Așezămintelor (No. 70) și acel al textului ce urmează (No. 71) care se pot număra la clasa Nord-Ost.

Același caracter îl are apoi un Diaconariu (No. 79) care din nefericire ni s'a păstrat numai într'un exemplar defect. Nu poate să fie opera lui Ioan din Vinți, căci se deosebesc în fonetica sa de Sicriul (No. 84) și de Cărarea pre scurt ale aceluși autor (No. 85) care urmează în limba

resi, tels que le Psautier (p. 1*) et le Praxapostol (p. 2*) présentent également un caractère transylvain, et de plus suivent le rotacisme. Si l'on pouvait diviser le groupe transylvain en deux sousdialectes : de Nord-Est et de Sud-Ouest, on verrait que le premier se rapproche du langage populaire de la Moldavie et de la Bucovine, et que le dernier ressemble davantage à celui de la Valachie; tous les textes d'origine transylvaine mentionnés jusqu'ici appartiennent à la classe Nord-Est, ou bien pour préciser d'une manière plus exacte, proviennent du Marmoros ou de la Bucovine; tandis que le langage du S.-O. est celui de la Transylvanie et du Hatzeg. Les textes imprimés que je mentionnerai plus loin appartiennent, pour la plus grande partie, à ces dernières provinces, alors que les manuscrits forment généralement les monuments littéraires du groupe N.-E. Comme il n'y avait pas d'imprimerie dans cette région, on comprendra facilement que l'on n'y pouvait faire que des copies manuscrites d'après les originaux imprimés au Sud de la Transylvanie, qui étaient fort rares et hors de prix et modifiées dans un dialecte différent de celui de ce pays-là; à plus forte raison, si les livres provenaient de la Valachie, comme je l'ai expliqué plus haut.

Un texte d'origine purement transylvaine est celui de la Paliea (N° 10) bien qu'il n'offre pas une unité absolue dans sa phonétique. Il ne ressemble point aux textes de Coresi, ce qui prouve une fois de plus l'origine non transylvaine de ces derniers, dont les seules et rares exceptions qu'on trouve dans la traduction et dans l'impression sont dues aux collaborateurs et aux imprimeurs de Coresi.

Ce sont plutôt les textes imprimés au XVIIIe siècle en Transylvanie qui subissent fortement l'influence des œuvres de Coresi, telles que l'Evangile, le Psautier et la Cazania. C'est vers cette époque que la langue commence à se fixer et à se préciser, grâce principalement aux influences du Nouveau Testament de Belgrade (N° 42), œuvre de mérite due au labeur et au talent d'un écrivain valaque. Ce livre servit à beaucoup d'imitations, et les savants de Belgrade, qui possédaient déjà la connaissance des variétés dialectales, l'adaptèrent conforme aux exigences du dialecte local et s'efforcèrent, les premiers, de créer une langue littéraire roumaine, qui, sans tenir compte de formes dialectales, tendit à devenir une langue intelligible et correcte, ce qui, jusqu'à un certain point, s'est précisément réalisé et réussit à être adoptée par un grand nombre d'écrivains postérieurs.

Dans le Psautier de Belgrade (N° 52) la langue ressemble en quelque sorte à celle du Nouveau Testament, mais se rapproche encore davantage de celle de la Palie.

La Géographie de la Transylvanie (N° 58) présente également des formes semblables à l'idiome valaque, tout en s'éloignant de la langue du Psautier (N° 52) et de celle de la Palie, comme par exemple pour ce qui touche à l'usage du *z* à la place de *s* qu'elle ne possède pas et l'emploi de *ж* pour *u*, etc., bien que les autres formes appartiennent au dialecte purement transylvain. Les Așezăminte (N° 70), ainsi que le texte qui les suit (N° 71), offrent un caractère très sensible du groupe N.-O.

De même un Diaconariu (N° 79), qui, malheureusement, s'est conservé dans un texte incomplet. Je ne le crois pas être l'œuvre de l'abbé Jean de Vinți, car il s'éloigne par la phonétique du Sicriul (N° 84) et de

și grafia fonetică pe cea a Noului Testament de Belgrad și aparține clasei Sud-Vest.

Molităvnicu (No. 87) se aseamănă cu „Diaconaru” de mai sus. Acela fiind tipărit în Belgrad și mai având și alte forme dialectale sigure, ne întărește în judecata cum să și „Diaconaru” este de aceeași origină. În *Chronica* lui Dorotheus (No. 95, p. 311) avem un text de origine moldovenească care a trecut prin mâna unui copist din Transilvania; amestecul ambelor dialecte o dovedește. Mai greu este de precizat caracterul operilor lui Alexandru Dascal. *Penticostariul* (No. 96) se aseamănă cu graul de Nord-Ost adică cu al Moldovei, iar textul ce urmează: *Psaltirea* cu tâle (No. 97) dacă n'a fost prelucrată de un scriitor din Muntenia, ne arată același autor scriind în două dialecte bine deosebite, ceea ce este cu neputință. Mai mult ași înclina a crede cum că Alexandru Dascal a fost Moldovean și că *Psaltirea* este o copie muntenească.

În vol. al II-lea al *Crestomatiei* avem întâiu *Calindariul* (No. 120) care are deja caracterul limbei literare muntenești; tot așa este cazul cu *Catechismul* (No. 147, p. 97) care s'a tipărit în Viena și anume pentru folosul Românilor de supt stăpânirea Austriei. Nică *Biblia* lui Clain (No. 165) cartea cea mai voluminoasă ce a apărut în Transilvania în tot cursul secolului al XVIII-lea nu se depărtează de această limbă literară, din care au dispărut mai toate urmele dialectale. Nu întru în chestiunea originalității acestei producțiuni, cu toate că e lesne de presupus că s'a folosit Clain de *Biblia* de București.

Caracterul dialectal ese mai vădit la ivală în producțiunile beletristice și literare ce se datoresc scriitorilor transilvăneni de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea. De atunci începe abea adăvrata literatură originală, când autorul nu se mai mulțumește a fi un traducător slavie, urmărind originalul strein din cuvânt în cuvânt, ci autorul, sau este cu totul original în concepțiunea sa, sau prelucrează în mod liber subiectul împrumutat de aiurea.

Precum am văzut, când am tratat despre istoria literaturii românești, literatura din Transilvania este supusă unei înrăuriri cu totul deosebită de aceea supt care s'a născut, a crescut și s'a dezvoltat vechea literatură română.

Acestei influențe deosebite se și datorește schimosirea stilului în acele opere cari sânt traduse dintr'o limbă cu desăvârșire opusă spiritului limbei românești.

O altă cauză puternică care a înrăurit în Transilvania asupra limbei române de pe acea vreme este tendința latinisării, care începe a se manifesta pe atunci, și a cărei urme se pot observa în scrierile lui Maior, Clain, Tichindeal și alții. Tendința era îndoită, adică de a scrie limba română cu litere latine și de a elimina din dicționarul limbei, ori ce cuvânt ce se părea a fi de origine nelatinească. Tendința întâia a produs acea încurcătură grafică din care n'a eșit nică chiar cea din urmă ortografie autorizată; căci unii scriau etimologicește, alții transcriau sunetele române

la Cârare pre scurt (N° 85), dont la langue et l'orthographe sont celles du Nouveau Testament de Belgrade, et par conséquent se rattachent au groupe S.-V.

Le Molitävnic (N° 87) ressemble au „Diaconariu“ précédent. Celui-là, imprimé à Belgrade et présentant de plus des formes dialectales évidentes, nous confirme l'opinion que le „Diaconariu“ doit être de la même origine. La Chronique de Dorotheus (N° 95, p. 311) est un texte d'origine moldave, ayant passé par les mains d'un copiste transylvain; le mélange de ces deux dialectes nous le prouve suffisamment. Il est plus difficile à préciser le caractère dialectal dans les œuvres d'Alexandre Dascalul. Son Penticostariu (N° 96, p. 312) se rapproche du dialecte (N.-E.), de la Moldavie, et le texte qui suit: le Psautier avec commentaire (N° 97), au cas où il n'aurait pas été refait par un écrivain valaque, nous présenterait le même écrivain s'exprimant dans deux dialectes différents, ce qui réellement est impossible. Je serais plutôt porté à croire que Dascal était Moldave et que le Psautier ne serait qu'une adaptation valaque.

Dans le second volume de la Chrestomathie, nous avons d'abord le Calendrier (N° 120) qui porte déjà la marque de la langue littéraire, valaque; de même le Catéchisme (N° 147), imprimé à Vienne et publié pour les besoins des Roumains habitant l'Autriche. La Bible de Clăin (N° 165), l'œuvre la plus volumineuse qui ait paru au XVIIIe siècle en Transylvanie, ne s'éloigne pas non plus de cette langue littéraire, dont toutes les traces dialectales se sont complètement effacées. Il est inutile de me prononcer sur l'originalité de cette traduction, car il est facile à supposer que Clăin s'y est servi de la Bible de Bucarest.

Dans les productions littéraires, en prose ou en vers, des écrivains de la Transylvanie vers la fin du XVIIIe siècle, ce caractère dialectal est encore plus sensible. C'est à peine à partir de cette époque-ci que commence la littérature véritablement originale, où l'on n'a plus affaire à des traductions serviles, qui suivaient mot-à-mot le texte original, mais à des écrivains, ayant une puissante faculté de conception ou à des traducteurs habiles, qui refont, conforme au génie de la langue roumaine, les travaux des autres.

La littérature de cette province, ainsi qu'on l'a vu lorsque j'ai parlé de l'histoire de la littérature roumaine, est soumise à une influence bien différente de celle qu'a subie l'ancienne littérature roumaine dans son développement.

C'est à cette influence qu'on doit la bizarrerie du style dans les livres traduits d'une langue absolument opposée au génie de la langue roumaine.

Une autre influence non moins puissante fut la tendance à latiniser, qui commence à se manifester à cette époque-là, comme l'on en peut se convaincre par les traces qu'elle a laissées dans les ouvrages de Maïor, de Clăin, de Tichindeal et d'autres. La tendance était plutôt double: car il s'agissait d'écrire le roumain avec les caractères latins, et aussi d'éliminer du dictionnaire chaque mot qui ne semblait pas être d'origine latine. Le premier essai donna naissance à une confusion orthographique d'où n'est pas encore sortie même la dernière orthographe officielle: quelques-uns écrivaient selon l'étymologie, d'autres rendaient les sons propres au roumain par des signes arbitraires, et c'est à peine de nos jours qu'est

cu semne arbitrare și abea acum începe să răzbată o ortografie curat fonetică, întocmai precum era cea veche chirilică, care a reprodus cu o esactitate perfectă toate sunetele propriu grafului românesc. Tendința latinisării a contribuit la decăderea literară și la sărăcirea limbei, ce se poate observa în cursul secolului al XIX-lea, mai ales acolo, unde această tendință predomina.

Ca exemplu de ortografie cu litere latine am tipărit textul No. 174 adică Acathistul lui Clain, după cum se pare, cea mai veche carte bisericească română tipărită cu litere latinești; din care cauză reprezintă deja acele dificultăți și nedumeriri ortografice ce se perpetuă supt forme variate la toți urmașii, ce întrebuințează literile latine. Valoarea esactă a vocalelor și a sunetelor curat românești nefiind decât abea indicată, toate acele texte cu ortografiile meșteșugite și sucite nu sânt decât de o valoare îndoeinică pentru cercetările filologice. Din această cauză n'am reprodus alte texte decât acel Acathist și câte-va cântece populare din Sas-Regen (Transilvania), cari au fost scrise de culegătorul cu o astfel de ortografie.

În cărțile însă cari au păstrat slova chirilică caracterul dialectic reese din ce în ce mai mult, și această cu cât ne apropiăm de epoca modernă. Așa avem Retorica (No. 167, p. 162) și toate operele lui Barac, și Aaron de cari voiu vorbi mai la vale.

Gromovnicul (No. 168) este o copie făcută de către un Muntean după un izvod transilvănean. Contrariul, adică copierea și tipărirea în Transilvania de texte muntenești, se înțelege cu modificări mai mult sau mai puțin pronunțate dialectale, a avut loc la Bertoldo (No. 170), Sindipa (No. 175) și Esop (No. 182, p. 207). Așa că în toate aceste avem un amestec de dialecte.

Forme dialectale pronunțate s'au strecurat apoi în Arghir și Elena a lui I. Barac (No. 172) precum și în Patima (No. 176) a lui V. Aaron. Tot așa este cazul cu Didahiile (No. 179), ale lui P. Maior și cu Hronica (No. 181) a lui Șincai. Tichindeal în Fabule (No. 183) începe a schimba limba introducând câte-va neologisme, dar totu-și mai păstrează ortografia chirilică și astfel ne arată caracterul dialectic al limbei scrise de dânsul. Verșul Cotronței (No. 186) ca o producțiune populară oglindește într'un mod corect dialectul local; păcat numai că P. Furdul a întrebuințat literile latine și ortografia ungurească, care întuneacă puțin caracterul adevărat al sunetelor românești nereproduse cu esactitatea alfabetului chirilic. Colindele ce urmează (No. 187) sânt de asemenea de origine transilvănească, limba fiind mai mult populară. Mai literară este limba în Chiemarea la typărire (No. 188) a lui Loga și în Răsipirea Ierusalimului (No. 189) de I. Barac, dar are forme dialectale amestecate cu formele literare.

La suma textelor de origine transilvănească mai este de adăugat textul dialectal din Hațeg și cântecele populare din secțiunea literaturii populare, a căror ortografie nu este în tot deauna fonetică ci, când mai mult, când mai puțin etimologică, iar graful este acel al culegătorului, influențat de acel a poporului, fără a'l reproduce cu aceea esactitate care e necesară pentru cercetări filologice. Avem deci următoarele texte ca reprezentând graful din Transilvania: p. 1*, 2*. No. (1, 3), 4,

apparue une orthographe purement phonétique, ainsi que l'était l'orthographe cyrillique, qui reproduisait avec une parfaite précision les sons particuliers au langage roumain. La seconde tendance contribua aussi, de son côté, à la décadence littéraire et à l'appauvrissement de la langue durant tout le XIXe siècle.

Comme exemple d'orthographe en caractères latins, j'ai donné le texte N° 174, un fragment de l'Acathiste de Clăin, le plus ancien livre ecclésiastique imprimé en semblables caractères, et qui présente, le premier, déjà toutes les difficultés orthographiques que l'on verra, sous des formes plus ou moins différentes, se perpétuer dans tous les livres des écrivains postérieurs, se servant de l'alphabet latin. La valeur exacte de certaines voyelles ou consonnes propres au roumain étant insuffisamment indiquée, le mérite des textes imprimés avec une orthographe pareille, compliquée et travaillée, ne peut être que fort douteux pour les recherches philologiques. C'est pourquoi je me suis borné à l'unique reproduction de l'Acathiste et de quelques chants populaires de Sas-Regen (en Transylvanie) écrits également en caractères latins par celui qui les a recueillis.

Par contre, le caractère dialectal s'est mieux conservé dans les textes imprimés en caractères cyrilliques, et il se fait sentir plus on avance vers l'époque moderne, comme dans la Rhétorique (N° 167) et dans toutes les œuvres de Barac et d'Aaron, dont je parlerai plus tard.

Le Gromovnic (N° 168) n'est qu'une copie faite par un Valaque d'après un original imprimé en Transylvanie. Le contraire s'est produit, avec certaines modifications plus ou moins sérieuses, pour Bertholdo (N° 170), Sindipa (N° 175) et pour Aesope (N° 182), de sorte que dans tous ces livres on trouve un mélange de dialectes.

Des formes dialectales prononcées ont pénétré dans Arghir et Hélène de Barac (N° 172) ainsi que dans la „Passion“ de V. Aaron, dans les Didahii (N° 179) de Pierre Maïor et dans la Chronique de Șincai. Tichindeal, dans ses fables (N° 183), commence à se servir de néologismes, mais conserve encore l'orthographe cyrillique, à l'aide de laquelle il est facile de reconnaître les nuances dialectales. Le Verșul Cotronței (N° 186) comme production populaire reflète d'une manière exacte la nature du dialecte local; il est à regretter seulement que Furdui se soit servi de caractères latins et de l'orthographe hongroise, qui altère en quelque sorte la valeur réelle de chaque son roumain, non plus rendu avec la même exactitude que par l'orthographe cyrillique. Les Colinde qui suivent (N° 187) appartiennent également au groupe transylvain, la langue en étant plus populaire. Elle est purement littéraire dans la Chiemarea la typarire (N° 188) de Loga et dans la Dispersion de Jérusalem (N° 189) de J. Barac, bien que dans ces œuvres on trouve parfois encore des formes dialectales.

Voilà où je me suis arrêté pour ce qui concerne les textes d'origine transylvaine. Il me reste pourtant encore à ajouter un texte dans le dialecte du Hatzeg, et aussi quelques chants populaires, dont l'orthographe n'est pas toujours phonétique, mais plus ou moins étymologique, et dont le dialecte est celui de l'éditeur influencé par celui du peuple, sans le rendre avec l'exactitude nécessaire dans une semblable recherche. Les textes représentant le dialecte de la Transylvanie sont : p. 1*, 2*. N° (1,

10, (13), (42), 52, 58, 70, 71, 79, 84, 85, 87, (95), (96, 97), (120), 147, 165, 167, (170), 172, 174, (175), 176, 179, 181, (182), 183, 186, 188, 189.

Moldova. După ce am analizat din suma textelor publicate în ambele volume toate acele ce am crezut că aparțin dialectului muntenesc și celui transilvănean, toate celelalte reprezintă dialectul moldovenesc. Nu este deci necesar a le înșira aci, și mă voi mulțumi numai cu câte-va indicațiuni generale. Din toate dialectele, afară de acela cu rotacismul cel moldovenesc cel mai pronunțat este. Dacă vre odată ne îndoiam asupra unui text de este din Muntenia sau din Transilvania, care ar fi locul adevărat de proveniență, o atare îndoială nu încapă la textele moldovenesti. Chiar prelucrări făcute alurea din aceste texte din urmă au păstrat foarte des forme cari ne arată caracterul moldovenesc al originalului. Astfel de împrumutări și schimbări din texte moldovenesti în texte muntenesti și viceversa am pomenit foarte des în această introducere fiind de atâta importanță pentru studiul dialectelor române.

Luăm de pildă textul cel mai vechiu moldovenesc tipărit, adică *Cazania lui Varlaam* (No. 37) și vedem că numai un an după aceea apare o edițiune muntenescă, tipărită la mănăstirea Dealului. Limba moldovenească este cu desăvârșire schimbată în edițiunea muntenescă. Studiul acestor două versiuni, una alături de alta ne va da rezultatele cele mai pozitive și cele mai satisfăcătoare asupra caracterului dialectal muntenesc și moldovenesc și a supra-deosebirilor între aceste două, pe la întâia jumătate a secolului al XVII-lea. Tot așa s'a incorporat *Pravila lui Vasile Lupu* (No. 40) în *Pravila* mult mai voluminoasă a lui *Mateiu Basarab* (No. 53).

Nu mai puțin pronunțat decât în acele opere reese graul moldovenesc la *Cronicarii Moldoveni*. Acea pe la mijlocul secolului trecut se strecoare limba literară bisericească în operele literare bisericești și în tipăriturile din Moldova. Mersul gradat al dezvoltării dialectale s'a păstrat mai bine în manuscrisele de origină moldovenească și mai ales în literatura populară scrisă. Cu cât aceste texte provin din provinciile mai în spre Nord, de pildă din Bucovina, cu atât mai pronunțat este caracterul dialectic; așa schimbările vocalelor *e* în *i*, *ea* în *ê* etc. și altele ce n'au intrat în limba literară se află cu prisos în texte cum este: *Întrebarea înțeleptului cu lume* (No. 145) sau *Istorie Poamelor* (No. 146) *Avestița* (No. 171) și *snoavele* p. 359—360; mai ales în textele din *sbornicul* de la 1784, publicate sub No. 157, 158, 159 și 160 cari reprezintă graul din Bucovina, căci acolo s'a copiat acel manuscris.

Foarte important ca rezultat al cercetărilor noastre este apoi faptul că din toate textele atât tiparnice cât și manuscrise nu se află nici unu care să prezintă fenomenele cunoscute din graul popular moldovenesc modern, răspândit și prin unele părți răsăritine din Ardeal, și adică trecerea lui *p* înainte de *i* în *eh*, a lui *b + i = gh*; *v + i = i* sau *j*; *e + i = ș*; *m + i = n̄*. E un fapt cu atât mai curios cu cât această trecere este regulată în dialectul Macedo-român și la mai întreaga populațiune de azi a Moldovei, pe când

3), 4, 10, (13), (42), 52, 58, 70, 71, 79, 84, 85, 87, (95), (96, 97), (120), 147, 165, 167, (170), 172, 174, (175), 176, 179, 181, (182), 183, 186, 188, 189.

Moldavie. Maintenant, après avoir énuméré parmi les textes de la Chrestomathie, ceux qui appartiennent aux dialectes valaque et transylvain, il est tout naturel que tout le reste est de provenance moldave. Je ne crois pas par conséquent nécessaire de les mentionner ici; je me bornerai seulement à donner quelques indications générales. Le dialecte moldave est le plus prononcé de tous les autres, à l'exception du dialecte qui présente le phénomène du rotacisme. Si l'on pouvait parfois douter de la provenance réelle d'un texte imprimé en Valachie ou en Transylvanie, un semblable doute ne saurait subsister pour ce qui touche aux textes moldaves. Même les adaptations des textes moldaves faites en dehors de la Moldavie, ont encore conservé telles autres formes qui trahissent leur origine primitive. Dans l'Introduction j'ai montré un fort grand nombre de semblables adaptations de textes valaques en moldaves et vice-versa, vu l'importance qu'elles ont pour l'étude des dialectes roumains.

Prenons par exemple le plus ancien texte moldave imprimé, la *Cazania de Varlaam* (N° 37) et nous constaterons qu'une année à peine plus tard parut une édition valaque, imprimée au monastère de Deal. La translation d'un dialecte dans l'autre y est très sensible. Une étude comparative entre ces deux versions nous fournirait les résultats les plus précis et les plus satisfaisant sur la nature des dialectes et leur dissemblance vers la première moitié du XVIIe siècle. C'est de la même façon que la *Pravila de Vasile Lupu* (N° 40) a été incorporé dans la *Pravila* plus volumineuse de *Matei-Bassarab* (N° 53).

La nuance dialectale est non moins sensible dans le style des chroniqueurs moldaves, car ce n'est à peine que vers le milieu du siècle dernier que la langue littéraire ecclésiastique commence à s'insinuer également dans les œuvres imprimées en Moldavie. La marche progressive du développement littéraire est mieux représentée par les manuscrits et surtout par la littérature populaire écrite. Plus les textes proviennent des provinces du Nord, telles que la Bucovine, plus la nature dialectale est sensible. Des changements de voyelles, comme *e* en *i*, *ea* en *è* et beaucoup d'autres que la langue littéraire n'a pas admis, se trouvent de plus dans des textes tels que : le dialogue du sage avec le monde (N° 145), l'Histoire des Pommés (N° 146), *Avestița* (N° 171), les anecdotes p. 359—360 et principalement les textes du Codex de 1784, publiés sous les N°s 157, 158, 159 et 160, et qui représentent le dialecte de la Bucovine, où le manuscrit a été copié.

Un fait très important, résultat de nos recherches, est que de tous les textes imprimés ou manuscrits, il n'y a pas un seul qui présente les phénomènes particuliers au dialecte moldave populaire de nos jours, répandu également dans certaines régions orientales de la Transylvanie, tels que le passage de *p* devant *i* en *eh*, de *b+i* en *gh*, de *v+i* en *i* ou *j*, de *c+i* en *s*, de *m+i* en *n*. Et ce fait est d'autant plus curieux que ce passage est de règle encore dans le dialecte macédo-roumain, ainsi que chez presque toute

nicî o urmă nu se găseşte la vre-unu din numeroşii scriitori Moldoveni din a căror opere atât publicate cât şi manuscrise am dat extracte aci.

După cum însă se poate dovedi atât prin ajutorul monumentelor literare cât şi prin viul graiu al locuitorilor, se pare că în secolii din urmă un dialect, care are multe afinităţi cu dialectul Istrian şi întru cât-va cu cel din Macedonia s'a răspândit cu încetul de-alungul şirului munţilor Carpaţi. Nişte Mocanii sau mai bine păcurari originari de dincolo de Dunăre, cari vorbeau acel dialect trebuie să se fi întins de la Sud-Vest la Nord-Ost tot de-alungul munţilor şi la un moment dat să se fi aşezat în unele locuri, mai ales în acele puţin populate, precum era Moldova de Nord. Acestora s'ar datori formele cu rotacismul. O altă imigraţiune a unui element român în număr considerabil, venind din Macedonia s'a efectuat în sec. XVI şi XVII care urmând drumul bătut de mocanii s'a întins din Transilvania prin Maramureş până în Bucovina. În cursul a doi secoli s'a contopit cu elementul mai vechiu îndigen, modificând într'un mod esenţial graiul acestuia. Contopirea şi schimbarea graiului a avut loc însă abea în cei din urmă doi secoli, după ce se închegase deja limba literară română în forma ei de faţă. Căci schimbări precum le prezintă dialectul moldovenesc de pildă, bi=ghi, pi=chi etc. precum am observat nu se găsesc nicî măcar în acele texte cari sînt de origină cu totul populară. Urme numai se pot găsi pe ici pe colea, câte un cuvânt, câte o formă se strecoară într'un text, care de altfel n'are nimica în comun cu acea excepţiune. Se pot astfel urmări numai tendinţele latente ale unei schimbări ulterioare, produse însă nu în modul organic al desvoltării ci în modul violent al amestecării şi contopirii cu un dialect introdus de aiurea.

Altfel o schimbare precum este aceea de care ne ocupăm ar fi fără seamăn în istoria limbilor. Localizarea acestui dialect, reprezentat în Chrestomatie numai prin texte macedonene şi istriene (şi numai câte un exemplu din ţara Haţegului şi din Văleni de munte) dovedeşte că stă în legătura intimă cu acel element care locuieşte azi în creierii munţilor Carpaţi, care pribegind din loc în loc ca păstori cu turmele lor, varînd aci şi ernînd aiurea, în Istria şi Macedonia, s'a hotărât a se aşeza şi a stăpîni ţinuturile atât de des bătute de dînsul, dar că a venit de s'a sălăşluit aci abea în timpuri relativ moderne. Astfel s'ar explica uşor acea schimbare surprinzătoare a graiului moldovenesc şi acel al locuitorilor megieşi de prin munţii Transilvaniei.

Nuanţa dialectală din Basarabia este reprezentată prin textul No. 185 iar cîntecele populare şi textele de literatură populară fiind scrise în limba literară nu au decât puţine forme dialectale pronunţate. Pe cât am putut am păstrat ortografia culegătorilor neschimbată, căci nu voiam să iau asupra mi răspunderea de a transcrie poate neesact texte dialectale schimbându-le ast-fel fără voia mea caracterul lor distinctiv.

* * *

la population actuelle de la Moldavie, tandis que dans les ouvrages des chroniqueurs moldaves on ne trouve aucune trace de pareils changements.

Ainsi que l'on peut s'en assurer à l'aide des monuments littéraires et par le langage vivant des habitants, il semble que dans les derniers siècles, un dialecte ayant beaucoup d'affinités avec le dialecte istrien, s'est répandu peu à peu le long des Carpathes. Quelques „mocani“ ou bien bergers, originaire d'au-delà du Danube, se seraient répandus du Sud-Ouest au Nord-Est tout le long des montagnes, et à un moment donné se seraient établis dans certains endroits, principalement les moins peuplés, comme l'étaient les parties du Nord de la Moldavie. C'est à cette colonie que l'on doit l'introduction du rotacisme. Une autre immigration d'un élément roumain en nombre considérable, venant de Macédoine eut lieu entre le XVIe et le XVIIe siècle. Ils suivirent la route frayée par les bergers ou mocani, et s'étendirent en Marmoros et en Bucovine en passant par la Transylvanie. Ils fusionnèrent avec l'élément indigène ancien durant deux siècles, modifiant ce dernier d'une manière absolue. La fusion et la transformation de ces deux dialectes se sont effectuées à peine durant les deux derniers siècles, après que la langue littéraire roumaine se fût désormais arrêtée à la forme actuelle. Des changements dans le dialecte moldave, tels que bi = ghi, comme nous l'avons déjà vu, ne se retrouvent même pas dans les textes avec un fond populaire. C'est à peine si l'on y rencontre une trace, çà et là un mot ou une forme qui d'ailleurs n'ont rien de commun avec le reste. L'on ne peut donc suivre que les tendances insensibles d'un changement ultérieur, produit non à la façon naturelle du développement, mais d'une manière abrupte dans la fusion violente d'un dialecte indigène avec le dialecte étranger.

D'ailleurs un changement, comme celui dont nous nous occupons ici, serait sans exemple dans l'histoire des langues. La localisation de ce dialecte, représenté dans la Chrestomathie par des textes macédoniens et istriens (avec un seul exemple du Hatzeg et de Văloni de munte) prouve qu'il est dans un rapport étroit avec le dialecte de la population qui se rencontre dans le creux des Carpathes, errant de place en place comme les bergers avec leurs troupeaux, passant l'été dans un endroit et l'hiver ailleurs, dans l'Istrie ou la Macédoine, jusqu'à ce qu'elle se décida à s'y établir et à se rendre maître des régions qu'elle avait tant de fois parcourues, mais qu'elle s'y fixa à une époque relativement moderne. Ainsi s'expliquerait facilement et cette transformation surprenante du langage moderne moldave, et parmi des habitants des montagnes aux confins de la Transylvanie.

La nuance dialectale de la Bessarabie n'est représentée que par le texte N° 185, et les chants populaires et les textes appartenant à la littérature du peuple n'offrent que fort peu de différences dialectales sensibles. Autant que j'ai pu, j'ai gardé intacte l'orthographe des éditeurs, ne voulant pas prendre sur moi la responsabilité d'une transcription peut-être inexacte, en altérant le caractère dialectal des textes.

*   *   *

Cu aceasta se încheie darea mea de seamă asupra textelor publicate de mine: Ce valoare au pentru cercetările filologice și istorico-literare îndreptate în spre deslușirea creșterii limbei românești și a resfirării ei în dialecte și nuanțe de dialecte; cum cu ajutorul acestor texte se poate urmări dezvoltarea limbei de la monumentele cele mai vechi până la cele mai moderne. Ele ne arată ce forțe au contribuit la formarea și ce elemente s'au întrebuințat la alcătuirea literaturii românești și ele constituie monumentele neperitoare ale neamului român.

Grâce à ces textes, l'on peut suivre le développement de la langue, des monuments les plus anciens aux monuments les plus modernes. C'est ici que s'arrête mon aperçu sur la valeur intrinsèque qu'offrent pour les recherches philologiques et d'histoire littéraire les textes, que j'ai reproduits en vue de mettre en lumière le début et le développement de la langue roumaine, et de suivre sa séparation en dialectes; ils nous font voir les forces qui ont contribué à la formation de la langue ainsi que les éléments constitutifs de la littérature roumaine. Nous pouvons dire qu'ils renferment les monuments impérissables de la nationalité roumaine.

Gramatica.

§. 1. Alfabetul.

А (a), Б (b) В (v), Г (ga, go, gu; ghe, ghi), Д (d), Е е (e), Ж (j), З sau S (ȑ = dz), З (z), И і (i), Ї (Y), К (ca, co, cu; che, chi), Л (l), М (m), Н (n), О ѡ (o), П (p), Р (r), С (s), Т т (t), У у (u), Ф (f), Х (h), Ц (t), Ч (ci, ce; ȃa, ȃo, ȃu), Ш (ș), Щ (șt), Ъ (ă, ŭ), Ы (ȳ, ŭ, ă), Ь (âȳ, y), Ъ (ê = ea), Ъ (â), Ю (ȳu), Я (ȳa), А (ea), Т (th), П (ps), Х (x), Р (y, v), Р (in, i), Р (ge, gi; ȓa, ȓo, ȓu).

§. 2. Accentele.

(') accentul tonic, (˘) am pus pe ȃ lung final dialectal = ȃ italian, istr. ȃ sau ȓ. (˘) semnul prescurtării, se pune pe abreviaturi. (˘) stă deasupra cuvântului în loc de ȃ sau ȃ.

§. 3. Abreviaturile

se fac prin eliminarea vocalelor, sau prin tăierea ultimei silabe, de pildă: ѣнѣтъ = Ар(о)ст(о)л, Дѣмѣстѣ = D(u)mn(e)ȓeu, сѣхѣ = stih, сѣнтѣ = sânt, ѣаѣ = zacealo etc.

§. 4. Articolelul.

I. Substantival sau enclitice:

Masc. Sing. Nom. -l (-ul), -lu, -le, -a; G. D. -lui, -lu, lu, -i; V. -o, -e, -le.

Plur. Nom. -i; G. D. V. -lor.

Fem. Nom. Ac. -a; G. D. -ei, -ii.

Plur. Nom. Ac. V. -le; G. D. -lor.

Macedor. -lu, -le; -lui, -lii; -lor. -a, -ea; -lii. -le; -lor.

Exemple: S. m. G. D. -lu; lu: 2*, 3. 3*, 2. 3. 5*. 8*, 3. 9*, 3. 11*, 3. 13*, 2. 3. 15*, 2. 16, 3. 1. 2, 2. 3. 6. 7. 10. 12, 2. 13, 3. 15. 16, 3. 19, 2. 20, 2. 3. 21. 23. 24. 25, 2. 26. 27, 2. 30. 2. 3. 32, 2. 3. 33, 3. 35, 2. 36, 3. 37, 2. 3. 44. 58, 2. 74. 81. 85, 2. 3. 90, 3. 93, 1. 2. 107, 3. 130, 2. 3. 131. 132, 2. 134, 2. 137, 2. 157, 3. 207, 3. 221, 3. ȃ. 77, 2. 258, 2. v. ȃi pronumele pers. persoana 3*: el.

Plur. G. -loru 1. 3.

II. Adiectival:

Masc. Sing. Nom. Ac. V. cel, ȃl; G. D. celui, ȃlui.

Plur. Nom. Ac. V. cei, ȃi; G. D. celor, ȃlor.

Fem. Sing. Nom. Ac. V. cea, a; G. D. cei, ȃi.

Plur. Nom. Ac. V. cele, ale; G. D. celor, alor.

cel ȃi cea sânt ȃi pronume demonstrative v. §. 6, No. III.

III. Pronominal:

Masc. Sing. al.		Fem. Sing. a.
Plur. al.		Plur. ale.

IV. Nehotărât:

- Masc.** Sing. Nom. Ac. un; G. D. unui.
 Plur. Nom. unii; niște; G. D. unor; niștor.
Fem. Sing. o,ună; G. unei.
 Plur. Nom. unele; G. D. unor.
 Macedor. un, unui;ună, unei. niște.
 un și o v. numerale §. 7.

§. 5. Substantivul.

I. Declinarea nearticulată:

- Masc.** Sing. și Plur. bărbat(-ți); G. de-, a bărbat(ți); D. bărbat(ți); Ac. pe bărbat(ți); V. bărbat(ți); Abl. de la bărbat(ți).
Fem. Sing. și Plur. fată (fete); G. de-, a fată; D. fată; Ac. pe fată; V. fată; Abl. de la fată (fete).

II. Declinarea articulată:

1. Cu terminațiune consonantică:

- Masc.** Sing. Nom. Ac. banul; G. D. banului; V. bane, banule.
 Plur. Nom. Ac. banii; G. D. banilor; V. bani, banilor.
 Macedor. luplu, a luplui, lupu; luplii, luplior.
 Exemple arhaice și esceptiuni: Plur. Nom. apostoly 77, 3; G. D. -lylor 116, 3. brazdilor b. 234, 2. copiei 200, 2. dăruitorilor 240, 3. domniei 53, 3. fecioarii 315, 2. grumazilor 258. înțelepților b. 181, 2. dreptilor 256, 2. b. 232, 3. fraților b. 230. fraților 259, 1. 2. b. 234. morților 215, 2. meșterilor b. 136.
 Sing. V. învățătorii 108, 3; -țătoard 187.
 Domn, doamne etc.

2. Cu terminațiune vocalică:

- a) -u. Nom. Ac. boul; G. D. boului; V. boule.
 Plur. Nom. boii; G. D. boilor; V. boi, boilor.
 Macedor. favrulu, favrului, favrili, favrilior.
 b) 1. -e. Nom. Ac. cărbune-le; G. D. -lui; V. -le.
 Plur. cărbuni-i; G. D. -lor; V. -ni, -lor.
 nume, V. nume.
 Macedor. jone-le, jone-lui, jone; jon-lii, jon-lor, joni.
 b) 2. -ea. Nom. nenea; G. D. nenii; V. nene.
 Plur. Nom. nenii; G. D. nenilor; V. neni, -ilor.
 b) 3. -e. Nom. pârșlea; G. D. pârșlii; V. pârșle-o.
 Plur. Nom. pârșlii; G. D. -ilor; V. pârșli, -ilor.
 gădea.
 c) -a. Sing. Nom. popa; G. D. popii; V. popo.
 Plur. Nom. popii; G. D. popilor; V. popi, -ilor.
 vlădică, iuzbașa, G. D. -și 92, 2; -șie 92, 2.
 Macedor. Dumnezeu, V. -zeale b. 272, 3; gițone, V. gițoneale b. 275.

- Fem. 1. a) terminațiunea -a. Nom. Ac. casa; G. D. casei; V. casă.
Plur. Nom. Ac. case; G. D. caselor; V. case, -lor.
- b) Sing. Nom. Ac. scara; G. D. scării; V. scară.
Plur. Nom. Ac. scările; G. D. scărilor; V. scări, -ilor.
- c) -că. Nom. Ac. turturică; G. D. turturice; V. turturico.
Plur. Nom. Ac. turturicele (-rele); G. D. turturicelor; V. turturicelor.
Macedor. luna, lunili, lună. lunile, lunilor, lune.
2. terminațiunea -e.
a) Sing. Nom. Ac. V. cartea; G. D. cărții.
Plur. Nom. Ac. cărțile; G. D. cărților; V. cărți, -ilor.
- b) Nom. zestrea; G. D. zestrei; V. zestre.
Plur. Nom. zestrele; G. D. zestrelor; V. zestrelor.
Macedor. adunarea, adunarilli, adunare; adunările, adunărilor, adunări.
3. terminațiunea -ie.
Sing. Nom. datoria; G. D. datoriei, -iilor; V. datorie.
Plur. Nom. datoriile; G. D. datoriilor, -iilor; V. datoriilor, -iilor.
Macedor. istoria, istoriilli, istorie; istoriile, istoriilor, istorii.
4. terminațiunea -cauă.
Sing. Nom. steaua; G. D. stelei; V. steauo.
Plur. Nom. stele; G. D. stelelor; V. stele, stelelor.
1. Fem. termin. în -a: Macedor. steaoa, steaolli, steao; steale, steallor.

Exemple arhaice și excepțiuni:

- G. D. -cei. asineci 36,2; aspideci 16,2. 60; apeci 1,2; caseci 13,2; credin-
țeci 10*,3. 11*; fetece 12,2; învățătureci 138,3; năpărececi 60.
- G. D. -iei. dulceției 13*,3; Gheeniei 113,2; gropiei 230; inimiei 13,2. 97,3.
137. 141. 154,2; învățăturiei 25,3; limbiei 6*,2. 125,3; lumi-
niei 85,3; lumiriei 3*; Asiei 36.
- G. D. -ii. besereci 114. 129. 148,2; besericii 77,8. 317,2. 193; besea-
ricii 257,3. b. 9; besericii 363,3; bisericii 297; malcii 249,3;
casii 291,2. 296. b. 7,2; căsii b. 169,2; babi b. 362,2,3; coro-
ni b. 219,2; carății b. 73; cătii 329,3. 330; cinii 332; doamnii
b. 68,3; lunii b. 9,2; apii 69. 265. b. 111,2; dumnezeoaii b. 83,3.
- G. D. -i. besereci 98. 87,3; gropi 138,3; fabuli b. 213; făpturi b. 100;
dumnezeoi b. 84,3.
- G. D. -li. malcâi 64. 340,2; comoarâi 23; casâi b. 117,2; cunostințâi
b. 156,2.
- G. D. -e. basne 359,3; drăpte 345,2; biruințe 192,2.
- G. D. -ei. asinei 232,3; babei b. 348; beserecei 107,2. 220; cetei 130,3;
crătasei b. 77; ȝupănesei 45; malcei.
- Plur. -ă. biruințele b. 198; blăndețele b. 65; buzdele 350,3; cădelniță
b. 74,2; casile 333,2. b. 56,3. 113,2. 171,3. 218,2; coșiță
b. 89,2; cucoarile b. 132,3; fetele 301,3; fețele b. 218; flă-
rile b. 150,2. 164,3. 217; -rălori b. 59,1; ghiarile b. 129,2.
130,3; grăunță b. 66,3. 221,3; limbă 8. etc.
- Adjective femin.: alăsă b. 10; amară 363,3. b. 48. 179,3; aprinsă 147,3; frumoasă
b. 85. 141. 172,3; groasă b. 141. 145. etc.
- ê. megitașê 197; fapteale 99,3; — -i. fapțile b. 49; biruinților
b. 197,2; barbile b. 98,3; căș b. 223. 225.

2. Fem. term. în -e:

G. D. -eef. afunzimeef 36,3; legeef 5*,3.

-ief. bunătățief 112,2; cărtief 97,3; chemariet 10*,3; creștinătățief 39,3. 98; cetățief 176,2.3; dreptățief 10*. 13*,3; legief 16*,3; lumief 1. 12,2. 17,2. 18,2. 29,2. 41. 46,2. 54. 56,3. 84,3. 104. 109,2. 154,2. 186; măincăriet 30; măriet 11,2. 34,3. 35; mariet 36; — (grand) 11*,2; meserătățief 25; mie-riet 98; morțief 13*. 14*,3. 23. 99,2. 102,2. 138,1.2. 141; nopțief 34,2. 154.

-eș. cetățief 66. 67,3; dreptățief 48; măreș 49,3; nopțief 286,2.

-iș. arderiș 281,3; căliș 285,2; cărtiș 125,2.3; cetățiș 147,2. 6. 197,3; cinstiș 6. 5,2; creștinătățiș 76,2; dreptățiș 79,2; dragostiș 6. 23; lumiș 96,2. 118,3; măriș 110,3. 127,2; mănăstiriș 78; morțiș 166,2.

-dș. cetățdș 254; morțdș 257,2. 267,3.

-i. cruci 106. 226,2; lumi 36,3. 42,2; mănăstiri 94,2; nopți 245.

3. Fem. term. în -ie:

G. D. -iș. bățăiș 6. 159; bogățiș 6. 95 (-țief 6. 128,3); curățiș 79.

-di. avuțdi 6. 359,2.

Plur. în -ă. bătrâneță 6. 63,2; cărtăle 251,2.3; Neutre: brață 6. 190,2.3. 230,3; carăle 6. 293; gerură 8; giudăță 150,2 (-țe 46. 119. 6.9).

-i. hrisoavile 6. 219,3. 222,2. 220,2.

Macedor. Sing. G. D. a ingturareliet 6. 267,2.3; lumi-lliet 6. 280,2. Plur. ingturările 6. 267,2.3.

III. Numele proprii:

Masc. 1. Consonantă: Mușat; G. D. lui M.; V. Mușate.

V. Isoape 351,2; Anadami 6. 135,2.

2. -e. Sing. Nom. Ac. V. Gheorghe; G. D. lui Gheorghe.

Plur. Gheorghii; G. D. Gheorghilor.

G. Mihnieș 172; -neș 6. 206,2; Mambre-eș 37.

3. -ie. Zaharie; G. D. lui Zaharia; V. Zahario.

G. Antonii 6. 199; Ghenariș 44.

4. -u. Radu; G. D. lui R.; V. Radule!

Sandule; Vladule. Alexandrei!

5. -a. Luca; G. Lucăi 307,3. G. Cogolet 53,2; Agripeș 148,2; -piș 149,2; Nekiteș 53,2.

Fem. Martha; Martei; Martho!

Ana; Anel; Anno!

Nume propriu.

G. D. -eș. Xenedorieș 37,2; (-eș, Aravieș 6. 55,3).

G. D. -iș. Annîș 249,3. 6. 171,2; Aretusiș 6. 178; Araviș 367,2.3; Artemiș 6. 91; Elisafîș 6. 61,2; —, -i, Evi 6. 232,2.

G. D. -dș. Dâmbovițdș 189,2.

V. Evvo 64,2.

Substantivele comune, adică de două genuri, se declină la singular ca masculine, iar la plural ca feminine.

Aceeași regulă urmează și adiectivele, cari se declină ca substantive. Formele lor feminine și plurale sânt însemnate în glosar.

§. 6. Pronumele.

I. Pronume personal.

Pers. 1.

A) absolut.: Sing. Nom. eu; G. meu; D. mie; Ac. mine.
Plur. Nom. noi; G. nostru; D. nouă; Ac. noi.

B) conjunct.: Sing. D. îmi, mi, -'mi, mi-; Ac. mă.
Plur. D. ne, ni; Ac. ne.

Macedor. eu; nîui; nîia; mine. noi; a nostror; nao; noi. nîi; me; nă.

Istr. ió; mire; (a) mîle; nôi; a nó(i); Conj. mē; (ă)m(i); n(ē); n(ē).

Exemple arhaice și esceptiuni: eu 3. 4. 8. 16, 2. 40. 51, 3. etc.;
meu 8; mîeu 5. 18, 2. 3. 81. 42, 3; mie 4. 5. 12. 18, 3. 52, 2; mîi 207. 2. b. 199;
mine 1. 4. 10, 2. 16, 2. 16*, 3. 18, 3; mîne 1*, 6. 40. 46. 47, 3. 104. 108. 184, 2.
366, 2. 3; mîne 2*, 1. 4*, 3. 6*, 3. 7*; mîne 2*. 6*, 3; am 215, 2; mi 9; mî 6.
2*, 3; em b. 47; mă 18, 2; mă 3, 2. 3; mă 16, 3. 18, 2. 364, 3; me 2*, 3. 4*. 5*.

Macedor. Nom. mine b. 270, 2. 272, 2. 274, 3; teu b. 281, 3; mî b. 270, 3;
nîi b. 263, 2. 265, 2.

Istr. to b. 284; mire b. 285.

Plur. Nom. noi 1. 3; Ac. D. nuî 55. 36, 3. 2; noao 10. 25, 3. 27. 40, 3.
77, 2. 167, 3. b. 101, 3; noao b. 252, 3; noad 48, 2. 108. 137. 196, 3.
230. 322, 3. b. 11. 199, 2; noai 179; noa 207, 2; noo 35. 77, 2. 119, 2;
nuoi b. 56, 3.

nostru, v. pron. posesiv.

D. ne 26, 2. 27, 2; nî 285; nă b. 277.

Macedor. nă b. 279. 282.

Istr. na b. 283.

mîneq 94, 2. 183.

Pers. 2.

A) absolut.: Sing. Nom. tu; G. tău; D. ție; Ac. tine.
Plur. Nom. voi; G. vostru; D. voao; Ac. voi.

B) conjunct.: Sing. D. ăți; ți; -'ți; ți-; Ac. te.

Plur. D. vă; vi; Ac. vă.

-ț 3; ăț 264, 2.

Macedor. tu; tui; țea; tine. voi; vostror; vao; voi. țe; te. vă.

Istr. tu; tiro; (a) ție. vói; a vó(i). tã; (ă)t(i); v(ē); vă.

1. el.

Pers. 3.

A) absolut.: Masc. Nom. Ac. el; G. D. lui; lu; Plur. Nom. Ac. ei; G. D. lor.
Fem. Nom. Ac. ea; G. D. ei; Plur. Nom. Ac. ele; G. D. lor.

Reflexiv Sing. Plur. G. său; D. șie; Ac. sine.

Ac. cu pron. conjunct.: sine-mi; sine-ți; sine-și.

B) conjunct.: Masc. D. ăi, i, -i, i-; Ac. ăi, -i, i-; Plur. D. le, li; Ac. ăi, -i, i-.
Fem. D. ăi, i, -i, i-; Ac. o. Plur. D. le, li; Ac. le.

Reflexiv: D. ăși, și, -și, ți-; Ac. se.

Macedor. Abs. el, lui; elî, lor. Ia, hei, ia; ele, lor. şă, se; Conj. li, lu, lă, li; Fem. li, u, lă, le.

Istr. Abs. masc. iă, iă, aiă. ieli, iei, aiei; Conj. (ă)l, li(oi). li, l(e); Fem. ia, ia, aiă. iale, iale, aiale; Conj. vo, o, la. li(oi), le, l(e). aîre, sê.

Exemple arhaice şi excepţiuni: *eli* 141; *eal* 301. *b.* 360, 2; *elu* 2. 5. 6. 14. 14*, 2. 27, 1. 3. 54, 2; *iei* *b.* 68, 2. *lui* 25. 35; *lu* v. Articol. *el* 1. 2. 5. 18. 26, 2. 192; *eai* 1. 300, 3. 307; *lor* 1. 9. 19, 2. 28. 34, 3; *eah* 142; *ceah* 136, 2; *ê* 307. *b.* 85. 171, 2. 3; *ei* 29, 2; *eai* 306, 3. *b.* 83. 86; *eale* 8*, 2. 24, 2. 84, 2. 40, 3. 42, 2. 231; *elê* *b.* 73; *iale* 57. 94, 2. 167, 3. 349; *i* 2. 17, 3. 19, 3. 26, 2. 30, 3. 33. 39, 3. 51, 2; *î* *b.* 212, 2; *ei* 216, 2; *e* *b.* 360; *-l* 7. 18; *le* 8. 23; *l* 7; *lă* 13; *dî* 213; *i* 2*, 2. 7. 8. 13. 15, 2. 18. 27, 2. 46, 2. 50, 2. 213; *le* 46; *lă* 5*, 2. 7*; *sine* 46, 3. 50, 2; *sîmre* 4*, 3; *sîne* 364; *sîni* *b.* 360; *şie* 285. *b.* 14; *şiea* 313, 2; *-pî* 2. 235, 2; *îpî* 167; *-p* 362, 2. *b.* 51, 3. 120, 2. 122; *elu-pî* 7. 21. 128, 2; *lui-pî* 328, 2. *b.* 62, 3. 107. 203, 3; *ei-pî* 21, 3. *b.* 79, 3. 107, 2; *loru-pî* 21, 3. *b.* 57, 3. 83, 2; *sine-mî* 316, 2; *sine-pî* *b.* 5.

Macedor. Plur. Nom. *eli* *b.* 263, 3; *eli* *b.* 276, 3; *a hei* *b.* 267, 2; D. *li* *b.* 263, 3. 264, 3. 265, 3. 266; *ili* *b.* 270. 272; *ili* *b.* 281; *li* *b.* 272, 3; Ac. *-li* *b.* 272, 2; *lu* *b.* 272; *lă* *b.* 265, 3. 266, 2; *lă* *b.* 276, 2. 279, 3; *le* *b.* 273, 3; *li* *b.* 266.

Istr. Sing. Nom. *egl* *b.* 283; G. *teili* *b.* 282, 3; D. *lu* *b.* 283, 3. 284, 2. 3. 285; Plur. Nom. *teit* *b.* 282, 2. 286, 3; D. *lu* *b.* 283; *ia* *b.* 284, 2; *liet* *b.* 283, 3; *li* *b.* 284, 2; *li* *b.* 283, 3.

2. *nus*. Simplu.

A) *nus*, *nusă*. *nuşi*, *nuse*.

Artic. *nusul*, *nusa*. *nuşii*, *nusele*.

Macedor. *năsu*, *năsă*, *năşi*, *năse*.

B) Sing. masc. *însu*; fem. *însă*; Plur. masc. *înşi*; Fem. *înese*.

Compus cu pron. conjunctive.

1. Sing. masc. *însu-mî*; Fem. *însa-mî*; Plur. masc. *înşi-ne*; Fem. *înese-ne*.

2. Sing. masc. *însu-ţi*; Fem. *însa-ţi*; Plur. masc. *înşi-vă*; Fem. *înese-vă*.

3. Sing. masc. *însu-şi*; Fem. *însa-şi*; G. D. *înese-şi*; Plur. masc. *înşi-şi*; Fem. *înese-şi*.

Masc. Nom. *dănsul*; G. D. *-lui*; Plur. Nom. Ac. *dânşii*; G. D. *dânşilor*.

Fem. Nom. *dânsa*; G. D. *dânsei*; Plur. Nom. Ac. *dânsele*; G. D. *dânselor*.

Macedor. *însuni*, *însuţi*, *însuşi*, *însuşă*. *înşină*, *înşivă*, *însuşi*, *însuşă*.

Exemple arhaice şi excepţiuni:

nus 100, 2. 102, 2. 103, 3. 187, 2.

nusul 18, 2. 21, 2. 58, 2. 85, 3; *nuşi* 15, 2. 85, 3; *nusa* 108, 3. 188, 1. 2; *nusele* 81.

însu 15. 231, 2. 232, 1. 2; Plur. *înşi* 306, 3.

Masc. Conj. *însul* 99. 137, 3. 139, 3. 186; Plur. masc. *însu-mi* 92, 3. 98, 2. 138, 3. *b.* 363, 2.

însu-ţi 113, 2. 192, 3. 186. 345, 3. *b.* 48. 119. 149, 2. *b.* 208, 2.

însu-şi 15, 2. 41, 3. 44, 2. 47, 3. 56. 62. 69, 2. 88, 2. 97, 3. 100, 2. 182. 231, 2. 309, 3. 316. 317, 2. 342, 2. 367, 3. *b.* 21. 73. 80, 3. 120. 127. 163.

înşi-ne 44, 3. 109, 2. *b.* 124, 3. 154, 2.

înşi-vă 46, 2. 50. 140, 2.

înşi-şi 46, 3. 60, 2. 111. 130, 3. 278, 2.

Fem. *însă* 110. 188; Plur. *înce* 229, 2. 3; Comp. s. *însă-mi* 53; *însa-fi* b. 194; *însă-fi* 141. b. 163, 2; *însa-ş* b. 179, 2. 363, 2; Plur. *însă-şi* b. 87, 3; *înce-ş* 32. *adîno-voi-şi* 12*, 2; *adîno-ci-şi* 12*, 2; *adînpi-şi* (semet ipsos) 12*.
cătr'âns 108, 3; *-însu* 31. 365, 3; *di însul* 48, 2. 84, 3; *di însu* 366, 2; *d'îns* 367, 3; *d'înpîi* 15, 8. 59, 3; *dânsăle* Fem. plur. b. 132, 3.
într'ânsul b. 167; Fem. *într'ânsă* 8; Plur. masc. *-ânpîi* 11. 15, 3. Fem. *într'ânsile* b. 91, 2; *dentr'ânse* 57.
pre îns 67. 280. 286, 2; *pre însul* 185, 1. 2. 187, 2. 3. 267, 3; *prînsul* 82; *-însu* 51, 2; *prînsu* 365; *prînpî* 50, 2. 183, 3; *prînpî* 367; Fem. *pri însă* 366, 2; *pre-însăle* 187, 3; Plur. *pre înpîne* 241; *sprensă* 14; *springî* 15, 3; *spreînsul* 247, 3.

II. Pronume posesiv.

A) Nearticulat.

a) cu subiectul în singular:

1. Sing. masc. *mîeu*; Fem. *mea*; G.D. *mele*; Plur. masc. *mîei*; Fem. *mele*.
2. Sing. masc. *tău*; Fem. *ta*; G.D. *tale*; Plur. masc. *tăi*; Fem. *tale*.
3. Sing. masc. *lui*; Fem. *ei*; Sing. masc. *său*; Fem. *sa*; G.D. *săi*, *sale*; Plur. masc. *săi*; Fem. *sale*.

b) cu subiectul în plural:

1. Sing. masc. *nostru*; Fem. *noastră*; Plur. masc. *noştrî*; Fem. *noastre*.
2. Sing. masc. *vostru*; Fem. *voastră*; Plur. masc. *voştrî*; Fem. *voastre*.
3. Sing. Plur. masc. fem. *lor*, *său*.

B) Articulat.

al mîeu, a mea; al mîei, ale mele, etc.

Macedor. *ameu, nîu; a mei, a mea. amele. ateu, tu; atel. ata, ta; atale. su, sa; (săi). a nostru, a noştri; a nostra, a nostre. a vostru, a voştri; a vostra, a vostre.*

Istr. Masc. *mén, téu; noştru, voştru; (luţela?) (a)lor. Fem. mê, tê; noştrê, voştrê; (luţêla?) (a)lor. Plur. masc. melî, telî; noştrî, voştri; luţeltî, (a)lor. Fem. melî, telî; noştre, voştre; (luţeltî?), (a)lor.*

Exemple arhaice şi excepţiuni:

Masc. *meu* 6; *mîeu* 1*, 3. 4. 14, 3. 47, 2. 100; *mîeau* 366, 3; *mîu* 87. 102, 3.

Fem. *mê* 4. 5. 11, 3; *me* 1. 135, 2. 208. 299, 3. 302. 365, 3. b. 57, 3. 84, 2. 95, 3. 138, 2. 179, 3. 183; *meah* 141, 3; G. *me* 7. Plur. *mêle* 3. 4. 8. 12. 13; *melî* 365, 3. b. 57, 3; *mele* 9; *îei* b. 69, 2.

Macedor.: *a meu* b. 269, 2.

Istr. Plur. *melî* b. 284.

Plur. *nostru* 1. 3. *noştri* 32. 66, 2; *-try* 76, 3; *noştri* 69, 2. *noastră* 9. 38, 2; *noastră* 45. 141, 2. b. 84, 2. 233; *noştre* 37, 3. 45, 2. 48, 3. 363, 3.

Istr. *nostra* b. 284, 3; Plur. *noştre* b. 283. 284, 3.

Sing. Plur. *său* 5. 11*, *seu* 2; *săi* 5. 12, 2. 16, 2; *sei* 71, 3. b. 12; *sîi* b. 371, 3; *sa* 1. 2; *sale* 2. 3. 9. 34, 2; *săli* b. 82, 3. 119, 2.

Macedor. *su* b. 279, 2. 280, 2.

Istr. Masc. *sev* b. 286, 2; Fem. *sac* b. 284, 2.

III. Pronume demonstrativ.

1. *acest, cest.*

A) Nearticulat.

Masc. *acest, acestui; acești, acestor.* Fem. *această, acestel; aceste, acestor.*

B) Articulat.

Masc. *acesta, acestuia; aceștia, acestora.* Fem. *aceasta, acestela; acestea, acestora.*

a) *cest, cestui; cești, cestor. ceastă, cestel; ceste, cestor.*

b) *cesta, cestuia; ceștia, cestora. ceasta, cestela; ceste, cestora.*

a) *ăst, ăstui; ăști, ăstor. astă, astel; aste, astor.*

b) *ăsta, ăstua; ăștia, ăstora. asta, astela; astea, astora.*

Exemple arhaice și excepțiuni: Masc. *acesta* 5. 21. 30,3. 66; *-lo* 43,3; *-ti* 88; *acieta* b. 56. 132,3. 359,2; *acistu* 87. b. 172; *acestuea* 17,2. 77; *-ue* b. 196,2; *acelă* 15. 31,3. 34,2. 49,3. b. 247; *aceal* b. 213,3; *acepte* 2,2. 184; *aceptă* 15. 18,3. 77. 100,2. 165,2; *-tea* 49,3. 116,3. 184,2; *-ești* b. 197,2. 198. 222,2; *acelor, -ra; cest* 31. 36,2. 44,3. 74,3. 93. 102,3; *cesta* 162,2. 170,3; *cestui* 23; *-uea* 32; Plur. Nom. Ac. *cești* 26,2. 3. b. 107; *cești* 216,2; *ceapți* b. 11,3; *ceptă* 85; G. D. *cestor; cestora* 128; *ăst* b. 260. 362,2; *ăsta; ăstua* b. 355,2; *acetaș* 1*. 11,3. b. 8. 39,2. 53,2. 55,2. 163,3. 195,3; Plur. *alești* 226,3.

Macedor. *aistu* b. 265,2. 271; *aistui* b. 271,3; Plur. *aiești* b. 266.

Fem. *ăcsta* 2. 4. 13,2. 30,2. 36,3. b. 61,3; G. D. *aceptiș* 23. 46. b. 82,3. 251,3; *-tie* 306,3; *-tica* 331,2. b. 21,2. 215; *acetieta* 159,2. 160; *aceptieta* b. 10,2; *aceaste* 77,3; *-tea* 123; *ăstă* 23,2. 24,3. 26. 27,2. 38,2. 91,3. 96,3. 118,3. 131,2. 151,2. 196,3. 348,2; *căstă* 62,2; *ceptiș* 32. 36,3. 79,3. 80,2. 125,2. 131,3; *căste* 25,2. 28,2. 38. 131; *ceste* b. 103,2. 313; *ăcetaș* 319. 320—322; *aceptieapți* 331,2; *astă* b. 360,3; *aste* b. 105. 323,3; *astea* 259,2. b. 261; *astor* b. 315,3.

Macedor. *aista* b. 263,3. 264,2. 278,2; *acelă* b. 273,2; *aistel* b. 267,2. 3; *aiste* b. 264,3.

Istr. *ăcsta* b. 284,2.

2. *acel.*

A) Nearticulat.

Masc. *acel, acelu; acel, acelor.* Fem. *acea; acelei. acele; acelor.*

B) Articulat.

acela, aceluia; aceii, acelora. Fem. *aceea, aceleia. acelea, acelora.*

a) *cel, celui; cei, celor. cea, celei; cele, celor. cela, celuia; cei, celora. ceea, celeia; ceea, celora.*

b) *ăl, ălui; ăi, ălor. ă, ălei; ale, ălor. ăla, ăluta; ăia, ălora. a, alei; alea, alora.*

Macedor. *ațelu, ațelui; ațelii, ațelor. ațea, ațeliei; ațele, ațelor.*

Exemple arhaice și excepțiuni: Masc. *cel* 27,2. 31. 79,2. 80,2. 157,2; *ceal* b. 9; *căl* b. 56; *cela* 4*. 3. 4. 9. 26,3. 29,2. Nearticulat: *cel* 26; *cie* 365,3; *cii* b. 83. 143,3; *cè* 363,3. Articulat: *ceea* 2*,3. 9*. 10*. 1. 2. 9. 19,2. 3. 28,2. 52,2. 155. 247,3. 349,3; *cela* 106; *căl* 8; *cel* 50,3. 83,3; *cee* 16,3. 54,2; *ciea* 266,2. 366; *cîia* b. 57,3. (*ăi* Plur. *-i* b. 326,3.) *celora* 3*,2. 1. 18. 19. 47,3. 84,3.

Macedor. *ațel* b. 267,3; Plur. *ațeli* b. 265.

Banat. Plur. *peț* b. 262,2.

Fem. *cea* *ă*. 11. 299; *că* 17, 2. 29, 2. 340, 2; *ca* 34. 198. *că* 363, 3. *ă*. 56. 57. 64, 2. 83, 2. 114, 2. 142, 2. 181, 3. 197, 3. 292, 2; *ceu* 141, 2. 142, 2; *ce* 12*, 2. *căea* 3*, 2. 29, 2. 31, 2. 128, 2. 137, 3; *căea* 29, 3; *cei* 9. 95, 3. 107. *ă*. 5, 2. 106, 2. 164, 2; *cei* 306, 3; *ce* 15*, 2; *cele* 2; *cile* 5. 24, 2. 25, 3. 42, 3. *ă*. 22, 3; *ceale* *ă*. 357; *celi* *ă*. 65. 120, 3; Art. *căle* 4. 24, 3. 29, 2. 31, 2; *călea* 34. 50. *ă*. 13, 2; *cealea* 8; *căle* 6*, 3; *căle* 8.

Istr. Plur. *celi* *ă*. 283, 2.

cel-alt G. D. *celuț-alt* *ă*. 355, 2; Plur. *celălți* *ă*. 126, 3; *călanți* *ă*. 97, 3; G. *celoralalți* *ă*. 84, 2; *ceea-lalți* 66, 2; Fem. *cealaltă* *ă*. 84, 2; *cealaltă* *ă*. 325, 2.

Plur. Fem. G. D. *celoralalte* *ă*. 357, 2.

IV. Pronume relativ și interogativ.

A) Nearticulat.

1. Masc. *care*; G. D. *cărui*; Fem. *care*; G. D. *cărit*; Plur. *car*; G. D. *cărur*.

B) Articulat.

Masc. Nom. Ac. *carele*; G. D. *cărui*; Plur. Nom. Ac. *car*; G. D. *cărura*.

Fem. Nom. Ac. *care*; G. D. *cărită*; Plur. Nom. Ac. *carile*; G. D. *cărura*.

1^a *niscare*, se declină *ca* și *care*; Plur. *niscari* 177, 3; *-că* *ă*. 312, 2. 315, 3.

2. *cine*; G. D. *cui*; *cuișă* 13*, 3.

3. *ce* nedeclinabil.

Macedor. *care*, *a cui*. și.

Istr. *cărie*; Fem. *cară*; Plur. Masc. Fem. *cărlui*.

4. Masc. *că*; Fem. *că*; Plur. Masc. *că*; Fem. *că*; G. D. *cător*; Plur. Masc. Fem. *că* 1*, 2.

5. Masc. *at*; Fem. *ată*; Plur. *ată*; Fem. *ată*; G. D. *atător*; Plur. Masc. *ată* 199, 3; *-ă* *ă*. 46, 3. 255, 2; *-a* *ă*. 70, 2; Fem. *ată* *ă*. 47, 2; *ată* 104, 3.

Macedor. Plur. Masc. *ată* *ă*. 280.

V. Pronume nedefinit.

A) Nearticulat.

1. Sing. Masc. *un*; G. D. *unui*; Plur. Nom. Ac. *unit*; G. D. *unor*. Fem. *o*; G. D. *unei*; Plur. Nom. Ac. *une*; G. D. *unor*.

B) Articulat.

Masc. *unul*, *unula*; *unui*, *unora*. Fem. *una*, *une*. *unele*, *unora*.

2. *nime*; G. D. *nimen*, *nimer*.

nimănuș 171, 3. 204, 2; *nemănuș* 159, 2; *nimăruș* 174. 177, 3. *ă*. 178, 3. 350; *nemăru* 230, 2. 245, 3. *ă*. 218; *nimărușă* 198, 2; *ne* *ă*. 11, 2.

3. Masc. *alt*; *altui*; *alt*, *altor*. Fem. *altă*, *altei*; *alte*, *altor*. Art. Masc. *altul*, *altuia*; *alt*, *altora*. Fem. *alta*, *alteia*; *alte*, *altora*. Sing. G. D. *alt* 119, 3. 197. 327, 2; *-uș* *ă*. 189; *-ușă* 51, 2; Plur. Nom. *alt* 87, 2; *alt* 258, 3; G. D. *altor* 88, 2; Fem. G. *alt* *ă*. 208; Plur. Nom. *alt* *ă*. 61.

Istr. Masc. Sing. *ato* *ă*. 282, 2. 284, 2; Fem. *ata* *ă*. 283, 3. 285.

4. Sing. Masc. Nom. Ac. *tot*; Fem. *toată*; Plur. Masc. *toți*; Fem. *toate*; G. D. *tuturor*; Art. *tuturora*.

§. 7. Numerales.

I. Ordinale.

1 un, unu,ună, o (a); 2 doi, două (s); 3 trei (r); 4 patru (A); 5 cinci (s); 6 șase (S); 7 șapte (3); 8 opt (u); 9 nouă (e); 10 zece (f); 11 un-spre-zece (af); 12 doi-spre-zece (af); 13 trei-spre-zece (rf); 20 două-zeci (u); 30 trei-zeci (A); 40 patru-zeci (u); 50 cinci-zeci (u); 60 șal-zeci (ă); 70 șapte-zeci (e); 80 opt-zeci (n); 90 nouă-zeci (u); 100 o sută (ș); 200 două sute (c); 300 trei sute (r); 400 patru sute (s); 500 cinci sute (e); 600 șase sute (x); 700 șapte sute (Y); 800 opt sute (w); 900 nouă sute (u); 1000 o mie (ș); 2000 două mii (ș); 1891 o mie opt sute nouă-zeci și una (ș¹⁸⁹¹).

un: G. D. unul; Plur. unii; G. D. unor. Art. unul, unuia, unui, unora.

Fem.ună, o; G. D. uneii; Plur. une; G. D. unor. Art. una, uneia, unele, unora.

un și o mai slujesc ca articol nehotărât.

doi: G. D. doi; Fem. două; G. D. doi; amândoi, -două, -doi.

zece, sută și mie: G. D. zeci; Nom. Plur. Masc. zeci; Fem. zecile; G. D. zecilor. G. D. sute; Plur. sute, sutele; G. D. sutelor. mii, miile, miilor.

Macedor. unu,ună, doi, dau; trei; patru; ținți; șase; șapte; opt; nau; zece; unsprezece; daosprezece; treisprezece; liniști; treizăști; patru-zăști; ținzăști; șaisăști; șaptezești; optuzăști; nauzăști; ună sută; dao sute; trei sute; ună mie; dao mii. Masc. doilii, doilor; Fem. daole, daolor, treilii, treile, zașelii, zașele. (Bojadshi p. 40.)

Istr. ur, urê; doi, do; trei; patru; ținți; șase; șapte; osân; devet; zăști; urprezești; doiprezești; do-vote-zăști; 21. ur-pre-do-vote-zăști; 30. trei-vote-zăști; 40. patru-vote-zăști; ținți-vote-zăști; devet-vote-zăști; 100. șto; 200. do-vote-șto; milar; doi milar; 1879 milar asen-vote-șto devet-pre-șapte-vote-zăști. (Miklo-sich, Rum. Unters., I, p. 74.)

II. Cardinale.

Masc. întâi, al doilea, al treilea, al zecelea, al o sutea, al o miea. Al dintâi, cel dintâi, al, cel deal doilea etc.

Fem. întâia, a doua, a treia, a patra, a zecea, a o suta, a o miea. cea-, a dintâi, cea-, a deadoua etc.

Macedor. Masc. a intenea, primul; a doilea, a treilea, a patrulea, a ținșilea, a șaselea, a șaptelea, a optulea, a naulea, a zașelea, a unsprezeșlea, a linișșlea; Fem. a intenea, prima; a daoa, a treia, a patrua, a ținșia, a șasea, a șeptea, a optua, a naua, a zașea, a unsprezeșea, a linișșia.

Istr. Masc. prvi; Fem. prvé; doile, treile, patrule, osmile, devetile; deseti, desetê; do-vote-zășile.

întai masc. și fem. 89,3. 180. b. 31. 63,2. 65,2; întâe masc. 8,3; întâi 56. b. 50,3; ai doi 6; al doilea 110,2; al treile, al șasele, al noile, al unsprădecele 180,2. 3; al șeseale b. 11; Fem. întâea 29,2. 115. 309,2. b. 26; întâe 249,3; a doa 25. 26,2. 180; a treia, a patra, a cincê, a șesea, a șeptea 115. 180; a treie, a cince, a șasea, a șapte b. 63,2. 65,2; a doao, a șasele, a șapte b. 65,2.

Macedor. de întâi b. 267.

§. 8. Verbul.

I. Verbul auxiliar am.

Infinitiv. a avea, avere:

Indic. Pres.: am, ai, a (au, are); am (avém), ați (avéți), a (au).

- Imperfect:** aveám, aveai, avea; aveam, aveau, avea (aveau).
- Aor.:** avúí, avúşi, avu; avum (avurám), avut (avureşi), avu (avură).
- Perfect:** am avut, ai-, a- (au-); am-, aşi-, a (au) avut.
- Plusqpf. I:** avúsem, avuseşi, avuse; avusem (-serám), avuseşi (-sereşi), avuse (-será).
- II:** avusésem, avuseseseşi, avusesese; avusesem (-seserám), avuseseseşi (-sesereşi), avusesese (-seserá).
- IIIa:** am fost având, ai-, a (au-); am-, aşi-, (a) au fost având.
- IIIb:** am fost avut, ai-, a (au-); am-, aşi-, (a) au fost avut.
- Futur. I:** voiu avea, vei-, va-; vom-, veţi-, vor avea.
- IIa:** voiu fi avut, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi avut.
- IIb:** voiu fi având, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi având.
- IIIa:** voiu fi fost având, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi fost având.
- IIIb:** voiu fi fost avut, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi fost avut.
- Conj. Pres.:** să am, să ai, să ară; să avem, să aveţi, să ară; *sau:* să aib, să ai bi, să aibă; să avem, să aveţi, să aibă.
- Perfect I:** să fiu având, să fi-, să fie-; să fim-, să fiţi-, să fie având. *sau:* să fi având eu, tu.
- II:** să fiu avut.
- Plusqpf. I:** să fiu fost având.
- II:** să fiu fost avut, să fi-, să fie-; să fim-, să fiţi-, să fie fost avut. *sau:* să fi fost eu avut. *sau:* să fi fost avut eu.
- Futur.:** voiu să am, vei să ai, va să aibă; vom să avem, veţi să aveţi, vor să aibă. *sau:* o să am, o să ai etc., *sau:* am să am, ai să ai, are să aibă; avem să avem, aveţi să aveţi, are să aibă. *sau:* am a avea, ai-, are-; avem-, aveţi-, au a avea, *sau:* am avea-re.
- Optat. Pres.:** aşi avea, ai-, ar-; am-, aşi-, ar avea.
- Imperfect:** vream avea, vream, vrea-; vream-, vreaşi-, vrea avea. *sau:* vream-re-aşi, -ai, -a (ar); -am, -aşi, -ar (a).
- Perfect I:** aşi fi având, ai-, ar-; am-, aşi-, ar fi având. *sau:* fire-aşi având, fire-ai-, fire-a-, fire-am-, fire-aşi-, fire-ar-având. *sau:* de aşi fi având, *sau:* să aşi fi având.
- II:** aşi fi avut, de aşi fi avut *sau:* să aşi fi avut.
- Plusqpf. I:** aşi fi fost având, ai-, ar-; am-, aşi-, ar fi fost având.
- II:** aşi fi fost avut, ai-, ar-; am-, aşi-, ar fi fost avut.
- Cond. Pr. I:** de aşi avea, de ai-, de ar-; de am-, de aşi-, de ar avea. *sau:* să aşi avea.
- Imperfect:** de vream avea; *sau:* să vream avea.
- Perfect I:** de aşi fi având; *sau:* să aşi fi având.
- II:** de aşi fi avut; *sau:* să aşi fi avut.
- Plusqpf. I:** de aşi fi fost având; *sau:* să aşi fi fost având.
- II:** de aşi fi fost avut; *sau:* să aşi fi fost avut.
- Futur.:** de voiu avea, de vei-, de va-; de vom-, de veţi-, de vor avea.
- Imperativ:** aib, aibă; aveţi, aibă.
- Infinitiv:** a avea, avere.
- Perfect:** a fi avut.
- Plusqpf.:** a fi fost avut.
- Part. Pres.:** având.
- Perfect:** avut.
- Futur.:** albător (avutor?).
- Supinu:** de a avea, de a avere.

Macedor.

Indic. Pres.: amu, ai, are; avemu, aveți, au.

Imperfect: aveamu, aveai, avea; aveamu, aveai, avea.

Aor.: avui, avuși, avu; avumu, avutu, avură.

Perfect: am avută, ai-, are-; avemu-, aveți-, au avută.

Plusqpf.: aveamu avută.

Futur. I: voiu avere, vrei-, va-; vremu-, vreți-, voru avere.

II: va si amu, va si ai, va si aibă; va si avemu, va si aveți, va si aibă.

Conj. Pres.: si furi că eu amu, -că tu ai, -că elu are; -că noi avemu, -că voi aveți, -că elți au.

Imperfect: si furi că eu aveamu.

Aor.: si furi că eu avui.

Perfect: si furi că eu am avută.

Plusqpf.: si furi că eu aveamu avută.

Futur. I: cando eu voiu avere, cando tu vrei avere.

II: cando va si amu, -si ai, -si aibă.

Cond. Fut.: si avurim, si avuri, si avuri; si avurimu, si avuritu, si avuri.

Imperativ: ai, aibă; aveți, aibă.

Infinitiv: avere.

Partic.: avundu, avundalui.

Istriian. vè.

Indic. Pres.: (a)m, (á)ri, i; (á)re, a; (á)ren, an, (á)reț, aț, (á)ru, a.

Imperfect: vé(v)u, vévi, vèvè; veván, vevát, vé(v)u.

Perfect: am vut.

Plusqpf.: ve(v)u vut.

Futur.: voi vè.

Conj. Pres.: (á)vu, (á)ti, (á)ie; (a)lén, (a)lét, (á)vn.

Cond. (Opt.): réz vè, rèi vè, rèi vè; rên vè, rêț vè, rê vè.

Imperativ: á(ú) (1. Plur.) aréme; 2. arét.

Infinitiv: vè.

Partic.: vut.

Exemple arhaice și excepțiuni: am 3. 9. 31. 108,2; amu 4. 5. 139,3; -mu 92,2. 217,2. 220; ai 2,2. 108,2; -i 2. 3. 306. b.47; au, -u 2,2. 3. 5. 25,2. 35. 41,2; am (avem) 19. 34*. 346,2; avám 21,2. 23. 26,2. 30,2. 31,2; avemu 55,3; ași 5. 8. 109; au 31. 37; avém 299; avèi 298,2; aveá 18. 132. 310,2; avè 6. 110. 198,3. b. 62,3. 64,2. 119,2. 134,3. 139,3; avú 15. 17,3. 296,2; avusése 351,2; vii avè b. 123; va avè 142. b. 66,3. 67,2; iți avè b. 225,2; vor avè b. 220,2; or avea b. 103,2; voiu fi având b. 221; am fost având b. 34; am fost avut 354; ași avea b. 47; ar avea 339,2. b. 241; are avea 52,2. 3. 76,3. 121,3; ará avea 21; ari avea b. 14; ași avea fi având b. 148,2; de va avea 291; de om avea 197; sá aib 207,3. b. 78. 95. 98; aibu 207,2; sá aibi 33. 40,2. 108. 291,3. b. 49. 77,2. 78. 295,3; sá aibă 5. 16. 20,2. 32. 35. 45,3. 47. 50; va sá aibă 338,3; sá fiu avut 360. 361,2; avè b. 181,2. 243; a fi avut b. 173; avându 110,3. 187,2. 296,2. 349. b. 17,2.

Macedor. am b. 265; ai b. 264,2; are b. 270,2. 274,3; era aveam (Perf.) b. 264,3.

Istr. am b. 284,2; Io'm b. 286,3; Io'n b. 282,3; ai b. 284,2; av, a b. 284; o b. 292,2; ara b. 284,2; amo b. 282,3; arem o b. 282,2. 3; aren

đ. 286,3; Impf. avea đ. 283,3; vut-a đ. 286,3; Fut. ver avea đ. 285; va avea đ. 284,2; Opt. raş đ. 285,2.

II. Verbul auxiliar *sânt*.

Infinitiv. *a fi, a fire (a hi, a hire)*:

Indic. Pres.: sânt (is), eşti, este (e); sântem, sâneţi, sânt (is).

Imperfect: eram, erai, era (erau); eram, eraţi, era (-au).

Aor.: fui, fuşi, fu; furăm (fu), fureţi (fut), fură (fu).

Perfect: am fost, ai- a- (au); am-, aţi-, au (a) fost. *sau:* fost-am, -ai.

Plusqpf. I: fuséi, fúseşi, fúse; fúsem (-serăm), fúseşi (-sereti), fúse (-seră).

II: fusésem, fuseseşi, fusése; fusésem (-sésărăm); fuséseşi (-sesereti); fusese (-seseră).

Futur. I: voi fi, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi. *sau:* oi fi, ei fi, a (o) fi; am (om) fi, eţi fi, or (o) fi.

II: voi fi fost, vei-, va-; vom-, veţi-, vor fi fost.

Optat. Pres.: aşi fi, ai-, ar-; am-, aţi-, ar fi. *sau:* fire-aşi, fire-ai, fire-ar; fire-am, -aţi, -ar.

Imperfect: vream fi, vreal-, vrea-; vream-, vreaţi-, vrea fi.

Perfect I: aşi fi fost, ai-, ar-; am-, aţi-, ar fi fost. *sau:* fost-aşi fi, fost-ai fi, fost-ar fi; fost-am fi, fost-aţi fi, fost-ar fi.

II: fire-aşi fi fost, fire-ai fi fost, fire-ar fi fost; fire-am fi fost, fire-aţi fi fost, fire-ar fi fost.

Futur.: fire-aşi să fiu, fire-ai să fi, fire-ar să fie; fire-am să fim, fire-aţi să fiţi, fire-ar să fie.

Cond. Pres.: de aşi fi, de ai fi, de ar fi; de am fi, de aţi fi, de ar fi. *sau:* să aşi fi.

Imperfect: de vream fi, de vreal-, de vrea-. *sau:* să vream fi. *sau:* de eram să fiu, de erai să fi, de era să fie. *sau:* să eram să fiu.

Perfect: de aşi fi fost, de ai fi fost, de ar fi fost; de am fi fost, de aţi fi fost, de ar fi fost.

Futur.: de voi fi, de vei-, de va-; de vom-, de veţi-, de vor fi. *sau:* să voi fi.

Conj. Pres.: să fiu, să fi, să fie; să fim, să fiţi, să fie.

Imperfect: eram să fiu, erai să fi, era să fie.

Perfect: să fiu fost, să fi fost, să fie fost; să fim fost, să fiţi fost, să fie fost. *sau:* să fi fost eu, tu- (*sau:* a fost să fie).

Futur.: voi să fiu, vei să fi, va să fie; vom să fim, veţi să fiţi, vor să fie. *sau:* o să fiu, o să fi, o să fie; o să fim, o să fiţi, o să fie. *sau:* am să fiu, ai să fi, are să fie; am să fim, aţi să fiţi, are să fie. *sau:* am a fi, ai a fi, are a fi. *sau:* are a fire.

Imperativ: fi, fie; fiţi, fie.

Inf. Pres.: a fi, fire.

Perfect: a fi fost.

Part. Pres.: fiind.

Perfect: fost.

Futur.: fiitor.

Gerundiu: fiind.

Supinu: de a fi, de a fire.

Macedor.

Indic. Pres.: escu, ești, este (ê); himu, hiți, suntu.

Imperfect: eramu, erai, era; eramu, erași, era.

Aor.: fui, fuși, fu; fumu, futu, fură.

Perfect: am fută, ai-, are-; avemu-, aveți-, au fută.

Plusqpf.: aveamu fută, aveai-, avea-; aveamu-, aveaiși-, avea fută.

Futur. I: voi hire, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va hire.

II: va si hiu, va si hit, va si hibă; va si himu, va si hiți, va si hibă.

Conj. Pres.: si furi că escu, si furi că ești, si furi că este.

Imperfect: si furi că eu eram, si furi că tu erai.

Aor.: si furi că eu fui.

Perfect: si furi că ea am fută.

Plusqpf.: si furi că ea aveam fută.

Futur. I: cando voi hire, cando vrei hire.

II: cando va si hiu.

Cond. (Opt.) Futur.: si furimu, si furi, si furi; si furimu, si furitu, si furi.

Imperativ: hi, hibă; himu, hiți, hibă.

Infinitiv: hire.

Part. Pres.: fundu, fundalui (hiindu).

Perfect: fută.

Istriian. fi.

Indic. Pres.: (ă)som, (ă)ști, (ă)I; (ă)smo, (ă)ște, (ă)s.

Imperfect: lăru, ieri, ieră; leran, lerat, lăru.

Perfect: am fost, (ari)i fost, (are)a fost. *saw: fost-am.*

Plusqpf.: vévu fost, vevi fost, vèvé fost.

Futur.: voi fi, ver fi, va fi; ren fi, veș fi, vor fi.

Conj. Pres.: fi(v)u, filii, file; fiđen, fiét, fi(v)u.

Cond. (Opt.): răs fi, rări fi, rə fi; rən fi, rəș fi, rə fi.

Imperativ: fi, (1. Plur.) fiétme, 2. fileș.

Infinitiv: fi.

Part. Perf.: fost.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Indic. Pres.: *sânt* 21,3. 33. 40. 44,2. 293. *b.* 17; *sântu* 4. 16,2. *b.* 57,2,3; *sânti* 108,3; *sintu* 138,2; *sintu* 139,2. 324; *sintu* 6; -s 46; *ești* 2. 9. 10,2. 21. 32. 39,3. 65. 82,2. 86,2. 96,2. 108. 129,2. 136,3. 153,3. 323,3. *b.* 17,2,3. 94; *epți* 35,3; *epi* 303. *b.* 5,2,3; *capți* 1; *test* 226; *este* 44,2. 70,3. 165. *b.* 55,3. 65. 109,3. 210; *taste* 25,2. 35,3. 38,2. 45,2. 47,3. 51. 57,1,3. 62,2. 65. 76,2. 84,2,3. 86,3. 99. 102. 143. 166. 314,3. 340,3. *b.* 4. 26. 31. 37,2,3. 69,3. 189. 200. 357; *este* 1. 2. 6. 10. 11,2. 15,3. 16. 19,2. 29. 30. 32. 33. 35. 41. 55. 126. 146,2. 183,2. *b.* 9,2. 10; *eastă* 2; *estă* 197; *estea* 198,3; *estă* 141,3; *esti* *b.* 120. 142. 359; *tasti* *b.* 113; *test* 226,2,3; *e* 2. 3. 6. 11,2. 12,3. 14. 16,2. 18,2. 19,2. 30. 31,2. 34,2. 61,2. 83,2. 111. 262. 316,3. *b.* 168,3. 250,2; *te* *b.* 250,3; -i 13. 29,3. 30. 36,3. 48,3. 51. 55,2. 108,3. 114,3. 144. 154. 155,2. 201. 254,3. 364. *b.* 14. 95. 113,3; *i* 136,2. 139; *it* 56. *b.* 105,3. 138; *it* *b.* 300,3. 351,3; *sântem* 27,2. 85,3. 96,3. 124,3. 126,3. 165. 179,3. 262,2. 318,2. *b.* 16,2. 101; *sântemă* 137,2; *sintem* 48,3; *sintem* 101. 112. *b.* 183,3; *somu* 55,3; *sântoși* 86. 88. 96,3. *b.* 28,2. 210,2; *sântă* 128,3. 366; *sintăși* 46,3. 51,2; *seși* 54,2; *sânt* 16.

25,2. 29,3. 32,2. 42,2. 82,2. 87. 95. 99. 112,3. 129. 148,2. 157. 313,2. 331. 338,2. *ă*. 27. 246,3; *sântu* 1. 126. 172. *ă*. 48,2; *sînt* 215,2; *sîmt* 35,2. 59,2. 77,3. 78,2,3. 109. 115. 117,2. 118. 121. 122,2. 123; *sântu* 180,3. 182,2. 217,2. 219,3; *siml(u)* 45,3. 47,3. 48. 49. 50. 51,3. 52,2. 76,3. 116,2. 137,2. 140,2. 141,3; *simpl* 226. 227; *sintu* 2,2. 145,2. 149,2. 152. 193,2. 197. 199,3. 201. 323,2. *ă*. 9,2. 12,2. 82,3. 197,2; *-ă*, *-e* 2. 12,2. 36,3. 40. 42. 49,3. 83,3. 85,2. 93,2. 99. 112,2. 114,2. 153,2. 154,2. 179,2. 184. 203,3. 363,2,3. *ă*. 95; *te* *ă*. 103; *ă*s *ă*. 300,2. 320,3. 351; *-se* 28; *Ń* 36,3.

eram 268; *era* (1. sgl.) 18,2,3. 19; *era* 267,2; *eră* 2. 8. 15,2. 20. 27. 30,3. 33,2; *era* 47,3; *era* 21,2. 35,2; *fu* 2. 6. 7. 15. 18,2. 20. 26,3. 30,3. 32,2. 34. 38. 57. 82. 101. 164,3. 215. 254,3. 265,2. 308,3; *fum* 302. 318,3; *fură* 67,2,3. 84,2. 184,3. 215,3. 232. 306,2. 308,3. *ă*. 167,3; *fusei* *ă*. 293,2; *fusă* 182,2,3; *fusă* *ă*. 191,2; *fuset* 195,2; *fuseră* *ă*. 168,2; *am fostu* 3. 104; *au fostu* *ă*. 60. 61; *a* 11 *fost* 262,3; *au fostu* 5. 24. 48. *ă*. 13. 25,2. 353; *fost-au* *ă*. 36,3. 134,3. 188,2; *fusese* *ă*. 352; *fusesea* 6; *fusese* 163,3. 232,2; *voiu* *fi* 81,3; *vei* *fi* 35,2; *vi* *fi* *ă*. 135,2; *va* *fi* 4. 15,3. 17,1,2. 28,2. 99; *o* *fi* *ă*. 224; *ve* 11 *fi* 3. 77,2. 96,3; *vor* *fi* 9. 10,3. 36. 54. 78,3; *fi-voiu* 3; *fi-va* 25. 368, *ă*. 218,2; *fi-ve* 19,2. 20; *fi-vor* 112,3. 310; *voiu* *hi* 4; *oi* *hi* 266; *va* *hi* 47,2. 48. 69,2. 105,3. 108. 161. 175,2; *o* *hi* *ă*. 260; *voiu* *hi* 48,3; *vor* *hi* 52,2. 104,2; *hi-va* 188,2; *va* *fi* *fost* 122.

Optativ: *a* 11 *fi*, *ai* *fi* 113,2; *ar* *fi* *ă*. 8. 52,3. 95,3. 114,3. 160,2. 170,3; *ară* *fi* 34. 36. 127,2; *are* *fi* 76,3. 79,2. 119. 120; *ai* *hi* 256; *ar* *hi* 148,2. 256,2. *ă*. 260,2; *are* *hi* 52,2. 138; *ai* *fi* *fost* *ă*. 132; *ar* *fi* *fost* 244,2. 292,3. 297,2. 339,2. *ă*. 150,3; *ară* *fi* *fost* 274; *vră* *fi* *fost* *ă*. 213,2; *ar* *hi* *fost* 319,2. 324,3; *are* *hi* *fost* 138,2. 287,3; *vră* *hi* *fost* 138; *de* *are* *hi* 48; *de* *ai* *hi* *fost* 139,2. 188; *de* *are* *hi* *fost* 48.

Conjunctiv: *să* *fiu*, *să* *fi* 6. 33. 285,3; *să* *fie* 5. 16,2. 20. 35. 38,3. 70,3. *ă*. 7. 77,3; *să* *fi* *ă*. 144. 359; *să* *fi* 135; *să* *fi* 55; *să* *fi* 55,2; *să* *fi* 3. 4. 96,3. 348,3. *ă*. 38; *să* *hie* 43,3. 46,3. 47,2. 68,2. 74,3. 105. 139; *să* *hi* 93; *să* *hie* *ă*. 258,2; *să* *him* 48,2; *să* *hi* 52,3. 63; *easte* *să* *hie* 200,2; *iera* *să* *hie* *ă*. 261,2; *să* *fie* *fost* 280. 358,2. 361,2. *ă*. 191,2; *să* *fi* *fost* *ă*. 33; *au* *fost* *să* *fie* *ă*. 358,2; *va* *să* *fie* 31,3. 32,3. 38,2. 99,3. 166,2; *vră* *să* *fie* 132,2; *o* *să* *fie* *ă*. 192,3. 315; *vre* 11 *să* *fi* *ă*. 23; *vor* *să* *fie* 76,3. 133,3; *vor* *a* *fi* *ă*. 248; *ai* *să* *fi* *ă*. 320.

Imperativ: *fi* 129,2. 266. 365. *ă*. 182; *fy* 36,2; *fie* 1. 32. 34. 35,2. 128; *hie* *ă*. 260,2; *fi* 20. 28,3. 111,2. 166,3. 240. 365,3. *ă*. 79; *nu* *fi* 13,2. 112.

Infinitiv: *a* *fi* 129,2. 324,3. *ă*. 120. 124,2; *a* *fi* 187,2; *a* *hi* 3. 199.

Particip: *fiindu* 46,3. 52. 70. 108. 137,2. *ă*. 13; *find* 47,2. *ă*. 233,3; *fost*.

Supinu: *de* *a* *hie* 211,3. 212.

Macedor.

Indic.: *escu* *ă*. 266,2. 269,2; *să* *ă*. 272,3; *e* 11 *ă*. 264,3. 266; *hi* *ă*. 281,3; *este* *ă*. 264,2. 3. 255; *easte* *ă*. 268,2. 271; *e* *ă*. 264,2. 271; *himă* *ă*. 268. 276,2; *hi-tă* *ă*. 276,2; *sună* *ă*. 273,2; *fu* *ă*. 268; *fură* *ă*. 281,3.

Conjunctiv: *să* *escu* *ă*. 272,3; *si* *hi* *ă*. 264,3; *să* *hibă* *ă*. 276,3; *va* *si* *hibă* *ă*. 264. 267,2.

Istrian.

Indic.: *saem* *b.* 285; *iesam* *b.* 282, 3; *iești* *b.* 286, 2; *ști* *b.* 283; *i* *b.* 283. 284, 2. 285, 3. 286; *smo* *b.* 282, 3. 286, 3; *esmo* *b.* 282, 3; *seu* *b.* 286, 2; *fia* *b.* 284, 3; *foșt-a* *b.* 286, 3; *fi* *b.* 285.

III. Verbul auxiliar *voiu*.

Infinitivul: *a vrea, vrere.*

Indic. Pres.: *voiu* (oi), *vei* (ei), *va* (a), *vom* (om), *veți* (eți), *vor* (or).

Imperfect: *vream, vreai, vrea; vream, vreați, vrea* (-au).

Aor.: *vrui, vruși, vru; vrum* (*vrurăm*), *vruți* (*vrureți*), *vru* (*vrură*).

Perfect: *am vrut.*

Plusqpf.: *am fost vrut.*

Futur.: *voiu vrea.*

Conj. Pres.: *să vreau, să vrei, să vrea; să vrem, să vreți, să vrea.*

Perfect: *să fiu vrut. sau: să fi vrut.*

Plusqpf.: *să fiu fost vrut. sau: să fi fost vrut.*

Futur.: *va să vreau, -să vrei. sau: o să vreau.*

Optat. Pres.: *ași vrea. sau: vrere-ași.*

Perfect: *ași fi vrut.*

Plusqpf.: *ași fi fost vrut.*

Imperativ: *vrea, vreți.*

Infinitiv: *a vrea, vrere.*

Perfect: *a fi vrut.*

Plusqpf.: *a fi fost vrut.*

Part. Pres.: *vrând.*

Perfect: *vrut.*

Supinul: *de a vrere.*

Alte forme mai vezi în Glosar, s. v. *voesc.*

Macedon.

Indic. Pres.: *voi, vrei, va; vremu, vreți, va.*

Imperfect: *vreamu, vrei, vrea; vreamu, vreați, vrea.*

Aor.: *vru, vruși, vru; vrumu, vrutu, vrură.*

Perfect: *amu vrută.*

Plusqpf.: *aveamu vrută.*

Futur. I: *voi vrere, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va vrere.*

II: *va si voi, -si vrei, -si va; -si vremu, -si vreți, -si va.*

Conj. Pres.: *si furi că eu voi, -că tu vrei, -că el va.*

Imperfect: *si furi că eu vreamu, -că tu vrei, -că el vrea.*

Aor.: *si furi că eu vru.*

Perfect: *si furi că eu am vrută.*

Plusqpf.: *si furi că eu aveamu vrută.*

Futur. I: *cando eu voi vrere, -tu vrei vrere.*

II: *cando va si voi, -va si vrei.*

Cond. Fut.: *si vrurimu, si vruri, si vruri; si vrurimu, si vruritu, si vruri.*

Imperativ: *vrea, va; vremu, vreți, va.*

Infinitiv: *vrere.*

Part. Pres.: vrundu, vrunda lui.

Perfect: vrută.

Istriian.

Indic. Pres.: voi, ver, va; ven, vet, vor.

Imperfect: vré(v)u, vrévi, vré'vâ; vrevân, vrevâŃ, vré(v)u.

Perfect: am vrut.

Plusqpf.: vëvu vrut.

Futur.: voi vrë.

Conj. Pres.: va, va, va; ran, vaŃ (raŃ), va.

Condít.: rëz vrë.

Infinitiv: vrë.

Part. Perf.: vrut.

Exemple arhaice și escepțiuni:

Pres.: *veri* 3*, 3. 13*, 3. 2. 3. 7. 23, 3. 27, 2; *vere* 54; *veŃ* 66, 3; *vëŃ* b. 122, 3. 123; *va* 13*, 3. 12, 3. b. 219; *vâm(u)* 14*, 3. 3. 23. 24, 2. 26, 2. 27. 30, 2. 40, 3; *vem* 56, 2; *vremu* 4*, 3; *vom* 121, 2. 126; *veŃi* 3; *vor(u)* 3*, 2. 78, 3; *vuru* 1*, 2; *oïu* b. 33, 2. 288. 297. 318; *oi* b. 309, 2. 340, 2; *ei* b. 33, 2; *Ń* b. 141, 3; *ăŃ* b. 349, 3; *-i* b. 294. 306, 3. 307, 2; *o*, b. 260, 3. 318. 362, 3; *a* b. 269, 2. 3. 307. 308, 3; *om* b. 365, 3; *-Ń* b. 303. 319, 3; *or* 174, 2. 253, 3. 254. b. 19. 133, 2. 225.

Imperfect: 1. pl. vrë 3*, 3. 5*, 3; 1. pl. vrëmu 6*, 2; *veŃi* 9*, 2; 3. pl. vrë 5*, 2.

Perfect: *uru* 3*; *urură* 5*, 3.

Optat.: *vrëreŃi* 11*, 2; *ară vrë* 5*.

§. 9. Conjugarea verbelor regulate.

I. Conjugarea Ia.

Verbele care au terminațiunea *-a*, *-are* la Infinitiv.

A) *a adun-a, adun-ăre.*

Indic. Pres.: adún, aduní, adună; adunám, adunáŃi, adună.

Imperfect: adunám, adunaí, adună; adunám, adunáŃi, adună (-au).

Aor.: adunái, adunaŃi, adună; adunám (-nárám), adunáŃi (-nareŃi), adună (-náră).

Perfect: am adunát.

Plusqpf. I: adunásem, adunáseŃi, adunáse; adunásem (-serám), adunáseŃi (-sereŃi), adunase (-seră).

II: am fost (*sau:* fost-am) adunând.

III: am fost (*sau:* fost-am) adunat.

Futur. I: voiu adună, veí-, va-; vom-, veŃí-, vor aduna.

IIa: voiu fi adunând.

IIb: voiu fi adunat.

IIIa: voiu fi fost adunând.

IIIb: voiu fi fost adunat.

Conj. Pres.: să adún, să adúni, să adúne; să adunám, să adunáŃi, să adúne.

Imperfect: eram să adún, erai să aduní, era să adune.

Perfect: să fiu adunat, să fií-, să fie; să fim-, să fiŃí-, să fie adunat. *sau:* să fi adunat eu, tu.

Plusqpf.: să fiu fost adunat. *sau:* să fi fost adunat eu.

Futur: vouă să adun, vei să aduni, va să adune; vom să adunăm, veți să adunați, vor să adune. *sau:* o să adun, o să aduni etc. *sau:* am să adun, ai să aduni, are să adune, avem să adunăm, aveți să adunați, au să adune. *sau:* am a aduna (adunare).

Optat. Pres.: ași aduna, ai-, ar-; am-, ași-, ar aduna. *sau:* adunare-ași, -ai, a.

Perfect: ași fi adunat, ai fi-, ar fi-; am fi-, ași fi-, ar fi adunat. *sau:* fire-ași adunat.

Plusqpf.: ași fi fost adunat.

Cond. Pres.: de ași aduna. *sau:* să ași aduna.

Imperfect: de vream aduna. *sau:* să vream aduna. *sau:* de eram să adun. *sau:* de adunam.

Perfect I: de ași fi adunând.

II: de ași fi adunat.

Plusqpf. I: de ași fi fost adunând.

II: de ași fi fost adunat.

Futur.: de vouă aduna.

Imperativ: adună, adune; adunați, adune.

Inf. Pres.: a aduna, a adunare.

Perfect: a fi adunat.

Plusqpf.: a fi fost adunat.

Part. Pres.: adunând.

Perfect: adunat.

Futur.: adunător.

Supinu: de a aduna, de a adunare.

B) Inchoative cu -ez la Indic. Pres. *a lucra, lucrare.*

Indic. Pres.: lucréz, -ezi, -eáză, lucrăm, lucrăți, lucrează.

Imperfect: lucrám.

Aor.: lucrai.

Plusqpf.: lucrasesm.

Conj. Pres.: să lucrez, -ezi, -eze; să lucrăm, să lucrăți, să lucreze.

Imperativ: lucrează, lucreze; lucrați, lucreze.

Infinitiv: a lucra, lucrare.

Part. Pres.: lucrând.

Perfect: lucrat.

Futur: lucrător.

Supinu: de a lucra.

Timpurile compuse se formează întocmai ca la A.

C) Cu terminațiunea -are la Infinit. *a doborâ, doborâre.*

Indic. Pres.: dobor, dobori, doborâ; doborăm, doborăți, doborâ.

Imperfect: doborám.

Aor.: doborâi, doborâși, doborâ, doborărăm, doborărăți, doborârâ.

Perfect: am doborât.

Plusqpf. I: doborâsem.

II: am fost doborât.

Futur. I: vouă doborâ.

II: vouă fi doborât.

III: vouă fi fost doborât.

Conj. Pres.: să dobór, să dobóri, să doboáre (rá); să doborâm, să doborâți, să doboare (rá).
Imperfect: de vream doborâ.
Perfect: să fiu doborât.
Plusqpf.: să fiu fost doborât.
Futur: voi să dobor. *sau:* o să dobor.
Optat. Pres.: ași doborâ.
Perfect: ași fi doborât.
Plusqpf.: ași fi fost doborât.
Imperativ: doboără, doboare; doborâți, doboare.
Infim. Pres.: a doborâ, doborâre.
Aor.: a fi doborât.
Plusqpf.: a fi fost doborât.
Part. Pres.: doborând.
Perfect: doborât.
Futur: doborător.

II. Conjugarea II.

Verbele care au terminațiunea *-ere* la Infinitiv.

A) Verbele cu *-ere* accentuat: a tăcea, tăcere.

Indic. Pres.: tac, taci, tace; tăcém, tăcéți, tac.
Imperfect: tăceam, tăceai, tăcea; tăceam, tăceai, tăcea (tăceau).
Aor.: tăcui, tăcuși, tăcu; tăcui (tăcuiam), tăcuși (tăcureți), tăcu (tăcură).
Perfect: am tăcut. *sau:* tăcut-am.
Plusqpf. I: tăcusem, tăcuseși, tăcuse; tăcusem. (tăcuserăm), tăcuseți (-sereți), tăcuse (-seră).
II: tăcusesem, tăcuseseși, tăcusese; tăcusesem (-saserăm), tăcuseseți (-sereți), tăcusese (-seseră).
IIIa: am fost tăcând.
IIIb: am fost tăcut.
Futur. I: voi tăcea, vei tăcea. *sau:* tăcea -voi, -vei.
II: voi fi tăcând. —tăcut.
III: voi fi fost tăcând. —tăcut.
Conj. Pres.: să tac, să taci, să tăcă; să tăcém, să tăcéți, să tacă.
Imperfect: eram să tac, erai să taci, era să tacă.
Perfect: să fiu-, să fi tăcut. *sau:* să fi tăcut eu, tu.
Plusqpf.: să fiu fost tăcut, să fi fost tăcut. *sau:* să fi fost tăcut eu, -tu.
Futur: voi să tac, vei să taci, va să tacă; vom să tăcem, veți să tăceți, vor să tacă. *sau:* o să tac, o să taci. *sau:* am să tac.
Optat. Pres.: ași-, ai-, ar- (a-); am-, ași-, ar tăcea. *sau:* tăceäre-ăși-, -ai.
Perfect: ași-, ai-, -ar fi tăcut. *sau:* fi re-ași tăcut.
Plusqpf.: ași fi fost tăcut. *sau:* fi re-ași fost tăcut. *sau:* fost-ași tăcut.
Cond. Pres.: de ași tăcea.
Imperfect: de vream tăcea. *sau:* de tăceam. *sau:* de eram să tac.
Perfect: de ași fi tăcut.
Plusqpf.: de ași fi fost tăcut.
Futur.: de voi tăcea.

Imperativ: tac!, tacă; tăceți, tacă.
Inf. Pres.: a tăcea, a tăcere.
Perfect: a fi tăcut.
Plusqpf.: a fi fost tăcut.
Part. Pres.: tăcând.
Perfect: tăcut.
Futur.: tăcător.
Supin: de a tăcea, de a tăcere, de tăcut.

B) Verbele cu -e, -ere neaccentuat: a rupe, rúpe.

Indic. Pres.: rup, rupi, rupe; rupem, rupeți, rupe.
Imperfect: rupeám, rupeai, rupea; rupeam, rupeați, rupea.
Aor.: rupséi, rupséși, rúpe; rúpsen (rupsérám), rúpséți (rupsereți), rúpsen (rupsérá).
Perfect: am-, ai-, a- (au-); am-, ați-, au- (a-) rupt. *sau:* rupt am, -ai etc.
Plusqpf. I: rupsésem, rupséseși, rupsése; rupsesem (-seserám), rupseseți (sesereți (-sesereți), rupsese (-seserá).
II: am-, ai-, a- (au-); am-, ați-, au- (a) fost rupând, — rupt. *sau:* fost-am rupând. *sau:* rupând am fost.
Futur. I: vól-, vei-, va-; vom-, veți-, vor rupe. *sau:* rupe-vól-.
II: vól-, vei-, va-; vom-, veți-, vor fi rupt. *sau:* fi-vól rupt. — rupând.
III: vól fi fost rupt. *sau:* fi vól fi fost rupt. — rupând.
Conj. Pres.: să rup, să rupi, să rupă; să rupem, să rupeți, să rupă.
Imperfect: eram să rup, erai să rupi, era să rupă.
Perfect: să fiu-, să fiți-, să fie rupt. — rupând. *sau:* să fi rupt eu, -tu.
Plusqpf.: să fiu-, să fiți-, să fie fost rupt. — rupând. *sau:* să fi fost rupt eu, -tu.
Futur.: vól să rup, vei să rupi, va să rupă; vom să rupem, veți să rupeți, vor (va) să rupă. *sau:* o să rup, -rupi, *sau:* am să rup, *sau:* am a rupe. *sau:* am a rupere.
Optat. Pres.: ași-, ai-, ar- (a-); am-, ați-, ar rupe. *sau:* rupere-ași.
Perfect: ași fi rupt. *sau:* fire-ași rupt.
Plusqpf.: ași fi fost rupt. *sau:* fost-ași-fi rupt. *sau:* fire-ași fost rupt.
Cond. Pres.: de ași rupe.
Imperfect: de vream rupe. *sau:* de rupeam. *sau:* de eram să rup.
Perfect: de ași fi rupt.
Plusqpf.: de ași fi fost rupt.
Futur.: de vól rupe.
Imperativ: rupe, rupă. rupeți, rupă.
Infinitiv: a rupe, a rupere.
Perfect: a fi rupt.
Plusqpf.: a fi fost rupt.
Part. Pres.: rupând.
Perfect: rupt.
Futur.: rupător.
Supin: de a rupe, de a rupere, de rupt.

III. Conjugarea III.

Verbele cu terminațiune *-i, -ire* la Infinitiv.A) *a dormi, dormire.***Indic. Pres.:** dorm, dormi, doarme; dormim, dormiți, doarme (dorm).**Imperfect:** dormeam, dormeau, dormea; dormeam, dormeați, dormea (-au).**Aor.:** dormii, dormiși, dormi; dormim (dormirăm), dormiți (dormireși), dormi (dormiră).**Perfect:** am dormit, ai-, a- (au)-; am-, ați-, au (a) dormit.**Plusqpf. I:** dormisem (-sesem), dormiseși (-seseși), dormise (-sesese); dormisem (-sesem, -seserăm) dormiseși (-seseși, -sesereși); dormise (-sesese, -seseră).**II:** am fost dormind. *sau:* fost-am dormind. *sau:* dormind am fost.**IIa:** am fost dormit. *sau:* fost-am dormit. *sau:* dormit am fost.**Futur. I:** voi dormi, vei-, va-; vom-, veți-, vor (va) dormi. *sau:* dormi-voiu, -vei etc.**II:** voi fi-, vei fi-, va fi dormit. *sau:* fi-voiu, -vei dormit.**III:** voi fi fost dormit. *sau:* fi- voiu fost dormit.**Conj. Pres.:** să dorm, să dormi, să doarmă; să dormim, să dormiți, să doarmă.**Imperfect:** eram să dorm, erai să dormi, era să doarmă.**Perfect:** să fiu-, să fi-, să fie dormit. *sau:* să fi dormit eu, -tu.**Plusqpf.:** să fiu-, să fi-, să fie fost dormit. *sau:* să fi fost dormit eu.**Futur.:** voi să dorm, voi să dormi, va să doarmă; vom să dormim, veți să dormiți, vor să doarmă. *sau:* o să dorm, o să dormi. *sau:* am să dorm.**Optat. Pres.:** ași dormi, ai-, ar-; am-, ați-, ar dormi. *sau:* dormire-ași, -ai.**Perf.:** ași fi-, ai fi-, ar fi dormit. *sau:* fire-ași fi dormit.**Plusqpf.:** ași fi fost dormit, ai-, ar-. *sau:* fire-ași fi fost dormit.**Cond. Pres.:** de ași dormi.**Imperfect:** de dormeam. *sau:* de vream dormi. *sau:* de eram să dorm.**Perfect:** de ași fi dormit.**Plusqpf.:** de ași fi fost dormit.**Futur.:** de voi dormi.**Imperativ:** dormi, doarmă; dormiți, doarmă.**Inf. Pres.:** a dormi, dormire.**Perfect:** a fi dormit.**Plusqpf.:** a fi fost dormit.**Part. Pres.:** dormind.**Perfect:** dormit.**Futur.:** dormitor.**Supinu:** de a dormi, de a dormire, de dormit.*B) a mări, mărire.* Verbe inchoative cu terminațiunea *-esc* la Indic. Pres.**Indic. Pres.:** măresc, mărești, mărește; mărim, măriți, măresc (-ește).**Imperfect:** măream.**Aor.:** mării.

Plusqpf.: mărisem.

Conjunctiv: să măresc, să mărești, să mărească; să mărim, să măriți, să mărească.

Imperativ: mărește, mărească; măriți, mărească.

Inf. Pres.: a mări, mărire.

Perfect: a fi mărit.

Plusqpf.: a fi fost mărit.

Part. Pres.: mărind.

Perfect: mărit.

Futur.: măritor.

IV. Conjugarea reflexivă.

Verbele se conjugă ca la activ, adăugându-se pronumele personale conjunctive sau enclitice, cari în timpurile compuse stau în totdeauna înaintea verbului auxiliar.

A) Verbele cu pronumele în Dativ *îmi* *zi*.

Indic. Pres.: *îmi* *zic*, *îți* *zici*, *își* *zice*; *ne* *zicem*, *vă* *ziceți*, *își* *zic* (*nice*).

Imperfect: *îmi* *ziceam*.

Aor.: *îmi* *zisei*, *îți* *ziseși*.

Perfect: *mi-am* *zis*, *ți-ai* *zis*, *'și-a* *zis*. *sau:* *zisu-mi-am*, *zisu-ți-ai*.

Plusqpf. I: *îmi* *zisesem*, *îți* *ziseșei*.

II: *mi-am* *fost* *zicând*. *sau:* *postu-mi-am* *zicând*.

III: *mi-am* *fost* *zis*. *sau:* *postu-mi-am* *zis*. *sau:* *zisu-mi-am* *fost*.

Futur. I: *îmi* *volu* *zice*. *sau:* *zice-mi-volu*.

II: *îmi* *volu* *fi* *zis*. *sau:* *zisu-mi-volu* *fi*.

III: *îmi* *volu* *fi* *fost* *zis*. *sau:* *zisu-mi-volu* *fi* *fost*.

Conjunctiv: să *'mi* *zic*, să *'ți* *zici*, să *'și* *zică*; să *ne* *zicem*, să *vă* *ziceți*, să *'și* *zică*.

Imperfect: de eram să *'mi* *zic*.

Perfect: să *'mi* *fiu* *zis*, să *'ți* *fi* *zis*. *sau:* să *'mi* *fi* *zis*, să *'ți* *fi* *zis*.

Plusqpf.: să *'mi* *fiu* *fost* *zis*. *sau:* să *'mi* *fi* *fost* *zis*.

Futur.: *volu* să *'mi* *zic*, *vei* să *'ți* *zici*, *va* să *'și* *zică*. *sau:* o să *'mi* *zic*, o să *'ți* *zici*, o să *'și* *zică*.

Optativ: *mi-ași* *zice*, *ți-ai* *zice*, *'și-ar* *zice*. *sau:* *zicere-mi-ași*, *zicere-ți-ai*.

Aor.: *mi-ași* *fi* *zis*, *ți-ai* *fi* *zis*. *sau:* *zisu-mi-ași* *fi*.

Plusqpf.: *mi-ași* *fi* *fost* *zis*. *sau:* *zisu-mi-ași* *fi* *fost*.

Cond. Pres.: de *mi-ași* *zice*.

Imperfect: de *'mi* *ziceam*. *sau:* de *'mi* *vream* *zice*.

Perfect: de *mi-ași* *fi* *zis*.

Plusqpf.: de *mi-ași* *fi* *fost* *zis*.

Futur.: de *'mi* *volu* *zice*.

Imperativ: *zice-'ți*, *zică-'și*. *ziceți-vă*, *zică-'și*.

Infinitiv: a *'și* *zice*.

Perfect: a *'și* *fi* *zis*.

Plusqpf.: a *'și* *fi* *fost* *zis*.

Part. Pres.: *zicându* *'mi*, *-'ți*, *-'și*; *-ne*, *-vă*, *-și*.

B) Cu pronumele în Acusativ: *mă închin.*

Indic. Pres.: mă închin, te închini, se închină; ne închinăm, vă închinați, se închină.

Imperfect: mă închinam, te închini.

Aor.: mă închinăși, te închinași.

Perfect: m'am închinat, te-ai închinat, s'a închinat, ne-am închinat, v'ați închinat, s'au (s'a) închinat.

Plusqpf. I: mă închinaseam, te închinaseși.

II: m'am fost închinând. *sau:* fostu-m'am închinând. *sau:* închinându-m'am fost.

III: m'am fost închinat. *sau:* fostu-m'am închinat. *sau:* închinatu-m'am fost.

Futur. I: mă voi închina, te vei închina. *sau:* închina-mă-vou, închina-te-vei.

II: mă voi fi închinat. *sau:* închinatu-mă voi fi.

III: mă voi fi fost închinat. *sau:* închinatu-mă voi fi fost.

Conj. Pres.: să mă închin, să te închini, să se închine. să ne închinăm, -să vă închinați, să se închine.

Imperfect: de eram să mă închin.

Aor.: să mă fiu închinat, să te fi închinat. *sau:* să mă fi închinat eu, să te fi închinat tu.

Plusqpf.: să mă fiu fost închinat. *sau:* să mă fi fost închinat.

Futur.: voi să mă închini, vei să te închini, va să se închine. vom să ne închinăm, veți să vă închinați, vor să se închine. *sau:* o să mă închini, o să te închini.

Optat. Pres.: m'ași închina, te-ai închina. *sau:* închina-m'ași, închina-te-ai.

Aor.: m'ași fi închinat. *sau:* închinatu-m'ași fi.

Plusqpf.: m'ași fi fost închinat. *sau:* închinatu-m'ași fi fost.

Cond. Pres.: de m'ași închina,

Imperfect: de mă închinam. *sau:* de mă vream închina.

Perfect: de m'ași fi închinat.

Plusqpf.: de m'ași fi fost închinat.

Futur.: de mă voi închina.

Imperativ: închină-te, închine-se; închinați-vă, închine-se.

Infinitiv: a se închina.

Perfect: a se fi închinat.

Plusqpf.: a se fi fost închinat.

Partic.: închinându-mă, -te, -se; -ne, vă, -se.

Supin: de a se închina, -are.

V. Conjugarea pasivă

se face prin ajutorul verbului auxiliar *a fi*, cu perfectul participiului.

Indic. Pres.: sânt bătut.

Imperfect: eram bătut.

Aor.: fui bătut.

Perfect: am fost bătut.

Futur.: voi fi bătut.

Conj. Pres.: să fii bătut.

Imperativ: fii bătut.

§. 10. Conjugarea verbelor neregulate.

A) *dau*.

Indic. Pres.:	dau, dai, dă; dăm, dați, dă (dau).
Imperfect:	dám, dái, dá; dám, dáți, da (dau). <i>sau:</i> dedeam, dedeai, dedea; dedeam, dedeați, dedea (-au).
Aor.:	dedéi, dedeși, déde; dédem (dederăm), dédeți (dedereți), déde (dederă).
Plusqpf.:	dedéseam, dedeseși, dedese; dedéseam (-seserăm), dedeseși (-sesereți), dedese (-seră).
Futur. I:	voi da.
Conjunctiv:	să dau, dă dai, să dea (dee); să dăm, să dați, să dea (dee).
Imperativ:	dă, dea; dáți, dea.
Infinitiv:	a da, dare.
Perfect:	a fi dat.
Plusqpf.:	a fi fost dat.
Part. Pres.:	dând.
Perfect:	dat.
Futur.:	dătător.

B) *iau*.

Indic. Pres.:	iau, ieî, ia; luăm, luați, ia (iau).
Imperfect:	luám, luái, luá; luám, luați, lua (-au).
Aor.:	luái, luași, luă; luám (luarăm), luați (luareți), luá (luară).
Plusqpf.:	luasem, luaseși, luase; luasem (-serăm), luaseși (-sereți), luase (-seră).
Conj. Pres.:	să iau, să ieî, să ia (iee); să luăm, să luați, să ia (iee).
Futur.:	o să iau.
Opt. Pres.:	ași lua.
Imperativ:	pers. 2. ia. 3. ia; luați, ia.
Part. Pres.:	luând.
Perfect:	luat.
Futur.:	luător.
Infinitiv:	a lua, luare.

§. 11. Conjugarea dialectală regulată.

I. Conjugarea I.

a) *Macedor.**calcare.*

Indic. Pres.:	calcu, calți, calcă; calcămu, călcați, calcă.
Imperfect:	calcam, calcai, calcá; calcămu, călcați, calcă.
Aor.:	călcăi, calcași, călcă; calcămu, calcatu, calcară.
Perfect:	amu calcată.
Plusqpf.:	aveamu calcată.
Futur.:	voi calcare, vrei-, va-; vremu-, vreți-, va calcare.
Cond. Pres.:	si furi că eu calcu.
Imperfect:	si furi ca eu calcamu.
Aor.:	si furi ca eu calcai.
Perfect:	si furi ca eu amu calcată.
Plusqpf.:	si furi ca eu aveamu calcată.

Futur.: si calcarimu, si calcari, si calcari; si calcarimn, si calcaritu, si calcari. *sau:* cando voi calcare. *sau:* cando va si calcu.
Conjunctiv: si calcu, si calți, si calcă; si calcămu, si calcați, si calcă..
Futur.: va si calcu.
Imperativ: pers. 2. 3. calcă; 1. pl. calcămu, 2. calcați, 3. calcă.
Infinitiv: calcare.
Part. Pres.: calcândn, calcândului.
Perfect: calcată.

b) Istriian. portă, portare.

Indic. Pres.: pört(n), pörți, pörtă; portán, portaț, portu.
Imperfect: portă(v)u, 3. portávê, 1. pl. portaván.
Conj. Pres.: portă, portă, pörți(?); portén, porteț, portă.
Imperativ: portă; 1. pl. portațme, portaț.
Part. Perf.: portat. (Celelalte forme v. vë = am, pag. CXXV.)

II. Conjugarea II.

a) Macedor.

A) tașere.

Indic. Pres.: tacu, tați, tașe; tașemu, tașeți, tacu.
Imperfect: tașeamu, tașeai, tașea; tașeamu, tașeați, tașea.
Aor.: tacui, tacuși, tacu; tacumu, tacutu, tacură.
Perfect: amu tacută.
Plusqpf.: aveamu tacută.
Futur.: volu tașere, vreș-, va-; vremu-, vreți-, voru tașere.
Cond. Pres.: si furi că eu tacu.
Imperfect: si furi că eu tașeamu.
Aor.: si furi că eu tacui.
Perfect: si furi că eu amu tacută.
Plusqpf.: si furi că eu aveamu tacută.
Futur.: si tacurimu, si tacuri, si tacuri; si tacurimu, si tacuritu, si tacuri.
sau: cando voi tașere. *sau:* cando va si tacu.
Conj. Pres.: si tacu, si tați, si tacă; si tașemu, si tașeți, si tacă.
Futur.: va si tacu.
Imperativ: tați, tacă; tașemu, tașeți, tacă.
Infinitiv: tașere.
Part. Pres.: tacundu, tacundului.
Perfect: tacută.

b) Istriian.

Indic. Pres.: tac, táti, táșe; tașán, tașáti, tacu.
Imperfect: tașá(v)u, tașávi, tașávê; tașaván, tașavát, tașávu.
Conj. Pres.: táșe, táșe, táti; tașén, tașét, táșe.
Imperativ: táșe.
Part. Perf.: tașat(?) (tacut?).

a) Macedor.

B) arúșere.

Indic. Pres.: arupu, aruchi, arupe; arupemu, arupeți, arupu.
Imperfect: arupeamu.
Aor.: arupșu, arupseși, arupse; arupsemu, arupsetu, arupseră.
Perfect: am aruptă.
Plusqpf.: aveamu aruptă.
Futur.: voi arupere.

Cond. Pres.: si furi ca eu arupu.

Imperfect: si furi ca eu arupeamu.

Futur.: si arupserimu, si arupseri, si arupseri; si arupserimu, si arupseritu, si arupseri.

Conj. Pres.: si arupu, si aruchi, si arupă; si arupem, si arupeți, si arupă.

Futur.: va si arupu, -aruchi, -arupă.

Imperativ: arupe, arupă; arupemu, arupeți, arupă.

Infinitiv: arupere.

Part. Pres.: arupsendu, arupsendalui.

Perfect: aruptă.

b) Istrian. *crêdere.*

Indic. Pres.: cred(u), crêzi, crêde; credén, credét, crêdu.

Imperfect: credé(v)u, 3. credêvê; 1. pl. credévân.

Conj. Pres.: crêde, crêde, crêde (cred); credân, credăt, crêde.

Imperativ: 2. crêde, 1. pl. credétme, 2. credét.

Part. Perf.: creșut.

III. Conjugarea III.

a) Macedor.

A) *avzire.*

Indic. Pres.: avdu, avzi, avde; avzimu, avziți, avdu.

Imperfect: avdeamu.

Aor.: avzii, avziți, avzi; avzimu, avzitu, avziră.

Perfect: am avzită.

Plusqpf.: aveamu avzită.

Futur.: voi avzire.

Cond. Pres.: si furi eă eu avdu.

Futur.: si avzirimu, si avziri, si avziri; si avzirimu, si avziritu, si avziri.

Conj. Pres.: si avdu, si avzi, si avdă; si avzimu, si avziti, si avdă.

Futur.: va si avdu.

Imperativ: auzi, avdă; avzimu, avziți, avdă.

Infinitiv: avzire.

Part. Pres.: avzindu, avzindalui.

Perfect: avzită.

b) Istrian. *minfire.*

Indic. Pres.: mint(u), mînți, mînte; mințîn, mințîț, mintu.

Imperativ: mințî(v)u, 3. mințivê; 1. pl. mințivan.

Conj. Pres.: mînte, mînte, mînti; mințân, mințăt, mînte.

Imperativ: 2. mînte; 1. pl. mințîtme, 2. mințîț.

Part. Perf.: mințîț.

B) *Inchoative.*

a) Macedor. *florescu.*

Indic. Pres.: florescu, florești, floreaște; florimu, floriți, florescu.

Imperfect: floreamu.

Aor.: florit, floriți, flori; florimu, florigu, floriră.

Perfect: amu florită.

Plusqpf.: aveamu florită.

Futur.: voi florire.

Conj. Pres.: si florescu, si floresti, si florească; si florimu, si floriți, si florească.
Futur.: va si florescu.
Cond. Fut.: si floririmu, si floriri, si floriri; si floririmu, si floriritu, si floriri.
Imperativ: 2. florea, 3. florească; 1. pl. florimu, 2. floriți, 3. florească.
Infinitiv: florire.
Part. Pres.: florindu, florindalui.
Perfect: florită.

b) Istrian.

A) *provesc (probare).*

Indic. Pres.: provesc, provéști(i), prové; provéin, provéiș, provescu.
Imperfect: provéi(v)u, 3. provéivé; 1. pl. provéivan.
Conj. Pres.: prové, prové, provi; prován, provát, prové.
Imperativ: 2. prové; 1. pl. provéișme, provéiș.
Infinitiv: provéi.
Part. Perf.: provéiș.

B) *ramaresc (remănere)*

Indic. Pres.: ramarésc, ramaréști(i), ramaré; ramarén, ramarét, ramarescu.
Imperfect: ramaré(v)u, 3. ramarévé; ramaréván.
Conjunctiv: rámaré, rámaré, rámaré; ramarán, ramarát, rámaré.
Imperativ: 2. rámaré; 1. pl. ramarótme, 2. ramarét.
Infinitiv: ramaré.
Part. Perf.: ramaș.

C) *finec.*

Indic. Pres.: finec, finești(i), finé; finín, finíși, finéscu.
Imperfect: finí(v)u, 3. finivé; 1. pl. finiván.
Conj. Pres.: finé, finé, finí; finán, finát, finé.
Imperativ: 2. finé; 1. pl. finișme, 2. finiș.
Infinitiv: finí.
Part. Perf.: finit.

§. 12. Conjugarea dialectală neregulată.

a) Macedor.

A) *dare.*

Indic. Pres.: dau, dai, da; dâmu, dați, da.
Imperfect: dedeamu, dedeai, dedea; dedeamu, dedeați, dedea.
Aor.: dedu, dedeși, dede; dedemu, dedetu, dederá.
Perfect: amu datá.
Plusqpf.: aveamu datá.
Futur.: voi dare.
Conjunctiv: si dau, si dai, si da; si dâmu, si dați, si da.
Futur.: va si dau.
Cond. Fut.: si darimu, si dari, si dari; si darimu, si daritu, si dari.
Imperat. 2, 3: da. 1. pl. dâmu, 2. dați, 3. da.
Part. Pres.: dendu, dendalui.
Perfect: datá.
Infinitiv: dare.

B) *loare.*

Ind. Pres.: liau, liei, lia; lomu, loți, lia.
Imperfect: loamu, loai, loa; loamu, loați, loa.
Aor.: loai, loași, lo; lomu, loatu, loară.

Perfect: amu loată.
Plusqpf.: aveamu loată.
Futur.: voi loare.
Conj. Pres.: si liau, si liet, si lia; si lomu, si loți, si lia.
Futur.: va si liau.
Cond. Fut.: si loarimu, si loari, si loari; si loarimu, si loaritu, si loari.
Imperat. 2, 3: lia; 1. lomu, 2. loți, 3. lia.
Part. Pres.: londa, londalui.
Perfect: luată.
Infinitiv: loare.

C) bére.

Ind. Pres.: beau, bei, bea; bemu, beți, bea.
Imperfect: beamu, beai, bea; beamu, beați, bea.
Aor.: biui, biuși, bin; biumu, biutu, biură.
Plusqpf.: aveamu biută.
Futur.: voi bere.
Conjunctiv: si beau, si bei, si bea; si bemu, si beți, si bea
Futur.: va si beau.
Imperat. 2, 3: bea; 1. bemu, 2. beți, 3. bea.
Infinitiv: bere.
Part. Pres.: biundu, biundalui.
Perfect: biută.

b) Istrien.

A) fațe.

Ind. Pres.: fac, făți, fățe; fațén, fațéte, facu.
Imperfect: fațe(v)u.
Conj. Pres.: fățe, fățe, fățe; fațán, fațát, fățe.
Imperat. 2: fățe.
Part. Perf.: facút. (Tot așa: sițe. dar. Part. Perf. zie).

B) prêide (= perde).

Ind. Pres.: predn, presi, prêide; predén, predét, predn.
Part. Perf.: predút.

C) conoște.

Ind. Pres.: conósc, conoști, conoște; conoștén, conoștét, conoșcu.
Conj. Pres.: conoște, conoște, conoște; conoștán, conoștát, conoște.
Part. Perf.: conoșcút (Tot așa: naște, paște, crêște).

D) ști.

Ind. Pres.: ști(v)u, știți, știțe; știtén, știțeș, ști(v)u.
Conj. Pres.: 1, 2, 3: știțe; știtán, știtát, știțe.
Imperat. 2: știțe.
Part. Perf.: știvút.

E) putê.

Ind. Pres.: poc, poș(i), póte; putén, putét, potu.
Imperfect: puté(v)u.
Conj. Pres.: pótê, pótê, póți; pután, putát, pótê.
Part. Perf.: putút.

F) munca.

Ind. Pres.: mărânc, mărânți, mărânke; muncán, muncát, mărâncu.
Imperfect: muncá(v)u.
Conj. Pres.: mărânkê, mărânkê, mărânți; munkén, munkét, mărânkê.
Imperativ: mărânkê.
Part. Perf.: muncát.

G) bê.

Ind. Pres.: béu, búi, bêie; befen, belet, beu.
Conj. Pres.: bêie, bêie, búi; beían, beíát, bêie.
Imperativ: bê.
Part. Perf.: beíút.

H) la (= lua).

Ind. Pres.: la(v)u, láti, laie; laién, laiét, la(v)u.
Conj. Pres. 1, 2, 3: láie; laián, laiát, laie.
Imperativ: lá.
Part. Perf.: lat. (Tot: așa: *da, eta*).

I) mîre (= merge).

Ind. Pres.: meg, méri, mîre; merjén (?), merjét, mergu.
Conj. Pres. 1, 2, 3: mîre; merzan, merzat, mîre.
Imperativ: mîre.
Part. Perf.: mes.

K) verí (= veni).

Ind. Pres.: víru, víri, víre; verín, verít, víru.
Imperfect: verívu.
Conj. Pres. 1, 2, 3: víre; verán, verát, víre.
Imperativ: víre, sau: vir-o.
Part. Perf.: verít.

Exemple arhaice și excepțiuni:

Conjugarea I.

adunără 67,2; adonară-să 8; să adunase (pl.) 139; ajntasă b. 239; ajútă 27; aġută 363,2; alêrgă 12,3; aliargă b. 48; să alergi (3. pers.) b. 196,2; alerg (pl.) b. 249; se apropie (pl.) 13,2. 139; apropie-se 29. 316,3. 352; să ne apropiem 86; s'au apropietu b. 62; 'lû-apucă 184,3; arata 226; să arăt b. 112; să arate 79,2; să să arate 48. 112; să se arête 137,3. b. 213; are să se arête b. 84,2; simtû arătați 49; mă aruncasără 254,2; vor arunca 18; arunca-i-va 17,3*; mă asêmeni, te voiu asămăna b. 209,2; 'l ase-mănă b. 70,3; să asêmene 341; vrê asêmăna b. 93; să aseămănă 162,2; s'asêmăn (3 pl.) b. 250,3; vâ asêmărareți 54; s'ari asămăna 323,2; să va asemăna b. 71,2; să să asemine 68,3; asemănându-se b. 150,2; ascoltați 53,3; ascultă (pl.) 283,3. 297,2; ascultat (Aor.) 8; veți asculte 4; așteptă (pl.) b. 239,3; așteptă (pl.) b. 245,3; să-l aștepte 73; să aștepte 95,3. 96; așteptă (Imperf.) b. 96; așteptă 304,3. 306; mă așteptă 96; să se aștepte 14,3; băgă 131,3; băgă 300,2; băgără 209,2; băgără b. 134; m'au fost băgat 148,2; voi băgă-vă 215,3; băgă 352,2; blastemi 113,3; -mă (pl.) 19,3; nu blastămareți 79,3; nu te-or blăstemare b. 321; să te blăstemê 7; să nu te blăstămi (3 sgl.), să nu blăstemați 98,3; boteđind 229,3; s'are bucura 52,2; voiu căuta 141,3; veri căuta 138,3; vrêi căuta 61,3; să câștigă b. 5,2; să le câștige b. 252,3; chemându-mi 13; nu te-or chemare b. 321; să cumpiri b. 135; cumpărasă (pl.) 229,3; vrem cumpărat

134,2; v'or cumpărat (= vâ au-) *ă*. 225,2; cutozarăi 293,3; dereptăză 31,2; de a se depărtare 73,2; să 'l dăstepte *ă*. 70,3; ertase, i ertă, să-i iarte 96; te ertă, să fiți ertați 183; ădeacă (pl.) 105; să-i ădeac, ădeacăți, va ădeaca 46,2; nu ădeacăreți 105. 193,2; cê să ădeace 213; are ădeaca, vor hi ădeacăți 105; a să ăuca 295,3; să ăunghi (1. sgl.) 67; să ăunghiem 66,3; să 'ș ăunghe (pl.) 67; izvorăca 360,2; nu îmbrăcat (2. pl. Aor.) 19; ăi înbrăca *ă*. 171; o să mă îmbrac *ă*. 360,3; te înbarbătezi *ă*. 181,3; au încălecat, încăleacă *ă*. 33; să fie încălecat 361,3; m'oi închina 210,2; te-a îndrepta *ă*. 349,2; a se îndereptare 71,2; innălându-să *ă* 209,2; împrumutază 20; —, (Imperf.) 96,2; să ați împrumuta 20; l'are îpuțina 79,2; înrădăcinăază 111,3; a inserat, om însera *ă*. 316. 334; însemnează 143; nu va înșelareți 46,3; va să 'l înșale *ă*. 215; să vor fi înșălat *ă*. 218,3; se-u întâmplat 134,3; de se vrê întâmpla 134,2; de s'ar — 328,2; de s'a — *ă*. 139,3; va fi întrebat 120; dă-i voru întreba 140; învâșind 229,3; ne-învișându-să *ă*. 203,3; învise 32,2. 41,2. 137,2. 138. 182; învișă 140,3. 182. *ă*. 143; învișără 182. 215; amu învișu 140,2; au învișu (v. activ. trans.) *ă*. 66; va învie, vor — 139,2. 3; ca să învie 215; învie (Imperf.) 12,2; să are învie 31; are hi învilat 138; 'mi lasă 81; n'am a te lăsa 7; vei să lași *ă*. 148,3; vom să lăsăm 97; de nu vor fi lăsând 338; las să grăiască *ă*. 104; lăsați-mă 296; să lăsare tu 7*,3; lăsind 296,2. 327,2; s'or lănda 254; nu vă lăndareți 250,2; nu vă mirareți 316,2; a să mirare 69,2; s'ard fi mănăiat 273; a mână; me *ă*. 293,2.

Macedor. banați *ă*. 266,2; ași 'mi bănezi *ă*. 279,2. 281,3; adărat (pl.) Aor. *ă*. 278,3; se aspare *ă*. 267; să nu te asparii *ă*. 269,2; 'li avina, nă avina *ă*. 282; de 'mi avinași *ă*. 270,2; căfăat (2. pl. Aor.) *ă*. 277; însurat *ă*. 276,2; inviță *ă*. 263,3. 281; me invețai, se me inveți, invețândalui *ă*. 267,3; va să te invețeți *ă*. 269,2; lucrat (2. pl. Aor.) *ă*. 278,3.

Istriian. așă *ă*. 286; las (Imperf.) *ă*. 284; lasam (1. pl.) *ă*. 284,3.

dau. da *ă*. 356,2; ded (Aor.) 33,2; dedășu 315,2; dediu 9. 228,3. 266,3; dăde 59,2; dăte *ă*. 211,2; dete *ă*. 255,2. 256,3. 355; dăde 313; dăderemu 55,3; dădet 18,2. 3; dăderă 5*,3. 16*. 59,2; 'dideră *ă*. 132,3; dădeă *ă*. 296. 301,2; dădu *ă*. 357,3; dase *ă*. 356,3; didesă *ă*. 84; veru da (2. p.) 88,2; 't-are 108; nu dea 117,2; nu dareți 285; dăindu 38; date *ă*. 81; dată-i 229,2; să albă a-i dare 207,3; a dare 235; să nu o dăe *ă*. 100,3; să-'i dăe *ă*. 33,3. 306,3; să nu dee *ă*. 34,2; să-i dăie *ă*. 262,2; să dă *ă*. 132,3; să dă (pl.) *ă*. 248; să-i dea 123,2; o să 'mi dea *ă*. 360,3; să nu mă dare *ă*. 321; fiți va dare *ă*. 320,3.

Macedor. dădeși *ă*. 273,3; deade *ă*. 273; dede *ă*. 266,2; va si te dan *ă*. 264,2; dă-le *ă*. 273,3.

Istriian. n'a daveit (Perf.) *ă*. 283,3; de *ă*. 283; dae *ă*. 284,3; du *ă*. 283.

iau, lai 364,3. *ă*. 6; iă *ă*. 351,2; luom 20,3. 96,3; luați 181,3; luoți 8; ea (3. pl.) 324,3; iau 106,2. 181,3; luă (3. pl.) 131. 317,3. 331; lualu *ă*. 167,2; luași 182,2. 267,3; luă 130,2. *ă*. 166,2; luo 6. 8. 15,2. 17. 26,2. 43. 59. 65. 67,2. 101. 102,2. 223. 273,3; lui 182,3; loo 42,3; luoă *ă*. 166,2; luoară 172,2; am luat 86; -luoat 217,2; au luoat 134,2. 220. 224,2. *ă*. 200. 208,3; luoasă *ă*. 358; -se *ă*. 168; am fost luat 74. 362; volu luoă *ă*. 166,3. 183,3; lua-se-va 128; ași fi luat 341,2; să eu 304,3; să eat 40. 148. *ă*. 42,3; să lai 184,2. 291. 348,2. *ă*. 45; să lei 200,2; să la 160,2. 3. 367.

ă. 364,3; să ea 120,3. 291. b. 7,3. 168; să ee b. 34,3; să lee b. 351,2. 352,3; ieie b. 306,3; să ei b. 43,2. 3. 55,2. 116,2. 181,2; iae b. 357,2; să luom 25,2. 28. 86; să fiu luat b. 33; (Imperat. 2) ea 10,3. 21,2. 36,3. 195,2; ia 315,2. b. 58. 179; iă b. 308,3; ă 304,3. b. 199,2. 3; eae b. 159,3; luați 21; loați 53,2; luând 148,3; luind 79. 342,2. b. 55,2. 200,2; luoând b. 199; luundu 144,3. 333.

bea, bē, beu b. 141,2. b. 292; beu 61,3; bēți 16,2. 43; berea (Imperat.) b. 292; au bātut 108; o va bea b. 34; ca cāndu ai bē b. 135,3; dēre și bē 230,3; ară fi bānd 271,3; să bau 107,3; să bāt 108,2; se bē 363,2; se bee 218,3; bēți (Imperat.) 244,4; bē b. 293; a bē b. 226,2; ee beut să să bē b. 45,3; vremu cādē 55,3; au fost cāzut b. 33; să-i fi cāzut b. 32,3; a să le cade b. 103,2; cāđind 306,2; i s'au cāzut b. 50; să va închiē b. 221,3; mă încuē 156.

Istrian. beletsme (Imperat.) b. 286,3; za bae (Infinit.) b. 285,2.

Conjugarea II.

aduc (pl.) 95,2. 116,2; -cu b. 114,2; aducē (sgl.) 132,3; —, (pl.) 305,2; adusă (pl.) b. 132,3; —, (sgl.) 286,3. b. 62; adusăse (pl.) b. 19; -sese b. 71,3; au adus b. 19; adă b. 229; ado 254,3. b. 224,2; adu 66,2; aduce-ți-vă 231; își adusăra 231,3; îmi adă b. 300; îmi adu 352; ađunsă (pl.) b. 182,2; au ađuns b. 220; ajunsem (pl.) 29,2. 360,2; -săm 302,2; ară ađunge 155,3; s'au ađuns 190,2; aleageți 264; aprinsiră 289,3; să aprindă b. 180,2; să aprinză b. 41; aprinđindu-să 304,2; să să aprinđă 46; -nă 141,2; arde 142; arsă 296,2; să-i arđă 117,3; să'l arđă 120,3. 121. 218,2. 331,3. 352,3. b. 180,2; să nu ară 141,2; să arđă b. 19,3; să le arzi 352,3; arđind 303,3; de a ardere 142; ascund (pl.) 95; ascunde b. 5,158; să ascunză b. 158; vrutu-m'am ascunde 366,2; vă ascundeți 112; nu ascundereți 112; să ascunđ (sgl.); să ascunđă (3. sgl.) 79,2; -nă 134. 351; să se ascunză 154,2. 166,3; s'ascund 241,3; să'ș ascunză 279,3; să nu să atingă b. 130,3; au fost bātut b. 204,2; să baată 352,2; a-i batere 234,3; până s'a bate b. 35,2; n'am să mă bat b. 115; s'oru bate b. 133; cer (pl.) b. 108; cere (pl.) b. 224,2; cerú 272; veri cēre 187,3; ai cēre 108. 139,2; ară cēre 272; vor să cēră b. 149; nu credea (pl.) b. 18,2; nu o crezut (2. pl. Aor.) 8. 15*,2; n'o să creadă b. 105,2; să se creză 208; va crește 36,2; l'are crește 79,2; creșteți-vă 266,3; crescānd 36,2; cunoscu (pl.) 12,3; cunoscum (Aor.) 254,2; a să cunoaște (pl.) b. 13,3; i-au fost cunoscānd 117,2; n'a curge b. 318,3; deșchisă 252,2; să n'o deșchidă b. 351,2; să fie deșchis 361,3; li să deșchisăra 276,2; deșchisu-ți-s'au b. 158,3; de s'ar hi deșchis 256; derēge (Imperat.) 11; ați derese 27; mă duș 15*; tēm dus 18,3; mă duset (2. pl. Aor.) 18,2. 19; ne dusăm 306,2; duce-te-veri 54,3; te veri duci 365,3; vei să te duci b. 148,3; du 5*; te du 67,2; dus 104,2; de dus b. 328,3; faci (pl.) 19,3; facēți 19; făē 266,3; feceși 60,3; făē 13,3. 14. 15,1.2. 34. 57. 58. 59,2. 61,3. 102; feace 249. 258. 264,3. 268. 311; fece 7; făceră 57,3. 58,2; feaceră 258,2. 259,3; făpae 6; făcu 57. 58; făcut (2. pl.) 18,3; făcuse (pl.) b. 170,2; au faptu 9. 54,2. 67,2; fapt-am b. 325; era făcută 147,3; au fost făcut b. 32,3; va fi făcut 120,3; s'au făcut 311,3; nu s'ară face 56; face-te-ar b. 317,3; să ați face 19,3; vrea face 235; cēș vrē face 241; să fie făcut 331,3; vre să facă b. 117; vom să facem 121,2; fă 81. 96,2; facă b. 19; faceți 19,3; nu face 341,3. b. 296; nu 'mi face b. 37; dē facerē 51,2. 249,2. 264,2.3; fapt 203; fucut 2; să fac

(Pl.); se face (Aor.) 21. 215,2; se făcea 60,2; să feace 215,2. 255; ne feacem 249,2; să feaceră 267,2; faptu-nēm 249,2; faptu-mi-s'a b. 324,3; să se fie făcut 246; este să se facă b. 75,2; or să se facă b. 103,2; s'or face 210; frâmse 42,3. 52. 64,3; am înceape (pl.) 152,3; să fie început 361; să se fie închis 360,3; vă încrezut (2. pl.) 8; ar întoarce 249,2; te veri întorce 2; întorșu-mă 365,3; să nu mă învăîncure 13; înțelegu-te 13,2; înțelegęți 15; să înțelęgem 41,3; înțelęsetu (2. pl. Aor.) 8; înțelęge (Imperat.) 10,3; merge (pl.) 182,2; mǎrgu (pl.) 182,2; mǎrsăm 307; mǎrsǎră b. 132,3. 133; mǎrsă, mǎrsă, era merși 182,2; dǎră mǎrge 31; o să mergem b. 105; vom să mergem 97; vor să mǎrgă b. 39; nǎscúm (Aor.) 63,3; au fost nǎscut 175,3; să nu fi fost nǎscut 307,3; vra să nască b. 171,2; vei să te naști 267,3; neștiünd 358; nevăđind 300,3; đışu 2*,3; đise 2*,3, etc.

Macedor. (aleg) 'ș-aleapsiră b. 282; agiunse b. 272,3; agiunse b. 278,3. 281; agiunseiră b. 282; s'era s'o agiungeareși (1. Sgl.) b. 282; agiungăndalui b. 267; (duc) dusiră b. 280,3; (fac) fați b. 266,3; fațe b. 265,2. 266,3; fețin b. 273. 270,2; fețe 265,2; ili feațe b. 272,2; mi se feațe b. 267; fețeră b. 263,3; ță se feațeră b. 267,3; iți fețiră b. 280,3; fă b. 266,3; să feațe b. 269,2; va 'mi fac b. 280,3; — facă b. 269,2; să o fățeam b. 282,2; fapt b. 265,2.3. 257,3; facăndalui b. 267.

Istriian. bate b. 285,3; facie b. 285,3; n'av facaveit b. 283,3; nu face, nu fae b. 285; facut b. 285,3.

Banat. iști feceră b. 262,3.

Conjugarea III.

adurmea b. 292,3; adurmi 273,2; au adurmit 138,4; au fost adurmit 273; vom adurmi 233,3; de va hi adurmit 138,2; 'și agoniseaște 211,3; să'ș agonisească 146,3; aud (pl.) b. 72,2. 202,2; auđăț 215; auzi-mă 10,2. 156; auzim 109; auzit 140,3; ar fi auđit 306,2; n'au vrut fi auzit 270; auză 281,2; să auză 14,3. 17,3. 134; să'l auđă b. 133,2; auđănd 79,2; auđind 296; să se auđă b. 235; auzire 17,3; se asvǎrle b. 309; bajocorim b. 259,3; voi blagoslovi 65,3; te veri blagoslovi 66; veri fi blagoslovit 65,3. 66; să blagoslovescă 37,3; fusăș biruit 182,3; borește-i, borește-ț, bori 7; coaperi-mă 12; s'ari cuveni b. 9; or să vă chinulască b. 225; dǎruim (Aor.) 37,2; era dǎruit 33,2; nu ne-r hi dǎruit 318,2; au fost dǎruit b. 64,3; desparțea 34,2; despǎrțǎ' 265; să desparțǎ 34,2; desparțănd 265; era dojenit 23; dorm (pl.) 212,3; durmiea 61,2; durmind 61,2. 136,3; ease 1; easu (pl.) 2; n'au eșitǎ b. 94,2; n'a eși b. 19. 35,2; o să iasă b. 373,2; ease 11,3; (Imperf. 3) ease 114; iasă 264,2; să easă b. 35,2; ieșănd b. 262,3; ieșindǎ b. 259; de a eșire 73,2. b. 19,3; i au fost făgăduit 273,3; fugisă (Aor. pl.) 197,2; gândii (1. sgl.) 66,3; vră goni 60,3; m'au gonet b. 180,3; gonindu-i, a-i gonire 234,3; grăește (3. sgl.) 2; grǎf, grǎieă 65; grǎita b. 199,2; grǎie (pl.) 139,2; au fost grǎind 312; grǎăște 86; nice grǎireț 250; a grǎirē 284; grǎmēdescu (pl.) 2; sǎ grijeaște 184,3; s'are griji 76,3; nu vă grijireți 8*,2; sǎnt hulind (pl.) b. 80,2; hulia (pl.) 163,2; huliē, a huli 295,3; iubesc (pl.), ați iubi 19,3; v'a împǎrțǎ 213,2; împǎrǎiē b. 97,2; vor să împǎrǎiēscă b. 86,3; nu lăcomireți 44,2; ași hi lupit 201; mǎntuăște 86,2; să mǎntuăscă 82; înmicșurat-al 11,2; iți (= vei-) muri b. 208,2; n'or muri, de or și muri b. 94,3; are și muri 139,2; n'are fi murit 139,2; va să moară 67. 159,3. 300,2. b. 109,2; nu mintireț

10*,2; vine (Aor.) 16*,2; veniea (pl.) 16*,2; veînriu 6*,3; veînre 3*. 5*. 6*,2. 7*,2; veri-va 7*; veînri-voru 6*; se veînrimu 6*,2 etc.

Macedor. durmia b. 278,2; durmi b. 269,2; va să dormu b. 269,2; fug (fugi) b. 272; fuz-i b. 264,2; fugi b. 272; fugiam b. 270,3; grescu (pl.) b. 264. 281,3; ili gri b. 271,3; avde, avdi, avzindu b. 264,2.3; avzi b. 266; avzit (1. Sgl.) b. 272; am avzită b. 276,2; arache b. 263,2; arichi b. 263,2; 264,3; 'mi arichiși b. 282.

Istrian. za durmi b. 285,2. .

Alte exemple precun și Adverbele, Prepozițiunile și Conjunctiunile vezi la Glosar.

SFÂRȘIT.

SCARA.

	pag.
Precuvântare	I
Introducere	XIV
Gramatica	CXIV
1. c. 1550. Apocalipsul apostolului Pavel	1
2. 1560. Leviticus (fragment)	3
3. 1550—1580. Minunile Sf-lui Sisoe	6
4. 1550—1600. Legenda Duminicei	8
5. 1574. Tatăl nostru	9
6. 1577. Coresi, Psaltirea	10
a. sec. XVI (1585). Psaltirea ms.	1*
b. sec. XVI (1570—1600). Praxapostol ms.	2*
c. 1574. Tetraevanghelie	7*
d. 1569—1575. Coresi, Praxiul	9*
7. 1562. Coresi, Tetraevanghelul Braşov (1579 Saz-Sebeş)	17
8. 1568—1570. Coresi, Cazania I. (Tâlcul Evangheliilor) Braşov (1579 —1580 Saz-Sebeş)	21
9. 1581. Coresi, Cazania II*. (Evanghelie cu învăţătură)	28
10. 1582. Paliea de Orăştie	33
11. 1591. Hrisov de vânzare	38
12. 1593. Luca Stroici, Tatăl nostru	39
13. 1607. Grigorie, Catechismul	39
14. 1609. Hrisov de vânzare	43
15. 1610. Epitaful lui Radu Buzescu	44
16. 1614. Hrisov de vânzare	44
17.c. 1618. Cuvânt pentru curăţie	45
18. 1619. Hrisov de vânzare	53
19. 1619. Grigorie, Evanghelie cu tâlc	53
20. 1620. Moxa, Cronica	56
21. 1620. Hrisov de judecată	62
22 a. 1600—1650. Povestea lui Adam şi a Evei (Călătoria lui Sith la raiu)	63
22 b. 1600—1650. Palea	66
23.c. 1625. Ureche, Letopiseţ	68
24. 1626. Hrisov de judecată	73
25. 1626. Hrisov de vânzare	74
26. 1631. Hrisov de vânzare	75
27. 1632. Evstratie, Pravila aleasă	76
28.c. 1633. Molitvelnic	80
29. 1638. Hrisov de vânzare	87
30. 1640. Pravila de Govora	87
31. 1641. Mărturie de vânzare	91
31 a. 1641. Hrisov de vânzare	92

	pag.
32. 1642. Hrisov de vânzare	92
33. 1642. Melhisedec, Invățătură	94
35. 1642. Silivestru, Cazania	97
36. 1642. Hrisov de vânzare	102
37. 1643. Varlaam, Cazania	103
38. 1644. Meletii, Cazania	109
39. 1645. Evstratie, Șapte taine	114
40. 1646. Evstratie, Pravila	118
41. 1648. Catechismus	125
42. 1648. Selivestru, Noul Testament	125
43. 1648. Năsturel, Varlaam și Joasaf	129
44. 1650. Hrisov de rumânie	134
45. 1650. Hrisov de vânzare	135
46. 1650. Hrisov de rumânie	135
47. 1600—1650. Cântec de crăciun, Propovedanii	136
48.c. 1650. Simion Dascal, Letopiseț	142
49.c. 1650. P. Danoviciu (P. Gramaticu) Hronograf	145
50. 1651. Hrisov de răscumpărare	150
51. 1651. Schimbare de moșii	151
52. 1651. Psaltirea de Belgrad	152
53. 1652. Pravila de Târgoviște	156
54. 1654. Neagoe Vodă Invățăturile	164
55. 1654. Viața Sf. lui Nifon	170
56. 1657. Hrisov de întărire	173
57. c. 1660—1680. Gromovnic	175
58. c. 1660—1680. Geografia Ardealului	175
59. 1661. Rafail, Paraclis	178
60. 1669. Stoica, Molitvelnic	183
61. 1650—1675. Letopisețul Rom. și al Moldovei	189
62. c. 1650—1675. Tetraevanghel	194
63. c. 1670. Miron Costin, Letopiseț	196
64. c. 1670—1675. M. Costin, Viața lumii	202
65. 1670. Hrisov de împărțire	207
66. 1672. Hrisov de țigancă	207
67. 1673. Dosoftei, Psaltire în versuri	208
68. 1673. Dosofteiu, Acatist	214
69. 1674. Halictu, Oda	216
70. 1675. Sava, Așezământuri	217
71. 1675. Sava, Actele Soborului	219
72. 1675. Prologul sau Viețile Sfinților	221
73. 1677. Vito Pilutiu, Dottrina Christiana	226
74. c. 1650—1675. Molitvelnic	228
75. c. 1650—1670. Evstratie, Letopiseț	234
76. 1678. Cheea înțelesului	236
77. 1679. Dosofteiu, Liturghia	239
78. c. 1679—1680. Dosofteiu, Molitvelnic	241
79. c. 1680—1700. Diaconariu	243
80. 1680. Dosofteiu, Psaltire slav-română	247
81. 1682. Dosofteiu, Viețile Sfinților	250

	pag.
82. 1683. Apostolul de București	260
83. 1683. Dosofteiu, Parimiile	263
84. 1683. Joan din Vinți, Siciul de aur	268
85. 1685. Joan din Vinți, Cărare pre scurt	274
86. 1688. Biblia de București	279
87. 1689. Molitvelnic	284
88. 1691. Anania, Viața sf-lui Nifon	287
89. 1691. Greceanu, Mărgăritare	290
90. 1692. Cozma, Amartolon sotirie	295
91. 1692. Cozma, Minunile Maicii Domnului	299
92. 1692. Cozma, Viața sf-lui Vasile	301
93. 1692. Cozma, Pateric	304
94. 1693. Greceanu, Evanghelie elino-română	307
95. c. 1680—1695. Cronica lui Dorotheu	311
96. 1694. A. Dascal, Penticostariu	312
97. 1697. A. Dascal, Psaltire cu tâlc	314
98. 1698. Oprea, Molitvelnic	315
99. 1698. Mineiul	319
100. 1698. Cantemir, Divanul lumii	322
101. 1699. Maxim, Lumina	328
102. 1700. R. Greceanu, Cronica	332
103. 1700. Filotheiu, Invățături creștinești	336
104. 1700. Filotheiu, Floarea darurilor	340
105. 1702. Liturghie	343
106. 1703. Anthim, Noul Testament	347
107. c. 1705. Isopie	351
108. c. 1705. Viața sf-lui Sava	354
109. c. 1705. Glosar slavono-român	355
110. 1705. Antholeghion	357
111. 1710. Cantemir, Hronicul Romano-Moldo-Vlahilor	359
112. 1710. Ioan din Vasluu, Psaltire	363

Sec. XVI.

(Ms. Acad. Rom. 8°, nepaginat.)

Psaltire.

Psalm 1. (pag. 1—3.)

Дѣдъ прѡркъ ши аѡрат . кѣнтаре . шедѣре антѣж . кѣнте-
коула д.

1. Ферѣче ежреатѣ че нѣ мѣре ла сѣатѣла нежрацилорѣ .
ши пре калѣ пжжѣтѣшиларѣ нѣ стж . ши ла шедѣрла пѣрсж-
торларѣ ноу шѣде . 2. че а лѣца (1. лѣца) дмнѣлоуи аѡ-
цж-се сѣла ши нилтѣ . 3. ши хѣ-ва ка лемнѣла ржѣдѣнт лѣнгж
ешнтѣла апее(н) . че рѣдѣла сѣѣ дѣ а вѣмѣла са ши фѣнѣла
лоуи нѣ кѣде, ши тѣатж кѣтж се фѣче доспѣче . 4. нѣ аша,
нежрациларѣ, нѣ аша; че ка поулеѣла че ѡ мѣторж вѣнтоула
де а фѣца пжмѣнтоулаи . 5. дерѣптѣ ача нѣ вѣрѣ аѣе нежра-
цин ла цѣдеи . нечѣ пжжѣтѣшии а сѣатѣла дерѣпциларѣ . 6. кѣ цѣи
дмнѣла калѣ дерѣпциларѣ . ши калѣ нежрациларѣ пѣре.

Psalm 2. (pag. 3—6.)

А сѣрѣшит . кѣнтеѣла лоуи давѣд . прѡркѣ . а хѣши кемѣ
лименѣ.

1. Дерѣче ачетѣрж-се лименѣ ши ѡлименѣ(!) аѡцѣндѣу-
се дѣшѣртжларѣ . 2. аран(н)те стжтѣорж аѡрѣцин пжмѣн-
тоулаи . ши еѡарѣи адѣрѣж-се аѡреѣнж спѣ дмнѣла ши лѣ
хѣсоула лѣи . 3. сѣ роуѣм лѣжѣтѣриле лѣрѣ . ши лѣпѣдѣм де
ла нѣи цѣгѣла лѣрѣ . 4. вѣторѣла ла черѣре рѣде-ш де ен . ши
дмнѣла еате-ш цѣк де ен . 5. атѣче грѣи-ва кѣтрж аниши а
мѣнѣла са . ши кѣ оуѣѣла са сменѣтѣче ен . 6. е ѣѣ поуѣсѣ сжмѣтѣ
де ла дѣнѣсѣ . прѣ сѣнѣлоуи мжгѣрж сѣѣнтж а лѣи . 7. спѣнѣ
снѣѣле дмнѣлоуи . дмнѣла снѣ кѣтрж мѣне : фѣѣла мѣѣс ѣи

тѣ . еоу асѣж-сѣ нѣскоу-те . 8. чѣре де ла мѣне ши да-ци-
воу аимене ѡчѣне тале . ши цинѣтѣриле тале ꙗ сѣрѣши-
тоуа пѣмѣнтѣаши . 9. пѣше-н кѣ фѣше де фѣерѣ . а еас' де лоуѣ
фѣрѣше-н . 10. ши акмѣ апѣраціи ꙗнцелѣуеи . ꙗвѣцаи-вѣ
тоуи цюдекѣторѣи пѣмѣнтѣлоуи . 11. лоуѣраци дмѣаши коу
фѣриж ши еѣкоураци-вѣ лоуи коу кѣтрѣмѣри . 12. лоуѣаи
ꙗвѣѣтѣрѣж . се нѣ кѣн-ва мѣнѣ-се дмѣоуа , ши веиц пѣре ден
калѣ дерѣптѣлоуи . кѣндѣ ꙗн(чи)де-се-ва кѣрѣндѣ оуѣрѣи лоуи .
фѣричѣс' тоуи неѣжѣдѣи спре ꙗнѣ .

Sec. XVI.

(Ms. Acad. Rom. 8°, mic, defect, 170 paginl.)

Praxapostol.

Faptele Apostolilor, cap. XXII. (pag. 36—45.)

1. Бѣреаци, фѣраци ши пѣрѣнци аскоуѣаи акмоу а
мѣѣ кѣтрѣ вон фелелѣтѣ . 2. Поуѣнѣ кѣ евреиска аиѣѣ
гѣлѣи кѣтрѣнѣши роуѣс адаоуѣрѣ фѣрѣ-вороѣѣ . 3. Дѣчи
снѣс : еоу, пре сеоу, сѣнтоу жѣдовнѣоу . нѣскоуѣоу ꙗтрѣ тарѣѣ
килѣкиѣскѣ, хѣнѣнтоу ꙗтрѣ ачаѣа чѣтѣте, лѣрѣ ꙗнѣоѣреѣ
лоу гамалѣнѣ ꙗвѣѣѣѣоу аиѣе лѣѣа тѣтѣлѣрѣѣскѣ, рѣвнѣторѣю
фѣнѣдоу лоу днѣсеоу, коуи ши вон тоуи сеи асѣѣсн . 4. Ши
ачаѣа кѣлѣ цнѣѣлоуѣю пѣлѣрѣ ла моѣрте, лѣѣнѣдѣ ши прѣ-
дѣдѣнѣдѣ ꙗ темнѣиѣѣ вѣреаци ши моуѣри . 5. Коуи ши
ꙗнтѣнн прѣоуѣи мѣртѣрѣнѣскѣ-ми ши тоуи вѣтрѣрѣи . кѣи
ши де ла ѣн кѣрте лѣѣо спре фѣраци чѣѣ дѣ ꙗнѣрѣ дамѣскоу
ши мѣрѣѣѣ (1. мѣрѣѣѣ) коуи чѣлѣре воу аѣѣа, аѣѣе лѣгаи се-н
адѣкоу ꙗтрѣоу ирѣсѣнѣѣ, се-н моуѣнѣѣскѣ . 6. Ши кѣ еѣа мѣлѣ-
гѣнѣдѣ ши апропѣнѣдѣ-мѣ кѣтрѣ дамѣскоу, ꙗтрѣ амѣѣѣѣ-сн
сѣтрѣлоуѣи лоуѣнѣрѣ моуѣѣѣ де нѣпрѣснѣ спре мѣлѣре . 7. Ши
кѣѣсоуѣю спре пѣмѣнѣнтоу . ши доуѣѣю гѣлѣсоу гѣнѣнѣдѣ кѣтрѣ
мѣлѣре : сѣѣѣѣ ! сѣѣѣѣ ! чѣ мѣ гѣнѣицн ? 8. Ё еоу рѣспѣиѣшоу ши
снѣшоу : чѣлѣре ѣиц днѣ ? снѣс кѣтрѣ мѣлѣре : еоу сѣнтоу ꙗс на-
зѣрѣнѣнѣоуа, чѣѣа чѣ тоу гѣнѣицн . 9. Ё чѣѣ чѣ еѣа коу мѣлѣре
лоуѣиѣѣ вѣѣѣрѣ ши ꙗфѣрикаи фѣуѣрѣ, ѣрѣ гѣлѣсоуа чѣѣа чѣ
гѣнѣи кѣтрѣ мѣлѣре нѣѣ доуѣнѣрѣ . 10. Дѣчи снѣшоу : чѣ се
ѣѣкоу днѣ ? ѣ днѣѣа снѣс кѣтрѣ мѣлѣре : сѣѣѣѣѣ-те ши пѣѣѣ

ꙗн дамаскѸ, ши аколо циче-ци-се-ва де тоате; де кариле снѣ
 цѣ се фачи. 11. Ши ка ноу вѣсѸю де слава лоу^мнрїей ачєїї,
 де мѣрѣ прїсерѣ-ме чєи че ера коу мєрє; дѣчи ант^раю
 ꙗтрѸ дамаскоу. 12. Ши оу ꙗ вѣрєатѸ чє-н ера ноу^ммєлє ананїа,
 еоу^ррѸ говиторю дѸпѣ лѣцє, мѣртѸрїснтоу де тоци юу-
 дини чєл че вїм ꙗтрѸ дамаскоу. 13. Бєррє ла мєрє, ши
 стѣтѸ дє-мн снє : сѣвлє, фратє, мнє клоуѣтѣ. ши еоу ꙗр ачєла
 час кѣоуѣаю спрї ꙗнѸ. 14. Дѣчи елоу-мн снє : днєоу^л пѣ-
 ринцило^р нощри врѸ се ꙗнцєлєцїи вѣрѣкѣ лоуи, ши се вєсн дє-
 рєптоу^л, ши се аоу^{сн} глас дїꙗ ростоу^л лоуи. 15. Ши коу^м
 се фїн марторѸ лѸн кѣтрѣ тоци шамєрїи, карїи вѣсоу^ш ши
 аоу^{сн}шиш. 16. Ши акмѸ дєрєп-чє лєнцїи-тє? скоалѣ дє тє еоу-
 тѣсѣ, ши-ци спалѣ пѣкатєлє талє, снє ꙗ нѸмєлє днєлоуи.
 17. Ши-мн фоу ант^роркѣндѸ-мє ꙗтрѸ ієрєлїмѣ, ши роу^гѣндѸ-
 мє ꙗ вѣсѣрєкѣ, ши-мн фоу спѣемѣ. 18. Дѣчи вѣсоу^ю елѸ
 грѣнндѸ : нєвошє-тє шї еши коу^{роу}ндѸ днєантрѸ ієрєлїмѣ, дє-
 рєп-чє ноу-ци корѸ прїємн мѣртоу^{рїа} чѣл че є дє мєрє.
 19. Ши еоу сншоу : днє, ꙗншиш цїѸ кѣ еоу ера чєла чє-н вѣга
 ꙗн тємницѣ, ши-н оу^{чнд}ѣ при ꙗ глоатє чєл че крєдѣ ант^рѸ
 тнѣрє. 20. Ши кѣндѸ вѣрсєрѣ сѣнцєлє лѸ стєфанѸ марторѸ-
 л(Ѹ)н тѣоу, ꙗнсоу^{мн} ера стѣндѸ ши лѣса спрє оу^{чнд}єрѣ лѸи,
 ши стрѣжоу^ми вєшмєнтєлє чєлорѣ чє оу^{чнд}ѣ елѸ. 21. Дѣчи
 снє кѣтрѣ мнѣрє : пасѣ, кѣ еоу ꙗтрѸ лїмєн дєпартє трє-
 мницѸ-тє. 22. ꙗскоу^лѣ-лоу елѸ пѣрѣ ла ачєстѣ коу^кѣнтѸ,
 дѣчи ши рѣдїкарѣ глѣсоу^л сѣоу грѣнндѸ : м дєспрє пѣмѣн-
 тѸ чєл ка ачєла, кѣ ноу-н сє кадє а рїє. 23. Ши стрїгѣн-
 доу ен ши лєпѣдѣндѸ-ши вєшмєнтєлє, поу^лбєрє вѣрсѣндѸ
 спрє вѣздѸхѸ. 24. Дѣчи снє мнѣшоу^л, сє-лѸ дѸкѣ елѸ ꙗ-
 трѸ пѣкѣ, ши снє, коу ранєлє лѸ ꙗтрѣкє елѸ, дє сє ꙗнцєлѣгѣ
 дєрєптѸ карє вннѣ лшѣ стрїгѣ спрї ꙗнѸ. 25. Ши дєка лоу
 стрїнсєрѣ елоу кѸ шѣждє, снє кѣтрѣ чєла чє стѣ, соуѣ-
 шоу^л(Ѹ)н, пѣкєлѸ : дє-сє шмоу^л чєла рїмѣлѣноу^л фѣрѣ шсѣн-
 дѸ, бїꙗрє шєтє вошѣ а-л батє? 26. ꙗоу^{сн} соуѣташѣл ши сє
 апропїє кѣтрѣ мнѣшѸ дє спѣсє, грѣн : вєсн чє вєрн сє фачн;
 ачєстѣ шмоу^л рїмѣлѣнѸ шєтє. 27. Дѣчи сє апропїє мнѣшѣл ши-
 лѸ ꙗтрѣкє, снє : споу^ррє-мнє рїмѣлѣнѸ ецїи. 28. Елоу снє :
 єє . рѣспѣнсє мнѣшѣл, снє : еоу коу моу^лтоу прєцѣ агонїсїю
 ачєстѣ чєтѣтє . є пѣкєлѸ снє : шрѣ еоу ши нѣскоу^ю-мє ꙗтрѸ м.
 29. ꙗчїєши сє дєлоу^лꙗгарѣ дє елоу чєи чє вѣк сє-лѸ ꙗтрѣкє;
 ши мнѣшоу^{лоу} сє спѣмѣнтѣ, ꙗнцєлѣкє кѣ рїмѣлѣноу^л шєтє.
 ши ка ера елѸ вѣсѸтѸ. 30. Дємѣрѣцѣ вѣк сє ꙗнцєлѣгѣ дѣ-

ДЕВЪРЪ, ЧА ЧЕ КЛЕВЕТАЩЕ-СЕ ДЕ ЮУДЕНЪ, ШИ ЛОУ ДЕЗЛЕГЪ ЕЛЪ ЛЕ-
ГЪТОУРЪ; ДЪЧН СИСЕ, СЕ ВЪЕ АРХІТЕРЕНИ ШИ ТОТЪ ЗБОРОУА ЛОРЪ.
АДЪСЕ ПАВЕА ШИ-А ПЪСЕ АТРОУ ЕН.

Сар. XXIII. (pag. 46—56.)

1. КЪОУТЪ ПАВЕАЪ СПРЕ ЗБОРОУ ШИ СИСЕ : ВЪРЕАЦИ, ФРАЦИ,
ЕОУ КОУ ТОТЪ ГЪНДЪА ЧЕЛА БОУАРЪА ВІОУ ЛОУ ДНСЕОУ ПЪАРЪ
ЛА АЧАСТА СИ. 2. АРХІТЕРЕНИ АНАІА СИСЕ ЧЕЛОРА ЧЕ СТА АРАНИТА
ЛОУН, СЕ-Н БАТЪ ЛОУН РОСТЪА. 3. АТОУНЧЕ СИСЕ ПАВЕАЪ КЪТРЪ
ЕЛЪ : БАТЕ-ТЕ-ВА ДНСЕЪ, ПЪРЪКТЕ ВЪРОУНЪТЪ; ШИ ТОУ ШЕЗН ДЕ ЦЮ-
ДЕЧН ДЪПЪ ЛЪЦЕ ШИ ПРЕСПРЕ ЛЪЦЕ ТРЕЧН, КЪ ЦИЧН СЕ МЕ БАТЪ.
4. ИРЪ ЧЕА ЧЕ СТА АРАНИТЕ СИСЕРЪ : ДЕРЕП-ЧЕ ДОСЪДИЦИ ПРЕ-
ОУТОУА СЕОУАЪН? 5. СИСЕ ПАВЕАЪ : ФРАЦИ, Н'АМ ЦІОУТЪ КЪ ПРЕ-
ОУТЪ МСТЕ; СКРІЕ АМЪ : ЦЮДЕЦЪА(Ъ)Н ШАМЕАРНИЛОРЪ ТЪН, СЕ НЪ
ЦИЧН РЕОУ. 6. АНЦЕЛЪКЪСЕ АМОУ ПАВЕА КЪ Ш ПАРТЕ МСТЕ САДЪ-
КІЕН, Е АЛЪ ФАРИСЕН, КІЕМЪ ГЛОАТА ШИ СИСЕ : ВЪРЕАЦИ, ФРАЦИ,
ЕОУ ФАРИСЕЮ СЪНТЪ, ФІЮ ДЕ ФАРИСЕЮ; ДЕ ОУПОВЪНИЦЪ ШИ ДЕ
АВІЕРЪ МОРИЦІЛОРЪ ЕОУ ШЕЪНДЪ ПРЕМЕСКОУ. 7. ШИ АЧАСТЪ СИСЕ,
ФОУ ПЪРЪ САДЪКІЕЛОРЪ ШИ ФАРИСЕНЛОРЪ, ШИ СЕ АПЪРИЦИ ГЛОАТА.
8. САДЪКІЕНН АМОУ СИНЪ, КЪ НОУ ВА ФН АВІЕРЕ, НЕЧЕ АНЦЕРЪ,
НЕЧЕ АХОУ, МРЪ ФАРИСЕНИ ИСПОВЕДЕСКЪ АМЪНДОАЪ. 9. ФОУ ЧЪРТЪ
МАРЕ . СКОУЛАРЪ-СЕ КЪРТЪЛАРИН ПАРТА ФАРИСЕНАСКЪ ШИ СЕ ПЪРИН
ОУРЪА АЛ-АЛЪ, ГРЪННДЪ : НЕЧЕ ОУРЪ РЕЪ НОУ АФЪЛМОУ АТРЪ
ШМОУА АЧЕСТА; МРЪ СЕ АХОУА ГРЪН ЛОУН САОУ АНЦЕРЪАЪ СЕ НОУ
НЪ ПРОТИВНОМОУ АЪН ДНСЕОУ. 10. ДЪЧН МОУЛЪ ПЪРЪ ФОУ .
СПЪМЪНТЪ-СЕ МНШЪА СЕ НОУ РОУПЪТЪ ФІЕ ПАВЕАЪ ДЕ ЕН; ДЪЧН
СИСЕ ВОНИНИЛОРЪ СЕ ДЕЦІАГЪ ШИ СЕ-ЛОУ РАПЪ ЕЛЪ ДІА МИЖ-
ЛОКОУА ЛОРЪ, ШИ СЕ-ЛОУ ДЪКЪ А ПАЪКЪ. 11. АНТРЪ НОАПТА
АЧ АСТЪТЪ ДНОУА ЛЪАГЪ (А)СОУ ШИ СИСЕ : КОУТЪСЪ ПАВЕА КОУ-
МЪ МЪРТЪРИСИШН ЧЪМ ЧЕ Е ДЕ МЕАРЕ АТРЪ ИЕРСАМЪ, АША СЕ КАДЕ
ШИ А РИМЪ А МЪРТЪРИСИ. 12. ШІ ДЕКА ФОУ СОУШ ФЪЧЕРЪ
ОУРИН ДІА ЮДЕН АНТОАРЧЕРЕ, ШІ СЕ ЦЮРАРЪ СІАРЕ НЕЧЕ СЕ МЪ-
РЪАНИЧЕ, НЕЧЕ ЧЕ (!) СЕ ВЪ ПЪАРЪ КЪНДЪ НО ВОРЪ ОУЧИДЕ ПАВЕАЪ.
13. БРА МАН МОУАЦИ ДЕ ПАТРЪСЕЧН ЧЕН ЧЕ АЧЕСТА ЦЮРЪМЪНТОУ
ФЪЧЕРЪ. 14. ЧІН ЧЕ СЕ АПРОПІАРЪ КЪТРЪ ПРЕОУЦИ ШИ КЪТРЪ
ВЪТРЪАРИ ШИ СИСЕРЪ : КОУ ЦЮРЪМЪНТОУ ЕЛЪСТЕМЪМОУ-НЪ
СІАРЕ, НЕМИКЪ СЕ НЪ ГОУСТЪМОУ ПЪАРЪ НОУ ВРЕМОУ ОУЧИДЕ ПА-
ВЕАЪ. 15. АКОМОУ ВОН СПОУРЕЦИ МНШЪА(Ъ)Н КОУ ЗБОРОУА(Ъ)Н
(! 1. РОУА) КОУМ ДЕМЪРЪКЪЦЪ СЕ АДОУКЪ ЕЛОУ ЛА НОН, ШИ КОУМ

ворѣ врѣ се ꙗнцелѣ(гѣ) нстокоуѣ че е де елоу. ши нон аните
пѣ-рѣ кѣндѣ ноу се ворѣ апрѣпа де елоу, гата семоу а-лоу
оучиде елѣ. 16. Лоуѣн фѣлоу соурорѣн моу (! л. лоу) павелѣ фѣ-
рекарѣ, ши верѣ рѣрѣ пѣкоу де спѣсе лѣ павелѣ. 17. Дѣчи
кѣмѣ павелѣ оурѣл дѣр сѣташи, ши зисе : дѣ ачестѣ цюрелѣ
ла мѣшоуѣ, кѣ ware-че и ва се-и спѣе лѣн. 18. Елоу-л лоуѣ
ши-л доуѣ ла мѣшоуѣ, дѣчѣ-и зисе : павелѣ фѣуглоуѣ кѣмѣ-
ме де ме роуѣ се адоукоу ачеста цюре ла тѣрѣ, кѣ ware-че
аре а-ци грѣи. 19. Лоуѣ-лѣ елѣ мѣшоуѣ де мѣрѣ; дѣчи
мѣрѣе оуѣеи ши лоу рѣрѣе : че есте чѣи че ан а-ми спѣрѣе?
20. Е лоу зисе : юудѣни се сѣтоуирѣ се те роде, аша коум
демѣрѣѣца се-лѣ адѣчи павелѣ рѣрѣ зѣроуѣ, коумоу арѣ
врѣ чеѣа а рѣтреѣа де елѣ. 21. Че тоу амоу се ноу аскоуѣци
де ен; кѣ сѣтоуирѣ-се де елоу дѣ рѣрѣнѣи маи моуѣци де
патрѣсѣчи де бѣрѣаци, чен че се цюрарѣ коумоу нече се мѣ-
рѣнче нече се еѣ, пѣрѣ кѣндѣ нѣ-л ворѣ оучиде елѣ. ши
акмоу гата сѣнтѣ ши аѣапѣтѣ ноуман чеѣ дѣла тине цюрѣ-
нѣе. 22. Мѣшоуѣ амоу лѣсѣ цюрѣе шѣ-и зисе : нимѣрѣи
се ноу споуѣри кѣ ачестѣ вѣстит-ан мѣе. 23. Ши кѣмѣ дон
ware-карѣи дѣр сѣташи, ши лѣ зисе : готовици доаѣ соуѣ де
вонничи се мѣргѣ пѣрѣ ла кѣсарѣи, ши шапѣсѣчи де кѣ-
лѣраши, ши доаѣ соуѣ де сѣѣетѣтор дѣр лл трѣиле час де
ноапѣе. 24. Ши вѣтѣ се адѣкѣ коум се ꙗкалѣе павелѣ ши
се-лѣ петрѣкѣ пѣрѣ ла фѣликоу гѣмонѣ. 25. Ши скрисе
карѣе, анеѣндѣ ачеста кѣпоу. 26. Клавѣне лѣѣа цѣторѣл(ѣ)и
гѣмоноу фѣликоу, а се воуѣѣра. 27. Бѣрѣатѣл ачеста рѣрѣсоу
де юудѣн ши врѣ оучисоу се фѣе де ен, апрѣпаѣ-ме ко воннѣи
ши лѣаю елѣ; цѣоуѣ кѣ римлѣноу есте. 28. Ши врѣ се-и
ꙗнцелѣгоу вина, дѣрѣ-че лѣ рѣрѣндѣ спре елѣ, ши адѣшоу елоу
р глаѣта лорѣ; дѣчи лѣ афлаю рѣрѣнсѣ елѣ дѣрѣптѣ рѣрѣѣа-
тоуѣ леѣен лорѣ, ши нече оуѣа грѣшалѣ де моѣрте саѣ де ле-
гѣтѣрѣ досниѣ (! л. достонниѣ) ноу афлаю. 30. Споуѣѣ-ми
фоу мѣе фѣрекарѣ бѣрѣатоуѣл(ѣ)и, чѣ че вроуѣ юудѣн се-лоу
ѣнигѣ, ши аѣѣиши лоу трѣмниѣ ла тѣрѣ ши амоу споуѣѣши
клевѣтинѣилорѣ се грѣѣскѣ чѣ че че-с де елѣ, ꙗринѣа та .
сѣрѣтѣс фѣи. 31. Вонниѣи порѣнѣнѣи лорѣ лѣарѣ павелѣ
прѣспре ноапѣе рѣрѣ антипатрѣндѣ. 32. Ши демѣрѣѣца лѣ-
сарѣ кѣкарѣи (! л. кѣларѣи) а мѣрѣе коу рѣсѣлѣ, рѣтоѣрѣрѣ-се
рѣрѣ пѣѣкѣ. 33. Рѣрѣ чеѣ че мѣрѣсѣрѣ рѣрѣ кѣсарѣи, дѣдѣрѣ
карѣа лѣи гѣмѣнѣ, ꙗринѣа лѣи пѣсѣрѣ ши павелѣ. 34. Дѣ-
чи ноумѣрѣ гѣмонѣ карѣа; ши рѣтреѣе дѣрѣрѣ карѣе де-

се факѡу .Ѳтрѡ лнмѡ мѡ(ѣ) адѡчерѣ. 18. Ѳнтрѡ шлѣ афларѣ-мѣ
кѣ мѡмѡ постнтѡу .Ѳнтрѡ бѣсѣрекѣ нечѣ коу глоатѡ нечѣ
коу бороабѣ шн оуриѡ дї асїѡ юудѣн. 19. Чѣ лѣ се кѣдѣ Ѳ-
раннтѡ тѡ се вїѣ ѡ грѣн, (се) доу кѣтрѣ мѣрѣ. 20. Гаоу Ѳшиш
ачишѡ се знкѣ чѣ афларѣ Ѳтрѡ мѣрѣ недерптѡтѣ, Ѳнде стѣ-
тѣю Ѳ глоатѣ. 21. Гаоу дѣ оуриѡ ачѣстѡ гласѡу чѣ стрнгаю
стѣндѡ Ѳтрѡ ѣн : кѣ дерптѡ Ѳмѣїерѣ морцнлорѡ ѡу цюдецѡ
преемскѡ да (! л. дѣ) ла вон. 22. Ѳлсн ачѣстѡ фнлнѡу, шн
рѣспѡндѡ лорѡ, нстѡвоу цїїндѡу чѣ дѣ чѣлѣ чѣ знсе : шн
кѣндѡ лнсїѣ мншшѡуѡ вѣрн-вѡ, спѡуре-вон чѣ ѣ дѣ вон. 23. Дѣчн
знсе соутѡшѡуѡ се стрѣжѣнскѣ павѣлоу, шн се анѣтѣ слѣенчю.Ѳрн,
шн нечѣ оуриѡ сѣ апѣрѣ дѣ ан лоуѡ коуѡ се ноу-н слѡужаскѣ,
саоу се ноу оурдн.Ѳрѣ ла дї.Ѳсоуѡ. 24. Дѡптѣ знлѣ нѣшкнтѣ
вѣрѣ фнлнѡу кѡ дрѡсїлїѡ моуѡрѣ сѡ, чѣ чѣ вѡ юудѣннѣ
шн кїѣмѣ павѣлѡ, шн доушн ѣлоу дѣ кредї.Ѳнцѡ чѣ чѣ ѣ Ѳтрѡ
хс. .їс. 25. Кѣндѡ грѣннѡ лоуѡ (дѣ) дерптѡтѣ, шн дѣ цї.Ѳрѡтѡ
шн дѣ цюцѡлѡ (! л. цюдецѡлѡ) чѣ вѡ се фїѣ, Ѳфрнкатѡ фѡу фн-
лнѡу, шн рѣспнсе : чѣ акмоу пасѣ, вѣрѣмѣ дѣ вою добѣндѡ
кїѣмѡ-тѣ-вою. 26. Днпрѡурѣ шн нѣдѣннѣсѣ кѣ мнтѣ дѡ-сѣ-вѡ
лѡн дѣлѡ павѣлоу сѣ-лоу дѣзлѣѣ ѣлѡ; дѣчн шн адѣсоу трѣ-
мнтѣ дѣ бѣсѣдѡѡ коу рѡсѡ. 27. Дѣчн сфрѣшнндѣ-сѣ дѡн
анїн лоуѡ скн.Ѳварѣ фнлнѡу, ѣ поркїѡ фнстѡ вѣрѣ шгоадѣ сѣ
факѣ юудѣнлорѡ; ѡрѣ фнлнѡ лѣсѣ павѣлоу чѣлѡ лѣгатѡуѡ.

1574.

(Ms. British Museum, Cod. Harl. 6311^b, folio. 276 fol pag.)

Tetraevangelie.

Materu c. VI, v. 14—30 (зѡч. зї. нї. fol. 11^b—13^a).

*) 14. Знсе домноуѡ. сѣ амоу лѣсѡрѣ тоу ѡмѣннѡу
грншлѣлѣ лѡр . лѣсѡ-вѡ шн воѡѡ тѡтѡлѣ вѡстроу дѣ Ѳ черн.
15. ѣ сѣ ноу лѣсѡрѣ тоу ѡмѣннѡу грншлѣлѣ лѡр . нѣчѣ тѡтѡлѣ
вѡстроу дѣ Ѳ черн лѣсѡ-вѡ воѡѡ грншлѣлѣ воѡстрѣ. 16. ѣ кн-
доу вѣ пѡстнцн ноу фнцн кѡ акопѣрнцн чѣ сѣ Ѳтрнстѣзѣ.
стрѣмоутѣзѣ фѡцѡ сѡ . кѡ сѣ сѣ нѣѣскѣ ѡмѣннѡу кѣ сѣ пѡ-
стѣскѣ . дѣдѣвѣрѣ грѣскѣ воѡѡ . кѣ лоуѡ-ш вѡр пѡдѡ лѡр.

*) Cf. (1581) I, p. 28.

вѣцн къндь вѡр оуѣр вон вѡменїи . ши къндь къ вѡр де-
спѣрци . ши вѡр рпоуга . ши вѡр порекан ноумеле востроу .
къ ѓ рѣѣ деренїтѣ фюл вѡменескѣ . 23. боукѡра-къ-вѣцн ртр
ачѣ зи ши вѣцн жоудкад : штъ амѣ плата воастрь моулатъ
ла черюре . доупѣ ачѣм амоу фѣчѣ пр(о)рочилѡр пѣринїїи лѡр.
24. (зисе домноул кѣтръ чѣм че мѣрсерѣ кѣтръ гѣл юудени :)
ван дѣ вон богацилѡр . къ се ва коурма мынгѣнтѣра воастрь .
25. ван дѣ вон сѣтоулѡр акѣм . къ фѣлмынзи-вѣцн . ван дѣ
вон рѣзѣторилѡр акѣм . къ соуспина-вѣцн ши плѣнїе-вѣцн .
26. ван дѣ къндь вѣне зїкъ воаш тѡци вѡменин . доупѣ ачѣм
амѣ фѣчѣ пр(о)рочи миничиноши пѣринїїи лѡр . 27. че воаш
грѣскѣ доузици : юѣнци драчи вѡшри . вѣне фѣчеци чѣм чѣѣ
оуѣртѣ вон . 28. вѣдгословници чѣм че въ бласѣтемѣ . роугаца
дѣ чѣм че фѣакѣ воаш вѣнда . 29. чинѣ те ва оуциде р боукѣ
дѣ ши алалѣтѣ . ши дѣцѣ ва лоуѣ вѣшмынтѣл ши кѣмашѣ
ноу-н апѣрд . 30. тотѣ че ва чѣре дѣ ла тинѣ дѣ-н . ши чине-
ци ва лѣа ал тѣѣ ноу-лѣ ртреба . 31. (зисе домноул.) коумѣ
вѣци сѣ фѣакѣ воаш вѡменин ши вон фѣчеци лѡр ашинждѣркѣ .
32. ши сѣ аци юѣн чѣм че юѣескѣ вон , че фѣолосѣ мѣте воаш ?
ши амоу пѣкътошїи юѣискѣ ен юѣискѣ .

(Брашов) са. 1569—75.

(Defect. Folio, 248 pagini nepag.)

Praxiul.

Epistolia sobornică a lui Iacob. Cap. III. (pag. 4—7.)

Дѣ ꙗ зѣвор тремисоу(8)и лѣ шковѣ чѣтѣнїѣ . зач . нд .

[illegible]

скоасе де ꙗ егѹпетъ домноуѣ, ши де нѣ фоурж ꙗ кредѣнцѣ елѣн пѣрдѣ; ши ꙗцерѣн де ноу-шь фѣрѣрж алы сѣѣ ꙗчѣпѣтъ, ноу-н крѣцѣ. мѣн фѣрѣмѣсѣ дѣчѣн ка ачѣм сѣ се алѣгѣж, ши амѣ ши мѣхѣилъ архѣгѣлѣ нѣ адоуѣсе хоуѣж дѣволѣлѣн . сѣ фѣе амѣ перѣрѣ лѣр, ка содомѣлѣнѣн лѣвѣцѣ . дѣчѣм лѣвѣцѣ ꙗнтрѣ нѣрѣвѣ, ши се рѣгѣж де ѣн сѣ фѣе ꙗнтрѣ лѣрѣтошѣрѣ кредѣнцѣн дѣмнѣлѣн . сѣрѣши трѣмѣтерѣ.

Epistolia.

Ѣ лѣ юуѣда трѣмѣтери де ꙗтѣю.

1. Юуѣда лѣ хс . ѣс . шѣрѣ, фѣрѣтеле лѣ ѣкѣвѣ, фѣѣнѣ де дѣмнѣзѣ тѣтѣлѣн лѣумнѣнѣн . ѣс . хс вѣгѣндѣн кѣмѣн . 2. мѣсерѣре вѣоѣ ши пѣче ши ювѣоѣ сѣ се мѣлѣцѣскѣж . 3. прѣѣвѣнѣн . ꙗнтрѣ тоѣтѣ ꙗдѣмнѣрѣ фѣкѣнѣ, скрѣѣ вѣоѣ де ꙗпрѣвнѣрѣ спѣсѣнѣн вѣстре, нѣвѣмн фѣ а скрѣе вѣоѣ, рѣгѣндѣвѣж сѣ вѣ тѣмѣжѣнѣн де прѣдѣднѣрѣ кредѣнцѣ сѣнѣнѣлѣрѣ оуѣна . 4. лѣѣрѣж зѣсерѣж амѣ алѣнѣн оѣмѣнѣн чѣн чѣ доуѣпѣж вѣкнѣ скрѣпѣтѣрѣсѣ ꙗнтрѣ ачѣлѣ пѣкѣте нѣкѣрѣнѣ . ѣ а доуѣмнѣзѣлѣн нѣстрѣ вѣоуѣжѣтѣ ꙗнѣнѣте алѣтѣрѣрѣж ꙗнтрѣ споуѣркѣчѣнѣн ши оуѣнѣлѣ вѣлѣдѣнѣтѣрѣоуѣлѣ зѣлѣ ши дѣмнѣлѣ нѣстрѣ ѣс . хс . дѣнѣсѣлѣ лѣпѣдѣрѣж-се . 5. поменѣскѣ вѣоѣ дѣчѣлѣ вѣрѣрѣкѣшѣ, лѣ шѣре вѣоѣ сѣ вѣж фѣе оуѣна ачѣѣста, кѣ дѣмнѣоуѣлѣ оѣмѣнѣн де цѣра егѣпетѣлѣн спѣсѣ; аѣѣара де ноуѣ крѣзоуѣрѣж пѣрдѣнѣ . 6. ꙗцерѣн чѣ нѣ вѣгѣрѣж алы сѣѣ ꙗчѣпѣтъ, чѣ ѣн-шь лѣсѣрѣж а са вѣѣцѣж, спре жѣдѣцоуѣлѣ мѣрѣѣн зѣнѣ, кѣ лѣгѣтѣрѣж нѣдѣзлѣгатѣж соуѣпѣтѣ оуѣнтѣнѣкрѣе вѣкѣ ѣн . 7. ка ши сѣдѣмоуѣлѣ ши гѣмѣорѣлѣ ши де ꙗ прѣжѣрѣлѣ ачѣлѣра чѣтѣнѣн, ꙗ поѣоѣѣ ачѣлѣлѣшѣ шѣрѣзѣ кѣ коуѣрѣн, ши дѣнѣ ѣшнѣж ꙗнтрѣ вѣнѣ троуѣпѣлѣн ши ꙗнтрѣ алѣтеле, ꙗнѣнѣте зѣкѣмѣ ꙗнтрѣ арѣжѣтѣоуѣлѣ фѣкѣлѣн де вѣкѣ, жѣдѣцоуѣлѣ лѣшнѣ . 8. ашѣ ши се амѣ ачѣпѣтѣ чѣ ѣн се вѣдѣ троуѣпѣлѣн-шь споуѣркѣж, де дѣмнѣе се лѣпѣдѣж, де сѣлѣвѣж нѣтрѣмѣрѣнѣлѣ хоуѣлѣскѣ . 9. мѣхѣилъ архѣгѣлѣ, кѣнѣлѣ кѣ дѣѣволѣлѣ жѣдѣкѣ-се, гѣлѣн де трѣпоуѣлѣ лѣ мѣѣсѣн, нѣ кѣтѣза а аѣѣче жѣдѣкѣтѣ кѣ хѣлѣж, чѣ зѣсе : сѣ шпѣркѣскѣ ꙗѣе дѣмнѣоуѣлѣ . 10. ачѣпѣтѣ амѣ кѣтѣ нѣ цѣлѣ хѣлѣскѣ, кѣтѣ дѣпѣж фѣѣре ка нѣѣѣе вѣнѣте фѣрѣж кѣвѣнѣте цѣлѣ, ачѣпѣтѣ спѣркѣж-се .

зѣч . ѣн . 11. амѣрѣ лѣр, кѣ ꙗ кѣлѣ лѣ кѣнѣнѣ лѣѣларѣж, ши ꙗнтрѣ хнѣлѣшѣгѣлѣ (лѣ вѣлѣамѣ) плѣте вѣрсѣрѣж-се . ши ꙗнтрѣ ꙗ зѣса лѣ кѣрѣѣнѣ перѣрѣ . 12. ачѣпѣтѣ сѣнѣтѣ ꙗнтрѣ дрѣ-

гостѣ воастрѣ къ спѣркѣчюни оуспѣтѣндѣ-се фѣрѣ тѣмере,
 адѣишишь пѣскѣндѣ . нѣори фѣрѣ дѣ апѣ дѣ вѣнтѣ пѣр-
 тацѣ, лѣмне томнатѣчи фѣрѣ рѣдѣ, дѣ дѣаѣ ѡри мѣрѣрѣ
 дѣ рѣдѣчинѣ. 13. валѣри сѣрѣпѣ аспѣмѣндѣ а са рѣчѣлѣ,
 стѣлѣ рѣшѣлѣтоаре, чѣ лѣрѣ антѣнѣрѣкѣ ѡнтѣнѣкѣтѣ рѣ кѣчи
 вѣгѣ-се. 14. пророчѣрѣ ши дѣ ачѣстѣкѣ шѣптѣ . ши дѣ ла адама
 нѣоуѣ грѣи : адекѣ вѣнѣ домноуѣ антѣрѣ сѣиници, ѡнтѣнѣрѣкѣ дѣ
 рѣицѣрѣи сѣи. 15. сѣ фѣкѣ жѣдекатѣ прѣспрѣ тѣоци, сѣ овлѣ-
 чѣскѣ тоатѣ некѣрѣжѣиѣ лѣрѣ, дѣ тоатѣ лѣкрѣрѣлѣ некѣрѣжѣиѣ
 лѣрѣ чѣ нѣ чинстѣрѣжѣ, ши дѣ тоатѣ рѣлѣлѣ лѣрѣ чѣ грѣиѣрѣжѣ
 спрѣнинѣсоуѣ пѣкѣтѣтѣоуѣи некѣрѣжѣиѣ. 16. ачѣмѣ сѣнтѣ рѣпѣнтѣори
 вѣиѣоѣаци, дѣпѣ похѣтелѣ лѣрѣ рѣлѣнѣдѣ, некѣрѣжѣиѣ ши лѣчѣ-
 кѣлѣкѣтѣори, ши грѣа лѣрѣ грѣлѣщѣ прѣ трѣфѣжѣ, мнрѣжѣндѣ-се фѣ-
 целѣрѣрѣ-шь лѣкрѣрѣ дѣ фѣлѣсѣ. 17. ѣ вѣи ѡеницѣлѣрѣ, помѣници
 грѣиѣрѣлѣ, мѣн дѣ рѣнѣиѣнтѣ зѣчѣриѣлѣ дѣла ап(ѣ)с(тѣ)лѣи дѣмнѣлѣи
 нѣострѣ ис . хс . 18. коуѣмѣ грѣиѣрѣжѣ вѣаѣ, къ рѣ вѣрѣмѣтѣ дѣ апѣи
 вѣни-вѣрѣ вѣтѣжѣокѣнтѣориѣ, дѣпѣ алѣ лѣрѣ похѣтѣ рѣлѣнѣдѣ рѣ
 некѣрѣжѣиѣ лѣрѣ. 19. ачѣмѣ сѣнтѣ лѣкрѣнѣдѣ адѣиѣсѣ иѣи-шь сѣфѣлѣ-
 тѣщѣ, соуѣфѣлѣтѣ нѣавѣнѣдѣ. 20. ѣ вѣи, ѡеницѣлѣрѣ, кѣ сѣфѣнтѣ
 а воастрѣжѣ крѣдѣиѣнѣжѣ зидѣнѣдѣ-вѣжѣ вѣи-шь, дѣхѣлѣи сѣфѣнтѣ рѣ-
 гѣнѣдѣ-вѣжѣ. 21. рѣиѣи-вѣжѣ адѣиѣсѣ вѣи-шь дрѣгѣостѣкѣ лѣ дѣмнѣзѣвѣ
 фѣрици, ащѣптѣнѣдѣ мнѣла дѣмнѣлѣи нѣострѣ лѣ ис . хс . рѣ вѣаѣ
 дѣ вѣчѣи. 22. ши оуѣнѣора мнѣлѣици жѣдекатѣнѣдѣ. 23. ѣ алѣиѣи кѣ
 фѣриѣжѣ спѣсици дѣ антѣрѣжѣ фѣкѣ рѣпѣиѣнѣдѣ, ѡвлѣиѣици кѣ тѣмерѣ,
 ѣрѣнѣдѣ чѣе дѣ трѣпѣ спѣркѣтѣжѣ кѣмѣашѣжѣ. 24. чѣлѣмѣ чѣ поатѣ
 а фѣриѣ иѣи фѣрѣжѣ дѣ грѣшѣлѣ ши а-и пѣнѣ рѣнѣиѣнтѣ сѣлѣиѣи сѣлѣ
 нѣвѣиѣоѣаци антѣрѣжѣ вѣоуѣкрѣиѣ. 25. ѡнѣжѣ прѣ рѣцѣлѣптѣоуѣ дѣмнѣ-
 нѣоуѣлѣ спѣситѣориѣлѣ нѣострѣ сѣлѣва ши мѣрѣиѣлѣ, цинѣтѣоуѣлѣ ши пѣ-
 тѣрѣжѣ, ши акѣмѣ ши антѣрѣжѣ тѣоци вѣчѣи . амѣиѣ.

Epistolia lui Pavel către Romanii. Cap. I, v. 28 — II, v. 5.
 (pag. 69—70, fila 15, foia 3.)

¶ сѣфѣнтѣлѣи лѣ пѣвелѣ трѣмѣтѣрѣкѣ кѣтрѣжѣ римѣлѣиѣи.

зѣч . пѣа . 28. ши дѣкѣа нѣоуѣ испѣитѣрѣжѣ доуѣмнѣзѣвѣ сѣ-лѣ
 анѣжѣ антѣрѣжѣ мнѣнтѣ, дѣдѣ прѣ иѣи доуѣмнѣзѣвѣ антѣрѣжѣ испѣитѣтѣжѣ
 мнѣнтѣ сѣ фѣкѣ нѣдѣистѣонѣиѣчѣиѣ. 29. рѣпѣлоуѣи дѣ тоатѣ нѣдѣ-
 рѣиптѣиѣиѣлѣ, дѣ коуѣрѣиѣ, хнѣкѣлѣшѣгѣ, рѣѣ акоуѣиѣиѣ, зѣоѣлѣи, пѣиѣи
 дѣ пѣзѣмѣ, оуѣчнѣдѣри, вѣрѣжѣвѣ, хнѣкѣлѣшѣгѣрѣи, рѣкѣлѣ нѣрѣлѣвѣрѣи, ѡпѣ-
 тѣиѣориѣ, 30. клѣвѣтѣиѣиѣи, лѣ доуѣмнѣзѣвѣ оуѣрѣжѣиѣ, доѣсѣдѣнтѣориѣ,

мъреци, троѹфашин, афлжторн рѣлелѡр, пѣринцилѡр неплектъ-торн. 31. неѡцелепци, нече сѣатоѹл фѣрнторн, неюенторн, нече блѣстемоѹл фѣрнторн, немилоствивн. 32. шин дерептатѣ лѡ доѹмнезѡ нѡ ѡцелѣсерж; кѣ чѣм че ашд фѣкъ дѣстѡннинчи мор-циѣн сѣнтѣ; че нѡ ачѣм ноѹман че ачѣлѣ фѣкъ, че шин челора че фѣкъ вѡм челора че фѣкъ шле.

сар. II, v. 1. дерептѣ ачѣм фѣрж сѣѣтѣ еѣн, ѡ ѡме, тѡци жоѹдекѣтѡрѣн че амѡ ѡсѣндеѣн алтоѹл, тѣне-шь ѡсѣн-деѣн, ачѣм амѡ фѣачн (че) жоѹдечн. 2. цѣнѣм амѡ кѣ жоѹдеката лѡ доѹмнезѡ ѡсте спре дерептѣте, спре чѣм че фѣкъ ашд. 3. коѹ-цеѣн ачѣстѣ, ѡ ѡме, жоѹдекѣндѣ ашд чѣлора че фѣкъ лѡр, шин фѣче ашиждѣрѣ, кѣ тоѹ фоѹѣн дѣ жѡдеѣлѡ домнѡлѣн? 4. сѡѡ дѣ вѡгѣтатѣ доѹлчеѣѣн лоѹн шин доѹпж-ѡцентѣре шин ѡдѣлѡѡгѣ-рѣѣдѣре нѡ грижѣѣн? нѡ цѣн кѣ доѹлчѣца лѡ доѹмнезѡ спре покаѣнѣ те доѹкъ? 5. доѹпж рѣнѣм та непо-кѣйтѣ нинимж, кроѹѣн цѣе-шь мѣнѣ ѡ зѣѡа мѣнѣн, шин неѡрѣ дерептоѹлѣн жѡ(деѣцѣ) . . . . . (defect.)

Epistolia I a lui Pavel cătră Corintienī. Cap. XV, v. 29—58.
(pag. 143—147, fila 22, foia 3—5.)

Кѣтрж коринѡѣны ѡтѣм трѣмѣтере а сѣѣнтоѹлоѹн лоѹ ап(ѡ)-с(то)лѣ пѡвѣлѣ.

Зѡч. рѣѡ. 29. чѣ фѣкъ ачѣн чѣ се лѡсж дѣ вѡтѣзж дерептѣ мѡрци, прѣспрѣ тоатѣ рѣндѡрѣлѣ мѡрциѣн нѡ се скоѡлж; кѣче ен се вѡтѣзж прѣспрѣ мѡрци? 30. пѣнтроѹ чѣ шин нѡн неѡѡѡ лѡѡм ѡ тоатѣ чѡсѡрилѣ? 31. прѣспрѣ тоатѣ зѣлѣлѣ мѡрциѣн, ашд нѡн а вѡлѡтрж лѡѡѡж, фѣрѡциѣн, чѣ амѣ ѡ хѣ. ѡс. дѡмнѡлѣ нѡстрѡ. 32. е сѣ доѹпж ѡмѣ коѹ гѡдинѣлѣ сѣлѡѡтѣчн мѡамѣ мѡѡчнѣтѣ, че фѡлѡсѡ мѣѣ ачѣм? дѡнде мѡрциѣн ноѹ се скоѡлж, мжѡркѣмѣ шин вѣмѣ, дѣмжнѣца аѡѡѹ мѡрѣм. 33. ноѹ вж ѡшѣлѡѣн. стрѣ-кж аѡѡѹ нѣѡѡѡлѣ чѣла доѹлчѣлѣ, кѡѡнѣтелѣ чѣлѣ рѣлѣлѣ. 34. трѣзѡѡѡѡн-вж дерептѣѡѡѡн, шин нѡ грѣшинѣн, кѣ ѡѹнѣн ноѹ цѣѣѡ дѣ доѹмнезѡ, прѣ роѹшѣнѣ вѡѡѡ грѣѡскѣ. 35. че сѣ вѡ зѣѣчѣ чнѣѡѡ, коѹмѡ се вѡр скоѡла мѡрциѣн, шин ѡ чѣ кѣнѣ троѹпѣ вѡр вѣнн? 36. неѡѡѡ! че вѣрн тоѹ сѣмжнѡ ноѹ вѡ ѡѡѣ; ѡпѣтѣ (1. ѡпѣ) сѣ мѡѡрж ѡнѡнѣтѣ. 37. шин тоѹ чѣ сѣѣмѣнн, елѣ нѡ ѡстѣ троѹпѡлѣн сѣ фѣѣ сѣмжнѣтѣ, чѣ е ѡ грѣѡѡѡ дѣ грѣѡ сѡѡ дѣ ѡѡтѣ вѣгѣ. 38. доѹмнезѡ дѣ лоѹн троѹпѣ коѹмѣ вѡ, шин коѹн-шь дѣ ѡ сѣмжнѣца лоѹн троѹпѣ.

*) Зач. рѣв. 39. чѣ нѣ тоатѣ кáрнѣ, ачѣашъ карне. оуна кáрне мсте а шáмннлwр, алта а дóбнтокоулѣн, алта а пѣще-лѣн, алта а пáсжрнлwр. 40. шн сѣнтѣ трѣпѣре дѣ нѣлциме, шн троуѣпѣре дѣ пѣмжнтѣ; шрж áлтѣ чинсте нѣлцимѣ, áл-теле дѣ прѣ пѣмжнтѣ. 41. шрж áлтѣ фрѣмсеѣце аре соáреле, алтѣ фрѣмсеѣце аре лоуна, алтѣ фрѣмсеѣце стѣлеле, къ ш стѣ ман лѣмннóсѣ декжѣ алáлтѣ. 42. ашá є шн скѣлж-тѣра мóрцилwр. къ сѣ ва семжнá антроу пѣтрѣдѣре, шн се вwр скѣлá ꙗ непѣтрѣднре. 43. сѣ ва семжнá ꙗ нечѣнсте шн се ва скоулá ꙗ чинсте; шн се ва семжнá ꙗ слжвнчюне, скѣла-се-ва ꙗ пѣтѣре. 44. шн сѣ ва семжнá ꙗн троуѣ шменескѣ, шн се ва скѣлá ꙗн троуѣ соуфлетескѣ; къ áре шмѣл ꙗн троуѣ дѣ ꙗ сѣмжѣцѣ, ашá кá шн ꙗн троуѣ дѣ дѣхѣ. 45. ашá коумѣ скрне, фоу ꙗтѣн шмѣ адáмѣ, антрѣ соуфлетѣ вѣнѣ, шн чѣла дѣ апóн адáмѣ ꙗ вѣаца д(8)хѣлѣн. 46. къ ꙗ чѣла прѣ ꙗ д(8)хѣ ноу є дѣ антроу ꙗтѣн, чѣ чѣла чѣ є дѣ ꙗ сѣ-мжнцѣ, доуѣж ачѣл чѣла дѣ ꙗ д(8)хѣ.

**) Зач. рѣг. 47. чѣла дѣ ꙗтѣн шмѣ елѣ дѣ пѣмжнтѣ; шрж алѣ дóнлѣ шмѣ, елѣ дóмнѣ дѣ ꙗ чѣрн. 48. коумѣ чѣла дѣ ꙗ пѣмжнтѣ, ашá шн є дѣ прѣ пѣмжнтѣ; шн чѣ є дѣ ꙗ нѣлциме, ашá шрж вѣмѣ фн ꙗ нѣлциме. 49. шн коумѣ нѣмѣ ꙗвѣжкáтѣ ꙗ кнѣлѣ пѣмжнтоуѣлѣн, сѣ не ꙗвѣжкѣмѣ шн ꙗ кнѣ-лѣлѣ чѣрюлѣн. 50. ачѣл грѣескѣ єв, фрaцн дрáцн, къ ачѣлѣ троуѣ шн сѣнѣ нѣ пóтѣ ꙗпѣржцѣл дóмнѣлѣн сѣ ш мóще-нѣскѣ; шн чѣ трѣче, елѣ ноу ва мóщнн чѣл чѣ є трѣкѣтодре. 51. шѣ грѣескѣ вóлw ꙗ аскоуѣсѣ, тоцн нóн вѣмѣ адѣрѣнн, чѣ нóн тоцн не вѣмѣ скнѣмѣ. 52. шн ачѣл дѣ грáбѣ антроу клнпнтѣрж дѣ óкн, лá врѣмѣ трѣжментѣн дѣ апóн; къ трѣжм-вѣнтá вá дá глáсѣ, шн мóрцн се вwр скоулá антр'áлтѣ фѣпѣ-тѣрж, шн нóн нѣ вѣмѣ скнѣмѣ антр'áлтѣ фѣпѣтѣрж. [шн нóн не вѣмѣ скнѣмѣ антр'áлтѣ фѣпѣтоуѣрж.] 53. кáдѣ-се амоу поуѣтрѣдѣрѣн ачѣннл сѣ се ꙗвѣче антроу непóуѣтрѣднре; шн мóрцннн ачѣннл сѣ се ꙗвѣче (л. ꙗвѣче) антроу фѣрж мóдрѣ-те. 54. є кѣндѣ пѣтрѣднрѣ ачáстá, ꙗвѣжкá-се-вá антроу фѣрж мóдрѣте, атоуѣче се вá ꙗплѣ коуѣжнѣлѣл ачѣл чѣ стѣ скрнѣсѣ, къ мóдрѣтѣ є внроуѣнтѣ ꙗ поуѣтѣрѣ дóмнóуѣлѣн. 55. оунде-цн-е мóдрѣте, пѣтѣрѣ? оунде-цн-е áдоуле, тѣрнл тá? 56. шрж грóдзá мóрцннн елоу-е пѣкáтоуѣлѣ; шрж поуѣтѣрѣ пѣкáтоуѣлѣн

*) Cf. I, p. 316 (1698).

**) Cf. I, p. 233 (1650—75).

I.

Ante 1550.

(Codex Sturdzanus. Ms. Academ. Rom., p. 21—30. — Cuvente den Bătrâni II, p. 415 urm.)

Apocalipsul apostolului Paul.

КѢВЪНТЪА СѢТЪАДН ПОВЕЛ АПСЛЪ. ДѢ ЕШІРѢ СѢФЛЕТЕЛЪР.

ФѢРЪ ДЕ СТАРЕ. ВЪ РЪГАЦН ФРАЦНАЛЪР КЪТРЪ. ХС. А ТОДѢ ЧАСЪРІАЕ. ШН ЗЪА ШН НІАІНТЕ. ШН БЛСВНЦН ДЪМНЕЗЕЪ! КЪ А ТѢТЕ ЗІЛЕ. ДЕКА АПЪНЕ СЪАРЕЛЕ ТО (ЦН) АЦЕРІН ВАМЕННАЛЪРЪ. А БЪРЪБАЦНАЛЪР ШН А МЪЕРНАЛЪР. МЕРГЪ ЛА ДЪМНЕЗЕЪ СЪ СЕ АКИНЕ. ШН ДЪКЪ АЪКРЪРИЛЕ ТОАТЕ АНАІНТЪ ЛЪ ХС. ДЕЛА ТѢЦІ ВАМЕНІН. Е АХЪА СѢНТЪ АСЕ ДЕЛА ХС А ТЪМЪПННАРЪ ЛОРЪ ШН ГРЪАЦЕ: ДЕ ОУНЪДЕ ВЕННЦІ АЦЕРІН МЕН. ДЕ АДЪЦН АЧЪЛЕ САРЧИНЕ ЮШОАРЕ ШН РЪГЪЧЮНН КЪ АЛТЕ ДАРЪРЕ ДЪЛЧІ ШН ЧІНСТНТЕ? ІАРЖ ЕН РЪСПНДЪ АША: НОН ВЕННМ ДЕЛА ЧЕА ЧЕ СЪАЪ АЪСАТЪ ДЕ ДЪЛЧАЦА АЪМІЕН. ДЕРЕПТЪ СѢНТЪА НЪМЕЛЕ ТЪЪ. ШН СЪ РѢАГЪ АША: ТАТЪА НОСТРЪ ЧЕЛА ЧЕ АЦН А ЧЕРЮ СѢНТЪ НЪМЕЛЕ ТЪЪ. КЪНДЪ ВЕРН ВЕНН ДНІТРЪ АПЪРЪЦНЕ ТА. ФІЕ ВОАА ТД КЪМ А ЧЕРЮ АША ПРЪ ПРЕ ПЪМЪНТЪ. ДЕ СЪ МЪНЧЕСКЪ А ПЪСТІЕ ШН А МЪГЪРІ ШН А ПЕЩЕРН. ШН СЪ ДЪКЪ А ВРАШЪ ШН А ЧЕТЪЦН. ДЕ-Н ГОНЕСКЪ ШІ-Н ХЪАЕСКЪ. ШН-Н БЧНГЪ. ШН СКЪПЕСКЪ СПРЕ АН. ЕН А ТЪАТЕ ЧАСЪРІАЕ ПЪННГЪ. ШН СЪ ФЪАМЪНЪЗЕСКЪ. ШН СЪ АСЕТОШАЗЪ. ІАРЖ ЕН АЪАЖНДЪ А ЧЕТЪЦН. ДЕРЪПТЪ СѢНТЪА КЪВЪНТЪА ТЪЪ. ШН СЪНТЪ БЧНШН, ШН ЗЪА ШН НОАПТЕ. ІАРЪ НННМД АЪР АСТЕ МНАЪАСЪ. НОН СЕМ АЦЕРІ. АНКЪ НЕ МНРЖМЪ ДЕ РЪЕДЪРЕ АЪР. ШН ГРЪН ГЛАСЪ КЪТРЪ ЕН. ШН ЗНСКЪ: АЧЕА СЪ-Н ЦНЦН. КЪ ВОН АНЧН СІЦН КЪ МІНЕ. ІАРЪ ДЪЛЧАЦА МЕ АСТЕ АКОЛО КЪ ЕН. КЪ СЪНТЪ АЧЕА ФІН МЕН ЧЕА ПРЕ ЮЕІЦН. СТАЦН А ТОАТЕ ЧАСЪРІАЕ ДЕ СЛЪЖ(Н)ЦН АЪР. НІЧ ДНННЪР НЪ АЪСАРЕ ПРЕ ЕН. КЪ АЪК ДЕ ВЕС(Е)АЛЕ АНЧА АСТЕ АЧЕЛОРА ТЪТЪРЪРЪ. ІАРЪ СЕ ДЪКЪ АЦЕРІН. ШН СЛЪЖЕСКЪ АЪРЪ. ШН ІАРЪ АЦЕРІН ВАМЕННАЛЪР ЧЕА ЧЕА НЪАЪ ФАПТЕ БЪНЕ. МЕРГЪ СЪ СЪ АКИНЪ ЛА СКАНЪА ТАТЪАДН. ЕН МЕРГЪ ТЪНГЪННДЪ-СЕ КЪ ДЪКЪ НЪМАН СЪРЪМЕЪТЪЦН ДЕЛА ВАМЕНІН СЪН. АХЪА СѢНТЪ АСЕ А ТЪМЪПННАРЕ

лѡрѡ . шї грѣи глас кѣтрѡ ен . ши зисѣ : де ѡнде вѣнници ѡче-
рѣи мен . де адѣчеци ачеле сарчинѣ греде . ши венници поносници ?
ен рѣспѣндѣ : нон венним дела ѡмenni ботезаци ꙗ нѡмеле тѣѡ .
ѡрѣ ен факѡ коѣ трѡпѡлѡи сѣѡ . де грѣмѣдѣскѡ пѣкате пре
пѣкѡте . де сѣ(ѣ) спѡркѡ кѡ реле лѡкрѡре . прѣюенре . ши клевѣтѣскѡ .
ши мѣнтѡ оунии кѣтрѣ алыцї . кѡ фѡртѡшагѡре . ши кѡ кѡреѣ .
ши кѡ завистїи . ши-шѣ варѣѣ сѣицелѣ ши-сѣ грѣвентори ꙗ фѣрѣде
леци . ши калкѣ порѡника та . ши тоѡте лѡукрѡрела сѣ спѡркѡ .
крѡче ѡ цинѣ ꙗ мѣниле сѡлѣ ѡрѣ дни рѡстѣл лорѡ грѣица
дѣѡѡлѡ . ѡрѣ свѣтѡл ботезѡл нѡ-л пѣзѣскѡ . ши празничеѡ
свѣтѣ але талѣ шї а шапѣте зї свѣта дѡминѡкѣ ен нѡ ѡ пѣ-
зѣскѡ . ши — — — — — (lacuna de 2 pagini).

.... лѡ . хс пре ен . ши ера ꙗ тоѡте фѡрѡмсеце ши мѣлоши . ши
ꙗтреѡѡ ѡчѣрѡл : че ѡчѣрї синтѡ ачеѣе ? . ши-м рѣспѣнѣѣ ѡчѣрѡл
ши зисѣ : ачеѣе синтѡ ѡчѣрїи ѡмenniлѡр дирѣици . ши зиш
кѣтрѣ ѡчѣрѡ : тоцї дирѣици ши пѣкѣтошїи . цинѣ-сѣ кѡндѡ морѡ ? .
ши-ми зїсе ѡчѣрѡл : кѡтѣ пре пѣмѣнтѡ . шї кѣтѡѡ шї вѣзѡѡ
тоѡтѡ лѡме . ши фѡ ка ѡ нимѡка . ши зисѣ(ѣ) ѡчѣрѡл . чеѡ че мѣ
пѡрта : аколо есте мѣрѣѡе (!) . ши юенрѣ ѡмenniлор чѣѡ дѣѡртѡ .
ши вѣзѡѡ оу ꙗ нѡѡрѡ де фѡкѡ пре спрѣ тотѡ пѣмѣнтѡл . ши
зїшѡ : че ѡсте доѡмни ачѣла ? . ши (! ditogr.) ши-ми зисѣ(ѣ) ѡчѣрѡл :
ачѣла нѡѡр де фѡкѡ ѡстѣ а ѡмenniлѡр нѣѣѡни . чеѡ че сѣ ме-
стѣѣ ꙗпрѣѡнѡ ꙗ рѣгѣчѡнѣ перѣицѡлѡр . сѡ пѡжнѡшѡ ши зишѡ
кѣтрѡ ѡчѣроу : ѡѡ сѣ вѣзѡ сѡфлѣтелѣ ѡмenniлѡр дирѣици-
лорѡ . ши а пѣкѣтошиѡлорѡ . ꙗ че кнѡѡ ѡсѡ дни ачѡста лѡме . шї-
ми рѣспѣнѣѣ ѡчѣрѡл ши-ми зисѣ : кѡтѣ ꙗ цѡсѡ . ши кѣтѡѡ
ꙗ цѡсѡ пре пѣмѣнтѡ ши вѣзѡѡ ѡ ѡмѡ мѡриѡдѡ . ши-ми зисѣ(ѣ)
ѡчѣрѡл : ачѣла ѡстѣ дн дирѣптѡ . ши кѣтѡѡ ши вѣзѡѡ фѡпѣ-
телѣ лѡи че-ѡ фѡкѡтѡ ꙗ нѡмеле лѡ дѡмнѣзѡ ꙗ тоѡтѡ вѣѡца са
чеѡ че-ѡ висѡ пре пѣмѣнтѡ . шї тоѡте фѡптѣле ста ꙗнѡнѣте лѡи
ꙗн ачѣла чѡс . ши вѣзѡѡ кѡ ꙗ фѡптѣ еѡнѣ сѣ-ѡ сѡѡрѡшнтѡ . ши-ш
лѡ фѡкѡтѡ одѣхнѡле сѡфлѣтелѡи сѡѡ . ши кѡ юѣре ши кѡ дѡл-
чацѡ . ꙗнѡнѣте-и стѡ ѡчѣрѡл(!) лѡ дѡмнѣзѡ . ши дѡпрѣѡнѡ кѡ
ѡчѣрѡи дрѣчеѣи . ши кѣтѡрѡ тоѡте фѡптѣле ѡмѡлѡи . ши де
чеѡ рѣлѡ нѡ ѡфлѡрѣ немѡкѡ ла елѡ . ши вѣзѡѡ ѡмѡл кѡ кѡ тоѡтѡ
дѡлчацѡ ѡчѣрїи сокѡтѡи ши пѣзѣ сѡфлѣтѡл лѡи пѣнѡ кѡндѡ-л
лѡрѡ дни трѡпѡ . ши де трѡи ѡрї грѡнрѡ лѡи : сѡфлѣ(те)! кѡѡ-
ци-цї трѡпѡл тѣѡ де ѡи ѡшт . дѡстѡниѡѣ ѡцї . ши ѡрѡ те ѡѡри
ꙗторѣ ꙗ трѡпѡл тѣѡ ла зѡа де ꙗѡѡре . де сѣ прїѡмѣи чѣ цн ѣ
гѣтѣтѣ кѡ тоцїи дѣрѣици . ши лѡрѡ сѡфлѣтѡл дѣ трѡпѡ . ши-л
сѡрѡтарѡ ши сѣ кѡѡскѡрѡ . ши зїсѣрѡ сѡфлѣтѡлѡи : рѡгѡтѡ-и-и .

ДѢЛАЧЕА АН ФѢКѢТѢ ВОА ЛѢ ДѢМНЕЗЕѢ ПРѢ ПЖМЪНТѢ. ШИ ВЕНІА .
 АЦЕРѢА ШИ ПЪЗНА ПРЕ ПЪМЪНТѢ А ТОАТЕ ЗНАЕ . ШИ ЗИС(Е) АЦЕ-
 РѢА : БѢКѢРЖ-ТЕ СѢФЛЕТЕ! КЖ ЕѢ МЪ БѢКѢР ДЕ ТИНЕ . КЖ АН ФѢКѢТ
 ВОА ЛѢ ДѢМНЕЗЕѢ ПЪНЖ А(Н) ВИС ПРЕ ПЪ(МЪ)НТѢ . ЕѢ АМѢ ДѢЧЕ(!)
 ФАПТЕ БѢНЕ А ТОУТЕ ЗІАЕ КЪТРЖ ХС . АША ІАРЬ ІШІ ДХЪА СФНТѢ .
 А ТЪМПИНАРЕ СѢФЛЕТЪАШ ШИ ЗИС(Е) АН : СѢФЛЕТЕ! СЪ НѢ ТЕ ЧЮ-
 ДІЦИ НЕЧ СЪ ТЕ СКИЦИ . КЪ ВЕРІ МЕРЦЕ А ЛОКЪАЪ ЧЕЛА ЧЕ Н'АН МАН
 КЪЗЪТЪ НЕЧ ДИННІВАРЪ . ШІ ФН-Ц КОЮ ЕѢ АТР'АЦЪТОРЮ КЪ АМЪ
 АФЛАТ ЕѢ АТРѢ ТИНЕ ОДІХЪНЕАЪ КЪТЪ АМЪ ФОСТѢ АТРѢ ТИНЕ .
 ДХЪА СФНТЪ МЕРЦЕ АНАНТЕ СОУФЛЕТЪАШ А ЧЕРѢ . ІАРЖ АТРѢ
 ДХЪА СѢСЪ ЕН . СТА ДРАЧІН ДЕ ДІПАРТЕ ШИ С(Ъ) ТЪНГЪНІА ШИ ГРЪНІА :
 W! КЪ КЪТЪ СЛАВЖ ТЕ-Н СПОДОБИТѢ СѢФЛЕТЕ КЪ АЛЕЪРѢ КЪ ФѢ-
 ЦІАН ДЕ НОН! ШІ ДЕКА АТРЖ СѢФЛЕТЪА ПРЕ ПОРТА ЧЕРЮАШ . А
 ЛЪАТРѢ КЪ ТЪРІЕ ЗИС(Е) ШИ КЪ ГЛАС МАРЕ РЪСПЪНСЕ ЛОРѢ ШИ
 ЗИС(Е) АШД : ДЕ ВКЪРЪАЕ КОАСТРЕ ФѢЦИЮ ЕѢ . ШИ КЪ ПЪТРЕ ШИ
 СНАА ЛѢ ХС . МЪ АГРЪДНЮ . АША МЖ ПЪРТЪ АЦЪРѢА ШИ-МН АРЪТЪ .
 ДЕ С(Ъ) ЦИЦИ ТОЦИ КЪ НѢ ЛАС(Ъ) ДѢМНЕЗЕѢ ШЕРЕНИ . ШИ СЛЪЦІАІ
 СЛАЕ А ПОНОСЛЪА НЕКЪРАЦИАШ . ЧЕЛА ЧЕ СЛЪЖАЩЕ ЛѢ ДѢМНЕЗЕѢ
 ДЕРЕНТѢ СѢФЛЕТЪА СІѢ А ТОАТЕ ЗНАЕАЕ ВІЕЦІЕН САЛІ . АЧЕА СПІЮ
 ВОАШ ФРАЦИН МЕН ПРѢ ЮЕНЦ! АША ШІ КОН СЪ АРЖТАЦІ АЪКРѢ
 БѢНЕ, ДІСТОНИНІЧ СЪ ФНИЦ АПЖРЪЦІЕ ЧЕРЪАШ . ПЪНИЦ АТР'АНИ-
 МИАЕ КОАСТРЕ ФРІКА ЛѢ ДѢМНЕЗЕѢ . НѢ ДЕ НЕГЪНДІРЕ ШИ ДЕ АНЕ
 КОАСТРЖ СЪ ПІРАДІЦІ ДЪЛАЦА ЧЕ-Ѣ ГЪТИТ ВОАШ ДОМІА НОСТРѢ .
 ІС . ХС . АЧЕАѢА І СЛАВА ШИ АПЖРЪЦІЕ . ШИ ЦИНЪТЪАѢ КЪ ТАТЪАѢ
 ШИ КЪ ДХЪА СФНТѢ ДЕ АЪМ ШИ ПЪРѢРѢ А ВЕКѢ . АДІЕЪРѢ .

II.

1560.

(Cuvente den Bătrâni I, p. 6—12.)

Leviticus c. 26, v. 3—41.

3. съ вещи хн . абельноу а токмѣлае мѣле шн вещи
 фн сокотинноу . шн циннѢ порѣнчѣлае мѣле . 4. да-воу
 коаш плоае а вѣме дѣстонникъ . ші пжмѣнтѢ ва да хасна
 са . шн лѣмнеле кор фн родиторе . 5. шн мѣлтишоуѢ ва

вон вор ꙗпоуцина ши кърьрїле востре вор поустини . 23. съ жрь (!)
 нїчї коу ачаста . ноу вь вецї ꙗвоуна . шї вецї хї ꙗбьндѡу ꙗ
 алѣнѡла мнѡу . 24. ѡ ꙗкъ воу ꙗбѡла ꙗ алѣноуль вострѡ . шї
 де . 3. ѡр ман тарѡ в воу батѡ пѣнтрѡ пькатѡлѡ вострѡ . 25. шї
 воу адоучѡ армь прѡ вон . карѡ ва ста де ѡжсьѡу . де прѡ легь-
 тѡра мѣ карѡ амоу фькоутѣ коу вон . ши съ вь вецї адѡна
 вон ꙗтроу врашѡлѡ вострѡ . тримитѡ-воу прѡ вон мортѡ де
 чоумь . шї де ѡлꙗгоре . шї воу да прѡ вон ꙗ мьна врьжимѡ-
 шилор воцри . 26. атоунчѡ воу лоуа спорюл пьнин . коум
 зичѡ (!) моуѣрїлѡ вострѡ вор кочѡ пьнѡ . мьꙗка-вѡцї шї нѡ вь вецї
 сьтѡра . къ-н воу ѡѡа спорюл . 27. съ жрь (!) ннчї кѡ ачѣстѣ
 ноу вь вецн ꙗвѡца . чѡ вецн ꙗбѡла ꙗ алѣноул мїѡу . 28. ѡ ꙗкъ
 воу ꙗбѡла ꙗ алѣнѡл востроу . шї де . 3. ѡр ман тарѡ воу
 пѡдѡпсѡ прѡ вон . пѡтрѡ пькатѡлѡ вострѡ . пьнж ꙗтр'атѣта .
 29. коум вецї мьꙗка карнѣ фѡчорилор воцри . ши а фѣтелор
 вострѡ . 30. шї ѡ воу поустини прѡ вон . ши прѡ кипѡурнѡлѡ вострѡ
 ѡ лѡ воу 3(а)ровѡ ши прѡ троупѡурѡлѡ вострѡ чѣлѡ мортѡ .
 ѡ лѡ воу ароуꙗка прѡ нѡлн воцри . ши ва оурь прѡ вон сѡфѡ-
 тоул мнѡ . 31. шї воу фачѡ съ фнѡ пѡстини врашѡлѡ вострѡ шї
 ѡ воу поустїн прѡ локоурнѡлѡ вострѡ . чѣлѡ свѣнтѡ . шї прѡ мїро-
 синїж вострѡ чѣ ѡнѡ . нѡ мнѡ вѡж съ ѡ смїцѡ . 32. ꙗн ачѡста
 кипѡу воу поустини пьмьнтоул . пьнѡ ꙗтр'атѣта коум врьжнѡ-
 машїн воцри . карїн ѡкоуѡскоу ꙗтроу ѡлоу . сѡ ворь мнѡ прѡ
 ѡлѡ . 33. прѡ вон вор ꙗпърцн ꙗтрѡ пьгьнн . ши воу трацѡ
 армь доутѣ вон . ши пьмьнтѡл востроу ва пѡстини . ши вра-
 шѡлѡ вострѡ вор поустїн . 34. атоунчѡ ва фн пьмьнтоулн
 сьрѡжтоуѡ . пьнж вецн хн ꙗ пьмьнтоул врьжимѡшнлор воцри .
 атѡнчѡ ва фн пьмьнтоулоун сьрѡжтоуѡ шї сѡ ва ꙗд(ѡ)лчн ꙗ
 сьрѡжтоуѡ сѡ . 35. къ пьнѡ лоу фѡстоу прѡ ѡл н'ѡу ѡвоутѣ
 сьрѡжтоуѡ . кьндѡу лоу вѡут трїѡун . коум съ ѡнѡ сьрѡж-
 тоуѡ . атѡнчѡ кьндѡ вон ѡцї ѡкоунтѣ ꙗтрѡ ѡлѡ . 36. де
 ꙗтр'ачѡж карїн вор рьмьнѣ де ꙗтрѡ вон . да-лѡ воу нннмѡ
 тѡмѡтоуѡ . ꙗ пьмьнтоул врьжимѡшїлорѡ сьн . пьнѡ ꙗтр'атѣта
 коум де фѡꙗꙗзѡ сьнѡтоуѡ а лѡмнѡлоун вор фѡун . ши ѡша
 ворь фѡун . ка шї ꙗнѡннтѣ армѡн . ши вор пїка кьндѡ ннмѣ
 прѡ ѡн ноу-н ва гонн . 37. ши вор фѡцї оуноул де ѡлтоу . ннмѣ
 де ꙗтрѡ вон ноу ва коутѡза рьднѡка армѡ прѡ врьжимѡшоул
 сьѡу . кьчѡ лоу ꙗбѡлатѣ ꙗ прѡтнѡ мѣ . 41. дѡрѡптѣ ачѣѡ ѡ
 ꙗкъ воу ꙗбѡла ꙗ алѣнѡл лор . . . . .

III.

1550—1580.

(Codex Sturdzanus, p. 114—126. — Cuvente den Bătrâni II, p. 284 urm.)

Minunile Sf. Sisoe.

Каріле конники фѣ ка сѣи сѣснѣ . че мѣате шѣи вѣрѣи?
 ꙗꙗю сѣрнѣи . ан дои тѣрѣи . ан треи тѣтарѣи! . е дека-ш
 фѣксѣ рѣгѣ . ꙗꙗорсе-сѣ сѣи сѣснѣ де рѣс(ѣ)рѣт ла рѣѣа .
 ши вѣне кѣтрѣ елѣ ꙗꙗѣрѣа домнѣлѣи ꙗ вѣс ши зѣс(ѣ) лѣи :
 дѣ-те сѣснѣи кѣтрѣ сѣрѣ-та мелнѣтѣ . кѣ-ш дѣ нѣскѣт чнѣи кѣ-
 кѣи . ши мѣ лѣатѣ дракѣлѣ . ши алѣ шасѣе ва се н-лѣ м . сѣ
 нѣ фѣачи вѣнат ачѣлѣ дракѣ . кѣ пѣнтрѣ тнѣи гѣнѣи дѣмнѣа
 прѣ ачѣла дракѣ . мелнѣтѣа сѣра лѣи нѣскѣ де фѣкѣ стѣлпѣ де
 мармѣре . ши-л' фѣрѣкѣ кѣ пѣроанѣ де фѣрѣ . ши копѣрѣт кѣ
 пѣмѣе . ши лѣу доу фѣте сѣ-и сѣжаскѣ кѣ хѣранѣ ꙗꙗрѣ
 анѣ . ши мѣрѣа сѣи сѣснѣи кѣтрѣ стѣлпѣ ши зѣс : сѣро мелнѣ-
 тнѣ! дѣшкѣде-мн стѣлпѣа сѣ ꙗꙗрѣ . ꙗ зѣс . нѣ кѣтез сѣ-цн дѣш-
 кѣз , кѣ мѣ темѣ де дракѣа ꙗꙗѣлѣторѣу . ел зѣс : сѣро ме-
 лнѣтнѣ! дѣшкѣде-мн стѣлпѣа сѣ ꙗꙗрѣ кѣ афѣрѣ мѣре фѣрѣгѣ
 ꙗꙗте . ши мѣре вѣхѣр . н'ам капѣа оꙗꙗде-мн ꙗꙗнѣ . ел снѣтѣ
 вѣжѣторѣа ачѣлѣа дракѣ . пѣнтрѣ мѣне гѣнѣи домноꙗꙗ прѣ ачѣла
 дракѣ . атѣнѣ ꙗ дѣшкѣе лѣи стѣлпѣа . ши ꙗꙗрѣ дракѣа пѣтѣ-
 лѣиш ка ш гѣрѣнѣе де мѣю сѣпѣтѣ копѣта кѣлѣлѣи лѣ снѣи . ши
 рѣпѣи кѣкѣнѣа . ши фѣѣи кѣтрѣ мѣре . ꙗ зѣс(ѣ) : ш фѣратѣе
 мѣ! кѣм цн зѣиш аша фѣ . атѣнѣе сѣи снѣи ꙗꙗꙗлѣкѣ прѣ кѣ-
 лѣа лѣи ши алѣргѣ прѣ оꙗꙗма ачѣлѣи дракѣ . кѣлѣа лѣи вѣпѣи
 дѣхѣнѣа . ши лѣе ꙗ мѣнѣ ш сѣлнѣѣ де фѣкѣ . ши-л гѣи прѣ
 ла ш салѣе . ши зѣс(ѣ) : лѣмнѣа лѣ дѣмнѣеѣ . салѣе! . вѣзѣш дра-
 кѣа фѣѣнѣдѣ ши ꙗꙗ (? I. ꙗꙗ) кѣкѣнѣ дѣкѣнѣдѣ? . ши салѣа(ѣ)
 фѣсѣа вѣзѣт ши зѣс(ѣ) : нѣ-л'ам вѣзѣт . ши зѣс(ѣ) сѣи снѣи :
 сѣ ꙗꙗꙗрѣѣи шрѣа полѣе сѣ нѣ фѣачи . шр ши кѣрѣе ши вѣзѣ
 лѣтѣ лѣмнѣ . рѣгѣ . ши зѣс(ѣ) сѣи снѣи : лѣмнѣа лѣ дѣмнѣеѣ .
 рѣгѣе! . вѣзѣш дракѣа фѣѣнѣдѣ ши ꙗꙗ кѣкѣнѣ дѣкѣнѣдѣ? . ши
 рѣгѣа фѣсѣа вѣзѣт ши зѣс(ѣ) : нѣ-л'ам вѣзѣт : ши зѣс(ѣ) лѣи : сѣ
 фѣи вѣжѣстѣмѣт . шнѣе цѣе рѣдѣжѣнѣа та аколѣ сѣ-цн фѣе вѣрѣхѣа

ТЪЖЪ! ЧИНЕ ВА ТРѢЧѢ ПРОКЪ ЛЫНГЪ ТИНЕ . ТЪ СЪ-Н АПЕАДѢЧИНЪ
ЕИ СЪ ТЕ БАСТЕМЪКЪ . ШИН МАН АЛЕРГЪ ШИН ВЪЗЪ ОУРЪ МАСАНИНЪ
СТЪИДЪ ЛЫНГЪ МАРЕ . ШИН ЗИС(Е) СТИ СИСИН : ЛЕМНЪЛ ЛЪ ДЪМНЕЗЕЪ .
МАСАНИНЪ! ВЪЗЪШИН ДРАКЪЛЪ ФЪЩИНДЪШИН 8 КОКОН ДЪКЪИДЪ? . ШИН
ЗИС(Е) МАСАНИНЪЛ : ВЪЗЪЮ-Л А МАРЕ АФЪНЪДЪНДЪ-СЕ . СЪ ФИН БАСЕИТЪ
ШИН УСВѢТИТЪ . ЛЕМНЪЛ ЛЪ ДЪМНЕЗЕЪ . МАСАНИНЪ! ШИН СЪ ФИН ЛА
ТОАТЕ БЕСЪРѢЧИЛЪ ДЕ ЛЪМИНЪЖ . ШИН ВАМИННАУР ДЕ СПЕИЕ . АША
ФЪ . ШИН ВИНЕ ЛА МАРЕ ШИН-ШЪ АРЪНЪКЪ 8ИДИЦА ЛЪН А МАРЪ . ШИН
СКОС(Е) ДРАКЪЛЪ ЛА 8СКАТЪ . ШИН АЧЕПЪ А-Л БАТЕ КЪ . ОВ . ДЕ БЪЗДЪ-
ГАНЕ ДЕ ФІЕРЪ . ШИН ГРЪН ЛЪН : ДЪ-МНЪ 3 . ФЪЧОРН АН СЪРОРН МЕ
МЪЛИНТИЕН . ШИН ЗИС(Е) ДРАКЪЛЪ : НЪАМ ЧЕ-ЦН ДА КЪ-АЪАМ МЪИЖАТЪ .
ШІ-Н ЗИС(Е) ЛЪН СИСИНЪ : БОРИЩЕ-Н ПРОКЛѢТЕ ДРАЧ(Е)! . ДРАК(Ъ)ЛЪ
ЗИС(Е) : БОРАЩЕ-Ц ШИН ТЪ ЛАПТИЛЕ МЪНИН-ТА А ПАЛМЪЖ . ЧЕЛА ЧЕ-Н
СЪПТИЪ А ТИНЕРЕЦЕ . АТЪНИЧЕ СТИ СИСИН . ЕЛЪ-ШИН ФЕЧ(Е) РЪГЪЖ КЪТРЪ
ДЪМНЕЗЕЪ . ШИН БОРН ЛАПТИЛЕ МЪНИН-СА А ПАЛМЪЖ . АТЪНИЧЕ ШИН ДРА-
КЪЛЪ БОРН . 3 . ФЪЧОРН АН МЕЛИНТИЕН . ШІ-Н ЗИС(Е) ЛЪН . СИСИН : ВІЪ
ДЪМНЕЗЕЪ . ДОМНЪЛ НОСТРЪ АЛ ЧЕРЮЛЪН ШИН АЛЪ ПЪМЪИТЪЛЪН!
НЪАМ А ТЕ ЛЪСА ДРАЧЕ . ПЪИЖЪ НЪ ТЕ ВЕРН ЦЪРА . ШИН АЧЕПЪ ДРАКЪЛЪ
А СЕ ЦЪРА : СЪ МЪ ПАРДЕ ДЕ ТЪРІА АФЪРИКАТЪЛЪН СКАОУНЪ . ЮУ РЪГА
АЧАСТА ГРЪН-СЪ-ВА ШИН НЪМЕЛЕ ТЪЪ ПОМЕНИ-СЪ-ВА . АКОЛЕ ДРАКЪЛЪ
СЪ НЪ-А АКОПЕРЕ . ВІЪ ДЪМНЕЗЕЪ . ДОМНЪЛ НОСТРЪ АЛ ЧЕРЮЛ(Ъ)Н
ШИН АЛ ПЪМЪИТЪЛЪН! НЪАМ А ТЕ ЛЪСА ДРАЧ(Е) СЪ НЪ ТЕ ВЕРН ЦЪРА .
ШИН АЧЕПЪ ДРАКЪЛЪ КЪ ЛАКРЪЖИН А СЪ ЦЪРА : СЪ М(Ъ) ПАРДЕ ДЕ
ТЪРІА АФЪРИКАТЪЛ(Ъ)Н СКАИНЪЛ ШИН ДЕ БРАЦЕЛ(Е) АНАЛТЕ . ШИН
ЧИНИСТИТЪЛЪ ВЕШЪМЪИТЪЛЪ . ЧЕ АКОПЕРЕ ЧИНИСТИТЪЛЪ КАПЪЛ ЛЪН . ШИН
ДЕ ТЪРІАЖЪ ЧЕЛОР М ДЕ ПОПИ ЧЕЛОРА ЧЕ ЦИНЪ АНАЛТЪЛ ІЕРСАИ-
МЪЛЪН . ШИН РЪГЪЖ ФЪК ШИН ЗЪА ШИН НОАПТЕ . ЮУ РЪГА АЧАСТА
ГРЪН-СЪ-КА ШИН НЪМЕЛ(Е) ТЪЪ ПОМЕНИ-СЪ-ВА . СЕЖИТЪЛЪ АЧЕЛА НЪ
СОКОТИ ПРОКЪ ДРАКЪЛЪ НИЧЕ-Л АМЪИЖ . НИЧЪ КЪТРЪЖ КАСА ЛЪ ДЪМНЕ-
ЗЕЪ . АЧИН ШИН-Л ТРЕМЕС(Е) ЕЛЪ СЪПТЪ АНТЪНЕРЕКЪ . ІАРЪ ЧИЧА СЪВЕНМ
НЪМЕЛЕ ТАТЪЛЪН СЕНТЪЛЪН ДЪХЪ ШИН АКМЪ ШИН ПЪРЪРЪ ШИН А ВЕ-
ЧИН ВЕКЪЛЪН . АДЪВЕЪРАТЪ АМИНЪ .

cf. 1799.

IV.

1550—1600.

(Codex Sturdzanus, p. 1—9. — Cuvente den Bătrâni II, 43 urm.)

Legenda Duminiceî.

Єкрипѣдра дин черю

а дмѣи нострѣ а лѣи кѣс хс. аоу лѣсатѣ . ден' черю . ла їрсамъ
кѣвѣнтѣ . ши спѣнерѣ . кѣ фрнкѣ маре . ла чататѣ їрсамѣлѣи .
ла скаѣиѣлѣ сѣнтѣ .

Къзоу в пѣтрѣ дѣи черю . мнкѣ ерд ши ѣ вѣдѣре . асѣ
ниме нѣ в пѣтѣ рѣднка . адонарѣ сѣ патрїаршїи . ши кѣлѣж-
рїи ши преоуции . де стѣтѣрѣ ѣ трен зилѣ . ши ѣ трен но-
пцї спре роуѣж . рѣгарѣ дѣмнѣзѣ . ши грѣи глас дин черю
де зисѣ аша : лѣуци пѣтра! дѣи в лѣу пѣтра патрїархѣлѣ
чел марѣ . де в десѣѣче . атрѣнѣ афѣлѣ оу кѣрте . кѣѣтарѣ
карте . картѣ зисѣ аша : вѣдѣи фїи ѣлмнннѣлѣр! . кѣ анте
тремѣш (!) в картѣ ла вон . ѣрѣ вон нѣ в крѣзѣтѣ . тремѣш
ши а два картѣ . ѣрѣ нѣ ши вѣ ѣкрѣзѣт кѣвѣнтѣлѣи мѣѣ .
тремѣш (!) ши а трѣл скрѣптѣрѣ : мѣлѣ лѣкрѣре ши сѣмнѣ
лѣсаю спре вон . ѣ вон но ши вѣ ѣкрѣзоут . ши но вѣ по-
кѣнт . неч кѣвѣнтоул ѣѣрѣлоуи мѣѣ нѣцї аскѣлатѣтѣ . нече
ѣцѣлѣсѣтѣ . черюл ши пѣмѣнтѣлѣ се вѣ скимѣа . ѣрѣ кѣвѣн-
тоулѣ мѣѣ но вѣ трѣче ѣ вѣкѣ . кѣ дерѣптѣ фѣпѣтеле вѣѣстре
чѣлѣ мѣлѣтелѣ . ѣѣ вою лѣса ши вою трѣметѣ . ерни грѣлѣ .
ши ѣрѣрѣ . ши фѣѣметѣ . ши лѣкѣстѣ . ши ѣмѣде ши тѣсе
рѣ . | . . . . . т че нѣ ѣвѣи мнѣлѣ . мнѣѣи пѣлнѣгѣ . допѣ
вон . ѣ вон но-и мнѣлѣици . пре зѣѣ! сѣмѣтѣ лнмѣѣ чѣлѣ че нѣоу
лѣѣче . ачѣлѣ ѣкѣ дѣѣ мѣстенїе . ѣ вон мнѣлѣстенїе нѣ ѣвѣи .
пре зѣѣ! лѣмнѣлорѣ вѣ дѣдѣ плод де рѣдѣскѣ . дерѣптѣ фѣпѣ-
теле вѣѣстре чѣлѣ рѣлѣлѣ . ѣрѣ лѣ вою сѣка . ши дерѣптѣ грѣ-
шѣлѣлѣ вѣѣстре чѣлѣ мо[ѣ]лѣтеле . рѣоурѣлѣ ши нѣзѣѣрѣлѣ вою
сѣка . ши приѣ фѣрѣ де лѣѣлѣ вѣѣстрѣ чѣѣ мѣлѣта . ѣцѣлѣ-
ѣици . немѣнѣдрѣлорѣ кѣ но сѣмѣтеѣ ѣцѣлѣїици! дѣдѣ-ѣ лѣѣче .
нече в зисѣ дѣлѣ мѣлѣ но[ѣ] фѣѣчетѣ ши нѣ лѣ цнѣрѣѣтѣ . ши нѣ
лѣ аскѣлатѣтѣ . нѣ цнѣи нѣѣцѣлѣїицилорѣ! кѣ ѣ вѣрѣрѣ маре анте
фѣѣѣ ѣмоу ѣтѣѣ аѣѣмѣ . де-ѣ фѣѣѣ ѣ кипѣул мѣѣѣ? нѣ цнѣи

не. ꙗцелѣици лорѣ! кѣ сѣнта до[у]мерекъ мѣрсе арханглы гаврилъ
 ꙗ чегатѣ наза(ре)толѣи де спѣсе чини фѣтѣ прѣ кѣратѣ кѣ ва
 наше хсѣ. ? сѣнта домерекъ мѣ вотецаю ла апа шорданоуѣи .
 кѣ сѣнтѣла Іуанъ . ши мнрѣ сѣнтѣ вѣ деаю воаѣ лѣце . ꙗ
 вон скриптѣра но цн. ꙗ реци . ши но[у] асколтаци . но[у] цинци кѣ
 сѣнта домерек(ѣ) . вою цюдека вѣи ши мѣрциѣи ? но[у] цинци кѣ
 ве. ꙗрерѣ мѣре . еѣ мѣ рѣстигнѣю при. ꙗтрѣ вон ? кѣ со[у]лица мѣ
 ꙗпоуѣсерѣ ꙗ квастѣ . кѣ трестѣ мѣ оуцидѣ пре капѣ . ꙗ ꙗжроу
 ши ꙗ пичюаре ен-мн ежтѣрѣ гѣволазе . ꙗ кѣ шцѣт ши кѣ фѣаре
 мѣ адѣпарѣ . дерептѣ сѣ ласѣ воаѣ лѣце . ши мѣжаю ꙗ тн-
 калѣ . дерепт че нѣ алѣцеици сѣнта домерек(ѣ) ши сѣ алѣ-
 цеици сѣнта ве. ꙗрери . че лѣкраци сѣнта домерекъ ? . прѣ зеѣ! амѣ
 лѣсатѣ еѣлаѣ шасѣ зѣле де лѣкрѣ . ѣрѣ сѣнта домерек(ѣ) сѣ
 но лѣкрѣ . че сѣ сѣ чѣлѣ де пѣкатѣ кѣтѣ аѣ фѣптѣ ꙗ(т)рѣчѣле
 шасѣ зѣле . ѣрѣ чѣлѣ че ва лѣкрѣ сѣнта домерек(ѣ) . ачѣлѣсе се
 до[с]ѣще фокѣла де вѣкѣ . оуѣде ворѣ скѣрѣшка кѣ деициѣи . ши
 ꙗ вѣрѣмѣи чѣлѣ неадормициѣи . ꙗ чѣла че ва цн. ꙗрѣ ши ва чѣсти
 ши ва постѣи кѣ кѣрѣцѣе . ачѣлѣсѣ сѣ ва да дѣлчаца рѣюлѣи .
 ши вою шѣдѣ ꙗ скаоуѣноуѣ славиен мѣле . ши вою елѣстѣма
 кѣ мѣжа мѣ чѣлѣ ꙗралѣ ши кѣ скаѣноуѣ мѣеѣ чѣла сѣнтѣла .
 че вѣи но вѣици цнрѣ . ши но вѣици цн. ꙗрѣи сѣнта домерек(ѣ) .
 ши сѣнѣициѣи мѣиен чѣлѣ марѣи . ꙗ еѣуѣ вою лѣса дерептѣ некре-
 дѣициѣи воастрѣ . фѣери юци . ши сѣрѣи кѣ кѣтѣ доаѣ капѣте .
 ши гѣриле шѣр де фокѣ ворѣ фѣи . де ворѣ сѣѣе трѣпорѣле воа-
 стрѣ . ши сѣ фѣе елѣстѣматѣ шѣмоуѣ чѣла че нѣ-шѣ ва лѣса
 лѣкрѣла сѣѣ сѣмѣжѣтѣ де ꙗр ал ноаѣле час . пѣ. ꙗрѣ лѣрѣи де. ꙗ-
 ꙗрѣца . де сѣ марѣж ла вѣсѣреѣ кѣ тоатѣ фѣомѣж . сѣкрѣ ши
 де. ꙗрѣца . ши лѣ лѣтѣргѣе . де сѣ се роаѣе кѣ фѣриѣ че. ꙗ-
 рѣиши коуѣ грѣшалѣле сѣле .

V.

1574.

Tatăl nostru

din Evangheliarul din British Museum. Columna lui Trajan 1882, p. 80.

Татѣль нострѣ че еѣи ꙗ черюре, сѣнѣцѣскѣ-се ноуѣмеле
 тѣоу . сѣ вѣе ꙗпѣрѣцѣи та . сѣ фѣе воѣ та коуѣмѣ ꙗ черѣи ашѣ
 ши пре пѣмѣнѣтѣ . пѣнѣнѣ нѣастрѣ сѣцишѣсѣ дѣ-не ноаѣ астѣзи

ши вѣръ нодѣ грѣшѣле нодѣстре . коѹмѣ вѣтъмѣ ши ной грѣ-
шнѣцѣмѣ нодѣн . ши нодѣ не доѹче ꙗ нѣпастѣ . чѣ не нзѣвѣще
пре ной де хнѣтѣноѹл . къ а та мѣсте ꙗпрѣцѣи ши нѣтѣрѣ
ши слава ꙗ вѣкъ . аминѣ .

VI.

1577.

(cf. ed. B. P. Hasdeu, Bucuresti 1881.)

Psaltirea.

Псалтирь Діаконѣвѣ Коресн.

(Газ-Шевешъ) . 3пе.

Psalm 3.

Кѣнтѣкоѹлѣ лоѹ (да)вѣдѣ кѣндѣ фѣѹнѣ де фѣца лѣ авѣса(лом)ѣ
фѣюлѣ сѣѣ .

1. Доамне чѣ се моѹлѣнрѣ додѣнторѣн мѣн . моѹлѣн се
скѣларѣ спрѣ мѣнѣ . 2. мѣлѣн грѣсѣсѣ сѣфлѣтѣлѣн мѣѣ . нодѣ
мѣсте спѣсѣнѣлѣ лоѹн де ꙗ доѹмнезѣоѹлѣ лоѹн . 3. тоѹ доамне
флоснѣторѣюлѣ мѣѣ еѣн . слава мѣ ши ꙗнѣлѣцѣ капѣлѣ мѣѣ .
4. къ глѣсѣлѣ мѣѣ кѣтрѣ дѣмнѣлѣ стрѣнѣ)ю . ши лоѹзѣмѣ
де ꙗ мѣжѣвѣ сѣнтѣ ꙗ лѣн . 5. еоѹ адѣрмѣю ши аѣнѣпѣю . скоѹ-
лаю къ доѹмнезѣоѹ фѣлѣшѣн-мнѣ . 6. нодѣ мѣ тѣмѣ де мѣн де
шамѣннѣ . чѣ каде ꙗпрежѣвѣлѣ мѣѣ . скѣлѣлѣ доамне спѣсѣще-мѣ
доѹмнезѣлѣ мѣѣ . 7. къ тѣ вѣтѣмѣшѣ тѣѣн чѣл чѣ вѣрѣжѣсѣ
мѣ ꙗ дешѣртѣ . дѣнѣн грѣшнѣцѣлѣрѣ здѣрѣнѣтѣ-анѣ . 8. ꙗ дѣм-
нѣлѣн мѣсте спѣсѣнѣлѣ ши пре ш(амѣн)ѣн тѣн блѣгѣослѣвѣнѣлѣ тѣ .
cf. 1688.

Psalm 5.

ꙗ сѣрѣшнѣтѣ де добѣждѣ кѣнтѣкѣлѣ лѣ дѣдѣ . ѣ .

1. Грѣѣорѣлѣ мѣлѣ сокѣтѣще доамне . ꙗцѣлѣще кѣмарѣ
мѣѣ . 2. ꙗ аминѣтѣ глѣсѣлѣ роѹтѣжѣнѣн мѣлѣ . ꙗпрѣратѣлѣ мѣѣ
ши доѹмнезѣлѣ мѣѣ . кѣтрѣ тѣне роѹтѣю-мѣ . 3. доамне . де-
мѣжнѣца авѣн глѣсѣлѣ мѣѣ . демѣжнѣца ста-вою ꙗнѣнѣтѣ тѣ
ши вѣзѣ . 4. къ дѣмнезѣ чѣ нодѣ ва фѣрѣжлѣще тоѹ еѣн . нѣ се
ꙗпропѣ де тѣне хнѣтѣкѣнѣ . 5. нѣче вѣрѣ фѣ кѣлѣкѣтѣрѣн де

лѣце ѡтрѣ окѣн тѣи . оуружиши (1. — цн) тѣицѣ фѣкжторѣи
 фѣржлѣце . 6. пѣрзи тѣицѣ грѣшторѣи мѣициноши . вѣрелѣ
 кроуѣнтѣ шѣи хѣтлѣи нѣ агонистѣи дѣмнѣлѣи . 7. иржѣ ѣѣ ѡ
 моуѣлѣи мѣсерѣиѣи тѣлѣ ѡтрѣ-вою ѡ кѣса тѣ . ѡкнѣи-мж кѣтрж
 вѣскѣрика сѣнтѣа ѡ тѣ ѡ фѣрика тѣ . 8. доамне пѣкж-мж ѡ
 дерѣптѣтѣ тѣ . дерѣптѣ вѣржмѣши мѣи дерѣце ѡтрѣ тѣи
 кѣлѣ мѣ . 9. кѣ ноу ѡстѣ ѡ рѣстѣлѣ лѣурѣ дѣдѣвѣрѣ . нѣиѣ
 лѣурѣ дѣшѣртѣ . мѣрмжѣнтѣ дѣшкѣи грѣмѣзѣлѣ лѣурѣ . кѣ лѣи-
 вѣи ѡшѣлѣжѣи . 10. жоуѣкж лѣурѣ зѣлѣ . сѣ кѣзж дѣ коу-
 цѣтелѣ сѣлѣ . доуѣж моуѣтѣлѣ неѣоуружѣи лѣпѣзи . кѣ мѣнѣлѣрж-
 тѣ доамне . 11. шѣи вѣселѣрж-сѣ тѣицѣ оуѣвѣлѣиѣ ѡ тѣи . ѡ
 вѣкѣ вѣоуѣрѣ-сѣ-вѣурѣ шѣи фѣи-вѣи ѡтрѣжѣишѣи . шѣи сѣ лѣзѣж
 кѣ тѣи юѣиѣнѣ ноуѣмѣлѣ тѣѣ . 12. кѣ тоу вѣсѣиѣи дерѣптѣлѣ
 доамне . кѣ кѣ лѣрж ѡ вѣнж вѣи коуѣнѣнѣ-лѣи нѣи .

cf. 1673.

Psalm 8.

Ѧ сѣрѣшѣиѣ дѣ кѣрѣ . кѣнтѣкѣлѣ лѣ дѣдѣ . ѣ .

1. Доамне дѣмнѣлѣ нѣстрѣ . кѣчю дѣтѣи ноуѣмѣлѣ тѣѣ прѣ
 тѣтѣ пѣмжѣнтѣлѣ . кѣ сѣ лѣи мѣрѣ фѣрѣмѣкѣтѣ тѣ прѣ мѣи
 соуѣсѣ дѣ чѣрю . 2. дѣ ѡ рѣстѣлѣ тѣиѣрилѣурѣ шѣи соуѣгжѣторѣи сѣрѣ-
 шѣиѣ-лѣи лѣоуѣдѣ . дерѣптѣ дѣрѣчѣи тѣи спѣрѣсѣи дѣрѣкѣлѣ шѣи
 вѣрѣмѣшѣлѣ (!1. вѣржмѣ-) шѣи вѣзѣ чѣрюлѣ лѣоуѣрѣлѣ (!) дѣцѣте-
 лѣурѣ тѣлѣ . лѣуѣи шѣи стѣлѣлѣ чѣи тоу оуѣрѣтѣ . 4. чѣ ѡстѣ
 шѣмѣлѣ кѣ поменѣишѣи ѣлѣ . сѣѣ фѣюлѣ шѣмоуѣлѣи кѣ чѣрѣчѣи ѣлѣ?
 5. ѡмѣиѣшѣрѣ-лѣ ѣлѣ коуѣишѣкѣиѣ чѣдѣ дѣ ѡиѣри . кѣ слѣвж
 шѣи кѣ чѣиѣстѣ кѣнѣнѣнѣ-лѣи ѣлѣ . 6. поуѣ-лѣи ѣлѣ спрѣ лѣоуѣрѣлѣ
 мѣжѣиѣлѣурѣ тѣлѣ . тоѣтѣ соуѣпѣсѣ-лѣи сѣпѣи нѣчѣоѣрѣлѣ лѣуѣи . 7. шѣи шѣи
 вѣиѣи тѣицѣ . ѡкж шѣи вѣиѣтѣ кѣмѣиѣлѣурѣ . 8. пѣсѣржѣлѣ чѣрюлѣ (!),
 шѣи пѣиѣи мѣрѣи . чѣ ѡмѣлѣж кѣржѣиѣлѣ мѣрѣиѣи . 9. доамне
 дѣмнѣлѣ нѣстрѣ кѣ мѣиѣнѣнѣтоуѣи нѣмѣлѣ тѣѣ прѣспрѣ тѣтѣ
 пѣмѣнѣнѣтоуѣлѣ .

cf. 1710.

Psalm 16.

Роуѣгжѣиѣ лѣ дѣдѣ . зѣ .

1. Поуѣзи доамне дѣрѣптѣтѣ мѣ . фѣгжѣшѣиѣ рѣгжѣиѣ
 мѣ . сѣкѣтѣиѣ роуѣтѣ мѣ нѣ ѡтрѣ рѣстѣ ѡшѣлѣжѣторѣю . 2. дѣ
 фѣѣѣ тѣ жѣдѣцѣлѣ мѣѣ ѡсѣ . окѣи мѣи сѣ вѣзж дѣрѣптѣтѣ .
 3. испѣитѣиѣи нѣиѣѣ мѣ . чѣрѣчѣиѣи нѣѣпѣтѣ . ѡ фѣрѣжѣиѣтѣѣ

м'ан шн ноу се афлж . а трѣ мине не дерѣптате . ка съ ноу грѣаскж
 рѣстѣль мѣс . 4. лоуѣрѣль шмѣнескѣ . дерѣптѣ коуѣнтеле рѣстѣ
 лѣн тѣс . еоу пѣзѣн кѣйле юцн . 5. сфрѣшаше кѣлжѣтѣрнле мѣле
 а кѣрѣрнле тѣле съ нѣ се лѣгжне оуѣмѣле мѣле . 6. еоу кѣман
 кѣ доузи-мж доуѣмнезѣль мѣс . пѣкж оуѣкѣ тѣ мѣ . шн доузи
 коуѣнтеле мѣле . 7. а минѣнж мѣла тѣ спѣсѣше оуѣѣтѣнмѣ
 а тѣне . де протнѣитѣрѣн дерѣптѣен тѣле . 8. пѣзѣше-мж доамне
 кѣ лоуѣмѣ оуѣлѣн . а коперемжнтѣль арѣпнлѣрѣ тѣле кѣлѣпѣрн
 мж . 9. дѣ фѣаца некѣрацнлѣрѣ че м'аѣ стрѣстѣитѣ . врѣжмѣ
 шн мѣен сѣфлѣтѣль мѣс цннѣрж . 10. грѣсѣль със а кѣсѣрж .
 рѣстѣль лѣрѣ грѣнл трѣфж . 11. чѣне мж гѣнѣл акмѣ а коуѣнѣ
 рѣрж-мж . окѣн сън поуѣсѣрж пѣкацн а пѣмжнтѣ . 12. прѣнсѣрж
 мж ка лѣоуѣл гѣта спрѣ вѣнѣтѣ . шн кѣ скѣмѣнѣль че мѣсте де
 сѣлѣшѣаше а комоара са . 13. аѣе доамне а трѣчѣн а пѣ
 дѣкж лѣрѣ . нѣзѣвѣше соуфлѣтѣль мѣс де некѣрацн кѣ армѣле
 тѣле . 14. де дрѣчѣн мжннлѣрѣ тѣле . доамне дѣ нешкнтѣ дѣ
 пѣмжнтѣ а пѣрѣцн-ш а вѣаца лѣрѣ . шн кѣ аскѣѣнсѣле тѣле
 а мѣлѣ-се згѣѣль лѣрѣ . сѣтѣрѣрж-се фѣнн . шн лѣсѣрж рѣмж
 шнцѣле тѣнернлѣрѣ сън . 15. ѣрж еоу кѣ дерѣптате нескѣ-мж
 фѣѣѣен тѣе (!1. тѣле) . сѣтѣрж-мж кѣндѣ неѣѣе-мн-се слѣва тѣ.
 cf. 1680.

Psalm 18.

Кѣнтѣкѣль лѣ дѣдѣ . нѣ.

1. Чѣрюл споуѣне слѣва лѣ доуѣмнезѣс . фѣптѣра мжннлѣрѣ
 лѣн споуѣе врѣтѣте . 2. зѣ дѣ зѣ рѣгжѣше коуѣжнтѣ . шн ноапте
 дѣ ноапте споуѣе аѣѣѣпчѣнн . 3. ноу-сѣ кѣкѣнтѣ нече зѣчѣрн чѣ
 съ нѣ се доузж грѣсѣль лѣрѣ . 4. а тѣтѣ пѣмжнтѣль ешн споуѣса
 лѣрѣ . шн а трѣ сфрѣшнтѣль лѣмнѣн граюрѣле лѣрѣ . а соаре
 поуѣе моуѣтарѣ сѣ . 5. шн ель кѣ оуѣ цннѣре ешн дѣл чѣларѣуль
 със . вѣкѣрж-се кѣ вѣнѣшѣль лѣѣржж кѣле . 6. дѣ аѣпѣтѣль чѣрю
 лѣн ешѣрѣ лѣн . шн тѣмпннарѣ лѣн а сфрѣшнтѣл чѣрюлѣн . шн
 нѣ е чѣне се ел аскѣнде дѣ кѣлѣдѣра лѣн . 7. лѣѣѣ дѣмнѣлѣн
 неѣннѣватѣ а тѣѣрѣче соуфлѣ(ѣ)тѣль . мѣртѣрѣж дѣмнѣлѣн крѣднн
 чѣасж аѣѣѣпѣѣѣж тѣнерѣн . 8. дерѣптѣле дѣмнѣлѣн дерѣптѣ
 вѣсѣлѣскѣ нѣнема . зѣсѣле дѣмнѣлѣн де дѣпѣрте лоуѣмнѣѣѣж окѣн .
 9. фѣнка дѣмнѣлѣн (!) коуѣратж лѣѣѣѣѣѣ а вѣкѣ дѣ вѣкѣ . жоуѣ
 дѣѣѣле дѣмнѣлѣн дѣдѣвѣѣѣѣ . шн дерѣптѣ дѣпрѣоуѣнж . 10. ман
 кѣ врѣѣѣ дѣ кѣтѣ доуѣоуѣль . шн дѣ пѣѣтрн кѣрѣте моуѣлѣте . шн
 мѣн дѣлѣн дѣ мѣѣрѣ шн стрѣдѣѣ . 11. кѣ шѣрѣѣль тѣс хѣѣнѣѣ

кѣнтацн шн еѡкѡрацн-вж шн кѣнтацн . 5. тѡтъ кѣнтацн
дѡмнѡлѡн ꙗ чѣтерн . ꙗ чѣтерн шн кѡ гласѡреле кѣнтѣрилорѣ .
6. ꙗ еѡчинеле фѣрекатѣ кѡ гласѡрѣ . еѡчине дѣ корнѡ . стрѣгаци
ꙗнтрѣ ꙗпѣратѣ дѡмнѡлѣ . 7. съ се рѣдѣче мѡрѣ шн пѡмнѡлѣ
ен . тоатѣ лѡѡмѣ шн тоцн чѣ вѡѡ спрѣнѣсѣ . 9. рѣѡрнеле пѣсѡ-
ворѣ кѡ мѡжѣннеле дѣпрѣвнѣ . кѡдрѣн еѡѡкѡра-се-ѡѡрѣ дѣ фѡца дѡм-
нѡлѡн . 9. кѣ вѣне . кѣ вѣне съ жѡѡдече пѣмжнтѡлѡн . съ жѡ-
дече ꙗ тоатѣ лѡмѣ ꙗ дерѣптатѣ . шн ѡмѣнилорѣ ꙗ дѣрѣпѣѣ.
cf. 1680.

Psalm 99.

Кѣнтекѡлѣ лѡ дѣдѣ . ꙗ испѡведирѣ . чѡ.

1. Стрѣгаци дѡмнѡлѡн тѡтъ пѣмжнтѡлѣ . 2. лѡкращн
дѡмнѡлѡн ꙗ веселѣ . ꙗнтращн ꙗнтрѣжнѡлѣ ꙗ еѡѡкѡрѣ . 3. съ
ѡиѣцн кѣ дѡмнѡлѣ елѣ ꙗ зѣлѣ нѡстрѡ . елѣ фѣче нѡн ꙗ нѡ нѡн .
ꙗ нѡн ѡмѣнѣн лѡн шн шн пѣскѡнтѣ лѡн . 4. ꙗнтрѣцн ꙗ ѡѡша
лѡѣн ꙗ испѡведирѣ . ꙗ кѡрѣцнеле лѡн ꙗ кѣнтѣрн . испѡведѣѣцн-вж
лѡн шн лѣѡдацн нѡѡмеле лѡн . 5. кѣ дѡѡлече ꙗ дѡмнѡлѣ ꙗ еѣкѣ
мѣсерѣрѣ лѡн . шн пѣнѣ лѡ нѣмѣ шн нѣмѣ дѣдѣвѣрѡлѣ лѡѣн .
cf. 1710.

Psalm 150.

(рн.)

1. Лѡѡѡдацн зѣлѣ ꙗ сѣѡѣцн лѡн . лѣѡдацн елѣ ꙗнтрѡ
ꙗвѣртошарѣ снѣлн лѡн . 2. лѣѡдацн елѣ ꙗ снѣлеле лѡѣн . лѡѡѡ-
дацн елѣ дѡѡѡѡ прѣ мѡѡлѡтѣ мѣрѣрѣ снѣлн лѡн . 3. лѣѡдацн
елѣ ꙗ глас дѣ еѡѡчннѣ . лѣѡдацн елѣ ꙗ ѡѡлѣтѣрн шн чѣтѣрн .
4. лѣѡдацн елѣ ꙗ тѣмпѣне шн зѡбрѡрѣ . лѣѡдацн елѣ ꙗ стрѡѣне
шн ѡрганѣ . 5. лѣѡдацн елѣ ꙗ клѡпотѣ еѡѡне гласѡѡрѣ . лѣѡдацн
елѣ ꙗ клѡпотѣ кѡ стрѣгарѣ . 6. тоатѣ дѡѡханѣа съ лѡѡде дѡмнѡлѣ .
cf. 1710.

Deuteronomium c. 32.

Кѣнтѡрѣ лѡ мѡѡсѣн дѣдѡѡ лѣѣе.

1. ꙗ амѣнтѣ чѣрѡлѣ шн грѣѣ-ѡѡ . шн съ лѡзѣ пѣмжн-
тѡлѣ кѡѡеннтеле рѡстѡлѡн мѣѡ . 2. съ се аѡѣптѣ кѡ пѡѡа зѣ-
чѣрѣ мѣ . шн дѣѡѡнѣгѣ кѡ рѡд гравѣреле мѣлѣ . кѡ слоѡта спрѣ
трѡскѡтѣ . кѡ ннѣа спрѣ фѣнѣ . 3. кѣ нѡѡмеле дѡмнѡлѡн кѣман .

[illegible]

гв-се прѣ пѣмжнтѣ . 25. афѣрж пѣрде-и спѣтж шн дѣ ꙗ кѣсж
фрѣнгѣ . жоуиелѣ кѣ фѣте кѣ чѣ соуѣ . фѣчюрелѣ вѣтржнѣ .
26. зѣшѣ : семжна-вою ен . контенѣ-вою дѣ шѣмenni пѣментѣ
лорѣ . 27. ноу лоуиѣгѣ анѣн сѣ анѣж . шн сѣ нѣ кѣзж спрѣн-
шн врѣжмашн . сѣ нѣ зѣкж : мжна нолстрж фналтж . ꙗ нѣ
дѣмнѣлѣ фѣче ачѣстѣ тоате . 28. кѣ лѣмѣж пѣрдѣтж сфѣтѣ
мсте . шн ноу ꙗ фнтрѣжншн мѣстрѣ . 29. нѣ кѣцетарж сѣ фце-
лѣгж ачѣстѣ тоате . сѣ прѣмѣтскж ꙗ врѣмж чѣ енѣ . 30. кѣмѣ
гонѣще оуиѣлѣ мѣн . шн дѣн рѣднкж ѣнтѣнѣрече . сѣ нѣ дѣм-
нѣлѣ дѣде ен шн дѣмнѣлѣ прѣдѣдѣ ен . 31. нѣ сѣнтѣ зѣнн
лорѣ кѣ дѣмнѣзѣлѣ нѣстрѣ . ꙗ драчѣн нѣцрн нѣрцелѣпцн . 32. дѣ
вѣнѣлѣ содѣмѣлѣн вѣд лорѣ шн вѣца лорѣ дѣ гѣморѣ . стрѣгѣрѣлѣ
лорѣ стрѣгѣрѣ дѣ фѣаре . стрѣгѣрѣ амѣрѣ лорѣ . 33. мѣнѣа змѣ-
лѣн вѣнѣлѣ лорѣ . мѣнѣа аспѣдѣн нѣвѣндѣкатж . 34. нѣ ачѣстѣ
тоате адѣнарж-се лѣ мѣнѣ шн пѣчетѣлѣрж-се ꙗ вѣстнѣрѣлѣ мѣлѣ ?
35. ꙗ зн дѣ врѣжѣе ѣв дѣв-лж . ꙗ врѣмѣ кѣндѣ рѣшѣла-се-ѣа
пѣчѣрѣлѣ лорѣ . кѣ апропѣ ꙗ зѣнѣа пѣрнѣн лорѣ . шн прѣстоѣрж
гѣтовѣнѣцѣлѣ воастрѣ . 36. кѣ жоуѣдекж дѣмнѣлѣ шѣмenni лорѣ
сѣн . шн дѣ шѣрѣн сѣн роагж-се . кѣ вѣзѣ ен слѣеннѣ шн ꙗм
прѣдарѣ трѣшн скрѣенцн . 37. шн зѣсе дѣмнѣлѣ : ѣв сѣнтѣ
зѣнн лорѣ чѣн чѣ оуѣповѣнѣ спрѣншн . 38. чѣ грѣсѣлѣ кѣмжнѣж-
рнлорѣ-лѣ мжрѣкѣцн шн вѣцн прѣноасѣлѣ лорѣ . сѣ рѣѣ шн сѣ
ажѣте вѣаѣ . сѣ фѣе вѣаѣ кѣпѣрнтѣрн . 39. вѣдѣцн вѣдѣцн кѣ ѣв
сѣнтѣ . шн ноу ꙗ доуѣмнѣзѣ трѣкѣндѣ дѣ мѣнѣ . ѣв оуѣнѣгѣ шн
ѣѣв фѣкѣ . вѣтѣмѣ шн ѣв вѣндѣкѣ . шн нѣ ꙗ чѣнѣ скоате дѣ
мѣннѣлѣ мѣлѣ . 40. кѣ рѣднкѣ-вою ꙗ черю мжна мѣ шн
жѣрамж-вою кѣ дерѣпта мѣ шн зѣкѣ : вѣѣ ѣв ꙗ вѣкѣ . 41. кѣ
аскѣцн-вою кѣ фѣлѣцѣрѣлѣ спѣта мѣ . шн прѣѣмнѣ-ѣа жѣдѣцѣ мжна
мѣ . шн дѣ-ѣоу нзѣѣндѣ спрѣ драчѣн мѣн . шн чѣе чѣ мж
оуѣржскѣ дѣ-ѣоу . 42. адѣпа-вою сѣѣѣтѣлѣ мѣлѣ дѣ сѣнѣ . шн
армѣлѣ мѣлѣ мжрѣкѣ-ѣорѣ кѣрнѣ . дѣ сѣнѣлѣ вѣтѣмѣацнлорѣ . шн
прѣдарѣ дѣ кѣпѣтѣлѣ жѣдѣчнлорѣ лѣмenni лорѣ . 43. вѣсѣлѣцн-ѣж
чѣрѣурѣлѣ дѣпрѣоуѣж шн сѣ сѣ рѣкнѣ лѣн тѣцн рѣѣ (рѣн) лѣ доуѣм-
нѣзѣ . вѣсѣлѣцн-ѣж лѣмenni кѣ шѣмenni лоуѣн . шн сѣ сѣ рѣрѣ-
тошѣзѣ лѣн тѣцн фѣнн лѣ доуѣмнѣзѣ . кѣ сѣнѣлѣ фѣнлорѣ сѣн
шн врѣжѣѣм лорѣ нзѣѣндѣн . шн дѣ-ѣа врѣжѣѣм драчнлорѣ . шн
чѣлорѣ чѣ оуѣржѣ ѣлѣ дѣ-ѣа . шн кѣржцн дѣмнѣлѣ пѣмжнтѣлѣ
шѣмenni лорѣ сѣн .

cf. 1688.

VII.

1579.

(După Cipariu: *Analecte literare*, p. 1 sqq.)

ΤΕΤΡΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ . ΔΕ ΚΟΡΕΣΙ.

(Газ-Шебеш.)

(Folio nepaginat, 30 quaterniuni.)

Матеї XIII, 31—55. 344 . НГ . НД . НЄ.

31. (Зисе домнѣл) пододеж асте ꙗꝑържціа черюлѣи гръ-
оуницѡу лѣи де моушари . че лоуш ѡмѣл ши семѣнѣ ꙗꝑръ
агрѣл лѣи . 32. че ман микѣ асте де тоате семенцелє . є кѣндѣ
крѣще ман марє де тоате вѣрзєлє асте , ши ва фї лемиѣ . кѣ
винѣ пасѣрилє черю лѣи . ши ѡднѣнескѣ спре стѣлѣбрєлє лѣи
33. ши алтѣ пилѣж грѣи лор : пододеж асте ꙗꝑържціа черю-
лѣи , ковѣскѣла . че ѡ лѣш мѣарѣ . ши ѡ акопри ꙗꝑѣинѣ де
трєи мѣсѣри пѣнѣ кѣндѣ доспирѣ тоате . 34. ачѣлѣ тоате
грѣи їс . ꙗꝑ потрива нѣродѣлѣи . ши фѣрѣ пилѣж немикѣ ноу
грѣи кѣтр'ѣиши . 35. ка сѣ се избѣндѣскѣ зичирѣ прѣочнаѡр
че грѣирѣ : дишкидѣ-воу ꙗꝑ пилѣ ростоу лѣиѣ . ши воу рѣгѣи
аскѣнсєлє дє ꙗꝑ токмѣла лѣмиѣ . 36. атѣнчє лѣж глаотєлє ши
винѣ ꙗꝑ касѣ їс . ши апропиарѣ-сє кѣтрѣ иѣ оученичїи лѣи ши
грѣирѣ : спѣнє ноѡв пилѣла плѣвєи а грѣлѣи (I. агрѣлѣи) .
37. иѣ рѣспѣнсє зисє лѡр . 38. чинє сѣмѣнѣ чѣ сѣмѣниѣ
бѣнѣ асте фїѡл ѡменискѣ . є агрѣл асте лѣмѣ . є бѣнѣ сѣ-
мѣниѣ . ачєцѣ сѣнтѣ фїи ꙗꝑържтиши . є плѣвєлє сѣнтѣ фїи
непрїиторѣлѣи . 39. є врѣжмашѡу чє ѡ сѣмѣнѣ асте дракоу лѣи .
є сечєрѣчюнѣ сфрѣшитѡу вѣкѣлѣи асте . є сечєрѣторїи ꙗꝑерїи
сѣнтѣ . 40. кѣ вѡр амѣ адѣндѣ плѣвлєа (!), ши ꙗꝑ фок ардє-ѡ-
вѡр . аша ва фї ꙗꝑ сфрѣшитѡу вѣкѣлѣи ачєстѣл . 41. трє-
митє-ѡ фїѡл ѡменискѣ ꙗꝑерїи лѣи . ши ѡ адѣндѣ тоци сѣ-
ѡлѣжнитѡрїи дє ꙗꝑържціа лѣи . ши фѣжжторїи фѣрѣ лѣи .
42. ши арѣнка-н-ѡ ꙗꝑ кѣпторѣл дє фок . ачїѡ ѡ фї пѣлѣнѣрє
ши скрѣшинирѣ динцилѡр . 43. атѣнчє дрєпции лоумина-сє-ѡр
ꙗꝑържціа татѣлѣи лѣи . ши чинє арє оурєки дє доузнє сѣ
доузѣ . 44. шрѣши пододеж асте ꙗꝑържціа черюлѣи . комѡдрѣ
аскѣнсѣ ꙗꝑ сѣтѣ . че ѡ афѣл ѡмѣл аскѣнсѣ . ши дє бѣкѣрїє
мѣросє ши тотѣ кѣтѣ авѣ вѣндѣ ши кѣмпѣрѣ сѣтѣл ачєлѣ .

45. ѡржшн подоабѣж асте ѡпжржцѣа черюлѡн . шмоуа негѡцж-
торю че каѡтж вѣнѣ мжргжрнтари . 46. шн афлж оуноуа мжр-
гжрнтарио де мѡлтѣ прѣцѣ . дѡсе-се де вѣндѡ тотѣ кѣтѣ авѣ
шн-а коумпжрж . 47. ѡрж подоабѣж асте ѡпжржцѣа черюлѡн .
нжводѡа арѣнкат ѡ марѣ . шн де тотѣ нѣмѡа адѡнарж . 48. че
кѣндѡ-се ѡплѡ . шн-а скоасерж ель ла марѣнне . шн шѣзѡрж де
алѣсерж вѣнѣн ѡ вѡсе . ѣ поутрѣзѣн лепждарж афарж . 49. аша
ва фѣ ѡ кѡмпантоуа вѣкѡлѡн ачѣстѡн . шн вѡр ешѣ ѡсерѣн
де вѡр алѣѣе рѣнн де ѡ мнжлокоуа дерѣпцнлаѡр . 50. шѣ-н
вѡр арѣнка ѡ кѡпторюа де фок . ачнѡ ва фѣ пжнѣѣе шн
скрѣшннѣе дннцнлаѡр . 51. шн гржѣ лѡр ѣс .: ѡцѣлѣѣенн ачѣстѣ
тоате? . 52. гржнрж лѡн ен : доамне . 53. ель знсе лѡр : дерѣпѣ
ачѣа тотѣ кѣртѡларюа ѡвѣѣе-се ѡпжржцѣа черюлѡн . подоеннѣ
асте шмоуа кжжторю . чѣла че скоате дн ѡ внстнларюа лоуѣн
ноаѡлѣ шн кѣнѣлѣ . шн фѡ дѣка сѡрѣшн ѣс . пнѡаа ачѡста,
трѣкѡ де ачнѡ.

Matei XXV, 31—46. зач . рѣз.

31. (Знсе домноуа) кѣндѣ ва вѣнѣ фѣюа шменѣскѣ ѡ слава
лоуѣн . шн тоцн сѣнцн ѡѣрн кѡ ноуѡуа атоуѣче ва шѣдѣ ла
скаѡуѣла слаѣе ен лѡн . 32. шн се вѡр адѡнѡ ѡнантѣ лѡн тоате
лнменѣе . шн ва алѣѣе ен оуѣнѡлѣ де алаатѣ , ка оуѣн пѣсторю
алѣѣе шнѣе де ѡ капрѣ . 33. шн ва пѣне шнѣе дѣ дерѣпта лѡн,
ѡрж капрѣе дѣ стжнѣа . 34. атоуѣче знсе ѡпѣратѡлѣ чѣлѡра дѣ
дерѣпта лоуѣн : вѣннцн блѡгѡсѡвнцн де пжрнтѣлѣ мѣѡ де мо-
щѣннцн че ѣ гжтѣтж вѡлѡ ѡпѣржцѣа де ѡ токмѣла лоуѣмѣн .
35. флжмжнзѣн шн-мѡ дѣдѣтѣ мжнкарѣ . ѡсѣтошѡн шн мж
аджпатѣ . стрѣннѣ ерд шн мж доуѣтѣ . 36. дѣзѣржкатѣ ерд
шн мж сокѡтѣтѣ (!) . ѡ тѣмннцж ерд шн вѣннѣтѣ кѣтрж мннѣ .
37. атоуѣче вѡр рѣѡпоуѣде лоуѣн дерѣпцѣн де вѡр гржѣ : доамне !
кжндѡ-тѣмѣ вѣзоуѣтѣ флѡмжндѣ шн тѣмѣ сѣтѡратѣ саѡу се-
тѡс шн тѣмѣ аджпатѣ ? 38. кѣндѡ-тѣмѣ вѣзоуѣтѣ стрѣннѣ шн
тѣмѣ доуѣсѣ . саѡу дѣзѣржкатѣ шн тѣмѣ ѡѣржкатѣ . 39. кѣндѡ-
тѣ вѣзоуѣмѣ лѣнѣѣѣ саѡу ѡ тѣмннцж шн вѣннѣмѣ кѣтрж тннѣ ?
40. ржспѡнсе ѡпжратѡлѣ знкѣндѣ лѡр : адѣвѣрѣ гржѣскѣ вѡлѡ .
кѣ фжкѡтѣ оуѣнѡ ачѣцѣ фѣрацн лн мѣн ман мнчн , мѣе фжкѡтѣ .
41. атоуѣче ка знче шн чѣлѡра дѣ стжнѣа лѡн : дѡѣенн-вѡ дѣла
мннѣ блжстѣмѡцнлаѡр ѡ фѡкоуа вѣчнлѡр . че ѣ гжтѣтѣ дракоуѣ-
лѡн шн ѡѣрнлѡр лѡн . 42. флжмжнзѣн шн ноуѣ-мѡ дѣдѣтѣ
мжнкарѣ . ѡсѣтошѡн шн ноуѣ мж аджпатѣ . 43. стрѣннѣ ерд шн

ноу мж дѣсѣть . голѣ ерѣ ши нѣ дѣржкѣтѣ мине . лѣнцидѣ ерѣ ши ꙗ темниціѣ ши ноу сокотитѣ мине . 44. атоуѣче евр ржс-поуѣде лоуѣ ши ачѣм грѣиндѣ : доамне ! кѣндѣ-тѣмѣ вѣзоуѣтѣ флѣмжндѣ сѣс сетѣс . сѣс стрѣинѣ . сѣс голѣ . сѣс болнавѣ . сѣс ꙗ темниціѣ . ши нѣамѣ сѣлжитѣ цѣе ? 45. атоуѣче ва ржспѣнде лѣвр грѣиндѣ : адевѣрѣ грѣескѣ воам . кѣ ноу фѣжчѣци оуѣнѣм де ачѣри мѣтоуѣтен . нече мѣе фѣжчѣци . 46. ши евр мѣрѣе ачѣм ꙗ моуѣнка вѣчѣнлѣвр . ꙗ дерѣпѣци ꙗ вѣмѣа де вѣкѣ .

Luca VI, 17—36. зач кѣ . кѣ . кѣ .

17. (ꙗ вѣкмѣ ачѣм) ста ꙗс . ла оу ꙗ лѣкѣ тѣкмѣ . ши нѣрѣдѣ оуѣеничѣи лоуѣ . ши моуѣлѣ моуѣцици ѡамѣни . де ꙗ тоатѣ оверѣм ши ꙗерсѣнѣм ши де прѣспрѣ марѣ тѣрѣл ши сѣ-доноуѣл , че венѣсе сѣ аскоуѣте елѣ ши сѣ сѣ виндѣче де невоѣле лѣвр . 18. ши кѣнѣци де дѣхѣ некѣратѣ . ши сѣ виндѣка . 19. ши тотѣ нѣродоуѣл кѣѣта сѣ сѣ апропѣе де елѣ . кѣ тѣрѣе де ꙗ ел ешиѣ . ши сѣ виндѣка тоци . 20. ши ачѣла рѣдѣнкѣ окѣи лоуѣ ла оуѣеничѣи лѣи , грѣи : фѣрекаци мѣсѣриѣ , кѣ а воастрѣж ѡсте ꙗпѣрѣжѣл лѣ доуѣмнезѣс . 21. фѣрекаци флѣмжнѣзиѣ акмѣс , кѣ сѣтѣрѣ-сѣ-евр . фѣрекаци чѣм че пѣжнѣгѣ акмѣс , кѣ рѣдѣ-евр . 22. фѣрекаци фѣ-вѣци , кѣндѣ евр оуѣрѣ вѣн ѡамѣнѣи . ши кѣндѣ вѣ евр дѣспѣрици , ши евр ꙗпѣта . ши евр порѣклѣи ноуѣмѣе вѣстрѣс , кѣ ꙗ рѣс дерѣптѣ фѣюл ѡмѣнескѣ . 23. боуѣкѣрѣ-вѣ-вѣци ꙗтрѣачѣ зи ши вѣци жѣкѣ . ѡтѣж амѣ платѣ воастрѣж моуѣлѣж ꙗ ла черѣуре , доуѣпѣж ачѣм амѣ фѣжчѣ прѣрѣчиѣлѣвр пѣрнициѣи лѣвр . 24. ван де вѣн богаѣиѣлѣвр кѣ сѣ ва кѣрѣмѣ мѣжнѣгѣнтѣрѣ воастрѣж . 25. ван де вѣн сѣтѣнѣлѣвр акмѣс . кѣ флѣмжнѣзиѣ-вѣци . ван де вѣн рѣжѣжторѣнѣлѣвр акмѣс , кѣ сѣспѣнна-вѣци ши пѣжнѣе-вѣци . 26. ван де кѣндѣ бѣне зѣкѣ воам тоци ѡамѣнѣи . доуѣпѣж ачѣм амѣ фѣжчѣ прѣрѣчиѣи мѣнѣчиѣношѣи пѣрнициѣи лѣвр . 27. че воам грѣескѣ доуѣ-зици : юѣници дѣрачѣи вошѣри . бѣне фѣачѣци чѣм чѣс оуѣрѣжтѣ вѣн . 28. блѣгѣсѣловѣци чѣм че вѣж блѣстѣмѣж . роуѣгаѣи де чѣм че фѣакѣ воам бѣндѣж . 29. чѣне тѣ ва оуѣнде ꙗ боуѣкѣ дѣж ши алѣлтѣж . ши дѣ-ци ва лѣдѣ вѣшѣмжнѣтоуѣл , ши кѣмѣашѣ ноуѣи ѡпѣжѣ . 30. тотѣ че ва чѣрѣе дѣла тѣне дѣ-и . ши чѣне-ци ва лѣдѣ ал тѣс нѣ-лѣ ꙗтрѣеѣ . 31. коуѣмѣ вѣци сѣ фѣакѣ воам ѡамѣнѣи , ши вѣн фѣачѣци лѣвр ѡшиѣдѣрѣкѣ . 32. ши сѣ аѣи юѣи чѣм че юѣескѣ вѣн че фѣолѣсѣ ѡсте коам ? ши амѣ пѣкѣжѣтошѣи юѣескѣ еи юѣескѣ . 33. ши сѣ аѣи фѣачѣ бѣне чѣлѣра че фѣакѣ воам бѣне че фѣолѣсѣ

асте воаш? . ши амѸ пѣкжтошѸн ачѣа факъ . 34. ши съ аци
 ꙗпрѸмѸта дела чѣа че ащѣтаци съ лѸаци . че фолось асте
 воаш? ши амѸ пѣкжтошѸн пѣкжтосѸль ꙗпрѸмѸтѣзж . ка съ
 прѸнмѣскж токма . 35. ꙗсж юѣнци драчѸн воцѸрн . ши ѣнне фа-
 чѣци ши ꙗпрѸмѸтаци ши немнжж нѸ ащѣтаци . ва фн плата
 воастрж моултж ши фн-ѣци фѸнн де соусъ . къ ачѣла дѸаѣ
 асте прѣспре чѣа нѣдѸлѸн ши рѸнн . 36. фнци амѸ мнлосрѣзи .
 къ татжаль вѸстрѸ мнлосрѣдѣ асте .

Joan I, 1—17. 34ч . ѿ.

1. Де ꙗчѣштж ерд коуѣжнтѣ . ши коуѣжнтѣль ерд кътрж
 доумнезѣ . ши доумнезѣ ерд коуѣжнтѣ . 2. ѿтж ерд де ꙗче-
 пѣтж кътрж доумнезѣ . 3. тоатѣ ачѣлѣ фѣрж . ши фѣрж де
 ель . нмѣк нѸ фѣ че фѣу . 4. ꙗтрѸ ачѣста вѣацж ерд . ши вѣаца
 ерд лоумннж ѡамѣннлѸр . 5. ши лоумннж ꙗтрѸ оуѣтѣнѣрека
 лоумннѣ . ши оуѣтѣнѣрекоуѣ ель ноу-ль прнндѣ . 6. фѣ оуѣ
 ѡмѣ трнмѣсь дела доумнезѣ . ноумѣе лѸн Іѡаннѣ . 7. ачѣста
 ѡнне ꙗтрѸ мѣртѸрѣ . де съ мѣртѸрнскѣскж де лѸмннж . тоѸн
 кредннцж съ анѣж лѸр . 8. ноу ерд ачѣла лоумннж , че съ мѣртѸ-
 рнскѣскж де лоумннж . 9. ерд лоумннж адѣвернтж . че лоумннѣ
 тоѸн оамѣнѸ . ѡннсе ꙗтрѸ лоумѣ . 10. ꙗтрѸ лоумѣ ерд ши
 лѸмѣ ачѣлѸм фѣу . ши лоумѣ лѸн ноу-ль коуѣцѣкѣ . 11. ꙗтрѣан
 лѸн ѡнне . ши ан лѸн ель нѸ прѸнмнрж . 12. къци прѸнмнрж ель
 дѣде лѸр поутѣре фѣчѸрн лѸ доумнезѣ съ фѣе . крѣзѣрж ꙗтрѸ
 ноумѣе лоуѣ . 13. ши нѸ де ꙗ сѣнѣе . неѣ де ꙗ похѣта троу-
 пѣлѸн . неѣ де ꙗ похѣтж ѣѣрѣжтѣскж . че дела доумнезѣ се
 нѣскоу . 14. ши коуѣжнтѣль троуѣ фѣ . ши лѣкѣнл ꙗтрѸ нѸн .
 ши вѣзоумѣ слака лѸн . слаѣж ка оуѣлѣ нѣскоуѣ де ꙗ пѣрнн-
 телѣ . ꙗплѣтѣ де доулѣѣж ши де адѣѣѣрѣ . 15. Іѡаннѣ мѣртѸ-
 рнѣн де ель . ши стрнжж гржѸн : ачѣста ерд чѣмѣ знѣсѣ : че доуѣж
 мнне ва ѡѣнѸ нннтѣ мѣ фѣ . къ маннѣ де мнне ерд . 16. де
 ꙗплѣутѣль лѸн . нѸн лѸѡм . ши доулѣѣж дерѣптѣ доулѣѣж .
 къ лѣѣе лѸ МѡѡсѸ датж фѣ , дѣлаца ши адѣѣѣрѣль Іс . Хс . фѣ .

Joan XIX, 6—24. 34ч . ѿ.

6. (ꙗ вѣкмѣ ачѣлѣ) сѣатѣ фѣжѣрж мѣн марѸн прѣѣци ши
 ѣѣтржнѸн прѣ Іс . ка съ оуѣнѣж ель . ши ѡннѣрж кътрж Пнлатѣ .

[illegible]

VIII.

1579—1580.

(După Cipariu. Analecte, p. 16 urm.)

ТѢЛКѢА ЕВАНГЕЛІАЛѢР ДѢ КОРЕСИ.

(Газ-ШЕВШЬ.)

(Folio, nepaginat, 31 quaterniuni.)

Dumineca a 3^a după Rusalie.

Matei VI, 22—33.

22. Зисѣ домнѣль : лоумнна троупѣлѣн асте шкюль . съ амѣ фоуре шкюль тѣѣ простѣ тотѣ трѣпѣль тѣѣ лоумннатѣ ва фн . 23. съ шкюль тѣѣ хнтѣлѣнѣ фоуре, тотѣ троупѣль ртѣ некѣтѣ ва фн . съ амѣ лоумнна чѣ ѣ рнтрѣ тинѣ ртоу некѣтѣ ште, ачѣл оунтѣнѣрекоуѣ кѣ кѣтѣ ѣ . 24. ннѣл нѣ поате а дон домни слѣжн . сѣѣ амѣ оунѣль ва юѣн, шрѣ алѣѣль ва оурѣ . шн амѣ оунѣль ва цинѣ, шрѣ алѣѣль а ноу-лѣ сокоти ва рчѣпѣ . ноу поуѣци лѣ доумнезѣѣ слѣжн шн лѣ мамшнѣ . 25. дерптѣ ачѣл грѣскѣ воаш : ноу вѣ грижнрѣци соуфлѣтѣлѣн вострѣ, чѣ вѣци мѣрка сѣѣ чѣ вѣци бѣ . нечѣ троупѣлѣн вострѣ ꙗ чѣ вѣ вѣци лѣрѣжкѣ . лѣ ноу нечѣ соуфлѣтѣлѣ мѣн воунѣ-ѣ дѣ хранѣ, шн троупѣль дѣ вѣшминтѣ ? 26. кѣѣтацн спре пасернѣ черюлѣн ! кѣ нѣ сѣмѣжнѣ, нечѣ сѣчерѣ, нечѣ адѣнѣ ꙗ житннѣ . шн тѣтѣлѣ вострѣ дѣ ꙗ черн хрѣнѣцѣ мѣ . ноу сѣци вон мѣн бѣнн дѣ мѣ ? 27. чинѣ дѣ вон грижннѣ, шн поате адаѣѣ ꙗ вѣѣста троупѣлѣн лоун оуѣ (! л. оу.ꙗ) котѣ . 28. шн дѣ вѣшминтѣ чѣ вѣ кѣѣцинѣ ? сокотицн крннѣль кѣмпѣлѣн, коумѣ крѣѣцѣ . неѣѣстинѣрѣдѣсѣ нечѣ тоарѣ . 29. грѣскѣ воаш, кѣ нечѣ боломшнѣ ртрѣ тоатѣ слава лоун лѣмѣрѣкатѣ ка оунѣль дѣ ачѣлѣ . 30. ѣ съ фѣнѣль кѣмпѣлѣн астѣѣзн фѣннѣ, ѣ дѣмѣжнѣѣ ꙗ коупторн ароуѣжкѣ, доумнезѣѣ аша-лѣ лѣмѣракѣ . коу кѣтѣ мѣн вѣѣтѣс воаш, поуѣцинѣ крѣдннѣ ! 31. ноу-вѣ кѣѣцинѣрѣци амѣ грѣннѣ : чѣ вѣрѣмѣ мѣжнѣ ? сѣѣ чѣ вѣрѣмѣ бѣ ? сѣѣ ꙗ чѣ не вѣмѣ лѣмѣрѣка ? 32. тоате амѣ ачѣлѣ лнмѣнѣ черѣ, цѣѣ тѣтѣлѣ вострѣ дѣ ꙗ черю кѣ трѣѣѣѣѣ-вѣ ачѣлѣ . 33. чѣрѣци мѣннѣ лѣпѣрѣѣѣ лѣ доумнезѣѣ, шн дерптѣтѣ лоун . шн ачѣлѣ тоате сѣ ворѣ адаѣѣ воаш . ачѣста асте тѣлѣкѣлѣ ачѣѣѣн ѣтѣлѣ :

Фрацін м'єн! маннтє ачєщїн авангалїн ера домнѣл до-
женитє коумь сѣ адѣнѣмь ши сѣ стрѣнцємь комодар ноастрѣ
↑ черю, коумь сѣ нѣ лѣмь ннемѣ липитѣ ла комодара пери-
тоаре анчѣ пре пѣмѣнтє . аша акмѣ двецѣ-не хс зикѣндѣ :
кѣѣтаци, коумь минтѣ роастрѣ сѣ нѣ лѣсацн, ннчн сѣ вѣгацн
пре лоукрѣре трекѣтоаре, ши дє чєстоуи пѣмѣатѣ . кѣ минтѣ
роастрѣ ↑ тоате лоукрѣреле истє, коумь истє шкул трѣпѣ-
лѣн лоуминѣ, ши кѣмь окул ка-лѣ верн стрика ши верн врѣн,
тотѣ троупѣл тѣѣ ва пипѣн ↑ оунтѣнѣкрекѣ . ашинждерѣ ши
минтѣ та дѣка верн да пре стрѣнцєрѣ комодарѣн, лоумина
вїещнєн нуѣ верн пѣтѣ кѣцинга, ши верн рмѣла антѣрѣ оунтѣ-
нѣкрѣлѣ морцинє . адоара (!) ачєстѣ лоукрѣ адѣврѣѣзѣ зикѣндѣ,
коумь нуѣ пѣтемь а дон домни слѣжи . атрѣл шара двецѣ,
сѣ нѣ грижимь дє вїаца ноастрѣ, чє вѣмь бѣ, нечє дє троу-
пѣл нострѣ ↑ чє не вѣмь двѣрка, кѣчє кѣ є оуж лѣкрѣ дѣ-
шєртѣ . чє сѣ чѣремь маннтє рпѣрѣжїѣ лѣ доумнєзѣв ши дѣ-
рєптатѣ лѣн, ши ачѣклѣ тоате адаѣе-сє-ворѣ ноав.

Dumineca X după anul nou.

Luca XIII, 10—17.

Фрацін мѣн! ꙗ частѣ вѣгліе де асѣзѣн вѣндекѣ Іс. ѡ
мѣаре че ерд ꙗдрѣчѣнтѣ шѣн ѡлоагѣ, де ѡптѣ-спрѣ-зѣче аѣн . ꙗ зѣ
де сѣмѣжѣ . ѡрѣ фарѣсѣнѣ мѣргѣм, дерѣптѣ че ерд сѣмѣжѣ
ѡрѣ Іс. ꙗвѣѣѣ: коѣмѣ сѣмѣжѣ та ꙗ ꙗче ѡмѣнѣнѣм ѡнѣ, поѣтемѣ
ꙗче . шѣн кѣ ачѣм ѣмѣкѣ нѣ грѣшѣм . ꙗнтрѣварѣ: сѣмѣжѣ ꙗ
че кѣпѣ ерд жѣдовѣмѣм? шѣн дерѣптѣ аѣм порѣжѣчѣнтѣ, ш' аѣм лѣсѣтѣ
доѣмѣнѣзѣм? Рѣспѣнѣсѣ . карѣ коѣвѣнѣтѣ ерд скрѣсѣ де доѣмѣнѣзѣм
прѣ доаѡ тѣвѣе де ꙗѣтрѣ ꙗ вѣрѣхѣмѣ моѣнтѣлѣм де Гѣнѣм,
карѣ-лѣ дѣдѣ жѣдовѣмѣм, прѣ мѣмѣсѣм прѣрокѣ . ꙗн ꙗ ꙗѣтра порѣжѣ-
кѣ . ашѣ грѣѣѣще доѣмѣнѣзѣм: поѣмѣнѣѣще коѣмѣ ꙗ зѣ де сѣмѣжѣтѣ
сѣ сѣнѣѣѣшѣ . ꙗ шѣсѣ зѣлѣ вѣрѣн лѣкѣра шѣн вѣрѣн ꙗче тоатѣ лоѣ-
крѣрѣлѣ тѣлѣ . ѡрѣ ꙗн ꙗ шѣптѣк зѣн . кѣрѣкѣ мѣстѣ сѣмѣжѣтѣ доѣ-
мѣлѣм . аѣмѣнѣзѣмѣм тѣм . ꙗ кѣрѣкѣ нѣм ꙗче нѣчѣ оѣж лоѣкрѣм:
нѣчѣ тѣм . нѣчѣм ꙗѣчѣрѣмѣм тѣм . нѣчѣм ꙗѣтѣ тѣм . нѣчѣм сѣмѣгѣ тѣм .
нѣчѣм сѣмѣжѣнѣкѣ тѣм . нѣчѣм мѣрѣхѣ тѣм . нѣчѣм стрѣнѣнѣоѣлѣ, карѣлѣ вѣ
ѣн ꙗтрѣм порѣцѣлѣ тѣлѣ . кѣ ꙗ шѣсѣ зѣлѣ аѣм ꙗѣкѣмѣ доѣмѣнѣзѣм
чѣрѣюлѣ шѣн ꙗѣмѣжѣнтѣм . мѣрѣм шѣн тоатѣ че сѣнѣтѣ ꙗтрѣм ꙗ . ѡрѣ
ꙗ шѣптѣк зѣн сѣмѣм ѡдѣнѣхѣнтѣ . дерѣптѣ ачѣм бѣлѣгѣсѣлѣвѣнт-аѣм
доѣмѣлѣм зѣнѣм сѣмѣетѣ нѣн . шѣн ѡ аѣм сѣнѣнѣчѣнтѣ прѣ ꙗ . ꙗчѣстѣжѣ

[illegible]

моуат . чѣци фѣкѣтъ ? чѣци дересе (!) чѣци лѣкратъ ? ничи
 лѣ досѣднѣтъ . ноуман кѣтъ зисе : пѣсаци, споуници-вѣх попи-
 лѣр . ши ен мергѣндѣ . ен се коурѣцирѣх . аша не ва коурѣци
 ши пре нон акмѣ доумнезеѣ ши не ва ажѣта тоутѣрора нѣаш .
 дѣка вѣмѣ рѣгѣ пре доумнезеѣ . кѣ кредитницѣ . ши не вѣмѣ
 пѣрѣжси де тоате пѣкателе нѣастрѣ . елѣ не ва ажѣта де тоате
 неконме нѣастрѣ . оуноула де ртрѣжнѣши вѣжѣ кѣ се коурѣ-
 ци . ртоарсе-се кѣ гласѣ мѣре . слѣви доумнезеѣ . ши кѣжѣ жос
 пре пичоареле лоуи . лаоудѣ дѣде . ши ачела ера самарѣнѣ .
 рѣспѣнис . Іс . зисе : нѣ зѣче се коурѣцирѣх . дарѣх нѣаш оунде-се .
 коумѣ ноу се афларѣ съ се ртоаркѣ съ дѣ славѣ лѣ доумне-
 зеѣ . фѣрѣ ачестѣ самарѣнѣ ? ши зисе лоуи : скоалѣ де те доу,
 кредитница та мѣнтѣи-те . апатра рѣвѣцѣмѣ . че чере доумнезеѣ
 де ла нон . кѣндѣ-не мнѣлѣше пре нон . прентрѣ пѣкателе нѣа-
 стрѣ . ши кѣндѣ-не ажѣтѣх нѣаш де ртоате неконме ши де
 ртоате рѣлеле . ноу чѣре немикѣ алтѣ . че ноуман съ дѣмѣ
 харѣ лоуи прентрѣ еннеле ши прентрѣ мнѣла лоуи . дерепѣ
 ачѣа фѣартѣ пѣжѣ лѣ Хс . чѣлѣ самарѣнѣ . че се ртоарсе ши
 дѣде харѣ лоуи . е пре чѣа алалци се мѣнѣи . кѣче ноу се ртоар-
 серѣх съ дѣ харѣ лѣ доумнезеѣ , че нѣман чѣлѣ самарѣнѣ .
 ши зисе Хс . лоуи : сколѣ-те ! кредитница та мѣнтѣи-те . ши де
 р тоатѣ частѣ иуглѣ грѣлѣше доумнезеѣ , коумѣ лѣ скрисѣ слѣга
 са сѣнтѣ пророкѣ дѣдѣ , ртрѣ картѣ лоуи . мѣ : ши кѣмѣ-мѣ
 р зивѣ де грижа та , ши нзежѣи-те-вою ши мѣ вери прослѣви .
 фѣаци драци ! ѣтѣ ачѣи зѣче бѣрѣаци стрѣкаци че-и кѣрѣци
 доумнезеѣ . ноуман оуиѣлѣ дѣде лѣдѣх лѣ (дѣ)мнезеѣ . ши рѣжѣ
 ера пѣгѣнѣ ѣрѣх чеи нѣаш ноу се ртоарсерѣх съ дѣ лѣдѣх лѣ
 доумнезеѣ . аша сѣнтѣмѣ нон акмѣ , дѣка не дѣ доумнезеѣ
 лѣвѣце . нон съ дѣмѣ харѣ лѣ дѣмнезеѣ . че не парѣ , кѣ е де
 боуиѣлѣ нѣстрѣ ши прентрѣ лѣкроуѣ нѣстрѣ . ѣрѣх нон . сѣрачѣи
 де нон . кѣндѣ-не ажѣтѣх доумнезеѣ ши не нзежѣѣше де ртоате
 неконме нѣастрѣ . ши де р сѣрѣжѣе елѣ-не рѣогѣѣѣше . е нон нѣ
 дѣмѣ харѣ лоуи прентрѣ еннеле лоуи . че не парѣ кѣ жѣте ен-
 неле нѣстрѣ . ши тоци шѣменѣи . че ле парѣ кѣ лѣвѣѣи ши ен-
 неле лѣр . кѣ жѣте де р боуиѣлѣ лѣр . ачѣа шѣмени сѣнтѣ
 тоци ка неѣе шѣмени не-рѣлѣпци , коумѣ доу грѣнтѣ Іс . Хс .
 шѣдоу скрисѣ слоуѣга са , сѣнтѣ матѣи . оѣ : дела шѣмѣ нече шѣ
 поутѣре ноу жѣте , дела доумнезеѣ тоѣоу се поате .

Fragmente de rugăciuni.

З. Роугжчюнѣ кѹ че благословимъ маса .: Окѣн тоутѣ-
рора спре тинѣ нѣдѣждѣскѣ . доамнѣ! ши тоу дан мѣркаре
лѣр ꙗм (!) бѣнѣ врѣмѣ; дѣшкнзи тоу мѣркана та, ши сатѣри
тоате вѣилѣ кѹ боунѣ кое .: апон знкѣ учинашеле . ши частѣ
рѣгѣ : домнѣ а тоатѣ поутѣрѣ! благословѣши пре нон . ши
чѣсте мѣркари кареле время съ лѣшмѣ де ꙗ бннеле тѣѣ, пре
ꙗ ꙗс . Хс . оуѣ домнѣ алы нострѣ . аминѣ.

И. Роугжчюнѣ сѣѣ датѣлѣ де харѣ . че се зиче доунѣ мѣ-
ркаре .:

Исповѣдѣниѣ-ѣж домнѣлѣн . кѣ ѣ бѣнѣ . кѣ пѣнѣ ꙗ вѣкѣ
мнла лѣн . чене дѣ мѣнкаре а тотѣ трѣпѣлѣн . чине дѣ вѣте-
лѣр мѣнкаре а лѣр . ши пѣнлѣр коренлѣр карен кѣамѣ пре
ель . нѣ ꙗ тѣрѣмъ калѣлѣн, нече ꙗ флѣере бѣрѣатѣлѣн бѣнѣ
врѣрѣ лѣн ва фн . боунѣ врѣрѣ домнѣлѣн спре чѣл . че се темѣ
лѣн . ши спре чѣл че нѣдѣждѣскѣ спре мѣсерѣрѣ лѣн .: апон
съ знкѣ учинашеле .: ши ачастѣ роугжчѣне :

Харѣ дѣмѣ цѣе доумнѣзѣѣ . татѣлѣ . пре ꙗ домнѣлѣ пострѣ
ꙗс . Хс дѣрѣнт тотѣ бннеле тѣѣ . че вѣзѣн ши ꙗпѣрѣжѣн ꙗ
вѣчѣмъ вѣкѣлѣн . аминѣ.

IX.

1581.

Кѣртѣ чѣ се кѣмѣ еѣглѣе кѹ ꙗвѣцѣтѣрѣж . . . . .

. . . . . Брѣшовѣ . . . . .

. . . . . Ши сѣѣ сѣврѣшнѣ лѣуѣрѣлѣ ла ш мѣе фѣа.

(Folio nepaginat, 39½, quaterniuni.)

Matei VI v. 14—21. Еѣглѣе шт матѣн . глаѣа . зѣ. (Fol. 46—48.)

14. Зѣсе дѣмнѣлѣ : съ амѣ вѣрѣн лѣсѣ ѣамѣннлѣр грѣшалѣле
лѣр . лѣсѣ-ѣа ши ѣош татѣлѣ вѣстрѣ де ꙗ черѣ грѣшалѣле
ѣоѣстрѣ . 15. ѣ съ нѣ вѣрѣн лѣсѣ ѣамѣннлѣр грѣшалѣле лѣр . нече
татѣлѣ вѣстрѣ де ꙗ черѣ нѣ ѣа лѣсѣ грѣшалѣле ѣоѣстрѣ . 16. ѣ
кѣндѣ-ѣж постѣнѣн нѣ фнѣн ка ꙗкопѣрѣнѣн чѣ се ꙗнтрѣстѣзѣж .
стрѣмѣтѣшѣ фѣаца лѣр . кѣ съ се неѣскѣ ѣамѣннлѣр кѣ се по-

стескъ . дѣдѣвъръ грѣскъ воаш : к'ѣс лѣать плѣта лшр . 17. тоу к'ндѣ-те постѣщи оуице кѣпѣль тѣс . шн фѣца тѣ ш спѣлж . 18. кѣ съ ноу те неѣиш ѡаменнашр кѣ те постѣщи . чѣ тѣтжѣль тѣс чѣ ѣ р тайнж , шн тѣтжѣль тѣс ведѣ-ва р аскоуицѣ . да-ва цѣе ашеѣ . 19. ноу вж аскоуицѣи комодрж р пѣмжнтѣ нш вѣермиш ѡ рѣ(3)вѣскъ шн поутредѣице шн нш фѣуриш ѡ сапж шн ѡ фѣурж . 20. аскоуицѣи-вж комобра р чѣрю . нш вѣермиш ноу ѡ рѣзвѣскъ нече поутредѣице . нш нече фѣриш ѡ сапж нече ѡ фѣурж . 21. шн нш лѣте комобра воастрж ачѣм вѣ фѣиш инѣма воастрж .

Лѣвѣжхтоурж дѣ ртрѣ частж сѣнтж бѣглѣ.

Итж амѣ ачѣла дѣ патрѣзѣи дѣ зѣлѣ пѣстѣ . прѣвирѣ кѣ се дешкидѣ нѣаш фѣаицѣлшр . штж амѣ кѣ кѣтрж оушѣ пѣстѣлѣи ажѣнѣемѣ . шн неѡишѣа соуфлетѣскж рѣаишѣте зачѣ . акмѣ амѣ спѣнѣлѣ нѣастрж апрѣиѣ-сѣ . нѣ кѣ к'ндѣ не сѣтѣрамѣ шн не рѣдѣлѣмѣ шн прѣ мѣрѣкамѣ . шрж дѣка сѣ апрѣиѣ лѣмина спѣсѣнѣиш нѣастрѣ . шрж нѣиш кѣ вѣкѣрѣиш шн кѣ инѣмж вѣиш шн вѣсѣиш сѣ рѣтржмѣ рѣтрѣ рѣтѣм дешкидѣрѣ а цинѣриш . кѣ штж амѣ кѣ скѣпжмѣ дѣ чѣ вѣрж рѣ шн ютѣ шн дѣ чѣрѣте . шн ажѣнѣем лѣ чѣ адѣпостѣрж вѣишж шн фѣрж вѣоравж . лѣ адѣпѣстѣ шн лѣ лѣиш шн фѣрж скѣрѣж . шн адѣвѣръ лѣ спѣсѣнѣиш . шн скѣпжмѣ дѣ нѣшрѣлѣ несаѣиѣуѣлѣиш шн дѣ вѣрж шн дѣ кѣфѣндѣарѣ фѣрж дѣ мѣсѣрж . скѣпжмѣ амѣ дѣ тоуѣрѣвѣрѣла лѣмѣиш шн дѣ вѣлѣриш чѣлѣ сѣлѣишчѣлѣ шн дѣ вѣнтѣлѣ чѣла нешпрѣитѣлѣ шн грѣуѣлѣ . шн не дѣзлѣгжмѣ дѣ дѣлѣчѣца трѣпѣлѣиш , шн дѣ грѣжѣ пѣмжнтѣлѣиш шн дѣ вѣоравѣ . шн дѣ рѣтѣнѣкрѣлѣ неѣишѣишн слѣѡѡизѣмѣ-нѣ , шн лѣ лѣишнѣзѣлѣ чѣ ѣ дѣ фѣлѣосѣ соуфлетѣлѣиш цѣишѣрѣ ажѣнѣем . дѣрѣпѣ ачѣлѣ ачѣстж рѣфѣрѣмѣ-сѣцѣатж шн лѣуѣминѣатж зѣи . кѣ драгѣстѣ шн кѣ вѣсѣлѣ сѣ ѡ прѣишнѣиш . шн пѣклѣ шн рѣтѣнекатѣлѣ вѣтжмжторѣуѣлѣ соуфлетѣлшр нѣастрѣ лѣкрѣлѣ пѣкатѣлѣиш сѣ-лѣ лѣпжджмѣ . карѣлѣ амѣ сѣнтѣ лѣчѣлѣ лѣкрѣрѣ? кѣрѣлѣ . некрѣржѣиш . кѣишѣлѣ рѣвѣишѣиш чѣлѣ рѣкѣлѣ . шн асѣпрѣишнѣ . кѣлѣмжѣта шн шн алаѣлѣте . шн сѣ не рѣвѣржжжмѣ . рѣтрѣ арѣмѣ чѣлѣ лѣминѣатѣ . кѣ дѣ кѣлѣм вѣрѣ нѣиш . нѣиш аѣем пѣтѣрѣ а лѣпжджѣ шн дѣ дѣзѣвѣржѣ лѣуѣкрѣлѣ чѣла рѣтѣнекатѣлѣ . шн пѣкатѣлѣ кѣ ѡ кѣлѣмашж . шн сѣ не рѣвѣржжжмѣ рѣтрѣ рѣвѣржжжмжнтѣлѣ чѣла лѣминѣатѣлѣ шн алѣ кѣуѣржѣишн шн дѣ сѣишѣиш , чѣ сѣнтѣ арѣмѣлѣ соуфлетѣлѣиш . шн кѣ рѣтрѣ зѣишѣ чѣлѣ чѣишѣтѣиш сѣ рѣлѣжмѣ . кѣ фѣрж дѣ чѣишѣтѣиш шн арѣ-

шинен вина-и асте пѣкатѣль . марж чинста шн ѡмениа еаѡ ѡ
 кнѣпѣж (!) лѣкрѣль чела еѡнѣль (1. еѡнѣль!) съ нѣ прѣ мѣлѣжрѣи
 шн еѣцѣи съ не еѡжрѣмѣ . съ нѣ ацѣриѣтѣрилар шн спѣркѣ-
 чюнилар съ лѣкрѣмѣ . шн клѣветелар шн оѡржчюнѣи съ не
 топим . кѣ дѣ ꙗкѣжрѣи шн дѣ ꙗкѣтѣчеле еѣцѣи . дѣ антѣрѣ-
 чѣлѣ антѣрѣ тоате некѣжрѣцѣиле кѣдем . че съ не лѣржжѣмѣ
 ꙗкѣ дѣмѣнѣль ꙗс . ꙗс . кѣ чини се лѣракѣ ꙗкѣ ꙗс . тоате еѡнѣжѣ-
 циле аре . дерѣпче кѣ кѣжрѣцѣиторию асте тѣтѣрѣлар сѣфлетелар шн
 трѣпѣрилар дѣ тоате кнѣпѣриле арѣжтарѣ лѣ ꙗс . шн неѡнѣиторию
 спрѣ лѣкрѣль сѣфлетескѣ . шн ѡгоаѣ ꙗкѣ (? 1. а) трѣпѣлѣи съ нѣ
 фѣчем дѣ рѣкѣири шн дѣ пѣхѣте чѣ нѣ се кѣвѣиѣ . марж а ѡгоаѣи дѣ
 а трѣпѣлѣи некѣе . неѡпрѣтѣ асте шн фѣжрѣ пѣкатѣ . марж чѣ сѣнтѣ
 спрѣ рѣкѣири спѣркѣте шн некѣкѣиѡасе? а грѣжи трѣпѣль нѣ се
 кѣдѣ шн ꙗкѣ пѣкатѣ . дерѣпѣ чѣлѣ мѣ роѣ еѡаѡ . трѣпѣль нѣ-
 маѣи дѣ сѣнѣжѣте съ-лѣ грѣжѣмѣ . нѣ дѣ спѣркѣчюни шн дѣ пѣхѣ-
 теле троѣпѣци съ грѣжѣим трѣпѣль . шн чини ꙗкѣ неѡнѣтинчѣс дѣ
 сѣфлетѣ . кѣ кредѣиѣж сѣ-лѣ прѣимѣи . шн дѣ чѣ грѣиѣскѣ нѣаѡ
 фѣрѣцѣи . кѣтрѣ нѣи тоате грѣшалеле шн дѣаѣреле съ ерѣмѣ .
 кѣ дѣ еѡмѣ лѣса ѡменилар грѣшалеле лар . лѣсѣ-ѡа шн нѣаѡ
 грѣшалеле нѣаѣтре пѣрѣиѣтеле нѣѣстрѣ дѣ ꙗкѣ чѣрѣ . кѣ ерѣжчюнѣ
 грѣшалелар нѣаѣтре аѣла-ѡ-ѡмѣ . дѣ ꙗкѣ ерѣжчюнѣ чѣ ерѣжѣмѣ
 нѣи фѣрѣцѣилар нѣири . кѣ мѣлѣостѣ дѣмѣнѣлѣи асте антѣрѣ чѣлѣ
 чѣ мѣлѣѣскѣ шн мѣлѣиѣи чѣ ꙗкѣтрѣ еѡчѣнѣль аѡперѣнтѣ асте .
 кѣ дѣ нѣ еѡмѣ лѣсѣ . ерѣжчюне нѣѣѡмѣ а прѣимѣи . кѣ кѣ чѣ
 мѣсѣрѣ еѡмѣ мѣсѣрѣ . мѣсѣрѣ-се-ѡа нѣаѡ . аѣѣстѣ амѣ дѣ дѣѣмѣ-
 неѣѣ гѣлѣситорию нѣгѣлѣстѣ мѣтѣи рѣспѣѣиѣдѣ нѣаѡ астеѣи .
 еѡгѣи : ѣиѣ дѣмѣнѣль . . . .

Luca XVI v. 19—31. Ёѡгѣи ѡт лоѣкѣ гѣлѣѡ нѣгѣ. (Fila 26,
 foia 1^b—2^b.)

19. Ўиѣ дѣмѣнѣль пѣлда аѣѣста : оѣ ꙗкѣ ерѣ еѡгѣѣ шн се
 лѣрѣжѣ ꙗкѣ ꙗкѣлѣи шн ꙗкѣ фѣрѣре . еѣсѣлѣ-се ꙗкѣ тоате ѣиле лоѣмѣ-
 нѣтѣ . 20. оѣ ꙗкѣ мѣиѣѣлѣ ерѣ нѣѣмѣлѣи лѣзѣрѣ . чѣ зѣчѣкѣ лѣнѣиѣнтѣ
 пѣрѣи ѡи лоѣи пѣиѣ дѣ пѣѣрон . 21. шн жѣлѣѡа сѣ се сѣтѣре дѣ
 фѣрѣжѣи чѣ кѣлѣкѣ . дѣ ꙗкѣ мѣсѣ еѡгѣѣлѣи . чѣ шн кѣѣиѣи лѣиѣѣкѣ
 пѣѣронѣи лоѣи . 22. фѣѣ дѣ мѣрѣи мѣиѣѣлѣль . шн-лѣ дѣѣсѣрѣ лѣѣ-
 рѣи ꙗкѣ пѣала лѣ авѣрѣамѣ . мѣрѣи шн еѡгѣѣль шн лѣгрѣпѣтѣ фѣѣ .
 23. шн антѣрѣ иѣлѣ дѣшкѣиѣсѣ оѣи лоѣи . аѣѣста дѣ ꙗкѣ мѣлѣжѣ . еѡ-
 зѣѣ авѣрѣамѣ дѣ дѣпѣрѣте , шн лѣзѣрѣ ꙗкѣ пѣала лоѣи . 24. шн аѣѣста
 стрѣжѣ . ѣиѣ : пѣрѣиѣте авѣрѣамѣ ! мѣлѣѣѣѣ-мѣ . шн трѣмѣѣте лѣзѣрѣ

съ-шь оуде чѣль дѣцетъ ман мѣкъ антр'апж шй съ ржчѣскж
 лимѣа мѣ . къ мж кинѣскж ꙗ частж въпѣ . 25. зисѣ авраамъ:
 фѣюле! адоу-ци амѣнте къ цѣн лѣать тоу доульчѣца тѣ ꙗ ꙗца
 та . ꙗ лѣзарь ашнѣждѣрѣ рѣв . акмѣ чѣчѣ мж.ѣгж-се . тоу те
 мѣрчѣши . 26. шй прѣспрѣ тоате ачѣлѣ антре нѣн шй антре вѣн
 пропѣсте мѣре ꙗтѣри-се . къ дѣрж вѣрѣ съ вѣе де ачѣчѣ кътрж
 вѣн ноу пѣтъ . нѣчн дѣ аколѣ кътрж нѣн съ вѣе . 27. шй ачѣста
 стрѣгж : рѣгѣ-те амѣ пѣринте! съ трѣмници ель ꙗ кѣса тѣтжлѣн
 мѣѣв . 28. амѣ амѣ чинчи фѣѣци, кѣ съ ле мѣртѣриѣскж . съ
 ноу шй ачѣм съ вѣе лѣ чѣстъ лѣкъ коу моу.ѣкж . 29. грѣн лоуѣн
 авраамъ : аѣ мѣуѣн шй прорѣчѣн . съ аскоуѣте дѣ ен . 30. ель зисѣ:
 вѣ . пѣринте авраамѣ! чѣ дѣрж мѣрѣе чѣне-вѣ де ꙗ мѣуѣн къ-
 трѣжншн покѣи-сѣрж . 31. зисѣ лоуѣн : дѣ мѣуѣн шй прорѣчѣн
 ноу вѣр аскоуѣтѣ нѣче съ ѣрж чѣне вѣ де ꙗ мѣуѣн ꙗвѣе ноу
 вѣ авѣ крѣдѣнцж .:

ꙗвѣцжтѣрж де ꙗ частж сѣнтж еѣглѣе.

Доуѣчи амѣ сѣнтъ поуѣрѣрѣ шй де фѣлѣсь доуѣмнезѣиѣнѣе
 коуѣнѣте чѣлѣра чѣ ле сокѣтѣскж . ачѣм ꙗ ман вѣтѣѣсь дѣ тоате
 шй ман моуѣлъ минѣнатж шй дѣ фѣлѣсь . къ кѣте нѣрѣвѣри
 лѣе соуфлѣтѣлѣн дѣрѣптѣѣж шй спрѣ лоуѣкрѣриѣе чѣлѣ боуѣнѣе
 коу оуѣрѣдѣе шй кѣ драгѣсте рѣдѣкж-ле . шй вѣтжмжтѣрнѣлѣр
 чѣлѣ рѣлѣе адоуѣе-ле вѣндекарѣ . пѣнтрѣ ачѣм нѣрѣтетѣ доуѣ-
 мнѣѣ поуѣрѣрѣ де чѣ ꙗ фѣлѣсь прѣ нѣн ꙗвѣцж шй нѣ чѣртж чѣ
 ꙗ спрѣ спѣсѣнѣе коуѣѣнѣцж . шй нѣ арѣтж шй чѣм чѣ нѣ доуѣе
 спрѣ пѣрѣзѣре . шй ѣрж чѣм чѣ спрѣ спѣсѣнѣе дѣ-нѣ . шй кѣте шй
 спрѣ нѣрѣвѣри рѣлѣ ꙗторкѣ-нѣ кѣ дѣ амѣндѣоѣм пѣрѣнѣе съ нѣ
 вѣе спѣсѣнѣе . шй кѣ съ ноу авѣмѣ ꙗ грѣн къ дѣ вѣнѣ ꙗ (?)
 ꙗвѣцѣтѣ-нѣѣ . ѣрж де чѣлѣ рѣлѣ тѣкоуѣт-ѣѣ . шй пѣнтрѣ ачѣм
 амѣ къзоуѣтъ антѣрѣ рѣлѣ . къчѣ н'амѣ авѣоуѣтъ шѣоуѣтѣрж . пѣнтрѣ
 ачѣм амѣ шй лоуѣкрѣриѣе чѣлѣ боуѣнѣе шй рѣлѣе спѣѣсе,
 амѣндѣѣрѣра поуѣсе-ле ꙗпрѣтѣѣж шй де тоѣте . шй ачѣстѣ ашѣ
 сѣнтъ . къ шй ачѣстж чѣ ꙗнѣнѣте нѣ ѣсте поуѣсж асѣѣзи еѣглѣе
 ман кѣрѣ арѣтж-нѣ шй нѣ спѣѣне . ꙗ бѣгѣтѣлѣн шй ꙗ мѣшѣлѣлѣн
 коу коуѣѣнѣцж ꙗвѣцжнѣѣ . шй бѣгѣцнѣлѣр амѣ антѣрѣ сѣѣнѣѣ,
 алѣа ꙗшѣлѣжчѣнѣтѣ вѣѣѣѣн . дѣчѣм шй фѣрждѣѣмнѣнѣ ꙗ оуѣрж
 ꙗвѣцж . дѣстѣлѣ ѣрж шй драгѣстѣ ѣлѣмнѣнѣлѣр ꙗ сѣроуѣтѣ . ѣрж
 нѣавѣоуѣѣн шй мѣшѣнн ꙗвѣцж кѣ съ ноу кѣзж дѣꙗ мѣсѣржтѣте
 ꙗ нѣпѣстѣ чѣм нѣспѣѣса . чѣ ꙗ рѣвѣдѣ кѣ тѣрѣе шй кѣ моуѣлѣмнѣтж
 ꙗвѣцж-н . шй боуѣна нѣдѣѣждѣ шй доуѣлѣчѣца чѣ вѣ съ фѣе съ

АНЕЖ МЖРГЖАРЕ . КЪ АСТЕ ПОУСЬ АНАЙНТЕ ШИ ЛОУКРВА БУ-
ГАТВАЛН ШИ МИШЕЛВАЛН ВІАЦЖ СПОУНДА А МОУАТЕ КИПВРН .
ЧЕСТВА КЪ САЦНОУЛЬ ЧЕ Е КОУФУНДАТЬ . ИРЖ ЧЕСТВА КЪ СОУСПИ-
ННАЕ ДЕ МІСЕРЖТАТЕ . ШИ АМЖНДОН АЧІЦК А ПРОТІВА ВІЦІЕН
ПРІЙМИ-ВУР ПЛАТЖ . КОУМЬ АСЕШ АЛЕ ЧІЦІН ВІГЛІЕ КОУЕННТЕ
АРАТЖ АША ШИ ТРЪІСКЬ . ∴

(Foaia din urmă.) ТАТЖАЛЬ НОСТРЪ ЧЕ ЕЩІ А ЧЕРН . СФІЦЪ-
СКЖ-СЕ НОУМЕЛЕ ТЪЪ . СЪ ВІЕ АПЪРЖІА ТА . ФІЕ ВОА ТА КОУМЬ
А ЧЕРН АША ШИ ПРЕ ПЪМЖНТЬ . ПІТА НОАСТРЖ СЪЦІУСЖ ДІ-НЕ
НОАШ АСТЪЗІ . ШИ ИРЖ НОАШ ГРЕШАЛЕЛЕ НОАСТРЕ КОУМЬ ЕРТЪМЬ
ШИ НОН ГРЕШНИЦАШР НОЦІРН . ШИ НЪ НЕ ДУЧЕ А НЪПАСТЕ ЧЕ НЕ
ИЗЕЖЕЦІЕ ПРЕ НОН ДЕ ХІТАКІУАЛЬ . КЪ А ТА Е АПЪРЖІА ШИ
ПОУТЪРЪК ШИ СЛАВА А ВЕЧІЕ . АМИНЬ .

cf. 1607.

Крединца крещинѣскж.

(ibid.) КРІЗЬ АТРЪ ДУМНЕЗЪ А ТАТЖАЛЬ ПЪТЪРНИКВАЛЬ ФЪКЖ-
ТОРЮАЛЬ ЧЕРЮАШ ШИ АЛЕ ПЪМЖНТВАЛН ВЪЗЪТЕАШР ТЪТЪРШР ШИ
НЕВЪЗЪТЕАШР . ШИ АТРЪ ОУНВАЛЬ ДОМНЪ Іс . Хс . ФІЮАЛЬ АЪ ДУМ-
НЕЗЪ ОУНВАЛЬ НЪСКЪТЬ . ЧЕ ДІ А ТАТЖАЛЬ НЪСКЪ МАЙНТЕ ДЕ ТОВАТЕ
ВЪКЪРЕ . АЪМІНЖ ДЕА АЪМІНЖ . ДУМНЕЗЪ ДЕРЕПТЬ ДІА ДУМНЕЗЪ
ДЕРЕПТЬ . НЪСКЪТЬ АСЖ НЪ ФЪКЪТЬ . ОУНВАЛЬ КЪ ТАТЖАЛЬ , ПРЕ А
ЧІНЕ ТОВАТЕ ФЪКЪТЕ СЪНТЬ . ДЕРЕПТЬ НОН ВАМЕНІН ШИ ДЕРЕПТЬ
НСПЪСЕНІА НОАСТРЖ КЕНІТ-АЪ ДІА ЧЕРН ШИ АЪ НЪСКОУТЬ ДЕА
ДХЪАЛЬ СФНТЬ . ШИ ДЕА МАРІА ФАТЖ УМЬ ФЪ . РЪСТИГНІТЪ-СЪКЪ
ДЕРЕПТЬ НОН СОУПТЬ ПІЛАТА ДЕ А ПОНТЬ . КИНЪІТЬ ШИ А ГРЪПАТЬ
ШИ АРІСЕ А ТРЕА ЗІ ДОУПЖ СКРІПТЪРЖ . ШИ СЕ СОУН А ЧЕРН ШИ
ШАДЕ'Н А ДЕРЪПТА ТАТЖАЛН . ШИ ИРЖ ВА ВЕНІ КЪ СЛАВА А ЖОУ-
ДЕКА ВІНН ШИ МОРЦІН . КЪ АПЪРЖІА ЛОУН НЪ АСТЕ ВЕРЪШЕНІЕ .
ШИ А ДХОУАЛЬ СФНТЬ ДУМНВАЛЬ ЧЕ ВІНН ФАЧЕ . ЧЕА ЧЕ А ТАТЖАЛЬ
ВІНЕ . ЧЕА ЧЕ КЪ ТАТЖАЛЬ ШИ КЪ ФІЮАЛЬ АКИНАТЪЕ ШИ СЛЪВЕНТЬ .
КОУМЬ АЪ ГРЪІТЬ ПРІУРОЧІН ШИ АТР'ОУНА СФНТЖ А СЪВЪРВАЛН
АПСАНАШР ВЕСЪРЕКА . МЖРТЪВІСЦІЕ ОУА БОТЕЗЬ . А ЕРТЖЧЮНЪ
ПЪКАТЕАШР . АЦЕНТЪМЬ СКОУЛАТЪАЛЬ МІЦІАШР (! l. мѡрц-) ШИ
ВІАЦА ЧЕ ВА СЪ ФІЕ А ВЕЧІЕ . АМИНЬ .

ibidem.

ИЧЕСТЪ СЪНТЬ . І . КОУЕННТЕ , ЧЕ ДЪДЕ ДОУМНЕЗЪ АЪ МІУСН
ПРІУРІКЪ . А ВРЪХЪАЛЬ МЪНТЕАШН ДІ СІНАА :

cf. 1607.

..... Дерептъ ачкѣ еѹ жоуѡннѣль Хрѣжиль Лоукачи жѣде-
цѣль дѣ ꙗ четатѣ Брашовѣлѣни, ши атотѣ цинѣтѣль Бръсен . фо-
артѣ кѣ ннимѣ фѣренитѣ ши кѣ жалѣ апрнисѣ дѣ мѣлатѣ жилѣни
ла ачасть лоуѡминатѣ картѣ . дерептъ ачкѣ ꙗ мѣлатѣ пѣрци амь
ꙗтребатѣ ш'ам къѣтатѣ пѣнѣ ш амь афлатѣ ꙗ цара роумѣ-
нѣскѣ, ла архѣмитрополитѣль Герафимъ ꙗ четатѣ ꙗ трѣгв-
вище.....ши кѣ вом митрополитѣлѣни марѣлѣни Гера-
фимъ нон ш дѣдемъ лѣ Кореси діаконѣль, чѣ ера мищеръ ꙗвѣ-
цатѣ ꙗтр'ачистѣ лоукрѣ, дѣ ш скоасѣ дѣ ꙗ картѣ съреѣскѣ пре-
лимеа роумѣнѣскѣ, ꙗпрѣнѣ ши кѣ прѣсѣцин дела бесѣрека шкѣн-
лорѣ, дѣ лѣжѣж (! лѣꙗꙗж) четатѣ брашовѣлѣни, аноумѣ попь
Ине ши попа Мнѣхан.....ꙗрѣ еѹ ноу ман кроуцан дѣ ꙗ авѣре
че-ми ера дѣрѣнтѣ дѣ доумнезѣс а да ла ачество лѣкрѣ, чѣ деѣдѣ
лѣни ши оученичилорѣ лѣни дѣ сѣ типѣрѣскѣ ачасть картѣ : Ъуглѣе
кѣ ꙗвѣцѣжѣꙗрѣ.....

X.

(Cipariu. Anal., p. 46 urm.)

Палин . . . . . Ёржціе , дфпв.

(4⁰ nepaginat.)

Genesis c. I. **КАРТА ДЕ ПРИМА Л8 МОИШ.**

GASTER, Chrestomatie română. I.

спре адѣнкѣ . ши дѣоуѣ дѣмнѣлѣн се пѣртѣ спре апѣ . 3. ши зисе дѣмнѣзѣ : фѣе лѣминѣ . ши фѣ лѣминѣ . 4. ши вѣзѣ дѣмнѣзѣ к'арѣ фѣ еѣнѣ лѣминѣ . ши дѣспѣрци дѣмнѣзѣ лѣминѣ дела антѣнѣрекѣ . 5. ши кемѣ лѣминѣ зѣм . ши антѣнѣрекѣлѣ ноапте . ши фѣ де антѣрѣ сѣрѣ ши де антѣрѣ дѣмнѣнѣцѣ зѣа дѣнтѣно . 6. Ши зисе дѣмнѣзѣ : фѣе тѣрѣе фѣ мѣжлокѣлѣ апелорѣ . сѣ дѣспарцѣ апелѣ дела апѣ . 7. ши фѣче дѣмнѣзѣ тѣрѣе . ши дѣспѣрци апелѣ че ера де сѣптѣ тѣрѣе дела чѣлѣ че ера де соупра тѣрѣен , ши фѣ ашѣ . 8. ши кемѣ дѣмнѣзѣ ча тѣрѣе : черюлѣ . ши фѣ сѣрѣ ши дѣмнѣнѣцѣ зѣа адод . 9. ши зисе дѣмнѣзѣ : стрѣнгѣсе апелѣ де сѣптѣ черю антѣр'оуѣ локѣ . сѣ се вѣзѣ оускатѣлѣ . ши фѣ ашѣ . 10. ши кемѣ дѣмнѣзѣ оускатѣлѣ пѣмнѣнтѣ . ши стрѣнѣлѣ апелорѣ кемѣ марѣ . ши вѣзѣ доуѣмнѣзѣ кѣ фѣ еннѣ . 11. ши зисе доуѣмнѣзѣ : рѣдѣскѣ пѣмнѣнтѣлѣ мѣрѣ вѣрѣе , фѣкѣндѣ сѣмнѣнѣцѣ . ши помнѣ фѣкѣндѣ рѣдѣлѣ сѣѣ , доуѣпѣ фѣлѣлѣ сѣѣ . карѣ сѣмнѣнѣцѣ фѣе антѣрѣ сннѣ спре пѣмнѣнтѣ . ши фѣ ашѣ . 12. ши роднѣ пѣмнѣнтѣлѣ мѣрѣ ши вѣрѣе . ши помнѣ роднѣторнѣ . чннѣ антѣрѣ сннѣ рѣдѣлѣ подѣмелѣ салѣ . дѣпѣ а са фѣнѣ . ши кѣзоуѣ доуѣмнѣзѣ кѣ фѣ еннѣ . 13. ши фѣ сѣрѣ ши дѣмнѣнѣцѣ а трѣм зѣн . 14. ши зисе дѣмнѣзѣ : фѣе фѣпѣтѣрнѣ лоуѣминѣноасѣ фѣнѣ тѣрѣлѣ черюлѣнѣ . ши дѣспарцѣ зѣа ши ноаптѣ . ши аратѣ сѣмнѣ . времнѣ адѣвернѣтѣ . знѣе ши анѣ . 15. сѣ лѣминѣнѣзѣ фѣнѣ тѣрѣлѣ черюлѣнѣ . коуѣмѣ сѣ лѣминѣнѣзѣ пѣмнѣнтѣлѣ . ши ашѣ фѣ . 16. ши фѣкѣ доуѣмнѣзѣ доаѣм лѣминнѣ марѣ . лѣминѣ ман марѣ сѣ слѣжаскѣ зѣмѣнѣ . ши лоуѣминѣ ман мнѣкѣ сѣ слѣжаскѣ нѣпѣцѣнѣ . доуѣпѣ ачѣстѣ стѣлѣлѣ фѣнѣкѣ . 17. ши пѣсе алѣ спре тѣрѣлѣ черюлѣнѣ . сѣ лѣминѣнѣзѣ спре пѣмнѣнтѣ . 18. ши сѣ слѣжаскѣ зѣмѣнѣ ши нѣпѣцѣнѣ . ши сѣ дѣспарцѣ лѣминѣ дела антѣнѣрекѣ . ши вѣзѣ дѣмнѣзѣ , кѣ е еннѣ . 19. ши фѣ сѣрѣ ши дѣмнѣнѣцѣ а патра зѣн . 20. ши зисе дѣмнѣзѣ : апелѣ сѣ фѣкѣ ши сѣ рѣдѣскѣ жнѣганѣнѣ вѣнѣ . ши пасѣжнѣ зѣѣрѣжѣтоарѣ спре пѣмнѣнтѣ сѣптѣ тѣрѣлѣ черюлѣнѣ . 21. ши фѣкѣ дѣмнѣзѣ марнѣ пѣшнѣ , че сѣ кѣламѣ кнѣтоуѣ . ши тоатѣ фѣернѣлѣ , че сѣ клѣтѣескѣ , че рѣднѣрѣ апелѣ доуѣпѣ фѣнѣрѣ са . ши тот че зѣоарѣ дѣпѣ фѣлоуѣлѣ сѣѣ , ши вѣзѣ дѣмнѣзѣ кѣ е еннѣ . 22. ши вѣлѣмѣ алѣ знѣкѣндѣ : крѣкѣшѣнѣ ши вѣ фѣнѣмоуѣлѣнѣцѣ . ши фѣмплѣецѣ апелѣ мѣжрѣнѣ . ши пасѣрнѣлѣ фѣнѣмоуѣлѣцѣскѣсе спре пѣмнѣнтѣ . 23. ши фѣ сѣрѣ ши дѣмнѣнѣцѣ а чннѣчѣ зѣм . 24. ши зисе дѣмнѣзѣ : рѣдѣскѣ пѣмнѣнтѣоуѣлѣ жнѣгнѣнѣ . доуѣпѣ фѣнѣрѣ са . добнѣтоачѣ , жнѣганѣнѣ , ши фѣернѣ доуѣпѣ фѣлоуѣлѣ лорѣ . . . . . 25. ши вѣзѣ дѣмнѣзѣ кѣ е еннѣ . 26. ши зисе дѣмнѣзѣ : сѣ фѣачѣмѣ ѣмоуѣлѣ прѣ кнѣпоуѣлѣ че

съ фїе асѣмине нѡѡ, че съ двамнѣскѡ пре пецїи мѣрїен, ши доенитокудѡши . паснрилорь черюлѡи . ши жнвннилорь . ши атѡт пѣмжнтѡлѡи . ши спре тоци вїермїи че се трагѣ пре пѣмжнтѣ . 27. ши двамнезѣ фѣкѡ пре ѡм лѡи прѣ ѡвразѣ . пре ѡвразѣ лѡ двамнезѣ фѣкоу елѣ . вѣреатѣ ши мѡаре фѣкѡ ен . 28. ши двамнезѣ бави ен . ши зисѣ лорѣ : крѣцици ши вѣ . лмоулицнѣ, ши лмплицн пѣмжнтѡлѣ, ши бирѡици елѣ, ши двамници пре пасжриле черюлѡи, ши а тѡт(ѣ) фїернлорѣ, че съ лѣгжнѣ спре пѣмжнтѣ . 29. ши двамнезѣ зисѣ : ѡка амѣ датѣ воаѡ тоатѣ ѡреа че флче сѣмжнцѣ спре пѣмжнтѣ, ши тоци помїи, че аѡ л сине сѣмжнцѣ де фѣлоул лѡи, коулм съ фїе воаѡ спре мжнкарѣ . 30. ши тоатѣ жигжнїнае пѣмжнтѡлѡи, ши тоатѣ пасѣриле черюлѡи . ши тоатѣ че се лѣгжнѣ спре пѣмжнтѣ, ши тѡт л че асте вїацѣ ка съ анѣж пре мжнкарѣ . ши фѡ аша . 31. ши вѣзѡ двамнезѣ тоатѣ че фѣкѡсе : ши ера прѣ боуѣ . ши фѡ сѣрѣ ши дѣмжнѣца а шасѣ зн .

Genes. c. XLIX.

1. Кїемѣ Иїковѣ пре фѣчорїи сѣи ши зисѣ : адѡнаци-вѣ лнтр'ѡна, коулм съ спѡи воаѡ лчѣа че ва вени пре вон лн времїнае вїетоаре . 2. адѡнаци-вѣ лнтр'ѡна, ши доузици фѣчорїи лѡ Иїков ши доузици пре Издранл пре тѣтѣлѣ вострѡ . 3. Роуѣвнѣ нѣскѡтоул мїѣѡ дѣ прїма, тѡ тѣрїа мѣ, ши пѡтѣрѣ мѣ дѣ прїма лн дарѡре : маи марѣ лпѣрѣцїѣ . 4. лїснѣ ан пѡрчѣсѣ ка ши апа, нѡ вен фн маи десѡпра . кѣ ан сѡнтѣ пре патоул тѣтѣнїтѣѡ, ши патоул мїѣѡ л'ан спѡркатѣ кѡ сѡнтоул тѣѡ . 5. Гнмѡнѣ ши Левн сѣмтѣ фраци : арма лорѣ амарѣ де фѡриши васелѣ ѡнїтоаре а стрїмежтѣцїѣн . 6. лн сѣлатоул лорѣ нѡ сосѣскѣ соуфлетоул мїѣѡ, ши лн адѡнарѣ лорѣ нѡ фїе слава мѣ . кѣ лн мѣнїа са ѡморѡрѣ пре ѡмѣ, ши лн хрѣжѡрїа са ча ѡренїтоаре ѡморѡрѣ пре таѡре*) . 7. вѣжстематѣ съ фїе мѣнїа лорѣ прїи че кѣ-н аша ррѣпѣде (!) ши пѡрчѣсоул лорѣ, прїи че-н аша врѣтѡс . лнпѣрци-вою пре ен лн Иїковѣ, ши вою адѣвѣси лн Издранл . 8. Юда тѡ ерѣ ачѣла : пре тїнѣ вѡр лѡуѡда фрацин тѣн . мѣна та л черѣнчїнае врѣжмашнлорѣ тѣн ва фн : лннїтѣ та се корѣ плека фѣчорїи тѣтѣнїтѣѡ . 9. Юда лѣѡ тннѣрѣ : пре марѣ лѡкрѡ ан соснт драгѣ фѣтѣ . прїи марѣ лнвннкѣтѡри,

*) In margine: тоаре (l. таѡре) ѡсте Шнхѣм чѣла че аѡ рѡшенат пре Дїна . аша чѣтѣци Іѡ . Златѡуст .

ОДИХНИНДЪ-ТЕ КОУКАШЪ КЪ ЛЕОУЛ, ШИ КА ШИ ЛЕУАА . ЧИНЕ ВА ДЕ-
 ЦЕПТА ПРЕ ЕЛЬ? 10. НЪ СЕ ВА ЛЪА ДЕЛА ЮДА ТОМГОУЛ КРЪСЬСЪ .
 НИЧЕ ДЪЦЪХТОРЮА ДЕЛА ПИЧОАРЕЛЕ АЪН : ПЪНЖ НЪ ВА ВЕНИ ШИ-
 ЛОУХ ЧЕЛА ЧЕ-Н ТРЕМНЦЪХТОРЮ . ШИ ЕЛЬ ВА ФН АЦЕПТАРЪ ЛИМЕН-
 ЛОРЪ . 11. АЧАСТА ВА ЛЕГА МЪНИШОРОУЛ СЪЪ ЛА БЪЧЮМЪАЛЪ ЕІЕ
 ЕН, ШИ ПЪЮАЛЪ АСНИЕ ЕН САЛЕ КЪТЪРЖ ВИЦА ЕІЕ ЕН . ЛА-ВА АН ВЕНИ
 ВЕШМЪНТОУЛ СЪЪ, ШИ АН СЪНЦЕЛЕ АШІЕН (І. АБІЕН . Сірагіу) ТЪМ-
 БАЮАЛЪ СЪЪ . 12. МАН ФРЪМОШЫ СЪНТЬ ОКІН ТЪН ДЕ КЪТЪ ВИНЪАЛЪ,
 ШИ ДННЦІН АЪН МАН АЛЕН ЕУР ФН ДЕ КЪТЪ ЛАПТЕЛЕ . 13. ЗАЕЪ-
 ЛОНЕ ВА ЛЪКЪН АН ЦЪРМЪРІЛЕ МАРІЕН, ШИ ЛЪНГЪ ЛОКЪА ЧЕ СТАЪ
 КОРАБІІЛЕ, ШЕ-ШЪ ВА АТИНДЕ АЦЮНГЪНДЪ ПЪНЖ АН БИДОНЪ .
 14. ИЗАХАР ВА ФН АСНИЪ ТАРЕ, ШИ ВА ШЕДЪ АНТРЕ ДОАШ ХУТАРЖ .
 15. ВЪЪЪ ВДИХНА КЪ АРЖ ФН БЪНЖ . ШИ АЧЕЛЪ ПЪМЪНТЬ, КОУМ
 АСТЕ ДЕ ДОУЛАЦЪЖ . ЧЕ ОУМЕРЕЛЕ САЛЕ ЛЕ ПАКЪЖ ДЪ ПЪРТАРЪ ТО-
 ВАРЖ ШИ ВА ФН СЛОУГА ДАЖНИКЪ . 16. ДАНЪ ВА ВА (!) ЦЮДЕКА
 ВАМЕНІН СЪН КА ШИ АЛТЪ СЪМЪНЦЪЖ АН ІСАЪ . 17. ДАНЪ ШАРПЕ
 ФІЕ АН КАЛЕ ШИ АСПИДА А КОЛИНК, ШИ ВА МЪШКА КЪАКЪЮАЛЪ КА-
 ЛЪАЪН, КОУМ ЧЕЛА ЧЕ ШАДЕ ПРЕ ЕЛЬ СЪ КАЗЪ АНАПОН . 18. ДОАМНЕ
 АЦЕПТА-КОЮ ИСПИТИТОРЮАЛЪ ТЪЪ! 19. ГАДЪ, АНТР'АРМЪНДЪ-СЕ ВА
 ПЪРТА ШІНІЛЕ АНАНИТЕ АЪН, ШИ МРЖ ЛЕ ВА АДЪЧЕ АНАПОН . 20. ПІСИРЪ
 ПЪНЕ ГРАСЪ А АЪН . ШИ ВА ДА ДЪЛАЦА КРАИЛОРЪ . 21. НЕФТАЛИМ,
 ЧЕРЕЪ АЦЕРЪ ШИ КЪ КЪВИНТЕ ФРЪМОАСЕ . 22. ІУСИФЪ, ВА КРЪЩЕ ФЪТЪ
 КРЕСКЪНД, ШИ ФРЪМОС ПРЕ КЪОУТАТЬ, КЪ ЛЪНГЪ ЧЕСТЪ ИЗВОРЪ .
 ФЪТЕЛЕ ЕУРЪ АМЕЛА АКОАЧЕ ШИ АКОЛО КЪРЪНДЪ ПРЕ ЗНДЪ . 23. ШИ
 ВЕНИ ПОАТЕ ФЫ, СЪЦЕТЪХТОРІН ВОРЪ МЪНІА ШИ ВОРЪ ОЦН ПРЕ ЕЛЬ .
 ШИ-А ВОРЪ ДОСЪДН : 24. ЧЕ ДЕРЕПАТАРЪ АРКОУЛ АЪН ВА РЪМЪНЪ
 АНТРЕГЪ, ШИ МЪНЪЛЕ БРАЦЕЛОР АЪН ВОР ФН ТАРИ ПРІН МЪНИЛЕ
 ПЪТЪКРИНЧЕ ААЪН ІАКОВ : ДЪНЧЪ СЪЪ РЪДИКАТ ПЪСТОРИЮ ШИ ПІАТРЖ
 АН ІСАЪ . 25. ДЕЛА ДЪМНЕЗЕОУЛ ТЪТЪЖНИ-ТЪЪ А АЦЮТОРЮАЛЪ ТЪЪ,
 ШИ ЧЕЛ ПЪТЪКРИНЪКЪ ВА БАКИ ПРЕ ТИНЕ ДЕ СОУС КЪ БАВЕНІІЛЕ ЧЕРЮ-
 АЪН, КЪ БАВЕНІІЛЕ АФЪНЗИМЕ ЕН ДЕ ЦОС, КЪ БАВЕНІІЛЕ ОУНЦЕРЕАУР
 (І. ОУЦЕ) ШИ ЗГЖОУАЪН . 26. БАВЕНІІЛЕ ТЪТЪЖНИ-ТЪЪ МАН МАРИ-С
 ДЕ БАВЕНІІЛЕ ПЪРИНЦИАУРЪ МІЕН, ДЪПЪ ПУФТЕЛЕ АНЖАЦІАЛОРЪ
 ЧЕЦІН ЛОУМИ ШИ ВИНЕ ПРЕ КАПОУЛ АЪ ІУСИФЪ, ШИ ПРЕ КРЪЩЕТОУЛ
 АЪ НАЗАРЕН АНТРЕ ФРАЦІН СЪН . 27. ВЕНИАМИНЪ, АЪПЪ РЪПИТОРИЮ :
 ДЕМНИКЪЦА МЪНЖАКЪЖ ПРАДЪЖ, ШИ СЪРА АПАРТЕ ДОБЪНДА . 28. ТУ-
 ЦІН АЧЕЦІА АН ДОАШСПРЕЗЪКЪЧЕ СЕМИНЦЕ А АЪН ІСАЪ, ШИ АЧАСТА-Н
 КАРЕЛЕ АЪ ГРЖНТ ЛОР ТАТЪЖ-СЪЪ, КЪНД АЪ ПРЕ ЕН ПРЕ ТОЦ БАВЕНТ
 КЪ БАВЕНІІЛЕ САЛЕ . 29. ШИ ПОРЖИЧИ ЛОРЪ, ЗНКЪНДЪ : СОУ МЪ
 АДЪНЪ ЛА ВАМЕНІН МІЕН . АНГРЪПАЦИ ПРЕ МИНЕ КЪ ПЪРИНЦІН МІЕН .
 30. АН ПЕЦЕРЕ АДОУТЪ КАРЕ АСТЕ А КЪМПОУЛ АЪ БЪФРОНЪ ХЕ-

теос ꙗ протика мамере ен, ꙗн пѣмѣнтоуѧ Канаанѣлѣн, каре
ѡ коумпѣратѣ Йераамъ кѡ кѣмпѣл де пре оуѣж дела Бѣрвинъ
Хетѣос пре оурикѡл де ѡгрѡпѣтоаре. 31. ачѣм ѡгрѡпарѣ пре
Йерам, шн пре мѣарѣ лѣн пре Сара. аколо исте ѡгрѡпатѣ шн
Исака кѡ Рѣвека, кѡ мѣарѣ са. аколо амъ ѡгрѡпатѣ ѡ шн
Лѣм. 32. шн сѣршиндѣ (!) порѡчеле кѡ кареле ѡвѣца фечорѣн сѣн,
трѣсе пнчѡдреле сале ѡнтрѣна пре патѣ, шн мѡрн. шн се ѡдѡнѣ
ла шаменѣн сѣн. каре ѡкрѡ вѣзѣндѣ Ивснѣ, нѣвѣжн пре
ѡца тѣтѣжн-сѣѡ плѣнгѣндѣ шн сѣроутѣндѣ пре елѣ.

Epilog.

Къ мила лоуи дѡмнѣзѣ шн кѣ ажѣторюл фѣлоди шн кѣ сѣвѣршнтоуа дхѣлѣн сѣнтѣ . Ёѣ Тордашѣ Мнхѣла алексѣ Пископоуа рѡмѣннѣлорѣ . рн ардѣла : шн кѣ Херче ѡѣфанѣ . проповѣдѣнторюлѣ Ёвлѣен лѣ Хс . рн ѡрашоуа кѣвѣжран Шѣвшѣлѣн Заканѣ Ёфрем даскалоуа дѣ дѣскжлѣ . а шѣвшѣлѣн , шн кѣ пецишѣла Мѡуѣси , проповѣдѣнторюуа Ёвангелѣен рн ѡрашоуа логожѣлѣн шн кѣ Йкѣрѣе потропопоуа вармежнѣн Хѣнедорѣен циноуѣм . рнтрѣна пентрѣ желанѣе скриптѣре ен сѣнте , кѣ вѣзѣмѣ коуѣм тоатѣ анменѣе аѣ шн рнфлѣрѣскѣ рнтрѣ кѣвѣжнтѣлѣ слѣвнтѣ а лѣ дѡмнѣзѣ , нѣман нон рѡмѣнѣн пре анмеж нѣ авѣмѣ . пентрѣ ачѣла кѣ марѣ мѣжѣка скоасѣм ден анмеж жндоуѣскж , шн грѣчаскж , шн сѣрѣѣскж пре анмеж рѡмѣнѣскж , ѣ , кѣрѣци алѣ лѣ Мѡуѣси прѡѡкоуа . шн патрѣ кѣрѣци чѣ се кемѣ црѣтва . шн алиц прѡрѣчн кѣцѣва . шн лѣ джѣрѣнѣм вѡѡ фѣрацнлор рѣмѣнн . шн четнѣци шн нѣ жѣдѣкарѣци нечетнѣна маннтѣ , кѣ вѣцн кѣ адѣвѣрѣ афлѣ марѣ вѣстнѣарю сѣфлѣтѣскѣ . нон пентрѣ драгѣстѣ лѣн дѡмнѣзѣ амѣ ѡуѣстѣннтѣ . нѣаѣ ѡрѣж рнторѣсѣ мѣнѣж дѣ рнцѣрѣ . чѣ мѣнѣж грѣкѣ пѣкѣжтоасѣ . сѣ вѣцн афла чѣ ва грѣшнтѣ . пре а черюлѣн дѡмнѣ нѣ коуѣм кѣ елѣ фѣе адѣвѣрѣжтѣрѣж . кѣ нѣ ѣ кѣ вѡѣ нѡдѣстрѣж ачѣкѣ грѣшалѣж . пентрѣ ачѣла четнѣндѣ тоцн варѣ рн чѣ мѣнѣж ва сѡѡси , блѣвнѣцн коуѣм шн дѡмнѣзѣ сѣ блѣвѣскж пре вѡн . Пѣмнѣ .

Де ꙗ мила аз двмнзез ꙗн зилеа аз Батѣръ Жигмонъ
Бивнеодж ардѣлѣлѣн : дѣрѣм ден ачѣсте кѣрци скрнс(ѣ) а
нострѣ чѣсте доу де ꙗтѣню : Бѣтѣе, ши Исходѣл(ѣ) . челѣи
дѣмнъ де стѣгъ ши веститѣ вѣтѣзъ Гестн фѣрѣнци алесъ Хв-
тноцю ардѣлѣлѣн ши цѣрѣжн оуѣнѣрѣи лѣкѣнторю ꙗн Дева .
коум ачѣсте дво кѣрци сѣ фѣе пѣргѣ пѣнѣ двмнзез ва ши

XII.

1593.

(Luca Stroici: de B. P. Hâjden, București 1864, p. 26.)

Tatăl nostru de Luca Stroici.

Parintele nostru ce iesti in ceriu, swinçaskese numele teu: se vie inpereçia ta, se fie voia ta, komu ie in ceru assa ssi pre pemintu. Penia noastre seçioase de noai astedei. Ssi iarte noae detoriile noastre, cum ssi noi lesem detorniczilor nostri. Si nu aducze pre noi in ispite, ce ne mentuiaste de fitlanul. Ke ie a ta inpereçia ssi putara ssi cinstia in veczij vecilor, Amen.

XIII.

1607.

(Codex Sturdzanus, p. 196—216. — Cuvente den Bătrâni II, 99 urm.)

Catechismul.

Атриварѣ крещинескѣ.

А. Атриварѣ . Крещинѣ ѿи?

Р. Рѣспоуиъ . Крещинѣ.

А. Кареле ѿмѿла крещинѣ?

Р. Ѽмоуль крещинѣ асте ачела ѿмѣ чинѣ . ꙗ Хс . крѣде . ши вѣзѣ коумѣ сѣнтѣ токмѣлеле . крѣде ҃ртѣчюиѣ пѣкѣте-
лорѣ дела татѣль сѣнтѣ домнезюу кѣ н се ва дѣ ꙗ харѣ
пре ꙗ Ис . Хс .

А. Дела чинѣ те кѣми крещинѣ?

Р. Де лѣ Хс .

А. Коу че вери адеѣрѣд кѣ ѿи крещинѣ?

Р. Коу ачѣд кѣ м'ам вѣтезатѣ . ꙗ ноумеле татѣлоуи
ши фѣлоуи ши дѣлоуи сѣнтѣ ши крѣзь ꙗ Ис . Хс .

А. Коу ман моула'тѣ . коу че вери адеѣрѣ?

Р. Коу ачѣд кѣ цѣоу рѣдѣчина крещинѣтѣцѣи.

А. Кѣте лоукроуѣ треѣоуаще сѣ цѣи ѿмоуль крещинѣ?

Р. Чиничи лоукроуре.

Л. Кареле-съ ачѣлкѣ?

Р. Де ртѣи зѣче поржичѣле але лоуи домнезеѹ . а доа крeдинца крeчинѣскѣ . а треа татѣль нѹстроу . а патра бѹте-зоуль . а чиничѣ коуминекжтоура.

Л. Пре чини-шь дѣде домнезеѹ . зѣче коувинѣтеле сале афарж?

Р. Пре Мшвси пррокъ пре доаѹ табеле де пѣатрѣ ꙗврѣхоуа моунтѣлѣи де Гинде.

Л. Зѣ чѣле зѣче коувенте.

(Р.) Де ртѣи : ѹѹ сѣнтѣ домноуа домнезеѹ ал тѣѹ пре аѣнѣж мене домнезен стрѣинни сѣ н'анен . а доѹ : ноумеле домнѣлѣи домнезеѹлоуи тѣѹ ꙗ хѣрь сѣ ноу-ль аи пре ꙗ гоура та кѣ невиноватѣ ноу вери фѣ . а треа : сѣрѣѣзѣ доумѣнека . а патра : татѣ-тѣѹ шн моумѣ-та чинстѣще-и сѣ вери сѣ анен зѣле моуа'те шн боуне пре пѣмжнѣ . а чиничѣ : сѣ ноу оуѣизи . а шасе : сѣ ноу фѣи коурварн . а шѣптѣ : ноу фѹра . а шѣпта : сѣ ноу фѣи мѣртоуриѣ стрѣмѣж вѣчиноулоуи тѣѹ . а нѣа : сѣ ноу пофѣиши касѣ вѣчиноулоуи тѣѹ . а зѣчѣ : сѣ ноу пофѣиши вѣчинѣлѣи тѣѹ нече моуѣре-и . нече фѣата-и . нече фѣчороуа . нече вѹбѣ . нече калоуль . нече немнка че асте ал' лѣи.

Л. Ани сѣ грѣимѣ де пре хасна чѣлѹр зѣче коувинѣтеле але лоуи домнезеѹ . дерѣптѣ чѣ-шн дѣде домнезеѹ зѣче коувинѣтеле сале афарж . сѣ не пре'нтроу але испѣснѣмѣ?

Р. Ноу дерѣптѣ ачѣж кѣ нимернѣлкѣ ноу ле поате ꙗплѣ деплинѣ.

Л. Дарж дерѣиче лѣѣ датѣ афарж?

Р. Дерѣптѣ трен фѹлѹбѣсѣре : фѹлѹбѣсоуа дѣртѣи : коум нон пѣкателе ноастре . сѣ ле потѣмѣ кѣноаще де ꙗ ен пре нон сѣ не смернѣмѣ . шн сѣ мѣрѣемѣ ла врачю ла Іс . Хс . алѣ доале фѹлѹбѣ : . коумѣ не дѣде зѣче коувинѣтеле сѣле сѣ ꙗвѣцѣмѣ фѣѣпте боуне крѣишннѣлѹр шн вѣѣцѣ боуиѣ . а треѣ фѹлѹбѣ : коум шаменн фѣѣжторн де рѹѹ сѣ се ꙗтоаркѣ кѣтрѣ домнезеѹ.

Л. Дѣка нѣѣ датѣ домнезеѹ кѣвентеле сале афарж сѣ не испѣснѣм пѣтрѹѣ але . дарж преи че не вѣмѣ испѣснѣ?

Р. Пре ꙗ крeдинца дерѣптѣж.

Л. Че не ꙗвѣцѣ пре крeдинца дерѣптѣж?

Р. Евѣлѣа.

Л. Че ѣ Евѣлѣа?

Р. Боуиѣ вѣстире шн вѣсѣлѣе дела тѣтѣжѣ сѣнтѣ домнезеѹ коум ноаѹ нѣ ва ерта тоате пѣкателе дерѣптѣ Іс . Хс .

Л. Пре чїне-шь дѣде домнезѣв еугла сд афарж?

Р. Пре фїю-лѣи чель сфнтѣ . съ пре (?) чїне поржнчи ноаѡ боукоуѣе ши мнлж ши ертѣчюнѣ пжкателѡр.

Л. Че ѣ дѡрж кредница чѣл че ноаѡ требоуѡще съ не испѣсим?

Р. Нждѣжде ꙗ мїла татѣлѣи сфнтѣ домнезѣв дерептѣ моартѣ фїюлѣи чель сфнтѣ.

Л. Зи кредница чѣл фѣкѣт . вї . апсн.

Р. Капъ де днѣтѣи де фѣпта лоуѡмїен . ∴ Крезѣ ꙗтрѡв доуѡмнезѣв ꙗ татѣлѣ поутѣрннкоуѣл фѣкѣтѡрюл черюлѣи ши алѣ пѣмжнтѣлѣи вѣзоутелѡрѣ ши невѣзоутелѡрѣ . кап ал доаѣ де скѣмпарѣт : ши ꙗтрѡу оуноуѣ домнѣ Іс . Хс . фїюлѣ лѣи домнезѣв . че-оу нжскѣтѣ днннѡрж . ꙗсж де ꙗ татѣлѣ нжскоутѣ маннѣте де тоате вѣкѣре . лѣмннж дѣла лѣмннж . домнезѣв дерептѣ де ꙗ домнезѣв дерептѣ . нжскоут ꙗсж нефѣкѣтѣ . оуноуѣл коу татѣ пре ꙗ чїне тоате фѣкоутѣ сѣнтѣ . дерептѣ нон ѡмнїн . ши дерептѣ испѣсїе ноастрѣ вѣ(нн)т-ѡв де ꙗ черю . ши доу нжскоутѣ де ꙗ дѣоуѣл сфнтѣ . ши ꙗ Марїѣ фѣтѣ ѡмѣ фѡу . рѣстикнїтоу-сѣл дерептѣ нѣи соуѣптѣ Пилѣтѣ де ꙗ Понѣтѣ . кннѡнтѣ ши ꙗгрѡпатѣ ши ꙗвнсе ꙗ трѣл зї . доуѡж скрнїтоуѣрѣ ши съ соуѣи ꙗ черю ши шѣдѣ ꙗ дерѣїта татѣлѣи . ши ѡрѣ вѣне-ѡа коу слаѡж ꙗ жоудѣка вїнн ши мѡрѣїн . кѣ ꙗпѣржїїѡ лоуѣи ноу ѡсте ѡерѣшенїе . Капъ ал трнѣл де сфнїїе : ши ꙗ дѣоуѣл сфнтѣ домнѣл че вїн фѣче . ꙗсж дѣла татѣлѣ вїне ши ꙗ татѣлѣ ши ꙗ фїюл съ нѣ ꙗкннжмѣ ши съ сѣжвнмѣ . коумѣ доу грѣїтѣ прѡрѡчїн . ши ꙗтрѡїѣна сфнтѣ ꙗ сѣѡрѡлоуѣи апснѡлѡрѣ вѣсѣрека . мжрѣтоуѣрнскѣе оу ꙗ бѡтѣзѣ съ съ ѡртѣ пжкатѣлѣ . ацнпѣтѣмѣ скоуѣлатѡуѣл мѡрѣїлѡрѣ ши вѣрѣ фн вїоу ꙗ вѣчїе . аминѣ.

Л. Че ѡсте ꙗ трѣл ꙗртѣ че требоуѡще крѣїннѡуѣлѣи . съ цїе?

Р. ѡсте татѣлѣ нѡстроу че-оу ꙗ вѣцѣтѣ ꙗсоушѣ Іс . Хс . пре апсн . Маѡн зї . ши Лѣкѣ нѣ.

Л. Зи ѡче-нашѣ рѣмжнѣще съ ꙗцѣлѣѣемѣ.

Р. Татѣлѣ нѡстроу че еїн ꙗ черю . сфнїїѣскѣ-се ноу-мѣлѣ тѣоу . съ вїе ꙗпѣржїїе та . фїе ѡѡ та коумѣ ꙗ черю . ѡша ши пре ꙗжмжнтѣ . пнѣта ноастрѣ сѣїѡсѣ дѣ-нѣ ноаѡ ѡстѣ-зї . ши ѡртѣ ноаѡ грѣшѣлѣлѣ ноастрѣ . коумѣ ертѣ(ѣм)ѣ ши нон грѣшнїлѡрѣ нѡїрн . ши ноу нѣ доуѣ ꙗ нжпѣсте . че нѣ нзѣжвѣїе пре нѣи де хнклѣноуѣл . кѣ ꙗ та ѣ ꙗпѣрѣїїе ши нѣтѣрѣкѣ ши слѣѡа ꙗ вѣчїе . аминѣ.

се дѣде дерѣпѣтѣ вон . ачѣста фѣчѣци кѣндѣ вѣци фѣче помѣна
мѣ . ашншдере шн пжхарѣ лоуш доупж чинж шн елѣгословн .
шн дѣде оученничавор сѣн . шн зѣс : еѣци тѣци де р трѣжнѣс
ачѣста жсте синѣцел мѣоу де лѣце нодш . че се еѣ вѣрѣд дерѣпѣтѣ
вон . дерѣпѣтѣ моуѣци сѣ вѣ се лѣте пжкѣтеле . ачѣста фѣчѣци
поуѣоуриѣлѣ . кѣндѣ вѣци фѣче помѣна мѣ . ∴

Скрис'ам із попа Григоріє днр Мжхачю . ꙗ знаєє лѣи
Батьрь Боул'доужарю краю . картє чини съ ва ꙗтрека коу ал'тоул
съ цїє рѣспїнде . шрѣ ноу мжроул аналѣр . дела ꙗдам , зрїє . ан .
дела нашєрѣ лѣи Хс . ахз . ан .

XIV.

1609.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Roman 7117.)

ЕУ тоадр шоатозол де роман . ши сѣ . кѣ . прѣгари шт
там скрием ши мѣрториснем ши дѣм щире . ко ал нострѣ
запис . ком аѣ винит ѣнанитѣ нострѣ . Ишнашко фечюрюл лон
каракизел де приѣнѣ ко сѣро-са ко мѣгдѣлин . ши ко дѣми-
трашко бохош . ши сѣаѣ токмит ен дѣаѣ вѣндот . ишнашко
фечюрюл лон каракизел . ко сѣро-са мѣгдѣлин . дерептѣ учинѣ
а лор . че аѣ аѣот . ꙗ сат ꙗ плотонѣци . де цинотол крѣле-
гѣторѣ а трѣна партѣ де сат . ко тот винитол . ши де ꙗ
царинѣ ши де ꙗ кѣмпо ши де ꙗ пѣдѣре . ши де ꙗ апѣ . ши
де ꙗ тот локол тот а трѣна ши аѣ ко(м)пѣрат . дѣмитрашко
бохош . ка сѣ-н хѣ лон учинѣ . ꙗ вѣчѣк нетрѣкот . ши аѣ
ко(м)пѣрат . дерепто ѣн (450) талери . сѣ сѣ щѣ . при ман марѣ
крѣдницѣ . ши тѣрѣ . печѣт враш . при ачѣсто запис . ши
мари мѣрторѣ . чи саѣ тѣмплат ꙗтро ен поп шичюл шт бѣлѣ-
ѣци . и сѣкоян вѣст(ѣрник) шт бохошци . и пѣтрашко ап-
(род) шт рошиѣри . ашѣ скрием ши мѣртѣриснем . ко ачесто
запис . пис . мѣсце сѣп . кѣ . вѣлѣт , 303ѣ .

XV.

1610.

(Anal. Societ. Acad. Rom. vol. X, sect. 2, p. 305.)

Epitaful lui Radu Buzescu.

† Пчастѣ . пѣтрѣ . пре гроапа радѣлаи бѣзескѣла . ч'аѣ
фостѣ . марѣ ключѣр ктиторѣла . сѣнтѣн . мжнѣстирѣ . ши грѣ
боалѣ аѣ волит жнтрѣ аннѣ ши : ѿ . сѣптѣжмѣни : ши с'аѣ
прѣставѣт ꙗ лѣна лѣ : генарѣи . зилѣ ѿ . ꙗ зилѣлѣ бѣнѣлаи ну
радѣлаѣ воѣвод . вѣт . зрнѣ . крѣг сѣнцѣ . ѿ . крѣг лѣнѣ . вѣ .
епакта . з.

† Кѣвѣнт дѣ ачаст ꙗ вѣацѣ дѣшарт ꙗ . рѣгате-верѣ лѣи
дѣмнезѣѣ ꙗ зѣ ши ꙗ ноаптѣ . четаш верѣ фн кѣ чѣ(и) дн ꙗ ран
ѣрѣ чинѣ нѣ фачѣ лѣкрѣ дѣмнезѣскѣ (!) ꙗкнѣѣѣсе-сѣ фокѣлаи дѣ
вѣкѣ . чинѣ-ш сѣтѣр ꙗ минѣлѣ лѣи кѣѣѣт ꙗ кѣмѣ-ш ꙗгода трѣпѣла
ши сѣ факѣ воѣа некѣратѣлаи . ши чинѣ нѣ-ш ва да дн ꙗ лѣѣрѣ
лѣи сѣрачилор ши вѣсѣрѣчлор (!) ꙗ вѣвчнем . ачѣла естѣ сѣѣга
дракѣлаи . сѣ нѣ зик ꙗ нѣмѣ кѣ ѣѣ . сѣнт домн сѣѣ вѣдник ꙗ .
сѣѣ воѣрин . кѣ чинѣ-ш дѣпре ал лѣи лѣкрѣ примн-ѣа жѣѣкатѣ .
кѣ аколо вѣм ста ꙗнанѣтѣ жѣѣѣѣлаи голн кѣм нѣскѣт . дѣрѣпт
ача фѣрацилор ! нѣ лѣкомѣрѣѣи хѣаннѣлорѣ ши лѣрѣлаи чѣ в ꙗ
фачѣѣи кѣлѣ лѣрг ꙗ ши кѣрат ꙗ спре чѣрю кѣ мѣстѣнѣи кѣм зичѣ
ꙗнѣѣш дѣмнезѣѣ : ѣнде естѣ лѣѣѣѣи воѣстр ꙗ аколо естѣ ши
нѣнѣма воѣстр ꙗ.

XVI.

1614.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Ştefăneşti 7122.)

Ѣѣ вол (?) цѣфан снѣ мнрон . н сѣ сѣстра ѣг(ѣ) сѣра арн-
чѣѣ . непѣта лѣи мнрон . стрѣнѣпѣта лѣи вѣанѣко шѣтрѣрюл .
ши кѣ фнчѣрѣла мѣѣ казал . ши кѣ вѣнѣѣ . ꙗнѣшнѣи пре нѣн
ѣрим . ѣрим (!) ши мѣѣторѣснѣм кѣ чѣстѣ зѣпнѣс . ши скрѣсѣрѣѣ .

[illegible]

XVII.

Ante 1618.

(Ms. Bibl. Centr. Bucur. No. 296, 4°, 69 pagine.)

Cuvânt pentru curăție.

ПѢНТЪ КЪРЖЦЕ КЪМ НЪ СЪ КАДЕ НИЧ ЧЕЛОРЪ ЧЕ СІМТЪ
ДЪВРАЦИ СЪ СЪ ТЪВЖАЛЪСКЪ ТОТЪ ДѢНА А ПЪКАТЕ.

[illegible]

ТАНА ПИТРЪ НЕСОКОТИНИЦА ВОАСТРЪ . МРЪ МЧЪСТА ЗИК, АНЬСЪ
 ЧИНЕ ВА ВРЪ ДЕ ВОУНЪ [ВЪ] МРЪ НЪ ДЕ НЕВЪ . К'АШ ВРЪ СЪ
 ХЪ ТОЦИ ОАМИНЪ КОУМОУ-С ШИ ВЪ . ЧЕ КАРНАШ ДАРЪЛ СЪВ АРЕ
 ДЕ ЛА ДЪМНЕЗЪВ . ВЪЛЪ АТРЪ КИП . АЛЪТЪЛ' АТР'АЛ'Т КИПЪ .
 ЗИК ЧЕЛОРЪ ЧЕ НЪ-С МЪРИТАТЕ ШИ ВЪДЪЖЛОР . КЪ ЛЕ МСТЕ ЛОР
 ВЪНЕ СЪ ПИТРЪКЪЖ КА ШИ МЪНЕ . МРЪ ДЕ НЪ ВОРЪ ПЪТЪ ЦИНЪ СЪ
 СЪ МЪРИТЕ . КЪ МАН ВЪНЕ МСТЕ СЪ СЪ МЪРИТЕ, ДЕКЪТ СЪ СЪ
 АПРИНЪЗЪ . МРЪ ЧЕЛОР МЪРИТАТЕ ЛЕ ЗИК . АСЪ НЪ ВЪ ЧЕ ДЪМ-
 НЕЗЪВ : МЪМРЪ ДЕ ВЪРЪЕАТ СЪ НЪ СЕ АПЪРЪЦЪ . МРЪ ДЕ СЪ ВА ШИ
 АПЪРЪЦИ СЪ ПИТРЪКЪЖ ФЪРЪ ДЕ ВЪРЪЕАТ . САВ СЪ СЕ АПЪЧ(В) КЪ
 ВЪРЪЕАТОУЛ . ШИ ВЪРЪЕАТЪЛ МЪМРЪ СЪ НЪ-Ш ЛАСЕ .

КОРНО РЛА . СКРИСЪ-В'АМ ВОАЖ А КАРЪТЕ . СЪ НЪ ВЪ АМЕСТЕ-
 КАЦИ КЪ КЪРВЕЛЕ . ШИ НЪ НЪМАН КЪ КЪРЪДЪРЪН АЧЕШЪН АЪМЪН САВ
 КЪ ЛАКОМЪН ЛА АЕВЪЦЕ . САВ КЪ АПЪКЪЖТОРЪН . САВ КЪ АКИНЪТОРИН
 ВОЗНОЛОР . КЪЧ КЪ ВЪ СЪ КАДЕ СЪ ИШИЦ ДИ-АТР'АЧАСТЪ АЪМЕ . МРЪ
 АКМЪ В'АМ СКРИС ВОАЖ СЪ [НЪ] ВЪ АМЕСТЕКАЦ . ДЕ СЪ ВА ГРЪН
 НЕШЪН ВРЪН КРИШИН . ОАРЕ КЪРВЕАР . ОАРЕ ЛАКОМ ЛА АЕВЪЦЕ . ОАРЕ
 АКИНЪТОРЪ ВОЗНОЛОР . ОАРЕ ОКАРЪННИК . ОАРЕ ВЪЦНЕВ . ОАРЕ АЕВЪКЪ-
 ТОРЮ . КЪ ВЪЛЪ КА АЧЕЛА СЪ НЪ НИЧ МЪНИКАЦ . КЪ ЧЕ ТРЪКЪЖ АМ
 КЪ ЧЕН НЕКРЕДИНЪЧОШ СЪ-Н ЦЪДЕКЪ . АЪ ДОРЪЖ НЪ ЦЪДЕКАЦИ ВОН ПРЕ
 ЧЕН ДЕН ЛОНТРОУ ? МРЪ ПРЕ ЧЕН ДЕН АФЪРЪ И ВА ЦЪДЕКА ДЪМНЕЗЪВ .
 ДЪЧН ЛПЪДАЦИ АШИН-ВЪ ДИНЪТРЪ ВОИ ПРЕ ЧЕЛА ЧЕ-Н РЪВЪ . ОАРЕ
 КЪТЕЗА-ВА НЕШЪН ДЕ ВОН ДЕ ВА АЕВЪ ВР'О ТРЪКЪЖ КЪ НЕШЪН СЪ
 СЪ ЦЪДЕЧЕ АНАИНЪТЪ ЧЕЛОРЪ НЕДИРЪПЦИ . МРЪ НЪ АНАИНЪТЪ СВИН-
 ЦИЛОР ? САВ АЪ ДОРЪЖ НЪ ЦИЦИ КЪ СВИЦИ ВОРЪ ЦЪДЕКА АЪМЪКЪ .
 ШИ ДЕ СЪ ВА ЦЪДЕКА ДЕ ВОН АЪМЪКЪ . НЪ ВЪ СЪ КАДЕ АНАИНЪТЪ А
 ЦЪДЪЦЕ ПРОСТЕ . НЪ ЦИЦИ КЪ ШИ АПЪРИНАРЪ ВО[М] ЦЪДЕКА ? НЪ
 НЪМАН АЪМЪН ? КЪ ДЪВЪЦИ ВР'О ПЪРЪЖ ЛОУМАСКЪЖ . ЧЕН ОКЪРЪЦИ
 ПРЪЧЕШ И ПЪНИЦ А СЪВОРЪ ? . КА СЪ ВЪ ХЪ РЪШИНЕ ВОАЖ ГРЪСЕКЪ .
 АШЪКЪ НЪ МСТЕ НИЧ ВЪЛЪ АТРЪ ВОН АЦЕ[ЛЕ]ИТЪ . КА СЪ ПО[А]ТЪЖ
 ЦЪДЕКА АТРЕ ФРАТЕЛЕ СЪВ ? ЧЕ ФРАТЕ КОУ ФРАТЕ СЪ ЦЪДЕКА . ШИ
 АРЪЖ Ш'АЧЕСТА АНАИНЪТЪ ЧЕЛОРЪ НЕКРЕДИНЪЧОШ . МЪТЪ КЪ ТОТЪЛ
 МСТЕ ВОАЖ РЪШИНЕ . КЪ АВИЦИ ПЪРЪЖ АНЪ ДЕ ВОИ . ПЕНТРЪ ЧЕ НЪ
 СЪМТЕЦИ МАН ВРЪТОС ВОН НЪПЪСТЪШИН ? ШИ ПЕНТРЪ ЧЕ НЪ СЪМ-
 ТЕЦИ ВОН МАН ВРЪТОС ПРЪДАЦИ ? ЧЕ АРЪЖ ВОН НЪПЪСТЪШИН
 ШИ ПРЪДАЦИ . ШИ АРЪЖ ФЪННЪДЪ-ВЪ ФРАЦИ . САВ АЪ ДОРЪЖ НЪ
 ЦИЦИ КЪ НЕДИРЪПЦИ АПЪРЪЦЪА (ЧЕРЮЛЪН *adaus la margine*) НЪ
 ВОР ДОЕЖНЪДИ ? НЪ ВЪЖ АШЕЛАРЕЦИ ПРЕ СЪНЕ . КЪ НИЧ КЪРЪДЪРЪН .
 НИЧ АКИНЪТОРЪН ВОЗНОЛОРЪ . НИЧ ПРЪКЪКОУРЪВЪРЪН . НИЧ ЧЕШ ЧЕ СЪ
 СПЪРЪКЪЖ АШИНШИН ПРЕ СЪНЕ . НИЧ ЧЕШ ЧЕ (ДА)В БАН АТР'АСЛАМ . НИЧ
 ДОСЪДНЪТОРЪН . НИЧ АПЪКЪЖТОРЪН . АПЪРЪЖЦИМЪ ЧЕРЮЛОН НЪ ВОРЪ

ДОЕЖНЪДИ . ШИ АТЪНЧИ ЧЕ БРАЦИ . ЧЕ В'АЦ СВИНЦИТ . ЧЕ В'АЦ
СПЪЛАТ . ЧЕ В'АЦ АДРИПТАТ' . КЪ НЪМЕЛЕ ДЪМНЪ(А)ШН НОСТРЪ ЛЪН
Іс . Хс . ШИ КОУ НЪМЕЛЕ ДЪМНЪЗЪЛАШН НОСТРОУ .

(Pag. 13—19.) КРЕДИНЧОС КЪВЪНТЪ . СЪ НИЩИНЕ ПОХТЪЩЕ
ПРЕВЦІА . БЪН ЛЪКРЪ ПОХТЪЩЕ . ЧЕ СЪ [КА]ДЕ ПРЕВЪЛАШН СЪ ХІЕ НЕ
ВИНОВАТ . ШІН МЪІРН ЕЖРЕАТ . ТРЪЗЪ . КЪРАТ . СМЪІРН . КИПШ . ЮЕ
ТОРЪ ЛА НЕМЪРЪНІЧ . АРЪЦТОР (!) . НЕВЦІЕ . НЕВЪІГАШ . НЕСТРЪ
АГЪТОР ЛА АЕВЦІЕ . ЧЕ БАЖНД . НЕВЪДІННІК . НЕЮЕНТОР ЛА АРЪЦИТ . (!)
ДЕ КАСА СА БІНЕ СЪ СЪ НИКОМСКЪ . ФЕЧОРІН СЪ Н'АНЕЖ АТРОУ ПЛЕ
КАРЕ КЪ ТО[А]ТЪ КЪРЪЦІЖ . КЪ ДЕ НОУ ВА ЦІН НИЩИНЕ СЪ-Ш ТОК
МАСКЪ КАСА СА . ДАРЖ БЕСЪРІКА ЛЪН ДМНЪЗЪ КЪМ О ВА ПЪТА ТОК .
МН? СЪ НЪ ХІЕ БОТЕЗАТ ДЕ КЪРЪНДЪ . КА СЪ НЪ СЪ МЪНДРЪЕСКЪ СЪ
КАЗЪ А ПЪКАТЕЛЕ ДІАВОЛАШН . КАДЕ-СЪ ЛЪН СЪ АНЕЖ ШИ ЛАВДА
ДЕ ШМ БЪН . ДЕ ЧИН НЕКРЕДИНЧОШН . КА СЪ НОУ КАЗЪ А МЪСТРАРЕ
ШИ А ЛАЦЪА ВРЪЖМАШОУЛЪН . ДІМКОНІН АШНЖДЕРЕ КЪРАЦИ . СЪ
НЪ ХІЕ АДОНЦН ЛА КЪВЕЖНТЪ . СЪ НЪ БЪ ВІНЪ МЪЛАТЪ . СЪ НЪ ХІЕ
ЛАКОМН ЛА СТЪНСЪРЪЖ . СЪ АНЕЖ КРЕДІНЦЪ А ТАНИЖ . КЪ ФІРЕ
КЪРАТЪЖ . Ш'АЧІЩА СЪ СЪ АТРЪКЕ МАНИНТЕ . ДЪП'АЧ(А?) СЪ СЛОУ
ЖАСЪКЪ ФІНДЪ НЕВИНОВАЦИ . МЪІРИЛЕ ЛОР АШНЖДЕРЕ СЪ ХІЕ КОУ
РАТЕ . НЕКЛИВЕТНТОАРЕ . КЪРАТЕ . КРЕДІНЧОАСЕ АТРЪ ТОТ . ДІМ
КОНІН СЪ ХІЕ ОУІН МЪІРН ЕЖРЕАТ . ФЕЧОРІН БІНЕ СЪ-Н СОКОТЪЕСКЪ
ШИ КАСЕЛЕ САЛЕ .

ФІЮЛ МІЕВ ТИТЕ . [ПЕНТР'АЧЪ ТЪМЪ ЛЖСАТ А КРІТЪ .] КА
СЪ ТОКМІЦН ЧЪЛЕ НЕТОКМІТЕ . ШИ СЪ ПОУН ПРЕ А ТОТЕ ОРА
ШЕЛЕ ПОПЫ . КЪМ ТЪМ АРЪЦІАМ (! Л . АТ) ДЕ ВА ХН НИЩИНЕ ФЪРЖ
ДЕ БІНЕ . ШІН МЪІРН ЕЖРЕАТ . СЪ АНЕЖ ФЕЧОРІН НЕВИНОВАЦИ . НЪ
АТРЪ ОКАРА ДЕ КЪРЪІЕ . САЪ НЕПЛЕКАЦН . КЪ СЪ КАДЕ ПРЕВЪЛАШН
СЪ ХІЕ НЕВИНОВАТ КА ШН ТОКЪМІТОРЪ АЛ ШН ДМНЪЗЪ . НЕНЪПРАСНИК .
НЕМЪНИШЪС . НЕГЪСТЪРІЦЪ . НЕВЪІГАШ . НЕЛАКОМ ЛА АЕВЦІЕ . ЧЕ ЮЕ
ТОРЮ ЛА СТЪНІЧ . ЮЕНТОРЪ ЛА БІНІЛЕ АЛ'ТЪМ . КЪРАТ' . ДНРІПЪТЪ .
АГЪДЪНТОРЪ . ПОСНИК . СЪ АЦЮТОРЪЕСКЪ ПЕНТРЪ КРЕДІНЦА ЧЪ
АДЕВАРЪ КЪ КЪВЪНТЪ ДЕ АРЪЦЪТЪРЪЖ . КА СЪ ХІЕ ПЪТЪРЪНІК А
АНИВЕЖІЦА КЪ АРЪЦЪТЪРЪ АДЕВАРЪ . ШИ ЧЕМ ЧЕ СЪ АПОМЧИШАЗЪ
СЪ-Н АНФЪРНТЪКЪ . КЪ СИМТЪ МЪЛАЦН АДЪРЖІНІЧН .

(Pag. 26—27.) КРНО РЪЧЕ . КЪ ЛАВДА АЧАСТА НЪ С'АЪ ОПРНТ
ДЕ МІНЕ А ХОТАРЪЛЕ АХАІЕН . ПЕНТРОУЧЕ . КЪ АЪ ДОАРЪ НЪ ВЪ ЮЕЖСКЪ
ПРЕ БОІН . ДМЗЪШ ЦІН . МРЪ ЧЕ ФАК ВОЮ ФАЧ(Е) . КА СЪ ТАЮ НЪРА
ВЪЛА ЧЕЛОРА ЧЕ ПОХТЪЕСКЪ СЪ НЕ АФЛЕ ВІНЖ . КА ДЕ ЧЪЛА ЧЕ СЪ
ЛАВДА СЪ (СЪ) АФЛЕ КОУМ ШИ НОН . КЪ ШІН КА АЧЕМ СИМТЪ АПСАН
МЕНЧЮНОШН . ЛЪКРЪТОРН МЕНЧЮНОШН . ДЕ СЪ АКИПЪЕСКЪ А КИ
ПЪЛА АПСАНЛОР ЛЪН Хс . ШИ НЪ МТЕ А СЪ МИРА . КЪ АСЪШН

сатана съ скрѣж ꙗ кип ѿ ꙗѣрь лѣминат . дѣчи нѣ мѣте
лѣкроу мѣре . де съ ворѣ ши слѣциле лѣн ꙗкипѣи ка слѣциле
дирѣпѣицеи . че сврѣшнѣтъ лор ва хн дѣпѣ лѣкроу лѣрѣ .

(Pag. 30—69.) Пентрѣ Іс . Хс . домнѣл' нострѣ . [фѣин
мѣи! врѣма дѣпон мѣте] ши коум аци лѣзнт къ антѣхристѣ
ва венѣ . ш'акѣмоу антѣхристѣи мѣл'ци симѣтѣ . пентр'ачѣ съ
ꙗцелѣцим . къ мѣте чѣсѣлѣ дѣпон . днѣтрѣ нон лѣ фост че
н'лѣ фост де нон . къ дѣре хн фостѣ де нѣн лре хн петрѣ-
кѣнд коу нон . че ка съ съ арате къ нѣ сѣмѣ де нѣн . ши
вон лѣци дѣрѣ дѣла свѣнтѣл дхѣ ши цинци тоѣте . н'ам
скрѣс воаж къ до[а]рѣ нѣ цинци [адѣвѣра] . че пентроу къ о
цинци . къ ши тоѣтѣ мѣнѣиона днѣтрѣ адѣвѣрѣ нѣ мѣте .
дарѣ чѣи мѣте мѣнѣионѣс? нѣман чѣла че съ ва лѣпѣдѣ къ
Іс . нѣ мѣте Хс . ачѣста мѣте антѣхрист . чѣла че съ лѣпѣдѣ де
тѣтѣл' ши де фѣюлѣ . фѣе кѣреле че съ лѣпѣдѣ де фѣюлѣ нѣч
пре пѣринѣтеле н'лре . вон ч'аци лѣзнт дн ꙗтѣю . ꙗтрѣ вон ва
петрѣче . ши де ва петрѣче ꙗтрѣ вон ч'аци лѣзнт дн ꙗтѣю .
ши вѣн ꙗтрѣ фѣюлѣ ши ꙗтрѣ пѣринѣтеле вѣи петрѣче . ши
ачѣста мѣте цѣроуѣнта ч'лѣ цѣроуѣнт ноаж ꙗнѣсши вѣла де
вѣчн . ачѣста-м скрѣс воаж пентрѣ чѣи че вѣ ꙗшѣлѣ пре вѣн .
ши вон дарѣуѣ ч'аци лѣат дн ꙗтѣи ꙗтрѣ вон ва петрѣче .
ши нѣ вѣ трѣвоуѣжи (!) съ вѣ ꙗвѣце пре вон нѣциѣне . че ачѣла
дѣрѣ вѣ ва ꙗвѣца пре вон де тоѣте . мѣте адѣвѣрѣ ши нѣ-н
мѣнѣионѣс . ши кѣм ва ꙗвѣца пре вон съ петрѣчеи ꙗтр'ачѣ .
ка дѣка съ ва ꙗрѣта съ лѣем ꙗлрѣзинѣре . ши съ нѣ хнм рѣши-
нѣи дн ꙗсѣлѣ ла венѣрѣ [лѣн] . де цинци къ мѣте дирѣпѣицеи .
съ ꙗцелѣции къ фѣекареле фѣче дирѣпѣтѣ дѣла дѣꙗсѣ с'лѣ
нѣскѣт . вѣдеи че лѣбѣва ка ачѣла нѣлѣ дат нѣоаж пѣринѣтеле .
ка съ не кѣмѣм фѣи лѣ(н) дѣмѣлѣ . пентр'ачѣ лѣма нѣ не цин
пре нон къ нѣ-л'лѣ коуѣноскоуѣт ꙗнѣсѣ . юбѣцилѣр! акѣмоу сим-
тѣм фѣчѣри лоуѣи дѣмѣлѣ . ши ꙗкъ нѣ с'лѣ ꙗрѣтѣт че вѣм хн .
цинѣи кѣнд съ ва ꙗрѣтѣ къ вѣм хн асѣмѣнѣ лоуѣи . къ вѣм
вѣдѣ ꙗнѣсѣ кѣмѣш мѣте . ши фѣекареле ва лѣѣ недѣлѣдѣ
са ꙗнѣсѣ . съ ва коуѣцѣи пре сѣи кѣмѣ-н ши ачѣла коуѣрат .
фѣе кѣреле фѣче ꙗжкат . ши фѣрѣ де лѣѣе фѣч(ѣ) . къ ши ꙗкѣѣтоуѣлѣ
мѣте фѣрѣ де лѣѣе . ши цинци къ ачѣла с'лѣ ꙗрѣтѣт ка съ ва
ꙗкѣѣтеле нѣстрѣ . ши ꙗкѣѣт ноу мѣте ꙗнѣтрѣѣсѣ нѣч ѣнѣлѣ . фѣе
чѣи ва петрѣче ꙗтр'ѣнѣлѣ нѣ ва грѣши . ши фѣе чѣи грѣ-
шѣѣи . нѣ л'лѣ вѣзѣт нѣч л'лѣ ꙗцелѣс ꙗнѣсѣ . фѣи мѣи! нѣи
съ нѣ вѣ ꙗшѣле пре вон . къ чѣла че фѣче дирѣпѣтѣ мѣте
дирѣпѣтѣ . кѣмоу-н ши ачѣла дирѣпѣт . ꙗрѣ чѣла че фѣч(ѣ) ꙗжкат .

ѡСТЕ ДЕЛА ВРЪЖМАШОУЛЪ. КЪ ДИЛТЪЮ ВРЪЖМАШОУЛЪ АЪ ГРЕШНТ.
КЪ ПЕНТР'АЧЪ С-АЪ АРЖТАТЪ ФІЮЛЪ ЛОУН ДЪМ'НЕ[ЗЖ]Ъ. КА СЪ РЪСН-
ПАСКЪ ЛЪКРЪРНЛЕ ВРЪЖМАШОУЛЪН. ФІЕ КАРЕЛЕ ѡСТЕ НЪСКЪТЪ ДЕЛА
ДЪМНЕЗЪЪ ПЪКАТЕ НЪ ФАЧ(Е). КЪ СЪМ'ІНЦА ЛЪН ПІТРЪЧЕ АТРЪ(Н)-
СЪ ШН НЪ ПОАТЕ ГРЕШН. КЪЧ КЪ ѡСТЕ НЪСКЪТЪ ДЕЛА ДМНЕЗЪЪ.
ПЕНТР'АЧЪСТА СІМТЪ АРЪТАЦН ФЕЧОРІН ЛЪН ДМНЕЗЪ ШН ФЕЧОРІН
ВРЪЖ'МАШОУЛОУН.

ІѡДА ШЕРЪБЪЛ' ЛЪН Іс. Хс. [фрателе лън Іакѡв]. Чело-
ра че сІмтЪ БОТЕЗАЦН АТРЪ ДМНЕЗЪЪ ПЪРННЪТЕЛЕ. ДЕ Іс. Хс. АЛЕШН
ЧЕ ЛІ-Н НЪМЕЛЕ СВІНЦН. МІЛЪ ВОАЖ ШН ПАЧЕ ШН ЛЮБОВА КА СЪ
СЪ АМЪЛЪЦАСКЪ. ЮВІЦНЛОРЪ! КЪ ТОАТЪ НЕВОИЦА ФАК ВОАЖ
СКРИСО[А]РЕ ПЕНТРЪ МЪНТЪНРЪКЪ ВОАСТРЪ А ТЪТЪРОРЪ. ДЕ НЕВОЕ-М ФЪ
А СКРИЕ ВОАЖ. ДЕ МЪ РОГЪ СЪ ВЪ НЕВОИЦН ПЕНТРЪ КРЕДНЦ[А]
СВІНЦНАЛОР ЧЕ-Н ДАТЪ ВОАЖ. КЪ АТРАРЪ НІЩЕ ОАМЕНН ОАРЕ КАР-
РІН. ЧЕ-С ДЕ Д(Е)МЪЛЪТЪ СКРІШН АТР'АЧЕСТ ПЪКАТЪ ДЕ НЕКОУРЪЦІЕ.
ДЕ СКІАРЕЖ ДАДЪЛ ДЪМНЕЗЪЪЛЪН НОСТРЪ АТРОУ СПЪРЪКЪЧІОНЕ.
ШН ДЕ ѢНЪЛЪ ДМНЕЗЪЪ ДЕСПЪНТОРЮЛ ШН ДОМНЪЛЪ НОСТРЪ Іс. Хс.
СЪ ЛЪПЪДЪЖ. ВОЕ МІ-Н СЪ ВЪ АДЪК АМІНТЕ. СЪ ЦНЦН ВОН ѢНА
АЧАСТА: КЪ ДЪМНЕЗЪЪ. ОАМЕНН ДНЪ ЦАРА ЕГІПЕТОУЛЪН СКОАСЕ.
АЛЪ ДОІЛЕ РЪНД ПРЕ ЧЕЛ ЧЕ НЪ КРЕЗЪРЪ Н ПІРЪДЪ. АЦЕРІН ЧЕШ ЧЕ
НЪ-Ш ФЕРНРЪ ЧІНСТЪКЪ СА. ЧЕ-Ш ЛЪСАРЪ ПЕТРЪЧЕРЪКЪ СА. СПРЕ МЪНКЪ
ЛА ЗЪА ЧЪ МАРЕ КЪ ЛЕГЪТЪРН НЕДЕЗАЛЕГАТЕ СВІТОУ АТЪНЪКРЕКЪ
АН ПРІВЪГЕ. КА СОДОМЪЛЪ ШН КА ГОМОРЪЛЪ ШН ЧЕТЪЦНЛЕ ЧЕ-С
АПРЕЦІОУРЪЛЪ ЛОРЪ. А КІПЪЛЪ АЧЕСТОРА ШН АЧІЩА РЪТЪЧІРЪЖ.
ШН АЕЛАРЪЖ ПРЕ ЪРЪМА АЛЪТОР ТРЪПОУРН. ЗАК АТРЪ ЧЕРЪТАРЪКЪ
ФОКЪЛЪН ДЕ ВЪЧ СЪ М МЪРЪКЪ. АШНЖДЕРЕ Ш'АЧІЩА ВЪД ВІСЕ.
ТРЪПОУЛЪ-Ш СПЪРЪКЪЖ. ШН ДЕ ДЪМНЕЗЪЪНРЕ СЪ ЛЪПЪДЪЖ. ДЕ МЪРНРЪКЪ
ЛЪН ДЪМНЕЗЪЪ НЪ СЪ КОУТРЕМОУРЪЖ. МНХАІЛЪ ВОЕВОДЪЛЪ АЦЕ-
[РЕ]СКОУ. КЪНД СЪ ПРНЦН КОУ ДІАВОЛЪЛ ПЕ(Н)ТРОУ ТРОУПЪЛЪ ЛЪН
МОУСІ. НЪ КЪТЕЗЪ СЪ АДОУКЪ ЦОУДЕЦЪ ДЕ ОКАРЪ. ЧЕ ЗНСЕ: КА СЪ
ТЕ ЗЪПРЕГІСЪКЪ ДМНЕЗЪЪ. МАРЪ АЧІЩА ДЕ КЪТЕ НЪ ЦІЪ ХЪЛЕСКОУ.
КЪТЕ-С ДОУПЪ ФІРЕ КА ДОЕНТОАЧЕЛЕ ЦІЪ. ШН КОУ АЧЪСТА СЪ
СПОУРЪКЪЖ. АМАРЪ ЛОРЪ КЪ ПРЕ КАЛЪКЪ ЛЪ КАННЪ АЕЛАРЪЖ. ШН
АТРЪ АШЪЛАЖЧІОНЪКЪ ЛЪН ВАЛААМЪ СЪ ТНЪСЪРЪЖ А ПЛАТЪ. ШН
АТРЪ ПРНЧЪКЪ ЛЪН КОРЕЪ ПЕРІРЪЖ. АЧІЩА СІМТЪ ЛА МЪСЕЛЕ ВО[А]СТРЕ.
КЪ СПЪРЪКЪЧІОНН ДЕ СЪ ОСПЕТЪКЪ. ФЪРЪ ДЕ ТЪКМЕРЕ ПРЕ СІННЕ СЪ
СОКОТЕСЪКЪ. НЪЖРН ФЪРЪЖ ДЕ ПЛОАЕ ДЕ ВЪНТЪ ПЪРТАЦН. ЛЪМНЕ ДЕ
ТО[А]МНЪ ФЪРЪ ДЕ РОАДЪЖ. ДН АРЕ КАПЕТЕЛЕ ЗМЪЛЪТЕ ШН СЪЧ.
ВАЛЪРН КЪМПЛАНТЕ А МЪРЕН ЧЕ СЪ АСПОУМЪЖ АТРЪНДЕЛЕ САЛЕ.
[СТЪКЪ АШЕЛЪТОАРЕ] ЧЕЛОРЪ АНТОУНЪКРЕКЪ А ВЪЧН ЛН СЪ КРОУЦЪЖ.
ПРОРОЧІТЪ-АЪ ШН ДЪЧІЩА АЛЪ ШЪПТЕЛЪКЪ ДЕЛА АДАМЪ ЕНОХЪ ДЪЪ

Р. Чинчи лоукроуре.

Л. Кареле-съ ачѣлѣ?

Р. Де аѣн зѣче поржнѣле але лоѣн домнезеѣу . а доа крединца крейинѣскж . а треа татѣль нѣстроѣ . а патра вѣтезоѣль . а чинчѣ коѣминекжтоѣра.

Л. Пре чѣне-шь дѣде домнезеѣ . зѣче коѣвинѣтеле сале афарж?

Р. Пре Мѣуѣси прѣокъ пре доаѣ таеле де пѣатрж а врѣхоѣл моѣнтѣлѣн де Гинде.

Л. Зѣ чѣле зѣче коѣвенте.

(Р.) Де аѣн : ѣѣ сънтѣ домноѣл домнезеѣу ал тѣѣѣ пре аѣнѣж мене домнезен стрѣинни съ нѣанен . а доѣ : ноѣмеле домнѣлѣн домнезеѣулоѣн тѣѣѣ а хѣрѣ съ ноѣль ан пре а гоѣра та кѣ невнноватѣ ноѣ верн фѣ . а треа : сърѣѣж доѣмѣнека . а пѣтра : татѣ-тѣѣѣ шн моѣмж-та чинстѣѣн съ верн съ анен зѣле моѣлѣте шн вѣѣне пре пжмжнтѣ . а чѣнчѣ : съ ноѣ ѣѣнѣн . а шасе : съ ноѣ фѣн коѣрварн . а шѣптѣ : ноѣ фѣѣра . а шѣпта : съ ноѣ фѣн мжртоѣрѣ стржмеж вѣчноѣлѣн тѣѣѣ . а нѣла : съ ноѣ пофѣѣшн касѣ вѣчноѣлоѣн тѣѣѣ . а зѣчѣ : съ ноѣ пофѣѣшн вѣчинѣлѣн тѣѣ нече моѣѣре-н . нече фѣатѣн . нече фѣчѣроѣл . нече вѣѣль . нече кѣлоѣль . нече немнка че асте алѣлѣн.

Л. Мнѣ съ грѣмѣ де пре хасна чѣлѣр зѣче коѣвинѣтеле але лоѣн домнезеѣ . дерѣнтѣ чѣ-шн дѣде домнезеѣ зѣче коѣвинѣтеле сале афарж . съ не преѣнтроѣ але испѣсимѣ?

Р. Ноѣ дерѣнтѣ ачѣл кѣ нѣмернѣлѣ ноѣ ле поате аплѣ деплнѣ.

Л. Дарж дерѣнѣ лѣѣ датѣ афарж?

Р. Дерѣнтѣ трен фѣлѣѣѣре : фѣлѣѣѣл дѣаѣн : коѣм нѣн пжкателе нѣостре . съ ле потѣмѣ кѣнѣѣше де а ен пре нѣн съ не смѣрнѣмѣ . шн съ мѣрѣмѣ ла врачѣ ла Іс . Хс . алѣ донле фѣлѣѣѣ : коѣмѣ не дѣде зѣче коѣвинѣтеле сѣле съ аѣѣѣмѣ фѣѣпте вѣѣне крейиннѣлѣр шн вѣѣѣж вѣѣнж . а треѣ фѣлѣѣѣ : коѣм шѣмѣнн фѣѣѣѣторн де ржѣ съ се аѣѣѣѣ кѣтрж домнезеѣѣ.

Л. Дѣка нѣѣ датѣ домнезеѣѣ кѣвентеле сале афарж съ не испѣсѣм пѣатрѣ але . дарж преѣ че не вѣмѣ испѣсѣн?

Р. Пре а крединца дерѣнтѣж.

Л. Че не аѣѣѣж пре крединца дерѣнтѣж?

Р. Евѣлѣа.

Л. Че ѣ Евѣлѣа?

Р. Вѣѣнж вѣстѣре шн вѣсѣлѣе дѣла тѣтѣлѣ сѣнтѣ домнезеѣѣ коѣм нѣѣ не вѣ ерта тоате пжкателе дерѣнтѣ Іс . Хс .

А. Пре чине-шь дѣде домнезеѿ вѣгла сѧ афѣрж?

Р. Пре фѣю-лѣи чель сѣнтѣ . съ пре (?) чинѣ порѣжчи ноаѡ боукоуриѣ ши мнѧж ши ертѣчюнѣ пѣжкателѡр.

А. Че ѣ дѣрж крѣдинца чѣѧ че ноаѡ требоуѣще съ не испѣсим?

Р. Нѣдѣжде ꙗ мѣла татѣлѣи сѣнтѣ домнезеѿ дериптѣ модѣртѣ фѣюлѣи чель сѣнтѣ.

А. Зи крѣдинца чѣѧ фѣкѣт . вѣ . апсан.

Р. Капѣ де диртѣи де фѣпѣта лоумѣи . ꙗ Крезѣ ꙗтрѡ доумнезеѿ ꙗ татѣль поутѣрннкоуль фѣкѣтѡриѡ черюлѣи ши алѣ пѣмѣжнтѣлѣи вѣзоутелѡрѣ ши невѣзоутелѡрѣ . кап ал доноѣ де скѣмпарѣт : ши ꙗтроу оуноуѡ домнѣ Іс . Хс . фѣюль лѣи домнезеѿ . че-оу нѣскѣтѣ диннѡрѣж . ꙗсѣ де ꙗ татѣль нѣскоут маните де тоате вѣкѣре . лѣминѣж дела лѣминѣж . домнезеѿ дериптѣ де ꙗ домнезеѿ дериптѣ . нѣскоут ꙗсѣ нефѣкѣтѣ . оуноуль коу татѣ пре ꙗ чинѣ тоате фѣкоутѣ сѣнтѣ . дериптѣ нон ѡмѣнѣи . ши дериптѣ испѣсѣнѣ ноастрѣж вѣ(нн)-т-ѡ де ꙗ черю . ши лоу нѣскоутѣ де ꙗ дѣхоуль сѣнтѣ . ши ꙗ Марѣѡ фѣтѣ ѡмѣ фоу . рѣстикннтоу-сѣѧ дериптѣ нѡн соуптѣ Пилѣтѣ де ꙗ Поитѣ . киноунтѣ ши ꙗгрѡпатѣ ши ꙗвѣсе ꙗ трѣѡ зи . доупѣж скринѣтоуѣрѣ ши съ соун ꙗ черю ши шѣдѣ ꙗ дерѣпѣта татѣлѣи . ши ѡрѣ вѣне-ѡа коу славѣж ꙗ жоуѣдека вѣини ши мѡрѣцин . кѣ ꙗпѣрѣжѣѡ лоун ноу ѡсте ѡерѣшинѣ . Капѣ ал трѣнѣ де сѣнѣѣ : ши ꙗ дѣхоуль сѣнтѣ домнѣѡ че вѣи фѣѣче . ꙗсѣ дела татѣль вѣнѣ ши ꙗ татѣль ши ꙗ фѣюл съ нѣ ꙗкинѣжмѣ ши съ сѣжѣвнмѣ . коумѣ лоу грѣитѣ прѡрѡчѣи . ши ꙗтрѣоуна сѣнтѣ ꙗ сѣѡрѣѡлоун апсанѡрѣ вѣсѣрека . мѣртѡуриѣсѣѣ оу ꙗ вѡтѣзѣ съ съ ѡрте пѣжкатѣе . ѡцѣптѣмѣ скоуѡѣтоуль мѡрѣцнѡрѣ ши вѣрѣ фн вѣоу ꙗ вѣчѣе . аминѣ.

А. Че ѡсте ꙗ трѣѡ пѣртѣ че трѣбоуѣще крѣшинноуѣлѣи . съ цѣе?

Р. ѡсте татѣль нѡстроу че-оу ꙗ вѣцѣтѣ ꙗсоушѣ Іс . Хс . пре апсан . Маѡен зи . ши Луѣѣ не .

А. Зи ѡче-нашѣ рѣмѣжнтѣще съ ꙗцѣѡѣкѣмѣ.

Р. Татѣль нѡстроу че ѡи ꙗ черю . сѣнѣѣѣсѣѣсе ноу-мѣе тѣѡу . съ вѣе ꙗпѣрѣжѣѣ та . фѣе ѡѡ та коумѣ ꙗ черю . аша ши пре пѣмѣжнтѣ . пита ноастрѣж сѣѣѣѡсѣж дѣ-не ноаѡ асѣж-зи . ши ѡртѣ ноаѡ грѣшѡлѣеѣ ноастре . коумѣ ертѣ(ѣм)ѣ ши нон грѣшинѣнѡрѣ нѡѡири . ши ноу не доуѣ ꙗ нѣпѣсте . че не нѣзѣжѣѣще пре нѡн де хнѣкѣноуѡ . кѣ ꙗ та ѣ ꙗпѣрѣѣѣ ши нѣѣтѣрѣѣ ши сѡѡѡа ꙗ вѣчѣе . аминѣ.

Д. Къте рѣндоуѣ де лоукроуѣ съ не коуприндема ꙗ роугжчюне?

Р. Доаш.

Д. Кареле-съ ачѣлѣ.?

Р. Мил'коунтѣра ши дѣтоул де харѣ.

Д. Че асте мил'коунтоуѣра ши дѣтоул де харѣ?

Р. Мил'коунтѣра асте ачѣл. кѣндѣ черема чевѣ де ла домнезеѣ ши авема греоу ши невоиѣ ноастроѣ. сѣнтѣ ноумеле ал' лоун пре ацоуторю сѣ-лъ кемжм.

Д. Че ꙗ дѣтоуль де харѣ?

Р. Дѣтоуль де харѣ асте ачѣл. кѣндоу не адоучема аминѣ де пре тоате фѣнтеле боуне але лоун домнезеоу ши дѣмѣ харѣ лоун пре ꙗ Хс.

Д. Къте лоукроуѣ тревоуескѣ съ фѣе ꙗ роугжчюне?

Р. Чинчи лоукроуѣ. Дертѣн : поржнчѣлеле. къ домнезеоу доу поржнчнѣ ши доу лѣсѣтъ съ роугжм. ꙗ доаш : фѣгждоуѣтоу-нѣоу къ не ва пре нон аскѣлѣ. ꙗ тѣл : крѣдинца къ тоате фѣгждоунтѣрнѣ лоун домнезеѣ коу крѣдинцѣ ноуман съ ле поуѣма коупринде ла нон. ꙗ патра : чѣрѣре греѣ ши невоиѣ соуфлѣтоулоун ши троупоулоун. ꙗ чинчѣ : ꙗ ал коун ноумѣ тревоуѣще съ чѣрѣма съ вѣри съ цѣи ноуман ноумеле лоун ꙗс. Хс.

Д. Къте чѣрѣри сѣнтѣ ꙗ тѣтѣль нѣстроуѣ?

Р. Шѣнтѣ чѣрѣри сѣнтѣ, трен-съ днѣ але де вѣѣца де вѣкѣ. пѣтроу чѣрѣре дѣспре вѣѣца ачѣиѣн лоуми.

Д. Че асте ꙗ пѣтра пѣрте че тревоуѣще съ шѣе крѣциноуѣ?

Р. Ботѣзоуль коум доу скрѣсъ сѣнтоуѣ. Мѣ. Бѣгланѣ. капѣ ман апон. оунде зѣсе домноуѣ доумнезеоуѣ нѣстроуѣ ꙗс. Хс : пѣсѣци ꙗ тоатѣ лоумѣ лѣѣѣѣци тоате лѣмѣнѣ вѣтезѣци ꙗ ноумеле тѣтѣлоун сѣнтѣ. ши ѣрѣ зѣсе ꙗ Бѣглѣ лоун Марко капѣ ман апон : чѣне вѣ крѣде ши ва фѣ бѣтезѣтѣ нѣпѣсѣнтѣ ва фѣи. чѣне ѣрѣж ноу ва крѣде пернтѣ вѣ фѣи.

Д. Че асте ꙗ чинчѣ пѣрте че тревоуѣще крѣциноуѣлоун съ шѣе?

Р. Коуменѣжтоуѣра дѣла прѣстѣлѣ. че асте скрѣсѣ де сѣнѣциѣ Бѣгланѣи мѣ. рѣ; мрк. ѣд; лоук. рѣ ши сѣнтоуѣлѣ Павѣлѣ апѣлѣ.

Д. Зѣ чѣлѣ коуѣннѣ.

Р. Домноуѣ домнезеоуѣ ꙗс. Хс. доуѣпѣ чинѣ лѣш пѣтѣ ши бѣгослови. ши фѣрѣмѣсе ши дѣде оуѣннѣчнѣлѣр сѣн. ши зѣсе : лоуѣци ши мѣнѣкаци. къ ачѣста асте троупоуѣ мѣоу. че

се дѣде дерѣптѣ вон . ачѣста фѣчеци кѣндѣ вѣци фѣче помѣна мѣ . ашишдере ши пѣхарѣ лоуѣ доуѣж чинѣ ши елѣгослови . ши дѣде оученичлаѣр сѣн . ши зѣсе : вѣци тѣци де ꙗ трѣжнѣ ачѣста асте снѣцѣлѣ мѣоу де лѣце нѣлаѣ . че се вѣ вѣрѣсѣ дерѣптѣ вон . дерѣптѣ моуѣци сѣ вѣ се аѣте пѣжѣтеле . ачѣста фѣчеци поуѣроуѣрилѣ . кѣндѣ вѣци фѣче помѣна мѣ .:

Екрисѣ ам вѣ поѣа Григорѣ днѣ Мѣхачю . ꙗ зилѣлѣ лѣн Бѣтерѣ Боуѣдоуѣжарю краю . картѣ чирѣ сѣ вѣ ꙗтрѣка коу алѣтоуѣ сѣ шѣ рѣспѣнде . ꙗрѣ ноуѣмѣроуѣ аѣлаѣр . дела ꙗдам зѣрѣ . аѣ . дела наѣцѣрѣ лѣн Хсѣ . ахѣз . аѣ .

XIV.

1609.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Roman 7117.)

Еѣ тоаѣдер шолатѣзол де роман . ши сѣ . вѣ . прѣгарѣ ѣт там скрѣем ши мѣртѣрѣнсѣм ши дѣм цѣре . ко ал нѣстрѣ запис . ком аѣ винѣт ꙗнанѣтѣ нѣсѣртѣ . Иѣнашко фѣчѣрюѣл лѣн каракѣзел де приѣнѣ ко сѣро-сѣ ко мѣгѣдѣлѣн . ши ко дѣмитрашко вохѣш . ши сѣ аѣ токѣнт ѣн дѣаѣ вѣндѣт . иѣнашко фѣчѣрюѣл лѣн каракѣзел . ко сѣро-сѣ мѣгѣдѣлѣн . дерѣптѣ ѣчинѣ а лѣр . че аѣ аѣот . ꙗ сѣт ꙗ плотѣнѣци . де цѣнѣтол крѣле-гѣтѣрѣе а трѣа парѣе де сѣт . ко тот винѣтол . ши де ꙗ царѣнѣ ши де ꙗ кѣмпѣо ши де ꙗ пѣдѣре . ши де ꙗ апѣ . ши де ꙗ тот лѣкол тот а трѣа ши аѣ ко(м)пѣрат . дѣмитрашко вохѣш . ка сѣ-н хѣе лѣн ѣчинѣ . ꙗ вѣчѣкѣ нѣтрѣкѣот . ши аѣ ко(м)пѣрат . дерѣпто ѣн (450) тѣлѣрѣн . сѣ сѣ цѣе . при мѣн мѣре крѣдѣнѣцѣ . ши тѣрѣе . пѣчѣт ѣраш . при ачѣсто запис . ши мѣрѣ мѣртѣрѣе . чѣ сѣа тѣмпѣлат ꙗтро ѣн поѣ ѣнѣчѣл ѣт ѣнѣѣѣѣ . н сѣкоѣѣн ѣнѣт(ѣрѣнѣк) ѣт вохѣшѣн . н пѣтрашко ап(ѣод) ѣт рошѣнѣрѣн . ашѣк скрѣем ши мѣртѣрѣнсѣм . ко ачѣсто запис . пѣс . мѣсѣе сѣп . ка . вѣлѣт ,зѣрѣ.

XV.

1610.

(Anal. Societ. Acad. Rom. vol. X, sect. 2, p. 305.)

Epitaful lui Radu Buzescu.

† Пѣчастѣ . пѣатрѣ . пре гроапа радѣлѣи вѣзескѣл . ч'аѣ
 фостѣ . марѣ клаучѣр ктиторѣл . сѣнтѣн . мѣнѣстѣре . ши грѣ
 боалѣ аѣ волнт жнтрѣ аннѣ ши : ѿ . сѣптѣмѣнн : ши с'аѣ
 прѣставѣт ꙗ лѣна лѣ : генарѣн . знѣ ѿ . ꙗ знѣлѣ вѣнѣлѣи нѣ
 радѣлѣ воевод . вѣт . зрнѣ . крѣг сѣнцѣ . ѿ . крѣг лѣнѣ . вѣ .
 епакта . ѿ .

† Кѣвѣнт дѣ ачаст ꙗ вѣацѣ дѣшарт ꙗ . рѣгате-вѣри лѣи
 дѣмнѣзѣ ꙗ зѣ ши ꙗ нѣаптѣ . чѣташ вѣри фн кѣ чѣ(н) дн ꙗ рѣн
 ырѣ чннѣ нѣ фачѣ лѣкрѣ дѣмнѣзѣскѣ (!) ꙗ кнѣпѣще-сѣ фокѣлѣи дѣ
 вѣкѣ . чннѣ-ш сѣтѣр ꙗ мннцѣлѣ лѣи кѣцѣт ꙗ кѣмѣ-ш ꙗгода трѣпѣлѣ
 ши сѣ факѣ воѣа некѣратѣлѣи . ши чннѣ нѣ-ш вѣ да дн ꙗ авѣрѣ
 лѣи сѣрачилор ши вѣсѣрѣчлор (!) ꙗ вѣвчнѣм . ачѣла естѣ слѣга
 дракѣлѣи . сѣ нѣ знк ꙗ ннѣмѣ кѣ вѣ . сѣнт домн сѣв вѣднк ꙗ .
 сѣв боернн . кѣ чннѣ-ш дѣпре ал лѣи лѣкрѣ прнмн-вѣ жѣдѣкатѣ .
 кѣ аколо вѣм ста ꙗнѣнтѣ жѣдѣцѣлѣи голн кѣм нѣскѣт . дерѣпт
 ача фѣрацнлѣр ! нѣ лѣкомнѣрнн хѣннѣлѣрѣ ши авѣрѣлѣи чѣ вꙗ
 фачѣцн калѣ лѣрг ꙗ ши кѣрат ꙗ спрѣ черю кѣ млѣстѣннѣ кѣм знчѣ
 ꙗнсѣш дѣмнѣзѣ : ѣндѣ естѣ авѣцнѣи вѣастр ꙗ аколо естѣ ши
 нннѣмѣ вѣастр ꙗ .

XVI.

1614.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Ştefăneşti 7122.)

Ѣѣ вѣа (?) цѣфан снѣ мнѣрон . н сѣ сѣстра н(ѣ) сѣра арн-
 чѣѣ . нѣпѣта лѣи мнѣрон . стрѣнѣпѣта лѣи вѣланкѣ шѣтрѣарѣл .
 ши кѣ фнчѣрѣл мѣѣ казал . ши кѣ вѣнсѣ . ꙗншннѣ пре нѣн
 цнѣм . цнѣм (!) ши мрѣторѣснѣм кѣ чѣстѣ запис . ши скрнѣсѣрѣ .

нвстрѣ . кѣм нѣм нѣм скѣлат . де еѣнѣ вол нвстрѣ . де
нѣмѣ нѣвонѣи . нѣч сѣлѣнѣи . фнѣсѣ де еѣнѣ (!) кѣм нвстрѣ .
деч нѣм ам вѣдѣѣт . дирѣпта вѣнѣнѣ а нвстрѣ . дѣн сѣт
дѣн вѣлѣнѣи . дѣн вѣсѣмѣтѣ де сѣт . а трѣа партѣ . лѣи
мѣнѣнѣлѣ . вѣрнѣиѣлѣ де вѣфѣнѣи . шѣи вѣпѣнѣсѣи лѣи . анѣе
лѣи . дѣсѣ дѣт лѣи вѣфѣнѣи дѣ бѣи кѣи . дерѣптѣ н де тѣлѣи
вѣлѣи . вѣр нѣиѣи . кѣ фнѣиѣи сѣи аѣ дѣт лѣ де гѣлѣи
рѣи : кѣ сѣ (ѣ) лѣ фѣи лѣр вѣнѣнѣ . шѣи кѣмѣпѣрѣтѣрѣ . шѣи фнѣ
иѣи лѣр сѣи . кѣ тѣт вѣнѣиѣлѣ чѣ сѣлѣѣи фнѣи нѣсѣт (!) партѣ
нѣсѣи мѣат нѣч фнѣиѣи . шѣи нѣи нѣсѣтѣ тѣкмѣлѣ . аѣ фѣст
мѣлѣи вѣмѣи вѣи . анѣиѣи шѣлѣтѣѣлѣ . шѣи кѣ вѣи пѣрѣиѣи .
шѣи нѣиѣи вѣфѣнѣи . чѣи дѣиѣиѣи . шѣи сѣи хѣрѣѣи . шѣи дѣиѣи
мѣи чѣи фѣст шѣлѣтѣѣлѣ . шѣи гѣрѣѣиѣи . шѣи дѣи . шѣи вѣфѣнѣи кѣ
иѣи . шѣи анѣиѣи вѣнѣиѣи сѣи . шѣи аѣиѣи мѣсѣиѣиѣи . шѣи хѣиѣи .
шѣи мѣиѣи фнѣиѣи лѣи кѣиѣи . шѣи лѣиѣи мѣлѣи вѣмѣи вѣи .
де лѣиѣи . вѣр пѣи мѣи мѣи кѣиѣиѣиѣи нѣи ам пѣи пѣиѣи
тѣрѣѣиѣи . шѣи лѣи нѣиѣи . кѣтѣрѣ чѣиѣи зѣиѣи . кѣ сѣ (ѣ) сѣи вѣи .
шѣи сѣиѣи вѣиѣи аѣи кѣиѣи чѣиѣи зѣиѣи . вѣлѣи , зѣиѣи мѣи . вѣи .
пѣи ѣи тѣиѣи вѣиѣиѣи .

XVII.

Ante 1618.

(Ms. Bibl. Centr. Bucur. No. 296, 4°, 69 pagine.)

Cuvânt pentru curăție.

ПѢНТОВЪ КВРЖЦЕ КЪМ НЪ СЪ КАДЕ НИЧ ЧЕЛОНА ЧЕ СМѢТЪ
АВРАМЪ СЪ СЪ ТЪВЖАЛЪСЪЖ ТОТЪ ДѢВНА А ПЪКАТЕ.

[illegible]

ДОЕЖНАДИ . ШИ АТЪНИ ЧЕ ЕРАЦИ . ЧЕ В'АЦ СВИНИЦТ . ЧЕ В'АЦ
СПЪЛАТ . ЧЕ В'АЦ АДРИПТАТ . КЪ НЪМЕЛЕ ДЪМНЪ(ЛЪ)И НОСТРЪ ЛЪИ
Іс . Хс . ШИ КОУ НЪМЕЛЕ ДЪМНЕЗЪЛАИ НОСТРОУ .

(Pag. 13—19.) КРЕДИНЧОС КЪВЪНТЪ . СЪ НИЩИНЕ ПОХТЪЩЕ
ПРЕЩІИ . ЕЪИ ЛЪКРЪ ПОХТЪЩЕ . ЧЕ СЪ [КА]ДЕ ПРЕШЪЛАИ СЪ ХІЕ НЕ
ВННОВАТ . ЪНІИ МЪІРИ ЕЖРБАТ . ТРЪЗЪ . КЪРАТ . СМЪРНИ . КИПШ . ЮЕН
ТОРЪ ЛА НЕМЪРНИЧ . РЕЪЦТОР (!) . НЕВЦНЕ . НЕУЧИГАШ . НЕСТРЪ
АГЪТОР ЛА ДЕВЦІЕ . ЧЕ ЕЛЪИД . НЕСВАДНИК . НЕЮЕНТОР ЛА АРЪЦИТ . (!)
ДЕ КАСА СА ЕІНЕ СЪ СЪ НЕВОМСКЪ . ФЕЧОРІИ СЪ Н'АНЕЖ АТРОУ ПА
КАРЕ КЪ ТО[А]ТЪ КЪРЖЦІК . КЪ ДЕ НОУ ВА ЦИИ НИЩИНЕ СЪ-Ш ТОК
МАСКЪ КАСА СЪ . ДАРЖ БЕСЪРІКА ЛЪИ ДМНЗЪ КЪМ О ВА ПЪТА ТОК
МЪ? СЪ НЪ ХІЕ ВОТЕЗАТ ДЕ КЪРЪИДЪ . КА СЪ НЪ СЪ МЪНДРЕСКЪ СЪ
КАЗЪ А ПЪКАТЕЛЕ ДІАВОЛАИ . КАДЕ-СЪ ЛЪИ СЪ АНЕЖ ШИ ЛАВДА
ДЕ ШМ ЕЪИ . ДЕ ЧЕН НЕКРЕДИНЧОШИ . КА СЪ НОУ КАЗЪ А МЪСТРАРЕ
ШИ А ЛАЦЪА ВРЖМЪШОУЛАИ . ДІМКОНИ АШИЖДРЕ КЪРАЦИ . СЪ
НЪ ХІЕ АДОНЦИ ЛА КЪВЪНТЪ . СЪ НЪ ЕЪ ЕІНЕ МЪЛАТЬ . СЪ НЪ ХІЕ
ЛАКОМИ ЛА СТЪНСЪРЖ . СЪ АНЕЖ КРЕДИНЦЪ А ТАНИЖ . КЪ ФІРЕ
КЪРАТЪ . Ш'АЩІА СЪ СЪ АТРЕКЕ МАНИИТЕ . ДЪП'АЧ(А?) СЪ СЛОУ
ЖАСЪ ФІНДЪ НЕВННОВАЦИ . МЪІРИЛЕ ЛОР АШИЖДРЕ СЪ ХІЕ КОУ
РАТЕ . НЕКАВЕТИТОАРЕ . КЪРАТЕ . КРЕДИНЧОАСЕ АТРЪ ТОТ . ДІМ
КОНИ СЪ ХІЕ ОУНИИ МЪІРИ ЕЖРБАТ . ФЕЧОРІИ ЕІНЕ СЪ-И СОКОТЪСКЪ
ШИ КАСЕЛЕ САЛЕ .

ФІОЛ МІЕЪ ТИТЕ . [ПЕНТРАЧЪ ТЪЕМЪ ЛЖСАТ А КРІТЬ .] КА
СЪ ТОКМІЩИ ЧЪЛЕ НЕТОКМИТЕ . ШИ СЪ ПОУИ ПРЕ А ТОТЕ ОРА
ШЕЛЕ ПОПЫ . КЪМ ТЪЕМ РЕЪЦІАМ (! ! . АТ) ДЕ ВА ХИ НИЩИНЕ ФЪРЖ
ДЕ ЕІНЕ . ЪНІИ МЪІРИ ЕЖРБАТ . СЪ АНЕЖ ФЕЧОРИ НЕВННОВАЦИ . НЪ
АТРЪ ОКАРА ДЕ КЪРВЕ . САЪ НЕПЛЕКАЦИ . КЪ СЪ КАДЕ ПРЕШЪЛАИ
СЪ ХІЕ НЕВННОВАТ КА ЪИ ТОКЪМНТОРЪ АЛ ЪИ ДМНЗЪ . НИИПРАСНИК .
НЕМЪНИУС . НЕГЪСТЪРІЦЪ . НЕУЧИГАШ . НЕЛАКОМ ЛА ДЕВЦІЕ . ЧЕ ЮЕН
ТОРЪ ЛА СТЪНИЧ . ЮЕНТОРЪ ЛА ЕІНЕЛЕ АЛ'ТЪИ . КЪРАТ' . ДИРИПЪ .
АГЪДЪНТОРЪ . ПОСНИК . СЪ АЦЮТОРЕСКЪ ПЕНТРЪ КРЕДИНЦА ЧЪ
АДЕВАРЪ КЪ КЪВЪНТЪ ДЕ РЕВЦЪТЪРЖ . КА СЪ ХІЕ ПЪТЪРЪНИК А
АНЕВЖА КЪ РЕВЦЪТЪРЪ АДЕВАРЪ . ШИ ЧЕМ ЧЕ СЪ АПОМЧИШАЗЪ
СЪ-И АНФЪУНТЪЕ . КЪ СИМТЪ МЪЛАЦИ АДЪРЖІИНИЧ .

(Pag. 26—27.) КРІЮ РЧЕ . КЪ ЛАВДА АЧАСТА НЪ С'АЪ ОПОНТ
ДЕ МІНЕ А ХОТАРЛЕ АХАІИ . ПЕНТРОУЧЕ . КЪ АЪ ДОАРЪ НЪ ЕЖ ЮЕЖСКЪ
ПРЕ ВЪИ . ДМЗЪ ЦИИ . МЪРЪ ЧЕ ФАК ВОЮ ФАЧ(Е) . КА СЪ ТАЮ НЪРА
ЕЪЪА ЧЕЛОРА ЧЕ ПОХТЪСКЪ СЪ НЕ АФЛЕ ВІИЖ . КА ДЕ ЧЪЛА ЧЕ СЪ
ЛАВДА СЪ (СЪ) АФЛЕ КОУМ ШИ НОН . КЪ ЪНІИ КА АЧЕМ СИМТЪ АПСИИ
МЕНЧЮНОШИ . ЛЪКРЖТОРИ МЕНЧЮНОШИ . ДЕ СЪ АКІПЪЕСКЪ А КІП
ПЪА АПСИИЛОР ЛЪИ Хс . ШИ НЪ МСТЕ А СЪ МИРА . КЪ АСЪШИ

САТАНА СЪ СКИДѢЖЪ Ꙗ КИПЪ Ꙗ РЦЕРЬ ЛѢМНАТЪ . ДѢЧН НѢ МСТЕ
ЛѢКРОУ МАРЕ . ДЕ СЪ ВОРЪ ШИ СЛѢЩИЛЕ ЛѢН АКИПЪН КА СЛѢЩИЛЕ
ДИРЕПЪЩЕН . ЧЕ СВРЪШИТЪЛЪ ЛОР ВА ХИ ДѢПЪ ЛѢКРЪЛЪ ЛОРЪ .

(Pag. 30—69.) ПЕНТРЪ Іс . Хс . ДОМНАЪ НОСТРЪ . [ФІИ
МІЕН! ВРѢМЪ ДѢПОН МСТЕ] ШИ КОУМЪ АЦН АЪЗИТЪ КЪ АНТІХРІСТЪ
ВА ВИНЪ . ШЪАКЪМОУ АНТІХРІСТИ МЪЛЪЦН СИМТЪ . ПЕНТРЪАЧЪ СЪ
РЦЕЛЪЩЕМЪ . КЪ МСТЕ ЧѢСЪЛЪ ДѢПОН . ДИАТРЪ НОН АЪ ФОСТЪ ЧЕ
НЪАЪ ФОСТЪ ДЕ НОН . КЪ ДѢРЕ ХИ ФОСТЪ ДЕ НОН АРЕ ХИ ПЕТРЪ-
КЪНДЪ КОУ НОН . ЧЕ КА СЪ СЪ АРАТЕ КЪ НѢ СІМТЪ ДЕ НОН . ШИ
ВОН АВЕЦН ДАРЪ ДЕЛА СВѢНТЪЛЪ ДХЪ ШИ ЦИЦН ТОАТЕ . НЪАМ
СКРИС ВОАЖ КЪ ДО[А]РЪ НѢ ЦИЦН [АДЕВЪРА] . ЧЕ ПЕНТРОУ КЪ О
ЦИЦН . КЪ ШИ ТОАТЪЖ МЕНЧІОНА ДИАТРЪ АДЕВЪРЪ НѢ МСТЕ .
ДАРЪ ЧІНЕ МСТЕ МІЕНЧІОНОСЪ? НЪМАН ЧЕЛА ЧЕ СЪ ВА ЛПЪДЪ КЪ
Іс . НѢ МСТЕ Хс . АЧЕСТА МСТЕ АНТІХРІСТЪ . ЧЕЛА ЧЕ СЪ ЛѢПЪДЪ ДЕ
ТАТЪЖЪ ШИ ДЕ ФІЮЛЪ . ФІЕ КАРЕЛЕ ЧЕ СЪ ЛѢПЪДЪ ДЕ ФІЮЛЪ НИЧ
ПРЕ ПЪРІНІТЕЛЕ НЪРЕ . ВОН ЧЪАЦН АЪЗИТЪ ДИ АТЪЮ . АТРЪ ВОН ВА
ПЕТРЪЧЕ . ШИ ДЕ ВА ПЕТРЪЧЕ АТРЪ ВОН ЧЪАЦН АЪЗИТЪ ДИ АТЪЮ .
ШИ ВОН АТРЪ ФІЮЛЪ ШИ АТРЪ ПЪРІНІТЕЛЕ ВІЦН ПЕТРЪЧЕ . ШИ
АЧЕСТА МСТЕ ЦЮРОУИТА ЧЪАЪ ЦЮРЪИТЪ НОАЖ АНЪСЪШН ВІАЦА ДЕ
ВѢЧН . АЧЕСТА-М СКРИС ВОАЖ ПЕНТРЪ ЧЕМЪ ЧЕ ВЪ АШАЛЪ ПРЕ ВОН .
ШИ ВОН ДАРОУЛЪ ЧЪАЦН ЛЪАТЪ ДИАТЪЖН АТРЪ ВОН ВА ПЕТРЪЧЕ .
ШИ НѢ ВЪ ТРЕБОУАЖЩЕ (!) СЪ ВЪ АВЕКЪЦЕ ПРЕ ВОН НЕЩІНЕ . ЧЕ АЧЕЛА
ДАРЪ ВЪ ВА АВЕЖЦА ПРЕ ВОН ДЕ ТОАТЕ . МСТЕ АДЕВЪРЪ ШИ НЪ-Н
МІЕНЧІОНОСЪ . ШИ КЪМЪ ВА АВЕЖЦА ПРЕ ВОН СЪ ПЕТРЪЧЕЦИ АТРЪАЧЪ .
КА ДѢКА СЪ ВА АРЪТА СЪ АВЕМЪ АДРЪЗНИРЕ . ШИ СЪ НѢ ХИМЪ РЪШН-
НАЦН ДИ АСЪЛЪ ЛА ВЕННРЪКЪ [ЛѢН] . ДЕ ЦИЦН КЪ МСТЕ ДИРЕПЪТОУ .
СЪ РЦЕЛЪЩЕЦИ КЪ ФІЕКАРЕЛЕ ФЪЧЕ ДИРЕПЪТАТЕ ДЕЛА ДЪАСЪ СЪАЪ
НЪСКЪТЪ . ВЕДЕЦН ЧЕ ЛЮБОВЪ КА АЧЕЛА НѢЪ ДАТЪ НОАЖ ПЪРІНІТЕЛЕ .
КА СЪ НЕ КЕМЪЖЪ ФІИ ЛѢ(Н) ДМЪЗЪ . ПЕНТРЪАЧЪ ЛѢМА НѢ НЕ ЦИ
ПРЕ НОН КЪ НЪ-ЛЪАЪ КОУНОСКОУТЪ ПРИАСЪ . ЮБЫЦИЛОРЪ! АКМОУ СИМ-
ТЕМЪ ФІЧОРИ ЛОУН ДМЪЗЪ . ШИ АРЪКЪ НѢ СЪАЪ АРЪТАТЪ ЧЕ ВОМЪ ХИ .
ЦИМЪ КЪНДЪ СЪ ВА АРЪТА КЪ ВОМЪ ХИ АСЪМЕНЪ ЛОУН . КЪ ВОМЪ
ВЕДЪКЪ ПРЕАСЪ КЪМЪШЪ МСТЕ . ШИ ФІЕКАРЕЛЕ ВА АВЕЪ НЕДАЖДАЪ
СА ПРОІНСЪ . СЪ ВА КОУРЪЦІИ ПРЕ СІНЕ КЪМЪ-Н ШИ АЧЕЛА КОУРАТЪ .
ФІЕ КАРЕЛЕ ФЪЧЕ ПЖКАТЪ . ШИ ФЪРЪ ДЕ АЪЦЕ ФАЧ(Е) . КЪ ШИ ПЪКАТОУЛЪ
МСТЕ ФЪРЪ ДЕ АЪЦЕ . ШИ ЦИЦН КЪ АЧЕЛА СЪАЪ АРЪТАТЪ КА СЪ ВА
ПЪКАТЕЛЕ НОСТРЕ . ШИ ПЪКАТЪ НОУ МСТЕ АНТЪРЪСЪ НИЧЪНЪЛЪ . ФІЕ
ЧІНЕ ВА ПЕТРЪЧЕ АТРЪАНСЪЛЪ НѢ ВА ГРЕШНЪ . ШИ ФІЕ ЧІНЕ ГРЕ-
ШЪЩЕ . НѢ ЛЪАЪ ВЪЗЪТЪ НИЧЪ ЛЪАЪ РЦЕЛЪСЪ ПРИАСЪ . ФІИ МІЕН! НИМЕ
СЪ НѢ ВЪ АШЪКЪ ПРЕ ВОН . КЪ ЧЕЛА ЧЕ ФЪЧЕ ДИРЕПЪТАТЕ МСТЕ
ДИРЕПЪТЪ . КЪМОУ-Н ШИ АЧЕЛА ДИРЕПЪТЪ . ШРЪ ЧЕЛА ЧЕ ФАЧ(Е) ПЖКАТЪ .

ИСТЕ ДЕЛА ВРЪЖМАШОУЛЪ . КЪ ДИЛТЪЮ ВРЪЖМАШОУЛЪ АЪ ГРІШНТ .
КЪ ПЕНТР'АЧЪ С-АЪ АРЖТАТЪ ФІЮЛЪ ЛОУН ДЪМ'НЕ[ЗЖ]Ъ . КА СЪ РЪСН-
ПАСКЪ АЪКРЪРИЛЕ ВРЪЖМАШОУЛЪН . ФІЕ КАРЕЛЕ ИСТЕ НЪСКЪТЪ ДЕЛА
ДЪМНЕЗЪЪ ПЪКАТЕ НЪ ФАЧ(Е) . КЪ СЪМЪНЦА АЪН ПЕТРЪКЪ АТРЪ(Н)-
СЪ ШИ НЪ ПОАТЕ ГРІШН . КЪЧ КЪ ИСТЕ НЪСКЪТЪ ДЕЛА ДМНЗЪЪ .
ПЕНТР'АЧЪСТА СІМТЬ АРЪТАЦН ФЕЧОРІН АЪН ДМНЗЪ ШИ ФЕЧОРІН
ВРЪЖ'МАШОУЛОУН .

ІѲДА ШЕРЬЕВЪЛЪ АЪН ІС . ХС . [фрагмента аѲН ІАКВЕ] . Челора
че сІмть БОТЕЗАЦН АТРЪ ДМНЗЪЪ ПЪРІНЪТЕЛЕ . ДЕ ІС . ХС . АЛЕШН
ЧЕ АЪН НЪМЕЛЕ СВІНЦН . МІАЛЪ ВОАЖ ШИ ПАЧЕ ШИ ЛЮБОВА КА СЪ
СЪ АМЪЛЪЦАСКЪ . ЮЕІЦНЛОРЪ ! КЪ ТОАТЪ НЕКОИЦА ФАК ВОАЖ
СКРИСО[А]РЕ ПЕНТРЪ МЪНТЪІРЪКЪ ВОАСТРЪ А ТЪТЪРОРЪ . ДЕ НЕКОИ-МЪ ФЪ
А СКРИЕ ВОАЖ . ДЕ МЪ РОГЪ СЪ ВЪ НЕКОИЦН ПЕНТРЪ КРЕДИЦ[А]
СВІНЦНЛОР ЧЕ-Н ДАТЪ ВОАЖ . КЪ АТРАРЪ НІЩЕ ОАМЕНИ ОАРЕ КАР-
РІН . ЧЕ-СЪ ДЕ Д(Е)МЪЛЪТЪ СКРИШН АТР'АЧІСТ ПЪКАТЪ ДЕ НЕКОУРЪЦІЕ .
ДЕ СКІРЪЕХЪ ААРЪЛ ДЪМНЕЗЪЪЛЪН НОСТРЪ АТРОУ СПЪРЪКЪЧІОНЕ .
ШИ ДЕ ШЪЛЪ ДМЗЪЪ ДЕСПЪНТОРИУЛ ШИ ДОМНЪЛЪ НОСТРЪ ІС . ХС .
СЪ ЛЪПЪДЪЖ . ВОМ МІ-Н СЪ ВЪ АДЪК АМЕНТЕ . СЪ ЦИЦН ВОМ ШНА
АЧАСТА : КЪ ДЪМНЕЗЪЪ . ОАМЕНИ ДИЛ ЦАРА ВЪПЕТОУЛЪН СКОАСЕ .
АЛЪ ДОІЛЕ РЪНД ПРЕ ЧЕЛ ЧЕ НЪ КРЕЗЪРЪ Н ПЕРЪДЪ . АЦЕРІН ЧЕМ ЧЕ
НЪ-Ш ФЕРИРЪЖ ЧІНСТЪКЪ СЪ . ЧЕ-Ш ЛЪСАРЪ ПЕТРЪКЪЧЕРЪКЪ СЪ . СПРЕ МЪНІКЪ
ЛА ЗЪА ЧЪ МАРЕ КЪ ЛЕГЪТЪРН НЕДЕЗЛЕГАТЕ СВІПТОУ АТЪНЪРІКЪ
АЪН ПРЕВЪКЪЕ . КА СОДОМЪЛЪ ШИ КА ГОМОРЪЛ ШИ ЧЕТЪЦИЛЕ ЧЕ-С
АПРЕЦИОРЪЛЪ ЛОРЪ . А КІПЪЛЪ АЧЕСТОРА ШИ АЧІЩА РЪТЪЧІРЪЖ .
ШИ АЕЛАРЪЖ ПРЕ ВЪРЪМА АЛЪТОР ТРЪПОУРН . ЗАК АТРЪ ЧЕРЪТАРЪКЪ
ФОКЪЛЪН ДЕ ВЪЧ СЪ МЪ МЪРЪКЪ . АШІНЖДРЕ Ш'АЧІЩА ВЪД ВІСЕ .
ТРЪПОУЛЪ-Ш СПЪРЪКЪЖ . ШИ ДЕ ДЪМНЕЗЪІРЕ СЪ ЛЪПЪДЪЖ . ДЕ МЪРІРЪКЪ
АЪН ДЪМНЕЗЪЪ НЪ СЪ КОУТРЕМОУРЪЖ . МІХАІЛЪ ВОЕВОДЪЛЪ АЦЕ-
[РЕ]СКОУ . КЪНД СЪ ПРИЧІНЪ КОУ ДІАВОЛЪ ПЕ(Н)ТРОУ ТРОУПЪЛЪ АЪН
МОУСІН . НЪ КЪТЕЗЪ СЪ АДОУКЪ ЦОУДЕНЪ ДЕ ОКАРЪ . ЧЕ ЗІСЕ : КА СЪ
ТЕ ЗЪПРЕТІСЪКЪ ДМНЕЗЪЪ . ІРЪ АЧІЩА ДЕ КЪТЕ НЪ ЦІШЪ ХЪЛЕСКОУ .
КЪТЕ-С ДОУПЪ ФІРЕ КА ДОЕНТОАЧЕЛЕ ЦІШЪ . ШИ КОУ АЧЪСТА СЪ
СПОУРЪКЪЖ . АМАРЪ ЛОРЪ КЪ ПРЕ КАЛЪКЪ АЪ КАИНЪ АЕЛАРЪЖ . ШИ
АТРЪ АШЪЕЛЪЧІОНЪ АЪН ВАЛААМ СЪ ТИЛЪСЪРЪЖ А ПЛАТЪЖ . ШИ
АТРЪ ПРИЧЪ АЪН КОРЕВ ПЕРІРЪЖ . АЧІЩА СІМТЬ ЛА МЪСЕЛЕ ВО[А]СТРЕ .
КЪ СПЪРЪКЪЧІОННІ ДЕ СЪ ОСПЕТЪКЪ . ФЪРЪ ДЕ ТЪЕМІРЕ ПРЕ СІННЕ СЪ
СОКОТЕСЪКЪ . НЪЖРН ФЪРЪЖ ДЕ ПЛОДЕ ДЕ ВЪНТЪ ПЪРТАЦН . АЪМНЕ ДЕ
ТО[А]МНЪЖ ФЪРЪ ДЕ РОАДЪЖ . ДИ АЕЕ КАПЕТЕЛЕ ЗМЪЛЪТЕ ШИ СЪЧ .
ВАЛЪРН КЪМПАИТЕ А МЪЖРН ЧЕ СЪ АСПОУМЪЖ АТР'ЪНДЕЛЕ САЛЕ .
[СТЪЛЕ АШЕЛЪТОАРЕ] ЧЕЛОРЪ АНТОУНЪКЪРІКЪ А ВЪЧІН ЛН СЪ КРОУЦЪЖ .
ПРОРОЧІНТЪ-АЪ ШИ ДЪЧІЩА АЛЪ ШЪПТЕЛЪКЪ ДЕЛА АДАМ ІНОХЪ ДЪС

грѣхитъ: штъ ва вени дмнзѣѣ атр'ѣнтѣн'крече де свиници ан сън
 лнѣри . съ фак(ъ) цѣдец престо тоц . ши съ вждѣскж тоате
 некоуржцине лорѣ де тоате лѣкрѣриле чѣле некѣрате а лорѣ .
 кѣ чѣла че сж спѣркѣрж . ши де тоате кѣвѣнтеле чѣле грѣле
 че грѣриж спр'ѣнсѣ пѣкжтѣшн . ши некѣрѣцн . ачѣла снмтоу
 ржпцнтѣри . вниовацн . че рѣлж дѣпж похтеле сѣле . кѣ некѣ
 ржцн ши кѣ кжл'карѣ де лѣце . ши гѣриле лорѣ грѣскѣ прѣ
 кѣ мжндрѣ . лавдж пре чѣа че-с де фѣц(ъ) пентрѣ доѣжнда
 лорѣ . марѣ вон ювницлорѣ! . съ вж адѣчеци амѣнте де коуѣн
 теле чѣла че-с зисе маните де апѣстолѣн доминѣлн нѣстрѣ лѣн
 Іс . Хс . кж грѣни воаж : кѣ ла врѣмѣ дѣпѣн вѣрѣ вени окарѣ
 ннчн рѣлѣнд дѣпж похтеле сѣле . атрѣ некѣрѣцн . ачѣла
 снмт де съ апарѣт пре снне . кѣ-с сѣфлѣтеци ши сѣфлет н'ѣѣ .
 марѣ вѣн ювницлорѣ! . кѣ свѣнта крѣдннѣа воастрѣ въ атж
 рнцн пре снне . кѣ дѣхѣл свѣжнть въ рѣгѣцн ршн-вж пре снне .
 кѣ лѣбовѣлѣ лѣн дмнзѣѣ съ вж сѣкотнцн . ацѣптжндѣ мнла
 доминѣлн нѣстрѣ лѣн Іс . Хс . атрѣ вѣща де вѣч . дѣч пре
 ѣнн мнлоуцн кѣ чертарѣ . марѣ пре аѣцн кѣ фрѣкж н мжн
 тѣнцн кѣм ѣцн апѣка днѣ фѣк . ши н чѣрѣтацн кѣ тѣмѣре .
 съ нѣ юѣскж вѣдѣа чѣ троупѣскж спѣркѣтж . челоуѣ че-н поате
 фѣрѣ прнѣшн фѣрж де пжкатѣ . ши съ-н пѣѣ лннаннѣтѣ мѣрнѣ
 сѣле некѣновацн . атрѣ воуѣврѣѣ . ѣноуѣ прѣ рѣцелн'тоуѣлн дѣмнѣ
 зѣѣ ши мжнтѣнтѣорѣлѣн нѣстроуѣ . лавдж ши мжрнре цнн'крѣ ши
 пѣтѣкрѣ . акмѣ ши атрѣ тоцн вѣчнн адѣѣѣѣ . (К . рѣм . пѣл .) Ши
 коуѣм нѣ сж сѣѣтѣнрж пре снне съ аѣѣж пре дмнзѣѣ атрѣ рѣ
 лѣпчѣѣѣѣ . пентр(а)чѣ н дѣде прнѣшн атрѣ мѣнте фѣрж де
 сѣат . съ фак(ъ) че нѣ съ кѣде . пѣннн де тоате неднрѣптѣцнле .
 де кѣрѣѣѣ . де внклѣшоуѣгоурн . де лжкомѣла аѣѣцнѣн . де ржѣ
 тжцн . пѣннн де зѣвнстѣѣѣ . де оуѣчнѣдѣрн . де свѣде . де ршѣлж
 чѣѣнн . де нѣравѣрн рѣле . шопѣтнѣтѣри . клѣѣѣтннч . ѣржцн де
 дмнзѣѣѣ . досждѣтѣри . мжрѣѣѣѣ . мѣндры . рѣчѣтѣри де ржѣ
 тжцн . непѣлжтѣри пѣрннцнлорѣш : нѣрѣцелѣгжтѣри . цѣржмжн
 тѣл нѣш цннѣ . немѣлѣстнѣн . че ѣн рѣднрѣптѣрѣ лѣн дѣмнѣ
 зѣѣ нѣ рѣцелѣѣѣрж . кѣ чѣж че фак ѣнеле кѣ ачѣла лн съ кѣде
 модѣрѣѣѣ . нѣ нѣман чѣа че фак ѣнеле кѣ ачѣкстѣѣѣ . че ши чѣа че
 рѣлж пре воѣ чѣлѣѣа че фак . пентр'ѣч(ѣ) фѣрѣ де ржспѣнсѣ ѣнн .
 ѣ ѣ ѣмѣ! фѣѣ кѣрѣле чѣла че цѣдѣчн . кѣ дѣч ѣсннѣѣцн пре аѣѣтѣл
 пре тнне ѣсннѣѣцн кѣ атр'ѣчѣла кнп фѣѣѣ чѣла че цѣдѣчн . цнм
 кѣ ѣ цѣѣѣѣѣл лѣн дѣмнѣзѣѣѣ ѣсте кѣ адѣѣѣѣѣ пре чѣж че фак
 ѣне кѣ ачѣла . дѣчн ѣн гжндѣѣѣѣ ѣ ѣѣѣѣ! : чѣла че цѣдѣчн пре
 чѣа че фак ѣнеле кѣ ачѣла . кѣ тѣѣ ѣѣр скжпѣ де цѣѣѣѣѣл лѣн

4. 第

XVIII.

1619.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Stolniceni 7127.)

Идекъ еѡ рѡка цѡпѣнтѡса лѡи кѡладѣрѡше . фата наста-
сѣи . нѡпоата кѣрнѣи . ч'аѡ фост шетрарю ѡт вѡлѣнчѣни . де
цинѡтѡла дорохоюлѡи . асѣми де а мѣ вое де нѣме ꙗ прѣсѡ-
ратѣ ннч асѡпрнтѣ . ам вѣндѡт а мѣ дерѣптѣ ѡчинѣ ши
мошѣе . лѡи нѣрим фѣчорѡла лѡи глѣгорѣ сѡаницаѡла нѡпотѡла
лѡи калапод . цѡмѣтате де сат де вѡлѣнчѣ пре жѣжнѣ . кѡ
вад де моарѣ ꙗ жнжнѣ кѡ тот венѣтѡла че сѣ ва алѣѣе де
ꙗ цѡмѣтате де сат ши касѣ дерѣпт ѡ сѡтѣ ши трензѣчн де
галѣени де аѡр . де ꙗннтѣ дѡмѣсале цѡпѣнѡлѡи нѣкоарѣ прѣ-
жескѡла ч'аѡ фост вистѣрнѣк марѣ . ши денѡинтѣ лѡи чѣлпан
пѣркѣлаѡла . ши денѡинтѣ камнѡи (?) воронтарю . ши денѡинтѣ
лѡпѡлѡи фѣчорѡла прѣжескѡлѡи . ши денѡинтѣ лѡи гаврил чоголѣ
ши денѡинтѣ некѣтен де вѣртоп де цинѡтѡла нѣмцѡлѡи . ши
денѡинтѣ грекѡлѡи де пѣшканѣи . ши денѡинтѣ лѡи пѣтрашко
чоголен де вѡлѣѡи . ши а лѡи костанѣин фѣчорѡла лѡи аѡам де
вѡлѣѡи . ши а лѡи тоадѣр ѡѡрѣнн де хѣснѣшѣнѣи . ши денѡинтѣ
а мѡлци ѡамѣнн а нѣме : андрѣнка сорочѣнѡла де цинѡтѡла ѡшнлор
де вѡлѣнчѣни . ши ман марѣ кредннцѣ нѣм пѣс тоѣ печѣнѣле .
сѣ сѣ крѣзѣ . пнс ѡ столннчѣни . ꙗркз . фѣ . вѣ .

XIX.

1619.

(Codex Sturdzanus, p. 232—246. — Cuvente den Bătrâni II, p. 120—126.)

Evanghelie cu tâlc.

(O predică.)

Фраци драѡи асколтаѡи сѣнта ѣѡгѣѣе че сѣ грѣѡиѣ дом-
нѣлѡрѡ ѡѡастре де ѡнне сокотннцн ши ѡѡаѡи аментѣ че грѣѡиѣ
домнѣзѡ . домноу Іс . Хс . аѡа знѣ сѣ роуѣмѣнѣ . ѣѡгѣѣе .

АТРЪ АНТРС ЧЕЛАЮЛЪ ТЪЪ ШИ АНКИДЕ ОУША ТА. ТАЪКОВАНИЕ, ЧЕ
 СЕ ЗИЧЕ АЦЕЛЪЦЕРЕ АША ЗИЧЕ : СЕ ТЕ АНКИЗИ АТРЪРЕМА ТА ДЕ
 ТОАТЕ КЪЦЕТЕЛЕ АЪМІЕН ДЕШАРТЕ. БУГАІЕ ЗИЧЕ : ОУАГЪ-ТЕ ТАТЪЛЪН
 ДЕН ЧЕРЮ А ФЪРНШЪ, ШИ ТАТЪЛЪ ТЪЪ ВА ВЕДЪ А ФЪРНШЪ, ДА-ВА
 ЦІЕ ААВЕ. АЧЪ ЗИЧЕ : ШИ ДОМНЕЗЪ ВА ВЕДЪ АРЕМАТА ФЪРЪ ДЕ
 ХИКЛЕНШЪГЪ, ШИ ДА-ВА ЦІЕ А ВЕДЪРЪКЪ ТЪТЪРОРЪ. БУГАІЕ : ОУАГЪН-
 ДЪ-ВЪ СЪ НЪ ГРЪНИЦИ РЪЪ, КА АЛТЕ АИМЕН. ПАРЕ ЛЕ АМЪ КЪ АНТРС
 МЪАТЕ КЪВЕНТЕ АЛЕ ЛОРЪ АЪНИЦИ ВОРЪ ФЪН; НЪ ВЪ АСЕМЪРАРЕЦИ ЛОРЪ.
 АША ЗИЧЕ : НЪ КЪ ИРЕМА СЕ КЪЦЕЦИ АЛТЕ. Е КЪ АИМЕА СЕ ГРЪЦИН
 ГЪНДИНДЪ АТРЪЮРЕ, КА ЧЕА ФЪЦАРНИЧІН. КЪ НЪ ВЕРЕ ДОВЪНДИ.
 БУГАІЕ : ЦИЙ ТАТЪЛЪ ВОСТРЪ ЧЕ ВЪРЪ ТРЕБОН АИНТЕ АКЪ ДЕ ЧЕР-
 ШОТЪЛ ВОСТРЪ. ЦИН ДОМНЕЗЪ НАРИМА ТА. ШИ АНЦЕЛЪЦЕ ТОАТЕ
 КЪЦЕТЕЛЕ ТАЛЕ. ШИ ВЪДЕ ТОАТЕ ФЪЦЪРНАЛЕ ТАЛЕ. ШИ ПЛЕКАТЪЛ
 ТЪЪ. АИНТЕ АНКЪ ДЕ КЪВЪНТЪЛ ТЪЪ. БУГАІЕ ЗИЧЕ : АША АМЪ СЪ
 ВЪ РЪГАЦИ ВОН. ВОН БОТЕЗАЦІН ЧЕ СЕЦИ А НОМЕЛЕ ТАТЪЛЪН ШИ
 ФЪЮЛЪН ШИ ДЪХОУЛЪН СЪНТЪ. СЪ АНЦЕЛЪЦЕЦИ ЧЕ ГРЪНИЦИ, ШИ
 ЧИРЕ КЕМАЦИ. АНТРС АЦЮТОРИОЛЪ ТЪЪ. ДЕ НЪ КЪ ИРИМА СЕ НЪ
 СОКОТИШИ КА ЧЕА АНТЪРЕКАЦІН. ЧЕЕ ЧЕ АЪ АНТЪРЕКАТЪ ДЪПЪ ЧАСТА
 АЪМЕ ДЕШАРТЪ. ДЕ НЪ ВОРЪ СЕ АНЦЕЛЪКЪ БИРРЕЛЕ СЪЪ. БУГАІЕ
 ЗИЧЕ : ТАТЪЛЪ НОСТРЪ ЧЕА ЧЕ ЕЦИН А ЧЕРЮРЕ. АЧЕ ШИ АНЦЕЛЕИ-
 ЧЪРЪКЪ СЪФЛЕТАЛЪН. ШИ АИРЕМА СЕ АРАЦИ АСЪПРЪ ДЕ ЧЕРЮ. КЪ
 ДОМНЕЗЪ ЕЛЪ АЪ ФАПЪ ЧЕРЮЛЪ ШИ ПЪ(МЪ)НТЪЛЪ. ВЪЗЪТЕЛЕ ТОАТЕ
 ШИ НЕВЪЗЪТЕЛЕ. ЕЛЪ ЦЪЪ ДАТЪ ТРЪПЪ ДИАТРЪО ФЪРЪНЕМИКЪ. ЕЛЪ
 ЦЪЪ ДАТЪ ВЪРТЪТЕ. ЕЛЪ ЦЪЪ ДАТЪ WКІН. ШИ МЪРЪ ШИ ПИЧОАРЕ.
 СПРЕ СИЛА АЪН СТАН А ПЪРЪНЧИТА АЪН. СЕ АБАН АН АЪЦЪКЪ АЪН. КЪ
 ЕЛЪ ЦЪЪ ДАТЪ ВІАЦА ШИ ЗНАЕ КЪ САМЪ. ШИ ЧАС ДЕ МОРТЕ. ШИ
 АВЕІЕРЕ ДЕ А МОРТЕ. ШИ АТРЕ ЕЛЪ СЪ СТАН КЪ ПЕЛИЦА ШИ КЪ
 СОФЛЕТА СЪ ДАН РЪСПЪНЪСЪ ДЕ ЧЪН АЪКРАТЪ КЪ ПЕЛИЦА. НЕЧЕ КЪ
 ОУН КИПЪ НЪ ПОЦИ ТРЪЧЕ ДЪ АЧЪ ТАТЪЛЪ ЗИЧЕ : ФЪН БЪРЪ, КА
 ЗИСЕ ЕЛЪ ДЕ СЕ ФЪН ФЪЮЛЪ АЪН. ДЕ СЕ АПАИ КЪВЪНТЪЛ АЪН ШИ
 ФЪГЪДЪНТА ТА ЧЕ СЕ ЗИЧЕ БОШТЕЦЮРЪКЪ ТА. ДЕ СЕ ДОВЪНДЕЦИН
 УЧИНА АН ЧЕРЮ ШИ ДЪЛАЦА РАЮЛЪН. ШИ КАСА ТАТЪЛЪН ТЪЪ.
 СЕ ТЕ ВРЪЖМАШЪЛЪ АШАЛЪ, КЪ ТОТЪ МЕНЧЪРОСЪЛ ТАТЪН Е
 ДРАКЪЛ, ДЕЧЕ СЕ ТЕ РЪПЪСЕРЕ ДЕ А ТАТЪЛЪ ТЪЪ ДЕ А ЧЕРЮ,
 ДЪЧЕ-ТЕ ВЕРИ КЪ ЕЛЪ А ФОКЪЛ НЕСТИНСЪ ШИ АНТРСЪНТЪНЪКРЪКЪЛ
 ДЪ АФАРЪ. АНТРС ВІЕРМІН НЕАДЪРИНИЦИ. ЮW Е СКЪРЪКАРЪКЪ ДИН-
 ЦИЛОРЪ ШИ ПАЪНЦЕРЕ КЪ АМАРЪ. ШИ ТОАТЪ МЪРКА. КЪ ЕЛЪ КЪ
 ПЪКАТЪЛ АНТРЕ ШИ ГЪМЕОСЪЦЕ WМЪЛ. АИНТЕ ПЪХА. МЪНДРІА.
 ТРЪФА. ЛЪКОМІЕ. БЕЦІА. РЕВНИРЪКЪ. ЛЪКІКЪ. КОРВЕ. ФОРТЪШАГО. ШИ
 ДОПЪ АЧЪА ТОАТЪ НЕДЕРЕНТАТЪКЪ. КЪ НЪ ГРЪЦИН ТАТЪЛЪ МІЕЪ
 ЧЕ ТАТЪЛЪ НОСТРЪ. ДЕРИЧЕ ТОЦИ СЪНЦІН АЪН СЕ-ЦИ ФЪЕ ФРАЦИ

дела ѡн татъ, фечори мѣдѣладе лѣн. Хс. елѣ нѣн капѣла нострѣ
елѣн Хс. капѣла ї-е зѣлаѣ. Бѹглѣе зиче: се сфенцѣскѣ-се нѣмеле
тѣѣ. ачѣ зичѣ: фѣ нѣн сфѣнци сѣ слѣвѣскѣ-се кѣ нон нѣмеле
славѣен тале. кѣ нтрѣ елѣ бѡвтѣзатѣ-м'амѣ. се сфѣнцѣскѣ-се
лѣн сѣфлетеле нѡастрѣ шн лѣнтрѣ бѡвтѣцюрѣ нѡастрѣ, кѣ але
нѡастрѣ еѣре лѣкрѣре сѣ прослѣвѣскѣ-се нѣмеле славѣен тале.
нѣ лѣса нон се фѣнм рѣн. се нѣ се шкѣрѣскѣ слѣвѣнтѣл нѣмеле
тѣѣ кѣ нон, че се лѣѣде нѣмеле стѣ ал тѣѣ спре нон крецирѣн.
ш фѣркатѣ пѣринте! че аре фечори ка ачѣе че се лѣѣде лѣн
славѣ кѣ ен нѣмеле лѣн. Бѹглѣе: сѣ вѣре лѣпѣрѣцѣа та. лѣпѣ
рѣцѣа. грѣѣѣе а дош вѣрѣтѣ кѣ славѣ маре. чѣремѣ се вѣре
дѣѣл лѣн шн мѣлѣн (! 1. мѣла лѣн) лѣтрѣремѣле нѡастрѣ се
пѣтемѣ фѣче пре вѡм лѣн. кѣ сфѣтѣ еѣрѣ, де кѣ еѣ(кѣ)рѣе сѣ
ащиптѣмѣ вѣрѣтѣл лѣн шн лѣвѣрѣк мѡрѣилорѣ. шн цѣдѣѣл.
нѣдѣннѣ-не спре мѣла славѣен лѣн. шн спре слѣѣѣе нѡастрѣ.
Бѹглѣе: шн се фѣе вѡм та ка (ш)н лѣ черю шн пре пѣмѣнтѣ:
кѣмѣ лѣ черю лѣцѣрѣн вѡм та фѣкѣ шн лѣреѡурѣ сѣнтѣ. аша
шн нон дѣспре пѣмѣнтѣ вѡм та се фѣачемѣ. домнѣзѣ маре-н
шн лѣреѡурѣ кѣ тѡци сфѣнцин тѣн сѣ фѣнмѣ. Бѹглѣе: пѣ-
лѣрѣ нѡастрѣ сѣцишѣса дѣ-ш нѡш астѣ-зн. сацѣ грѣѣѣе
чѣ че асте фѣрѣ нѡастрѣ. че е шпѣ а фѣ тѣрѣе астѣ-зн кѣвѣн-
тѣл лѣн домнѣзѣ а та-н кѣцинга де мѣлѣре. пѣлѣца лѣн Хс.
астѣ пѣлѣре стѣтѣтѣлѣн нострѣ. шн трѣзвѣнтѣлѣн нострѣ; шн
сфѣнтѣл шн лѣмѣратѣл сѣнѣѣе лѣн Хс пре спѣнѣе нѡш, шн
спре вѣѣца де вѣчн. рѣгѣмѣ-нѣ астѣ-зн фѣрѣ шѣнѣдѣ сѣ-не
кѣмерѣкѣмѣ кѣ сфѣнта пѣлѣца лѣн шн кѣратѣл сѣнѣѣе лѣн, сѣ
фѣнмѣ гѣта кѣ дошѣрѣ пѣлѣрѣ мѣлѣре времѣ трѣче де лѣме.
кѣ зѣсе домнѡл: лѣ тѡате вѣрѣме сѣ фѣнмѣ гѣта. Бѹглѣе:
шн лѣсѣ нѡш грѣѣѣѣе нѡастрѣ. ка шн нон лѣсѣмѣ грѣѣѣѣн-
лѣрѣ нѡцѣн. дерѣнѣе шн дѣпѣ бѡвтѣцѣре грѣѣѣѣмѣ шн допѣ
фѣгѣ(дѣ)нтѣ не рѣгѣм се лѣсе нѡш, мѣн вѣртѣсѣ аратѣ нѡш
ка времѣ рѣѣдѣторѣ сѣ фѣнмѣ. кѣ аша ва лѣса елѣ нѡш. ка
нон времѣ лѣса вѣнѡвѣцѣлѣрѣ нѡцѣн. сѣ помѣнѣремѣ рѣѣ нѣ ва
лѣса нѡш; сѣ дѣдерѣмѣ рѣѣ дерѣнтѣ рѣѣ. нѣ ва лѣса. аша нѣн
зѣсѣ нѡш де домнѣзѣ: ка времѣ фѣче нон вѣчѣрилорѣ нѡцѣн.
аша шн елѣ ва фѣче нѡш нѣтрѣкѣтѣ. Бѹглѣе: нѣ не дѣче нон
лѣ нѣпѣстѣ. нѣтѣре сѣмѣ нон шѣмерѣн. дерѣнтѣлѣчѣ нѣ нн се
каѣе сѣ не дѣмѣ нон кѣ вѡм-не лѣ нспѣнтѣ. кѣ нспѣнтѣе сѣнтѣ
але ен нѡастрѣ креѣнѣѣе. сѣ аѣемѣ рѣѣѣѣре де се не рѣгѣмѣ
кѣнѣдѣ времѣ кѣдѣ кѣдѣ (!) лѣ нспѣнтѣ, се нѣ лѣгѣнцин фѣнмѣ
де нѣпѣстѣ. че кѣ ащѣторѣл лѣн домнѣзѣ рѣѣѣѣре се аѣемѣ.

ши лѣкрѣ десѣфѣршнтѣ се прѣимнмѣ . кѣ чѣла чѣ-лѣ . лѣвнчѣ
нспита, каде . ꙗ нѣпастѣ . ши лѣгнцнтѣ ва фн ꙗтрѣ мѣдѣ . ꙗ чѣла
чѣ ва кѣдѣ шн-лѣ ва трѣчѣ кѣ ацюторюл лѣн домнзѣѣ кѣ
рѣдѣдрѣ ши де ва трѣчѣ достонникѣ-н ши кѣрѣрѣ де слѣвѣ
чѣ-н гѣтитѣ де домнзѣѣ чѣлорѣ чѣ лѣв юентѣ елѣ . **Бѣгѣ** :
хнклѣнѣл ꙗ (!. лн) дракѣ чѣ кѣ ханншинѣл (!. хнклнн-) сѣлѣ
кѣзѣ де ꙗ чѣрю, ши скодѣ адам ꙗтѣн шмѣ де ꙗ раю . ши
юда дѣла хѣ . ши алиц мѣлиц; де нѣ цнчѣ . се не нзѣѣѣѣскѣ
нон де шамѣ(рн) хнклѣнѣ . кѣ ен нѣ н'арѣ фѣчѣ нолѣ ннчѣ ѣн
рѣлѣ . чѣ хнклѣнѣлѣ вѣрѣжмашѣлѣ рѣднкѣ шамѣрн спре нон .
ши фѣчѣ нѣвѣ лорѣ ши нолѣ; ка рѣднкѣ шарпѣлѣ ши ꙗтрѣ
ꙗ елѣ ши прнлѣстн евѣл, ши евѣ лшѣлѣ адам, ши кѣзѣрѣ
де бѣꙗрѣтѣтѣ лѣн домнзѣѣ, ши ен ши змѣлѣ . ши рѣднкѣ
спре лѣсѣшн хѣ . хнклѣнѣлѣ ши ꙗтрѣ ꙗ фѣрнсѣн ши лшѣларѣ
юѣда спре пернрѣ са, ши алиц мѣлиц . дѣрѣлѣтѣчѣ нѣ де шамѣрн
не рѣгѣмѣ се не нзѣѣѣѣскѣ, чѣ де хнклѣнѣлѣ вѣрѣжмашѣлѣ чѣ тоцн
не зѣментѣцн . де се нѣ-лѣ фѣгѣдѣнмѣ елѣ ꙗтрѣ нѣмнкѣ . се нѣ
пернмѣ кѣ елѣ чѣ се оѣрнмѣ елѣ ꙗтрѣ нѣмнкѣ . ши нн се каде сѣ-лѣ
елѣстѣмѣмѣ елѣ кѣ кѣ(ѣнтѣлѣ) лѣн домнзѣѣ (**Бѣгѣ**): . кѣ а тѣ
лѣстѣ лѣпѣрѣцѣл ши силѣ ши слѣва ꙗ вѣчѣл вѣкѣлѣн аминѣ .
лѣралѣцѣ нон ачнчѣ лн дѣрннрѣ сѣ лѣвмѣ оѣповѣннцѣ тарѣ .
кѣ лѣмпѣратѣл а тотѣ лѣстѣ тѣтѣлѣ нострѣ де ꙗ чѣрю . ши
пѣтѣрннкѣ ши слѣвнтѣ . де се ѣповѣнмѣ кѣ крѣдннцѣ тарѣ .
нѣгѣндннѣ-нѣ, ши се цнм кѣ хнклѣнѣлѣ вѣрѣмѣ лѣвнчѣ ши
вѣрѣжмашѣлѣ кѣ силѣ тѣтѣлѣн нострѣ . ши не вѣмѣ прослѣвн кѣ
елѣ . апон кѣндѣ ва вѣлрн лн слѣва са елѣ ва да кѣн-шн дѣлѣ
лѣкрѣлѣ лѣн ꙗ вѣчѣл вѣкѣлѣн . аминѣ . — пис поп Грнгорѣ дн
Мѣхѣачю . влѣт ѣ. р. кѣз. шт рѣжствѣо : ахѣї мѣца ман . ї . днѣ
аминѣ .

XX.

1620.

(Cuvente den Bătrâni I, 345—406.)

Cronica lui Mihail Moxa.

Zidirea lumel.

Іс . Хс . де'нчѣпѣтѣл лѣмѣѣн де'нтѣю.

Бѣфлѣтѣ тннжѣбѣ лѣвѣцѣ сокѣтѣѣѣ . ши де пѣрѣрѣ о пѣх-
тѣѣѣѣ, шрѣж тѣ сѣфлѣт лѣпѣрѣжтѣскѣ, де пѣрѣрѣ лѣсѣтѣшѣзн кѣ

мента, ка съ аѣли ꙗвѣцѣтѣра кѣрцилѡр ши дентр'ѣнсе кѣ
дѣлацацѣ съ те адѣпи; ши ꙗтрѣви съ шїи: карїи аѣ доминѣ
дѣнтѣю ши пѣнѣ ѡнде аѣ ажѣнсе, ши кѣм аѣ ꙗпѣрѣцит, ши
кѣци ан. нон еѡм лѣа ачестѣ грѣѣ, съ-и ши кѣ прѣцѣтѣ де
дарѣриле тале иле не рѣкорискѣ сѣдориле нѡастрѣ; мѣлци сѣѣ
ниѡнтѣ де аѣ скрѣнсе ани ши ѡѣ кнѣзѣнтѣ съ спѣе адеѣтѣрѣ, ши
ѡнѣл кѣ алѣ нѣ'ш-аѣ сѣмѣнатѣ, шѣтѣ ши нон де кѣтѣ не
ѡсте пѣтѣра спѣнемѣ кѣ адеѣтѣрѣ.

ꙗчепѣтѣл аѣ дѣмнезѣѣ че фѣѣ фѣѣжѣторю дѣсѣверѣшнт
лѣмїен: дѣнтѣю фѣѣѣ черю фѣѣрѣ стѣле, нѣман кѣ кѣѣнтѣл
фѣѣче, ши-л фѣѣмсеѣѣ дѣмнезѣѣ кѣ фѣѣсѣѣѣ лѣи. ꙗжмѣнтѣл
ѡрѣ ера нѣподѡвнтѣ, кѣ ера копѣрнтѣ кѣнтѣнѣкрѣѣл; дѣчи
стрѣлѣѣчи лѣминѣѣ, ши фѣѣѣ ꙗтѣнѣкрѣѣл, ши се арѣтѣ ꙗж-
мѣнтѣл, ши трѣѣѣ зѣа дѣнтѣю.

ꙗ дѡа зи: лѣминѣѣ ши а дѡа зи, ши фѣѣѣ ши ал дѡнле
черю, шї-и пѣсе нѣмѣ дѣмнезѣѣ чѣла чѣ-л фѣѣче. атѣнче ꙗпѣрци
апа, ѡна ѡ сѣи сѣѣ, алѣа жѡс, ꙗ сѣнѣрилѣ ꙗжмѣнтѣлѣи. ши
пѣсе ꙗтрѣ иле черюл ка ѡнѣ ꙗтрѣтѣ вѣѣтѡс.

ꙗ трѣа зи: стрѣлѣѣчи ши а трѣа зи атѣнче токми ѡзерѣле,
ши нѣѡарѣлѣ, ши вѣилѣ, ши мѣнѣїи, ши пїетрилѣ, вѣѣтѡаѣлѣ,
кодѣри, ꙗжѣрилѣ, дѣмерѣѣилѣ, помїи, ерѣилѣ, сѣмѣнѣжѣѣрилѣ,
лѣгѣмилѣ, флѡрилѣ, ши тоатѣ фѣѣмсеѣѣѣ ꙗжмѣнтѣлѣи.

ꙗ патра зи: лѣминѣѣ ши а патра зи, ꙗчепѣ а подѡѣви
черюл кѣ стѣле ши кѣ лѣѣаѣѣри, кѣ соарѣлѣ ши кѣ лѣна, де
се ꙗтрѣѣѣ ѡна кѣ алѣѣ ꙗтрѣѣ лѣѣѣа кѣи лѣѣѣ фѣѣпѣ ши съ
кѣѣѡаскѣ ѡаменїи вѣрмилѣ аѣлѡр. пѣсе прѣ Крѡнѣ ман сѣѣ,
ал дѡнле Зѣѣѣѣ, ши ал трѣнлѣ ꙗрїсѣѣ, ал патрѣл соарѣлѣ де лѣ-
минѣѣѣѣ лѣмїен, ал чинчилѣ ꙗфѣроднтѣ, ал шасѣлѣ Ермїа, ши
лѣна ман жѡс, ши ꙗѣлѣ нѣпѣрѣснтѣ, дѣѣѣ зїсѣ лѣи дѣмне-
зѣѣ, карѣѣ-шѣ ꙗ рѣнѣѣл ан.

ꙗ чинѣа зи: дѣчи пѣнѣѣ а чинѣа зи нѣ ера прѣ ꙗжмѣнтѣ
нїче ѡ вїтѣѣ, нїче ꙗтрѣ'аѣѣ, нїче ꙗ вѣѣзѣѣѣ а зѣѣѣра, ши зїсѣ
дѣмнезѣѣ аѣѣлѡр, де фѣѣѣѣѣѣ пѣи де тот фѣѣлѣл, съ лѣ фїе сѣ-
флѣтѣл ши хѣрана дѣнтрѣ'аѣѣ, ши дѣнтрѣ'аѣѣ ѣиш рѡдѣлѣ пасѣри-
лѡр че зѡарѣѣ. ѡрѣ де ꙗ ꙗжмѣнтѣ тоатѣ дѡѣтѡаѣѣлѣ, ши фїе-
рилѣ, гадїнѣлѣ ши тоатѣ гѣлѣнганїилѣ кѣтѣ ꙗѣѣлѣ прѣ ꙗжмѣнтѣ.

ꙗ шасѣѣ зи фѣѣче дѣмнезѣѣ рѡѣл кѣ тоатѣ помѣѣтѣлѣ ши
кѣ фѣѣѣѣѣѣ мѣрїзмѣѣ, ши кѣ дѣлѣѣѣѣѣ дѣсѣѣѣтѣѣѣ, кѣ ꙗ-
ѣѣѣѣѣѣѣ сѣнїѣїен лѣи; ши ꙗ мїжлѡѣлѣ рѡѣлѣи рѣсѣѣѣдї
дѣмнезѣѣ помѣ де прѣчепѣѣѣ че ѡсте ѣнїе ши рѣѣѣ, ши аѣѣ
кѣѣѣѣѣѣѣ ꙗ мїжлѡѣлѣ рѡѣлѣи де ѣѣѣѣѣ помѣїи, ши де аѣѣѣѣѣ

се .апартъ .а патрѣ де есъ .а лѣме, анѣме Гешнѣ, шн Ннаѣ,
шн Ёфратѣл, шн Тигрѣ.

Фѣкъ дѣмнезѣш ѡмѣл кѣ мѣна лѣн, де лѣт, десѣверѣ-
шнтѣ-л фѣче кѣ сѣфлет вѣѣ, шѣ-н дѣрѣн минте слободѣ шн
пречепѣтоаре пре кнѣл ѡбразѣлѣн сѣѣ, шн-л пѣсе сѣ се сѣ-
лѣшлѣшскѣ .а едема, ѡнде е хранѣ де раю, шн фѣ алтѣ лѣме,
лѣме кѣ .ацелѣпчюне де плинѣ; шн-л .аѣѣцѣ кѣ тот бинеле раю-
лѣн сѣ се .адалчаскѣ, ѡрѣ де помѣл пречепѣтѣлѣн сѣ се фѣ-
рѣскѣ, ниче кѣ мѣна сѣ нѣ се лтинѣ.

Inceputul Romanilor.

Де .аченѣтѣл Рѣмлаѣкнилор.

Сѣ .аѣѣпеме .а скрѣ де акѣм тѣрѣл шн пѣтѣра Рѣмѣ-
нилорѣ, де ѡнде сѣѣ .аченѣтѣ шн лѣ цинѣтѣ пѣмѣнтѣл тотѣ
шн цѣрн . Дѣчн дѣпѣ прада Троадѣн, Ёнѣл цинереле лѣ Прѣ-
амѣ краю сѣѣ скѣпатѣ, сѣѣ-л де слобознсе оцѣлѣн, елѣ се мѣ-
тѣ кѣ тоатѣ рѣда лѣн, кѣ кѣци скѣпасе, .а цара Бенеѣѣн .
Дѣчн Ёнеа кѣ кѣци нотасе кѣ нѣнѣл фѣѣчерѣ враже шн лѣарѣ
пѣжѣѣнт, кѣ ле зисе скриптѣ : сѣ ноате де аколѣ спре апѣсѣ
пѣнѣ кор сосн ла ѡнѣ кѣмпѣ шн ле се ва ѣмпла маса лорѣ
де хранѣ, аколо сѣ дескалече царѣ, ѡрѣ ѡнде ва мѣри о внтѣ
фѣгѣндѣ де остенинтѣ аколѣ сѣ фѣкѣ четате . шн лѣарѣ ачестѣ
плазѣ дѣчн сосирѣ ла ачелѣ кѣмпѣ шн фѣѣчерѣ колнен . Яколо
ера ѡрѣѣ, де ѡ кема сѣлнинѣ, мѣлатѣ; шн прѣзиндѣ ен, ѡнѣлѣ
гѣстѣ сѣлнинѣ, дѣѣѣлѣ шѣалтѣл шн шѣалтѣл, атѣнече стрнгарѣ :
акѣм ни се .ампла пѣжѣѣнтѣл кѣ мѣселе . Дѣчн врѣрѣ сѣ фѣкѣ
сѣарѣ, кѣ скроафѣ грасѣ, ѡрѣ ѡ се змѣчн де .а мѣна Ёнѣн;
елѣ ѡ гонн токма 4 . мнѣ пѣнѣ ѡстени, шн скроафа ѡбосн
де кѣзѣ, шн нѣскѣрѣ ѡдатѣ 30 де пѣрчен . Ёнѣл .ацелѣсе кѣ
се ворѣ мѣлци пре аколо, шн лѣзн глас де-н зисе сѣ зндѣскѣ
аколѣ четате . Дѣѣка .аченѣ .а зндн, тѣмплаѣ-се де вѣзѣ фѣокѣ
де .нтрѣ ачел локѣ, шн вени ѡнѣ лѣпѣ де .а пѣдѣре шн пѣрта
гѣтежѣн де вѣга .а фѣокѣ, ѡрѣ ѡнѣ вѣлатѣрѣ вѣтѣ кѣ арѣннѣ
шн лѣѣчл вѣнтѣ де-лѣ ацнца, ѡрѣ ѡ вѣлпе хнтлѣнѣ немерн
де-шн ѣда коада .а апѣ шн скѣтѣра пре фѣок де врѣ сѣ-лѣ
стинѣгѣ : ен-лѣ апрндѣѣ, ѡрѣ ѡ стѣнѣцѣ; .а сѣ апон вѣрѣнѣрѣ ен,
ѡрѣ ѡ фѣѣѣн; дѣчн пречепѣ Ёнѣл, кѣ кѣ мѣлате сваде шн .аде-
лѣрѣгѣ врѣме ен се ворѣ .анѣлѣца пре алте лнмен, шн зндн
четате алѣѣ шн лѣрѣгѣ, шѣалтѣ четате анѣме Лѣвн . Шн лѣ

авѣтъ свадѣ мѣлатъ кѣ домнѣа латинескѣ кѣ Латин, Фавно
шин Тѣрнѣсъ Савантѣа шин кѣ алиц домни де ꙗпрежѣр, шин
тотѣи вѣтѣа Бѣнѣа. ꙗпон се ꙗпжкарѣ шин ꙗпѣрицѣрѣ лок де
царѣ. Дѣка мѣри Бѣнѣа, елѣ стѣтѣ домнѣа фѣю-сѣъ ꙗсканѣе,
нѣскѣт де ꙗ Крѣвѣа фѣта лѣи Прѣамѣ краю; дѣпѣ 'нѣа стѣтѣ
фѣю-сѣъ Тѣверѣ, шин ера мѣндѣрѣ шин вѣтѣкѣъ, шин мѣри некѣтъ.
Дѣчѣи рѣмасѣрѣ дѣи фѣчѣри, Немиторѣ шин ꙗмѣлѣе; Немиторѣ
лѣа домнѣа, ꙗмѣлѣе лѣвѣцѣе, шин се скѣлѣ Немиторѣ де ѣчнѣе
фѣчѣри лѣ ꙗмѣлѣе тоци, ѣрѣ вре ѣ фѣтѣ елѣ ѣ пѣсе попѣ, шин
пѣсе лѣѣе: фѣтѣе че ворѣ фѣи попѣ сѣ нѣ се мѣрѣте; ѣрѣ ѣ
се аместекѣсе кѣ ѣаре чнѣе; дѣка лѣзи Немиторѣ кѣ е грѣкѣ,
пѣсе де ѣ пѣжѣа пѣнѣ кѣндѣ нѣскѣрѣ дѣи ѣтѣмѣни; дѣи пре
дѣнѣа ѣ вѣгарѣ ꙗ темнѣцѣ, ѣрѣ пре коконѣи н лѣпѣдарѣ кѣ
ѣнѣ чнѣе пре апа Тѣверѣи сѣ пѣарѣ; ѣрѣ дѣмнѣзѣн н крѣцѣ, кѣ-н
гѣжѣи ѣнѣ поркарѣо аѣмѣ Фѣстѣа, шин фѣѣе вѣнѣ кѣ-н
дѣсе акасѣ-шин, ѣрѣ мѣѣрѣ лѣи Лѣпа нѣскѣсе ѣнѣ коконѣ
морѣтъ, кѣ фѣе вѣа лѣ дѣмнѣзѣн, дѣчѣа н пѣсе сѣгѣшин ꙗ локѣ
де фѣчѣри. Дѣчѣа лѣ знѣе нѣмѣ: Рѣмѣ шин Ромѣа. Дѣка крѣ-
скѣрѣ, лѣрѣ лѣ ера вѣаца кѣ поркарѣи, де пѣцѣа тѣрѣе шин фѣѣра.
кѣ ниѣѣтѣа стрѣкарѣ тѣрма лѣ ꙗмѣлѣе, че лѣ ера мошѣ: тѣтѣ
мѣнѣ-сѣ. Дѣчѣи принѣсѣрѣ шѣи дѣсѣрѣ ла ꙗмѣлѣе, елѣи вѣзѣ
воиннѣи шин фрѣмошин. шин афѣлѣ кѣ-н сѣмѣтъ непоци, шин аѣдѣ-
нарѣ глѣате де скоасѣрѣ пре Немиторѣ де ꙗ домнѣе шин дѣ-
дѣрѣ лѣ ꙗмѣлѣе домнѣа, ѣрѣ ꙗмѣлѣе дѣѣ лѣвѣцѣе мѣлатѣ не-
поцилѣрѣ, де рѣдѣнарѣ оци шин дѣѣжѣндѣрѣ мѣлатѣ домнѣи
шин цѣрѣи. Дѣпѣ аѣѣа зидѣ Ромѣа четѣте прѣкѣ мѣре шин фрѣ-
моасѣ, де ла ꙗѣамѣ пѣнѣ сѣаѣ фѣѣкѣт Рѣмѣа 4708 де аи; шин
кѣ глѣс де вѣчнѣе ѣрѣ: сѣ аскѣлатѣ тоатѣ лѣмѣ де четѣтѣа
че н се пѣсе нѣмѣле Рѣмѣ; дѣи кѣци есѣ де аѣолаи еи се кѣламѣ
Рѣмѣнѣи.

Impărația lui Leu Iconoclast.

ꙗпѣрѣѣѣа лѣ Лѣѣ Иѣоноѣѣорѣѣѣ.

ꙗчѣста Лѣѣ, кѣ нѣмѣле шин кѣ нѣравѣа де лѣѣ, шин кѣ сѣфѣ-
тѣа де фѣарѣ, елѣ ера де ꙗ Иѣаврѣа, де рѣдѣ мѣѣсѣрѣ, шин-л гѣ-
сѣрѣ ла ѣнѣ пѣцѣ ниѣе ѣѣѣрѣѣи неѣѣѣѣѣѣѣѣ шин-л кѣноскѣрѣ
кѣ аѣе лѣрѣ мѣѣсѣтѣи кѣ ѣа фѣи ꙗпѣратѣ, дѣи-л жѣрѣарѣ ка
сѣ аскѣлатѣ дѣнѣшѣи кѣмѣ-л ворѣ лѣѣѣѣа кѣндѣ ѣа фѣи ꙗпѣ-
ратѣ. Елѣ аи се фѣѣгѣдѣи кѣ-н ѣа аскѣлатѣ, шин дѣчѣи кѣ-
рѣндѣ фѣ кѣноскѣтѣ де сѣѣатѣннѣи шин сосѣи ѣѣѣѣѣѣѣ рѣѣѣѣѣѣѣѣѣи,

ши-ши афлж ажѣторю Пртаваздѣ анѣме ѡнѣ вомринѣ, дѣчѣи
 се рѣдикѣ рпѣратѣ; шрж Ѧвдосѣ дѣка лѣзи, елѣ фѣцѣи де-ш
 лѣсѣ скаѣнѣл ши кѣнѣна мѣнчиторюлѣн, ши се кѣлѣгѣри, дѣчѣи
 довѣнѣи рпѣрѣцѣѣ де вѣчѣи; шрж чел кѣ нѣравѣ де лѣв, фѣларѣ
 нѣслиникѣ, атѣнѣе вѣнѣрѣ чѣи проклацѣи де Ѧвѣрѣи ла чел лѣв
 сѣлѣвѣтѣкѣ ши свѣрѣчѣ, дѣчѣи нѣчѣе чершѣрѣ лѣрѣ, нѣчѣе арѣнѣнѣтѣ,
 нѣчѣе вѣерѣе дела рпѣратѣл, чѣ-н знсѣрѣ аша : де вѣри сѣ морѣ
 де вѣтрѣнѣ р пѣрѣцѣе (!), шрж тѣ лѣпѣдѣ нѣкоанѣе де р
 вѣскрѣкѣ ши раде вѣразѣе де пре зндѣри ши шпрѣцѣе шамѣнѣи
 сѣ нѣ се рѣкинѣе лорѣ . Елѣ се фѣгѣдѣн, пѣюл аспѣдѣен непѣ-
 цѣлорѣ нѣпѣрѣчен, ши кемѣ пре Германѣ патрѣарѣл де вѣрѣ
 сѣ-л рпѣрѣнѣтѣе а рѣл сѣатѣл лорѣ, шрж пѣринѣтеле нѣ-н дѣде
 нѣчѣе а грѣи, чѣ-л фѣорѣе рфѣрѣнтѣ рѣл кѣ сѣнтѣеле скриптѣри.
 Елѣ-л гѣнѣи де р патрѣерѣшѣе . Ѧ амарѣ скѣлѣ-се лѣпѣл пре пѣ-
 сторю, ши атрарѣ лѣпѣи р тѣрма лѣ Хс . де ш спѣрѣл ши ш нѣка
 кѣм ера ман рѣл, ши сѣрѣшѣл (! л. сѣл-) вѣразѣл лѣ Хс . ши
 а прѣ кѣратѣи манѣе ши а тѣтѣрѣрѣ сѣнѣнѣилорѣ, ши-ши вѣрѣсѣ
 вѣнѣнѣл амарѣ пре тоцѣи крѣнѣнѣи кѣцѣи се рѣкинѣа сѣнѣнтѣелорѣ
 вѣразѣе, дѣ-н мѣнѣѣл шѣ-н рѣнѣл кѣ мѣатѣ лѣвѣцѣжѣтѣрѣ а дра-
 кѣлѣн, рѣкѣ ман вѣрѣтѣосѣ пре пѣринѣцѣи кѣлѣгѣри! Гоцѣ се
 фѣкѣе лѣ Барѣсарѣ кѣ рѣлѣ лѣкрѣе але лѣи, кѣ ковѣрѣшѣл пре
 мѣнѣнѣторѣи дѣнѣтѣю . Пѣтѣ еѣ кою арѣта корѣлѣн нѣгрѣла,
 кѣ ера ш вѣскрѣкѣ апропѣе де свѣта Гофѣа ши ера стрѣнѣе
 кѣрѣцѣи ртрѣнѣса : трен рѣтѣнѣрѣкѣе ши трен мѣи, ши ера а
 тоатѣ лѣмѣкѣ фѣлѣософѣи ртрѣнѣсе адѣнѣте, де ле цѣнѣа 4 . дас-
 кали пѣнѣи де тоатѣ рѣцѣлѣпѣчѣюнѣкѣ, ши цѣлѣа фѣлѣософѣѣа тоатѣ
 ши адѣнѣкѣл скриптѣрилор елѣнѣнѣи кѣ крѣнѣнѣнѣи, ши вѣкѣа
 кѣ тотѣл, тѣтѣрѣрѣ арѣта шѣ-н лѣмина кѣ кѣвѣнтѣеле ка соарѣлѣе,
 кѣтѣ токѣа рѣшѣишѣи рпѣрацѣи нѣмѣнкѣ нѣ фѣчѣа фѣрѣж сѣатѣл
 ачѣлорѣа пѣринѣцѣи фѣлѣософѣи; шрѣ рпѣратѣл лѣв мѣатѣ нѣвѣи
 сѣ-н поатѣ рѣтоарѣе сѣ-н фѣе соцѣи спрѣ рѣлѣ лѣи чѣе фѣчѣа, чѣе
 ман вѣнѣе вѣрѣкѣ гѣнѣи вѣлатѣрѣ сѣлѣ вѣрѣкѣи принѣе стѣлѣе; дѣка вѣзѣ
 кѣ нѣмѣнка нѣ ва фѣлѣосѣи, ел адѣсе гѣжѣтѣежѣе вѣскѣте дѣмпѣрѣжѣрѣ
 де вѣскрѣкѣ, дѣчѣи арѣе пре ачѣн сѣнѣнѣи пѣринѣцѣи рпѣрѣнѣж кѣ
 кѣрѣцилѣе р вѣскрѣкѣ . Ѧ амарѣ лѣв кѣ сѣфлѣтѣе крѣнѣтѣе ши кѣ
 мѣнѣте де фѣларѣ вѣрѣжѣмѣше, кѣтѣж пѣгѣвѣж фѣчѣшѣи! кѣ ера
 аколѣе, ман скѣмпѣе де тоатѣе, ѡнѣ сѣнтѣокѣ мѣнѣнѣнѣтѣе де пѣнѣ-
 тѣе де шарѣе ши ера ртрѣнѣсѣ скриптѣра лѣи Ѧмирѣ : Илѣада
 ши Ѧдѣнѣа . Л знѣлѣе ачѣстѣа лѣв прѣдѣарѣж кѣ мѣнѣе царѣа
 грѣчасѣж пѣнѣж лѣнѣгѣж Царѣнѣградѣ . Ши дѣмѣи ачѣста лѣв кѣм-
 пѣнтѣе 25 де ани.

Despre Vasilie Machedoneanul.

Сѣ спѣнемъ пѣцинал де Басиліе, кѣ ера де ꙗ Македонїа, фечорѣ де ѡмени месери, ши фѣрж робенци де Шкѣн, ель сѣѡа цницѣ атѣнче, ши сечера мѣма лѣн ꙗ кѣмпѣ стѣпжнилорѣ, коконѣл зѣча пре мирице ши венїа ѡнѣ влѣтѣрѣ де-лѣ ѡмерїа, мѣмж-са'лѣ гонїа, ель ырж венїа, апон-л лѣсж, кѣ пречепѣ кѣ е семнѣ бѣнѣ; дѣка соси ꙗ врѣстж, елѣ-ши пѣржси манкж-са де се дѣсе ꙗ Цариградѣ ши се нѣими пре ла шамени де се хрѣнїа; ноапѣа дѣрмїа ла ѡ бесѣрекж анѣме свѣти Мокїе, атѣнче вени сѣѣнтѣл де грѣн прѣштѣлѣн : че дорми де нѣ те сколи сѣ баѡи пре ꙗпѣратѣл ꙗ касж? елѣ се скѣлж ши мѣрсе ла бесѣрекж де вѣзѣ ѡнѣ ѡмѣ спрѣтнгося кѣ неѣе мѣни грѣсе дѣрминдѣ пре пѣмжнтѣлѣ голѣ; лѣн и пѣрѣ ѡ ведѣре, дѣчи се тѣриж; лѣн и вени пѣнж а тѣри ыарж, шї-н спѣсе апон : чине доарме ачїа ел ва фн ꙗпѣратѣ; атѣнче мѣрсе де-л де-щептж ши-л дѣсе ꙗ касж-ш кѣ чисте (!) маре; ши авѣ прѣштѣл ѡнѣ фрате де слѣжїа ла ѡнѣ боѣринѣ маре де-лѣ кема Ѳеѡфилицѣ, дѣчїн дѣдѣрж ла боѣринѣ, елѣ-лѣ пѣсе комнѣ; атѣнче адѣсерж лѣн Мїханїа (ꙗпѣрат) ѡнѣ вѣднѣїѣ прѣ бѣнѣ дарѣ де ꙗ Мисирѣ, ши нѣ се афла нїме сѣ-лѣ поатж ꙗкѣлека, ырж Ѳеѡфилицѣ спѣсе кѣ аре ѡ слѣгж вѣрѣатж, ши фѣ атѣнчешѣ кематѣ Басилїе, дѣчи принсе калѣл де фѣрѣ ши-л ши ꙗкѣлекж ши алѣргж кѣтѣ-н фѣ вож; атѣнче-л пѣсе комнѣ маре ши кѣрѣндѣ соси ши постѣлнїкѣ маре, ши-л фѣарте юѣїа ꙗпѣратѣл, ши дѣчїа ꙗчепѣ а ѣри пре Барда . Мїханїа елѣ-ши пѣзїа жокѣриле ши берїле ши мѣꙗкѣриле; атѣнче вени ѡнѣ вѣстнїкѣ де-н спѣсе ꙗпѣратѣлѣн кѣ-н прадж Кѣржїманїн цара; ель дернїтѣ сѣ нѣ се спѣе боѣрїн ши сѣ нѣ пѣржсѣскж жокѣл, алѣргж де сѣѣрїмж ѡ ѡглнндж че ера фѣкѣтж де ѡнѣ фило-софѣ, дѣчи кѣтѣ врѣн кѣѣта ꙗтрѣнса тѣ врѣн кѣноаѣе фїе ден че латѣрн а тоатж лѣмѣк сѣ се врѣ рѣдїка ѡпн . Ѣ, небѣнїе, кѣтж пагѣбж фѣче Грѣчилорѣ!

Їтѣнчѣ дѣде Мїханїа ѡ неѣвнїкж а лѣн дѣпж Басилїе, анѣме Бѣдокїа, ши ѡ кѣнѣнж ꙗсѣши, ши-шѣ дѣде кѣнѣна де ꙗпѣржїце лѣ Басилїе сѣ фїе ꙗпѣратѣ . Ѣ датж жѣкж тоатж зѣа, сара вѣѣ де се ꙗѣжтж; ыарѣннѣ анѣме Басилїкннѣ лѣѣдж пре ꙗпѣратѣл кѣ : жѣкаши вннѣ асѣзѣ ши врѣтежнїши вннѣ калѣл ла алка; ель ера вѣтѣ де се вѣкѣрж ши-л дѣрѣн пре ачѣла кѣ пашмаѡн лѣн, ши-л пѣсе сѣ фїе ꙗпѣратѣ; Басилїе ста де прнвїа, ши кѣѣтж ꙗпѣратѣл кѣ амарѣ лѣ Басилїе;

аѣѣнче се спѣре ши аѣѣнж чатж ши се рѣднкарж аѣтр'ача
ноапте де ѣчисерж пре Мнѣанл, кѣ-лъ аѣларж маѣмѣрѣ де
вннѣ ла аѣчернѣтъ, дѣчи нѣ се пѣтѣ апѣра, че фѣж жѣ-аѣгѣтъ
аѣколѣ. Ши аѣ доминѣтъ Мнѣанл аѣпрѣвнж кѣ мѣмѣ-са 14 анн,
ѣрж аѣсѣши 11 анн, ши-л аѣгропарж ла мѣнѣжстирѣ че ѣ кѣма
Хрисополн, лѣ-аѣгж мѣмѣ-са; аша ѣра а лѣн Мнѣанлѣ вѣаѣа :
нѣман че ѣѣ ши мѣнка ши жѣка.

XXI.

1620.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de judecată.

(Jagi 7128.)

ѣѣ ѣѣмн (?) кѣсте ѣѣгѣк вел двѣрник долинѣн землн . н
ннѣоаре вел двѣрник ѣншнѣн землн . н двѣмнѣрѣ гѣм вел постѣл-
ник . н нѣѣѣжѣтко лѣгѣфѣт . н двѣмнѣрѣ лѣнѣ двѣрник гѣлѣтннѣ .
н ѣанѣко шѣтрѣр . н нннѣ ѣѣлѣрн ѣт двѣр гѣлнѣ ѣго мѣст.

ѣѣрѣм шн мѣртѣрнѣснм кѣ чѣстѣ скрнѣоаре а нѣастрѣ .
кѣм аѣ ѣннѣт аѣнаннѣтѣ нѣастрѣ . кѣлѣгѣрнѣ дѣла сѣѣнтѣ
мѣнѣжстнѣрѣ дѣла ѣѣмѣр . кѣ ѣн ѣаннѣс де мѣртѣрнѣ фѣкѣт де
трнѣан постѣлннѣл . ши с'аѣ пѣрѣт де фѣаѣцѣ аѣнаннѣтѣ нѣа-
стрѣ кѣ рѣсѣка кѣлѣдѣрѣшѣоѣ . сѣра лѣн трнѣан пост . прнѣтрѣ
сѣтѣл ѣлѣнѣчѣннѣн сѣ лѣк де мѣарѣ а жнжѣла че ѣстѣ а ѣѣнѣ-
тѣл дѣрѣѣѣѣѣлѣн . ши прнѣтрѣ доѣѣѣ фѣалѣн де ѣн де кѣтнѣр
аѣн дѣлѣл пѣскѣлѣн . знѣкѣндѣ кѣлѣгѣрнѣ . кѣ лѣѣс дат ши ѣѣ
мнѣлѣнт трнѣан пост . кѣ аѣел сѣт ши кѣ аѣѣлѣ доѣѣ фѣалѣн де
ѣн . прнѣтрѣ сѣфлѣтѣл лѣн ши а ѣѣпѣннѣкѣсн (!) сѣлѣ . ши сѣ лѣ
фѣакѣ(ѣ) пѣмѣнтѣ де ан аѣтра ан . ши аѣел ѣаннѣс ѣра фѣкѣт де
трнѣан пост . ѣрѣ рѣсѣка кѣлѣдѣрѣшѣоѣ . аѣ зѣс . кѣ аѣел сѣт
ѣстѣ днѣрѣпѣтѣ мѣшнѣ ѣн . ши сѣѣ ѣннѣт аѣн пѣртѣ ѣн . дѣчи н'аѣ
ѣрѣт сѣ-л дѣ кѣлѣгѣрнѣлѣр . дѣчи нѣн ам аѣтрѣѣат пре кѣлѣ-
гѣрнѣ : мѣн ѣѣнѣт аѣ пѣнѣ акмѣ аѣел сѣт . аѣ ѣа? ѣрѣ ѣн аѣ
зѣс : кѣ нѣ'л аѣ мѣн ѣѣнѣт . дѣчи нѣн ам сѣѣѣнт кѣ днѣрѣпѣл
ши ам зѣс рѣсѣкѣн кѣлѣдѣрѣшѣоѣ сѣ сѣ(ѣ) тѣѣмѣскѣ кѣ кѣлѣ-
гѣрнѣ . сѣ нѣ стрнѣ дѣрѣ фѣрѣаѣннѣ-сѣѣ . дѣчи рѣсѣка с'аѣ тѣѣмнѣт
де ѣѣнѣ ѣѣм ѣн . кѣ кѣлѣгѣрнѣн ши лѣѣс дат алѣѣ сѣт анѣмѣ
ѣрннѣкѣннѣн пре жнжѣѣ кѣ лѣк де мѣрн аѣн жнжѣѣ . аѣн ѣѣнѣтѣл

ишнлор . ши лѣѡ лѣсат ши ачѣле доѡ фалчи де вѣн ла кот-
нар . че ачест сат ѡсте дирѣптѣ кѡмпѣртѣрѣ лѡи трнфан
пост . дирѣптѣ . т . де талер . дечи кѣлѡгѣрѣн с'аѡ токмит . ши
аѡ лѡат ачест сат ши вѣлѣнчѣнѣн ѡѡ лѣсат ен . кѣчи аѡ фѡст
ши вѣндѡци . ши ачел запис че аѡ аѡѡт фѣкѡт де трнфан
пост . фнкѣ'а-аѡ дат кѣлѡгѣрѣн де'а-ам рѡптѣ . ши ѡи исписок
де ла радѡл вѡѡд ашишдѡре . ши с'аѡ токмит фндесине . ка сѣ
н'анѣѣ ман мѡлатѣ а пѣрѣ кѣлѡгѣрѣн пре рѣска кѣлѡдѣрѣ-
шѡле . ници ѡ пре кѣлѡгѣрѣн . че сѣ-ш цѣе ачел сат кѣлѡгѣрѣн
анѡме хрннканѣн кѡ лок де моар(ѣ) фн жнжѣа . ши ачѣле доѡ
фалчи де вѣе фн котнар ф пископ . ши сѣ факѣ паменте лѡи
трнфан пос . дмнѣзѣѡ ѡрте . ѡртѣ чине ва ман скорни пѣрѣ .
сѣ хѣе нѡртат де домнѡл дмнѣзѣѡ . ши де прѣчѣста манкѣ
ши де тоци свѣнцѣн . че сѣ хѣе трѣклѣѣт ши проклѣѣт ѡт га
ѡга амин . де ачѣѣста мѣртѣрѣнсим кѡ чѣѣѣтѣ скрисѡаре а нѡ-
стрѣѣ . пис ѡ ѡс вѣл . зѡки . ѡл . вѣ . днѣ .

XXII a.

1600—1625.

(Ms. Acad. Rom. Codex miscellaneus.)

(ПОВЕСТИ ЛДН ПДАМ ШН А БВВЕН.)

Călătoria lui Sith la rău.

Eva povestește:

.....**Д**КЛКЖ АДАМЪ ШИ СЪ ДЪСЕ. ШИ АФЛЖ ПРЕ АСИ
(АВЕЛ corect. marg.) ЧУНГАТ' ШИ НЪ-Й ЗІСЕ ЛЫИ КАИИ НЕМИКЖ. ПРЕ
КЪМЪ-Й ЗИСЪСЕ ЛЫИ АЧЕРЛА'. ШИ АДЪСЕ ПРЕ АВЕЛ ШИ-Л ПЪСЕ А
ЛОКЪЛ ЧЕ СЪ КІАМЖ РІВНЫ. АТУЧЛА НЖСКЪМ ПРЕ СНОВ. ШИ ЗІСЕЙ
КЖТРОЖ АДАМ : НЪ-Ц ПАЕ РЖВ ДОМНЛА' МІЕВ. КЪ ЕТЖ А ЛОКЪЛ
ЛЫИ АВЕЛ НЖСКЪМ АЛТЛА. ШІ-Н ПЪСЕРЖ НУМЕЛЕ ЛЫИ : СНОВ.

ПѢНЧА АДАМ СЪ РЖЕТИ ШИ ЗИСЕ : ТЪЧІ! ТЪ МЪЯРЕ . КЪ
СЪФЛЕТА МІЕС СЪ ЛПЩИНЪ ЛТРЪ МІНЕ . МРЖ СНО' ЗИСЕ : ДОМНАЛ'
МІЕС! ЕЪ МЪ ВОЮ ДЪЧЕ Л РАЙ . ШИ ДЕ АКОЛО ВОЙ АДЪЧЕ МЪРЕШ
ЧЕ . ВЕДЪ-ВЕРЙ ШИ ТЕ ВЕРИ ОДНУНИ .

Идам зисе : о фнїюле! кѣм съ ꙗтри тѣ ꙗ рѣн? нѣ аша . нѣ
аша . че пѣсѣ ꙗ протѣва рѣюлѣй ши пѣжнѣй . доарѣ кѣм-ва

НЕ ВА ДА ДЪМНЕЗЖЪ ДИН ПОМЪЛ МАСЛИНЪЛЪЙ СЪ ВЪЗЪ . КА ДОАРЖ
МН С'АРЕ МАН ПОТОЛИ БОАЛА.

ФЮЛ' СЪЪ СНО ЗИСЕ : ДЕ ЧЕ БОЛЪЩЙ . Ѡ ПЪРИНТЕЛЕ НОСТРЪ ?

ПДАМЪ ЗИСЕ : О ФЮЛЕ ! МАРЕ БОЛАЖ АМ . КЪНДЪ ГРИШЙ ЁЪ
ШН МАЙКА ВОАСТРЪ . АТЪНЧА ЗИСЕ ДЪМНЕЗЖЪ : АМЪАЦИ-СЪ-ВОР
СЪСПИНИЛЕ ТЪЛЕ ШН ПЪРЪРЪКЪ АТРЪ ГРИЖИ КА СЪ ПЕТРЪЧЙ . ДА-Ц' ВОИ
ЦЪЕ ОВ ДЕ БОАЛЕ . ЫНЪ . БОЛАЖ ДЕ ЫНЕМЪ . АДОАШ . БОЛАЖ ДЕ ШКЙ .
ДЪПЪ АЧЪКЪКЪ АЛААТЕ ТОАТЕ . ЪРЪ МАЙКЪЙ ВОАСТРЕ АЙ ЗИСЕ :
ПЪРЪРЪКЪ БЪРЪБАТЪЛ ТЪЪ СЪ ТЕ ВЪРЪАСКЪ . ШН КЪНДЪ ВЪРЙ МЪЦЕ
КОКОНЪЛ КЪ МОАРТЪКЪ СЪ ЦИ СЪ КЪМПАЖИЪКЪСЪ . ШН СЪ СКЪЛАЖ
СНОЪ ШН СЪ ДЪСЕ КЪ МАНКА СА А РАИ . ШН ВЪЗЪ ЁВЪА О ФЪАРАЖ
КЪМПАИТЪ ЧЕ СЪ КЪАМЪ ГОРЪГОННА , ГОНИИД ПРЕ ФЮ-СЪЪ СНОЪ ШН
СТЪТЪ ДЕ ЗИСЕ КЪТРЪ ДЪНСЪ : Ѡ ФЪАРАЖ ! НЪ-Ц' АДЪЧЙ АМИНТЕ .
КЪМ ТЪМ ХРЪЖИТЪ КЪ МЪЖИЛЕ МЪЛЕ . КЪМ КЪТЕЗЙ ТЪ ДЪШКИДЕ
ГЪРА ТА СПРЕ ШМЪЛ ЧЕ МЪСТЕ ФЪЖЪТЪ ПРЕ КИПЪЛ ЛЪЙ ДЪМНЕЗЖЪ ?
САЪ КЪМ ПОЦИ РЪЖИЖИ ДИИЦЪИ ТЪЙ АСЪПРА ЛЪЙ ? АТЪНЧА ФЪАРА
РЪСПЪНСЕ КЪТРЪ ЕВЪА ШН ЗИСЕ : Ѡ ЁВЪО ! ДИН ТИНЕ С'АЪ АЧЕПЪТ' .
КЪМ КЪТЕЗАШ ТЪ ДЪШКИДЕ ГЪРА ТА СПРЕ МЪЖИКАРЕ ЧЕ-Ц ЗИСЕ ЦЪЕ ДЪМ-
НЕЗЖЪ СЪ НЪ МЪЖИЖИЧЙ ? ДЕРЪПЪ АЧЪКА ШН ЁЪ ДЕ ВОЙ ВРЪКЪ ШН
ПРЕ ФЕЧОРЪЛ ТЪЪ ВОЙ МЪЖИКА . ЪРЪ ЕВЪА ЫНДЕ АЧЕПЪ А ПАЖИЦЕ
ГЛАСЪЛЪ ЁИ СЪ АЪЗИМЪ ДЕ ЛА РЪСЪЖРИТЪЛ' СОАРЕЛЪЙ ПЪЖИ ЛА
АПЪС . ШН ЗИСЕ ЁВЪА : О АМАРЪ МЪЕ ДОМЪЛЪ МЪЕ ! ДЕ АКМЪ ПЪЖИЖ
А ВЪКЪ . БАЖСТЪЖМА-МЪ-ВОР ТОАТЕ АНМЪИЛЕ . ШН АЧЕПЪ А ПАЖИЦЕ
АНАИИТЪ РАЮЛЪЙ . КЪ ФЮ-СЪЪ КЪ СНОЪ ШН-Ш' АРЪНКА ЦЪРЪЖИЖ А
КАПЪЛ' СЪЪ . ЪР АЧЕРЪЛ' АИ СЪ АРЪТЪЛЪ ЛОРЪ . ШН ЛЕ ЗИСЕ : ЧЕ СТЪР-
ГЪАЦЪ ? СНО' ЗИСЕ : ДОАМЪНЕ ! ПЪРИНТЕЛЕ МЪЕЪ МЪСТЕ БОЛЪНАВ . ШН ДО-
РЪКЪЦЕ ДЕ ДЪЛ'ЧАЦА РАЮЛЪЙ . ШН ПОФ'ТЪКЪЦЕ СЪ ВЪЗЪ ДИИ ПОМЪЛ'
МАСЛИНЪЛЪЙ . ДОАРЖ КЪМ-ВА И С'АРЕ МАИ ПОТОЛИ БОАЛА ЛЪЙ . ЪРЪ
АЧЕРЪЛ ЗИСЕ : О СНОЕ ! ПЪРИНТЕЛ(Е) ТЪЪ АДАМ НЪ АРЕ ЛЪКЪ . КЪЧЕ
КЪ С'АЪ АПРОПАИТЪ ЗИЛЕЛЕ ЛЪЙ КЪТРЪ МОАРТЕ ШН СВРЪШИТЪЛ
МЪ ВЪИИТЪ . ШН ФЪРЪМЪСЕ ДИН ПОМЪЛ ЧЕЛА ЧЕ ДИИТРЪЖИСЪ МЪЖИ-
КАСЕ АДАМ . ПЕНТРЪ КАРЕЛЕ ПОМЪ ФЪ ГОНИТЪ ДИН РАИ . ШН ДЪДЕ
ЛЪЙ СНО . СНО ДЪСЕ ЛА АДАМ . АДАМ ВЪЗЪ ШН КЪНОСКЪ ШН СЪСПИИЖ
ТЪРЕ ШН АПЛЕТИ КЪНЪНЪ . ШН-Ш' ПЪСЕ А КАПЪ . ШН ВЪЗЪ МЪЖНА
ЛЪИ ДЪМНЕЗЖЪ ЛЪЖИДЪ СЪФЛЕТЪЛ ЛЪЙ . ШН ВЪЗЪ ЕВЪА . КЪДЕА-
НИЦА КЪ АДАМ КЪДИИДЪ ТРЪПЪЛ ЛЪЙ АДАМЪ . ШН ВЪЗЪ ТРЕЙ
АЧЕРЙ ЦЪИИДЪ ЛЪМИИИ АПРИИСЕ А МЪЖИЛЕ САЛЕ . ШН КЪЪТЪ СНО
СПРЕ ЧЕРЙ . ШН ВЪЗЪ СЪФЛЕТЪЛ ЛЪЙ АДАМ СТЪЖИДЪ АПРОАПЕ ДЕ
ДЪМНЕЗЖЪ ШН МЪАЦИМЕ ДЕ АЧЕРИ СЪ РЪГА ПЕНТРЪ АДАМ . ШН
КЪНДЪ СЪ СКЪЛАЖ АРЪАГЪЛЪ МЪХЪАИЪ АТЪНЧА ТОЦЪ АЧЕРИ ТЪ-
КЪРЪЖ (! . КЪ-) . АТЪНЧА СЪ МАСТИВИ ДЪМНЕЗЖЪ ШН-Ш ТИИСЕ МЪЖНА

са де апѣкж 'сѣфлетѣл' лѣй адам . ши лѣжцѣ пре снѣтъ де
 лѣш трѣпѣл лѣй ши-л дѣсе . локѣл че съ кѣмѣ геросна плѣта
 ши кѣндѣ сѣпж гропж . лѣерѣл сѣмнж гропѣ . ши фѣ глас
 днн чѣрѣ де грѣн : адаме ! адаме ! . ел зисе : че есте доамне ? . дѣм-
 незж зисе : крѣз' спѣсѣ-ц-ам цне . кѣ днн пѣмжнтѣ ѣрѣ ши мрж
 л пѣмжнт' верѣ мѣрѣ . мрж пѣмжнтѣл (ѣн) зисе : ал' тѣш днн-
 тр'але тале цѣе адѣче де тоате ! . аша лгропарж пре адам кѣ кѣ-
 нѣна че ера л кѣпѣл лѣй . евеа кѣ глас смерѣтъ съ рѣга . кѣтрж
 лѣмнезж . ши грѣна : доамне . пѣринтеле мѣш ! . примѣще сѣ-
 флетѣл мѣш . ши аша дѣпж адам' а шасѣ зи плекж кѣпѣл съш .
 ши-ш дѣде сѣфлетѣл съш лѣй дѣмнезж . ши аколо лгропарж
 пре евеа лѣнгж фѣюл съш авел' . ши аколо крескѣ ѣн лемнѣ днн
 кѣнѣна че ера л кѣпѣл лѣй адам' .

Главж домнѣлѣн дѣмнезж ши мѣнтѣнторѣлѣн нострѣ
 Іс . Хс . лтрѣ вѣчн де вѣчѣй . амѣн .

XXII b.

1600—1625.

(Ms. Acad. Rom. Codex miscellaneus.)

Paleea.

Povestea lui Melchisedec (pag. 119—140).

.....Зисе дѣмнезж кѣтрж аврамѣ : . мѣтъ ѣв вой пѣне
 свѣтѣл мѣш кѣ тѣне лтрѣ тоатѣ рѣда де акмѣ ши пѣнж л
 вѣчѣй . ши те вой блсѣн пре тѣне ши верѣ фѣ блсѣнтѣ . ши де
 акмѣ лнанте нѣ ва фн нѣмеле тѣш аврам . че авраам ед фѣ
 нѣмеле тѣш . пѣнтрѣ кѣ пѣринтеле съ спѣне пѣринте а мѣате
 лѣмѣй . пѣринте алес ши пѣринте лнал'т . пѣнтрѣ кѣ пѣринте
 а мѣате лѣмѣй тѣм пѣсѣ пре тѣне . крѣще-те-вой ши те вой
 лѣмѣлѣй фѣартѣ . Че акмѣ л аснѣл тѣш . ши л вѣшмѣнте
 скѣмѣе де мѣате прецѣ . л пѣйне ши вѣнѣ ши вѣрѣюл амѣнж .
 ши те сѣе л мѣгѣра оамарѣй ши стѣй пре пѣатрж ши стрѣнгж
 де трѣй шрѣ : чѣче ѣн ! . чѣче ѣжн ! . чѣче ѣжн ! . ши ва ешн де-
 спре лѣтѣрѣ мѣгѣрей дѣспре мѣазж ноапте . ешн-ва ѣн шмѣ
 сѣлѣатѣкѣ . кѣ ѣнгиле де ѣнѣ кѣтъ . ши кѣ пѣрѣл кѣпѣлѣй ши

кѹ барба пѣнѣ ла пичоаре . ѡрж тѹ съ нѹ те спѣй де дѣнсь .
чи съ те скѡй съ тай ѡнгле лѡй . ши съ-н рѡзй пѣрѡль лѡй
ши съ-н дѡн пѣйне съ мѣнжиче . ши винъ съ бѣ . ши те вѣрй
вѣсѣн де джнсь ши верн фн вѣсѣнтѣ . :

Ичѣста Мелхиседек съ спѣне фѡрж де татж . фѡрж де
рѡдж : асѣмене асте фѣюлѡй лѡй дѡмнезжѹ . майка са съ кѣламж
салймѡль . пре нѡмел(е) четѣцѣй ей . ѡрж татж-сжѹ съ кѣламж
всѣдекъ . ши нжскѹ . в . фечорй . нѡмеле ѡнѡ седекъ . ши нѡмеле
челѡм-а-латѣ мелхн . ла аржтаре ерд ши ачѣм ши четѣтѣ лѡр(?)
всѣдекъ ера непотѣ лѡй неврѡдѣ . пентрѹ ачѣм съ сѣлѣшлѡнѡм ѡ
полѡте . де ла неврѡдѣ петрекѡрж ѡпжржциндѣ . асѣ енрѡнѡ ши
ѡпѣржцѣм вавилонѡлѡй . кѣндѣ фѹ ѡтрѣна де зѣле . зѣсе
всѣдекъ ѡпѣратѣ фѣюлѡй сѣѹ лѡй мелхн : фѣюле ! ел зѣсе : че вѣй
съ зѣчи пѣринте ? шѣй зѣсе : дѹ-те ла чѡрда вѡнлѡрѣ ноцри ѡ
галнѡй . ши-м' адѹ . ѡ . де ѡнѣчй ка съ ѡнѣгѣмж жрѣтѣж . марѣлѡй
крон дѡмнезжѹ . ши челѡра-л-ѡлѣцй кѣ ам нѣдѣжде дѡпѣ ачѣм
съ мѣрѡѣм ла ѡѡсте . Ичѣста дѣка лѡзи мелхѣй прѣвѣге
ѡтрѣча нѡлѣте вжндѣ съ плинѣскж сѡжѣва ши ѡвѣцжтѣра
пѣринтелѡй сѣѹ . ѡтрѣчѣ нѡлѣте ера лѡна фѡлѣте лѡминнатж .
ши стѣлѣле стржлѡчѣм фѡлѣте . ачѣста дѣка вѣзѹ мелхѣй съ
мѡрж . ши гѣндѣ ѡтрѣ снне зѣжндѣ : ѡх ! пре че лѡкрѡй фѡр
мѡасѣ ѡднхнѣцѣ дѡмнезжѹ . фжжжторѡлѣ а толѣ ! дѡче-мж-вѡй
де вѡй спѣне пѣринтелѡй мѣѹ . май вѣнѣ ачѣстѣм съ ѡнжлѣцѣмж
жрѣтѣж . декжтѣ вознлѡрѣ . челѡрѣ мѡцй . ши сѡрзй . ман вѣнѣ
съ адѡчем ши съ ѡнѣгѣм жрѣтѣж дѡмнезжѡлѡй черѣскѹ . Татж-
сжѹ дѣка лѡзи ачѣста съ мжнѣ . ши зѣсе кѣтрж джнсь кѹ
ѡѡржмжнтѣ : ѡѡрѣ-мж пре мѡрѣле мѣѹ дѡмнезжѹ . ка нѹ кѡм'ѣ
съ съ мжнѣ спре минѣ ши съ мѣ здѡвѡскж . ѡрж акѡм' те
вѡн ѡнѣм ши те вѡй да пре тнне жрѣтѣж гѡта дѡмнезжнлѡрѣ
мѣн кѣче кѣ адѡсѣш вѣклѣшѡгѣ спре минѣ ши спре дѡм-
незжн мѣн . :

Дѣчй дѡжндѣсж мелхн ѡ галнѡй . ѡр татж-сжѹ ѡтрж
кжтрж ѡпѣржтѣса салймѡ ши гржн : ѡтж ѡ гжндѣй ка пре
ѡнѡль днй фѣѡбрѣй нѡцрѣ сѣ-л ѡнѣгѣмж . ши сѣ-л джм жрѣтѣж
марнлѡрѣ дѡмнезжн . ѡрж ѡпѣржтѣса юѣм май вѣтѡбѣ пре
мелхѣй . декжт пре сѣдекъ . ши кѹ плѣнсь зѣсе : вѣзѣ кѣ вѣй
съ ѡнѣгй пре юѡнтѣ фѣюл мѣѹ ка сѣ-л дай жрѣтѣж дѡмне-
зжнлѡрѣ ноцри . ѡпѣратѣль зѣсе : съ нѹ фѣе лѡд . че съ арѡн-
кжм сѡрцй . дѣчй арѡнкарж ши кѣзѹ сѡлѣртѣ спре фѣюл ей чел'
май мнжѣ лѡнѣм мелхѣй . Иѡрж кѣндѣ цнѹ ѡпѣржтѣса кѣ вѣнѣ
мелхѣй днй галнѡй . зѣсе кжтрж фѣюл сѣѹ . сѣдекъ : ѡтж фѡр-

теле тѣх мел'хій ва съ моарж де мѣнне тѣтѣн-тѣх ка съ-л дѣ пре ас жнрѣж . че те скоалж де мѣрѣи атрѣ тѣм-пинарѣ лѣн . ш-й спѣне лѣи де тоате . съ фѣгж атр'алтж пѣрте . ка съ сж нзежвѣскж де гжндѣл тѣтѣн-сжѣ . дѣи съ скѣлж седек шн съ дѣсе атрѣ тѣмпинарѣ фрателѣи съх мел'хій . ѣрж аѣжратѣлж зисе кѣтрж пѣтѣрннчій сѣи шн кѣтрж тѣи бѣорѣи : штж ѣв гжндѣи . ка съ ѣвнги пре фѣюл мѣѣ чел маи тѣнжрѣ . адекѣ пре мел'хн . ка съ-л аналѣ жнрѣж : —

Шн дѣка лѣзнрж де ѣвнгиарѣ аѣжратѣлѣи . съ ѣвнрж тоѣи бѣорѣи съ-ш ѣвнги кѣте ѣи фѣчорѣ съ аналѣ жрѣве вознлорѣ . пѣнтрѣ ка съ аѣжрѣскж кѣвѣнтѣлж шн похѣта аѣжрѣтѣскж . (ш)рж седек дѣка тѣмпиннж пре фрате-сѣх мел'хій аѣи спѣсе лѣи де тоате кѣте фѣрж . шн а гѣбѣж дескѣлѣж мел'хн дѣпре калѣлж сѣх шн съ дѣзѣржжж де вѣшмжнтѣлж сѣх каре-л пѣрта шн-л пѣсе пре кал' . шн зисе кѣтрѣ фрате-сѣх мел'хн (correct. marg. : седек) : а калѣлж шн хѣинѣл(ѣ) шн ваменѣи . шн до-вѣнтоачѣлѣ шн те дѣ кѣтрж пѣрннтелѣ мѣѣ . ѣрж ѣв мѣ вѣн дѣѣе кѣ ачѣстж хѣннж че аѣм асѣпрж ѣнде ннмѣ мѣ ва ѣи . шн аколо вѣи пѣтрѣче . пѣнтрѣ ка сж скѣи де аѣм моарѣте амаж . седекѣ лѣш тоате кѣте фѣрж ла фрате-сжѣ мел'хн шн съ дѣсе а четѣте а салнмѣ кѣтрж пѣрннчій сѣи . ѣрж мел'хн стѣ де аскѣлѣ пѣлнѣл' шн тѣнжвнрѣ че съ фѣѣм а четѣте . пѣнтрѣ фѣчорѣи че вѣрѣ сѣ-н ѣвнги . шн ѣра гѣѣѣѣж мѣл'тж атрѣ тѣи ваменѣи . шн аѣзнрж фѣиште-чнне кѣте ѣи кокѣнѣ ал' сѣх . шн фѣрж де тѣи . п . де кокѣнн . шн стѣ де аѣиѣта пре аѣжратѣлж съ-ш ѣвнги фѣчорѣлж сѣх . съ-л фѣжж жнрѣж вѣзнлѣр . дѣпж аѣѣм съ-ш ѣвнги шн ѣи пре фѣчорѣи сѣи . ѣрж мел'хн стѣ а прѣтнѣѣ ѣѣѣѣѣн . а мжгѣра че съ кѣамж ѣлѣнѣлж . шн аѣѣн мжгѣре аѣи пѣсе мел'хій нѣмѣлѣ ѣлѣнѣлж че съ знѣе . маѣте . кѣче кѣ аколо аѣлж мнѣж . шн ѣѣи дѣрѣ . шн кѣзжндѣ тѣрѣвѣрѣѣ ѣѣѣѣѣн . ѣѣѣѣ шн кѣѣтж спре ѣѣрѣ . шн кѣ лѣкрѣмѣи ѣѣж пѣмжнтѣлж . сѣспннж фѣарѣте тѣре . шн аѣѣндѣ ѣѣѣи сѣи спре ѣѣрѣ . стрнжж аѣа : сѣнѣѣм та ѣѣи дѣм'нѣлж дѣмнѣзжѣ . ѣѣлѣ че аѣи фѣжжѣтѣ ѣѣѣѣл' . шн пѣмжнтѣлж . сѣдрѣлѣ шн лѣнѣ . шн стѣлѣлѣ . пѣре-м мѣе кѣ сѣнѣѣм та ѣѣи маи маѣре де кѣтѣ тоѣи дѣмнѣзжѣи . кѣ лѣкрѣннѣ тѣлѣ аѣѣе аѣжтарж пѣтѣрж та . дѣи де те ѣднх'нѣи спре тоате аѣѣстѣ . шн де вѣрѣ сѣ мж фѣѣн а фн шѣрѣѣлж тѣх . нѣ трѣѣѣ ѣѣѣѣрѣ мѣ . че мѣ аскѣл'тж а ѣѣѣл' аѣѣстѣ . кѣ сж пѣѣе ѣѣтѣтѣм кѣ вѣзѣи шн кѣ тоѣи ѣѣл че кѣрѣѣ аѣтр'жннѣи . (ш)и дѣка фѣ кѣвѣнтѣл' аѣѣстѣ . аѣѣш фѣ кѣтрѣмѣрѣ маѣре а ѣѣтѣтѣ салнмѣлѣи . шн

де нѣпрѣснѣ съ кѹтрѣмѹрѣ шн съ рѣсѣни тоатѣ четѣта .
 шн рѣгницн пѣмѣнѣла' пре тоѣн че петрѣча ꙗ четѣте . (м)ѣл'хн
 дѣка вѣзѹ ꙗфрѣкошатѣ ка ачѣа . съ мирѣ . шн съ темѹ де
 дѹмнезѹ ꙗжѣкторюа черюаѣ шн ал пѣмѣнѣлаѣ шн съ
 скѣла шн съ сѣи ꙗ мѣгѹра ѳамаѣей (!) . дѣколо съ погорѣ
 шн ꙗтрѣ ꙗ латѹрѣ мѣгѹрен дѣпре мѣазѣ-ноаѣте . шн петрѣѹ
 аколо . м . де ани . шн нѹ вороѣн кѹ оаменѣи . ниѣи шн де аколо .
 че ера де мѣнка мѣгѹр шн мѣре сълѣатѣкѣ . шн еа апѣ дѣи
 трѣи изѹорѣ . пѣнѣ кѣнд ꙗ трѣмне аѣраам кѣтрѣ дѣнсѣла .
 пре кѣм ꙗи зисѣсе аѣн домиѣла' дѹмнезѹ .

XXIII.

ca. 1625.

(Letopisnicii cǎrrii Moldovii, Vol. I. Iaşii 1862, p. 93 urm.)

Letopiseţul lui Ureche.

Дѹмниѣ цѣрѣжн Мѹладѹѣи шн вѣаца лѹр де
 Григорѣѹ Оѹрѣки . Ъѹрник мѣре ꙗ Мѹладѹѣа .

Предословіе.

Мѹаѣи скрѣнтѹри с'ѹ неѹнт де аѹ скрѣс рѣндаѣ шн по
 вѣстѣ цѣрѣжлѹр шн аѹ лѣсат изѹод пре оѹрмѣ, шн ѣѹне шн
 рѣле съ рѣмѣѣ ѣнѹриалѹр шн неѹцѣлѹр, съ ле хѣ чѣле
 ѣѹне де ꙗѣцѣтѹрѣ, ѣр чѣле рѣле ка съ съ поатѣ ѣѣри, шн
 съ съ соѹотѣскѣ, шн чѣлѹр ѣѹне съ оѹрмѣѣ . Шн аѣѣи пѣз
 мѣнѣ шн ꙗсѣмѣнѣ, шн скрѣнѣ, кѣм шн ѣѹ Григорѣѹ Оѹрѣки,
 карѣ ден мѣла аѣн дѹмнезѹ шн ал домиѣлаѣн мѣѹ ам ѣѹст
 Ъѹрник Мѣре, кѹ мѣлатѣ неѹонниѣ ам чѣтит кѣрѣнѣе шн изѹоа
 дѣле, шн аѣе ноастрѣ, шн чѣлѹр стрѣнѣе, шн ам аѣлат кап
 шн ꙗчѣпѣтѹрѣ мошнлѹр де оѹнде аѹ изѹорѣт ꙗ царѣ, шн
 с'ѹ ꙗмѣаѣѣт, шн с'ѹ лѣѣнт, ка съ нѹ съ ꙗнѣе аѣиѣ чѣн трѣ
 кѣѣи а тоате цѣрѣе; шн апѹн съ нѹ съ поатѣ ѣи че с'ѹ
 аѹкрат, съ съ асѣмнѣе хѣнѣлѹр шн дѣѣитоаѣлѹр чѣлѹр мѣте,
 шн ѣѣрѣ минѣте . ꙗчѣѹ оѹрмѣнѣ, шн мѣкар кѣ съ аѣлѣ шн
 де аѣѣи ꙗсѣмнѣе аѹкрѣрнѣе цѣрѣжн Мѹладѹѣѣи, апѣкатѹ-м'ам
 шн ѣѹ а скрѣѣре ꙗчѣпѣтѹрѣ, шн аѣаѹсѣла, мѣи апѹн шн скѣѣѣрѣ,
 карѣ съ ѣѣе кѣ аѹ ѣѣнт ꙗ знѣлѣе ноастрѣ, дѹпѣ кѣм аѹ ѣѹст

ртѣюл цѣрѣи ши пѣмжнтѣлѣи нострѣ а Молдавѣи . Къ кѣм съ тѣмплаъ де сѣрг ши адаѣе похѣюл апѣи, ши ыръ ши де сѣрг скаде ши съ рѣшѣннѣзъ, аша с'аѣ адаѣс ши Молдѣа, каре ман апон де ла алте цѣри с'аѣ дескѣлекат, ши с'аѣ лѣцѣт де сѣрг ши фѣръ де зѣваѣъ . Ичеле черкѣнд ле ам рѣрѣпѣат къ неѣоннѣцѣ, къ нѣ нѣман летописѣцѣл нострѣ, че ши кѣрѣи стрѣнне ам черкат, ка съ пѣтем афла адеѣърѣла, ка съ нѣ мѣ афлѣ скрѣнтѣр де кѣвинте дешарте, че де дрѣпте; къ лѣтописѣцѣл нострѣ чел молдавѣинеск аша скрѣе де пе скѣрт, къ ниче де вѣаца Дѣмнѣлѣр каре аѣ фѣѣст тѣатѣ кѣрма нѣ алѣѣе, не кѣм лѣкрѣриле ден лѣѣнтрѣ съ алѣгѣъ, ши пе скѣрт скрѣнѣд ши рѣемнѣнд де ла рѣѣпѣт пѣнѣ ла домнѣа лѣи Пѣтрѣ Вѣд(ѣ) Рѣреш, ши с'аѣ стѣнс; къ де аиче рѣѣѣче н'аѣ ман скрѣс ннменѣ . Ниче еѣте а съ мнрѣре, къ скрѣнтѣрѣи ностри н'аѣ аѣѣт де ѣѣнде стрѣнѣе кѣрѣ; къ де ла лѣкѣнторѣи де'нтѣю н'аѣ афлат скрѣсорѣи, къ н'аѣ лѣсат, ка неѣе ѣамнѣи неаѣѣзѣц, ши ман мѣлат проѣи ши некѣртѣрѣри, че ши ѣи аѣ скрѣс ман мѣлат ден ѣасне ши ден поѣѣѣи, че аѣ аѣзѣт ѣнѣла де ла алѣѣла . Ёар скрѣсорѣи стрѣннѣлѣр скрѣѣ прѣ лѣрг ши де аѣѣнс, каре аѣ фѣѣст рѣѣвинтѣри ши хѣрѣннѣ нѣ нѣман але сѣле съ скрѣе, че ши чѣле стрѣнне . Ши де аѣѣѣ лѣѣнд мѣлате, ши лѣпнѣндѣ-ле къ але ноаѣстре ѣрѣѣмн потрѣвинѣ, ши ам скрѣс аѣѣѣст лѣтописѣц, кареле ши де нѣ съ ѣа потрѣви пе ла мѣлате лѣкрѣи, чел че ѣа хѣи кѣ минте, гѣндеѣскѣ, къ нѣ ми ѣа ѣннѣн; къ де мѣлате ѣри ѣмѣла рѣѣѣѣи чѣле че ѣѣде къ ѣкѣи сѣн нѣ поате съ ле пѣе пе рѣнд, ши мѣлате змнѣнтѣѣе . ши аѣ спѣне ман мѣлате, аѣ ман пѣѣнне; дѣр чѣле де де'мѣлат ши рѣѣѣфлате де атѣѣѣ ѣрѣѣмн де анн ! Че ѣѣ кѣм ам афлат, аша ам аѣртѣт .

Григорѣ Оѣреки;

Бѣрѣник мѣре.

Кап . ѣ .

Petru Vodă bate oștile lui Cazimir.

Домнѣа фѣѣѣриѣлѣр лѣи Стефан Вѣдѣ ѣелѣи де'нтѣѣѣс .

Иѣѣѣст Стефан Вѣдѣ аѣ аѣѣт дѣн фѣѣѣри, кѣм с'аѣ помѣнѣт ман сѣс, пре Стефан ши пре Пѣтрѣ; карѣи дѣпѣ моарѣѣѣ тѣѣѣѣннѣсѣѣ причнѣндѣ-се пѣнтрѣ домнѣе, аѣ фѣѣѣѣѣт Стефан, фѣрателе чел ман мѣре, ла Кѣзѣмнѣр краѣѣл лѣѣѣѣск, похѣнѣд аѣѣѣѣѣр ѣмпрѣтѣѣѣа фѣѣѣѣѣннѣсѣѣ лѣи Пѣтрѣ, ши сѣ-н се плѣѣе

кѣ тоатѣ цара . Иръ Петръ кѣ ажѣтор дела Оуиуѣри аѣ апѣкат
цара . Ирѣндъ Казимиръ , краиѣл лешеск , ка съ доѣндѣкскѣ цара ,
ши съ фѣе пре воѣ лѣи Стефанъ Бодѣ , шѣ дат властѣ , ши аѣ
ртратъ р цара , р зи ртѣи а лѣи юлѣе . Ши рнтѣи рн мерѣк
кѣ нѣрок ; ирѣ ман апон шѣ амѣцнт ан ностри , де шѣ бѣгат
ла кодрѣ , фѣиндъ копачѣи рѣцѣнаци пре лѣнгѣ дрѣм , шѣ сѣрпат
асѣпра лѣр , оунде кѣци нѣлѣ перит де копачи шѣ прѣис вѣи , пре
карѣи ман апон шѣ рѣскѣмпѣрат краюѣ Казимиръ . фост-аѣ ртре
ачести рѣи шамѣни марн : Зенгнѣв ши Тѣнчѣнски , фѣчѣрѣл воѣко
дѣлѣи де Кракѣѣ , ши трен стѣкѣри а трен Боѣвози : а Кра
кѣѣлѣи , ши а Гандомирѣлѣи , ши а Лѣвѣѣлѣи , ши ноѣ стѣ
гѣри воѣрѣци . Ирѣ антописѣцѣл нострѣ де фѣчѣрѣи лѣи Стефанъ
Бодѣ , че поменнѣм ман сѣс , немнѣкѣ нѣ скрѣе , че зичѣ кѣ дѣпѣ
домнѣл лѣи Стефанъ Бодѣ аѣ домнитъ Югѣ Бодѣ , апон Пѣ
ѣандрѣ Бодѣ , карѣе се ва поменнѣм ман жѣс . Ирѣ нон нѣам
лѣсат съ нѣ рѣсѣмнѣм ничѣ де фѣчѣрѣи лѣи Стефанъ Бодѣ ,
пѣнтрѣ кѣ поатѣ съ фѣе адѣѣѣратъ , кѣ нѣ пѣртнѣиѣше кронн
карѣл Бѣелскѣе алѣр сѣи , че скрѣе потнѣкаѣла че аѣ пѣтрѣкѣт
Стѣфанъ Бодѣ кѣ ажѣторѣл Лѣшнѣлѣр , де аѣ перит кѣ тоѣцѣи .

Кап . ѣѣ .

Proclamarea lui Ștefan cel mare de Domn al Moldovei.

Кѣндъ сѣлѣ стрѣис цара ла лѣкѣл че се камѣ Дирѣптѣте ,
ши аѣ рѣдикатъ Домн пре Стефанъ Бодѣ .

Стефанъ Бодѣ аѣ стрѣис воѣрѣи ши марн ши мичи , ши
алѣтѣ кѣрте мѣрѣнтѣе , рѣпрѣнѣ кѣ Теоктѣистъ Мѣнтрополѣнтѣл ши
кѣ мѣлѣи кѣлѣгѣри , ла Дирѣптѣте , ши шѣ рѣреѣат пре тѣци :
естѣ кѣ воѣ тѣтѣрѣр съ лѣ фѣе домнъ ? Пѣѣнче тѣци кѣ оуи
гласъ аѣ стрѣгатъ : „А мѣлѣи аннѣ дела дѣмнѣзѣѣ съ домнѣиѣи .“
Ши кѣ воѣ тѣтѣрѣр лѣлѣ рѣдикатъ домнѣ , ши лѣлѣ помѣѣзѣнтъ
де домнѣе Теоктѣистъ Мѣнтрополѣнтѣл . Ши де аѣоѣлѣ аѣ лѣоѣтъ
Стефанъ Бодѣ скипѣрѣл цѣрѣи Молдовѣи , ши аѣ мерс ла скаѣ
нѣл домнѣск ла Бѣчѣкѣѣ .

Дѣѣи Стефанъ Бодѣ гѣтѣндѣ-се де ман марн лѣкрѣри съ
фѣакѣ , нѣ черкѣ съ лѣшеѣ цара , че де рѣсѣоѣе се гѣтѣи , кѣ аѣ
рѣпѣрѣнтъ шѣѣи салѣ стѣкѣри , ши аѣ пѣс хѣтноѣи ши кѣпнѣ
тѣи , карѣ тоатѣ кѣ норѣк шѣѣ вѣнитъ .

Bătălia de la Podul înalt la Vaslui.

Де вестита извѣдѣа а лѣн Стефан Бодѣ кѣ Тѣрчин ла Подѣла^лна^ллт ла Баслаю.

А анѣла, ^зцѣпъ Сѣлтан Мехмет, а^лпѣратѣла тѣрческ, а^лтр'армѣнд^л вастѣ, ^рк де шамени, ши вастѣ тѣтѣрѣскѣ ши мѣнтенѣскѣ, съ мѣргѣ кѣ Радѣла Бодѣ, аѣ тримис асѣпра лѣн Стефан Бодѣ. И^лрѣ Стефан Бодѣ аѣвѣнд вастѣ гата, ^м ши Лѣши че-н вѣнисѣ а^лтр'аютор кѣ Бѣчѣцки, ^ѣ де ла Казимир краю, ши Оу^лнгѣри че-н доѣвѣндисѣ де ла Мѣтѣаш, краю^л оу^лнгѣриск, ^ѣ лѣѣш^лт ананите дин сѣс де Баслаю ла Подѣла^лна^ллт; пре карѣн ^{мѣ} вѣрѣнт Стефан Бодѣ, нѣ аша кѣ вѣтежѣла, кѣм кѣ мѣщѣршѣгѣла; кѣ а^лтѣю аѣ фѣшт аѣѣцат дѣѣш фѣшт пѣржолит ^{мѣ}рѣа пѣсте тѣвт локѣла, дѣѣш сѣлѣнт ка^лин тѣрчилѣр чѣн цѣн-гашин, ши апон аю^лтѣнд ши пѣтѣрѣк чѣѣ дѣмнезѣскѣ, кѣм се вѣра токми вѣла лѣн дѣмнезѣш кѣ а шаменилѣр, аша ^{мѣ} кѣпринс пре Тѣрчин ^ш негѣрѣ, кѣт нѣ се вѣдѣк оу^лнѣла кѣ алѣла. Ши Стефан Бодѣ токмисѣ пѣцѣинен шамени диспре лѣнка Бѣрладѣла^лн, ка съ-н амѣѣрѣскѣ кѣ вѣчюне ши кѣ трѣмѣйце, дѣнд семн де рѣзѣю. И^лтѣнче вастѣк тѣрчѣскѣ, а^лторкѣндѣсе ла глаѣѣла вѣчюнелѣр, ши а^лпѣдекѣндѣ-н ши апа ши лѣнка, ши акопериндѣ-н ши негѣра, тѣла ши сѣѣрма лѣнка съ трѣкѣ лаглаѣѣла вѣчюнелѣр. И^лрѣ дин дос ^{мѣ} лѣвѣнт Стефан Бодѣ кѣ вастѣ токмѣтѣ а. ^ѣ. Зилѣ а лѣн Генарѣе, оу^лнде нѣче вѣра лок де а-шин токми^лре вастѣ, нѣче де а се а^лдерѣптарѣ; чѣн аша ^н а^л-дѣсине тѣиндѣ-се, мѣлѣн аѣ перѣнт, ши мѣлѣн принсѣрѣ вѣн пѣдѣстрѣме; чѣн пре а^лчѣла пре то^лцѣн ^{мѣ} тѣлат, оу^лнде пѣ оу^лрмѣ мѣвѣлѣ де чѣн мор^лцѣн аѣ стрѣнс, ши мѣлѣн пашин ши сѣнѣѣцѣн аѣ перѣнт; ши пѣ фѣчѣрѣла лѣн Исѣн-Паша дѣпѣ че-л'аѣ принс вѣѣш, л'аѣ самѣозѣнт, ши пѣшчѣлѣ лѣѣш доѣвѣндѣнт, ши стѣгѣри ман мѣлатѣ де оу^лна сѣтѣ аѣ лѣат.

Дакѣ ^{мѣ} вѣтѣѣт пре Тѣрчин аѣ лѣолат а^лн цѣс де ла Подѣла^лна^ллт пѣн пѣдѣрѣе, ши аѣ ^{мѣ}шѣнт оу^лнде пѣрчѣдѣе апа Гмѣлѣн, а^лн цѣнѣтѣла Тѣтовѣн; аколо а^лн лѣѣѣк лѣор аѣ дат лѣѣдѣ лѣн дѣмнезѣш, кѣ с'аѣ вѣзѣѣт ^{мѣ}шѣнц ла лѣме.

И^лр Стефан Бодѣ порнѣнтѣс'аѣ дѣпѣ дѣнѣшѣн кѣ Молдовѣнѣн сен. Ши ачѣн, ^ѣ де Лѣшин, ши аѣ гѣнѣнт пѣ Тѣрчин пѣнѣѣ ^{мѣ}шѣ трѣкѣѣт Гѣрѣтѣла ла Юнѣшѣнѣн, ^шнде се камѣ вѣдѣла Тѣрчилѣр ши пѣнѣѣ асѣѣѣн. Ши аколѣ дѣѣсѣпра Гѣрѣтѣла^лн, ла мѣвѣла чѣѣ марѣ а Текѣчюла^лн аѣ одѣнѣнѣнт трѣн зилѣ. Ши ^{мѣ}шѣ вѣнѣнт вѣсте дѣла Старѣстѣн дѣла Крѣчюна че-н зѣнкѣ акмѣ Пѣтна, кѣ Радѣла Бодѣ вѣне кѣ ^{мѣ}шѣн асѣпра лѣн Стефан Бодѣ, фѣѣрѣ

весте . Шн антрнстѣндѣсе Стефан Бодѣ, кѣ чинѣ авѣ кѣ ан сен, аѣ рѣпезнт ла шѣнн дѣн стрннѣ дѣ сѣрг . Ятѣнче аѣ соснт шн Шендрѣ Хатманѣл кѣмнатѣл лѣн Стефан Бодѣ, кѣ о самѣ дѣ шѣн че аѣ фост рѣмас лѣнапѣн; шн лѣдатѣшн шн Костѣ Пахарннкѣл кѣ алте шѣн, че гѣннсе пре Тѣрчн дѣн трекѣсе Сиретѣл, аѣ соснт . Шн авѣнд еѣкѣрѣ Стефан дѣ ан сен, кѣм се аѣларѣ тоцн прецѣор ел, ла лок дѣ нѣвѣне шн дѣ грнжѣ, лѣдатѣ аѣ рѣпезнт пре Шендрѣ Хатманѣл лѣнаннтѣ шѣн мѣнтенѣшн, кѣ пѣцннтен слѣжнтѣорн, ка л кнп дѣ стражѣ . Шн дѣнд дѣ шастѣ Радѣлѣн Бодѣ, фѣрѣ енрѣнцн дѣ Мѣнтеннн; шн аколо аѣ пернт шн Шендрѣ Хатманѣл, ман цѣс дѣ Рѣмннк, оѣнде мѣлат с'аѣ помѣнтт мѣвнла Шендрѣн; шн л'аѣ дѣс дѣ л'аѣ лнгрѣпат л енѣрнка днн Долѣшн лѣнгѣ татѣсѣѣ.

Лѣнцѣлѣгѣнд Стефан Бодѣ, кѣ аѣвѣрат Радѣл Бодѣ кѣ шастѣ са лн еннѣ аѣѣпра, Гѣнарѣ лн гѣ знѣе, аѣ трекѣт Сиретѣл, шн ман сѣс дѣ Рѣмннк шн аѣ дат рѣзѣѣо енѣтежѣе, шн дѣ тѣмѣе пѣрѣнлѣ мѣлатѣ вѣрсѣре дѣ сѣнѣе с'аѣ фѣкѣт . Шн кѣ вѣрѣк лѣн Дѣмнѣзѣѣ рѣмас-аѣ нѣзѣнда ла Стефан Бодѣ, шрѣ Мѣнтенѣн пердѣрѣ рѣзѣѣѣл . Дат-аѣ Стефан Бодѣ вѣѣе шѣн салѣ сѣ праѣе л трѣн знѣе кѣт вѣр пѣтѣ л цѣра Ромѣнѣскѣ; шн прѣдѣнд шѣннн аѣѣс-аѣ мѣлатѣ довѣндѣ . Шн зѣѣѣѣннд Стефан Бодѣ аколо пѣнѣ л се стрннѣѣре оѣнлѣе тоатѣ, аѣѣкѣнд шн пре мѣлѣн днн вѣѣѣрн цѣрен Ромѣнѣнцн, шн алѣн шѣмѣнн дѣ фѣрѣнтѣ, аколѣ аѣ пѣс пре ан сен вѣѣѣрн шн шѣмѣнн дѣ чннстѣ дѣ аѣ вѣрѣвнт шн аѣ токмнт, дѣ аѣ дѣспѣрѣнт днн Мнлѣѣѣл чѣл марѣ ш партѣ дѣ пѣрѣѣ дѣ еннѣ пѣ лѣнгѣ Оѣѣѣнцн, шн трѣчѣ дѣ дѣ лн апѣ Пѣтнѣн, шн ачѣла пѣнѣ аѣтѣзн ѣстѣ хѣтар цѣрен Молѣѣѣн шн цѣрен Ромѣнѣнцн . Яѣр ман нѣнтѣ ѣра прнчѣ лѣнтѣе амѣндѣѣѣ цѣрнлѣ; кѣ цѣѣра мѣнтенѣскѣ вѣра сѣ фѣѣ хѣтарѣл сѣѣ пѣнѣ лн апѣ Трѣѣѣшѣлѣн, шрѣ Молѣѣѣннн нѣн лѣсѣ, пѣнѣ аѣ вѣрѣт Дѣмнѣзѣѣ, дѣ с'аѣ токмнт ашѣ . Шн аѣ лѣѣѣт Стефан Бодѣ чѣтатѣѣ Крѣчѣѣѣнѣ кѣ цннѣт кѣ тот, че се кѣмѣ цннѣтѣл Пѣтнѣн шн л'аѣ лнпнт дѣ Молѣѣѣѣ, шн аѣ пѣс Пѣркѣлѣлѣн сѣн пре Бѣлѣчѣ шн пре Іѣан.

Ятѣнче лѣнтѣркѣндѣсе Стефан Бодѣ, шн мѣргѣнд пре апѣ Бѣрлѣдѣлѣн лн сѣс, шн пѣѣкѣндѣн лѣѣл лѣнтѣе Бѣрлѣд шн лѣнтѣе Бѣслѣѣѣ, лѣнтѣѣ ачѣ лѣѣдѣ шн еѣкѣрѣн дѣ нѣзѣндѣ кѣ норѣк че аѣ енрѣнт пре Тѣрчн шн пре Мѣнтеннн, аѣ лнчѣпѣт л знѣдѣре енѣрнка сѣѣнтѣлѣн Іѣѣан Прѣднтѣчн лн тѣѣрг лн Бѣслѣѣѣ, дѣнд лѣѣдѣ лѣн Дѣмнѣзѣѣ . Пре ѣрмѣ аѣ фѣкѣт шн кѣсе долѣнѣнцн, кѣм се кѣѣѣскѣ шн пѣнѣ аѣтѣзн . Шн шѣднѣнннд

Стефан Бодъ аколо кѹ шѣинае сале, ши рѣвинна кѹ невоиницѹ а се зидире енсерика, ши алте лѹкрѹри че аратѹ кѹ аѹ фѣкѹт ман пре ѹрмаѹ ши анторкѣндѹ-се ацѹторѹа краюлѹи лѹшеск кѹ мѹлатѹ добѣндѹ, аѹ тримис Стефан Бодѹ солѹи сен, де ѹѹ аѹс аз стѣгѹри, арѣтѣнд витежиа чѣѹ фѣкѹт, ши ѹѹ мѹлаце-мнт де ацѹтор.

Кап . ѿг.

Pribegirea lui Ureche Vornicul.

Кѣнд аѹ приеѹнт ѹреки Логофѣтѹа.

Ѕницѹлигѣнд ѹреки Логофѣтѹа де веннрѣ лѹи Йрон Бодѹ ши де поронка че тримесѹсе преи Опрѣ Йрмашѹа, нѹ кѹтезѹ сѹ-л аѹепте ѹи цѣрѹ ѹѣинна кѹтѹ гроазѹ ши рѣѹтѹици фѣ-кѹсѹ ман наннте ѹи домнѹа динтѹи, ши акѹм а доа оарѹ ман де маре казие се ва апѹка . Че дака с'аѹ аѹезат Опрѣ ла одѹиле дѹрѣбанилор, афѣлѣнд ѹреке време ши кале дѹшкисѹ де а се депѣртаре ши де а ѹишре дин цѣрѹ, аѹ ѹневѣцат пре газда са, чинне ва . ѹнтреба а доа зи де дѹнсѹа, сѹ спѹе кѹ с'аѹ аѹс акасѹ ла Кѹрлингѣтѹрѹ.

Ѕтѹнче ши ноаптѣ тоатѹ ноаптѣ ши зноа адоа зи тоатѹ зноа, фѹгѣнд аѹ трекут пре ла Горока ѹи цара Лѹшѣскаѹ . Йр а доа зи сара Опрѣ Йрмашѹа аѹ мерс ѹр ла газда лѹи ѹреки Логофѣтѹа сѹ се сфѣтѹѣскаѹ, ши нѹ-л'аѹ афѣлат; дѹчи аѹ вѣзѹт кѹ л'аѹ ѹишѣлат . Ѕндатѹ аѹ кнемат пре алицѹ карѹи с'аѹ тѹмплат аколе ши аѹ рѣпезит кѹ кѹрци ѹи тоате пѣрциле сѹ принзѹ марѹиниле . Йр дакѹ аѹ ѹницѹлис кѹ ѹреке аѹ трекут Нистрѹа, ши с'аѹ депѣртат, н'аѹ ман аѹѹт че-и фаче, че с'аѹ аѹезат де аѹ цинѹт скаѹнѹа пѣи ла веннрѣ лѹи Йрон Бодѹ.

Йрѹ ѹреки дакѹ аѹ трекут Нистрѹа, ѹндатѹ аѹ мерс ѹнде ѹра алицѹ боеѹри приеѹи, де аѹ аѹептат сфѣршнтѹа лѹ-крѹлѹи.

XXIV.

1626.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de judecată.

(Târgu-Jiu 7134.)

Нон пѣркѹлаѹи деѹ трѣгѹа жѣюлѹи . анѹм(ѣ) герге и стоика пост . и деѹа жѹдеѹа кѹ . ѹѹ . пѣргари скрѹс-ам ачаст(ѹ) а но-

астрѣ карте се с(ѣ) цѣе кѣм аѣ венит мнѣш лог . нанитѣ
ноастрѣ де с'аѣ пѣрѣт кѣ рад(ѣ)л дѣмѣш пѣнтрѣ ѣн кал ал
впре ал попѣн . кѣм аѣ фост аѣт мнѣш лог . ѣ . вачн
кѣ вѣцен пѣнтрѣ ш дѣтѣрѣе че аѣ фост пѣтѣнт мнѣш радѣ-
лѣн (! -дѣ-) . шр радѣл аѣ аѣт калѣл впре . де л'аѣ дат лѣ дѣ-
мнтрѣ пост . корѣскн . шн герге пост . че аѣ фост енѣрѣн де
рошн . дѣче аѣ дат радѣл аѣл кал . пѣнтрѣ ѣг . г . де а лѣн
ѣѣнѣ вое . шн аѣ знс кѣм аѣ фост сѣ де впре аѣен ѣанн . шн
аѣ аѣт аѣеле . ѣ . вачн дѣла мнѣш лог . шр акѣм аѣл кал аѣ
пернт . дѣчн мнѣш лог . аѣе неѣе де впре . . . . аѣ венит де
с'аѣ апѣкат де радѣл . шр радѣл ѣѣ спѣс кѣ гѣра лѣн . на(нн)те
ноастрѣ(!) . кѣм аѣ дат аѣл кал ал впре . л мѣна аѣ корѣскн .
дѣрѣптѣ аѣеѣ нон лѣкѣ ам жѣдѣкат кѣ тоѣ ѣтѣрѣнн шрѣшѣ-
лѣн . кѣм сѣ марѣгѣ радѣл се с(ѣ) пѣрасѣкѣ кѣ впре . пѣнтрѣ
кал . дѣчн аѣ лѣрат радѣл л кѣзѣшѣ де аѣ пѣс пѣ станѣшѣ
грама . кѣзѣш . кѣм ѣа мѣрѣе радѣл . де се ѣа пѣрѣ кѣ впре .
шр кѣ мнѣш сѣ н'анѣѣ неѣе ш траѣѣ неѣе впре неѣе радѣл .
аѣаст(ѣ) скрѣем . пис . мѣца . мѣрт . г . дѣнѣ . ѣѣлѣт , зѣрад .
дѣм . жѣтѣцѣлѣ.

XXV.

1626.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Jasí 7136.)

Ѣѣ мѣнѣнѣл ч'ам фост пѣркѣлаѣ . шн кѣ ѣупѣнтѣс(ѣ)
мѣк анѣелѣна . скрѣем шн мѣртѣрѣнѣем . кѣ чѣст запис ал ностѣрѣ .
кѣм нон де ѣѣнѣ ѣоѣ нѣастрѣ . де неѣе неѣонѣе . неѣе лѣнпре-
сѣраѣе . нѣѣм скѣлат . ш'ам ѣѣндѣт . дѣрѣптѣ ѣѣенѣ а нѣастрѣ .
ч'ам аѣѣт кѣмпѣрѣтѣрѣ дѣрѣптѣ . ѣѣмѣтѣте де сѣт анѣѣе
ѣѣѣѣѣѣнн пре жежнѣ . лѣн ѣѣнѣтѣл дѣроѣоѣюлѣн . кѣ ѣѣенѣ (?).
кѣ лѣкѣ де мѣлѣрѣ . кѣ лѣкѣ де хѣлѣѣѣѣѣ . лѣн панѣ ѣнѣтѣр-
нѣкѣл . дѣрѣпт н ѣон . шн дѣрѣпт ѣ вачн кѣ ѣнѣен . шн дѣ-
рѣпт н шн кѣ мѣен . пѣнтрѣ т ѣг . с'аѣ соѣотѣнт . шн с'аѣ
преѣѣнт . прѣнтѣр'аѣѣе датѣѣѣм шн тоѣте дѣрѣѣѣѣе шн тоѣте
алѣ мѣѣѣ . че ам аѣѣт де кѣмпѣрѣтѣрѣ лѣн мѣна лѣн панѣ
ѣнѣтѣрнѣкѣл . пѣнтѣр'аѣѣе сѣ-н хѣѣ лѣн . кѣ тот ѣнѣтѣл де

астъзи нанте . еѡ нѡ ман ам нече w трѣкѣ . ꙗн токмала
ноастрѣ аѡ фост ннат манѡлѣ . ши аргирѣ . ши полефрѣне .
ши матно . ман маре креденцѣ нѣм пѣс тоц печецеле . ка съ с(ѣ)
ѡѣ . ши кѡ кас(ѣ) кѡ тот . ш'аѡ фост ши малкоч сѡжѣрюа
ꙗн токмала ноастрѣ .

ѡ мс вѡто , зрѡз ап . ѣ .

Кожогѣ .

XXVI.

1631.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(JasI 7139.)

Ѳдекѣ нон неѡла провата ши еѡ мне маврики . ши ан-
ѡмѡ . скрѣм ши мѣртѡрнсим нон кѡ чест запис аа нострѣ
кѡм нон де еѡнѣ воѡ ноастрѣ . скѡлатѣ-нам де ам вѡндѣт . w
ѡѡмѣтате де сат анн вѡнчѣни де пре жижи партѣ де ѡос .
кѡ хѣлѣѡеѡ еѡн . кѡ моарѣ гата . ꙗнтр'апа жижѣн . ши кѡ кѡр-
ѡи еѡне . ши кѡ фѣнаѡи . ши кѡ тот вѡнтѡл . ачаста w ам
вѡндѣт дѡмн-сале логофѣтѡлѡи чѡлѡн маре гѡнген . дерѡпт
доѡѡ сѡте де галѡени де аѡр . че ачаста ѡѡмѣтате де сат . фо-
ст-аѡ дирѣптѣ кѡмпѣрѣтѡрѣ . аѡи пѡниѡларѣ вѡстѣрниѡл .
ши нѣѡ фост нѡѡѡ пѡнѣ вѡстѣрниѡл . кѡ кѡтѣ-ѡа самѣ де
ѡани дѡтор . дѣч дѣка н с'аѡ прилежит моарте . ши нѡ ни с'аѡ
фост пѡтѡнт еѡкателе . дѡтѣ-нѣѡ мѣрѣм са монсен могила
ѡѡѡѡ . сателе ши ѡчинеле сал(ѣ) пѡнтрѣ сама ѡанилѡр ѡѡѡри .
дѣчи ачастѣ ѡѡмѣтате де сат нон w ам вѡндѣт дѡмн-сале .
ачѡстѡн ѡѡринѡ . че ман сѡс скрѣ . гѡнген логофѣтѡлѡи . де-
рѡпт ачѡѡи ѡани . с . де галѡени роѡи . дерѡпт ачѣ . дѣкмѡ
ꙗнѡте . съ-н хѣе дѡмн-сали ши кѡѡнилѡр дѡмн-сал(ѣ) дирѣптѣ
ѡчинѣ ши моѡѣ ꙗн рѣчи . ѡр дирѣсе ч'аѡ аѡѡт пѡнѣ вѡ-
стѣр . де кѡмпѣрѣтѡрѣ прѣчастѣ ѡѡмѣтате де сат ꙗнкѣ
аѡ фост ла нон . че лѣм дѡт ла мѣна дѡмн-сале гѡнген лого-
фѣтѡл . ши аѡ фостѣ ꙗн токмала ноастрѣ ѡѡрѡи чѡи марн .
лѡѡлѡ ѡорниѡл чѡл марн де цара де ѡос . ши лѡѡлѡ дѡорниѡл
де цара де сѡс . ши ѡѡѡтѣ логоф . ши истрѡтѣ аа трѡнле
логофѣт . н вѡхѡѡи ѡнѡ . вѡстѣр . ши стрѡтѡл ѡѡлѣ ч'аѡ фост
пѣхарниѡ ши ѡѡнаѡѡ аѡрам дѡорниѡл де ѡѡртѣ . ши мирѡа

двор . шн нѣнюл двор . шн василѣ рошка дворник . шн лепъ-
дат дворник . шн шиош к(Ѹ) лѹка вѣташи а лѹи панѣ вѣст .
шн ман пре мар(ѣ) кредни(цѣ) искѣлнт-аѸ тоци шн-ш аѸ пѣс
пещице съ с(ѣ) цѣе.

пнс Ѹ ѡс вѣкто , зрѣо . мѣр . кѣ.

XXVII.

1632.

(Ms. Cipariu. v. Principia, p. 113 Qq. comunicat de D. J. Bianu.)

Бѹстратіе бѹе логофеть.

Правнаж алѣсж.

Предословіе (fol. 1—3).

Правнаж алѣсж . скѣасж шн токмитж . шн дѣнтроу мѣате
свѣте скриптѹри . черкѣтж шн гѣснтж . карж де тоци прѣ
лцелѣпцѣи шн вѣи крединчѣшѣи , ѡсте чинѣстѣтж . шн прѣи-
митж . пентрѹ кѣ лѣдѣмнѣ , пре тоци правослѣвничѣи спре кѣ
ноциѣица вѣцѣи . шн чѣлорѣ недепрѣишѣи , кѣ токмала крецинтѣ-
тѣцѣи . тѣтоуорѣ ле арѣтж лѣ тобѣте фѣлѣриле , кала покѣи-
цѣи . шн чѣлѣра че пре частж лѣме пофѣтѣскѣ съ лѣкѣмскѣ де
тобѣте пре вѣе . ле спѣне кѣм ла чѣла де апѣи . ворѣ съ фѣе сѣ-
флѣтеле лѣрѣ ла мѣре неѣе . шн пентрѹ лѣдрѣзѣири съ вѣрѣ
лѣдѣче пре сѣне ла мѣре перѣри . шн кѣ несокотѣица вѣрѣ сѣ-шѣ
пѣирзѣ тобатж неѣицица . пентрѹ кѣ чѣла че нѣ вор лѣла пре
ѣрма ачѣстѣра дѣмнзѣиш лѣвѣцѣторѣи , ачѣла вѣрѣ съ фѣе . ка ѡ
тоуормѣ де ѡи фѣрѣ пѣстор , коуѣм скрѣе шн свѣта вѣглѣе : кѣ
ѡиле чѣле де тѣрмж лѣцѣлѣгѣ , шн кѣносѣ гласѣлѣ пѣсторѣю-
лоуѣи сѣѣ . пѣсторѣи шн лѣвѣцѣторѣи , сѣмѣтѣ дѣскалѣи шн
пѣриѣициѣи ноцѣири чѣи сѣфлѣтѣициѣи . архѣиерѣициѣи шн дѣховничѣициѣи , кѣм
грѣлѣще свѣта скриптѣрѣж , оуѣнде зѣиче : лѣтрѣкѣж пре пѣринѣтеле
тѣѣѣ шѣи-цѣ ва рѣспоуѣнде цѣе , ман марѣи тѣи , шн-цѣ ворѣ спѣне
цѣе . че ва съ фѣе ла чѣла де апѣи , кѣ ва съ вѣе зѣа перѣриѣи .
шн ѡсте де сѣтж гѣта лѣнаѣнтѣ вѣлѣстрѣж . зѣа мѣиѣи шн а
ѣрѣиѣи лѣи дѣмнзѣѣѣ . дѣрѣпт ачѣла тобѣтѣ ѡмѣлѣ чѣиѣи арѣ лѣтѣ
лѣцѣлѣпчѣиѣи шѣи мѣиѣте лѣтрѣкѣж шн сѣарѣ грѣижи де вѣлѣца де
вѣчѣи . кѣ кѣвѣиѣициѣж арѣ фѣи шн кѣмѣ сѣ каде . кѣ лѣвѣѣрат
лѣѣкрѣѣ , шѣи фѣрѣж , де вѣла лѣѣи . ка съ сокотѣскѣж . шѣи сѣ чѣрѣ

четѣзе фодрте прѣмѣнѣнѣаъ ачѣстѣ кѣле алѣсѣ шн дѣшкнѣж
 ч'ѣс чѣрката, ш'ѣс гѣснт шн нѣс нѣс арѣтѣаъ пѣртѣторѣн
 чѣн дѣ дѣмнѣзѣирѣ пѣрѣнѣнѣн, шн лѣпѣрѣаѣн чѣн сѣнѣн. шрѣ дѣ
 ва зѣче нѣнѣне чѣвѣ, пѣнтрѣ кѣ доѣрѣ кѣче лѣ фѣстѣ шн
 ачѣшѣкѣ вѣмѣни кѣ трѣпѣ, кѣ шн нѣн, сѣс доѣрѣ вѣе вѣн шн
 пѣкѣтѣшн. дѣпѣ нѣпѣтѣнѣаъ трѣпѣлѣн ачѣстѣсѣ слѣвѣ шн грѣсѣ
 дѣ пѣмѣжнѣ. шрѣ пѣнтрѣ крѣднѣнѣж шн днрѣнѣтѣе шн нѣвѣнѣнѣаъ
 шн гѣндѣ вѣоѣнѣ ч'ѣс лѣвѣ кѣтрѣж дѣмнѣзѣс. дѣмнѣзѣс лѣс дѣ-
 роѣнтѣ лѣрѣ дѣрѣлѣ дѣхѣлѣн сѣнѣтѣ. карѣл(ѣ) шѣстѣ тѣтѣ мѣнѣтѣ
 шн прѣ рѣцѣлѣпѣчѣнѣ. кѣ карѣлѣ лѣс коѣнѣсѣкѣтѣ тоѣтѣ тѣннѣлѣ
 лѣпѣрѣаѣн чѣроѣлоѣнѣ. шн вѣнѣлѣ дѣ вѣчн, шн чѣ шѣстѣ дн-
 рѣпѣтѣаъ. шн цѣдѣнѣлѣ лоѣн дѣмнѣзѣс чѣл' днрѣпѣтѣ. днрѣпѣтѣ ачѣлѣ,
 ннѣмѣ кѣ сѣ нѣ сѣ мѣрѣ дѣ ачѣстѣаъ лѣкрѣ. кѣмѣ шн лѣ чѣ кнѣпѣ
 поѣтѣ сѣ фѣе. чѣ сѣ асѣвѣлѣтѣ чѣ грѣжѣшѣ рѣстѣлѣ дѣмнѣзѣсѣкѣлѣнѣ
 дѣвѣ прѣрѣкѣ шн лѣпѣрѣаѣтѣ : вѣ зѣшѣ кѣ вѣнѣн фѣн дѣмнѣзѣн. шн
 фѣн чѣлѣаъ дѣ сѣсѣ. пѣнтрѣ ачѣстѣаъ лѣкрѣ, шѣстѣ дѣтѣорѣю тѣтѣ вѣ-
 мѣлѣ. лѣкѣ шн фѣрѣж дѣ вѣлѣ лоѣн. сѣ оѣрѣмѣзѣе вѣрѣмѣ ачѣстѣорѣаъ
 дѣмнѣзѣшн лѣвѣцѣтѣорѣн прѣ кѣрѣн нѣ-шѣ дѣкрѣнѣтѣ нѣсѣмѣ дѣмнѣ-
 зѣс сѣ нѣ фѣе нѣсѣмѣ кѣ ннѣнѣ пѣжѣтѣорѣн. шн сѣфѣлѣтелѣорѣ нѣсѣстрѣ
 сокѣтѣнѣторѣ. дѣчѣ шрѣн чѣ нѣсѣ лѣсѣаѣтѣ лѣвѣцѣтѣорѣж. сѣ кѣдѣ
 сѣ фѣчѣмѣ лѣтрѣ тѣтѣ дѣпѣлѣнѣ шн дѣсѣвѣрѣшнѣтѣ. пѣнтрѣоѣ
 кѣч шѣстѣ дѣ вѣнѣ шн дѣ фѣлѣсѣ сѣфѣлѣтелѣорѣ нѣсѣстрѣ. дѣ
 вѣрѣмѣ чѣ нѣ ва фѣн нѣсѣмѣ гѣндѣлѣ шн вѣлѣ, сѣ нѣ сѣпѣсѣнѣмѣ. шн
 вѣннѣлѣ чѣлѣ нѣтрѣкѣшѣтѣ дѣ лѣн вѣчн, сѣ-лѣ дѣвѣнѣндѣмѣ. карѣлѣ
 нѣн тоѣн дѣлѣаъ Хѣс. дѣмнѣзѣс адѣвѣрѣаѣтѣ чѣлѣ чѣ шѣстѣ тѣтѣорѣорѣ
 фѣчѣрѣнѣлѣорѣ дѣмнѣ шн лѣпѣрѣаѣтѣ. лѣмѣ шн пѣрѣвѣрѣ шн лѣтрѣ вѣчѣ
 нѣсѣвѣрѣшнѣнѣ шн нѣтрѣкѣшѣ. лѣмнѣ.

Epilog.

(Cap. 370, ultimele 5 fol.)

Пѣнтрѣоѣ нѣмѣлѣ ачѣстѣорѣ сѣнѣнѣ шн дѣмнѣзѣшн вѣрѣбѣаѣн
 дѣсѣкалн, шн лѣ вѣсѣрѣнѣнѣ лѣвѣцѣтѣорѣн. шн алѣторѣ правосѣлѣннѣчѣ
 лѣпѣрѣаѣн чннѣ ва вѣрѣ кѣ сѣ цѣе.

Пѣчѣстѣе кѣпѣтѣ дѣ правнѣлѣж, чѣ сѣжмѣтѣ сѣкрѣсѣ лѣтрѣачѣстѣж
 кѣртѣе, о сѣмѣж сѣлѣмѣтѣ сѣкѣсѣ дѣнтрѣ сѣнѣнѣлѣорѣ шн дѣмнѣзѣшн-
 лѣорѣ апѣлѣ. о сѣмѣж сѣлѣмѣтѣ алѣсѣе шн сѣкѣсѣ дѣлѣаъ сѣнѣтелѣе, шн
 дѣмнѣзѣшнѣлѣе, лѣ тоѣтѣ лѣмѣтѣ лѣмннѣжѣтѣорѣе, чѣлѣе. 3. соѣѣлѣр(ѣ).
 кѣрѣлѣ сѣ дѣфѣлѣж кѣ лѣсѣ тѣлѣкѣнѣтѣ, шн лѣсѣ сѣкѣсѣ дѣвѣсѣнѣ кѣртѣ
 дѣпѣж трѣбѣаъ сѣ. фѣрѣнѣчнѣтѣлѣ шн прѣ рѣцѣлѣпѣтѣлѣ, мѣрѣлѣе Іѣвѣнѣ

алтъ, оунора лѣѡ дѣрѡнтѣ дѣмнзѣѡ дѣрѡл ꙗцелѣпчюнѣн . ши
а ꙗцелѣпчюнѣн . алтора а кѡрѣцѣн, ши а прѣщцѣн.

Дѡп'ача ши еѡ оунѣ пѣкѣтѡсь, ши маѣ неꙗцелѣгжторю де
тоцн, рѣѣнинда оурма ꙗѣцѣтѡрѣн . ши неꙗѡѡнѣгжнда кѡ фѣирѣ .
м'амѣ апѣкаты дѣмѣ скѡсь ачастж чнѣстѣтж картѣ де пре лнм-
ба грѣаскж, пре ачастж лнмеж . че съ кѣмж акмѡ рѡмѣнаскѣ .
лоуѣнд нзѡѡ дела мѡлатѣ фѣлѡрн де лнмен, кѡрѣн вѣзжнд ши
ен скждѣре, ши ꙗпѡцннѡре ꙗтрѡ тоатѣ лѡкрѡрнлѣ ꙗцелѣпчюнѣн .
дѡпж токмала лѡмѣн . ши дѡпѣ кѡмпжна вѣремѣн кѡнѡскжнда
ка (!) енн тѡатѣ спре свѣрѣшнтѣ, аѡ скѡсь тѡатѣ адѣнкрѣлѣ ши
мѣѣрѣшѡгѣрнлѣ кѣрцнлорѣ . де лѣѡ аржтаты ла вѣдѣре тѡторор .
ка съ кѡнѡаскж ши чѣн маѣн процн, ши неꙗѣѣцѣцн . пнтрѡ
ачѣста лоукрѡ сокѡтннда ши еѡу, ши неѡннѡд оуѣ мѣк'шорѣ
пѣѣнннѣгж че ам лѡбаты дела дѣмнзѣѡ . пнтрѡ маѣн немижж оустѣ-
нѣлж . ачѣста ка съ нѡ-лѣ аскѡнз' ꙗ пѣмѣнтѣ . че съ-л' дѡѡ ши
еѡ алтор кѡн ва фѣн лѣпснтѣ . кѣндаѣн дѡѡрж . нѡ л'аре маѣн
ꙗпѡцнна, че л'аре маѣн адѡѡѣ, ши л'аре маѣн крѣѡѣ . ѡна ачѣста
алта . лѡзѣнда ши чѣл кѡѣѣнтѣ . че скрѣѣ свѣнта скрѣптѡрж . к'ѡѡ
зѣѡꙗ ꙗѣрѣѡлѣ лоуѣн дѣмнзѣѡ кѣтрѡ прѣ ꙗцелѣптѡл тѡѡѣл :
таннлѣ ꙗпѣрѡцнлорѣ съ лѣ цѣѣ неѡннѣ, ши съ лѣ аскѡнзж . еннѣ
ѡстѣ . ѡрж тѡннлѣ лоуѣн дѣмнзѣѡ, ши а ꙗпѣрѡцѣн чѣрѡлѡѣн .
ѡстѣ еннѣ съ лѣ арѣтѣ неѡннѣ тѡтѡрѡрѣ . ши ѡржшж ачѣста .
оуѣн пѡмжтѣ ꙗкѡѡтѣ . саѡ оуѣн нзѡор де апѣ рѣѣче, съ фѣѣ асѡѡ-
паты . де че фѡлѡсь арѣ фѣн чѣлѡр ꙗсѣтаци? ашѣ ши ачастж
свнтж картѣ де ꙗднрѣптаре . дака ва фѣн ꙗкѣсж ши некѡнѡ-
скѡтж . де че трѣѣж ва фѣн чѣлѡрѣ ржтжчнцн . че нѡ съ ѡѡрѣ
пѡтѣ ꙗднрѣпта спре кѡлѣѣ покѣннцен ши а днрѣптжцѣн? днрѣпт
ачѣлѣ, роуѣ пре тѡѡ чннѣ ва чѣтн пре ачастж де мѣна чѣ де
лоуѣтѣ скѣзмнре, оуѣнде ва фѣн вѣѣ ѡнѣ кѡѣѣнтѣ грѣшнтѣ, кѡ
лннѣѡѣ тѡѡмнцн, ши нспрѣѣнцн ѡрж нѡ ѡлжѡтжмарецн . пѣн-
трѡ кжче н'ѡѡ скрѣсѣ чѣѡа вѣѣ ѡ мѣнж кѡрѡтж, саѡ кѡ вѣѣ ѡ
мѣнтѣ ка ачѣлѣ ашѣзѡтж . ч'ѡѡ скрѣсѣ ѡн ѡмѣ пѣкжтѡсь, ши
ꙗкѣлчнтѣ ꙗ тѡатѣ ѡлѡрнлѣ, ши ѡнделѣ чѣѡн лѡмн неꙗшѣзатѣ,
ши кѡ де тѡатѣ кнпѡрнлѣ де неѡѡтѣнѣѣ амѣстѣкатѣ . лѡѡдѣ
дѣмнзѡлуѣн нѡстрѡ ꙗс . ꙗс . чѣлоуѣ ч'ѡѡ дѡтѣ дѡпѣ ꙗчѣпѡтѣ ши
свѣрѣшнтѣ . ѡ ѡкаѡнѣѣ Евстрѡтѣѣ ѡѡѡѣ лѡгофѣтѣ начѣтѡѡѣѣ.

(Ocainicul Evstratie biv. logofet a subscris.)

XXVIII.

ante 1633.

(Ms. Bibl. Centr. Bucur. No. 28. 4°. 409 pag.)

Molitelnic.

Rugăciune de seară.

БѢ НЕДЛА ВѢЧРѢ МАТВѢ (pag. 11—16).

ПАВДА-ТЕ ДОАМНЕ ДОУМНЕЗЕВА МІЕВ . ШИ КЖИТАРЕ НЕДЕСТОН-
 НИКЪ-Ц' АДЪКЪ . ДЕНТРѢ ГОУРЪ СПѢРКАТЪ ШИ ДЕ ЛА НИИМЪ НЕ-
 КВРАТЪ . ШИ ПРОЕ ПАВДА НѢМЕЛЕ СѢИЦІЕН ТАЛЕ . КЪ ТЕ ГРИЖЕШИ
 ДЕ МІНЕ ПЪКЪТОСЪЛА . ШИ АНДЕЛАРЪ РАЕ'ЗИ ДЕ АЩЕИЦИ АН-
 ТОДРЧЕРЪ МЪ . ИРЪ ЕВ ДЕ ПОУРѢРЪКЪ ТЕ МЪНІЖЮ . ДЕ АМА КЪЛА-
 КАТЪ АРЪЦЪТОУРНАЛЕ ТАЛЕ ЧЪЛЕ ДОУМ'НЕЗЕШИ . ШИ ЧЕ ВОЮ ЗІЧЕ
 ПРОЕ ПАВДАТЕ ДОАМНЕ? КЪ ТОУ ШІН НЕВЪНІА МЪ . ШИ ПЪКАТЕЛ(Е)
 МЪЛЕ . ДЕ ТИНЕ НОУ СЕ АСКЪНСЕРЪ . ШИ АКМЪ НОУ-МЪ ЛЕПЪДА ДЕ-
 НАНИТЪ ФЪЦЕН ТАЛЕ АРЪНДА ГОУРЪ НИКВРАТЪ . ЧЕ АДРЪЗНИСКЪ
 СПРЕ КОУВНИТЕ ДЕ ПАВДА ДОУМНЕЗЕШИ ТАЛЕ . ШИ РОУГЪЧЮНЕ ДЕ
 КЪТРЪ СЪРЪ ЦЪДОУКЪ . КЪ ТОТЪ ЧЕ СОУФЛА ШИ ТОАТЪ ЛОУМА
 КОУ ФРИКЪ ТЕ МЪРЪЩЕ . КЪ ДЕЛА ТІНЕ ТОАТЪ ДАРЪ БИИ АН СЪВ
 ДАТЪ . О ДОАМНЕ ДОУМНЕЗЕВА МІЕВ ! ІАТЪ ПЪКАТЕЛЕ А ТОАТЪ
 ЛОУМЪ ЛЪН ЛОУАТЪ . ШИ ПЪКАТЕЛЕ МЪЛЕ ЧЪЛЕ ФЪРЪ ДЕ НОУ-
 МАРЪ ЛЕ ПІЖРДЕ . ЛА ЧЕЛ ЧАС МАИ ДЕ АПОИ АЛ ЧЕШІН ЗІЛЕ ДЕНТРѢ
 ДЕШЪРТЪЧЮНЕ ДИЩЕПТЪ . ШИ КОУ АЖЪТОРИУЛ ТЪВ ШИ КОУ ФО-
 ЛОСИРЕ НЕ ЧЪРКЪ . КЪ А ТА ЮЕНРЕ ДЕ ШАМЕНН ІАСТЕ НЕВІРНІТЪ .
 КЪ ЧЕЛА ЧЕ БИИ АН АЛ ОУНСПРЕЗЪЧЕЛЕ ЧАС ТОУ-А ПРІИМНИШ . ШИ
 АНТР'ОУН . КИПОУ-А ФЪКЪШИ ЧЕЛЪА ЧЕ ПОУРЪТЪ ШТИИНАЦА ЗІАЕН .
 ШИ ПРЕ МИНЕ МЪ ПРІИМЪЩЕ АНТР'АЧЕСТЪ КИПЪ . КЪ НОУ ДОДРЪ
 АТР'О ЗИ НОУ МАИ-МА ПІЕРДЪН КОУ ЛЪНЕ БИИЛЕ МІЕВ . ЧЕ АТРѢ
 ТОАТЕ ЗІЛЕЛЕ ВІЕЦІН МЪЛЕ АМА ПЕТРЕКЪТЪ ДИШЪРТЪ . ШИ ФРЕ (! І. ВРЕ)
 ОУНЪ ЛОУКРѢ СОУФЛЕТЕСКЪ НИЧЕ ДИИИДЪРЪ Н'АМ ФЪКЪТЪ . НИЧЕ
 МЪ ШЖИДЪ АПЪРАТЕ . КА ШИ ПРЕ ЧЕН КЕМАЦИ ДЕ МАИ ДЕНАНИТЕ
 ЛА ПРЖІЗЛА ТЪВ . ШИ СЕ ЛЕПЪДАРЪ КОУ АНДЪРЪТНИЧІА НИИМІН
 АШР . ЧЕ МЪ КАШЪА А ЧЪСТЪ ВІЕЦІА . РЪТЪЧИТЪА АЖАГЪ ОУЛИЦЪ .
 СЪФЛЕТЪА ЧЕЛА ЧЕ НЪ ЧЪРКЪ СЪ МЖИЪАЧЕ ДЕНТРѢ ШПЪЦЪА ТЪВ .
 КЪ ІАТЪ ШИ ЗІІАА СЪВ ПАКАТЪ ДЕ КЪТРЪ СЪРЪ . ШИ СОАРЕЛ(Е)
 АНКЪ СЪВ ПОГОРЖЪА ЛА АПЪСЪА АШН . ШИ ЧЪЛЕ АНЦЕЛЪПТЕ
 Ш-АВ ГЪТИТЪ ЛОУМИНИЛЕ АШР . КА ДЪКА ВЕРЫ БИИ АЛ МІЕЗОУА
 НОПІЦІН . КОУ ТИНЕ СЪ ЛЕ ДОУЧЕ (!) АНТРѢ КЪМАРА АПЪРЪЦІЕН

ка нѣше фѣрь досѣдѣтъ де рѣшѣнѣ . кѣ мѣтъ фѣръ де (ле)-
цнае мѣле кѣзѣръ спре мѣне . ши пѣкѣтеле акоперѣръ капѣла
мѣеѣ . ши-м' фѣ амѣзѣзѣ ка мѣзѣла ноѣцѣн . ши рѣтѣмъ воу-
кателорѣ-м' венѣръ соуспѣннѣ . ши тоатѣ вѣнца мѣ рѣтрѣ
грѣжѣ-м' фѣ рѣпѣтѣж . фѣрка рѣтрѣ нѣнѣма мѣ се сѣлѣнѣ-
лѣн . кѣ кѣтѣшѣ спре фѣрѣделѣцнае мѣле , ши мерѣшн спре
оурма тоуѣтрорѣ пѣкателорѣ мѣле . ши адѣсѣшн спре мѣне
нѣпѣтъ , ши мѣнѣ марѣ поуѣшн спре мѣне . ши пѣтрѣ ачѣж
ноу мѣ поч рѣдикѣ кѣтрѣ тѣне . нѣче сѣ-мн рѣнѣла мѣнѣле
мѣле . че мѣ роуѣ зѣла ши ноапѣѣ де черѣю нѣзѣвѣре . кѣ
мѣрѣтрѣ-мѣ мѣте рѣнѣ черѣ кредѣнѣчѣасѣ оуѣнѣ нѣскѣт' фѣюла
тѣѣ . доминѣ нѣстрѣ ѣс . хс . че прѣисѣоуѣ л'ан трѣмѣс сѣ
мѣнѣтѣжскѣ грѣшѣнѣн . кѣ ачѣла зѣче : чѣрѣнн ши се ва да
воаѣ . ѡ доамнѣ доуменѣзѣла мѣеѣ . ка сѣ рѣтрѣ рѣнѣнѣтѣ тѣ
роуѣтѣчѣона мѣ . ши плѣкѣ оуѣрѣка та кѣтрѣ роуѣтѣчѣона мѣ ,
ши доуѣтѣ кѣвенѣтеле тѣле мѣ нѣзѣвѣѣше . адоѣн (!) аминѣте
доамнѣ кѣ сѣнѣтѣ цѣрѣжнѣ . шѣ мѣсѣрѣтѣ вѣла мѣ . поушн
сѣнѣтѣ аѣн мѣен коу нѣмѣръ . ши нѣтрѣ жоуѣтѣтѣцѣте зѣлѣле
мѣле ноу мѣ пѣжѣде . ка сѣ ноу мѣ рѣторѣкѣ рѣтрѣ пѣмѣнѣтѣ
чѣл нѣтрѣ ши рѣнѣнѣката . оуѣнде ноу ман мѣте лѣминѣтѣ . нѣче
вѣжѣ нѣтрѣкѣтѣ ѡамѣнѣлор . ши нѣ коуѣм-ва сѣ-мн оуѣсѣче
мѣтѣка фѣкѣлѣн сѣнѣцѣле мѣеѣ . че-м дѣ вѣрѣме де поѣаѣнѣ . кѣ
нѣ-ѣн трѣнѣжѣше моарѣтѣ пѣкѣтѣсѣлѣн . кѣ нѣн мѣлѣстѣнѣ ,
ши юѣнѣтрѣю ла ѡамѣннѣ , ши аѣ мѣлѣ фѣръ мѣсѣръ . ши те
афѣн апроаѣ де чѣн скрѣвѣннѣ . ши дан коуѣм се каде чѣрѣрѣкѣ
рѣбѣнѣлор тѣн . ѣсѣсѣ . фѣкѣторѣю воуѣнѣ . рѣза пѣрѣнѣтелѣн . лѣминѣтѣ
нѣкѣлѣтѣнѣтѣ . лоуѣминѣзѣ рѣнѣнѣкѣра ѡкѣлорѣ мѣен . ши-м дѣ
ерѣтѣре де моуѣте пѣкѣте . коу роуѣтѣчѣонѣ сѣнѣнѣлорѣ тѣн сѣлѣн
чѣрѣѣннѣ . рѣнѣнѣлорѣ ши а ман марѣлорѣ рѣнѣннѣ рѣчѣтѣтрѣннѣ,
поуѣтрѣнѣе ши поуѣтѣрѣннѣчѣн ши сѣаѣннѣе . доминѣнѣе . хѣрѣвѣнѣннѣ
ши сѣрафѣмѣннѣ . ши а прѣ коуѣратѣн манѣннѣ тѣле . доамнѣ ноа-
стрѣ . рѣпѣрѣтѣкѣсѣ нѣскѣтѣоарѣкѣ лоу доуѣнѣзѣѣ . ши а тѣтѣтрорѣ
сѣнѣнѣлорѣ тѣн . че коу рѣгѣчѣона лорѣ мѣлѣжѣше-мѣ пѣкѣтѣ-
сѣл рѣвѣл тѣѣ . мѣр (нѣмѣрѣкѣ) пѣрѣнѣте ши фѣюле ши дѣоуѣл
сѣнѣтѣ . кѣ нѣн доуѣнѣзѣлѣ нѣстрѣ , ѡрѣжѣ сѣнѣтѣ рѣвѣл тѣѣ .
ши де ла тѣннѣ черѣю мѣлѣ . акѣмѣ ши поуѣрѣрѣкѣ ши рѣтрѣ вѣчнѣ
де вѣчнѣ аминѣ . сѣх (!) . доамнѣ доуѣнѣзѣѣ мѣеѣ . сѣпѣсѣѣше соу-
фѣлетѣл мѣеѣ чѣл пѣрѣтѣ . пѣнѣтрѣ рѣнѣдѣрѣрѣкѣ нѣнѣмѣн тѣле . ѡр нѣ
пѣнѣтрѣ лоуѣкрѣл мѣеѣ (чѣ) мѣте рѣѣ .

О Predică la ziua de praznic (pag. 319—332).

Мѣсѣлатац шѣмѣни бѣни крѣцинилар кѣ шрѣ не кѣамѣ
 пре нѣн . ш фѣрацилар . ачѣсти . мр . ювенторюл аѣ хс . ши бѣн
 боуѣн бирѣнтор . мр . рѣнтрѣ ачѣстѣ кѣсѣ мѣре ши лѣминѣтѣ
 ши сѣфлетѣскѣ . шрѣ не траѣи кѣтрѣ дѣнѣсѣл роуѣтѣторѣн
 ачѣстѣн праздѣникѣ дѣ асѣтѣзи . кѣ аѣ ажѣрѣсѣ лѣвѣда ачѣс-
 торѣ коуѣнѣнѣ лѣминѣтѣ . ачѣстѣн дѣрѣѣ дѣмѣнѣзѣескѣ чѣ оуѣмѣ-
 елѣ акѣмѣ . дѣнѣптѣ ачѣж . мр . асѣтѣзи сѣ бѣкѣсѣрѣ рѣверѣн .
 ши черюриле сѣ весѣлескѣ . тоатѣ мѣрѣнѣнѣ пѣмѣнѣтѣлѣсѣн и
 парѣ бѣни . дѣ аѣрѣвѣнарѣ черѣцилар коу пѣмѣнѣтѣнѣн . тоѣи аѣ
 фѣкѣт асѣтѣзи аѣмѣстѣкѣре . рѣнтрѣ тоатѣ весѣлѣа сѣ аѣ аѣрѣв-
 нат . ши тоѣи сѣ боуѣрѣ рѣтрѣ кѣнѣтѣри дѣ кѣнѣтѣчѣ . тоѣи
 аѣвѣкѣ коуѣнѣнѣ дѣ мѣрѣре . дѣч оуѣнѣн стрѣнг : кѣ сѣ сѣ вѣсѣ-
 лѣскѣ черюриле ши пѣмѣнѣтѣлѣ сѣ сѣ бѣкѣре . ши тоатѣ мѣрѣн-
 нѣлѣ сѣ лѣ парѣ бѣни . шрѣ аѣѣѣн кѣнѣтѣ : мѣнѣнѣтѣ-ѣ дѣмѣзѣ зѣчѣ
 рѣтрѣ сѣнѣѣн лѣн . аѣтѣлѣ шрѣ стрѣнгѣ : дѣмѣзѣ ѣ мѣрѣнѣ зѣчѣ .
 рѣнтрѣ сѣфѣтѣлѣ сѣнѣцилар . шрѣ аѣтѣлѣ зѣчѣ : поменѣрѣ дѣнѣп-
 тѣлѣсѣн коу лѣвѣдѣ сѣ кѣамѣ . ши рѣтрѣ аѣтѣ лѣкѣ сѣ грѣжѣиѣ .
 дѣ зѣчѣ рѣнѣш дѣмѣзѣ : чѣнѣ мѣ лѣвѣдѣ-лѣ боу мѣрѣн . ши аѣтѣлѣ
 кѣнѣтѣ дѣ грѣжѣиѣ : доамѣнѣ ! кѣсѣн тѣлѣ и сѣ кѣдѣ сѣнѣѣѣ рѣтрѣ
 зѣлѣ дѣлѣрѣгѣтѣ ; дѣч оуѣнорѣ шѣмѣнѣн чѣ сѣнѣтѣ ювенторю дѣ хс .
 лѣ зѣчѣ : фѣчѣѣн праздѣникѣ рѣтрѣ ѣмѣелѣре пѣнѣ лѣ корѣнѣл
 олѣтарюлѣн . аѣтѣлѣ аѣдѣ кѣнѣтѣре дѣ грѣжѣиѣ : рѣтрѣ гѣлѣс дѣ
 бѣкѣрѣе . зѣчѣ дѣ мѣртѣрѣе ши гѣлѣс дѣ рѣздѣнѣнѣре кѣнѣтѣ мѣ-
 рѣнѣн тѣлѣ . шрѣ рѣнѣшѣн ачѣсѣтѣ гѣлѣс дѣ бѣкѣсѣрѣе ши дѣ мѣнѣ-
 тѣнѣре рѣтрѣ лѣкѣл дѣрѣѣциларѣ . дѣчн оуѣнѣн лѣвѣдѣ пре мѣнѣн-
 кѣл дѣн грѣжѣиѣ : фѣрѣкат ѣѣн зѣчѣ ши вѣнѣ цѣе . шрѣ аѣ-
 тѣлѣ пре чѣн слѣвѣн кѣмѣ : аѣрѣпѣѣѣнѣвѣ зѣчѣ кѣтрѣ дѣнѣсѣл
 ши вѣ вѣѣ лѣмѣнѣ ши фѣѣѣа вѣлѣстрѣ нѣ сѣ вѣ рѣшѣнѣа . дѣ-
 чн ачѣсѣтѣ аѣшѣ сѣ фѣкѣ дѣ лѣ чѣж чѣ мѣрѣескѣ асѣтѣзи пре
 доуѣмѣнѣзѣ . чѣ вѣсѣрѣнѣѣн шр сѣн парѣ бѣни . шрѣ рѣшѣлѣѣѣнѣ
 сѣ сѣ мѣкѣшорѣѣѣ . ши дѣрѣѣѣн шрѣ сѣ сѣ аѣрѣнѣсѣтѣѣѣ . ши дѣѣ-
 вѣлѣ шрѣ сѣ сѣ рѣшѣнѣѣѣѣ . нѣкѣрѣѣѣн шрѣ сѣ аѣнѣтѣ мѣнѣѣ .
 кѣ асѣтѣзи не дѣшѣкѣсѣ нѣлѣ . мр . черюл вѣсѣрѣнѣкѣ . ши вѣзѣ-
 тѣлѣ черюлѣн тоатѣ-сѣ мѣнѣ фѣрѣмѣоѣсѣ . ши коу аѣжѣтѣ кѣ кѣжѣсѣ
 мѣнѣ дѣ чѣнѣсѣтѣ чѣлѣ сѣфлѣѣѣн дѣ кѣжѣ чѣлѣ тѣрѣѣѣнѣ . кѣ нѣ
 стѣѣлѣ пре чѣсѣтѣ соѣре чѣ-л вѣдѣм . чѣнѣтрѣ чѣл соѣре нѣѣпѣсѣ рѣтрѣ
 хс . сѣ аѣрѣѣкѣрѣѣ . кѣ нѣ пѣѣ рѣнѣнѣнѣтѣ нѣлѣстрѣ стѣлѣ рѣшѣ-
 лѣтоѣре . нѣч лѣнѣж чѣ кѣрѣѣиѣ ши сѣ мѣнѣ мѣкѣшорѣѣѣ . чѣ дѣрѣѣѣ
 нѣчѣ дѣнѣнѣларѣ рѣѣѣѣнѣнѣтѣ . нѣч нѣшѣрѣн чѣ фѣкѣ пѣлѣѣ . чѣ аѣвѣ-

цѣтъри де кѣкѣнтѣла лѣ дѣмнезѣ . ни ч пѣмѣнтѣ нѣснаникѣ .
 че чела че поате лекѣи соуфлетѣла . нѣ сѣ се скоацѣ дентрѣ
 ачѣстѣ маре . че дентрѣ дмзеврѣ чѣж че коуорѣцѣе граша-
 леле . нѣ дентрѣ нзеоарѣ де апѣ , че дентрѣ нзеоарѣле чѣле
 че аратѣ внидекарю . нѣ дентрѣ глас де пасѣре , че дентрѣ глас-
 сѣри аѣерици , че грѣскѣ астѣзи дмзѣаце . дѣч ведеци ддрѣла
 де астѣзи , ведеци лѣкрѣла аноѣри . ноу ле нѣмѣрѣ ачѣстѣ дѣн-
 трѣ ашѣлѣчюне . кѣ нѣ не вом спѣси дентрѣ мѣишѣгѣла чѣл
 де демѣлѣтѣ . дриптѣ ачѣж ши чѣле де демѣлѣтѣ се кинѣскѣ
 чисторѣ де акмѣ . че сѣ грѣим коу павѣл аитрѣи кинѣ : чѣле
 де де мѣлатѣ трѣкѣрѣ , ши мѣтѣ фѣрѣ тоате ноаи ши тоате
 коум се кад сѣнтѣ . ш минѣнѣ мѣре ши прѣ лѣвдѣтѣ . ши
 минѣнѣтѣ . кѣ ware оунде се мѣлѣцирѣ пѣкателе , аколо ман
 ковѣрши дѣрѣла . кѣ оунде ера троуфѣшиа дѣи . аколо ера вни-
 декѣриле мѣиничнлорѣ . ши оунде ера жрѣтѣеле дрѣчѣици , аколо
 фѣрѣ вистѣричнле крѣицици . оунде жѣка дракѣла , аколо се арѣ-
 тѣ аѣратѣла . оунде-ш фѣчѣ дѣхѣриле кѣнеѣри , де аколо
 акмѣ се гонирѣ . кѣ ware оунде ера пре ачнчѣ чинистите , аколо
 сѣнтѣ акмѣ оумѣриле мѣиничнлор . ши оунде ера оумѣре чѣле
 аѣиѣкѣте , аколо се вѣд акмѣ кинѣриле внидекѣрилор . оунде
 ера фѣертѣриле чѣле аѣоуциѣте , аколо мѣте акмѣ еѣнѣ ерѣре а
 мѣиничнлор . дѣч стн . мр . мѣте лѣвдѣ а тоатѣ лѣмѣ . вистѣириол
 вистѣричѣи . мр . мѣте дрѣмѣ нѣириѣнтѣ вониничнлорѣ . мр . мѣте
 кѣлѣторнлорѣ аѣдриптѣторю . чѣлора че оумѣлѣ пре маре , кѣр-
 маѣ . достѣдннлорѣ , рѣскѣмпѣрѣторю . ши минѣиношинлорѣ
 аѣфѣриѣнтѣторю . чѣлора че пѣлнѣгѣ , мѣлѣгѣнтѣторю . ши тарилор
 еѣнѣ аѣфѣрѣмѣсѣаре . сѣрачнлорѣ мнлѣнтѣторю . вѣдѣшлорѣ хрѣни-
 торю . мр . мѣте линици чѣлора че оумѣлѣ пре маре . ши чѣлора
 че оумѣлѣ пре а пѣстѣе пѣсторѣ . болавиѣлорѣ лекѣнтѣорѣ ши
 чѣлора че алѣргѣ лоуминѣторѣ . чѣлорѣ прѣдѣц аѣнѣнѣте стѣ-
 тѣторю . тоуѣрѣи стражѣ . нѣгѣмѣниѣлорѣ елѣгѣсѣвиѣе . мѣлѣчннлорѣ
 мѣлѣгѣшѣре . фѣлѣмѣнѣнлорѣ хрѣнѣ . голнлорѣ аѣерѣкѣмѣнтѣ . че-
 лорѣ нѣпѣстѣици скѣпѣре . ши лѣмѣиѣн аѣерѣтошѣре . мр . драчн-
 лорѣ ле мѣте пѣерѣзѣторю . ши грѣчнлорѣ здрѣвѣнтѣорѣ . ши де
 крѣдинѣцѣ пѣнтѣторю . ш минѣнѣ мѣре , ши прѣ слѣвѣнтѣ чюдѣж !
 ware коу карѣ кѣвѣнтѣ вою сѣ лѣвдѣ пре ачѣст мѣинѣкѣ де астѣзи ?
 чѣла (? 1 . че) . лѣвдѣ вою сѣ-и зѣнкѣ ? а че кинѣ вою сѣ-и кѣнтѣ
 минѣнѣле ? сѣ зѣчѣм кѣ се аѣѣрици трѣпѣла мѣинѣкѣлѣи , че хс .
 дн асѣла нѣ се дѣзѣпѣрици . спѣрѣсѣ-сѣ фѣнрѣ , мрѣ крѣдинѣца нѣ се
 рѣснпн . кѣзѣ кѣса , ши вистѣириол фѣ тот аѣтригѣ . аитрѣи лѣкѣ
 мѣте , ши пѣтрѣчѣ аѣтрѣ тоатѣ лѣмѣ . ши пре тоуѣи чѣрѣтѣзѣ .

аколо стж лѣ хс . аманитѣ . ши де чирѣ че сѣнтѣ ачичѣ ниче
 динишарѣ нѣ се мѣн делѣргѣ . аколо се роагѣ , шрѣ кѣ нон
 ачичѣ се вес(е)лѣще . аколо слѣжаще , шрѣ ачичѣ фѣче миншнн .
 моурнрѣ-н шѣселе , ши лѣкрѣл л'мѣртѣрнскѣще . анмѣа-н тѣкѣ . ши
 миншнналѣ ле стрнгрѣ . кареле лѣ вѣзоут аша? сѣш чинѣ лѣ азит
 кѣндѣва аша? шѣмннн бѣнн! мѣннчѣн фѣрѣ аршн кѣ фѣкѣ , ши
 моащелѣ гоннрѣ фѣкѣл . а мѣре фѣрѣ арѣакац , ши сѣфлетѣл
 дѣнтрѣ маре фѣл мѣнтѣнт . оѣселе лѣ здоревнрѣ . ши здоревн-
 тѣрнаѣ се рѣнтрѣвѣрѣ . кѣ моартѣ фѣурѣ осжнннцн , ши морѣн
 скѣларѣ . де прѣ пѣмѣнтѣ се дѣсерѣ , ши ртрѣ черю стрѣ-
 лѣчнрѣ . дѣчн ка се се рѣшннѣкѣ валѣн грѣчн . кѣ-н вѣдѣ мѣ-
 ннчѣн слѣжннѣл дѣачнлор . ши сѣ се стнѣѣскѣ рѣшѣлѣчюнѣ
 нѣдолѣскѣ , кѣ лѣзѣл прѣ дѣхѣрнлѣ некѣратѣ темѣндѣ-се де моа-
 щелѣ мѣннчнлорѣ . дѣч че грѣшнн дѣх некѣрат шннтрѣ тот
 тнѣлос , де ннщѣ оѣсе моартѣ ши фѣрѣ соуфлетѣ те темн?
 онте-м знчѣ . кѣ пѣнтрѣ хс . ши мѣнчѣн сѣнтѣ чннѣстнцн . дѣч че
 вою знчѣ де ачирѣ че с(е) лѣпѣдѣ де хс? ѣ не рѣелѣчннн
 анмѣн ши вѣ плакѣ! ш оѣрѣнлорѣ вѣдѣшн ши кѣ рѣшннѣцѣ!
 ши ка сѣ амѣцѣскѣ вѣрѣфѣелѣ елѣнннн ши сѣ се пѣрѣскѣ-
 скѣ . дѣч штѣ кѣ тѣкѣрѣ ши амѣцнрѣ . оунде ѣ семѣцѣл лѣ
 плѣтонѣ? оунде ѣ флѣерарѣ лѣ аполѣнѣ? оунде ѣ мѣрнрѣ дѣн?
 оунде ѣ трѣфѣшѣ лѣ ерѣклѣ? оунде-сѣ дѣчѣа чѣлѣ грѣшалѣ кѣ
 стрнгрѣн? кѣ ачѣа тоцн-се рѣшннарѣ . ши жос лѣ пѣмѣнтѣ
 закѣ . ши сѣнтѣ тот морѣн . кѣ хс . сѣш арѣтѣтѣ ши крѣчѣ
 сѣш рѣнпѣтѣ ши мѣчнннчнлорѣ сѣш арѣтѣт . мр . моартѣ пѣнтрѣ
 хс . ште негрнжнтѣ . адѣл фѣл нрѣнт , ши рѣшѣлѣчюнѣ се
 кѣлѣкѣ . ши кѣпннннлѣ се рѣсѣпнрѣ . ши де верн оуѣмѣла фѣратѣ
 ртрѣ тоатѣ лѣмѣ , ноу верн камѣн аѣла аша дѣмзѣн ка ачѣ-
 щѣ . коуѣм аполѣнѣ . сѣш ка дѣа , сѣш ка аскѣнпн . че дѣмзѣл лоу
 гѣурѣѣ . ши чѣж че сѣнтѣ кѣ нѣсѣл де тоцн се мѣрѣще . ши
 крѣшннѣще се кѣнтѣ , ши слѣужѣе фѣрѣ де сѣнѣе се трн-
 мнт ачѣлѣл пѣнтрѣ жрѣтѣелѣ мѣннчнлорѣ . дѣч пѣнтрѣ ачѣлѣ
 сѣнтѣм дѣтѣрн а ста рѣаннѣтѣ лѣ хс . че сѣ прѣзднннм асѣѣзн .
 ноу елѣннѣще , че сѣфлетѣще . ноу пѣнтѣчѣлнн , че соуфлетѣлнн .
 ка сѣ фѣе прѣзднннѣл сѣнтѣл(ѣ)н коуѣм се кадѣ . рѣонрѣ прѣз-
 днннѣл(ѣ)н ште , рѣонннн-вѣ . оуѣмернлѣ мѣннчѣлорѣ сѣнтѣ , сѣ
 кннннм коуѣ нѣшнн . лѣмнннѣрнн сѣ не лѣмнннѣм . дѣч сѣ лѣпѣдѣл
 лѣкрѣл рѣтѣнѣрѣкѣл(ѣ)н . ши сѣ не рѣрѣкѣлм рѣнтрѣ арѣма лѣ-
 мнннн . сѣ рѣоннм енсѣрннка сѣфлетѣл(ѣ)н нострѣ ка сѣ прѣз-
 днннм сѣфлетѣще . ши сѣ не дѣзѣрѣкѣлм де шмѣл чѣл вѣкю ,
 ка сѣ не арѣтѣжм ман алѣн де зѣпада . кѣцн вѣцѣ рѣвѣкнѣтѣ

ЛТРЪ СЛЦЬ ШН ТРЪ ДВЛЧЦЬ . ВОИ АСТЪЗИ ПЕНТРЪ КРЕЩИНЪТАТЪ
 ВЪ ЛНДВЛЧНИЦИ КОУ ЛВКРЪЛ . КЖЦИ СЪНТЕЦИ МАРИ ШН БОГАЦИ,
 ШРЪ ПЕНТРЪ МЛСТЕНІА ШН ПЕНТРЪ ПЛЕКАРЪ АСТЪЗИ ВЪ ЛНОНИЦ,
 КА СЪ ЛГЪДВНМ ЛВ ДМЗЕВ КОУ ЛВКРЪРЕ БВНЕ . СЪ СКИМЕЖМ
 ХАННА СЪФЛЕТЪСКЪ КОУ ТРЪПЪЛ, СЪ НЕ ЛКИПВНМ ДУХЪРИЛОРЪ
 МЧННЧЛОРЪ . КА СЪ ЛВШМ ПЛЪТЪ, ШН СЪ ДОБЪНДИМ КЪНЪВЪ
 ПЕНТРЪ БВНЪ ВІАЦА НОАСТРЪ . ШН МЧННКЪЛШН СЪ-Н СТОНГЪЛМ
 ТЪЦИ . СЪ-НЕ АПРОПЪЕМ ДН-АСЪЛ ШН КЪ НОН СЪ-Л АБЕМ ШН КЪ
 ДЪДН-АСЪ СЪ-Л РОУГЪЛМ ШН СЪ-Н ГРЪНМ . W МЧННКЪЛ ШН ВОННИ-
 КЪЛ ШН СЛВЖИТОРЮЛ ЛВ ХС! МОУЛТ ДАРЪ ШН ЛДРЪЗДНІРЕ (!)
 АН ЛВАТ ДЕ ЛА ДН-АСЪЛ . ДЧН ТЪЦИ ДИПРЕВНЪ НЕ РЪГЪЛМ КЪ КРЕ-
 Д(Н)НЦЪ, ТЪ ФІН РЪГЪТЪОРЮ ДЕ НОН ПЪКЪТЪОШІН ШН ДЕ ТЪЦИ
 ВАМЕНІН КРЕЩИНІЦИ . ШН СЪ НЪ НЕ ТРЧН, ЧЕ КЪ ТЪЦИ СЪНЦІН
 ГРЪЖЩЕ : ДОАМНЕ! КРЪЦЪ ВАМЕНІН ТЪН, ЛПЪРАТЕ ХРИСТОАСЕ!
 МЪНТЪЖЩЕ УЧНННШІН ТЪН . КРЪЦЪ ТОУРЪМА ТА . РЪГЪЛМЪ-ТЕ ПЪ-
 СТОРЮ БВНЪ, МНАВЖЩЕ СЪЕОРЪЛ ТЪВ . ЮЕНТОАРЕ ДОАМНЕ! МН-
 ЛВЖЩЕ . ИТЪ ФІН ТЪН КЪ СЕ ЛПЪЦИНАРЪ . КАВЪТЪ МЛСТНЕВ ДОАМНЕ
 СПРЕ ВАМЕНІН ТЪН, КЪ НЕ ОУМПЛЪМ ДЕ НЕКОІ . ВЕЗИ НЕКОЖ НОА-
 СТРЪ . ВЕЗИ ГОЛЪТАТЪКЕ НОАСТРЪ . ШН НЕ ДЪРЪЖЩЕ ЛМЕРЪКЪМНИ-
 ТЕ . ВЕЗИ ПЛЪНСЪЛ НОСТРЪ, ШН ФЖ МНАЪ КЪ НОН . АЖЪЛЦЕ-ЦИ ЛПЪ-
 РАТЕ КЪ НЕ РЪГЪЛМ, ШРЪ НЪ ГРЪНМ ДЕ РЪВ . РЪГЪЛМЪ-НЕ . МНЛОСТИ-
 ВЪЩЕ-ТЕ . КЪДЕМЪ-ЦИ ЛНАНІТЕ, КА СЪ НЪ ТЕ МЪНІН ПЖНЪ ЛСФЪРЪ-
 ШНТ . ШН СЪ НЪ НЕ ЛЪПЕЗИ . ШН СЪ НЪ ТЕ ДЕЛЪЛЦИ ДЕ НОН . ЧЕ-Ц
 АРАТЪ ВИНЕЛЕ ТЪВ СПРЕ НОН . РЖСТЕВНЦІН МДВНЪ . ЛПЪДЪЦІН Н
 МНАВЖЩЕ . ПРЪДАЦІН Н НТОАРЧЕ . ЛКІШІН ШРЪ Н ПОМЕНЪЩЕ . ШРЪ
 ТЕ СКИМЕЖ КА СЪ НЪ ПОМЕНЕЦИ ПЪКАТЕЛЕ ВАМЕННЛОРЪ . КЪ ТЪ
 ИЦИ ОУНЪЛ ФЪРЪ ДЕ ПЪКАТЕ . ШН ЮЕНТОРЮ ДЕ ОАМЕНИ ШН МЛ-
 СТИВЪ . КЪ ДЕ ЛА ТННЕ ИСТЕ ІЗЕОРЪЛ ВІЕЦІЕН . ДЕ ЛА ТННЕ І ТЪРІА .
 ДЕ ЛА ТННЕ І ПОУТЪРЪКЪ . КЪ ТОУ ИЦИ ДМЗЪЛ НОСТРЪ . АЛЪЛ ФЪРЪ
 ТННЕ НОН НЪ ЦНМЪ, ЧЕ КЪТРЪ ТННЕ АЛЕРЪЛМ . ШН НЕ МНАВЖЩЕ .
 КА СЪ МЪРИМ КОУ БВКЪРЪЕ ТАТЪЛ ШН ФІОЛ ШН ДХОУЛ СЪНТЪ .
 АКМЪ ШН ПОУРЪРЪКЪ ШН НТРЪ ТЪЦИ (ВІЧН) .

XXIX.

1638.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare.

(7146.)

Идиѣкъ еѡ мѡшат сѣн мѣнзатѡлѡи ши кѡ фѣю мнѡ нѣка
 ѡт бѣшиници скрѣс'ам ачнѣѡ запис ал нѡстрѡ ка с(ѣ) фѣи
 де марѣ кридиниѣ ла мѣна данчюлѡи ѡт бѡрѡници, кѡм
 сѣ сѣ цѣе, кѣ ам вѣндѡт аї погонѣ де цѣлин(ѣ) ши кѡ аї
 стѣнжѣн дѣ лок ѡн дѣлѡ бѣшиницилѡр, погонѡ кѣте ф
 де ап. фак бани, ф. ши ам вѣндѡт нѡн дѣ а нѡстрѣ бѡн(ѣ)
 вѡе. дѣ нѣмѣ нѣвѡнѣ нѣч асѡприѣ ши кѡ цѣрѣ тѡтѡрѡр фѣра-
 цилѡр нѡцѣри, карѣн сѣнт ѡн прижѡрѡ нѡстрѡ; ши кѣнд ам
 фѣкѡт нѡн ачѣстѣ токмѣл(ѣ), фѡст-аѡ поѡ нѣгонѣ ѡт фѣн-
 циѣе. ши танасѣ сѣн вѡанкѡ ѡ там. ши наѡл сѣн ѡпрѣ ѡ
 там. ши мѣхѣн ѡ там. ши дѡмѣтрѡ нѣмѡ ѡт там. ши
 кѣртиѣн сѣн дѡмѣтрѡ ѡ там. ши (стан)чюл вѣтаѡ ѡт там.
 ши вѣрѡл спѣтрѡлѡ ѡ там. ши радѡ ѡт там ши аѡцѣ (!)
 мѡлѡцѣи ѡамѣниѣ бѡн ши бѣтрѡн. ши пѣнтрѡ кридиниѣ нѣмѡ
 пѡс дѣцѣнтѣл(ѣ) мѡн жѡс, ка с(ѣ) сѣ) цѣе. пѣс. мѣсѡ дѣк. ї. дѣн.
 лѣт. ,зрѣм.

XXX.

1640.

(Cipariu: Analecte, p. 141 urm.)

Правила . ачѣста пѣсте дирѣптѣторю де лѣѣе . . . . .
 Тѣларѣтѣсѣѡ . . . . . ѡ мѣнѣстѣр . Гѡвѡра вѣлѣтѡ ,зрѣѡ, ѡрѡ
 дѣла наѡцѣрѣ лѡн Хс. ,дѣм.

Предѡсловѣ кѣтрѣ тоѡн наѣтаѡниѣн сѣнтѣн вѣсѣрѣн .
 прѣ лѡмѣнаѡлѡр архѣпѣскопѣ, мѣнтрѡполиѡлѡрѣ . ши ѡѡнтрѡ-
 лѡрѣ де дѣмѣзѣѡ, вѣскѣлѡрѣ, ши прѣѡѡлѡр, ши тѡтѡрѡр дѣхѡ-
 вѣниѡлѡр . карѣн кѡ пѣтѣрѣ прѣѡѡѣсѡка, де аѡ дѣмѣзѣѡ сѣнтѣ
 сѣнѣнѣнѣнѣ.

Гинадѹа . кѹ мѹла лѹи дѹмнезеѹ архипѹсѹпѹ , ши мѹтѹро-
полѹт , а тоатѹ царѹ прѹдѹклаѹлѹи , паче ши спѹсѹнѹе , прѹймѹнци
дѹхѹ сѹнѹтѹ . кѹрѹра веци лѹс(а) пѹкателе , лѹса-се-вор лѹр , ши
кѹи ле веци цѹнѹтѹ , цѹнѹтѹ-се-корѹ лѹрѹ .

Гокотѹт-ам , кѹ ман тоате анменѹе аѹ картѹе пре анмеѹ
лѹр , кѹ ачѹкѹ кѹцѹетаю ши еѹ роѹѹла дѹмнѹлѹи мѹеѹ лѹи ѹс . хс .
сѹ скоѹцѹ чѹкѹтѹ картѹе , анѹме правѹнаѹ пре анмеѹ рѹмѹнѹтѹскѹ ,
сѹнѹцилѹр коастрѹ фѹраци дѹховѹнич рѹмѹнѹици , карѹи сѹнѹтеѹци
пѹсторѹи шѹлѹр чѹлѹр кѹвѹнѹтѹтѹоѹре а тѹрѹмен лѹи хс . карѹтѹ
аре лѹтрѹ сѹнѹе мѹлатѹе фѹклѹюрѹ де вѹнѹдекѹрѹи сѹфлѹетѹлѹр кѹеѹци-
нѹици чѹлѹрѹ че сѹнѹтѹ рѹнѹнѹтѹе кѹ пѹкатѹе . лѹсѹ ман вѹтѹтѹс ши
кале ла лѹпѹрѹтѹцѹлѹ черѹлѹи . лѹсѹ мѹ рѹгѹ сѹнѹцилѹр коастрѹе
кѹ марѹе мѹлѹж . ла карѹе мѹнѹж ва кѹдѹтѹе ачѹкѹтѹ сѹнѹтѹж картѹе ,
ачѹла сѹ анѹж а ѹ цѹнѹтѹ лѹ марѹе чѹнѹсте , ши сѹ се лѹвѹще ден-
трѹ лѹ лѹ таѹнѹж кѹм ва вѹндека сѹфлѹетѹле ѹаменѹнѹлѹр де пѹ-
катѹе . ѹрѹж лѹтрѹ мѹнѹж де мѹрѹтѹи сѹ нѹ се дѹтѹ , нѹче ла мѹтѹ-
скѹрѹнѹчѹ . сѹ нѹ фѹтѹе токмѹтѹелѹе сѹнѹцилѹр апѹси , ши а сѹнѹцилѹр
пѹрѹици вѹтѹжѹкѹрѹнѹтѹе , кѹ апѹи мѹтѹва та вѹрѹ да сѹмѹж фѹратѹе
дѹховѹниче , еѹ нѹ воѹе авѹтѹе трѹкеѹж . чѹла че прѹймѹтѹще гѹнѹдѹрѹнѹе
ѹмѹнѹици , датѹрѹю ѹсте лѹтрѹ скѹрѹптѹрѹж лѹвѹцѹтѹ а фѹи , сѹ се
ѹпрѹтѹскѹж де похѹте , смѹерѹнѹтѹ , ши кѹ лѹкрѹѹре еѹнѹе ; пре тот чѹ-
сѹла сѹ се роѹѹе лѹи дѹмнезеѹ , ка сѹ-н дѹтѹе кѹвѹнѹтѹе де лѹцѹелѹпѹчѹнѹе ,
ка сѹ лѹдѹирѹптѹтѹке пре чѹлѹ , че скапѹж кѹтрѹж дѹнѹсѹлѹ ; ѹрѹж
лѹтрѹалѹтѹ кѹпѹ лѹсѹшѹ датѹрѹю ѹсте а постѹи мѹерѹкѹрѹтѹе ши вѹнѹ-
нѹрѹтѹе прѹспѹре тот анѹлѹ , кѹм порѹнѹческѹ сѹнѹтеле ши дѹмнезеѹ-
ѹнѹе правѹнѹе *), кѹмѹ де карѹе ва авѹтѹе лѹсѹшѹ сѹ ѹ дѹтѹе ши
алѹтѹѹрѹж а фѹачѹе . ѹрѹж де ва фѹи лѹсѹшѹ нѹциѹнѹторѹю ши непѹстѹ-
нѹнѹкѹ . кѹмѹ ва лѹвѹца пре алѹцѹи а фѹачѹе лѹкрѹѹре еѹнѹе ? ши чѹнѹе
е нѹлѹцѹелѹптѹ , ва лѹскѹлѹта пре елѹ , де карѹе ва грѹнѹ ? вѹтѹжѹнѹдѹ
пре елѹ фѹрѹж токмѹалѹж ши вѹцѹнѹеѹ , ши лѹвѹцѹнѹдѹ пре алѹцѹи
сѹ нѹ се лѹвѹтѹе . сѹлѹ алѹт вѹре ѹнѹ лѹкрѹѹ еѹнѹе а пѹтрѹтѹче , карѹе
сѹнѹгѹрѹ нѹ аѹ фѹкѹѹтѹ ? ѹкѹи де ѹѹрѹеки грѹлѹще скѹрѹптѹѹра **) кѹ
ачѹкѹ сокотѹтѹе-те ѹ дѹховѹниче , пѹнѹтрѹ че , кѹ де ва пѹри нѹман
ѹ ѹаѹе пѹнѹтрѹ негрѹнѹжа та , денѹтрѹ мѹнѹнѹе тѹле се ва кѹѹта .
депрѹнѹде че зѹнѹе сѹнѹтѹе ѹѹанѹ златѹѹѹстѹ ла дѹкѹнѹе лѹи а трѹеѹ
нѹравѹ ѹѹченѹе ***), ачѹастѹа грѹлѹще : де се ва делѹнѹга нѹман
ѹѹнѹлѹ де танѹе нѹкѹмѹнѹнѹекѹтѹе , аѹ нѹ аѹ ѹѹѹѹрѹтѹе тоатѹж спѹсѹ-

*) Notă marginală: правѹнѹ . апѹсѹска . фѹи ши ман нѹнѹнѹтѹе : сѹи .

**) ѹзѹк . лѹд . сѹ . ѹ . еѹрѹм . мѹнѹ . сѹ . ѹ . ѹ .

***) дѹкѹнѹ . еѹсѹдѹ . мѹдѹ . сѹ . лѹдѹ .

нѣа са, епсѣопѣа саѣа попа? кѣ сѣфлетѣа мѣте де ш пернре . а тѣта дешертѣчюне аре, кѣтѣ ниче ѡн кѡвѣнтѣ нѣа поате пѣне аманнте; че кѡ сокотиницѣа шн кѡ юенре де трѣдж, слѣжирѣ шн лѣкрѣа лѣн дмнзеѣа мѣте а фаче кѣ грѣаще скриптѣра : проклѣтъ чела че фаче лѣкрѣа дмнѣа лѣн кѡ негрнжж . шрж мареа васнаѣе грѣаще : сокотѣще сѣа нѣа те темѣ (! 1. темѣ) де шма а трѣа кѣдѣрѣа лѣн, ка сѣа нѣа дан пре фѣюа лѣн дмнзеѣа а трѣа мѣнниле челѡр недостонниче, ка сѣа нѣа те рѣшннезн де чинне-ва, де марѣн пѣмѣнтѣа лѣн, ниче де асѣа чела че подортѣа стѣмѣа сѣа нѣа кѡминичи; кѣ правналеа дмнзеѣаши нѣа ласѣа пре чеи недостонничи сѣа се кѡминиче, карѣи се сокотѣсѣа ка пѣгѣа нѣн . шрж сѣа нѣа се ворѣа а тоарче, а марѣа а челора шн челора че кѡминичеа пре ен; сокотѣще знче, еѣ трѣеж нѣама . тѣа верн веа дѣ ачѣстѣа, де верн пѣзи, асѣа кѡ сокотиницѣа, шн кѡ ток-малѣа; че май наннте аѣацѣа трѣале енѣрѣчѣн неклѣтитѣ сѣа ле пѣзеши, мѣнтѣн-верн шн пре тнне шн пре чеа че те ворѣа аскѣата.

Шнѣа сѣа фѣе : чинне ва адрѣзни а прѣими кѡѣетеле шн исповѣданѣале, фѣрж аѣацѣа трѣа епсѣопѣа лѣн ачѣа лѣн, ачѣа пѣдепса правнѣа лѣн ва прѣими, ка ѡнѣа кѣакѣторѣа а дмнзеѣаши лѣн правнале, кѣ нѣа нѣман пре снне сѣа пѣрѣдѣа, че шн кѣаи сѣа исповѣаи а лѣа, ннсповѣаи сѣаи; шн кѣа аѣа легат шн дезлегатѣа, неадрѣптаци сѣаи, дѣа а . з . правнѣа а сѣаборѣа лѣн де кардагенѣа шн дѣа . мѣа ачѣаа шѣа сѣабор.

Де епсѣопи шн де прѣаи шн де кѣаѣгѣаи шн де ама-мени мнрѣни шн де тоате аѣацѣа трѣале.

а . Сѣаеѣта аре дар де зндрѣе, шн де рѣпаѣе се кѣмѣа, шрѣа дѣминичеа мѣте а тѣау зн, а лѣн дмнзеѣа, аре дар де аѣаи . днрпѣ ачѣа аѣацѣа де ачѣстѣа зн сѣа се фѣрѣсѣа шн сѣа се чннѣсѣа . шрж сѣаеѣа днрпѣ а лѣа шпѣа ас сѣа се шпрѣсѣа де тоате лѣкрѣале, де марнале шн де мнчнле . шн ла енѣрѣж сѣа скапе тоаи аменинѣа кѡ мѣрнле-ш шн кѡ фѣчорѣн лор шн а трѣаиш кѡ фнрка лѣн дмнзеѣа шн кѡ лѣаре аманнте сѣа се прнѣѣе рѣгѣа дѣсе, токма шн пѣа дѣминичѣа днмннѣа . шрж дѣаа сѣа ва лѣа сѣаи аеторѣе, дѣаа сѣа мѣргѣа акасѣа шн сѣа се шднхнѣсѣа пѣа лѣн днмннѣа, шн шрж ден а лѣа ас сѣа дѣаи сѣа ачѣа а лѣа.

в . Шн де чннѣтѣа прѣокѣа прѣдѣче шн вѣтезѣторѣа Іѡани, де нѣсѣа лѣн шн де тѣа рѣа каѣа лѣн, каде-се а ле

прѣзданнѣ дела ал нощаѣ час шн демѣнѣца тоатѣ зѣва ꙗтъюл
мчникъ стѣфан, ман мареле дѣакон, поменирѣ съ-и ш прѣзданнѣм,
де димѣнѣца пѣнѣ сара.

н. Фѣртатѣ-тѣѣ сорѣ-та съ нѣ ш а, ннч фратѣ-тѣѣ пре сора
фратѣ-тѣѣ съ нѣ се а, кѣ се грѣскѣ фрати сѣфлетѣин, че-ш
сѣнт пре сѣнта еуглѣе шн пре чинстѣта крѣче. ашнждерѣ шн
кѣмѣтрѣл кѣмѣтрѣ-са съ нѣ ш а, шрѣ де се ва тѣмплѣ спре
кѣмѣтрѣ-са саѣ спре фечорѣн ен спѣркѣчюне, че съ дѣ дѣмнезѣ
съ нѣ се факѣ, шрѣ де ва фн врѣн сѣѣтѣ дрѣчскѣ ка ачѣста,
ѣ ай съ се чѣрте шн съ се кѣмскѣ нѣмай кѣ пѣнне шн кѣ
апѣ шн дѣчѣл съ нѣ се каман ваѣж оуѣл кѣ алѣлѣ. ннче
нашѣ-тѣѣ сорѣ-та саѣ фрателе, ннче наша фратѣ-тѣѣ, саѣ сора
съ се а, кѣ шѣж шѣте сѣнѣе местекат, ш мнѣ де тѣлѣре се
грѣшѣе тарѣл пѣкателорѣ.

аї. Пѣ донѣ сѣнѣе амѣстекатѣ шѣте. де се ва аѣлѣ тѣтѣ
кѣ фѣта лѣн, днрѣнт ачѣл ачѣсте доав амѣстекѣчюнн де сѣнѣе
съ се диспарѣж шн . к . де ан съ се покѣмскѣ, шн метанѣн ꙗ
тоате знѣе кѣте тѣѣз. ал трѣнѣе сѣнѣе амѣстекат. де се ва аѣла
фратѣ кѣ сорѣ-са. еї. ан съ анѣж покаанѣе шн метанѣн кѣте т.
ал патрѣлѣ сѣнѣе амѣстекатѣ. де се вор амѣстека верн премарн.
покаанѣе . еї . ай, шн метанѣн кѣте . ро . ꙗ зн . шрѣ ал чннчнлѣ.
ан дон верн премарн, саѣ ай трѣн де се вор амѣстека . дерѣптѣ
ачѣл съ фѣе покаанѣа, ал донѣ верн . і . ай шн метанѣн кѣте
рн . ꙗ зн . ал трѣнѣе верн . н . ай . шн метанѣн . р . ꙗ зн . ал ша-
сѣлѣ сѣнѣе местекат че ам знѣсѣ ман наннѣте, фѣюлѣ чѣла че ва
спѣрка патѣл тѣтѣнн-сѣлѣ, че се знѣче : маѣцѣж-са саѣ соакрѣж-са
саѣ мѣтѣшѣж-са.

л. Дѣч ꙗѣцѣм де сѣгрѣмат шн де мортѣчюнѣ съ нѣ
се гѣсте ачѣстѣ, фѣе-карѣлѣ де ꙗ крѣчннн, ннч съ а сѣнѣе де
чѣла че кѣрѣж жѣнѣгѣтѣлѣн, че шѣре карѣн дѣнтрѣ нѣѣнѣл лорѣ
факѣ ачѣста, кѣ ꙗѣцѣ лѣѣѣ лѣ дѣмнезѣ . кѣ карнѣ ꙗтрѣ
сѣнѣе сѣфлетѣ съ нѣ мѣнѣнѣ, дѣч кѣ а тот доѣнтокѣл сѣн-
ѣлѣ лѣн шѣте сѣфлетѣлѣ лѣн.

Чнне ва мѣнка лѣпѣ, саѣ вѣлѣпѣ, саѣ кѣннѣ, саѣ пнскѣж, саѣ
арнчю, саѣ пѣлшѣ, саѣ нѣѣѣстѣнѣж, саѣ вѣѣвернѣж, шн ш'алѣлѣ
алѣлѣ кѣте сѣнтѣ нѣѣѣратѣ, шарпѣ, вѣрѣскѣ цѣстоасѣ шн ш'ал-
ѣлѣ ка ачѣлѣ саѣ калѣ, саѣ мѣгарю, саѣ дѣл чѣлѣ сѣлѣбатѣчѣ,
саѣ ден чѣлѣ дѣмѣстѣчѣ, кѣтѣ-сѣ нѣѣѣратѣ, че нѣ знѣче лѣѣлѣ лѣ
дѣмнезѣ . шрѣ де нѣ ва фн пре вѣл лѣн, че де нѣѣѣе ва мѣлѣка
съ се покѣмскѣ . а . анѣ шн метанѣн . еї.

Шн чине ва мѣнка корѣ, саѣ чоарѣ, човраѣкѣ саѣ кѣкѣ,
саѣ корѣю, саѣ вѣлтѣрь, саѣ привегитодарѣ . оуѣнѣ ка ачѣа . ѣ .
анѣ съ аѣеѣ покаанѣа шн метанѣн . р . де зѣуа .

ѣ . Попа че нѣ-ш ва мѣтѣра сѣнта вѣсѣрикѣ шн съ w
кѣрѣцѣскѣ, шн нѣ w ва ѣфѣрѣмсеца, шн нѣ ва сокоти ѣ тоате
сѣмѣте, оуѣнѣ ка ачѣа съ се ласѣ де прѣвѣѣ . попа че ва бѣ ла
крѣчимѣ, саѣ ва жѣка, саѣ кѣнта мѣренѣѣ съ се гонѣскѣ
ден поѣе .

ѣз . Прѣвтѣль съ нѣ мѣнѣнче корастѣрѣ дела вака лѣи,
пѣнѣ . ѣ . сѣптѣмѣнѣ . ашнжѣрѣ шн тоѣн крѣѣнѣнѣн .

Де ва ѣтра кѣнне ѣ вѣсѣрикѣ, саѣ порѣ съ нѣ се фѣкѣ
летѣргѣ пѣнѣ . ѣ . сѣптѣмѣнѣ .

ѣа . Гѣ неѣнне ва пѣрта пѣале де кал саѣ де магарѣю, съ
нѣ ѣтре ѣ вѣсѣрикѣ : че съ стѣ аѣарѣ кѣ мѣерѣле .

XXXI.

1641.

(Collect. Acad. Rom.)

Marturie de vânzare.

(Jasí 7149.)

Гаврилаш вел логѣт . и ѣрѣке вел спѣтар . и дѣмѣтрѣ
бѣхѣш вѣсѣрикѣ . и тома вел столѣнѣ . и вѣлан вел комѣс .
и грама вел жикѣнѣѣрѣю . и ѣне вел слѣѣрѣю и пѣтрашко жикѣ
нѣѣр . и рошка дворѣнѣк глотѣнѣ . и гѣнѣргѣ нѣверѣпѣскѣла
дворѣнѣк . и нѣрѣмѣнѣ вѣнѣдѣлѣѣ дворѣнѣк . и вѣрсан дворѣнѣк .
мѣртѣрѣнѣм кѣ ѣстѣ скѣрѣсѣарѣ а нѣастѣрѣ кѣм аѣ вѣнѣт . ѣна
нѣтѣ нѣастѣрѣ . кѣстанѣнѣн бѣхѣшел . фѣѣорѣл тодѣсѣнѣ . де нѣмѣ
нѣѣѣнт . нѣче аѣѣпрѣнт че де а лѣи бѣнѣѣ вѣе . дѣѣ вѣнѣдѣт а лѣи
дрѣпѣтѣ ѣчѣнѣ шн мошѣ . а трѣм парѣ де хѣнѣнѣѣнѣн . че сѣнтѣ
прѣ жикѣм . ѣн ѣнѣнѣтѣл хѣрѣлѣѣлѣн кѣрѣ парѣ де ѣчѣнѣ и
ѣсте лѣи де прѣѣн мѣ-са де прѣ тодѣсѣка . ачѣѣм w аѣ вѣнѣдѣт .
дѣмѣнѣ-сѣлѣ фѣратѣлѣн нѣстрѣ лѣпѣлѣн . прѣжѣскѣла мѣдѣлѣнѣнѣѣрѣюл
дрѣпѣтѣ чѣнѣзѣѣ де гѣлѣѣнѣн . бѣнѣн бѣнѣн . дѣче нѣн вѣзѣнѣдѣ дѣ
лѣр бѣнѣѣ вѣе тоѣмѣлѣл тоѣмѣнѣдѣ-с(ѣ) шн фѣѣкѣнѣдѣ-н-с(ѣ) платѣ
дѣпѣнѣн . нѣн ѣнѣкѣ аѣм нѣскѣлѣнт . шн нѣѣм пѣс шн пѣѣѣѣнѣлѣ ѣнѣ

тр'ачеста адевърат запис де ла нон . ка съ анеъ а-ш фаче дѣм-
нѣлѣи ши дрѣсе доминици ка съ съ цѣе.

Ѹ ис лт , зрмо . ман дѣ.

ѣс костантин еѸхѸш ѣс кѣ мѣна мѣ ам скрис.

XXXII.

1641.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de vânzare

(scris de un Coresi).

(Priviți 7149.)

Идек(ъ) ѣс лѣпѣла фѣкѣт-ам записѣла мѣс ла мѣна юзѣашѣ
костандѣн де мааре (!) кредницѣ, ка с(ъ) съ цѣе . кѣ ам вѣндѣт
ѣ погоне де рѣе кѣ стѣнжнин пол, дерептѣ вт. м . пол . хѣтарѣла
гѣценескѣ де писте тот хѣтарѣла ка с(ъ) фѣе юзѣашѣе костандин
де мошѣе шѣ фѣчѣрѣлор лон шѣ непоцѣлор шѣ стренипоцѣлор .
лнсъ ши кѣ пивница, пентрѣ кѣ лемѣ вѣндѣт де еѣн(ъ) кое;
кѣтѣ немѣ токѣмнт фѣст-ѣс молци ѡменѣ еѣне, анѣме : поп
ѣwn ѡт жѣгорени, н поп гюрге ѡт там . н радѣла ѡт там . н
чернат ѡт там . н новакѣ ѡт там . н ангѣлѣ ѡт вѣнцицѣ ши
ам скрисѣ ѣс корнсѣ ѡт привниц : н козма.

пис мсца . април . дн . д . , зрмо.

Iscăliți :

ѣс лопол . ѣс козма . ѣс жѣпѣнѣла станѣла ѡт еѸкѣреци .
ѣс кални.

XXXIII.

1642.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(Galați 7150.)

Идекѣ ѣс нлнна, непѣта лѣн ѣwn кракѣч ѡтнчи фѣта мѣ-
рѣи ши а попѣи лѣн гаврѣл ѡтнчи потрѣпопѣла, ден сѣт ден
млѣци, де пре сохѣлѣю, лнсъмн, де ннме нѣвѣнтѣ ннчи лм-

пресѣратъ, че де еѣнъ кое мѣ, скріѣ ши мѣртѣрисескѣ, кѣ чест
запис аа мѣѣ, кѣм аа еѣндѣт ѡ партѣ де ѡчиннъ а мѣ,
ден сат ден ѡтнчн, де пре сохолоѣю, партѣ а ѣнѣн еѣтрѣн,
ден чннчн еѣтрѣнн партѣ мошѣ-мѣѣ лѣн ѣѡн ѡтнч краевчн,
ши ѡ аа еѣндѣт дѣмслен пѣркѣлаевѣлѣн парѣ ден катра
сатѣлѣн, ши ден пѣмѣнтѣрѣн, ши ден фѣнацѣ, ши ден бранн-
цѣ де тоате пѣрцнле, ден тѡт еѣнтѣл дѣрептѣ чннзечн де
галевенн, ка сѣ-н хѣ дѣмсле ѡчиннъ ши мошѣ днрѣптѣ, ши
кѡкѡннлѡрн дѣмсле, ши нѣѡцнлѡр дѣмсле, ши стрѣнепоцн-
лѡр дѣмсле дн еѣчн, ши сѣ-ш фѣкѣ испнесокѣ пре мошѣ
дѣмсле, дѣнтрѣчестѣ запис . пѣнтрѣчѣл ѡм фѣкѣт чест запис
сѣ-н хѣ дѣмсле де мѣртѣрѣе, ден наннтѣ дѣмсле лѣн іакомн
пѣркѣлаевѣлѣн де гѣлац . ши ден наннтѣ дѣмсле лѣн кѡ-
стантнн чѣл марѣ . ши ден наннтѣ алевѣ чѣл еѣтрѣн . ши ден
наннтѣ дѣмнлѡр сале лѣн ѣюргѣш . ши алѣн (ѣѣ)дѣсѣе ва-
мѣмѣшн (!) де гѣлац . ши а лѣн дндрѣн еѣтахѣл де кѣ-
лѣраш . ши а лѣн ѣлѣе кѣпец . ши а лѣн нѣфрнм . тнж . ши а лѣн
мнхѣн шолѣз кѣ еѣ пѣргарн . ши а пангѣн нѣгѣцѣторѣлѣн .
ши а нѣѣлен черкѣзѣлѣн . ши а лѣн трандахѣр . ши а лѣ стѣрѣнн
кѣлѣраш . ши а лѣ стоѣнн а лѣн влад . ши а пѣтрѣн рѣзаш .
ши а мѣлцн ѡаменн еѣнн ши еѣтрѣн пре ман марѣ мѣртѣрѣе
пѣс-ам дѣцѣтѣл мѣѣ, кѣ печѣте нѣам аевѣт . ши сѣл пѣс ши пе-
чѣте . ѡрашѣлѣн . ши а тоц кѣц сѣнтѣ ман сѣс скрнш . пѣнтрѣ
кѣче сѣ нѣанѣл ннме ннч ѡ трѣбѣ ден ѡаменнн мѣен . кѣ
аче ѡчиннъ чѣм еѣндѣт еѣ де еѣн(ѣ) кое мѣ . ѡр ден фѣра-
цнн мѣен . сѣл ден рѣдѣннн мѣ . чѣне ва скорнн пѣрѣ пѣнтрѣ-
честѣ ѡчинн(ѣ) че ман сѣс скрнс . сѣ хѣ трнклѣт де . ткѣ .
ѡтѣцѣ . че-с еѣ нѣкѣ . ши сѣ хѣ нѣгрѣ ка іѣда де скарнѡт . ка
с(ѣ) се цѣе .

ѡѣ гѣлац . юл . кѣ . еѣлѣт , зѣн .

мнхѣн дѣакѣл аѣ скрнс .

XXXIV.

1642.

(Cipariu: Analecte, p. 159 urm.)

ЛѢЦЦЪТЪРН ПРЕСТЕ ТОДТЕ ЗНАЛЕ . . . . . В ДЛЪГОМЪПОЛН,
ВЛѢТЪ ДУХМЪ.

(4°. III пер. + 55 paginate.)

Din Prefață: ТѢТЪРОРЪ ВЛГОЧСТИВНОРЪ КРЕЩИНН, ПАЧЕ ШН
ВЛСВЕНІЕ ДЕЛА ДОМНВЛЪ ДМНЕЗІВ АТОТЦІЙТОРЮЛ ПОХТЕСКЪ ШН
ПРІСКЪ . ФОЛОСЛА АЧЕСТОР МНЧН ЛѢЦЦЪТЪРН, АДІВЪРАТЪ ПЪЦИНН
СЪНТЪ, МРЖ АШД МЛЕ СЪНТЪ БЪНН . . . . . МРЖ ЛѢЦЦЪТЪРНЛЕ АЧЕСТЪ
МЛЕ СЪ АФЛАЖ СКРНСЕ ПРЕ ЛНМЕЖ ГРЕЧАСКЪ, КАРЕЛЕ НЪ ЛЕ ПОТЪ
ЛѢЦЕ ТОЦН ШАМЕНІЙ ЦЪРЬН НОВАСТРЕ АЙ ВРЕМІН ДЕ АКЪМ . МРЖ
НОЙ ІЕРМОНАХ МЕЛХУСЕДЕК, ІГЪМЕН СЪНТИН МЪНЪСТІРН, ОУНДЕ МСТЕ
ХРАМЪЛА ОУСПЕНІЙ ПРѢЧІСТІН ЕЦН, ПОХТІТЪ-АМЪ ШН АМ НЕВОИТЪ
ДЕ ЛѢМ СКОС ПРЕ ЛНМЕЖ РЪМАНЪСКЪ, КА СЪ ФІЕ ДЕ ТРѢКЪ ШН
ДЕ ФОЛОС; НЪ НЪМАЙ ЧЕЛОРЪ ЧЕ ЦІВЪ, ЧЕ ШН ЧЕЛОРА ПРОЦІЙ ЧЕ НЪ
ШНЪ КАРЕЛЕ СЪНТЪ. З . ЛѢЦЦЪТЪРН СЪФЛЕТІШН, ТОКМА КА ШН ЧѢЛЕ
З . ДАРВРЕ, ДЕ ФОЛОСННЦА СЪФЛЕТЪСКЪ; КАРЕЛЕ ІВЪЗЪНДЪ-ЛЕ АШД,
НЪ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ ЛАС АКОПЕРНТЕ, КА СЪ НЪ МЪ АРЪТЪ АДННСТЪ
МННШ ЮВНТОРЮ, КЪМ НЪ ЮЕСКЪ СЪ СЕ АФОЛОСАСКЪ (!) ШН АЛЦІН
ШН ЛЕ ЦІВЪ НЪМАЙ ПЕНТРЪ МННН, ЧЕ АМ ВРЪТЪ СЪ ЛЕ ТИПЪРІСКЪ
КЪ КІЛТЪЛА СЪНТИН МЪНЪСТІРН; ШН ЛЕ АМ СКОС АФАРЖ ЛА ЛЪ
МННЪ, КА СЪ ЛЕ ЛЦЕЛЪГЪ ШН МНЧН ШН МАРН, КЪЦН-Ш ЮЕСКЪ
ЕВНЪТАТЪ СЪФЛЕТЪЛЪН ЛОРЪ . ЧЕ АЧАСТЪ МНКЪ КАРТЕ ДЕ ЛѢЦЦЪ
ТЪРЪ, АРЕ ПЪЦННЪ ЛѢЦЦЪТЪРЪ ШН БЪНН, КЪМ АМ ЗИС ШН
МАН СЪС . . . . . ПОХТІТОРЮЛ ДЕ БННН, ВОЛШ ТѢТЪРОРЪ КРЕЩИНН
ЛОРЪ, СМЕРНТЪЛ МЕЛХУСЕДЕК ІЕРМОНАХ ІГЪМЕНЪ А СЪНТИН ЛАВРЪ
ДЛЪГОПОЛСКЪ.

ТУПЪРНТЪ-СЪ АЪ А ТУПАРНЪ ЧѢ ДЕНТЪН ВЛѢТЪ ДЕ ЛА НАШЕРЪ
ЛЪН ІС . ХС . ДУХМЪ . МЕСЦА СЕН . ЗІ . ДНЪ.

ПЛА ТРЕЛЪ КЪВАНТЪ ШН ЛѢЦЦЪТЪРЪ . ПЕНТРЪ ЮВНРЪ ДЕ
АРЦННТЪ.

БЮЮ СЪ ВЪ ПОВІСТЕСКЪ ШН ПЕНТРЪ ЧЕЛ ЧЕ ЛІ-Е ДРАГЪ АРЦННТЪЛ;
ШРН КАРІН АЪ ЛЕЪРЕ ШН Ш ЦНН, ШН НЧН ЕН СЪ БЪКЪРЪ ДЕ ДННСА

ниче алицѣн, че вою съ вж спѣю, карѣн ши а че кип сѣнтѣ юен-
торѣн де арѣинтѣ; нѣ нѣман чеа че аѣ акѣцѣ мѣлатѣ ши нѣ
вор съ мнѣшскѣ сърачѣн, че рнжѣ ши чеа че аѣ пѣцинж, ши
w аскѣнд, ши нѣ вор съ мнѣшскѣ ниче w датѣ пре ннмне;
че еродеск съ фѣкѣ ши май мѣлатѣ аѣцѣ, ка съ се аѣога-
цѣѣ. ши аша нѣонндѣ-се лѣр аѣтр'ачѣа ле кнне моартѣ, шѣн
а кѣ тотѣлѣш тотѣ; ши ашѣ мѣргѣ а мѣнка чѣ де вѣчѣ,
коѣм аѣ лѣатѣ ши пре юѣда, пинтрѣ юенрѣ лѣн де арѣинтѣ;
кѣче вѣсѣсе съ вѣнзѣ пре домнѣа нострѣ іс. хс. ши кнне
съ цинци, кѣ врн карѣа еѣте юенторѣ де арѣинтѣ, ачѣла ва съ
се жѣдѣче денпроѣна кѣ юѣда. ши шѣтѣ кѣ вѣз мѣлѣн во-
гаци карѣн даѣ сърачнлѣр бани а доѣндѣж, ши кннд ле аѣѣк
сърачѣн бани, еѣ ѣ нѣмѣрѣ де доаѣ ши де тре врн, ка съ нѣ
съ ашале; ши кѣм ле аѣѣк банѣн ши пѣмѣнѣ, еѣ шѣпск дѣ
ле нѣмѣрѣ еѣ синѣѣрн, ши ѣ траг де гравѣ де грав, ка ннѣе
лѣпн зѣпѣлѣ ши сѣлѣатнчн, кннд рѣпск ннскѣре стрѣѣѣ.
дарѣ кѣче фѣк аша? ка съ поатѣ сѣѣ ашале, ши съ аѣре-
соаре шѣтнѣла сърачнлѣр; шѣж кннд съ аѣтѣмплѣ, дѣ ле
даѣ съ а чеѣа, саѣ оѣнт саѣ грѣѣ; шѣж апон съ аѣтѣмплѣ
сърачнлѣр аѣтр'ачѣа анѣ де нѣ фѣк ши н'аѣ съ ле дѣ че ле
сѣнтѣ датѣрн. w аскѣлатѣ де вѣдѣцн че фѣк: сокѣтѣскѣ юен-
торѣн де арѣинтѣ, кѣт грѣѣ лѣѣ фѣкѣтѣ съ а, саѣ внн саѣ
оѣнт, саѣ чѣрѣ; дѣче, коѣм съ вннде аѣтр'ачѣа ан, еѣ фѣк
сокѣтѣлѣ датѣрннчнлѣр, ши знк кѣ кѣѣнтѣл: акоѣм тѣѣм
аѣпрѣмѣтѣт, ши ц'ам дат оѣн бан, ши цн с'аѣ кѣзоѣт сѣѣм
дан. е. кѣдѣ де внн. шѣж акѣм тѣ н'аѣ фѣкѣт а чѣстѣ анѣ,
съ мн-ле пѣтѣѣѣ; че акоѣм вннѣа съ вннде wкаѣа. е. бани, саѣ
і. че фѣче ѣадра. м. де бани; че цн-се каѣе сѣѣм дан де. е. врн
м. че фѣк. с. де бани, карѣ фѣче. д. дѣкацн, дѣкатѣлѣ еѣте
кѣте. е. костанѣе; ши шѣѣш акоѣм ачѣцн. д. дѣкацн нѣн ан
съ мѣн дан, лѣс кѣ те вою май лѣсѣ, ши сѣѣм дан ла анѣа
к. де вѣдѣе, ѣадра кѣте. і. бани. ши w кѣѣтѣ, кѣ оѣнѣ гѣл-
ѣнѣ че дѣ сърачѣлѣн елѣн а. к. де вѣдѣе де вннѣ, карѣе
пѣтѣескѣ. еі. гѣлѣнн. скнмѣаре ка ачѣста фѣк юенторѣн де
арѣинт ши нѣмнѣостнѣвн, ши нѣ вор сѣн аѣѣпте мѣлатѣ. ка
ши хс. ла чеа че повѣстѣѣѣ ла еѣглѣ а лѣк де пнлѣдж знѣндѣ:
оѣн шѣтѣ еѣдѣ датѣрѣа лѣтѣа w а. де тѣланцн. ши-л апѣкѣ
съ нн пѣтѣѣскѣ, шѣж елѣн знѣе, кѣ н'ам, че цн-се фѣкѣ мнѣж
де мнне ши мѣ шѣртѣ. атѣнче ачѣла н се фѣкѣ мнѣж де дѣнсоѣл
шн-н еѣртѣ чѣ мѣ де тѣланцн. шѣж ел коѣм еѣн аѣѣрѣ ши
съ нѣѣѣѣн де датѣрѣа чѣнн мѣн де тѣланцн, аѣлѣш оѣн да-

торникъ ал лѣн чѣн ердъ даторю ш сѣтж дѣ галѣини, ши нѣман
кътоу-а апѣкѣ, ши зисѣ : дѣ-м чѣ сѣтж дѣ галѣини чѣ-м еѣн
даторю; шрж елѣ-н зисѣ : фратѣ, нѣ-н ам, чѣ цѣ-сѣ факж мнлж
дѣ минѣ, дѣ мж ман аѣѣптж . шрж ел нѣ врѣ чѣ-а бѣгж ꙗ
темниѣж . атѣнчѣ коум лѣзисѣ чѣла чѣ-н ертасѣ чѣ мѣ дѣ та-
ланѣи, коум нѣ врѣ сѣ-н сѣ факж мнлж сѣ-а ман аѣѣптѣ
пентрѣ чѣ сѣтж дѣ галѣини, ел принсѣ дѣ-а бѣгж пре динсѣа
ꙗ темниѣж, аколѣ сѣ моарж . дарж карелѣ истѣ ачѣла? хс!
дарж чѣла кѣ мѣа дѣ таланѣи? пѣкѣтосѣа! дѣ-н ертж чѣлѣ
мѣ дѣ пѣкатѣ чѣ авѣ, шрж ел нѣ вроу сѣ шрѣ нѣман оуи
пѣкат, карелѣ-н стрѣкасѣ фратѣлѣ сѣѣ криѣиннѣа, сѣѣ сѣ-н шрѣ
а . бан чѣ-н ердъ даторю . дѣчѣ ши пре неѣчѣ немлѣстѣни ка ачѣа,
дмнѣзѣ-н багж токма ꙗ мѣнка чѣ дѣ вѣчѣ, дѣ-ш пѣрд ши
авѣѣлѣш ши сѣфлетѣлѣ, ши ноу-ш пот адѣчѣ аминтѣ, шкаан-
ниѣи дѣ ен, кж кѣтѣ сѣнтѣ але лѣмѣи, тоатѣ сѣнтѣ пѣтрѣдѣ
ши трѣкѣтоарѣ ка ш нимнѣкѣ, ши оуѣлѣ рѣмѣнѣ анчѣ мѣ-
карж д'арж врѣ, мѣкарж сѣ нѣ арж врѣ; коумѣ грѣаѣѣ ши
стѣи шваннѣ златооуѣтѣ : шмѣ, зѣчѣ, чѣ тѣ трѣфѣи, кѣчѣ ан
авѣрѣ мѣатж, ши авѣрѣ ши сѣѣи ши алтѣ мѣатѣ? дѣ тоатѣ
ачѣстѣ сѣ цѣи, кѣ нѣ сѣнтѣ але талѣ, кѣчѣ кѣндѣ-ѣи истѣ сѣ-
флетѣа, тѣ нѣ лѣ еѣи стѣпѣнѣ оуѣтрѣи час, чѣ дѣи врѣ дѣ
нѣ ан врѣ, тоатѣ кѣтѣ ан лѣ лѣши ла чѣа чѣ рѣмѣнѣ анчѣ,
шрж нѣман пѣнж трѣѣи лѣ ан; кѣчѣ кж неѣоѣи дѣ шендѣи
пре чѣн сѣраѣи . ши кѣчѣ кѣ еѣи юѣнторю дѣ арѣинтѣ ши
немлѣстѣнѣ . ꙗпрѣмѣтѣжж шкаанниѣ ши юѣнтоарѣ дѣ арѣинтѣ,
чѣлѣа чѣ-ѣ дѣ; дѣ сѣраѣилѣ шрж фѣ прѣатѣнѣ пре домнѣа,
кж астѣзи еѣи, шрж мѣинѣ нѣ еѣи, ши астѣзи еѣи богѣт,
шрж мѣинѣ еѣи сѣрак; пентрѣ ачѣа, адѣ-ѣи аминтѣ дѣ моартѣ,
кѣчѣ кж мѣинѣ вор сѣ-ѣи трагж ꙗѣрѣи сѣфлетѣа дѣла тѣнѣ,
дрѣптѣ чѣ нѣ тѣ гѣѣи дѣ моартѣ, грѣаѣѣ лѣка . чѣ пентрѣ
ачѣа фѣраѣилор, рѣг пре дѣмнѣа-вѣастрж кѣ-ѣи сѣнтѣи юѣн-
торѣ дѣ арѣинтѣ, рѣго-вж пентрѣ драгѣстѣ лѣи дмнѣзѣ, сѣ
ш лѣсаѣи, ши сѣ фѣи дѣрѣнторѣ ши мнлѣнторѣ кѣтрж сѣ-
раѣи, шрж нѣ фѣрж мнлж ши немлѣстѣнѣ . кж дѣ вѣц фѣи ашѣ,
вѣнѣ сѣ цѣи, кѣ ашѣ сѣ фѣчѣ ши дмнѣзѣ спрѣ вѣн . чѣ вж
адѣѣи аминтѣ дѣ моартѣ, кѣчѣ кѣ сѣнтѣи ка фѣларѣ кѣм-
пѣлѣи ши ка шрѣа карѣ ш оуѣсѣкж соарѣлѣ ши пѣарѣ; ꙗтр'ачѣла
кѣп сѣнтѣмѣ нѣн тоѣи анчѣ, ши немнѣж нѣ лѣшм дѣ ꙗ чѣстѣ
чѣ авѣм нѣн анчѣ ꙗ частж лѣмѣ . нѣман дѣ вѣшм да мѣстѣнѣ
сѣраѣилор, сѣѣ кѣвѣнтѣ боуи сѣ лѣ грѣим, сѣѣ дѣ не вѣшм цѣнѣ
кѣ кѣвѣнтѣа, сѣѣ кѣ лѣкрѣа дѣ вѣшм ажѣтѣ кѣн-ка, нѣман дѣ

ачѣстѣ де вѣм моцѣни аколѣ; ирж ден кѣте авѣм ачѣ,
тоатѣ вѣм съ ле лѣсѣм; ши нѣман голѣ вѣм съ мѣрѣм ка
ши коѣм нѣм нѣскоѣт. дрепт ачѣм фрацнлор, рѣт пре дѣм-
нѣа-воастрѣ, съ дѣм ден кареле авѣм, кареле бѣкатѣ, кареле
кѣвѣнт бѣн, кареле мнлѣнѣре, кареле съ м, ши съ прѣмаскѣ
пре сѣракѣл ꙗ касѣ лѣн, ка съ добѣндѣм ши нѣн ачѣрѣцѣа
чѣ де вѣнѣ, кѣ бѣнж дѣрѣ доминѣлѣн нѣстрѣ ис . хс ., кѣ ачѣ-
лѣа-н мѣте мѣрѣа ꙗ вѣчѣа вѣчнлѣр, нѣсфѣршнт . аминѣ.

XXXV.

1642.

Бѣглѣ дѣвѣцѣаоре . . . . . типѣрнтѣ ꙗтрѣ дѣмне-
зѣмскѣ лѣвѣа гѣвѣра .

карѣ мѣте храмѣлѣ оѣспѣнѣе бѣе .

шт сѣзданѣа мнѣа , зѣна . шт вѣплѣцѣнѣа гѣа , ачѣмѣ . мѣца .
сѣпѣврѣю дѣн кн .

(Folio IV nepaginate și peste 600 foi paginate.)

Кѣтрѣ чѣнтѣорн . прѣдѣслѣвѣе чѣнтѣбрѣю лѣн .

Идѣкѣ тот ѣмѣл ꙗцѣлѣнтѣ, дѣтѣбрѣю мѣте кѣ бѣн кѣцѣт',
ши кѣ сѣмѣнѣе вѣе, фѣте-карѣ лѣкрѣ де фѣлѣс, ѣ юѣнѣн чѣнт-
тѣорн! а сокотѣ, ши чѣ фѣлѣс тѣацѣ кѣ елѣ, ши пѣнж ла карѣ
мѣрѣнѣе мѣсѣрѣ; дѣрѣ кѣрѣа алѣѣа мѣн вѣртѣс дѣкѣт вѣаѣ,
юѣнѣ де хс . крѣцѣнѣнѣ, ꙗтѣю спѣе кѣѣтѣрѣ кѣрѣцѣн ачѣцѣлѣ,
ꙗтѣю а кѣнѣацѣе прѣ аѣвѣрѣцѣн лѣкрѣтѣорн ан вѣн лѣн хс ;
ꙗтрѣ карѣн ши еѣ мѣн тѣкѣлѣсѣа ши грѣшнтѣа вѣнт-ам лѣ
оѣнспѣрѣзѣчѣлѣ чѣс ла лѣкрѣа дѣмнѣлѣн; ꙗтѣкѣма кѣ ачѣа чѣ
аѣ пѣртѣт зѣдѣхѣа зѣлѣн, пѣртѣндѣ грѣнжѣ пѣнтѣрѣ нѣзѣвѣнѣрѣ
сѣфлѣтелѣр ѣмѣнѣш, кѣ лѣаѣ де мѣлѣе вѣаѣе ши оѣстѣнѣлѣе,
ши сѣдѣорн ши асѣпрѣлѣе, дѣла дѣаѣолѣа ꙗ мѣлѣе кнѣѣре, кѣ
скрѣе, ши ꙗ лѣгѣтѣрѣа ачѣаѣе ши дѣ мѣаѣте, ачѣа кѣт
дѣзѣв ѣѣе ꙗсѣш, карѣлѣ нѣспнтѣкѣн тѣннѣлѣе нѣннѣнѣ; ши нѣ-
мѣнѣкѣ, нѣмѣн мѣла рѣдѣн мѣлѣе крѣцѣнѣлѣор мѣаѣ ꙗдѣмнѣтѣ
спѣе ачѣста, кѣ вѣзѣю ꙗ нѣмѣл нѣстрѣ мѣлѣн, оѣнѣн ка ачѣа

ѡаменн де амьндѡаш чѣтеле прощн, шн сѡфлетѡи карѣн
пентрѡ нещѣицца се депѣртѡрж кѡ рѡѡцѣтѡри стрѣице, шн кѡ
проѡстѡ шн скѡртѡ минтѣ лѡр рѡзѡшнндѡ-се ден кредѣицца
адѡвѣрѡтѡ, прѡтѣвннкѡ вѡскрѣчѣи лѡи дѡмнезѣс, кѡ еретѣчѣи
рѡпрѣвнндѡ-се шн ка мѡска ла дѡлѡѡаца мѡерѣи, ашѡ шн ен
рѡшѡлѡтѡри де спасѣиѡ, прѡщнлѡр, шн рѡтрѡ амѡрѡчѡнѡѡ вѡнѣ-
нѡлѡи чел пѡртѡтѡрѡ де мѡѡрте, некѣндѡ шн оѡчннгѡндѡ сѡ-
флетеле лѡр шн але ѡаменнлѡр.

Дерѡптѡ ачѡста ѡѡ кѡ рѡвнѡ похѣтѣю пентрѡ фѡрацѣи мѣен,
шн кѡцѣтѡн сѡ скоц ачѡстѡ сѡнтѡ кѡрте чѡ се кѣамѡ еѡглѣе
рѡѡцѣтѡѡре тѡлкѡнтѡ, сѡ фѣе проповѣдѡнѣе крѡщннѡтѡѡцѣи
нѡѡстре, а сѡнтѣн вѡскрѣчѣи апѡстѡлѣскѡ а рѡсѡрѣтѡлѡи, де ѡ
ам прѡмѣнт де рѡ лнмѡа рѡсѡскѡ прѡ лнмѡа рѡмѡнѣскѡ, шн
ка оѡн нѡвор аскѡнѡсѡ рѡ пѡмѡнтѡл нннмѣи нѡѡстре, чел сѡчѡтѡс
шн оѡскаѡ де рѡѡцѣтѡрѡ, кѡ ажѡтѡрѡл лѡи дѡмнезѣс шн
рѡдѡмнѡрѣ дѡхѡлѡи ачѡлѡа, скѡрмѡт-ам кѡ тѡмпѡ минтѣ ма
шн ам' скѡс ачѡст нѡвор де апѡ дѡлѡе шн пѡрѡрѣ кѡрѡтѡрѡ,
адѡпѡтѡѡре де сѡфлетѡ ѡмѡнѡицѣи . Шн нѡ рѡдрѡзнѣю рѡсѡмн
ашѡ прѡстѡ, ла ачѡст' лѡкрѡ кѡ трѡдѡ мѡн мѡлѡтѡ де пѡтѣкрѣ
ма . Чн рѡѡ кѡвѡнтѡл дѡмнѡлѡи мѣѡ ѡс . хс . мѡ рѡдѡмнѡ,
шн тѡлѡнтѡл карѡлѣ'м фѡ дѡт мѣе нѡдѡстѡйкѡл (!) нѡ-л рѡгрѡпѡю
рѡ пѡмѡнтѡл чел рѡтѡнекат ал нещѣицѣи, фѡрѡ дѡвѡндѡ шн
фѡрѡ фѡлѡс вѡчѣицѡл мѣи, шн мѡи вѡртѡс сѡ апрѡнѡсѡ рѡтрѡ
мѣиѡ фѡкѡл ѡеиѡрѣ . Шн дѡпѡ ачѡста кѡ порѡнѡка шн кѡ вѡѡ
лѡмнѡнѡтѡлѡи дѡмнѡ Мѡ . ѡс . ѡѡ . шн кѡ блѡсѡнѣа прѣ сѡнѡи-
тѡлѡи мнѡрополнѡт Кѡр Ѳѡлѡфнл, рѡпрѣвнѡ кѡ сѡнѡицѣи шн ѡеи-
тѡрѣи де хс . арѡхѣнскѡпѡ Кѡр Ѳгнатѣе рѡвннчѡскѣи кѡр Ѳтефѡн
ѡѡзѡвѡскѣи, шн кѡ сѡфѡтѡлѡ чннѡстѣицѡлѡрѡ вѡѡри ан цѡрѡен рѡ-
мѡнѡи, дѡнѡтрѡ кѡрѣи мѡн вѡртѡс пѡртѡтѡрѡ де грѣѡе : Оѡрннл
Нѡстѡрѡл прѡдѡсѡлѡ . Лѣтѡ , зрѡмз. ....

Мѡрѡ ѡѡ мѡлѡцѡмѡскѡ дѡмнѡлѡи мѣѡ ѡс . хс . челѡи чѡ мѡ
рѡтѡри рѡтрѡ рѡѡдѡре, шн-мѣи рѡдѡлѡи рѡтрѡ сѡфлетѡл мѣѡ
ачѡст лѡкрѡ, шн рѡсѡмн мѡлѡте оѡстѡнѣлѡе адѡаш, шн нѡвѡ-
днндѡ шн тнпѡрнндѡ рѡтрѡ дѡмнезѡска лѡврѡ сѡлѡашѡл прѣ-
чѡстѣи, гѡвѡрѡ, шн кѡ ажѡтѡрѡл лѡи дѡмнезѣс . . . . . дѡпѡ ачѡѡ
шн ѡѡ : Прѡдѡ, вѡторѡ картѡ . мѡ оѡстѡнѣи кѡт пѡтѡи кѡ минтѣ
ма, а ажѡнѡе зѡѡа шн нѡапѡтѣ, де тнпѡрнн ачѣстѡ сѡнтѡ
кѡрѡи, мѡ рѡг чѡ вѡю фн грѡшнтѡ, сѡ нѡ мѡ блѡстѡмѡицѡи.

Dumineca lăsaței de carne.

(pag. 97—100). **ЛѢВЦЖТЪРЖ** ꙗ **ДѢМІНІКА** **ЛЪСАТЕН** **ДЕ** **КАРНЕ**.
ПАРТЪ ꙗ **ДОА**. **МРЖ** **АЧЕЛАШ** **КЪВЪНТЪ**, **ДЕ** **ФЕРИЧІТА** **ВІАЦЖ** **А** **ВЪКЪЛЪИ**
ЧЕ. **ВА** **СЪ** **ФІЕ**, **ШН** **ДЕ** **ПЛАТА** **СЪНЦНАШО**.

КѸМ ѡСТЕ СОДРЕЛЕ ЛѸМИНѸ. Ꙗ ФѸПТѸРИЛЕ ЧѸЛЕ ВЪЗЪТЪ, ШИ
ВЕСЕЛѸ А ТОАТЕ НѸМѸРИЛЕ, ШИ КѸНОЩЕРЕ ШИ СЕМѸРЕ ЧЕЛОБРА
ЧЕ-С АТРѸ ꙖСѸА. АШНЖДѸРѸ ШИ АДѸЧЕРѸ АМИНТЕ ДЕ АЧѸ ФЕРИ-
ЧИТѸ ВІАЦѸ. ЛѸМИНѸ, ѡСТЕ ꙖЦАѸСѸ, ШИ ВЕСЕЛѸ СѸФЛЕТЕ-
ЛѸР НѸАСТРЕ, ШИ КѸНОЩЕРЕ А ТОАТЕ ЛѸКРѸРИЛЕ ПѸТРЕДЕ ШИ ТРЕ-
КЖТОДРЕ, КѸ СѸНТ' ОУМЕРѸ ꙖНАИИТѸ ЧЕЛѸР ВѸЧНИЧЕ ШИ НЕПѸ-
ТРЕДЕ. ДЕРИПТ' АЧАСТА МИ-СЕ БѸКѸРѸ СѸФЛЕТѸА ФОДРТЕ АСТЪЗИ,
КѸ ПРЕ МѸАЦИ ВЪЗ АКМѸ МИАКѸИИИДѸ-СЕ КѸ СѸФЛЕТЕЛЕ, ШИ ДЕ Ꙗ
МѸАЦИ ШКИ КѸРѸИД ЛАКРѸМЕ ПРЕ ШЕРАЗ. КѸЧЕ АМ ГРѸИТ МѸАТ'
ДЕ ЧѸЛЕ АФРИКОШАТЕ В'АЦИ ВЕНИТ Ꙗ ФІРЕ. ІАРѸ АЧАСТА СѸ ВѸ
ФІЕ ВОАШ ЛА ШІРЕ. КѸ МѸАТ' ПОАТЕ ЛА ДНЕЗІѸ СѸСПИНАРѸ ШИ
ЛАКРѸМИЛЕ ВОАСТРЕ; КѸ Ш ЛАКРѸМѸ ШИ НИМѸ ꙖФРѸМТѸ ШИ
СѸФЛЕТ СМЕРИТ, МАРЕ ЖРѸТВѸ ѡСТЕ ЛѸИ ДНЕЗІѸ, МАН ВРѸТОС ДЕ
ТОАТЕ ПРИНОАСЕЛЕ-И ѡСТЕ ЛѸИ ПРИИМИТѸ; КѸ ФЕРИЧИЦИ СѸНТ' ЧЕА
ЧЕ ПЛѸИГ', КѸ АЧЕА СЕ ВОР МѸИГѸА, КѸ МѸИГѸАРЕ ДЕ ВѸЧИ; КѸ
ЛАКРѸМИЛЕ АЧЕЛОБРА СТІИГ' ВЪПАА ФОКУАИИ НЕСТИИС', ШИ ВІЕРМІИ
АЧЕА СЕ НѸАКѸ АТРѸКСЕЛЕ, ШИ ЛЕГѸТѸРИЛЕ МОРИЦІИ, ПѸТРЕЗІС'
АТРѸ ІАЛЕ, ШИ СЕ ДЕЗЛѸГѸ АЧІЩѸ ЛА СЛОВЕЗИА ДЕ ВѸЧИ. ДЕЧ
МИ-СЕ КАДЕ А МѸИГѸА СѸФЛЕТЕЛЕ ВОАСТРЕ КѸ АДѸЧЕРѸ АМИНТЕ
АЧИИ ФЕРИЧИТЕ ВІИЦИ, ДЕ КАРѸ АШ ГРѸИТ ДОМИИА: МѸОРЕ-ВОР
ДИРИПЦИ Ꙗ ВІАЦА ВѸЧИЛОР; ШИ ЧЕ ВА ФІИ МАИ ДѸАЧЕ ДЕ АЧАСТѸ
ПОМИИРЕ? ШИ МАИ ЛѸМИНАТѸ ЧИИСТЕ? КА СѸ ФІЕ ФІОЛ ЛѸИ
ДѸИЗІѸ, ШИ АПѸРАЦИ АПѸРѸЦИИ ЧІРЮАИ. ШИ ЧИИЕ ВА ПѸТѸ
АКМѸ СѸ СПѸЕ МѸРІОРѸ ШИ ЧИИСТѸ АЧИ СЛѸВЕ? КѸ КОВРѸШАЩЕ
ПРЕСПРЕ ТОАТЕ МИИЦИЛЕ, КѸМ ГРѸІСѸ ШИ СѸИЦИИ ДЕ А, ОКОЛ
Н'АШ ВЪЗЪТ' ШИ ОУРѸКА Н'АШ АШЗИТ. ШИ ЛА КѸЦЕТѸА' ШМѸ-
АИ Н'АШ СѸИТ, КАРѸ АШ ГѸТИТ ДѸИЗІѸ ЧЕЛОБРА ЧЕ-А ЮБІСѸ ПРЕ
ЕЛ, КѸ ШИ АЦЕРІИ ПОХТЕСѸ ПЛЕКѸИДѸ-СЕ, НѸМАИ СѸ ВѸЗѸ АЧЕЛ
ЛОК' СѸИТ', АТРѸ КАРЕЛЕ ВОР ЛѸКѸИ ДИРИПЦИ Ꙗ ВѸЧИ, Ꙗ ЛѸМИНА
МИИНАТѸ, ШИ ВЕСЕЛѸ ЛѸИГѸ ФАЦА ЛѸИ ДѸИЗІѸ; ШИ НѸИ АКМѸ
СѸ ШИ ГРѸИИ, ДИИ ПАРТЕ ГРѸИИ, КѸМ ЗІСЕ АПОСТОЛѸА, ШИ ДИИ
ПАРТЕ ПРОРОЧИИ, КѸМ СЕ КАДЕ АЦЕЛЕСѸАИ ВОСТѸР А ПРИИИИ.

Де ачѣстѣ фѣринчѣтѣ вѣлѣхъ, ши де слава сѣнцилѣоръ въ
вою съ пѣю ананитѣ корѣлѣхъ де есъѣрѣ, къ дѣрѣла дѣхълѣн сѣнтъ,
къ ши ачѣстѣ дѣхъ пре пѣкѣтѣоши ла показѣнѣ, ши пре лѣ-
нѣши атрѣци де минтѣ-й дрѣтѣхъ, ши пре чѣй юентѣорѣ де ысте

45. дѣка шѣ декасѣташ, дѣде трѣпѣла лѣн іс., 46. шрж нѣсѣф кѣм-пѣрж пѣнзж, веннѣ шн никодим, оученикѣла лѣн хс. чел аскѣнс, кареле веннѣс ноаптѣ майнтѣ кѣтрж ел, пѣртѣнд местекѣтрѣ де змиѣрнж шн ѣнсори, ка ла ш сѣтж де літре. шн лѣш трѣпѣла лѣн іс. де-л рѣфѣшѣрж кѣ пѣнзж кѣратж, шн кѣ миродинѣ, кѣм ерд шѣнчаюл жидовилор сѣ агропѣ пре шамѣнѣн чѣй де чиннѣс. ерд рѣтрѣчел лок ш грѣдинж, шн рѣтрѣ ачѣ грѣдинж фѣ ш гропж нош, тѣатж ден пѣатрж, рѣтрѣ карѣ нѣме нн-чѣ-ш-дѣнѣшѣрж нѣ фѣ пѣс, шн аколѣ пѣсѣрж трѣпѣла лѣн іс. шн рѣстѣрнж ш пѣатрж мѣре, спре оуша гропѣн; 47. шрж марѣла магдалинна шн марѣла лѣн ісѣнѣ кѣштѣ оунде-л пѣсѣрж пре ел.

(pag. 348—350.) Пѣртѣ адош, де драгѣстѣ карѣ шѣсѣ кѣтрж дѣмнѣзѣ шн кѣм сѣнтѣм датѣри прѣимнѣд трѣпѣла лѣн хс. а-л чнстѣ пре ел. рѣвѣцжѣтрѣж:

Кѣде-сѣ шн нош сѣ не рѣвѣцжм, драцѣй мѣй, кѣм сѣн-тѣм датѣри а прѣимѣ пре хс. шн чиннѣс а фѣче прѣнѣстѣтѣлѣн трѣп ал лѣн, кѣ аколѣ ісѣнѣф кѣ никодим де пре крѣче, лѣарж кѣ адеѣтр трѣпѣла лѣн хс. морѣ. шрж нѣн акѣм-л прѣимнѣм де шатарю, адеѣтрѣт пре хс. вѣш, депрѣвнж кѣ невѣзѣта дѣмн-зѣнре, рѣтрѣ сѣфлетѣле ноастрѣ. шн рѣтѣю сѣнтѣм датѣри а-л лѣа сѣ-л рѣфѣшѣржм кѣ пѣнзж кѣратж. чѣ сѣ зѣче, кѣ дирѣптж крѣдинѣж шн не-рѣоитж, шн кѣ кѣрат свѣт, шн сѣ-л оуцѣем пре елѣ, ка шн кѣ нѣше мир де мѣлтѣ прец кѣ покаѣнѣе адеѣтрѣтж; кѣ ачѣста шѣсѣ жрѣтѣва чѣ дѣлѣе мирѣсѣнѣтоѣре рѣнѣнтѣ лѣн дѣмнѣзѣ, дѣч ачѣста, кѣ а сѣ фѣре оуцѣде пре тоѣтж рѣмпѣци-чѣонѣ пѣкѣтелор. дѣпж ачѣста аѣем а-н гѣтѣ лѣн р лок де гропж, нннмж нош, лѣпѣдѣндѣ тоѣтж вѣкнѣтѣра а шмѣ-лѣн чел де пѣкѣте, шн тѣѣтж де р вѣртоѣса пѣатрж, лѣпѣ-дѣндѣ тоѣтж грѣштѣтѣ, шн рѣвѣртошѣрѣ не-мнѣлѣсѣрѣдѣй; шн шрж нннмж рѣпетрѣтж а вѣртоѣсѣй крѣдинѣе карѣ е кѣтрж дѣмнѣзѣ, гѣтѣѣше-те спре лѣарѣ лѣн хс. шн прѣимнѣндѣ-л пре ел рѣтрѣ нннмж, ка р гропж, аѣем а рѣстѣрна пѣатрж мѣре: вѣртоѣса нѣдѣжде шн фѣрка лѣн дѣмнѣзѣ, ка сѣ нѣ лѣкѣѣскж. рѣтрѣ ѣ алѣтѣ чѣва фѣрж сннѣр хс. токѣма пѣнж ла рѣѣѣрѣ морѣнлор, р вѣѣца вѣчилор, шн рѣтрѣ мошѣла рѣпѣржѣѣй черю-лѣн. — Нѣмай чѣ рѣдинж шкѣн сѣфлетѣлѣн тѣш, спре нѣлѣцѣмѣ вѣдѣрѣен черюлѣн, атѣнѣе вен кѣштѣ спре крѣчѣе чѣлѣм, чѣ те юѣѣ-ѣе; шн мѣнннѣе спре а тѣ сѣрѣтѣре шн кѣпрннѣдѣре, ачѣлѣм чѣ сѣш тннѣ пре крѣче, дѣмнѣзѣ пѣртѣтѣорѣл де трѣп; кѣ ачѣл

исполни ала черюлѣи, съ апринде кѹ драгосте кѹтрѹ тине, де-шарте ѡме! — Кѹ н'ам поменит ѳдешѣртѹ ѡ де ачестѹ пеликан; кѹ ѡтѹ ѡсте ѡ пасѣре пре лимба гречаскѹ, де се кѹамѹ: несѣциѡс. де чѣле де фѣре грѣск' филосѡфѣи, де зик, кѹ ѡсте ачѣстѹ пасѣре фѡартѣ юентѡдре де фечѡри, ши чюдѡтѹ де фѣра ѣи, кѹч кѹндѹ адѣче пѣий ѳ лѣме. ѳш фѣче кѹнеѡла пре пѣатѹж, ши еѡте рѣзѡю кѹ шарпеле, кѹ мѣрѣ шарпеле ши пре фечѡриѣи лѣи ѡмѡрѹж кѹ сѡфлѡра вѣниѡлѣи. не фѣниѡла ѣл лѣиѹж фечѡри. ѡрѹ дѣка вѣне ши-ш вѣде пѣий ѡморѣц де шарпе, ши фѡартѣ се желѣѹе ши се апринде де драгостѹ фечѡрилѡр, ши ѳчѣне а-ш рѣмѣ пѣптѡла сѣѹ, ши-ш скѡрѹж сѣиѣле спре пѣи, ши кѹ ачѣла-ѣи ѳвѣѡзѹж пре ѣи; ѡрѹ ѳсѡши дѡрѡре ши мѡартѣ рѡѣдѹж пѣнтѡр ѣи. ашѡ фѣче ши пеликанѡла черюлѣи пѣнтѡр тине, мѡлатѹ пѣкѹжтѡѡсе ѡме! вѣзѹ мѡартѣ тѡ, ши де шарпе кѹ вѣниѡла пѣкѡтелѡр дѡхѣнит ши ѡморѣт; ѳтр'ачѣла се желѣи де мѡартѣ тѡ, ши кѹ драгосте се апринсе, ши-ш вѣрсѹж сѣиѣле сѣѹ, спре ранѣле сѡфлѣтѡлѣи тѣѹ сѣ-л вѣндеѣе, ши сѣ-л ѳвѣе ѳ вѣѡѡла вѣчѣиѡр; деѣ ѳсѡши рѡѣдѹж дѡрѣриѣе, ши мѡартѣ лѣѡ. нѡмай сѣ те ѳвѣѡзе, ши сѣ те слѡѡѡзаскѹ де ѳ мѡартѣ чѣ де вѣчѣи; ши сѣ ѡкѣрѣ вѣдѣрѣ лѣи ши се голѣи, ка сѣ те ѳѡрѡѣе пре тине ѳ непѡтрѣзѣи, ши ѳтрѹ фѣрѹж мѡартѣ слѡвѣи де вѣчѣи; ѳ мѣжлѡкѡла чѣлѡр фѣрѹж де лѣѣе се нѡмѣрѹж, ка сѣ те дѡкѹж пре тине сѣ вѣѣѣѣѣи ѳ мѣжлѡкѡла лѣмѣниѡциѡлѡр ѳѣри; ѳ грѡпѹж ѳтѡниѡтѹж сѣ пѣсе, ка сѣ те ѳкѡпѣ пре тине ѳтрѹ лѣмѣниѡтѡла чѣрю, аѡлѡ сѣ ѳпѣрѹжѣѣи ѳ вѣчѣи кѹ нѣс ѳтрѹ лѣмѣниѡла ѡѡкѡрѣи чѣла че ѣ де пѡрѡрѣ; ѡ кѹнѡѣѣе, кѹ тѡѡтѹж рѡѡиѣтѣ, ѡкѡра дѡмѣлѣи тѣѹ, ѡсте слѡѡла тѡ чѣ де вѣчѣи, кѹ пѣнтѡр тине, чѣл мѡртѣ ши ѡлѣстѣмѡт, сѣ дѣде мѡрѣѣи ши ѡлѣстѣмѡлѣи.

XXXVI.

1642.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de vânzare.

(7150.)

Ѳз никѡлаѡ сѣкѣи. ѣне кѹпар скрѣи ши мѣртѡриѣск кѹ чест запѣс ала мѣи. кѹм м'ам токѣнт. де ѡи(ѣ) ѡи мѣ. де нѣме нѡѡнт ниѣи сѣлѣнт. де ала вѣндѡт дѡмѣсѡи лѣи лѣ

пашкѣ . меданничиюлѣн . а трѣа партѣ . де сат . де ханичѣни .
 че-н ꙗн цѣнѣтѣл хѣрлѣлѣн . пе жѣжѣм . кѣ тот венитѣл . че
 съ ва алѣѣе партѣ мѣ . ши дин кѣмпѣ ши дин царин(ѣ)
 ши дин ватра сатѣлѣн . ши дин хѣлище . ши дин тот вени-
 тѣл . че ва хи партѣ мѣ . н-ам вѣндѣтѣ дѣмисали . дрептѣ
 патрѣ зѣчи де галени . ка съ-н хѣе дѣмисали дрѣптѣ мошѣ
 ши кѣмпѣрѣтѣр(ѣ) . ши ꙗн токмала ноастрѣ аѣ фостѣ .
 фокшѣ пѣхарничелѣл дин рѣциноаса ши галигорѣ пѣхѣрни-
 челѣл . ашѣжднрѣ дин рѣциноаса . ши алекса дин рѣгилѣе .
 ши прѣтѣл де хѣлѣцини(н) ши цѣцѣрмак ѡт хѣлѣцини .
 ачѣши ѡамени бѣни аѣ фостѣ тоци . ꙗн токмала ноастрѣ .
 ши пентрѣ ман мари кредница ам искѣлнт ши нѣм пѣс пѣче-
 цѣлѣ . ка съ фѣе де кредницѣ . ачѣст запис . влѣт , зѣн . юл . н .
 фокшѣ ѡт рѣциноаса . галигорѣ тиж ѡт рѣциноаса . поп ѡт
 хѣлѣцини . цѣцѣрмак .

XXXVII.

1643.

Карте ромѣнѣскѣ де ꙗвѣцѣтѣрѣ ..... де варлаам
 митрополитѣл . . . . .

ꙗ типариол домиск ꙗ ѡши . ꙗ мѣнѣстирѣ а трѣн стѣтели
 де ла хѣ . ахмг .

(Folio III nep. + 384 paginate + IV nep. + 116 paginate.)

Duminica lăsatului de carne.

Fol. 22a — 29a. *)

Дѣмѣнека лѣсѣтѣлѣн кѣрнен . евангѣліа дн ꙗ маѣн ꙗтрѣ
 соѣтѣ ши шѣсе капете .

(Mateiu cap. XXV. v. 31—46.)

31. Зѣсе дѣмноуѣл , кѣндѣ ва вѣнѣ фѣюлѣ ѡмѣнѣскѣ ꙗтрѣ слѣва
 сѣ . ши тоци свѣнци ꙗнѣри коу нѣсѣ . атоѣнѣе ва шѣдѣ пре
 скѣѣнѣлѣ мѣрѣн сѣлѣ 32. ши ва аѣѣна ꙗнаѣнтѣ лоѣн . тоѣте
 лѣмѣнѣ . ши-н ва ꙗпѣрѣи при ꙗши оуѣлѣ дѣлѣлѣт . ка ѡнѣ пѣ-
 стѣрю че-ш ꙗпѣрте ѡнѣ дн ꙗ капре 33. ши ва пѣне ѡнѣ дѣ дн-
 рѣптѣ сѣ . ѡрѣ кѣпрѣлѣ дѣ стѣнѣга 34. атоѣнѣе ва зѣче ꙗпѣрѣтѣлѣ
 челѣрѣ дѣ днрѣптѣ : вѣниѣнѣ блѣсвиѣнѣ пѣрѣнтѣлѣн мѣѣ . де ѡчи-

*) cf. 1679. mai sus pag. 18—19.

рѡаѡж . коѹмь ши сѣнгоурь с'аѡ споѹсь : кѣ ворь вѣдѣ фѣюль
 ѡменѣськь вѣннѣ ла цѣдѣць пре ноѹжрѣн чѣрюлѣн . ши лнцѣрѣн
 ла сѣнрѣкь сѣннѣцѣн сѣле ꙗ чѣрю ꙗкѣ аѡ споѹсь : кѣ кѡмоу-л'
 вѣд пре мжрѣа сѣ доуѣндоу-се ꙗ чѣрю, ашѡ мжрѣ ва вѣннѣ . ши
 ачѣста ѡ мѣртоуѣрснѣмь тѣре ꙗ креднѣнѣа ноѡстрѣж, оунде че-
 тѣмь вѣроуѣмь.

Ѣ дѡа споѹне, кѣ цѣдѣцѣл' лѣн дѡмзѣѡ аре трѣн цоѹдекѣте :
 ꙗтѣю пре испрѣвннѣн лѡѹмѣн ачѣшѣмь, кѣрѡра лѣѡ дѣт' дѡмзѣѡ
 цоѹдѣцоуль сѣѡ, сѣ цоѹдѣче ѡмѣннѣн, коѹм' аре цоѹдекѣ ель сѣн-
 гѡрь . ѡсафѣт' ꙗпжѣт . дж ꙗ шкѣн цѣдекѣтѡрнлор чѣлѡра че-н
 пѣнѣ сѣ цѣдѣче ши ле знѣтѣ : сокотнѣннѣ че фѣчецн, кѣ ноѹ фѣ-
 чецн цоѹдѣц' ѡмѣнѣськь, че доѹмнѣзѣѣск' . адекж . нѡ цоѹдекѣрецн
 ка ѡмѣннѣн, че ка неѣе дѡмзѣн . кѡм' ноѹ мѣте ла дѡмзѣѡ стрѣмѣ-
 вжтѣте . ннѣе фѣцжрѣе, ннѣе вор пѣнтрѡ дѣрѡрн . ашѣ ннѣе ла
 вѡн сѣ ноѹ хѣе . кѣ хѣе че цоѹдѣць ꙗ лѡкѡль лѣн дѡмзѣѡ цѣ-
 декж . дѣчн ѡаре пѣнтрѡ лѣнѣе, ѡаре пѣнтроу дѣрь, ѡаре пѣнтрѡ
 вѡе де ѡмь, ѡаре пѣнтрѡ нѣсокотнѣннѣа сѣ, сѣѡ а слоѹчнлѡрь чѣлѡрь
 рѡѣле, че ле дѣоу сѣ цѣдѣче, ноѹ сѣ фѣче цѣдѣцоул' днрѣптѣ,
 ачѣм тоцн вор хн цоѹдекѣцн кѡ оѹрѣѣа цоѹдѣцоулѣн лѡѹн дѡмзѣѡ.

Ѣ дѡа цоѹдекѣтѣ мѣте : кѣнѣ сѣнгѡрь дѡмзѣѡ цѡдекж
 анѣтѣ пре лѡѹме, че н'аѡ пѣтоѹтѣ ѡмѣннѣн' цѣдекѣ, сѣѡ кѣ н'аѡ
 вѡѹтѣ . кѣ ачѣла нѣзѡвѣѣше нѣпоѹтѣрннѣкоул' днꙗ мѣноуле че-
 лѡрь ман тѣрн дѣкѣтѣ дѣнѣсѡ, де кѣрѣн н'аѡ вѡѹтѣ ѡмѣннѣн
 сѣ . гржѣскж сѣ ле фѡлосѣскж, пѣнтроу кѣрѣн ѡѡѡарж дѡмнн
 ши цоѹдѣце, ши ꙗпжрѣцн моѹтж, дѣла ѡ сѣмѣннѣе ла алтж
 сѣмѣннѣе . ашѣѡ чертѣт' дѡмзѣѡ пе фѣѡѡрѣн лѡѹн нѣлѣе прѣѣтѡль
 днꙗ лѣѡа вѣѣе . пре кѣрѣн дѣѣа ноѹ-н чертж тѣтжѡль лѡрь,
 сѣнгѡрь дѡмзѡ н чертж ла рѣзѡѡу де перѣрж . ман апѡн ши
 тѣтжѡль лѡрь, дѣѣа аѡѡѡн де перѣрѣ лѡрь, кжѡѡу ши ел' де
 мѡрн . ашѣѡ цоѹдекѣтѣ дѡмзѣѡ соѡѡмоуль ши гѡмѡроул' . ши
 пре чѣа че сѣ рѣднѣкѣе пре мѡѡѡсн прѡрѣкь, сѣ дѣшкнѣе пжмѣннѣ-
 тѣл' де-н ꙗгнѣн де вѣн . ши пре наван че фѣѣтѣ рѣѡ лѣн дѡѡ
 ꙗлѣ чертж ашѣ, кѣтѣ моуѡѡжмн дѡѡ лѣн дѡмзѣѡ знѣѣнѣд' :
 елѣсѣнѣ сѣ хѣе ачѣла, кѣрѣле аѡ цоѹдекѣтѣ ржѡѡтѣтѣ ма де-
 спре наван . ши авѣсѣлѡмь кѣнѣ сѣ рѣднѣж коу ѡмѣте мѣре
 пре тѣтж-сѣѡ, ман апѡн фѡѡннѣѡ, сѣ спѣнѡѡѡрж . знѣе скрнп-
 тѣѡ . к'аѡ цѣдекѣтѣ дѡмзѣѡ днрѣптѣтѣ лѡѹн дѡѡ дѣспре вѣрж-
 мѣшн лѣн . ашѡ ши пѣнж ꙗ зѡа де аѡтжжн, моуѡте ꙗпжрѣцн
 пѣнтрѡ нѣднрѣптѣцн ши вѣрсжрн де сннѣе ле пѣрѡе . ши алтѡрь
 рѡѡѡрн ле дж . а трѣм цоѹдекѣтж ва хн доуѡж сѣѡрѣшнѣтоул'
 ачѣшн лѡѹмн . кѣнѣ ва пѡрѣѣе глѣсѡль лѣн дѡмзѡ ꙗ бѣчн-

ноула ачѣла ꙗцерѣскъ, кѣреле ва вѣчинѣ де ва дисциплѣ мѡрциѣ
 шѣи ва кѣмѣ ла ѡбдѣцѣ . кѣнѣа съ ва арѣтѣ днѣ чѣрю свѣнта
 кроуѣче . ши вѡрѣ плѣнѣе тѡци ваменѣи пре лѣме . плѣнѣе-ворѣ
 некрѣднѣчѡшѣи, ши чѣа че л-аѡ рѣстнѣнѣтъ . кѣ н'аѡ крѣзоуѣтъ
 свѣнта еуглѣе . плѣнѣе-вѡрѣ ши крѣциннѣи чѣа, че н'аѡ пѡртѣт
 асѡпра сѣ ва мѡморѣчѡна чѣ де пѣжкѣте а свѣнтѣи кроуѣчи . че с'аѡ
 кѣмѣт' ноуѣман коу ноуѣмеле крѣциѣи . плѣнѣе-ворѣ ши чѣи боуѣи,
 кѣ н'аѡу неѡит' ман моуѣтъ пѣнтроу бѣнеле сѣѡу ачѣл' вѣч-
 никъ . ꙗсѣ плѣнѣсѣл' ачѣстѡра съ ва ꙗтѡарче ꙗтрѡ боуѡуѣе .
 кѣ ва сосѣ бѣнеле ши чѣнѣст'ѣ лѡрѣ, ши мѣжѡрѣ чѣа неѣре-
 коуѣтѣ . атѣнѣче съ ва арѣтѣ дѡмноуѣ ꙗс . хс . пре нѣжри, нѣ
 прѣчѣиѣ нѣжри че плѡаѣ ши ꙗтѡуѣнеѣ сѡареле, че прѣчѣи де
 аѡрѣ, ꙗ тѡате фѣклѡрѣае де вѣпсѣле подѡвѣици ши фѡуѣмѡши,
 коу оуи де ꙗнѣри нѣнѣмѣраци . ши ꙗнѣнт'ѣ лоуѣи съ ворѣ
 аѡуѣнѣ тѡате лѣмѣае . шѣи ва ѡуѣкѣ кѣм' споуѣе свѣнта
 еуглѣе . пѣнтрѡ кѣчи н'аѡ дѣтъ чѣлѡр лѣпѣици ши чѣлѡр неавѣци .
 дѡрѣ чѣа че нѣкоуѣм' съ дѣ че ꙗкѣ моуѣ, че ѡбдѣцѣ вѣ пѣре кѣ
 ворѣ авѣ? атѣнѣче юѣнциѡуѣрѣ, съ ворѣ дисѣжриѣи пѣжриѣте де
 фѣчѡрѣ ши ꙗмѣ де фѣтѣ, ши фѣрѣте де сѡрѣ, ши прѣйтнѣи де
 прѣйтнѣи . ши сѡц де сѡцѣ .

Пѣнѣчи жѣле ши амѡрѣ ва кѣдѣа пре пѣжѣтѡши, кѣ ворѣ
 вѣдѣ пре чѣи ман прѡциѣ, пре кѡрѣи де мѡате ѡри мѡ досѣ-
 дѣтъ ши мѡ асѡпрѣт' , ꙗѡрѣжѣци ꙗтр'атѣта подѡаѣж ши фѡѣм-
 сѣѣце, ши ꙗтр'атѣта мѣрѣе ши чѣнѣсте, кѣрѣа ѡмѡѣа ноуѣѡате
 съ о споуѣе . ши пре сѣне съ ворѣ вѣдѣ мѡжши ꙗтр'атѣта амѡрѣ
 ши дѡуѣрѣе ши ꙗ оуѣтѣрѣиѣе неѣрекоуѣтѣ, ши ворѣ плѣнѣе кѡ
 амѡрѣ . аѡуѣнѣе-ш ворѣ вѣжѣстѣмѣ пѣжѣтѡшѣи зѡѣа ꙗ чѣа ч'аѡ
 пѣжѣѡт' ши вѣѣаа ч'аѡ вѣѣѡуѣтъ . аѡуѣнѣи де грѡаза лѡрѣ ва
 плѣнѣе ши чѣрюл ши пѣмѣнѣтѣл' . ши съ ворѣ дѡуѣе ка нѣѣе
 вѣнѡвѣаѣи спре пѣриѣре, гѡли ши амѣрѣѣи, оуѣиѣши ши оуѣтѣ-
 рѣаѣи де ꙗнѣри кѡꙗпѣици ши неѣмѣлѡстѣиѣи ꙗ моуѣꙗка де вѣчѣи .
 мѡрѣ дѣрѣпѣиѣи съ вѡрѣ вѣсѣлѣи де фѣаа лѣи дѣмѣѣѣѣ, ши де кѣн-
 тѣжѣае чѣле дѣлѣи а ꙗнѣриѡлѡр, ши де фѡѣмѣсѣѣѣ че ва
 ꙗфѣлѡри пре тѡуѣпѣл лѡрѣ, ши де мѣрѣзма че ва шѣи днѣ вѣ-
 стѣреле чѣрюлѣи, ши де дѡвѣнѣда ꙗпѣжѣѣиѣи, ши де чѣтеле
 чѣле фѡѣмѡбѡе ши лѣмѣнѣаѣе а свѣнѣиѡлѡрѣ, ши де кѡноуѣнѣае
 кѡ кѣриѣе н ва ꙗкѣнѣнѣа ꙗсѡуѣи дѣмѣѣѣѣ, коу дѣрѣѣпта сѣ, ши
 де хѣрѣаа чѣ дѡуѣл'че . де ачѣѣстѣа де тѡате съ ворѣ вѣсѣлѣи ши
 съ ворѣ дѡуѣе спре ѡдѣхѣна ши спре рѣпѣѡсѣѣѣ чѣл чѣрѣскъ,
 ꙗтрѡ вѣсѣлѣе неѣреѣѡтѣ, ꙗтрѡу дѣжнѣѣѣе неѣфѣрѣиѣтѣ, ꙗтрѡ
 дѣсѣжѣтѣре ши ꙗ дѣзмѣрѣдѣчѡне неꙗчѣтѣтѣ, ꙗ коуѣриѣае ши

А ПОЛАТЕЛЕ ЧЕТЪЖИЦЕН ЧЕНИ ДЕ СЪСЬ, КАРѢ У ДОУ ЗНАНТЬ АРСЫШ
ДМЪЗЪ . ПЕНТР'АЧЪ ФРАЦИЛОРЪ, АДЮЧЕНИ-ВЪ АМЕНТЕ Д'КЧАСТА ВЕ
СЕЛІЕ, ЧЕ ПЕНТР'ЪНСЪ СВЕНИЦІН Ш-АЪ ПОУСЬ, НОУ НЪМАН ДЕВЦІА, ЧЕ ШН
СЪНЖТАТА ШН ВІАЦА, ШН МАН АПОН ШН КАПОУАЪ Ш-АЪ ПОУС .
БРОЖ НОН АКМОУ У ФЖР'ЕМЪ ДЕ ПЪННЕ, САЪ ОУН' ЕАНЪ НЕ СКЪМ'
ПИМА А ДА . ПЕНТР'АЧЪ ФРАЦИЛОРЪ, КЪРЖИЦИ-ВЪ ПЖКАТЕЛЕ, КЪ
ИСПОВ'ДАНИЕА, КОУ МЛСТЕНИЕА, КЪ РОУГА, КОУ ЛАКРЖМИЛЕ, КЪ ПАЗА
ВЕС'ЕРЧИН, КА СЪ СКЖПАЦИ ДЕ МОУЧИНАЛЕ ДЕ В'ЕЧН . ШН АПЖРЖЦІА
ЧЕРЮАЪН СЪ ДОЕЪНДИЦИ . ПЕНТРЪ МИЛА ШН АДРОУАЪ ДОМНЪАЪН
НОСТРЪ АЪН ІС . ХС . КЖРОУА СЪ КАДЕ ЧІНСТЕ ШН АКИНЪЧЮНЕ,
САДЪВЪ ШН МЖРИРЕ, АПРОЕИЖ КЪ ПЖРИНТЕЛЕ ШН КЪ АХОУА' СВЪНТ' .
АКМОУ ШН ПОУРОУРА, ШН АТРОУ В'ЕЧН ДЕ В'ЕЧН .

ΠΛΑΝΗ.

Dumineca a cincea după paști.

(Joan cap. IV. v. 5—42.)

Fol. 157a - 160b.

Ла дѣмѣнка а чѣмчѣ дѣлж пѣшн . лѣвѣжтѣуѣж пѣнтроу
крѣдѣнца самарѣнѣнн . ѣвѣла днѣ ѣвѣн' . лѣ дѣлжспрѣзѣчѣ
кѣпетѣ .

[illegible]

5. Атр'ач'ка вѣр'ме, вѣнн ѿс . а четат'к самарѣн . че съ кемд
снх'ар, апробае де оуны сат' че дед'ке ѿаквѣ лѣн ѿснфѣ фѣо-
логн сѣх . 6. шн аколд ерд оун' поуцѣ а лѣн ѿаквѣ . шрж ѿс . трѣ-
дѣт' де калѣ, шѣзѣ лшѣ лѣн'гж поуцѣ, шн ерд . рн ал' ш'кселе
чѣсѣ . 7. шн вѣнн ѿ мѣаре дн . а самарѣм сѣ скѣацж лпж . гржн ен
ѿс : дѣ-мн сѣ едѣ . 8. оученнчѣн лѣн ерд доушн . а четатѣ сѣ кмѣ-

пере еѡкѡте . 9. ши грѣи лоуи мѡѡра самарѣнина : коуѡмъ тоу
 фѣиндѡ жѣдовѡ, дела мѣне чѣри съ еѣи, моуѡре самарѣнкѡ
 фѣиндѡ еѡ? . кѡ жѣдовѣи ноу съ нѣче атѣнгѡ де самарѣин .
 10. рѡспѡнѣсе ен ѡ : де зѣсе : дѣи цѣи дѡрѡлѡ лѡи дмѡзѡлѡ, ши чѣи
 ѡсте чѣла че грѡѡще цѣе : дѡ-мѣи съ еѡлѡ . тоу ан чѣре дѣла
 дѣнѡсь, ши цѡре дѡ апж вѣе . 11. грѣи лоуи самарѣнина : нѣче еѡсь
 н'ан ши поуѡлѡ ѡсте адѣнкѡ . дѡрѡ де оуи'де съ анѣи апж
 вѣе? 12. аѡ дѡларѡ еѡи тѡ ман мѡре декѡт' пѡринтеѡ нѡстрѡ
 ѡкѡвѡ, ч'аѡ дѡтѡ нѡаж ачѣст' поуѡ . ши ачѣла дѡтрѡнѡсь аѡ
 еѡтѡ, ши фѣѡрѣи лѡи . ши дѡвѣтѡачѣле лѡи? 13. рѡспѡнѣсе ѡ . ши-н
 зѣсе ен : хѣе чѣиѡ ва еѣ дѡтрѡчѡста апж, ва рѡсетѡ ѡрж . 14. ѡрж
 чѣла че ва еѣ де аѡа чѣ-н ѡѡю дѡ еѡ лѡи . ноу ва рѡсетѡ р
 еѣчѣи . че аѡа чѣ-н ѡѡю дѡ еѡ лѡи . ва хѣи рѡтрѡнѡсь нѡѡѡрѡ де
 апж де ва кѡрж р вѣѡца де вѣчѣи . 15. ши грѣи кѡтрѡнѡсь мѡѡра :
 дѡамѣи дѡ-мѣи ачѡста апж, ка съ ноу ман рѡсетѡз', нѣче съ ман
 вѣю аѣчк' съ скѡц' апж . 16. грѣи ен ѡ : дѡ-те де-ц' кѣмж еѡрѡѡтѡл
 тѡлѡ, ши вѣно аѣчѡ . 17. рѡспѡнѣсе мѡѡрѡк ши-н зѣсе лѡи, н'амѡ еѡр-
 ѡѡт' . грѣи ен ѡ : вѣиѡ зѣсѣи : кѡ н'ам' еѡрѡѡт' . 18. кѡ чѣиѣи
 еѡрѡѡѡи ан аѡѡт' . ши акмѡ кѡрѡле ан н'ѡц' ѡсте еѡрѡѡтѡ . ачѡста
 кѡ аѡеѡрѡт' ан зѣсь . 19. грѣи лѡи моуѡра : дѡам' не вѡзѡ кѡ тѡ
 еѡи рѡѡркѡ . 20. пѡрѣиѡиѡ нѡѡиѡи рѡтрѡчѡста мѡгѡрѡ с'аѡ рѡкиѡтѡ .
 ѡрѡ вѡи грѡиѡи кѡ р ѡрѡлѡмѡ ѡсте лѡкѡл' оуѡде съ кѡде съ
 съ рѡкиѡе . 21. грѣи ен ѡ : моуѡре, крѡде-мѡ . кѡ вѣиѡ ѡ вѡрѡѡе
 кѡндѡ нѣче рѡтрѡчѡста мѡгѡрѡ, нѣче р ѡрѡлѡмѡ вѡ вѣиѡ
 рѡкиѡдѡ пѡринтеѡлѡи . 22. вѡи еѡ рѡкиѡѡи кѡрѡлѡ ноу цѣиѡи, нѡи не
 рѡкиѡжѡи кѡрѡлѡ цѣиѡѡ . кѡ мѡн'тоуѡиѡца дѡр жѣдовѣи ѡсте .
 23. че вѣиѡ ѡ вѡрѡѡе ши акмоу ѡсте . кѡндѡ рѡкиѡтѡрѣи чѣи аѡ-
 вѣиѡ, съ вѡрѡ рѡкиѡдѡ пѡринтеѡлѡи кѡ дѡхѡлѡ ши кѡ аѡеѡрѡ .
 кѡ ши пѡринтеѡе рѡе оуѡиѡ ка ачѡл чѡркж, кѡриѡ съ вѡрѡ
 рѡкиѡдѡ лѡи . 24. дѡхѡлѡ ѡсте дѡмѡез(ѡ)ѡ . ши чѡл че съ вѡрѡ рѡкиѡдѡ
 лѡи, кѡ дѡхѡл' ши кѡ аѡеѡрѡ съ кѡде съ съ рѡкиѡе . 25. грѣи лѡи
 моуѡра : цѣиѡѡ кѡ и съ вѣе мѡсѡа чѣ-л' ва кѡмѡ хѡ . кѡндѡ ва
 вѣиѡи ачѡла не ва споуѡе нѡаж ачѣстѡ тѡѡте . 26. грѣи ен ѡ : еѡ
 сѡмт' чѡла че грѡѡще кѡ тѣиѡ . 27. ши атѡѡиѡи вѡиѡрж оуѡѡиѡи
 лѡи . ши съ мѡрѡ кѡ грѡѡще кѡ моуѡре . ѡрж нѣиѡ нѡ-н зѣсе:
 че кѡѡѡи? сѡѡ че грѡѡѡи кѡ ноуѡа? 28. ши лѡжж вѡсѡл' сѡлѡ моу-
 ѡрѡ . ши съ дѡсж р чѡтѡте . ши грѣи ѡмѡниѡѡрѡ : 29. вѣиѡиѡи де
 вѡѡѡиѡи ѡмѡл' кѡрѡле мѡѡ зѣсь тѡѡте кѡте ам фѡжѡтѡ . дѡларѡ
 съ нѡ хѣе ачѡла хѡ? 30. ши ѡиѡрж дѡр чѡтѡте ши вѡиѡл кѡтрѡнѡсь .
 31. ѡрж рѡтре ачѡстѡ . рѡгѡлѡ рѡиѡсѡл' оуѡѡиѡиѡи де грѡиѡ : рѡѡ-
 цѡтѡѡѡю, мѡжнѡрѡкж . 32. ѡрѡ еѡл зѣсе лѡѡ : еѡ амѡ а мѡрѡка еѡѡѡ

теле, кáрниле вон ноу́ ции́ци . 33. ши грѣнѣ оучени́чѣи а́трѡ сине :
 дѡбарѣ мѡ адоу́с лѣи чиневѣ дѣѡ мѣрѣа́тъ ? 34. грѣи лѡрѣ ис : воу́-
 ка́теле мѣле сѣмѣт', ка сѣ фѣк' вѡм чела́а че м'ѣѡ тремис . ши сѣ
 фѣкѣ лѡкѡѡ лѣи . 35. аѡ ноу́ грѣи́ци вон, кѣ а́кж сѣмѣт' пѣтрѡ лѣи
 ши ва винѣ сѣчѣра ? и́тж грѣисѣкѣ вѡаж : рѣди́каци ѡкѣи вѡцѡри,
 ши веде́ци хѡлде́ле, кѣ сѣмѣтѣ пѣтѣи́це а́мѡ кѣтрѡ сѣчѣре . 36. ши
 чии́не ва сѣчѣра, пѣлѣтѣ ва лоу́д . ши ва а́дѡнѡ рѡа́дѣ а́ вѣа́ца
 де вѣчи . ка ши́ чѣла че сáмѣнѣ сѣ сѣ воу́кѡѡ де́прѣѡнѣ кѡ
 чѣла че сѣчѣрѡ . 37. де а́ча́ста мѣсте коу́вѣнтѡѡ а́деѡрѣа́тъ' . кѣ
 а́лтѡл' мѣсте чѣла че сáмѣнѣ, ши а́лтѡл' чѣла че сѣчѣрѡ . 38. ѡѡ
 в'а́мѣ тремисѣ пре вѡн сѣ сѣчѣра́ци . оу́нде вѡн ноу́ в'а́ци трѡ-
 дѣт ши вѡн а́ ѡ́стѣни́аца лѡрѣ а́ци а́трѣа́тъ' . 39. ѡрѡ дѣа́ четѣ́а
 а́чѣа моу́лѣи крѣзѡрѡ дѣа́ са́марѣ́ни пѣнѣтрѡ кѡвѣ́нтѡѡл' мѡѣ́рен
 че мѣ́ртоу́рсѣа : кѣ мѡѡ зѣсѣ тѡ́ате кѣ́те а́мѣ фѡжоу́тъ . 40. ѡрѡ
 дѣ́ка вѣни́рѡ ла дѣ́нсѣ са́марѣ́ни . роу́га́рѣ-лѣ прѣ́а́сѣ сѣ пе-
 трѣ́кѡ ла дѣ́нѣши . ши петрѣ́кѡ а́ко́лѡ дѡа́ж зѣ́ле . 41. ши моу́лт
 ма́н вѣ́ртѡ́сѣ крѣзоу́рѡ пѣнѣтрѡ кѡвѣ́нтѡѡл' лѣи . 42. ѡрѡ моу́ѣ́рен
 грѡнѣ : кѣ дѣ́кмоу́ нѡ ма́н крѣ́де́мѣ пѣнѣтроу́ кѡвѣ́нтѡѡл' тѡѡ,
 кѣ а́шнѣе доу́зѣ́мѣ ши цѣ́мѣ, кѣ а́чѣста мѣсте коу́ а́деѡрѣа́тъ
 нѣ́вѣ́нтѡ́роуѡ лоу́мѣи хс.

XXXVIII.

1644.

ЕѲ(АН)ГЕЛІЕ АѲЕЦЦХТОДРЕ.....

ти́пѣри́тѡс'ѣѡ а́трѡ а́ѡмнѣ́зѣ́ска лѣ́вѡа че се кѣ́а́мѡ мо́насти́роѡ
 дѣ́а . . . . вѣ́а́кѣтѣ . зѡ́нг . ѡт ро́ж . хѡѡ . а́хмѡ . мѡсѣ́а . сѣпѣт' .
 в . дѣи .

(Folio IV nep. + 786 pagini + 99 fol. paginata.)

Кѡтрѡ четѣи́тѡри.

(Fol. IIa — IIIa.)

Кѡ вѡа пѣ́рнѣтелеѡи, ши́ кѡ де́мнарѡ́ фѣю́лѡи, ши́ кѡ сѣ́-
 вѣ́ршѣтѡѡл' а́ѡхѡлѡи сѣ́ѣнтѣ, прѣ́ а́ѡминѡ́т а́трѡ де́рѣпѣ́тѣ сла-
 вѣ́торѡ, ши́ крѣ́ди́чѡс а́трѡ пѣ́рнѣтеле не́наскѡ́тъ, ши́ а́трѡ
 фѣю́л де́ла пѣ́рнѣтеле нѣ́скѡ́тъ, нѣ́и́нте де́ тѡ́ци вѣ́чи ши́ а́трѡ
 а́хѡл' сѣ́нтѣ де́ла пѣ́рнѣтеле пѣ́рчѣзѡ́тор, ши́ пре́ фѣю́л ѡ́дѣ́хѣни-
 тѡ́рю сѣ́нта трѡ́нца, оу́нѡл а́деѡ́рѣнт дѣ́мнѣ́ѡ зѣ́дѣ́тор ши́ фѣ́-
 кѡ́тор тѣ́тѡ́роуѡ вѣ́зѣ́телѡуѡ ши́ не́вѣ́зѣ́телѡуѡ . крѣ́ѣи́нѡл Ма́тиѡ

Басарак ерменѣ, из мила шѣ из дарба ашѣ дмнзѣ ерменѣтора
а толѣцѣ цара рѣмѣтѣскѣ. дѣрѣнѣ из елѣгославѣнѣ шѣ из
конница прѣ сѣмнѣтѣзѣшѣ митрополитѣ кѣрѣ Оуѣфѣла. шѣ кон-
торѣ де хс. епископѣ кѣр Ігнатѣ рѣмѣнѣцѣн. шѣ Стефанѣ ер(н)-
скопѣ еозекскѣ. из тотѣ скѣтѣзѣ чѣстѣнѣ еозѣрѣ марѣ шѣ мнѣ. дѣла
дмнзѣ шѣ изѣлѣнѣторѣа нѣстрѣ к. хс. кѣрѣ нѣсе (? ссе-) рѣдѣрат
дмнзѣ мила ашѣ де нѣзѣ дѣрѣнѣтѣ дарѣ ка дѣста кѣрѣ пре ашѣмѣла
рѣмѣтѣскѣ, шѣ пре дѣмѣла чѣтѣнѣцѣ пре нѣонѣ помѣнѣнѣцѣ, рѣтрѣ рѣгѣ
еозѣстрѣ нѣ нѣ оуѣтѣнѣцѣ нѣрѣрѣ шѣ рѣтрѣ еѣшѣ де еѣшѣ. дмнѣтѣ.

Кѣдѣкѣсѣрѣ. кѣм зѣнѣ марѣла зѣлѣтѣоуѣстѣ рѣ предѣсѣлѣнѣ-
мѣ тѣлѣковѣнѣ ер(ан)гѣлѣнѣ ашѣ матѣнѣ, кѣм се нѣ рѣмѣтѣнѣ нѣ-
мѣла шмѣнѣскѣ, ашѣ ажѣторѣла скрѣптѣрѣнѣлѣорѣ, чѣ се нѣоѣтѣ нѣтрѣкѣ
кѣ мнѣнѣ шѣ рѣцѣлѣнѣцѣкѣрѣ фѣрѣ де ажѣторѣла шѣ фѣрѣ рѣвѣ-
цѣжѣтрѣа скрѣптѣрѣнѣлѣорѣ, кѣдѣкѣсѣрѣ сѣ фѣчѣмѣ, шѣ фѣрѣ де
скрѣптѣрѣжѣ, ачѣлѣ чѣ зѣнѣкѣ скрѣптѣрѣнѣлѣ шѣ лѣнѣмѣ, шѣ сѣ ашѣ-
тѣмѣ рѣтрѣ нѣнѣмѣ нѣоѣстрѣжѣ лѣцѣа скрѣнѣсѣжѣ, шѣ се ашѣмѣ лѣцѣкѣ
фѣрѣнѣ шѣ рѣцѣлѣнѣцѣнѣкѣ фѣрѣнѣ, карѣ нѣ шѣ ашѣ дѣтѣ дмнзѣ де рѣтрѣ
рѣчѣнѣтѣ, кѣ ашѣ зѣнѣтѣ дмнзѣ пре шѣмѣ, шѣ лѣашѣ подѣоѣнѣтѣ кѣ
тѣтѣ фѣкѣлѣ де рѣцѣлѣнѣцѣнѣ, шѣ лѣашѣ фѣкѣтѣ рѣцѣлѣнѣтѣ кѣмѣ
грѣнѣшѣ прѣорѣкѣла дѣдѣ де зѣнѣ: нѣцѣнѣ шарѣла шѣтѣ мѣнѣ мнѣ
шмѣла де рѣнѣрѣ. кѣцѣ мѣорѣ шѣрѣжѣ фѣрѣжѣ дѣскѣлѣшѣ скрѣптѣрѣнѣ-
лѣорѣ, шѣ фѣрѣжѣ де рѣвѣцѣжѣтрѣа лѣорѣ, шѣрѣжѣ дѣкѣ ерѣкѣма чѣ ачѣлѣ
дарѣ дѣрѣтѣю, шѣ ачѣлѣ еѣнѣ лѣамѣ пѣрѣдѣтѣ кѣ кѣлѣкарѣ, рѣтрѣ ашѣтѣ
нѣнарѣкѣ ка сѣ ашѣмѣ ажѣторѣнѣ дѣнѣ скрѣпѣтѣрѣжѣ, кѣ карѣ скрѣп-
тѣрѣжѣ нѣ рѣвѣцѣжѣмѣ, шѣ нѣ ажѣторѣнѣмѣ, ка сѣ нѣтѣмѣ ажѣнѣцѣ рѣтрѣа
ачѣкѣ дѣстѣнѣнѣчѣе дѣнѣтѣю, карѣ шѣ ашѣ ашѣтѣ шмѣла ачѣлѣ дѣнѣтѣю
рѣ рѣю нѣнѣжѣ нѣ кѣзѣсѣ, шѣ нѣнѣтрѣ ачѣлѣ ашѣ сокѣтѣнѣтѣ дмнзѣ
ачѣстѣ ашѣ дѣоѣлѣ ажѣторѣлѣ ашѣ скрѣптѣрѣнѣлѣорѣ, рѣсѣ ашѣлѣатѣ, шѣ
сѣ дѣтѣ нѣоѣшѣ, шѣрѣ нѣонѣ стрѣнкѣнѣдѣшѣ-нѣ-сѣ кѣнѣзѣлѣлѣе шѣнѣ кѣцѣтѣлѣ
шѣнѣ фѣнѣнѣдѣ дѣцѣ рѣкѣлѣлѣорѣ дѣнѣ тѣнѣнѣрѣкѣцѣлѣ нѣоѣстрѣ, нѣнѣ ачѣстѣ еѣнѣ
нѣ лѣамѣ прѣмѣнѣтѣ нѣнѣ-лѣ прѣнѣмѣнѣмѣ спрѣ еѣнѣлѣ нѣострѣ; кѣчѣ оуѣнѣнѣ
де рѣ нѣоѣ нѣашѣ нѣнѣ де лѣкѣ мѣшѣрѣшѣшѣгѣлѣ скрѣптѣрѣнѣлѣорѣ, шѣ
сѣнѣтѣ ка шѣ корѣвѣе фѣрѣжѣ де кѣрѣмѣжѣ рѣ мѣжѣлѣнѣкѣла (!. лѣ-) мѣрѣнѣ,
шѣнѣ траѣцѣ рѣкоѣчѣ шѣнѣ рѣколо, ка пре нѣшѣ шѣрѣнѣ шѣнѣ чѣ де ашѣонѣ сѣ
ашѣнѣдѣа; ашѣнѣ ашѣ мѣшѣрѣшѣшѣгѣлѣ скрѣптѣрѣнѣлѣорѣ, шѣрѣ нѣ фѣкѣчѣ чѣлѣкѣ
чѣ зѣнѣкѣ скрѣптѣрѣнѣлѣ, шѣ ашѣ ашѣ нѣкоѣ а сѣ ашѣнѣдѣа шѣнѣ ачѣлѣ,
ашѣнѣдѣ лѣмѣнѣна рѣ мѣнѣжѣ; ашѣнѣ шѣрѣшѣ чѣтѣскѣ скрѣптѣрѣнѣлѣ шѣрѣ
нѣ рѣцѣлѣгѣ чѣ зѣнѣ, шѣнѣ сѣ нѣтрѣнѣвѣскѣ, кѣ чѣла чѣ цѣнѣ мѣшѣрѣ
рѣ мѣнѣжѣ, шѣрѣ дѣлѣчаѣа мѣшѣрѣнѣ нѣ-лѣ прѣчѣнѣгѣ, сѣлѣ ка шѣнѣла чѣ
цѣнѣ лѣмѣнѣна ашѣнѣнѣсѣ рѣ мѣнѣ, шѣнѣ шѣнѣ нѣашѣ сѣ вѣзѣжѣ сѣ рѣмѣлѣ
нѣпѣтѣнѣкѣнѣнѣдѣ-сѣ; шѣнѣ де ачѣстѣ фѣлѣ шѣтѣ ашѣмѣ нѣлѣмѣла нѣострѣ

маи тѹт, шѣ ꙗкѡ че е маи рѣѡ, къ нѣман ꙗшиш нѡ ꙗце-
легѡ, че де се ши аѣла чинѣа а ꙗцѣлѣче нѡ ле плаче лѡр,
маи вѣртосѡ ача че ꙗкѡ трѣвѡи сѡ фие ꙗмниѡ, се ꙗми-
нѣѡ пре алаѣ, ши се повецѣскѡ ла локѡа ѡднѣнѣи, кѡм ам'
зиче: сѡ-и ꙗвѣче ꙗ тѡте зѣлаѣ, ен прѣцѣтѡ ши н'ѡб грижѡ, де
спѣсѣниѡ ѡмѣнилѡр, кърѡра ле сѡнтѡ сѡфлетѣле (ꙗ) мѡниѣе лѡр.
ачѣстѡ вѣзѡндѡ нѡн ꙗ вѣмѣч ачѣстѣ, ам' фѣкѣт' чѣсте къ-
занѣе прѣсте тот аѡа, че се зич(е) дѡмѣнѣчѣле атот аѡаѡи,
кътрѡ кѡрѣ ꙗдеѡиѡ прѣ фие-чѣне, сѡ ѡ приѡскѡ мѡкар пѡ-
циѡ, къче ши пѡциѡа еѡне ѡсте де фѡлѡс, ѡрѡ ши пѡциѡѣѡа
рѣѡ ѡсте вѣтѡмѡтѡра сѡфлетѣскѡ, ѡрѡ пѡциѡѣѡа еѡне ѡсте
де лаѡда ши де спѣсѣниѣ сѡфлетѣскѡ. дѣче пѣнтрѡ ачѣа ши вѡи
тоѡѣ къѡѣ вѣѣ нѣмѡи ачѣсте къзанѣе скиѡѡѡѣѡѡ мѡнѣтѣ
ачѣ рѣ кѡрѣ цѡниѡѣ, шѣ сѡ юѡиѡѣ ꙗвѣѡтѡра, шѣ пре ачаѡа
карѣ чѣтѡндѡ, ꙗтро рѡга вѡсѡрѡ (!. вѡстрѡ) пре дѡмѡа пѡѡе-
ниѡѣ ши нѡ ѡѡтѡрѣѡѣ ши фѡц сѡнѡтѡши . аѡиѡѡ.

Исправникѡ де пре изѡбѡѡѡи скрѡптѡри ши кѡѡинѣѣе ток-
мѡтѡри ачѣстѡи дѡмѡзѡѡскѡ карѣ, мѡатѡ грѣшѡтѡа ѡѡѡѡѡѡ
Мѣлѣтѣи македѡѡа, прѡѡѡѡѡи аѡ гѡвѡрѡи.

Duminica lăsa-tei de brânză.

(pag. 112—117.)

ꙗвѣѡтѡра ꙗ дѡмѡниѡа ꙗсѡтѣи де вѡрѡнѡѡ. ѡѡѡѣ ден
мѡѡѡѡ . слоѡѡ ѣ.

ꙗѡѡе дѡѡѡл' сѡнт' спѣсе кѡ рѡстѡриѣе аѡстѡлиѡѡѡ, ꙗсѡ ѡсте
пѡѣѣ нѡѡстрѡ . фѣкѣт-ѡѡ пре чѣи рѣѡиѡиѡи ꙗтрѡѡѡа, пре пѡѣѡтѡи
и ꙗпѡѡѡ кътрѡ дѡмѡзѡѡѡ . ши пре ꙗѡѡи кътрѡ ѡѡѡѡѡи . спѡрѡсѡ
зѡндѡа пѡѡѡтѡѡѡи ши вѡѡѡѡе ѡ ѡѡѡѡѡ кѡ вѡнѡрѣ сѡ, ѡрѡ дѣ
ѡѡѡѡ ѡѡ сѡ ꙗѡѡѡѡскѡ пре пѡмѡнт' ѡѡѡа де пѡѣе а чѡлѡр ден
чѡрѡ . дѡрѡпт' ачаѡа, мѡнѡѡ ши вѡѡѡѡе дѡнтрѡ нѣмѡѡ' ѡѡѡ-
нѣск' ѡ гѡнѡи, ши дѡѡѡѡѡѡ сѡ ꙗтрѡ ѡѡ ꙗрѡдѡѡнѡѡѡѡѡѡ, пѡнтрѡ
кѡѡѡѡе пѡрѡнѡѡѡѡѡ ѡѡѡѡѡѡѡ ѡтѡѡѡѡѡе пѡѡѡѡѡѡѡѡ, кѡм де ачаѡа
нѡ ꙗѡѡѡѡ пре нѡн аѡтѡѡѡи.

ѡѡѡѣ мѡѡ . зѡч . зѡ.

Matelu cap. VI. v. 14—21.*)

Зѡѡе дѡмѡѡа : 14. сѡ вѡѡи ѡтѡ ѡѡѡѡѡѡѡѡ грѣшѡѡѡѡе лѡр,
ѡтѡѡѡѡе ѡѡ ѡтѡ ши ѡѡѡ тѡтѡѡ ѡѡстрѡ ден чѡрѡ грѣшѡѡѡѡе ѡѡѡтрѡѡ .

*) v. 1581 pag. 28—29.

15. ѡрж съ нѣ вещи ертѣ ѡмѣннлор грѣшалел лор, нѣче татѣл
вострѣ вѣ ертѣ воѡм грѣшалел воѡстре. 16. ѡрж кѣнд' вѣ постици
нѣ фиреци ка фѣцѣрничѣн, лтрнстѣндѣ-се, кѣ-ш смолѣск' фѣцѣм
сале ка съ се арѣте ѡмѣннлор постѣндѣ-се. адеѣтр грѣск' воѡм кѣ
се делѣлр гж де плѣта сѣ. 17. ѡрж тѣ постѣндѣ-те, оуѣче кѣпѣл тѣѣ.
ши фѣца тѣ спѣлж. 18. ка съ нѣ те арѣци ѡмѣннлор постѣндѣ-те,
чѣ пѣрнителѣн тѣѣ л тѣннж, ши пѣрнителе тѣѣ ка дѣ цѣ
лѣве. 19. нѣ аскѣндереци вистѣлрѣл вострѣ пре пѣмѣнт', оуѣде рѣ-
циѣна ши молѣлѣ ѡ пѣрд'. оуѣде фѣрѣн ѡ сѣпж, ши ѡ фѣрж.
20. че вѣ аскѣндеци вистѣлрѣл вострѣ л чѣрѣ, оуѣде нѣче пѣтрѣ-
жѣнѣ пѣтрѣзѣче, нѣче молѣлѣ ѡ мѣнѣлрж, нѣче фѣрѣн ѡ сѣпж
ши ѡ фѣрж. 21. оуѣде ва фѣн комѣлра воѡстрж, аколо ва фѣн
ннѣма ши сѣфлетѣл вострѣ.

Пѣртѣ де лѣтѣю де вѣлрѣзѣе ши кѣм' сѣнтѣм' -дѣтѣрѣн а
нѣ не мѣнѣл пре фѣрѣци че пре дрѣкѣл' ютеле лѣрѣжѣнтѣрѣю. тот
ѡмѣл кѣрѣлѣ вѣ съ знѣдѣскж чѣвѣ, аѣ кѣсж, аѣ четѣте, лѣтѣю
пѣне темѣлѣ вѣртоѡскж ши ашѣ спре ѣ знѣдѣче тоѣте кѣте вѣ,
тоѡтж грѣѡтѣтѣ, кѣ нѣ се кѣлѣтѣче. ашѣ ши тѣ крѣциѣн
вѣнд' съ те сѣн спре лѣлѣциѣмѣ вѣнѣтѣжѣн, ши а знѣдѣ кѣсж
сѣфлетѣдѣскж фѣрж оуѣстѣнѣлѣ ши дѣшѣртѣре лтрѣ кѣрѣ л
вѣчн поци съ лѣкѣѣци, ши комѣлра тѣ а пѣне, съ нѣ ѡ фѣре
невѣзѣѣн фѣрѣ, атѣнѣ пѣне лтрѣ сѣфлетѣл тѣѣ темѣлѣ не-
кѣлѣтѣтѣж; лѣтѣю вѣнѣтѣтѣ л трен вѣнѣрѣн (? 1. кѣпѣ): крѣдѣнѣж
дѣрѣптѣж, нѣдѣждѣ нѣлдоѣтѣж, дрѣгѣсте дѣплѣн. дрѣж чѣ ѡсте
крѣдѣнѣца дѣрѣлѣптѣж? нѣман ачѣста, ка съ кѣноѡдѣскж кѣ дѣнѣсѣ
пре оуѣлѣ адеѣѣратѣл дѣмнзѣѣ, лтрѣн фѣрѣн аѣ дѣмнзѣѣрѣн
слѣѣнт', ши кѣрѣлѣс грѣѣте де вѣ а лѣ лѣдѣ амѣнтѣ ши а лѣ
пѣзѣн. ши ѡрж нѣдѣждѣ ѡсте, пѣтѣрѣ крѣдѣнѣцен нѣсѣмѣѣнтѣж,
дѣпреѣнж лѣлж кѣ ачѣлѣ, ка сѣфлетѣл' кѣ трѣпѣл. крѣз кѣрѣ-мѣ
порѣнѣчѣче лѣѣѣ ши прѣр(ѡ)чѣн, ши хѣс. лѣѣѣж, воѡ лѣн съ
фѣкж, ши де воѡ фѣче ачѣстѣ фѣлждѣѣѣѣ-мѣ плѣтѣж, вѣѣѣѣ
вѣчнлор, ши нѣ нѣмѣл ачѣстѣ, че ши нѣдѣждѣѣск' кѣ ашѣ
ва фѣн мѣе дѣпж грѣѣл дѣмнѣлѣн. че съ вѣн зѣче ѡрѣш: нѣ цѣѣ
ѡлѣре фѣн-м-ѡр мѣе ачѣстѣ аѣ вѣ? ѡтѣж ачѣнш некрѣдѣнѣца ши
лѣдоѣрѣ се арѣтѣж лтрѣ ннѣма тѣ. дѣпѣ ачѣста ши крѣдѣнѣца
фѣрж нѣдѣждѣ лтрѣ нѣмѣкж ѣ. дѣч ѡрж дрѣгѣстѣ дѣплѣн
ачѣста ѡсте, кѣре нѣ а юѣн нѣман прѣѣтѣнѣн тѣн; ѡрж тѣ
дѣкѣ аѣн крѣдѣнѣж вѣнж ши нѣдѣждѣ нѣлдоѣтѣж, ши ѡрж
ачѣстѣж дрѣгѣсте нѣ аѣн, атѣнѣ ши крѣдѣнѣца ши нѣдѣждѣ
фѣрж дрѣгѣсте нѣмѣкж ѡсте; пѣнтрѣ че, дрѣгѣстѣ спре крѣ-
дѣнѣж ши нѣдѣждѣ пѣнж лѣ ѡ вѣрѣме сѣнт' лтрѣ сѣфлет,

ѡрж драгостѣ ꙗ вѣчи лѣкѡщи, къ ачаста аколѡпере мѡлциме
 де пѣкате . ачѣстѣ драгосте, вѡ домнѡа съ ѡ рѣдѣчнѣзе
 ꙗтрѡ нинимле ноѡстрѣ, зѣче : съ вѣц ѡрта ѡмѣнилоор грѣшѡлеле
 лор, ѡрта-ва ши воѡѡ тѡтѣл вострѡ ден чѣрю грѣшѡлеле воѡ-
 стрѣ . кѡ ачѣсте кѡвѣнте, скѡрт' лѣгѣ домнѡа, че кѡ дезле-
 гѡре нелесне : де нѡ вѣи лѣсѡ вѣчѣнѡлѡи тѣѡ грѣшѡлеле лѡи,
 нѣче цѣе ва лѣсѡ тѡтѣл чел дин чѣрю мѡлѡиѡмѡ пѣкатѣлоор
 тале . нѡмай кѡцѣтѣ пизмѡшѡле съ ѡци грѣшнт ? ѡрж мѣе-м' пѡре
 къ фѡѡрте ѡци грѣшнт, дѣка нѡ вѣзи тѡ де мѡнѣе пѣкатѣле
 тале, ѡ вою ѡрѣтѡ цѣе, къ тот ѡмѡа че се мѡнне спре фѡѡ-
 теле съѡ, виновѡт ѡсте жѡдекѣцѣи; нѡ ачѣстѡи вѣк', че ачѣлѡ
 ꙗфрикошѡтѡлѡи . ѡрж нѡмай пре чѣи лѡмѣни ꙗѡѡѣ съ се жѡ-
 дѣче пѣтрѡ ачѣстѣ, де ва зѣче чинѣва фѡѡтелѡи съѡ, рѡкѣа ! (?)
 сирѣиѣе, ѡрж ꙗ лиѡѡа ноѡстрѣ се спѡне : тѡ, кѡм ѡѡ депѣиѣс
 ѡѡнѣи а грѣи : ѡѡзи тѡ ! ѡрж чѣла-лѡлт' и рѣспѡнде : нѡм зѣче тѡ;
 ши нѡман пѣтрѡ ачѡста се апринде кѡ мѡнѣе тѡкѡма пѣнѣ ла
 ѡѡчѣдѣре . дирѣпт ачѡста чѡртѣ домнѡа, съ нѡ грѣѡскѣ ашѡ,
 съ тѡе вѡна мѡнѣи . ши ѡрж ѡѡ зѣс, де ва зѣче чинѣѡ фѡѡте-
 лѡи съѡ : нѣѡѡне ! виновѡтѡе гѣиѣиѣ . ѡрж тѡ нѡ грѣѡци нѡмай
 ачѣстѣ ꙗтрѡ мѡнѡа тѡ вѣчѣнѡлѡи тѣѡ, че кѡ ѡлѣстѣмѣе тале
 гѣиѣиѣи ши дрѡкѡлѡи дѡи, фѣинд' ꙗсѡци сѡпт' пѡтѣрѣ ачѡлѡра,
 ши фѣкѡнд' ачѣстѣ, ꙗсѡци пѣрзи сѡфѡетѡа тѣѡ; ши нѡ фѡѡчи
 пѡкѡсте нѡман цѣе ѡѡнѡа, че ши фѡѡтелѡи тѣѡ ѡци пѡѡѡѣ
 кѣтрѣ пѣкат . ши ѡ спѡне-ѡи дѣшѡрте ! кѡм ѡи скѣпѡ де жѡ-
 дѣкѡа лѡи дѡнѣзѡѡ, ши де мѡтѣка фѡѡѡлѡи ? ѡа нѡ ѡи скѣпѡ,
 къ те ѡѡр дѡѡе аколѡ ачѣи мѡнѡитѡри, мѡкѡрѣ съ нѡи фѣи ши
 ѡѡкѡрос, акѣрѡѡа ле фѡѡ' акѡѡ ѡѡа . къ де нѡ ѡи лѣсѡ вѣчѣнѡ-
 лѡи пѣкѡтѡл' ꙗсѡци мѡри ꙗ пѣкатѣ . ѡрж ꙗтрѡ че те ѡа аѡѡѡѣ
 мѡѡртѣ, ꙗтрѡ ачѣл дѡнѣзѡ те ѡа жѡдекѡ . дѡнѣзѡ пре тѣиѣ
 чѣл' мѡнѣѡс, пѣтрѡ пѣкатѣле тѡле, кѡ мѡнѣе те ѡа жѡдекѡ, ѡрж
 пѣтрѡ че ѡлѡстѣѡи пре чѣи ѡѡѡѡѡѡѡи ши пре вѣчѣиѣи тѣи,
 ꙗсѡци кѡзи ꙗ ѡлѣстѣм', дѣрѣпт ачѡста кѡ ѡлѣстѣмѡѡѡи дѣ
 стѡнѣа вѣи стѡ ꙗ зѡа ꙗфрикошѡтѣи ꙗтрѡѡѡи .

XXXIX.

1645.

Шѡпѣ тѡмне а вѣсѣречѣн . тѣпѣрѣте . . . . . ꙗ тѣпѣрюл
чѣл' домнѣск' ꙗ трѣг ꙗ ѡш' . елтѡ ꙗзрг . ноеѣ . н .

(4°. IV nepag. + peste 340 pagini. 317 text și restul scara.)

Predoslovie (p. Па — IVb).

Кѡ мѡл лѣн дѡмѣѡ Іѡан Басѣлѣе воевода . дѡмѣл цѣрѣн
Молдѡвен.

Дѣ ѡстѣ лѡмѣна карѣ ѡсе шн пѡрѣдѣ дѣ лѡ сѡаре, дѣ
лѡмнѣскѡ шн арѡтѡ лѡкрѡнлѣ пре лѡмѣ, мѡн вѡтѡс прѣцѡл
мѡргѡрѣнтѡрюлѣн, шн а пѣтрѡлѡр чѣлѡр скѡмпѣ, прѣ лѡмнѣтѣ
шн чѣнстѣтѣ шн мѣлѡстнѣе дѡамнѣ; кѡ мѡлѡтѣ мѡн вѡтѡс
лѡмѣна шн сѡарѣлѣ чѣл дѣрѣптѣ, дѡмнѡл нѡстрѡ Іс . Хс . аѡ лѡ-
мнѣтѣ вѣскрѣка сѡ, рѣнѡнтѣ ѡкнѡлѡр а тѡт рѡдѡлѣ ѡмнѣскѡ,
кѡм' кѡ сѡ пѡатѡ вѣдѡ шн сѡ кѡнѡаскѡ фѣчѣннѣ прѣцѡл
ѡдѡарѣлѡр ѣн; нѡ дѣ мѡргѡрѣнтѡрю, шн дѣ пѣтрѡн скѡмпѣ, чѣс
лѡкрѡрѣ мѡарѣтѣ, чѣ дѣ лѡкрѡрѣ вѣн, чѣс мѡн скѡмпѣ дѣкѡт' мѡргѡ-
рѣнтѡрюлѣ, шн пѣтрѡлѣ чѣлѣ скѡмпѣ; кѡрнѣлѣ нѡ нѡмѡн ѡкѣн
трѡпѣцѣн, чѣ шн ѡкѣн сѡфлѣтѣцѣн вѣсѣлѣскѡ кѡ вѣсѣлѣе вѣчѣннѣкѡ
шн нѣтрѣкѡтѣ, шн дѣщѣптѡ прѣ ѡм ꙗтрѡ вѣѡцѡ фѡрѣ дѣ
мѡарѣтѣ . . . . . кѡ адѣвѡрат лѡкрѡ ѡстѣ, кѡт рѡсѡрѣ сѡарѣлѣ зѡрѡ
шн лѡмѣна лѣн, мѡнѣтѣ лѡвѣщѣ ꙗ мѡнѡцѣн чѣн мѡрн, тѡрнѡ-
рнѣлѣ шн кѡпѡчѣн чѣн рѣнѡлѡцн лѡмнѣскѡ, дѣчѣн шѣсѡрнѣлѣ шн
вѣнѣлѣ; ашѡ ꙗтрѡчѣлѣ кѣп, дѡмнѡл Мѡрѣн тѡлѣ кѡ ачѣстѣ
шѣнѣтѣ тѡмнѣ, кѡрнѣлѣ лѣн скѡс шн лѣн дѡт ꙗ тѣпѣрюл Мѡрѣн
тѡлѣ, ꙗтѣн аѡѡнѣ ꙗтрѡ чѡтѡ чѡ рѣнѡлѡтѣ сѡфлѣтѣскѡ, ꙗтрѡ
архѣрѣн шн ꙗ прѣѡцн дѣ лѡмнѣскѡ, шн ꙗ дѣрѣгѡторѣлѣ чѣ
лѡмаскѡ, ꙗ дѡмнн шн ꙗ вѡарн, дѣчѣн шн ꙗтрѡ чѣн мѡн
мѣч аѡѡнѣ лѡмѣна шн кѡлѡдѡрѣ (!) дѣ лѡмнѣскѡ шн ꙗкѡлѡсѣщѣ
прѣ тѡцн, кѡтрѡ вѡл лѣн чѣ сѣѡнтѡ . пѣнѡтрѡ кѡрнѣлѣ чѣнстѡ
шн нѡрѡкѡлѣ чѣл' дѣ сѡс шн нѣтрѣкѡтѣ, аѡѡнѣ ꙗ прѣѡнѡ кѡ глѡбѡ-
тѣлѣ тѡтѡрѡр сѣннѡцнлѡр, ꙗтрѡ слѡвѡ чѣрѡлѣн, ꙗпѡрѡцѡлѣ чѣ
вѣстѣтѡ, шн вѡгѡтѡ, чѣ нѣчѣдѡнѡѡарѡ нѡн сѣннѡвѡтѡ, аѡлѡд
ѡнѣ ꙗпѡрѡцѣскѡ тѡцн ꙗпрѣѡнѡ, кѡ дѡмѣнѡл' нѡстрѡ Іс . Хс .
а кѡрѡлѣн слѡвѡ, чѣнстѡ, шн мѡрѣрѡ, ꙗтрѡ вѣчн дѣ вѣчѡ .
ѡмнѣ . Гѡкрѣнѣн Бѡрѡлѡм', ꙗрхѣпѣскѡпѣ н Мѣтрѡпѡлѣт Гѡ-
чѡвѣскѣн.

Tainele.

КѢТЕ ТАИНЕ СЪМ'Т. (р. 5—7.)

АТѢА ТАИНЪ МСТЕ, БОТѢСА . АДБА МВРЪЛЪ . АТРЕА ЛИ-
ТОУРГІА, КЪМЕНЕЖТЪРА, ТРЪПЪЛЪ ШИ СІНЦЕЛЕ ЛЪН ХС . АПАТРА
ПРОУЦІА . А ЧІНІЧЪ ПОКЪНИЦА . А ШѢСА КЪНШІА . А ШѢПТА МЪ-
СЛЕЛЕ ЧЕ СЛЪЖЕСКЪ ПРОВОЦІН ЛА БОЛНАВ.

ЯЧѢСТЕ ШѢПТЕ ТАИНЕ СЪ АПРОУНЪ КЪТРОЖ ЧѢЛЕ ШѢПТЕ ДА-
РЪРН А ДХЪЛЪН СВЪНТЪ, КЪРНЛЕ СЪПТЪ КІНЪРЕ ВЪСЪТЕ ШИ АТІНСЕ,
ВЪРСЪ А СЪФЛЕТЕЛЕ КРЕДИНЧОШНОР ДАРЪРНЛЕ ЛЪН ДМСЪЛЪ ЧѢЛЕ
НЕВЪСЪТЕ, КЪРНЛЕ СЪНТЪ ТОКМІТЕ ШИ ДАТЕ ДЕ ЛА ДОМНЪЛ' НОСТРЪ
ІС . ХС.

ПЕНТРЪ ЧЕ СЪНТЪ ТОКМІТЕ ТАИНЕЛЕ? АТѢЮ . КА СЪ СЪ КЪ-
НОБАСКЪ СЪМНЪЛ' ЧЕЛЪРА ЧЕ СЪНТЪ АДЕВЪРАЦІ ФІЙ ЛЪН ДМСЪЛЪ .
КЪ ЧЕЛА ЧЕ СЪ АПРОУНЪ АЧЕСТЪРА ТАИНЕ, МСТЕ А БЕСЪРЕКА ЛЪН
ДМСЪЛЪ, АТѢЮ МЪДЪЛАР ШИ ДЪПЪ ДАР ФІЮ ЛЪН ДМСЪЛЪ . АДБА .
КА СЪ АВЕМ СЪМНЪЛ КРЕДИНЦЕН НОБАСТРЕ АТРЪ ДМСЪЛЪ, АТЪРНТЪ
КЪ КРЕДІНЦА ШИ КЪ ФАПТЕ БЪНЕ ПЕНТРЪ МЪНТЪНІЦА НОБАСТРЪ
ЧѢ ВЪЧІНІКЪ . АТРЕА . КА СЪ АВЕМ' ЛѢКЪ СПРЕ ВЕНДЕКАРЪКЪ ПЪКАТЕ-
ЛОР НОБАСТРЕ.

Părțile pocăinței.

КѢТЕ ПАРЦИ АРЕ ПОКЪНІЦА? (р. 165—166.)

ТРЕН . АТѢА ПАРТЕ, МСТЕ АФРЪНЦЕРА НИИМІН . АДБА, НСПО-
ВѢДАНІА . АТРЕА, ЛЪКРЪЛЪ, АДЕКЪ ФАІПЪРНЛЕ ЧѢЛЕ БЪНЕ . ШИ
АЧѢСТЕ ПАРЦИ, ОУНА ФЪРЖ ДЕ АЛА, НЪ СЪ ПОАТЕ ФАЧЕ ПОКЪ-
НИЦА АТРЕГЪ ШИ КЪМЪ СЪ КАДЕ . ЧЕ МСТЕ АФРЪНЦЕРЪКЪ НИИМІН?
АФРЪНЦЕРА НИИМІН МСТЕ КЪНДЪ ЖЕЛЪЩЕ НЕЦІНЕ ШИ СЪ ШЕН-
ДЪЩЕ ШІН ПАРЕ РЪЛЪ ПЕНТРЪ ПЪКАТЕЛЕ Ч'АВ ФЖКЪТЪ, КЪМЪ СКРІЕ
ДМСЪЛЪСКЪЛЪ АДЪА : НИИМЪ ЗДРОБЕНТЪ ШИ ПЛЕКАТЪ, ДМСЪЛЪ
НЪ W ДЕНЪРЪТЪСЪЖ ДЕЛА СІНЕ.

ЯЧѢСТЕ ТРЕН ПАРЦИ ДЕ ПОКЪНІЦЪ С'АВ АФЛАТЪ ШИ АТРЪ
ШАМЕНІН ДЕЛА НИИВІА, КЪНДЪ МЪРЪСЕ ЛА ДІН'ШИ ІОНА ПРОКЪ,
ДЕ ЛЕ МЪРЪТЪРНЕН КЪВЪНТЪЛ' ЛЪН ДМСЪЛЪ; КЪ ПЕНТРЪ МЪЦІМЪ
ФЪРЖДЕЛІЦІНОРЪ, ВА ПРОПЖДІ ДМСЪЛЪ ЧЕТАТА ЛОР . ПТЪНЧЕ
АПЖРАТЪЛЪ НИИВІЕН, ДЪДЕ АВЕЦЪЖТЪРЪЖ А ТЪАТЪ ЧЕТАТА ДЕ
СІНСЕ : ТОТЪ ШМЪЛЪ СЪ СЪ АТЪАРЪКЪ ЧІНЕШ ДІА КЪЛА ЛЪН ЧѢ РЪА.

Pentru vrăji.

Пен'трѡ врѣжи ши пен'трѡ чѣа че мѣрѣ ла врѣжитѡри . васнѣа
вѣлѣкѣн . глав . 3ї . (р. 194—197.)

А ѿ де кѡпете а прѣвнлен мѣрелѡи васнѣа, аѡ лѣсѣа
лѣѣцѣтѡрѣ, кѡмѣ врѣжитѡрюла ши чѣла че сѣѣѣе чѣрѣ, сѣѡ
арѣн'кѣ кѡ пѣлм'ѣи, ашиж'дере ши чѣла че вѣ лѣгѣ нѣн'та, че
сѣ сѣѣе, пре мѣре сѣ нѣ сѣ лѣреѣне кѡ нѣвѣста-шѣ, сѣѡ ши
ал'те мѣѣерѣшѣѡри че ворѣ фѣче кѡ врѣжи . к . де ан сѣ нѣ
сѣ кѡмѣнече . сѣ ѡнц ши кѣрѣн сѣ кѣмѣ врѣжитѡри : врѣжи-
тѡри сѣ кѣмѣ, кѣрѣн кѣмѣ ши скѡтѣ пре дѣлѡан де врѣ-
жѣскѣ, сѣ кѡнѡаскѣ нѣскѣре лѣкрѡре нѣѣноѣте, сѣѡ ал'те рѣѣ-
тѣѣи че фѣкѣ кѣ сѣ-ши нѣѣ'н'дѣскѣ нѣнѣмѣн, дѡпѣ вѡа ши
поѣта чѣ рѣа, кѡ кѣрѣлѣ ворѣ сѣ фѣкѣ рѣѣтѣе ши вѣтѣ-
мѣре а нѣскѣре ѡаменѣ днѣрѣѣѣ . пен'трѡ чѣа че кѣѣтѣ а стѣле
сѣѡ фѣкѣ ал'те мѣѣерѣшѣѡри, сѣ кѡнѡаскѣ нѣскѣре лѣкрѡре нѣ-
ѣноѣте, ши чѣа че поѣртѣ ла сѣне лѣѣаре сѣѡ ѣрѣи, кѣ сѣ нѣ
сѣ аѣрѡпѣ нѣмѣкѣ де дѣн'шѣ.

Сѣѣѡрѡла дѣла ан'ѣира . глав . 3ї.

Акѣ ши чѣа че дѣѣкѣ врѣжитѡри ла кѣселе лѡрѣ, пен'-
трѡ кѣ сѣ фѣкѣ нѣскѣре фѣрѣмѣ . ашиж'дере ши чѣа че вор
врѣжи а стѣле, пен'трѡ кѣ сѣ кѡнѡаскѣ мѣл'те лѣкрѡри де
чѣле нѣѣноѣте . ши ман пре скѣртѣ, врѣжитѡри ши чѣа че
врѣжѣскѣ, сѣ нѣ сѣ кѡмѣнече . ѣ . ан . ашиж'дере ши чѣа че вор
пѣртѣ ла сѣне лѣѣаре сѣѡ ал'те рѣѣѣѣнѣ сѣѡ ѣрѣи, сѣѣнѣа
кѣ сѣм'т' ѣѣне, сѣ нѣ сѣ аѣрѡпѣ нѣче ѡ рѣѣтѣе . ашиж'дере
чѣа че сѣнѣ, кѣ ѣсте нѣроѣ сѣѡ прѣмѣѣдѣн сѣѡ ѣѣнѣнѣѣе,
сѣѡ чѣа че-шѣ соѣтѣскѣ сѣѡ лѣтрѡ кѣрѣ сѣѡ нѣскѣтѣ ши сѣнѣ
кѣѡ фѣѣтѣ ѣѣнѣ сѣѡ рѣа, ши лѣѣѣа кѣ сѣ лѣнѣ канѡн . ѣ . ан .

v. 1652.

Pentru mănecare de mortăciune.

Пен'трѡ чѣла че вѣ мѣнѣа кѣрѣи мѡртѣѣѡнѣ, сѣѡ де фѣѣрѣ
сѣл'ѣѣтѣкѣ . прѣвнѣла лѣѣѣлѡрѣ гѣ . лѣ.

Ѧри чѣне вѣ мѣнѣа кѣрѣи де дѡѣнтѡк мѡртѣ, сѣѡ ал'тѣ
стрѣѣѣ, чѣ-лѣ спѣргѣ лѣпѣн, сѣѡ де ал'тѣ хѣѣрѣ, сѣѡ пѣсѣре, кѡ
мѣ-н вѣл'тѣрѣлѣ, сѣѡ ал'те пѣсѣри че нѣ сѣ мѣнѣлѣкѣ, сѣѡ кѣрѣи

Анѣкѣтъ, че ва фѣи нѣдѣшнѣтъ, шрѣ нѣ ва фѣи сѣнѣле вѣрѣсѣтъ
кѣ хѣрѣ, сѣс сѣнѣе спрѣженѣтъ, сѣс алѣте жнѣгѣнѣн, че сѣ гѣ-
сѣскѣ ла ѣдѣлѣ, кѣмѣ-сѣ кѣбѣлѣчѣн, вѣрѣсѣле сѣс алѣте асѣмѣнѣ
ачѣсѣора . де ва фѣи прѣвѣтъ сѣ фѣе лѣпѣдѣтъ де прѣвѣце . шрѣ
де ва фѣи мнѣрѣнѣ . в . ан . ка сѣ нѣ сѣ кѣмѣнѣче, шн сѣ фѣкѣ
постѣ шн рѣгѣ, шн алѣте вѣнѣтѣцн .

Despre Vărcolac.

Пѣнѣтрѣ шмѣлѣ че ва фѣи мѣртѣ, шн вѣрѣ снѣче шѣмѣнѣн кѣ шѣте
вѣрѣколѣкѣ . шѣре че сѣ кѣдѣ сѣ фѣкѣ . гл . лѣ . (pag. 216—219.)

Пѣсѣта лѣкрѣ снѣкѣ шмѣнѣн чѣн прѣцн . шрѣ нѣче рѣтрѣнѣ
кнѣпѣ нѣ поатѣ сѣ фѣе ачѣсѣта вѣрѣколѣкѣ; че вѣрѣнѣ дѣвѣолѣлѣ
сѣ амѣжѣаскѣ прѣ шѣмѣнѣн, сѣ фѣкѣ лѣкрѣрн кѣмѣ нѣ сѣ кѣдѣ,
пѣнѣтрѣ ка сѣ сѣ мѣнѣ дѣмѣсѣлѣ асѣпра лѣрѣ, фѣче ачѣсѣта
сѣмѣнѣ . шн де мѣлѣте шрн нѣапѣтѣ арѣтѣ шѣмѣнѣнлѣрѣ оѣнѣора
де ле пѣре, кѣ вѣдѣ кѣ адевѣрѣтъ прѣ вѣе ѣнѣ шмѣ де кѣрѣн
шѣ фѣсѣтѣ кѣуѣносѣжнѣ мѣн дѣкнѣте, шн рѣкѣ грѣсѣскѣ кѣ
дѣнѣсѣ . алѣцнѣ шрѣшѣ вѣдѣ рѣ сѣмѣнѣ вѣсе, оѣне шн алѣте; ѣнѣ
дѣте вѣдѣ рѣ кѣлѣ, оѣнѣ дѣ рѣлѣ де вѣтѣжѣмѣ прѣ шѣмѣнѣн . ш
ван де нѣвѣнѣлѣ лѣрѣ сѣрѣчнѣ! чѣлѣ мѣртѣ рѣ че кнѣпѣ сѣ шмѣбарѣ
прѣ чѣн вѣн? нѣ дѣ дѣмѣсѣлѣ сѣ фѣе ачѣсѣта лѣкрѣ.

Пѣшнѣ дѣре сѣ порнѣскѣ шѣмѣнѣн ла мѣрмѣнѣтъ, шн дѣзѣ-
грѣапѣ шѣсѣле ачѣлѣмѣ, сѣ ле вѣсѣж кѣмѣ сѣмѣтъ . дѣрѣпѣдѣчѣлѣ
де вѣрѣме че нѣдѣ крѣдѣнѣцѣж кѣрѣтѣ рѣтрѣ дѣмѣсѣлѣ, сѣ рѣкнѣ-
лѣце дѣвѣолѣлѣ шн сѣ рѣрѣкѣ рѣтрѣчѣлѣ трѣп мѣртѣ, шн ле
арѣтѣ кѣ ачѣлѣ трѣп мѣртѣ арѣ сѣнѣе шн оѣнѣгн шн пѣрѣ;
шн кѣмѣ вѣдѣ ачѣсѣта лѣкрѣ, сѣ рѣшѣлѣ шѣкѣдѣнѣчнѣ шн сѣ рѣ-
дѣмѣнѣ спрѣ рѣдѣтѣте, шн стрѣнѣгѣ лѣмѣнѣ шн пѣнѣ фѣкѣ де
арѣдѣ ачѣлѣ шѣсе, де ле пѣрѣдѣ де тотѣ де прѣ пѣмѣнѣтъ, шн
нѣ кѣнѣскѣ нѣрѣцѣлѣгѣтѣрѣн, кѣ ла вѣнѣрѣмѣ дѣмѣнѣлѣнѣ нѣсѣтрѣ лѣн
іс . хс . ла рѣфрнѣкѣшѣта шн а ѣвѣдѣцѣлѣн, сѣ гѣтѣсѣж ачѣлѣ пѣ-
дѣпѣсѣж асѣпра трѣпѣрнѣлѣрѣ ачѣсѣора, ка сѣ-н арѣсѣж кѣ фѣкѣлѣ нѣ-
сѣтнѣнѣсѣ рѣ вѣчн де вѣчн нѣтрѣкѣцн .

пере вѣка́те . 9. ши грѣи лоуи мѣира самарѣнина : коу́ма тоу́
 фѣи́нда жидо́въ, дела́ мене́ че́ри съ вѣ́и, моу́и́ре самарѣ́нкѣ
 фѣи́н'дѣ еѣ? . кѣ́ жидо́вѣи ноу́ съ ниче а́тѣи́гѣ де́ самарѣ́ни .
 10. рѣспѣ́и́се еи́ іс . де́ зѣ́се : дѣ́и ши́ дѣ́рѣа́ь а́и дмѣ́ѣѣ, ши́ чѣ́не
 ѣ́сте че́ла че́ грѣ́и́ще цѣ́е : дѣ́-ми съ вѣ́ѣ . тоу́ аи́ че́ре де́ла
 дѣ́н'сѣ, ши́ цѣ́ре да́ апѣ́ вѣ́е . 11. грѣ́и лоу́и самарѣ́нина : ниче́ вѣ́съ
 н'ан ши́ поу́цѣа́ь ѣ́сте а́дѣ́нкѣ . да́рѣ́ де́ оу́н'де съ а́нен апѣ́
 вѣ́е? 12. аѣ́ до́арѣ́ ѣ́ши тѣ́ маи́ ма́ре де́кѣ́т' пѣ́ри́нтеле́ нострѣ́
 іа́кѣѣ, ч'аѣ́ да́тъ но́аѣ́ а́чѣ́ст' поу́цѣ́ . ши́ а́чѣ́ла днѣ́тр'ѣ́н'сѣ аѣ́
 вѣ́ѣтъ, ши́ фѣ́чѣ́ри а́и . ши́ до́вѣ́тѣ́а́чѣ́ле а́и? 13. рѣспѣ́и́се іс . ши́-и
 зѣ́се еи́ : хѣ́е чѣ́не ва́ вѣ́ днѣ́тр'а́чѣ́ста апѣ́, ва́ а́сѣ́та іа́рѣ́ . 14. іа́рѣ́
 че́ла че́ ва́ вѣ́ де́ апа́ че́-и во́ю да́ еѣ́ а́и . ноу́ ва́ а́сѣ́та ꙗ́
 вѣ́ѣчи . че́ апа́ че́-и во́ю да́ еѣ́ а́и . ва́ хѣ́и а́тр'ѣ́н'сѣ нѣ́во́рь де́
 апѣ́ де́ ва́ кѣ́рѣ ꙗ́ вѣ́и́ца де́ вѣ́ѣчи . 15. ши́ грѣ́и кѣ́тр'ѣ́н'сѣ мѣ́ира :
 до́амне́ дѣ́-ми а́чѣ́ста апѣ́, ка́ съ ноу́ маи́ а́сѣ́тѣ́з', ниче́ съ маи́
 вѣ́ю а́и́чѣ́ съ скѣ́ц' апѣ́ . 16. грѣ́и еи́ іс : аѣ́-те́ де́-цѣ́ кѣ́амѣ́ вѣ́рѣ́а́тъ
 тѣ́ѣ, ши́ вѣ́но а́и́чѣ́ . 17. рѣспѣ́и́се мѣ́и́рѣ́ ши́-и зѣ́се а́и, н'а́мѣ́ вѣ́р-
 ѣ́а́т' . грѣ́и еи́ іс : вѣ́не зѣ́сеши́ : кѣ́ н'а́м' вѣ́рѣ́а́т' . 18. кѣ́ чѣ́и́чи
 вѣ́рѣ́а́ци аи́ аѣ́ѣт' . ши́ а́кмѣ́ кѣ́ре́ле аи́ н'ѣ́цѣ́ ѣ́сте вѣ́рѣ́а́тъ . а́чѣ́ста
 кѣ́ а́де́вѣ́ра́т' аи́ зѣ́съ . 19. грѣ́и а́и моу́и́ра : до́ам'не́ вѣ́зѣ́ кѣ́ тѣ́
 ѣ́и́и про́рѣ́кѣ́ . 20. пѣ́ри́нни́и но́и́ри а́тр'а́чѣ́ста мѣ́гѣ́ръ с'аѣ́ а́ки́на́тъ .
 іа́рѣ́ вѣ́и грѣ́и́ци кѣ́ ꙗ́ іе́рѣ́лима́ ѣ́сте лѣ́кѣ́л' оу́нде́ съ ка́де съ
 съ а́ки́не . 21. грѣ́и еи́ іс : моу́и́ре, кѣ́де́-мѣ́ . кѣ́ вѣ́и́е ѡ́ вѣ́́ме
 кѣ́нда́ ниче́ а́тр'а́чѣ́ста мѣ́гѣ́ръ, ниче́ ꙗ́ іе́рѣ́лима́ вѣ́ вѣ́и́и
 а́ки́на пѣ́ри́нтѣ́а́и . 22. вѣ́и вѣ́ а́ки́на́ци кѣ́рѣ́а́ ноу́ ши́ци, но́и не
 а́ки́нѣ́м кѣ́рѣ́а́ цѣ́и́мѣ́ . кѣ́ мѣ́н'тоу́и́и́ца днѣ́ жидо́ви ѣ́сте .
 23. че́ вѣ́и ѡ́ вѣ́́ме ши́ а́кмоу́ ѣ́сте . кѣ́нда́ а́ки́нѣ́тѣ́ри́и чѣ́и а́де-
 вѣ́ри, съ вѣ́ръ а́ки́на пѣ́ри́нтѣ́а́и кѣ́ дѣ́хѣ́а́ь ши́ кѣ́ а́де́вѣ́ра .
 кѣ́ ши́ пѣ́ри́нтѣ́ле́ пре́ оу́и́и ка́ а́чѣ́а́ чѣ́ркѣ́, ка́ри́и съ во́рь
 а́ки́на а́и . 24. дѣ́хѣ́а́ ѣ́сте дмѣ́з(ѣ́)ѣ . ши́ че́а́ че́ съ во́рь а́ки́на
 а́и, кѣ́ дѣ́хѣ́а́ ши́ кѣ́ а́де́вѣ́ра съ ка́де съ съ а́ки́не . 25. грѣ́и а́и
 моу́и́ра : цѣ́и́мѣ́ кѣ́ и съ вѣ́е мѣ́сѣ́а́ че́-л' ва́ кемѣ́ хѣ́ . кѣ́нда́ ва́
 вѣ́и́и а́чѣ́ла не́ ва́ споу́не́ но́аѣ́ а́чѣ́стѣ́ тѣ́а́те . 26. грѣ́и еи́ іс : еѣ́
 сѣ́мѣ́т' че́ла че́ грѣ́и́ще кѣ́ тѣ́не . 27. ши́ а́тѣ́и́чи вѣ́и́и́рѣ́ оу́и́и́и
 а́и . ши́ съ ми́ра кѣ́ грѣ́а́ще кѣ́ моу́и́ре . іа́рѣ́ нѣ́ме нѣ́-и зѣ́се :
 че́ ка́ѡи́и? сѣ́ѣ че́ грѣ́и́и кѣ́ ноу́са? 28. ши́ а́ѣ́ѣ вѣ́сѣ́л' сѣ́ѣ моу́-
 іа́рѣ́ . ши́ съ дѣ́сѣ ꙗ́ че́та́те . ши́ грѣ́и ѡ́амѣ́ннѣ́а́рь : 29. вѣ́и́и де́
 вѣ́ѣи́и ѡ́мѣ́л' кѣ́ре́ле мѣ́ѣѣ зѣ́съ тѣ́а́те кѣ́те а́м фѣ́жѣ́тъ . до́арѣ́
 съ нѣ́ хѣ́е а́чѣ́ла хѣ́с? 30. ши́ вѣ́и́рѣ́ днѣ́ че́та́те ши́ вѣ́и́а кѣ́тр'ѣ́н'сѣ́ .
 31. іа́рѣ́ а́тре а́чѣ́ста . рѣ́гѣ́-а́ь прѣ́а́сѣ́л' оу́и́и́и а́и де́ грѣ́и́а : ꙗ́вѣ́-
 цѣ́тѣ́ри́ю, мѣ́и́ѣ́ а́кѣ́ . 32. іа́рѣ́ еѣ́ зѣ́се лѣ́р : еѣ́ а́мѣ́ а́ мѣ́а́ка вѣ́ка́-

XXXVIII.

1644.

ΕΥ(ΔΗ)ΓΕΛΙΕ ΛΒΖΗΖΤΟΔΡΕ.....

ТИГЪРИТЪ СЪВЪ АТРОС ДЪМНЕЗЪСКА ЛАВЪРА ЧЕ СЕ КІАМЪ МОНАСТІРЪ
ДЪЛ . . . . ВЪЛЪТЪ . ЗОНГ . ШТ РОЖ . ХВО . АХМД . МСЦЪ . СЕПТ .
В . АНИ .

(Folio IV nep. + 786 pagini + 99 fol. paginate.)

Кътръ четитѣри.

(Fol. IIa — IIIa.)

Къ вѣдъ пѣрнителѣи, шѣ къ демнарѣ фѣюлѣи, шѣ къ съ-
вѣршитѣлѣ дѣхѣлѣи сѣлѣнтѣ, прѣ лѣминнатъ лѣтрѣ дерентѣ сла-
виторѣ, шѣ крединчосъ лѣтрѣ пѣрнителе некасѣтѣ, шѣ лѣтрѣ
фѣюлъ дела пѣрнителе нѣсѣтѣ, нѣлѣнтѣ дѣ тѣци вѣчѣи шѣ лѣтрѣ
дѣхѣлѣ сѣнтѣ дела пѣрнителе пѣрчезаторъ, шѣ прѣ фѣюлъ вѣдѣхѣни-
торѣ сѣнтѣ тронца, оуѣлѣ адвѣрнтъ дѣмнзѣи зѣдѣнтѣи шѣ фѣ-
каторъ тѣтѣторѣ вѣзѣтелѣи шѣ невѣзѣтелѣи . крѣщѣиѣлѣ Мѣтѣю

Басарае вѣсѣдѣ, кѣ мила шй кѣ дарѣа лѣи дѣмизѣ вѣрѣиторѣ
а тоатѣ цара рѣмѣнѣскѣ . а прѣвѣнѣ кѣ благословѣнѣи шн кѣ не
вонница прѣ сѣмницѣлѣи митрополит кѣрѣ Ѡвѣфил . шй юен
тѣри де хс . епископ кѣр Ігнатіе рѣвеничкн . шй Ѣтефан еп(н)
скоп бозовскн . кѣ тот сватѣл' чинистици боѣри маре шй мик . дела
дѣмизѣ шй изѣавиторѣул' нѣстрѣ іс . хс . каре нѣсе (? ссе-) а дѣрат
дентрѣ мила лѣи де нѣкѣ дѣрѣнт дар ка ачѣста кѣрте пре лнмеа
рѣмѣнѣскѣ, шн пре динса четницѣ пре нон поменицѣ, а трѣ рѣга
вѣострѣ нѣ не оуѣтацѣ пѣрѣрѣк шн а трѣ вѣчн де вѣчн . а мѣнѣ .

Кѣд'к'с'ѣрѣ, кѣм зѣче мареле златооуѣст' а прѣдословѣ
ле тѣлкованѣе еу(ан)геліѣи лѣи матѣи, кѣм се нѣ рѣмѣне нѣк
мѣа ѡмѣнѣск', а вѣ ажѣторѣул' скриптѣрило, че се пѣатѣ петрѣче
кѣ минте шн ацѣлѣпцѣще фѣрѣ де ажѣторѣул' шн фѣрѣ а вѣ
цѣтѣра скриптѣрилобѣ, кѣд'к'с'ѣрѣ сѣ фѣчем, шй фѣрѣ де
скриптѣрѣ, ачѣле че зѣкѣ скриптѣриле шн лѣциле, шй сѣ а рѣ
тѣм а трѣ нннма нѣострѣ лѣца скрѣсѣ, шн се а вѣм лѣцѣ
фѣри шй ацѣлѣпчюнѣ фѣри, каре не ѡ аѣ дат дѣмизѣ де а трѣ
а чѣпѣт, кѣ аѣ зѣднт дѣмизѣ пре ѡм, шн л'аѣ подоѣнт кѣ
тѣт' фѣклоу де ацѣлѣпчюне, шй л'аѣ фѣкѣтѣ ацѣлѣптѣ кѣм
грѣѣше прѣорѣкѣа а вѣдѣ де зѣче : пѣцин ѡареле ѡсте мѣн мик
ѡмѣа де ачѣрѣ . кѣц мѣаре ѡрѣ фѣрѣ дѣскѣлѣи скриптѣри
ло, шй фѣрѣ де а вѣцѣтѣра лѣр, ѡрѣ дѣка вѣрѣма че ачѣл
дар дѣртѣю, шй ачѣл бѣне л'ам пѣрдѣт кѣ кѣлакарѣ, а трѣ атѣта
нннарѣк ка сѣ а вѣм' ажѣтѣри ден скриптѣрѣ, кѣ кѣрѣ скрип
тѣрѣ не а вѣцѣм, шй не ажѣторѣм, ка сѣ пѣтем ажѣнѣе а трѣ
а чѣк дѣстѣннѣчѣе дѣнтѣю, кѣрѣ ѡ аѣ а вѣт' ѡмѣа ачѣл дѣнтѣю
а рѣю пѣнѣ нѣ кѣзѣсе, шй пѣнтрѣ ачѣл аѣ сокотит дѣмизѣ
а чѣст' ал доѣлѣ ажѣторѣул' ал' скриптѣрило, а сѣ а фѣлат, шн
сѣ дат нѣѡѡ, ѡрѣ нѣн стрѣнкѣндѣ-нн-се кнпѣзѣлѣе шн кѣѣтѣле
шй фѣннд дац рѣлѣло, ден тннерѣцѣле нѣострѣ, ннч' ачѣст' бнне
нѣ л'ам прѣмнт ннчѣ-л прѣмнм спрѣ бннеле нѣстрѣ; кѣче оуѣнн
де а нѣи н'аѣ ннчѣ де лѣк мѣцѣрѣшѣгѣл скриптѣрило, шй
сѣнтѣ ка ѡ корабѣе фѣрѣ де кѣрѣмѣ а мнжлнклѣ (! л. -ло-) мѣрѣи,
шй траѣе а коачѣ шн а коло, ка пре нѣше ѡрѣн шн ча де а пои се
а фѣнда; алцн аѣ мѣцѣрѣшѣгѣл скриптѣрило, ѡрѣ нѣ фѣкѣ чѣлѣ
че зѣкѣ скриптѣрѣле, шй ашѣ аѣ нѣѡе а се а фѣнда шй ачѣл,
а вѣндѣ лѣмннѣ а мѣнѣ; алцн ѡрѣш чѣтѣск скриптѣриле ѡрѣ
нѣ ацѣлѣгѣ че зѣк, шн се потрѣвѣскѣ, кѣ чѣла че цнне мѣѣрѣ
а мѣнѣ, ѡрѣ дѣлѣаца мѣѣрѣи нѣ-л прѣчѣпѣ, сѣѣ ка ѣнѣл че
цнне лѣмннѣ а прѣнѣсѣ а мѣнѣ, шн ѡкн н'аѣ сѣ вѣзѣ сѣ а мѣле
нѣпотнкнннѣсе; шн де ачѣстѣ фѣлѣ ѡсте а вѣм нѣмѣа нѣстрѣ

ирж драгостѣ ꙗ вѣчи лѣкѣице, къ ачаста акоѡпере мѣлциме
 де пѣкѣте . ачѣстѣ драгосте, вѣ домнѣ съ ѡ прѣдѣчницѣ
 ꙗтрѣ нинимѣ ноѡстрѣ, зиче : съ вецъ ерта ѡмѣннѡлор грѣшѣле
 лор, ерта-ѡа ши воѡѡ тѣтѣл вострѣ ден чѣрю грѣшѣле воѡ-
 стрѣ . къ ачѣсте кѣвѣнте, скѣрт' лѣгѣ домнѣ, че кѣ дезле-
 гѣре нѣлесне : де нѣ вѣи лѣсѣ вѣчѣнѣлѣи тѣѣ грѣшѣле лѣи,
 ниче цѣе ѡа лѣсѣ тѣтѣл чел днѣ чѣрю мѣлцимѣ пѣкѣтелор
 тѣле . нѣмай кѣѣтѣ пѣзмѣшѣе съ ѡи грѣшит' ? ирж мѣе-м' пѣре
 къ фѣлрте ѡи грѣшит, дѣка нѣ вѣзи тѣ де мѣнѣе пѣкѣтеле
 тѣле, ѡѡ вою арѣтѣ цѣе, къ тот ѡмѣл че се мѣнне спре фѣл-
 теле съѣ, вѣновѣт ѡсте жѣдекѣциѣн; нѣ ачѣстѣи вѣкѣ', че ачѣлѣ
 ꙗфѣнкошѣтѣлѣи . ирж нѣмай пре чѣи лѣмѣнѣи ꙗѡѣѣ съ се жѣ-
 дѣче пѣнтрѣ ачѣстѣ, де ѡа зиче чѣнѣѡа фѣлтелѣи съѣ, рѣкѣ! (?)
 сѣрѣнѣе, ирж ꙗ лѣмѣа ноѡстрѣ се спѣне : тѣ, кѣм ѡѡ депрѣнс
 оѣнѣи ѡ грѣи : ѡѣзи тѣ! ирж чѣла-лѣлѣт' и рѣспѣнде : нѣ'м зиче тѣ;
 ши нѣман пѣнтрѣ ачѣстѣ се апринде кѣ мѣнѣе тѣкѣма пѣнѣ лѣ
 оѣчѣдѣре . днѣпт ачѣстѣ чѣртѣ домнѣ, съ нѣ грѣѣскѣ ѡшѣ,
 съ тѣе ѡѡа мѣнѣи . ши ирж ѡѡ зѣс, де ѡа зиче чѣнѣѡа фѣлте-
 лѣи съѣ : нѣѡѣне! вѣновѣтѣе гѣнѣиѣи . ирж тѣ нѣ грѣѣши нѣмай
 ачѣстѣ ꙗтрѣ мѣнѣи тѣ вѣчѣнѣлѣи тѣѣ, че кѣ ѡлѣстѣмѣе тѣле
 гѣнѣиѣи ши дрѣкѣлѣи дѣи, фѣиндѣ ꙗсѣци сѣпт' пѣтѣрѣ ачѣлѣра,
 ши фѣкѣндѣ ачѣстѣ, ꙗсѣци пѣерзи сѣфѣлѣтѣл тѣѣ; ши нѣ фѣчи
 пѣкѣсте нѣман цѣе оѣнѣлѣ, че ши фѣлтелѣи тѣѣ ѡи пѣѡѣѣѣ
 кѣтрѣ пѣкѣт . ши ѡ спѣне-мѣи дѣшѣрте! кѣм ѡѡи скѣпѣ де жѣ-
 декѣтѣ лѣи дѣмнѣзѣѣ, ши де мѣтѣа фѣкѣлѣи ? ѡа нѣ ѡѡи скѣпѣ,
 къ те ѡѡр дѣче аколѣ ачѣи мѣнѣнтѣѡи, мѣкѣрѣ съ нѣ'ѡи фѣи ши
 ѡѣкѣрос, ачѣлѣра лѣ фѣѣ' акмѣ ѡѡл . къ де нѣ ѡѡи лѣсѣ вѣчѣнѣ-
 лѣи пѣкѣтѣл', ꙗсѣци мѣѡи ꙗ пѣкѣте . ирж ꙗтрѣ че те ѡа аѣѣнѣе
 моѡртѣ, ꙗтрѣчѣл дѣмнѣзѣ те ѡа жѣдекѣ . дѣмнѣзѣ пре тѣне
 чѣл' мѣнѣос, пѣнтрѣ пѣкѣтеле тѣле, кѣ мѣнѣе те ѡа жѣдекѣ, ирж
 пѣнтрѣ чѣ ѡлѣстѣи пре чѣи ѡѣвѣновѣци ши пре вѣчѣнѣи тѣи,
 ꙗсѣци кѣзи ꙗ ѡлѣстѣи', дѣрѣпт ачѣстѣ кѣ ѡлѣстѣмѣѣци дѣ
 стѣнѣа ѡѡи стѣ ꙗ зѣл ꙗфѣнкошѣтѣи ꙗтрѣѣлѣи .

XXXIX.

1645.

ШѢПТЕ ТѢННЕ А ВЕСѢРЕЧІИ . ТИПЗРІТЕ . . . . . ꙗ типѢрюа
чѢл' ДОМНЕСК' ꙗ ТРЗГ ꙗ ІАШ' . БАТѢ ѠЗРНГ . НОЕК . Ѣ .

(4°. IV nepag. + peste 340 pagini. 317 text și restul scara.)

Predoslovie (p. Па — IVb).

КѢ МЛА ЛѢН ДѢСѢС ІѢАН БАСІЛІЕ ВОЕВОДА . ДѢНѢА ЦѢРѢН
МОЛДОВЕН .

ДѢ ИСТЕ ЛѢМІНА КАРѢ ИСЕ ШИ ПѢРЧѢДЕ ДѢ ЛА СѢАРЕ, ДѢ
ЛѢМНИѢСЖ ШИ АРѢТЖ ЛѢКРѢРНЛЕ ПРЕ ЛѢМЕ, МАН ВРѢТОС ПРЕЦѢА
МЪРГЪРНТАРЮЛѢН, ШИ А ПІЕТРНЛОР ЧЕЛОР СКѢМПЕ, ПРѢ ЛѢМНИАТЕ
ШИ ЧИНСТІТЕ ШИ МИЛОСТИВЕ ДѢАМНЕ; КѢ МѢАТЬ МАН ВРѢТОС
ЛѢМІНА ШИ СѢАРЕЛЕ ЧЕЛ ДИРЕПІТЬ, ДОМНѢА НѢСТРѢ ІС . ХС . ЛѢ ЛѢ-
МНИАТ ВЕСѢРЕКА СѢ, АНАНІТѢ ШКІЛОР А ТОТ РОДѢАЛЬ ШМЕНЕСКЪ,
КѢМ' КА СѢ ПОАТЖ ВЕДѢА ШИ СѢ КѢНѢАСКЖ ФІЕЧИНЕ ПРЕЦѢА
ШДѢАРѢАЛОР ІН; НѢ ДѢ МЪРГЪРНТАРЮ, ШИ ДѢ ПІЕТРН СКѢМПЕ, ЧЕ-С
ЛѢКРѢРЕ МОАРТЕ, ЧЕ ДѢ ЛѢКРѢРЕ ВІН, ЧЕ-С МАН СКѢМПЕ ДЕКѢТ' МЪР-
ГЪРНТАРЮЛЬ, ШИ ПІЕТРНЛЕ ЧѢЛЕ СКѢМПЕ; КАРНАЛЕ НѢ ИѢМАН ШКІН
ТРѢПІЩИ, ЧЕ ШИ ШКІН СѢФЛЕТІЩИ ВЕСЕЛЕСКЪ КѢ ВЕСЕЛІЕ ВѢЧІННКЪ
ШИ НЕТРЕКѢТЪ, ШИ ДІЩІПТЖ ПРЕ ШМ АТРѢ ВІАЦЖ ФѢРЪ ДѢ
МОАРТЕ . . . . . КѢ АДІВѢРАТ ЛѢКРѢ ИСТЕ, КѢТ РѢСѢРЕ СѢАРЕЛЕ ЗѢРА
ШИ ЛѢМІНА ЛѢН, МАІНІТЕ ЛОВѢЩЕ ꙗ МѢНЦІН ЧІН МАРН, ТѢРНѢ-
РНЛЕ ШИ КОПѢЧІН ЧІН АНАЛЦИ ЛѢМНИѢСЪ, ДѢЧІН ШІСѢРНЛЕ ШИ
ВѢНАЛЕ; АШѢ АТРѢАЧЕЛА КІП, ДОМНІА МЪРІН ТАЛЕ КѢ АЧѢСТЕ
ШѢПТЕ ТѢННЕ, КАРНАЛЕ ЛѢН СКОС ШИ ЛѢН ДАТ ꙗ ТИПѢРЮА МЪРІН
ТАЛЕ, АТѢН АЩІЩЕ АТРѢ ЧѢТА ЧѢА АНАЛТЪ СѢФЛЕТѢСКЖ, АТРѢ
АРХІЕРІН ШИ ꙗ ПРЕЩІН ДѢ ЛѢМНИѢСЪ, ШИ ꙗ ДИРЕГѢТОРІА ЧѢ
ЛѢМАСКЪ, ꙗ ДОМНИ ШИ ꙗ БОШРН, ДѢЧІН ШИ АТРѢ ЧІН МАН
МИЧ АЩІЩЕ ЛѢМІНА ШИ КѢАДѢРА (!) ДѢ ЛѢМНИѢСЖ ШИ АКТѢАСТІЩЕ
ПРЕ ТѢЦІ, КѢТРЪ ВОА ЛѢН ЧѢ СЕЪНТЖ . ПЕНТРѢ КАРНАЛЕ ЧИНСТА
ШИ НѢРѢКѢА ЧѢЛ' ДѢ СѢС ШИ НЕТРЕКѢТ, АЩІГѢ АПРЕЩІЖ КѢ ГЛОБ-
ТЕЛЕ ТѢТѢРОР СВИНЦІЛОР, АТРѢ СЛАВА ЧЕРЮЛѢН, АПѢРѢЦІА ЧѢ
ВЕСТІТЖ, ШИ БОГѢТЖ, ЧЕ НІЧЕДѢНЪВАРЖ НѢ-Н СКИМ'БѢТЖ, АКОЛО
ОУН' ДѢ АПѢРѢЩІСКЪ ТѢЦІ АПРЕОУНЖ, КѢ ДОМ'НѢА' НѢСТРѢ ІС . ХС .
А КѢРѢА-Н СЛАВА, ЧІНСТА, ШИ МЪРІРА, АТРѢ ВѢЧІН ДѢ ВѢЧЫ .
ПМИНЪ . ГЕМѢРЕНІН БАРАДАМ', АРХІЕПСКЪ Н МІНТРОПОЛІТ ГѢ-
ЧѢВ'СКІН .

Tainele.

КѢТЕ ТАИНЕ СЪМ'Т. (р. 5—7.)

АТѢА ТАИНѢ ИСТЕ, БОТѢСА . АДБА МВРЪЛЪ . АТРЕА ЛИ-
ТОУРГІА, КЪМЕНЕЖТЪРА, ТРЪПЪЛЪ ШИ СІНЦЕЛЕ ЛЪН ХС . АПАТРА
ПРОУЦІА . А ЧІННЪ ПОКЪНИЦА . А ШѢСА КЪНЪНІА . А ШѢПТА МЪ-
САЛЕ ЧЕ СЛЪЖЕСКЪ ПРИЦІН ЛА БОЛНАЕ.

ИЧѢСТЕ ШѢПТЕ ТАИНЕ СЪ АПРОУНѢ КЪТРОЖ ЧѢЛЕ ШѢПТЕ ДА-
РЪРН А ДХЪЛЪН СВЪНТЬ, КЪРНЛЕ СЪПТЬ КІНЪРЕ ВЪСЪТЕ ШИ АТІНІЕ,
ВЪРСЖ А СЪФЛЕТЕЛЕ КРЕДИНЧОШИЛОР ДАРЪРНЛЕ ЛЪН ДМСЪЛЪ ЧѢЛЕ
НЕВЪСЪТЕ, КЪРНЛЕ СЪНТЬ ТОКМІТЕ ШИ ДАТЕ ДЕ ЛА ДОМНЪЛ' НОСТРЪ
ІС . ХС.

ПЕНТРЪ ЧЕ СЪНТЬ ТОКМІТЕ ТАИНЕЛЕ? АТѢЮ . КА СЪ СЖ КЪ-
НОБАСКЪ СЪМНЪЛ' ЧЕЛОРА ЧЕ СЪНТЬ АДІВЪРАЦІ ФІЙ ЛЪН ДМСЪЛЪ.
КЪ ЧЕЛА ЧЕ СЪ АПРОУНѢ АЧЕСТОРА ТАИНЕ, ИСТЕ А БЕСЪРЕКА ЛЪН
ДМСЪЛЪ, АТѢЮ МЪДЪЛАР ШИ ДЪПЪ ДАР ФІЮ ЛЪН ДМСЪЛЪ . АДБА.
КА СЪ АВЕМ СЪМНЪЛ КРЕДИНЦЕН НОАСТРЕ АТРЪ ДМСЪЛЪ, АТЪРНТЬ
КЪ КРЕДІНЦА ШИ КЪ ФАПТЕ БЪНЕ ПЕНТРЪ МЪНЪТЪНІЦА НОАСТРЪ
ЧѢ ВЪЧІННЪ . АТРЕА . КА СЪ АВЕМ' ЛѢКЪ СПРЕ ВЕНДЕКАРѢ ПЪКАТЕ-
ЛОР НОАСТРЕ.

Părțile pocăinței.

КѢТЕ ПЪРЦИ ДРЕ ПОКЪНИЦА? (р. 165—166.)

ТРЕН . АТѢА ПЪРТЕ, ИСТЕ АФРЪНЦЕРА НИНМІН . АДБА, ИСПО-
ВѢДАНІА . АТРЕА, ЛЪКРЪЛЪ, АДІКЪ ФАПТЪРНЛЕ ЧѢЛЕ БЪНЕ . ШИ
АЧѢСТЕ ПЪРЦИ, ОУНА ФЪРЖ ДЕ АЛТА, НЪ СЪ ПОАТЕ ФАЧЕ ПОКЪ-
НИЦА АТРЕГЖ ШИ КЪМЪ СЪ КАДЕ . ЧЕ ИСТЕ АФРЪНЦЕРѢ НИНМІН?
АФРЪНЦЕРА НИНМІН ИСТЕ КЪНДЪ ЖЕЛЪЩЕ НЕШІНЕ ШИ СЪ ВЕН-
ДЪЩЕ ШІН ПЪРЕ РЪС ПЕНТРЪ ПЪКАТЕЛЕ Ч'АВ ФЖКЪТЪ, КЪМЪ СКОРЕ
ДМНСЪЛЕСКЪЛЪ ДЕДЪ : НИНМЪ ЗДРОБІТЪ ШИ ПІКАТЪ, ДМСЪЛЪ
НЪ W ДІПЪРТЪСЖ ДЕЛА СІНЕ.

ИЧѢСТЕ ТРЕН ПЪРЦИ ДЕ ПОКЪНИЦЪ С'АВ АФЛАТЪ ШИ АТРЪ
ШАМЕНІН ДЕЛА НИНІВІА, КЪНДЪ МЪРЪСЕ ЛА ДІН'ШИ ІОНА ПРОРОКЪ,
ДЕ ЛЕ МЪРЪТЪРНІЙ КЪВЪНТЪЛ' ЛЪН ДМСЪЛЪ; КЪ ПЕНТРЪ МЪЛЦІМЪ
ФЪРЖДЕЛІЦАЛОРЪ, ВА ПЪПЖДІ ДМСЪЛЪ ЧЕТАТА ЛОР . ИТЪНЧЕ
АПЪРАТЪЛЪ НИНІВІН, ДЪДЕ РЕЦЪЖТЪРЖ А ТОАТЪ ЧЕТАТА ДЕ
СІНЕ : ТОТЪ ШМЪЛЪ СЪ СЖ АТОАРЪКЪ ЧІНІШ ДІА КЪЛА ЛЪН ЧѢ РЪА.

Pentru vrăji.

Пен'трѡ врѣжи ши пен'трѡ чѣл че мѣргѣ ла врѣжитѡри . васнѣлѣ
великѣн . глав . зї . (р. 194—197.)

А ѿ де кѡпете а правлен мѣрелѡн васнѣлѣ, аѡ лѣсѣтъ
лѣтцѣтѡрѣж, кѡмѣ врѣжитѡрюлѣ ши чѣла че слѣщѣе чѡрѣ, сѡѡ
лѡн'кѣ кѡ плѡм'ен, ашиж'дере ши чѣла че вѣ легѣ нѣн'та, че
сѣ снѣе, пре мѣре сѣ нѡ сѣ лѡреѡне кѡ невѣста-шѣ, сѡѡ ши
ал'те мѣщѣрѣшѡгѡри че ворѣ фѣче кѡ врѣжи . к . де ан сѣ нѡ
сѣ кѡмѣнече . сѣ цинц ши кѡрѣн сѣ кѣмѣж врѣжитѡри : врѣжи-
тѡри сѣ кѣмѣж, кѡрѣн кѣмѣж ши скѡтъ пре дѣволи де врѣ-
жѣскѣ, сѣ кѡнѡаскѣ нискарѣ лѡкрѡре нищѡуѣте, сѡѡ ал'те рѣѡ-
тѣцн че фѣкѣ кѣ сѣ-ши нзеѣн'дѣскѣ нинимѣн, дѡпѣ вѡл ши
похѣта чѡ рѡл, кѡ кѡрѣлѣ ворѣ сѣ фѣкѣ рѣѡтѣте ши вѣтѣ-
мѣре а нискарѣ вѡмени днѡрѣцѣ . пен'трѡ чѣл че кѡѡтѣж а стѣле
сѡѡ фѣкѣ ал'те мѣщѣрѣшѡгѡри, сѣ кѡнѡаскѣ нискарѣ лѡкрѡре ни-
щѡуѣте, ши чѣл че подѡртѣж ла снѣе авѣгарѣ сѡѡ ѣрен, ка сѣ нѡ
сѣ апрѡпѣе немѣкѣж де дѣн'шѣ.

Сѣвѡрѡлѣ дела ан'гѣра . глав . зї.

Акѣ ши чѣл че адѣкѣ врѣжитѡри ла кѡсѣлѣ лѡрѣ, пен'-
трѡ ка сѣ фѣкѣ нискарѣ фѡрѣмѣ . ашиж'дере ши чѣл че вор
врѣжи а стѣле, пен'трѡ ка сѣ кѡнѡаскѣ мѡл'те лѡкрѡри де
чѣле нищѡуѣте . ши ман пре скѡртѣ, врѣжитѡри ши чѣл че
врѣжѣскѣ, сѣ нѡ сѣ кѡмѣнече . ѣ . ан . ашиж'дере ши чѣл че вор
пѡртѣ ла снѣе авѣгарѣ сѡѡ ал'те рѣдѣчинѣ сѡѡ ѣрен, сѣкѣндѣ
кѣ снѣм'т' вѡне, сѣ нѡ сѣ апрѡпѣе нѣче ѡ рѣѡтѣте . ашиж'дере
чѣл че снѣкѣ, кѣ мѣте нѣрокѣ сѡѡ примѣж'дѣн сѡѡ бѣчнснѣѣе,
сѡѡ чѣл че-шѣ сокѡтѣскѣ сѡѡ лѡрѣ кѡрѣл сѣѡ нѣскѡтъ ши снѣкѣ
кѣѡ фѡбѣтѣ вѡнѣж сѡѡ рѡл, ши ачѣѡл ка сѣ анѣж канѡн . ѣ . ан .

v. 1652.

Pentru mâncare de mortăciune.

Пен'трѡ чѣла че вѣ мѣнка кѡрѣе мѡртѣчѡнѣж, сѡѡ де фѣлѡрѣ
сѣлѣѣтѣкѣ . правнѣла апсѡмѡлѡрѣ гл . лѣ .

Ѣри чнѣе вѣ мѣнкѣ кѡрѣе де дѡвѡнтѡк мѡртѣ, сѡѡ ал'тѣ
стрѣвѣ, чѣ-лѣ спѡргѣ лѡпѣн, сѡѡ де ал'тѣж хѣлѡрѣж, сѡѡ пѡсѣре, кѡ-
мѡн вѣл'тѡрѣлѣ, сѡѡ ал'те пѡсѣри че нѡ сѣ мѣнѣлѡкѣж, сѡѡ кѡрѣе

Анекѣтъ, че ва фѣи нѣдѣшнѣтъ, шрж нѣ ва фѣи сѣнѣице вѣрѣсѣтъ
кѣ хѣрѣ, сѣс сѣнѣи спрѣженнѣтъ, сѣс алѣте жнѣгѣнѣи, че сѣ гѣ-
сѣскѣ ла ѣдѣлѣж, кѣмѣсѣ кѣвѣлѣчѣи, вѣрѣице сѣс алѣте асѣмѣнѣ
ачѣстѣра . де ва фѣи прѣвѣт сѣ фѣи лѣпѣдѣтъ де прѣвѣице . шрж
де ва фѣи мнѣрѣнѣ . в . ан . ка сѣ нѣ сѣ кѣмѣнѣице, шн сѣ фѣкѣтъ
пѣст' шн рѣгѣж, шн алѣте вѣнѣтѣцѣи.

Despre Vărcolac.

Пѣнѣтрѣ шмѣлѣ че ва фѣи мѣрѣтъ, шн вѣрѣице шѣмѣнѣи кѣи шѣте
вѣрѣколѣкѣ . шѣре че сѣ кѣдѣ сѣ фѣкѣж . гл . лѣ . (pag. 216—219.)

Ачѣста лѣкрѣ шѣкѣ шмѣнѣи чѣи прѣцѣи . шрж нѣице рѣтрѣшѣ
кѣпѣ нѣ подѣте сѣ фѣи ачѣста вѣрѣколѣкѣ; че вѣрѣндѣ дѣвѣолѣлѣ
сѣ амѣцѣаскѣ прѣ шѣмѣнѣи, сѣ фѣкѣтъ лѣкрѣи кѣмѣ нѣ сѣ кѣдѣ,
пѣнѣтрѣ ка сѣ сѣ мѣнѣи дѣмѣсѣс асѣпра лѣрѣ, фѣице ачѣстѣ
сѣмѣице . шн де мѣлѣте шрѣи нѣапѣтъ арѣтъ шѣмѣнѣицѣи оѣнѣра
де ле пѣре, кѣ вѣдѣ кѣ адевѣрѣтъ прѣ вѣе ѣнѣ шмѣ де кѣрѣи
шѣ фѣбѣтъ кѣуѣноскѣндѣ мѣи дѣѣице, шн рѣкѣ гѣрѣскѣ кѣ
дѣнѣсѣ . алѣцѣи шѣшѣ вѣдѣ рѣ сѣмѣице вѣице, оѣице шн алѣте; ѣице
дѣте вѣдѣ рѣ кѣлѣ, оѣнѣде рѣелѣ де вѣтѣжѣмѣ прѣ шѣмѣнѣи . ш
ван де нѣвѣшѣи лѣрѣ сѣрѣчѣи! чѣлѣ мѣрѣтъ рѣ че кѣпѣ сѣ шмѣбарѣж
прѣ чѣи вѣи? нѣ дѣ дѣмѣсѣс сѣ фѣи ачѣста лѣкрѣ.

Ашѣиѣдѣре сѣи порѣицѣи шѣмѣнѣи ла мѣрѣмѣнѣтъ, шѣи дѣзѣ-
гѣрѣапѣж шѣсѣлѣ ачѣлѣмѣ, сѣ ле вѣсѣж кѣмѣ сѣмѣтъ . дѣрѣпѣдѣчѣлѣ
де вѣрѣице че нѣѣс кѣрѣдѣицѣж кѣрѣтъ рѣтрѣ дѣмѣсѣс, сѣ рѣкѣпѣ-
мѣице дѣвѣолѣлѣ шн сѣ рѣвѣрѣкѣ рѣтрѣачѣлѣ трѣп мѣрѣтъ, шн ле
арѣтъ кѣ ачѣлѣ трѣп мѣрѣтъ арѣ сѣнѣице шн оѣнѣи шн пѣрѣ;
шн кѣмѣ вѣдѣ ачѣста лѣкрѣ, сѣ рѣшѣлѣ шѣкѣлѣицѣи шн сѣ рѣ-
дѣмѣнѣ спре рѣѣтѣте, шн стрѣнѣгѣ лѣмѣице шн пѣнѣ фѣок де
арѣ ачѣлѣ шѣсѣ, де ле пѣрѣдѣ де тотѣ де прѣ пѣмѣнѣтъ, шн
нѣ кѣиѣскѣ нѣрѣцѣлѣгѣтѣрѣи, кѣ ла вѣиѣрѣ дѣмѣнѣлѣи нѣстрѣи лѣи
иѣ . хѣ . ла рѣфѣрикѣшѣта шѣи а ѣѣдѣцѣлѣи, сѣ гѣтѣсѣж ачѣлѣ пѣ-
дѣпѣсѣж асѣпра трѣпѣицѣи лѣрѣ ачѣстѣра, ка сѣи арѣсѣж кѣ фѣбѣлѣи нѣ-
сѣтѣицѣи сѣ рѣ вѣи де вѣи нѣтрѣкѣицѣи.

XL.

1646.

Кърте ромънѣскъ де ꙗвѣцѣтѣрѣж . . . . . с'ѣѡ типъ-
рѣтъ ꙗ мѣнѣстѣрѣѣ ꙗтрѣн Ѵтилѣ ꙗ Ꙗшн дела Хс .
ахмз.

(Fol. XVII перга. + 186 pag.)

Predoslovie. (Fol. IIa—IIIa.)

Тоѣъ чѣл че сѣм'ѣтъ крѣщѣни православе'ничи чини ва четѣ ка
съ ꙗцѣлѣгж.

Кѡмъ из'ворѣскъ шн есъ тоѣте апеле ден мѣре . шн ꙗпѣр-
цинеѣѡсѣ съ ржш'кѣрж прѣмъ тоѣте вѣнеле пѣмжнѣѡѡшн, де
аѡаѡ тоѣ пѣмжнѣѡѡ . ашѡ ꙗтр'ачѣста кѣпъ шн свѣнтеле
скрѣпѣѡри из'ворѣскъ шн есъ денѡрѡ ꙗцѣлѣпѣѡна дѣмнѣѡрен,
шн ал'те тоѣте ꙗвѣцѣтѣрѣж чѣле еѡне . дрепт ачѣѡ ѡржшъ
кѡмъ веѡемъ пре тоѣъ ꙗцѣлѣпѣѡн, шн пѡтѣрѣничиѡ лѡмѣн, кѡ
мѣре ѡсрѣѡѣе шн неѡнонѣж, шн кѡ мѡл'тж кѣл'ѡѡѡж чѡрѣж
шн сѡпж пѣмжнѣѡѡ . шн мѣѡершѡгѣскъ де гѣѣсѣск' де ачѣле
вѣне де изѡор де апѣ, шн ѡѡка ле гѣѣсѣскъ, еѡкѡрѣнѡѡсѣ,
ѡѡѡрѣ нескѡсѣтъ кѡ мѣре мѣѡершѡгѣ, сѣлѣскъ де скѡтъ ачѣле
из'ѡорѣ пѣнж ꙗ ѡѡѡѡ пѣмжнѣѡѡшн, пѣнѡрѡ вѣнеле шн рѣѡѡѡ-
сѡѡ ѡ мѡл'ѡѣ, че лѣкѡѣскъ пре ачѣл' лѡкѡ . ашѡ ѡсте шн из'ѡ-
орѡѡ свѣнтѡлѡрѡ скрѣпѣѡри . мѡл'ѡѣ ꙗцѣлѣпѣѡн шн пѡтѣрѣничи
ꙗпѣраѡѣ, кѡ мѡл'тж рѡгж шн неѡнонѣж шн кѡ мѣре ѡсрѣѡѣе
с'ѣѡ кѡмъпѣѡѡѡѡ дѣѡ черкѡѡѡ, пѣнж с'ѣѡ спѡѡѡѡѡѡ дѣѡ гѣ-
сѣтъ из'ѡорѡѡ вѣнѣѡн чѣлѡ нескѣѡѡѡѡ, че съ сѣче свѣѡнѡѡ скрѣпѣ-
тѣрж . шн кѡ мѡл'тж драгѡсте шн еѡкѡрѣе, лѡмѣн л'ѡѡ арѣѡѡѡѡ,
пѣнѡрѡ вѣнеле шн ѡѡѡѡѡѡ ѡ мѡл'ѡѣ . дѡп'ачѡ пре ѡрѡѡ ѡлѡрѡ,
кѡ еѡнж ꙗвѣцѣтѣрж ка ѡ ѡѡѡѡѡѡ тѡтѣрѡрѡ ꙗпѣѡнж л'ѡѡ лѣ-
сѡѡѡ . шн мѡн вѣѡѡѡѡѡ чѡлѡрѡ лѣпѣсѣѡѡ шн ꙗсѡѡѡѡ де ꙗвѣ-
цѣтѣрж . пѣнѡрѡ кѡ кѡмъ нѡ пѡѡте нѣме ѡ лѣкѡѡ ꙗ чѡсѡѡ
лѡме ѡѡрж де апж, ашѡ нѡ пѡѡте ѡѡ нѣче ѡѡрж ꙗвѣцѣ-
тѣрж . кѡмъ сѣче Ꙗсѡѡ пр(ѡ)рѡкѡѡ: зѡѡѡѡѡѡ кѡпѣнѣѡ пре ѡме-
нѣн чѣн неꙗвѣѡѡѡѡ . дрепт'ачѡѡ шн ал' нѡсѡрѡ прѣ лѡмѣнѡѡѡѡ
ꙗтрѡ крѣщѣнѣѡѡѡѡ шн дѣрѣпѡѡ ꙗтрѡ крѣдѣнѣѡѡ Ꙗѡѡѡ ѡѡѡлѣ
ѡѡѡѡѡѡ дѡм'нѡѡ шн вѣрѡѡѡѡѡѡѡ цѣрѣѡн ѡѡлѡѡѡѡѡ, ѡрѡѡѡѡѡ
ѡрѡѡ чѡлѡр еѡнн шн ꙗцѣлѣпѣѡн дѡмѣн, сѡкѡтѣнѡѡ неѡѡѡѡѡѡѡ
шн сѡѡѡѡѡѡѡ ачѣсѡѡѡѡ лѡкѡ, шн ꙗпѡѡѡѡѡѡ из'ѡѡѡѡѡлѡр свѣнѣ

ДѸПЖ ТОКМАЛА ШИН НЕКОБНИЦА МЪРѸН СЪЛЕ ДОБНУВАНИ ДАТЪ-
СЪДЪ ЛЕЩЪЖТЪРЖ ШИН МЪЕ, УНУН МАН МНКЪ, ШИН НИЧЕ ДЕ У ТРЪБЪЖ
А МЪРѸН СЪЛЕ РУБЕ. БЪСТРАТЪЕ БЫ ВЛОГОФЕТЪ, ДЕ АМ' СКОС АЧАСТЕ
ПРАВЕНЛЕ ШИН ЛЪМ' ТЪЛАЖНІТЪ (1. -ЖЧИ-) ДЕН СКРИСОДРЕ ГРЕЧАСКЪ
ПРЕ ЛЪМЕЖ РОМЪНЪСКИ КЪ СЪ ПОАТЪ АЩЕЛЪЩЕ ТЪЦЪ.

Пентрѣ плѣгарн, причинѣ дѣтѣю. (Fol. 1a—2a.)

в. Де ва ши нирине ден хотарѣа съѣ, ши ва микшѣа хотарѣа вечинѣази съѣ. Де ва фѣче ачаста, ла вѣѣма пѣгѣ-
лѣн, кѣндѣ-ш' арѣ пѣмѣнтѣа, съ-ш' пѣмѣа аѣкрѣа ши вѣте-
нѣа че ва фѣ фѣкѣт' аколѣ. Арѣ де ва фѣ скнмѣѣат' хотѣ-
рѣа, кѣндѣ-ш-ѣѣ съмѣнѣа съмѣнѣа. Атѣнѣ съ-ш' пѣмѣа ши
съмѣнѣа ши арѣтѣа, ши тѣатѣ рѣада че ва фѣче ачѣа пѣ-
мѣнѣа, ч'ѣѣ съмѣнѣат' прѣ лѣк' стрѣнѣ. пѣнтѣ кѣчи аѣ кѣл'кѣт'
хотарѣа алѣѣа.

рнѣ . Кѣре лѣкрѣри прѣимѣще прѣштѣль, ꙗ вѣсѣрнѣкѣ пѣнтрѣ
ка съ лѣ чнтѣскѣ вре ѡ м(о)л(н)теж, ачѣла тоѣте съ кѣмѣ
свинѣците.

рнѣ . Чѣла че ва фѣрѣ ши ва вѣнѣде нискарѣ свѣнѣте моцѣн,
съ-лъ чѣрте кѣ моарте.

рнд . Чѣла че ва фѣрѣ крѣче ден' вѣсѣрнѣкѣ, мѣкар дѣре
фн ши де лѣмѣнѣ, ачѣла фѣрѣ лѣкрѣ свинѣците ши ден' лѣкѣ
свинѣцит' . чертарѣ лѣн ѡсте съ-л' спѣнѣсѣре сѣѣ съ-л' арѣтъ ꙗ
фока де вѣѣ.

Felurile ucideret.

Пѣнтрѣ ѡчѣдере ши кѣте фѣлѣурѣ де оѣчндере съмѣтъ . глав . 3 .

(Fol. 45 a — 45 b.)

зач . а . Де вреѣме че вѣм' съ фѣчем ворѣавѣ ши пѣнтрѣ
оѣчндере, че съ зѣче моарте де ѡм' . денѣтън съ кѣде съ шѣм',
кѣм' оѣн фѣлъ де ѡчндере съ кѣмѣ грѣвнѣкѣ, ѡрѣ алѣта съ
кѣмѣ вѣжнѣкѣ . дѣче чѣ грѣвнѣкѣ съ кѣмѣ ꙗтрѣчѣста кѣпѣ:
кѣндѣ чѣл' ѡчѣнѣ нѣ ѡсте ѡчндѣрѣ а лѣн; чѣѣ фѣостѣ съ ѡчѣгѣ
прѣ алѣтѣл', ѡрѣ грѣва аѣ припѣтъ дѣ-л' ѡчѣнѣ прѣ дѣнѣсѣ,
ꙗ лѣкѣлъ ачѣлѣл' . оѣчндѣрѣ чѣ вѣжнѣкѣ ашѣж'дѣре съ кѣмѣ:
кѣѣ фѣостѣ съ-л' ѡчѣгѣ прѣ дѣнѣсѣ, ѡрѣ ѣлъ аѣ ѡчѣнѣ прѣ алѣтѣлъ
ꙗ лѣкѣл' лѣн . кѣмѣ сѣре зѣче . вѣжнѣкѣлъ аѣ пѣсѣ вѣна сѣ асѣ
пра алѣтѣл' ши лѣѣ ѡчѣнѣ прѣ ачѣла ꙗ лѣкѣл' лѣн.

в . ꙗ дѣѣ съ кѣде съ шѣм, кѣм' алѣтѣфѣл' де ѡчѣдере съ
кѣмѣ кѣ ꙗштѣлѣчѣнѣ: кѣндѣ съ тѣмѣпѣлѣ, кѣмѣ сѣре зѣче, кѣ
ꙗштѣлѣчѣнѣ ши кѣ пофѣтѣ оѣчнѣде ѡнѣл' прѣ алѣтѣлъ . алѣтѣ
оѣчндѣре съ кѣмѣ, кѣ несѣкѣтѣнѣцѣ: кѣндѣ, кѣмѣ сѣре зѣче .
нѣ арѣ аѣлѣ нецѣнѣ нѣче кѣ гѣнѣдѣлъ а гѣнѣдѣн, нѣче кѣ ннѣмѣ а
пофѣтѣ съ фѣкѣ оѣчндѣре . че нѣмѣнѣ кѣче съ ва мѣнѣлѣ прѣ ѡн'
ѡмѣ дѣ-л' ва сѣдѣн, ши-л' ва вѣте; денѣтрѣчѣлѣ бѣтѣе н съ ва
тѣмѣпѣлѣ моарте . атѣнѣче ачѣлѣ оѣчндѣре съ кѣмѣ, пѣнтрѣ не-
сѣкѣтѣнѣца лѣн, кѣ сѣѣ немерѣтъ де н сѣѣ прилѣжѣтъ моартѣ
де мѣнѣлѣ лѣн . алѣтѣ оѣчндѣре ѡсте ѡрѣшѣ де съ кѣмѣ кѣ
грѣшѣлѣ: ꙗтрѣчѣста кѣпѣ, кѣндѣ арѣнѣкѣ нецѣнѣ ꙗтрѣнѣ до-
вѣтѣкѣ, сѣѣ ꙗтрѣ пѣсѣре кѣ ѡ пѣтѣрѣ, ши съ немерѣще де ло-
вѣще прѣ вѣрѣнѣ ѡм' ши-л' оѣчнѣде . ачѣста съ кѣмѣ оѣчндѣре
кѣ грѣшѣлѣ.

Scăpare de pedeapsă, la suduire.

КѢНДѢ ВА ПѢТА СКѢПА ДЕ ЧЕРТѢРЕ, ЧЕЛѢ ЧЕ СЪДѢЩЕ, КА СЪ НѢ
СЖ ЧЕРТЕ, АРѢТѢНДѢ КѢМЪ КѢВНТЕЛЕ Ч'АВ СІСЬ, ДЕ А'АВ СЪ
ДѢНТЕ СѢМ'ТѢ АДѢВѢРАТЕ . ГЛАВ . МѢ . (Fol. 128b—129b.)

Зач . а . ЧѢЛА ЧЕ ВѢ СЪДѢН ПРЕ АЛ'ТѢЛѢ, ЗНКѢНДѢН КѢВНТЕ
ТОТѢ АДѢВѢРАТЕ ПРЕ КАЛЕ, ДѢПЖ КѢМЪ ВА ФН ФѢКѢТ' . АЧѢСТА ВА
ШѢВЖИ КѢМ ВА ПѢТѢ, ШН ВА СКѢПѢ ДЕ ЧЕРТѢРА СЪДѢЛМІН .

в . ЧѢЛА ЧЕ ВѢ СІЧЕ ВРЕ-ВНІН МѢРИ, КѢРЕЖ . КАРА КѢ АДѢВѢРАТѢ
МАНН'ТЕ ВА ФН ФѢСТѢ КѢРЕЖ, МРЖ ДѢП'АЧА СЪ ВА ФН АЦЕЛІНІЦІТѢ,
ШН ВА ФН АТѢН'ЧЕ МѢРИ ДЕ ЧІН'СТЕ, НѢ СЪ ВА ЧЕРТѢ .

г . ЧѢЛА ЧЕ ВѢ СІЧЕ КѢН-ВА, КѢ-Н АФѢРСНІТѢ, САВ КОПІНѢ .
НЕПІНІНДѢ КѢ ЧѢЛѢ АФѢРСНІТѢ А'АВ ЕРТАТѢ ШН А'АВ ФѢКѢТѢ КѢ
АДѢВѢРАТѢ ФІЧѢРѢ ДѢПЖ А'ѢЦЕ, НѢ СЪ ВА ЧЕРТѢ КА ВН СЪДѢНТОРЮ .

д . ДЕ ВА СІЧЕ НЕПІНѢ КѢН-ВА, ХАННѢ, КѢРЕЛЕ МАН ДЕ МѢЛ'ТѢ
КѢ АДѢВѢРАТѢ ВА ФН ФѢСТѢ ХАННѢ . ЧѢ-ЛѢ ВА ФН ЕРТАТѢ ДОМ-
НѢ-СЪВ, ШН-А' ВА ФН ПРІНМІТѢ МРЖШѢ А ЧІН'СТА ДЕНТѢН; АТѢНЧЕ
АЧѢЛА ДЕ-Н ВА ФН СІСЬ ХАННѢ, ПЕН'ТРѢ ЧѢЛ Ч'АВ ФѢСТѢ АТѢЛ
ВРѢМЕ . ЧЕ СЪ СІЧЕ, ДЕ-Н ВА ФН СІСЬ : ТѢ АН ФѢСТѢ ХАННѢ . НѢ СЪ
ВѢ ЧЕРТѢ КА ВН СЪДѢНТОРЮ . МРЖ ДЕ-Н ВѢ СІЧЕ ДЕН'ТРАЧѢСТА АН' .
КѢМѢ С'АРЕ СІЧЕ : ТѢ ЦѢ ХАННѢ . АТѢН'ЧЕ СЪ ВѢ ЧЕРТѢ .

е . КѢНДѢ ВА СЪДѢН НЕПІНѢ ПРЕ АЛ'ТѢЛѢ, ШН-А' ВА ШКѢРЖ .
ДЕ ВА ПѢТѢ АРѢТѢ, КѢМЪ КѢВНТЕЛЕ ЧѢЛА ЧЕ МѢ СІСЬ ДЕ ШКАРЖ
СѢМ'ТѢ АДѢВѢРАТЕ, ПЕН'ТРѢ КѢРЕЛЕ, ПОБТЕ СЪ А ШН ЧЕРТѢРЕ .
ЧѢЛА ЧЕЛ'АВ СЪДѢНТЕ НѢ СЪ ВѢ ЧЕРТѢ . КѢМѢ С'АРЕ СІЧЕ, ДЕ ВА СІЧЕ
НЕПІНѢ КѢВѢД, КѢМЪ МСТЕ ФѢРѢ, САВ ПРѢКѢРѢВѢРѢ, САВ ШН АЛ'ТЕ
КА АЧѢСТА, ШН АЕ ВА АРѢТА КѢМЪ СѢМ'ТѢ АДѢВѢРАТЕ . АТѢН'ЧЕ
СЪДѢНТОРЮЛѢ НѢ СЪ ВА ЧЕРТѢ . ЧЕ СЪ ВѢ ЧЕРТѢ ЧѢЛѢ СЪДѢНТЕ .
МРЖ ДЕ ВѢ СІЧЕ НЕПІНѢ АЛ'ТѢЛѢ : ФРЕНЦІТЕ, САВ ГѢРѢБѢВЕ, САВ
АЛ'ТЕ, АЧѢЛА ДѢРЕ ШН АРѢТѢ АЧѢСТА ЛѢКРѢ, СЪ ФІЕ КѢ АДѢВѢРАТѢ,
МРЖ ТОТѢ СЪ ВѢ ЧЕРТѢ, ЧЕЛА ЧЕ ВА ФН ШКѢРѢТ' , КА ВН СЪДѢН-
ТОРЮ; ПЕН'ТРѢ КѢ НѢ СЪ ПОТѢ ЧЕРТѢ НІЧЕ ДѢНЖШАРЖ, СТРИКАЦІН
ШН БѢТѢЦІН, ШН АЛІЦІ КА АЧѢЛ .

з . КѢНДѢ ВА СЪДѢН НЕПІНѢ ПРЕ АЛ'ТѢЛѢ, ПРЕ ДИРЕПТАТѢ
ШН ПЕН'ТРѢ КѢЧЕ Н СЪ КАДЕ СЪ-А СЪДѢЩКѢ КА ПРЕ ВН ВІНОВАТѢ,
АТѢНЧЕ НѢ СЪ ВА ЧЕРТѢ . МРЖ ДЕ-А ВѢ СЪДѢН ФѢРЖ ДЕ ВІНЖ, АТѢНЧЕ
КА ВН СЪДѢНТОРЮ СЪ ВѢ ЧЕРТѢ . МАКАРѢ ДѢРЕ ФН ШН КѢМ' СІЧЕ
СЪДѢНТОРЮЛѢ, КѢ АДѢВѢРАТѢ . МРЖ ПЕН'ТРѢ ФІРА ШН МІНТА АН
ЧѢ РРѢ ТОТѢ СЪ СЪ ЧЕРТЕ .

з . ЧѢЛА ЧЕ ВѢ АРѢТѢ ЛА ЦѢДѢЦѢ, КѢМЪ КѢТАРЕ МАРТѢРѢ ЧЕ
МѢРТѢРСНІЩЕ АПРОТІВА АН, НѢ МСТЕ ШМѢ ДЕ КРЕДІНІЦѢ . ШН-А'

Н. Чѣла че ва дѣ вре знь артыкъ ла мѣна домнѣн, ши
ва скрѣ акѡла хѣлъ ши шкарѣ аprotнѣва кѣн-ва . де вор
фн ачѣле кѣеннѣ адектрате ши де фѣцж, нѣ съ ва черѣт .
ѡрж де нѣ вор фн адектрате, съ ва черѣт ка знь сѣдѣнѣорю,
че фѣче сѣдѣлѣмж мѣре.

СЪМНЕЛІ НЕВЪНУДЛИ. (Fol. 147a—147b.)

Ѕ. Чѣла че ва свѣтън при чѣлъ небѣнь съ фѣкъ вре ѿ грѣшала, сѣс съ-н ацѣте, кѣмѣ с'аре зѣче: съ-н да сѣте гѣала, ши арѣтъждѣ-н при чинѣд съ-лъ ѱчѣгѣ, нѣ ва пѣтъ шѣѣн ачѣста пѣнтрѣ че аѣ фѣст' елъ небѣнь ши аѣ фѣкът' грѣшала. пѣнтрѣ съ нѣ сѣ чѣрѣте дѣпѣ прѣвнаѣ. чѣла че-л' ва фѣ свѣтънѣ.

3. ЧѢЛЪ НЕСВѢНЪ, МАКАРЪ КЪ НБ СЪ ВА ЧЕРТѢ ЛА НЕСВѢННАЕ
ЛЪН, ДЕ ВА ФАЧЕ ВРЕ W ГРЕШАЛЪ. МРЖ ТОТЪ НБ СЪ КАДЕ, СЪ-ЛЪ
СЛОВОСЪСКЪ ДѢ ТОТЪ СЪ РЕЛЕ ПРЕ ДРЪМЪРН СЛОВОД. ЧЕ СЪ АНЕЖ
ПАЗЪ СЪ ФЪЕ ПРЕ ЛЪНГЪ WМЕНІН СЪН. ПЪНЖ СЪ ВА АЦНАВІЦН.

XLI.

1648.

(Cuvente den Bătrân II, p. 725—726.)

Catechismus. Atsaja ej atsaja.

Summa szau Meduha à uluitej si a kredinciej christinaszkae, kuprinaze en entreberj, si reszpunszurj szkurtae; si ku adeveretury den szkriptura szventae enterite.

(Simbolul.)

Cred entr'un Dumnedzeu, en Tatel à tot Puternik, roditorul tseruluj si à paementuluj, si en Jesus Christus, entr'unul Fiul neszku al seu, Domnul nosztru, kare sze prinsze de Duhul szvent, neszku den Maria Vergure, paeci szupt Pontius Pilatus, resztig-ni-sze, si mori, engrupe-sze, pogori prae pekurae, a treja dzi de la morcz e sze szkulae, szuji szusz en tser, sede de a derapta Tateluj à tot Puternik, Dumnedzeuluj, de akolo va si vinyetor à dsudeka viji si morci. Cred si en Duhul szvent; kred Beszereka kjuzd Christinaszke; unetsune svencilor, iertatsune pekatelor, szkuletura trupurilor, si viacza de vetsie. Amen!

cf. 1581. 1607.

XLII.

1648.

(Titlul și predoslovie după Clpariu: Analecta p. 83—84.)

НОВАЯ ТЕСТАМЕНТЪ . . . . .

ТѢПЕРИТЪ-САЪ ꙗко ꙗвѣхъ ꙗко чѣтатъ БѢЛГРАДЪСКИ . АНѢ ДЕЛА
ꙗко ꙗвѣхъ доминѣхъ ши мѣнтѣхъ торюхъ нострѣ Іс. Хс. ꙗко
лѣна лѣхъ Генѣарѣхъ к.

(Fol. XII. + 329 fol paginate.)

Predoslovie.

ПРЕДОСЛОВІЕ КЪ ТРЪ МЪРІА СА КРАЮ ꙗвѣхъ . ЧИНСТ-
ТЪЛЪН ши ЛЪМИНАТЪЛЪН ши ꙗфрѣмъсѣцѣтЪЛЪН КЪ ДЕСТОНИНЧІЕ
ши КЪ КРИНИНЪТАТЕ, МИЛОСТНІВЪЛЪН ГЕОРГІЕ РАКОЦИ, ЧЕЛ МАЙ
МАРЕ, ДНИ МИЛА ЛЪН ДЪМНЕЗЪС КРАЮЛЪН ꙗвѣхъ . . . нпроч . . .
ЕЪЗЪНДЪ ши ꙗЦЕЛІГЪНДЪ МЪРІА ТА, КЪ НОН РЪМЪНІН, КАРІН
СЪНТЕМ ꙗко ЦАРА МЪРІЕН ТАЛЕ, НЪ ДІЕМЪ НЕЧН ТЕСТАМЕНТЪЛЪ ЧЕЛ
НОВЪ, НЕЧН ЧЕЛ ВІКЮ ДІПАНЪ ꙗко ꙗвѣхъ ЛІМЕА НОАСТРЪ, МЪРІА ТА
ТЪКЪ МЪСТНІЕНТЪ, КА ОУНЪ КРАЮ МЪСТНІЕНЪ, ши МІ-АЙ ПОРЪНЧІТЪ

[illegible]

A doua predoslovie. Cătră cetitori.

Предословіе кѣтрѣ четиторн . Четиторилорѣ атр'ачастѣ
сѣнтѣ картѣ милѣ, пачѣ ши сѣнтѣтѣ, дела Татѣль, Дом-
нѣль нострѣ Іс . Хс .

Личеніа чашіи сѣнте кѣрци, требѣаще съ шци ши съ
лцелѣици, дспре чѣсте лѣкрѣи кареле сѣнт скрисе прѣ рѣндѣ:

Д. Ичест Тестамент л'аѡ рчпѣт а-л изводѣ, ермонах
Билеиствѣ, ден порѣнка ши келшѣгѣл мѣрѣй салѣ . ши елѣ
с'аѡ оустинит кѣт с'аѡ пѣтѣт . ши кѣрѣнд лѣй с'аѡ тѣмплат
лѣн моарте; шрѣ нон сокотинд ши лѣрд аминте, гѣснт-амѣ
мѣлатѣ лнпсѣ, ши грѣшале л скриптѣра лѣй пентрѣ не-рцелѣ-
сѣлѣ лнмѣй ши кѣрѣн грѣчѣши . пентр'ачѣл нон амѣ рчпѣтѣ
динтѣю а-лѣ послѣдѣй ши оунде н'аѡ фостѣ бнне, амѣ нспрѣ-
внтѣ ши амѣ лмплѣтѣ, ши амѣ токмнтѣ днл кѣтѣ амѣ
пѣтѣтѣ . че нѣмай ачаста сѣ шици, кѣ нон н'амѣ сокотнтѣ
нѣмай пре оун извод, че тоатѣ кѣтѣ ам пѣтѣт афлѣ, грѣчѣш
ши сѣрѣшн, ши лѣтинѣшн, карѣлѣ аѡ фостѣ изводнтѣ дѣ кѣр-
тѣларн марн ши рцелѣгѣторн ла картѣ грѣчаскѣ, лѣм четнтѣ
ши лѣмѣ сокотнтѣ; че май вѣртѣс нѣмѣ цинѣт дѣ изводѣлѣ
грѣчѣскѣ . ши амѣ сокотнтѣ ши пре изводѣл лѣй Еронимѣ, карѣлѣ
аѡ изводнтѣ динтѣю днн лнмѣл грѣчаскѣ, лѣтинѣшн, ши
амѣ сокотнтѣ ши изводѣлѣ словѣнскѣ, карѣлѣ-й изводнтѣ
словѣнѣшн днн грѣчаскѣ, шѣ е типѣрнтѣ л цара Москѣлѣй . ши
сокотиндѣ ачѣстѣ тоатѣ, карѣ картѣ аѡ лмѣлатѣ май апропѣ

де картѣ грѣаскѣ дѣпрѣ ачѣа амь сокотитѣ, асѣ де чѣ грѣаскѣ нѣ нѣмѣ дѣпѣртатѣ, шѣннѣ кѣ дхѣль сѣѣнтѣ аѣ адемнѣ еѣганстѣн, шн апсѣлѣн а скрѣе а нмѣж грѣаскѣ Тѣстамѣнтѣа чѣл нѣѣ, шн картѣ грѣаскѣ асѣе нзѣворѣа чѣлѣра а-алтѣ.

в. Пѣчаста аѣж вѣм сѣ шнцн, кѣ нѣн а чѣстѣ Тѣстамѣнтѣ аѣѣю амь пѣсѣ шѣма аа тоатѣ капѣтелѣ, шн а шѣмѣ сѣнтѣ стнхѣрн, карѣлѣ аратѣ май прѣ скѣртѣ аѣкрѣрнлѣ чѣ сѣнтѣ скрѣсе аѣтр'ачѣл кап, пѣнтрѣ сѣ сѣ аѣлѣ май а де граѣж чѣ ва вѣрѣ сѣ каѣтѣ, шн а тоатѣ капѣтелѣ, тоатѣ сѣорачѣлѣ лѣмѣ пѣсѣ кѣ нѣмѣрѣ, карѣлѣ сѣ кѣамѣ словѣнѣѣѣ, сѣ . пѣнтрѣ кѣ май а тоатѣ нмѣнлѣ вѣдѣмѣ, кѣ аѣ ачѣстѣ нзѣвѣдѣ де скрѣсѣ кѣ стнхѣрн, пѣнтрѣ кѣ фѣартѣ-н лѣснѣ а гѣсѣн а де граѣж чѣ вѣрн вѣрѣ сѣ каѣцн а нѣмѣрѣа сѣорачѣлѣор.

г. Де ачѣаста аѣж вѣмѣ сѣ шнцн, кѣ вѣдѣмѣ кѣ оѣнѣлѣ кѣвннтѣ . оѣнѣн лѣѣ нзѣводнт аѣтр'ѣн кнп, аѣцѣн аѣтр'алт . ѣрѣ нѣѣ лѣмѣ лѣсѣтѣ кѣм аѣ фѣстѣ а нзѣвѣдѣа грѣаскѣ, вѣѣѣннѣ кѣ алтѣ нмѣн аѣж лѣ цннѣ ашѣа, кѣмѣ-н: сѣнаѣгоѣа, шн пѣелн-канѣ, шн гангрѣна, шн пѣѣтрн скѣмпѣ, карѣлѣ нѣ сѣ шѣ рѣмѣ-нѣѣѣ чѣ сѣнтѣ . нѣмѣ де шѣмѣнн, шн де лѣмѣнн, шн де вѣш-мѣнтѣ, шн алтѣлѣ мѣатѣ, карѣлѣ нѣ сѣ шѣ рѣмѣнѣѣѣ чѣ сѣнтѣ, нѣн аѣж лѣмѣ лѣсѣтѣ грѣасѣѣ, пѣнтрѣ кѣ алтѣ нмѣн аѣж лѣѣ лѣсѣтѣ ашѣа.

д. Пѣчаста аѣж вѣ рѣгѣмѣ сѣ лѣацн амннтѣ, кѣ рѣмѣ-нѣн нѣ грѣаскѣ а тоатѣ цѣрѣлѣ аѣтр'ѣн кнп, аѣж нѣчн аѣтр'ѣ царѣ тоцн аѣтр'ѣн кнп . пѣнтр'ачѣа кѣ нѣвѣе поатѣ сѣ скрѣе чннѣ-ва сѣ аѣцѣлѣгѣ тоцн, грѣннѣа оѣнѣ аѣкрѣ, оѣнѣн аѣтр'ѣнѣ кнпѣ, аѣцѣн аѣтр'алтѣ кнпѣ, аѣ вѣшмѣ(н)т, аѣ вѣсѣ, аѣ алтѣлѣ мѣатѣ нѣ лѣ нѣмѣскѣ аѣтр'ѣн кнпѣ . вѣннѣ шнмѣ кѣ кѣвннтѣлѣ трѣѣѣ сѣ фѣе ка вѣнѣн; кѣ вѣнѣн ачѣа сѣнтѣ вѣннѣ, карѣн аѣмѣлѣж а тоатѣ цѣрѣлѣ, ашѣ шн кѣвннтѣлѣ аѣчѣлѣ сѣнтѣ вѣннѣ, карѣлѣ лѣ аѣцѣлѣгѣ тоцн . нѣн дѣрѣпѣтѣ аѣчѣа нѣмѣ снлнт де а кѣт ам пѣтѣт, сѣ нзѣводнм ашѣа кѣм сѣ аѣцѣлѣгѣ тѣц . ѣрѣ сѣ нѣ вѣрѣ аѣцѣлѣѣѣ тоцн, нѣ-н де вѣнна нѣастрѣж, чѣ-н де вѣнна чѣаѣа чѣѣ рѣсѣфнрат рѣмѣнѣн прн-аѣтр'алтѣ цѣрѣ, де ш'аѣ мѣстѣ-кат кѣвннтѣлѣ кѣ алтѣ нмѣн, де нѣ грѣаскѣ тоцн аѣтр'ѣнѣ кнпѣ.

е. Май апѣѣ де тоатѣ, рѣгѣм прѣ чѣнтнѣорѣн чѣшѣн кѣрѣцн, сѣ нѣ не цѣѣдѣчѣ нѣмай де кѣтѣ, пѣнѣ нѣ вѣрѣ сокотѣ нзѣвѣ-дѣлѣ шн вѣцн аѣлѣ прѣ чѣ калѣ амь аѣмѣлатѣ . Пѣдѣѣрѣ шн нѣн шѣмѣнн сѣнтѣм, шн ам пѣтѣт шн грѣшнѣ, сѣѣа кѣ ам снлнтѣ де а кѣтѣ ам пѣтѣт сѣ нѣ грѣшнм . май вѣртѣсѣ де

ТОАТЕ ПРѢ АЧАСТА НѢМЪ СНАНТЬ, СЪ ЦИНЕМ АЦЕЛЕСВА ДХЪЛЫИ
СФІТЬ, КЪ СКРИПТЪРА ФЪРЖ АЦЕЛЕСЪ АСТЕ КА ШИ ТРЪПЪЛЪ ФЪРЖ
СВѢЛЕТЪ. ПЧАСТА ПОФТИМЪ ДЕЛА ТАТЪЛЪ ДЪМНЕЗІВЪ . . . . ПИМНЪ.

Маоеи капъ нѣ. зачало ѿд. ѿе. (Mateiu c. XVIII, v. 1—17).

(Fol. 23a — 23b.)

1. Атр'ачел час съ апропѣарж оученичи кѣтрж Іс. зикънд:
шаре чине-й ман маре атрѡ апърѣцѣа черюрелар? 2. шй кемж
Іс. оун поровок, ши-л псеъ а мѣжлокѡлар 3. шй зѣсе: адеврѣ
грѣскъ воѡм: съ нѡ вж вец' атѡарче, ши съ фѣц' ка поро-
вѡчѣн, нѡ вец' атра атрѡ апърѣцѣа черюрелар. 4. кѣ варе чине
съ ва смери а сѣне ка ачѣст' поровок, ачѣла асте ман маре
атрѡ апърѣцѣа черюрелар. 5. шй аѡ чине арж прѣимѣ пре оунъ
поровѡк' ка ачѣста, а нѡмеле мѣѡ, пре мѣне прѣимѣѣе. 6. дѡрж
чине арж зминтѣ пре оунѡл де ачѣши мѣч', кѡрѣн кред' атрѡ
мѣне, ман бѣне ѡрж фѣ лѡй, съ и лѣѣе пѣатра мѡрѣн де грѡ-
мѡзѣн лѡй, шй съ сж антѣе атр'адѣнкѡл' мѡрѣн. 7. ван лѡмѣн де
зминтѣле; кѣ тревѡѣще съ вѣе сминтѣле, асж ван де шмѡл'
ачѣла, пентрѡ кѡреле бѣне зминтѣла. 8. ѡрж де те ва зминтѣ
мѣна тѡ саѡ пичѡрѡл тѡѡ, тѡе ш шй ш лѡпѡдж дела тѣне, ман
бѣне асте цѣе чюнгъ саѡ шкѣлѣ съ атрѣн а вѣѡцж, декѡт доѡм
мѡн' саѡ доѡм пичѡре авѣндѡ, арѡнкѡт а фѡкѡл де вѣч'.

9. Шй шкѡл тѡѡ съ те ва сминтѣ, скоѡте-лѡ ши-лѡ лѣ-
пѡдж дела тѣне; ман бѣне асте цѣе оун' шкѡ авѣнд' а вѣѡцж
съ атрѣн, де кѣт' дѡн шкѣ авѣнд', арѡнкѡт а мѡт'ка фѡкѡ-
лѡй. 10. сокѡтѣц' съ нѡ шенѣц' пре врѡнѡл де ачѣши мѣч, кѣ
вж грѣскъ воѡм, кѣ аѡерѣн лѡр а черю пѡрѡрѣ вѣд фѡца тѡтѡ-
лѡй мѣѡ чѣл де а черю. 11. кѣ аѡ венѣтѡ фѣѡлѡ шменѣскъ, ши
сж мѡнтѡѡскж че ѡрѡ перѣтѡ. 12. дѡрж че сж пѡре воѡм? съ ва
авѣ оун' шмѡ ш сѡтж де шн, шн ва рѡтѣчѣн оунѡ дентр'ѣнсе, аѡ
нѡ ва лѡсѡ нѡѡзѣчѡ шн нѡѡм а мѡнѣнѣ, шн ва мѣрѣе де ва
кѡѡтѡ пре чѣ рѡтѣчѣнтѡ? 13. шн де съ ва тѡм'пѡл съ ш аѡле,
адеврѡт' грѣскъ воѡм, кѣ съ ва вѡкѡрѡ де ачѣл ман врѡ-
тѡсъ декѡт' де чѣле нѡѡзѣч' шн нѡѡм нерѡтѣчѣнтѡ. 14. ашѡ
нѡ-и вѡм тѡтѡлѡй вѡстрѡ де а черюр', ка съ пѣле оунѡл де
чѣши мѣч. 15. ѡрж съ грѣшѣ фѡратѣле тѡѡ цѣе, пѡсж, шн чѡртж
пре елѡ атре тѣне, шн атре елѡ сѡнгѡрѡ; съ те ва аскѡтѡ,
ан доѡѣндѣт' пре фѡратѣле тѡѡ. 16. ѡрж съ нѡ ва аскѡтѡ пре тѣне,
ман ѡ лѡнгж тѣне асж оунѡл' саѡ дѡн, кѣ де а гѡра а дѡн

аѡ а трѣн мѣртвѣрѣн съ ртѣрѣще тѣт' кѣвѣнтѣль. 17. ѡрж съ нѣ ва аскѣлтѣ шѣ прѣ ѣн, спѣне съѡборѣльн; ѡрж де нѣ ва аскѣлтѣ нече съѡборѣль, фѣе цѣе ка оуѣнь пѣгѣньн шѣ пѣеликѣнь.

Бѣгѣе де ла марко кѣпѣ. Ѧ. зачало зѣ. нѣ. (Marcu c. IV, v. 24—41.)
(Fol. 45b — 46a.)

24. Шѣ зѣчѣ лѡрь : сокотѣц' чѣ аѡзѣцѣ! кѣ кѣре мѣсѡрж вѣцѣ мѣсѡрѣ, мѣсѡрѣ-сѣ-ва воѡш, шѣ съ ва аѡѡше воѡш чѣсторѣ чѣ аѡ-зѣцѣ. 25. кѣ чѣне арѣ, да-н-се-ва лѡн, шѣ карѣле н' арѣ шѣ чѣ арѣ лѡѣ-сѣ-ва дѣла ел. 26. шѣ зѣчѣ ашѣ : асте рѣпѣрѣцѣм лѡн дѡмнезѣль, кѣ шѣ оуѣн ѡмѣ чѣ арѣн' кѣ съмѣнѣца рѣмѣнѣца. 27. шѣ дѡбарѣе шѣ съ скоѡлѣ нѡапѣтѣ шѣ зѣѡѡ, шѣ съмѣнѣца рѣсѡрѣ, шѣ крѣцѣе кѣмѣ нѣ цѣе ель. 28. кѣ рѣмѣнѣцѣм дѣ елѡш' рѡдѣцѣе, рѣтѣн ѣрѣж, дѡпѣж ачѣѣ спѣк', дѡпѣж ачѣѣ рѣпѣе грѣѡнѣцѣм' рѣ спѣк'. 29. ѡрж кѣнѣдѣ аѡѡче рѡдѣл', нѣмай дѣкѣтѣ трѣнмѣтѣ съчѣрѣтѡрѣн, кѣ аѡ вѣнѣт' съчѣрѣтѣм'. 30. шѣ зѣчѣ : кѣн воѡмѣ асъмѣнѣдѣ рѣпѣрѣцѣм лѡн дѡм-незѣль? сѡѡ рѣ чѣ пѣлѡдѣж воѡмѣ рѣкѣпѣн прѣ ѣ? 31. кѣ грѣѡнѣцѣм' дѣ мѡѡѡрѣю, кѣрѣле кѣнѣдѣ-л' сѣмѣнѣж рѣ рѣмѣнѣт', маѣн мѣкѣ асте дѣ тѡѡте сѣмѣнѣцѣле кѣре-сѣ рѣ рѣмѣнѣтѣ. 32. шѣ дѣѣка-л' сѣмѣнѣж, крѣцѣе, шѣ съ фѣѣче маѣн мѣре дѣ тѡѡте ѡѡрѡѡнѣле, шѣ фѣѣче стѣл' рѣрѣн мѣрѣн, кѣт' пот' сѣпт' оуѡмѣра лѡн пѣсѣрѣнѣе чѣрѣюлѣн съ сѣлѣжшѡѡѡскѣж. 33. шѣ пѣлѡдѣ кѣ ачѣѣстѣ мѡѡте грѣнѣ лѡрь; кѣ кѡѡѡнѣтѣм' кѣмѣ пѣтѣ аѡзѣн. 34. ѡрж фѣѣрж пѣлѡдѣж нѣ грѣнѣм лѡрь; дѡрж дѣѡсѣѣн оуѡнѣнѣнѣлѡрь лѡн тѡѡте лѣ спѣнѣк'. 35. шѣ грѣнѣ лѡрь рѣтр' ачѣ зѣн, фѣѣнѣдѣ сѡра : съ трѣѣчѣмѣ рѣ чѣѣл пѣрте. 36. шѣ лѣ-сѣнѣдѣ мѡлѣнѣмѣ, лѡѡрж прѣ ел кѣмѡш' ерѣ рѣ корѡѡѣе; шѣ алѣте корѡѡѡнѣн рѣкѣ ерѣ кѣ ель. 37. атѣнѣн съ скорѣнѣн вѣѣхѡрь дѣ вѣнѣтѣ мѣре; ѡрж оуѡдѣле рѣтрѣ рѣ корѡѡѡнѣе, атѣтѣ кѣтѣ маѣн съ рѣпѣѣ корѡѡѡнѣм. 38. шѣ ерѣ ел' рѣ фѣнѣдѣлѣ корѡѡѡнѣн. дѡрмѣнѣдѣ прѣ ѡн' кѣпѣтѣѣю; атѣнѣн-лѣ дѣѡпѣтѣрѣж, шѣ зѣсѣрж лѡн : рѣѡѡѡѡтѡрѣюле, аѡ нѣ бѣѡн сѣмѣж кѣ пѣрѣмѣ? 39. шѣ скѡлѣнѣдѣ-сѣ чѣртѣж вѣнѣтѣм' . шѣ зѣсе мѣѣрѣн : дѡмѡлѣѣше-тѣ, рѣѣтѣж! шѣ рѣѣтѣж вѣнѣтѣм', шѣ фѣ рѣѣтѣ мѣре. 40. шѣ зѣсе лѡр' : чѣ сѣнѣтѣц' рѣспѣнмѣѡц' ашѣ? кѣм н' ѡѡѡѡѡ крѣдѣнѣцѣж? 41. шѣ съ рѣфрѣнѣкѡѡѡрж кѣ фрѣѣкѣж мѣре, шѣ грѣнѣм оу-нѣмѣ кѣтрѣж аѡ-ѡлѣтѣ : ѡѡре чѣне асте ачѣста, кѣ шѣ вѣнѣтѣм' шѣ мѡрѣкѣ аскѣлтѣрж прѣ ель?

(Fol. 304 b.)

1. **Дѣрѣлѣ** *) **вѣсѣрчѣй** **ѣвѣсѣлѣн** **скрѣ-й** : **ачѣстѣ** **зѣче** **чѣла** **чѣ** **цѣне** **чѣле** . 3. **стѣле** **ѣ** **дѣрѣпта** **сѣ**, **кареле-й** **ѣ** **тре** **чѣле** . 3. **скѣ-циннѣ** **де** **ѣвѣ** . 2. **шѣвѣ** **ѣ** **пте** **тѣле** **тѣле** **шѣ** **встенѣлѣж** **тѣ**, **шѣ** **кѣ** **нѣ** **пѣцѣ** **сѣфѣрѣ** **пре** **чѣн** **рѣн**; **шѣ** **нспнтѣцѣн** **пре** **чѣл** **чѣ** **зѣлкѣ** **сѣнтѣ** **апсѣн** **шѣ** **нѣ** **сѣнтѣ**, **шѣ-мѣ** **ѣ** **ѣлѣтѣ** **пре** **ен** **менчѣюшѣ** . 3. **шѣ** **ан** **рѣдѣдѣ**, **шѣ** **ан** **сѣфѣрѣтѣ** **пѣнтѣрѣ** **нѣмѣле** **мѣвѣ**, **шѣ** **нѣ** **цѣ** **ан** **прецѣтѣтѣ** . 4. **чѣ** **амѣ** **варѣчѣ** **пре** **тѣне**, **кѣ** **дрѣгостѣ** **тѣ** **дннтѣн** **ѣ** **ан** **лѣсѣтѣ** . 5. **адѣ-цѣ** **амѣнтѣ** **дѣрѣптѣ** **ачѣлѣ** **де** **оунѣ** **ан** **кѣзѣтѣ**, **шѣ** **те** **покѣлѣше** **шѣ** **ѣжѣ** **ѣ** **пте** **дннтѣн**; **мѣж** **де** **нѣ**, **ѣ** **де** **градѣжѣ** **вѣю** **вѣнѣ** **ѣ** **прѣтѣвѣ** **тѣ** **шѣ** **вѣю** **кѣлѣтѣ** **сѣѣцѣннѣкѣлѣ** **тѣлѣ** **дннѣ** **лѣкѣлѣ** **лѣнѣ**, **сѣ** **нѣ** **те** **вѣрѣ** **покѣнѣ** . 6. **ѣ** **сѣ** **ачѣстѣ** **анѣ**, **кѣ** **ан** **оурѣтѣ** **ѣ** **пте** **нѣкѣлѣантѣннѣлѣрѣ**, **кареле** **шѣ** **ѣвѣ** **ле** **оурѣскѣ** . 7. **чѣне** **дрѣ** **оурѣкѣн** **сѣ** **ѣвѣжѣ**, **чѣ** **зѣче** **дѣхѣлѣ** **вѣсѣрчѣнлѣрѣ** : **ѣвѣнѣгѣ** **тѣорѣлѣн** **дѣ-й-вѣю** **мѣнѣкарѣ** **дннѣ** **пѣмѣлѣ** **ѣвѣцѣнѣ**, **кареле** **ѣсте** **ѣ** **мѣжлѣкѣлѣ** **рѣлѣлѣн** **лѣнѣ** **дѣмнѣзѣлѣ** . 8. **мѣж** **ѣвѣрѣлѣлѣнѣ** **вѣсѣрчѣнѣ** **снннѣрѣннѣлѣрѣ** **скрѣ-й** : **чѣлѣ** **дѣнтѣн** **шѣ** **чѣлѣ** **дѣ** **апѣн** **кареле** **мѣ-рѣсе** **шѣ** **ѣлѣжѣ** . 9. **шѣвѣ** **ѣ** **пте** **тѣле** **тѣле**, **шѣ** **скѣрѣвѣ** **шѣ** **сѣрѣмѣнѣлѣ** (**чѣ** **ѣнѣ** **бѣгѣтѣ**) **шѣ** **тѣ** **хѣлѣскѣ** **чѣлѣ** **чѣ** **зѣлкѣ** **ѣ** **ѣнѣ** **жѣдовѣн** **шѣ** **нѣ** **сѣнтѣ**, **чѣ** **сѣнтѣ** **сѣвѣрѣлѣ** **сѣтѣнѣнѣ** . 10. **нѣмѣкѣжѣ** **нѣ** **те** **тѣлѣ** **де** **чѣлѣлѣ** **чѣ** **цѣ** **ѣ** **рѣдѣдѣ**; **ѣтѣжѣ** **ѣ** **трннѣтѣ** **сѣтѣанѣ** **оунѣнѣ** **дннтѣрѣ** **вѣнѣ** **ѣ** **тѣмннѣжѣ**, **кѣ** **сѣ** **вѣжѣ** **нспнтѣнѣцѣ**; **шѣ** **ѣнѣ** **ѣвѣ** **скѣрѣжѣ** **ѣ** **зѣче** **зѣле**; **ѣнѣ** **крѣдннѣчѣсѣ** **пѣнѣ** **ла** **мѣартѣ**, **шѣ-цѣнѣ** **вѣю** **дѣ** **цѣ** **корѣна** **ѣвѣцѣнѣ** .

XLIII.

1648.

Udriște Năsturel: Varlaam și Joasaf.

(ediția Odobescu incompletă, numai 40 pagini.)

Titlul după Ms. M. Eminescu din 1814.

Бѣаца ши петрѣчѣрк ачелор дѣн'трѣ сѣнѣцѣн кѣвѣуши пѣрин-
цѣи нѣуши Карлаам ши Іузаф индѣннилор . скрієъ дѣ прѣ кѣ-
вѣѣсѣл ши сѣнѣл пѣринтеле нѣстрѣ Іуан Дамаскѣи' пѣнтрѣ
ѣолѣсѣл ши мѣнтѣѣре сѣѣлетелор ачелор , че сѣ вор нѣкой а четѣи

*) Glosă marginală: Πρεσβυτέρη.

вѣща чѣ къ вѣждѣ а лѣр, че мѣте тѣмъчѣтъ де не словенѣ
пре лнмѣ рѣмънѣскъ де ѿдрице нѣствѣл ал дѣнѣ лѣгофѣт.

Cap. I. Creștinarea Indienilor. (p. 5—8.)

Лѣтѣюл' кѣпѣ

Де лѣтоарчерѣ нѣдѣннлор' пѣнтрѣ мѣртѣрѣл лѣ стѣ апѣлѣ
Ѳѣма. шн де лѣеннр' лѣпѣратѣл' Индѣй.

Цѣра [лѣтѣрѣ] че се кѣмѣ Индѣм, депѣрте мѣте де Ѣгѣ-
пет'; шн мѣте мѣре фѣарте, шн къ мѣлѣци шѣмнн, шн мѣте лѣ-
кѣнѣратѣж къ мѣрѣ. шн къ лѣчѣн адынкѣтѣрн, пре кѣре шн
корѣей оуѣмѣлѣ кѣтрѣ пѣрѣнѣлѣ Ѣгѣпетѣлѣй; мѣрѣ пре оуѣкѣтѣ
апрѣпѣлѣзѣ-се кѣтрѣ хотѣрѣлѣ кѣзѣлѣашнлор', [перѣнлор']; кѣре
цѣрѣж шѣннѣшѣрѣж де дѣмѣлѣт', къ лѣтѣнѣрѣкѣлѣ тѣрѣтѣрѣй нѣо-
лѣц' лѣпѣклѣтѣ ерѣ, спѣрѣкѣтѣ де тот' шн нѣвѣнтѣбѣре спре лѣ-
крѣрнѣлѣ пѣгѣнѣцн.

Лѣрѣ кѣндѣ ѣнѣлѣ нѣскѣтѣ фѣюлѣ лѣ дѣмнѣзѣ. че мѣте лѣ-
сѣнѣлѣ тѣтѣлѣй. (ѣѣ. гѣ. а) нѣ ман пѣтѣ рѣѣдѣ а'ш' вѣдѣтѣ знѣн-
тѣра лѣй рѣѣнтѣж де пѣкѣтѣ. чѣ дѣрѣтѣ дѣнѣса къ а лѣй мѣсрѣдѣ
плѣкѣнѣдѣ-се. лѣрѣтѣ-се шѣм' ка нѣй. фѣрѣ де пѣкѣтѣ. шн нѣпѣрѣ-
снѣдѣ скѣшнѣлѣ пѣрннѣтѣлѣй, сѣлѣшѣнѣтѣ-сѣкъ лѣ вѣрѣгѣрѣж, пѣнтрѣ
нѣй. ка нѣй лѣ чѣрѣюрѣ сѣ не сѣлѣшѣнѣм'. де лѣ кѣдѣтѣрѣ чѣ де де-
мѣлѣтѣ сѣ не скѣлѣм'. шн де лѣ пѣкѣтѣ сѣ не словѣзѣм'. прѣн-
мннѣдѣ фѣчѣрѣш чѣ де лѣтѣю.

Оуѣмѣлѣ дѣрѣтѣ дѣрѣпѣтѣ нѣй, тѣбатѣ сокѣтнѣца тѣрѣнѣскѣ. шн
крѣче шн мѣарте лѣж. шн пѣмнѣтѣцнѣ лѣтрѣна къ чѣрѣ-
шнѣ, чѣдатѣ лѣ лѣрѣнѣтѣ. скѣлѣ-се де лѣтрѣ морѣцн, шн лѣ
чѣрѣюрѣ къ слѣѣтѣ се лѣнѣлѣцѣ, шн шѣзѣнѣдѣ дѣ дѣрѣнѣтѣ мѣрѣнѣ
тѣтѣлѣй, тѣрѣмѣсе дѣпѣж фѣгѣдѣннѣцѣ пре мѣнѣгѣйтѣорѣюлѣ дѣхѣ,
лѣ вѣдѣре де лнмѣѣ де фѣѣкъ, кѣтрѣ лѣшнш вѣзѣтѣтѣрѣн ѣчѣ-
ннѣчѣй лѣй [шн тѣрнѣмѣсѣ пре ѣй лѣ тѣѣте лнмѣнѣлѣ]. ка сѣ лѣмнн-
нѣзе пре чѣм чѣ шѣдѣ лѣ лѣтѣнѣрѣкѣ(ѣл) [нѣцѣннѣцѣй]. шн сѣ-ѣ ѣо-
тѣѣзе лѣ нѣмѣлѣ тѣтѣлѣй, шн алѣ фѣюлѣй, шн алѣ дѣхѣлѣй свѣнтѣ.

Де аколѣтѣ, кѣмѣш лѣѣрѣ оуѣнѣ дѣнѣтѣрѣннѣшѣй а стрѣѣатѣ
хотѣрѣлѣ рѣсѣрѣнтѣлѣй, алѣцѣй алѣ апѣсѣлѣй, алѣцѣй а пѣтрѣчѣ
пѣрѣнѣлѣ дѣспре мѣѣзѣ-нолѣпѣтѣ, шн дѣспре мѣѣзѣ-зѣн. ѣнѣпѣлѣнѣдѣшѣ
порѣнѣка че лѣ ерѣ порѣннѣчѣтѣж.

Лѣтѣнѣ шн сѣнтѣлѣ Ѳѣма, фѣннѣдѣ ел оуѣнѣлѣ де лѣ нѣмѣ-
рѣлѣ чѣтѣй ачѣлорѣ дой-спрѣ-зѣчѣ оуѣннѣчн аѣ лѣ хѣ. тѣрнѣсѣ
фѣ лѣтѣрѣкѣ нѣдѣнѣскѣ, де лѣ проповѣдѣмѣ мѣнѣтѣйтѣѣлѣрѣ про-
повѣдѣнѣ; шн дѣмнѣлѣ ажѣтѣнѣдѣ-ѣ. шн лѣтѣрннѣдѣ-ѣ кѣѣлѣнтѣлѣ,

кѡ сѣм'неле че мерѣѣ пре ѡрма лѣтъцѣторилор' лѡй, изгонѣтъ
фѡ лѣтѣнѣрекѡл' дръчѣскѡ, ши де лѣ спѡркѣчѡнѣ кѡпицилор'
идолѣшѣ премѣнинѣдѡ-се, кѡтрѡ несминѣтѣта крединѣцѡ липѣрѡ-се,
ши ашѡ кѡ мѡйниле апостолѡлѡй ским'бѡнѣдѡ-се де лѣ пѣгѣнѣтѣте,
лѣпревѣнарѡ-се лѡ хс. кѡ вѡтѣзѡл', ши пре лѣчет' адѡлѡгѣнѣдѡ-се,
крѣѣ ши спорѣи лѣтрѡ невинѡвѣта крединѣцѡ. ѡрѡ бесѣрѣичн лѣ
тоѡте пѣрѣциле се зидѣи.

Дѣчѣи, де вѡрѣме че лѣчѣпѡрѡ а се зидѣ мѣнѣстыр' ши ла
Егѣпет' ши а се стрѣнѣе мѡлѣциме де кѡлѡбѣгѡр. ши вѣстѣе вѣнѣтѣ-
цилор' лор'. ши а вѣѣци лѣцѣрѣѣи лѡр' ажѡнѣгѣнѣдѡ пре лѣ тоѡте
мѡрѣиниле лѡмѣи. сосѣ ши лѣ цѡра Инѣѣи, пре кѡрѣи спре рѣвѣнѣре
ка ачѣлѣй рѡднѣкѡ, кѡт' мѡлѣци лѣсѣнѣдѡ-шѡ тоѡте, дѡчѣ-се лѣ
пѡстѣе, ши лѣтрѡчѣстѡ трѡп' мѡритор' пѡрѣтѡ [лѡл] вѣѡца чѣлор'
фѡрѡ де трѡпѡрн.

Капѣ вѣ.

Сар. II. (р. 19—21.)

Рѣспѣвѣзѣнѣдѡ пѡстѣинѣкѡл' зѣсе : де вѡрѣме че лѣтрѣен лѣ-
пѣрѡте, лѣчѣпѣтѡрѡ де ѡнѣде-м' фѡ. мѣе ѡ нѡ вѣгѡ лѣ сѣмѡ пре
чѣстѣе времѣнѣнѣче [трѣктоѡре], ши а мѡ липѣ кѡ тотѡл' кѡтрѡ
нѣдѣждѣле вѣчѣнѣче, аскѡлѣтѡ. лѣ чѣле зѣле де демѡлѣт', кѡнѣдѡ
ерам' еѡ лѣкѡ тѣнѣр' кѡ крѣскѡтѡ, аѡзѣю оѡн' кѡвѣнѣт' вѣн' ши
де спѣнѣе [мѣнѣтѡйре], ши тѡрѣи лѡй кѡ тотѡл' мѡ рѣпѣи; ши
а лѡй адѡчѣре амѣнѣте, ка ѡ дѡнезѣмѣскѡ сѣмѣнѣцѡ, се сѣдѣи
лѣтрѡ нѣнѣма мѣѣ, ши недѣсѣпѣрѣцинт' пѣзит' ерѡ лѣтрѣнѣса,
атѣта кѡт' се лѣрѣдѣчинѣ, ши крѣскѡ, ши фѡкѡ чѡстѣж рѡадѡ
че вѣзн лѣтрѡ мѣне; ѡрѡ тѡрѣи ачѣлѡй кѡвѣнѣт' ачѡста ерѡ:

Некипѣзѣнѣѣи, зѣче, аѡ нѣрав' ка ачѣстѡ, де ашѡ нѡ бѡгѡ
сѣмѡ лѡкрѡрѣле чѣле че сѣнѣт', ка кѡм' нѡрѡ фѣи. ѡрѡ де лѡ-
крѡрѣле кѡре нѡш' сѣнѣт', ашѡ се цин' ши ле прѣимѣскѡ, ка
кѡм' ар' фѣи. кѡ чѣне нѡл гѡстѡт' дѡлѣѡца чѣлор' че сѣнѣтѡ, нѡ
пѡѡте прѣчѣкѣе фѣрѣк чѣлор' че нѡ сѣнѣтѡ, нѣч' пѡѡте цин' кѡм' ле
ва трѣче, адѣкѡ, сѣ ле цѣе лѣтрѡ нѣмѣнѣк', ши лѣ сѣмѡ сѡ нѡ
ле бѡѣе.

Кѣмѡ дѡрѡ кѡвѣнѣтѡл' ачѣла, пре вѣчѣнѣчѣле ши пре неклѡ-
тинѡтѣле, лѡкрѡрѣи че сѣнѣт', ѡрѡ пре вѣѡца, ши хѣрѡна, ши минѣ-
чинѡлѡса бѡгѡцѣе, ши чѣнѣстѣк [слѡва] чѣѣи лѡмѡ кѡмѣ-ле, лѡ-
крѡрѣи че нѡ сѣнѣтѡ. кѡтрѡ кѡре лѡкрѡр' че нѡ сѣнѣт', нѣнема тѡ
лѣпѣрѡте, фѡѡрте рѡѡ ши амѣрѣт' сѣѡ цинѣтѡнт'. ши еѡ ѡдѣи-
нѡрѡ де ачѣлѣш' мѡ цинѣм'; че тѡрѣи ачѣлѡй кѡвѣнѣт', нелѣче-

тат' вол'дин'д' пре сѣлѣтѣ мѣс, рѣдикъ прѣ стѣпнѣл' мѣн'тѣ,
спре алѣцѣрѣ а май бѣнѣлѣй; шр' лѣцѣ пѣкатѣлѣй шприн'д' апо-
триѣва лѣцѣй а мѣнцѣй мѣлѣ, кѣ драгостѣ чѣстор' лѣкрѣр' дѣ
анч', ка кѣ нѣше лан'цѣр' дѣ фѣр лѣгн'дѣмъ, роѣ мѣ лѣтѣ. шрѣ
кѣн'д' врѣ мѣла шѣ бѣнѣтѣтѣ мѣнѣнѣторѣлѣй нѣстрѣ дѣм-
нѣсѣ, а мѣ скоѣте дѣ лѣ роѣе. лѣтрѣ мѣн'тѣ мѣ а бѣрѣн пре
лѣцѣ пѣкатѣлѣй, шѣ дѣш'кѣе шкѣй мѣй а дѣспѣрѣцѣ, бѣнѣлѣ
дѣ лѣ рѣсѣ.

лѣтѣнѣ лѣцѣлѣгѣю амѣ шѣ вѣзѣю кѣ тоѣте чѣсте дѣ лѣчѣ
дѣшѣрѣе сѣн'т', шѣ тѣрѣсѣрѣла дѣхѣлѣй. [кѣм' шѣ прѣ лѣ-
лѣптѣл' Голѣмонѣ вѣре шѣн'дѣ лѣтрѣ скриптѣрѣлѣ лѣй зѣсѣлѣ]
[еклѣс. гл. а.]

Cap. III. Nașterea lui Ioasaf. (p. 31—36.)

лѣл' Трѣмѣ кѣпѣ.

дѣ нѣцѣрѣ лѣ 'lwaсafѣ шѣ чѣ пѣн'трѣ дѣн'сѣл' чѣтѣнѣторѣй
дѣ стѣлѣ лѣ мѣртѣрѣсѣнт'.

дѣч' лѣпѣратѣл' фѣнн'д' лѣтрѣ лѣшѣлѣчѣюне, шѣ лѣтрѣ рѣ
сѣмнѣтѣлѣ ка ачѣста, нѣскѣй-сѣ оу'н' кокон' прѣ фѣрѣмос'. шѣ
ток'ма дѣ лѣтрѣчѣ лѣмнѣнѣтѣ фѣрѣмѣсѣтѣе, чѣ лѣфлѣрѣй асѣпрѣ-н',
сѣ сѣмнѣ чѣ врѣ сѣ фѣе дѣ дѣн'сѣл'; кѣ ашѣ гѣрѣнѣ шѣмѣнѣй:
кѣм' нѣч' шѣнѣнѣшѣрѣ лѣтрѣчѣ цѣрѣж, кокон' фѣрѣмос' шѣ кѣвѣшѣс'
ка ачѣла нѣ сѣкѣ арѣтѣт'.

лѣрѣж лѣпѣратѣл' дѣ мѣл'тѣ бѣкѣрѣе сѣ шѣмѣлѣ, пѣн'трѣ нѣ-
цѣрѣе коконѣлѣй. шѣн' пѣсѣ нѣмѣлѣ 'lwaсaf'. шѣ сѣн'гѣр' ел' мѣкр'сѣ
ла кѣпѣшѣлѣ нѣдѣлѣш', ка сѣ адѣжѣ жѣрѣтѣж прѣ нѣлѣцѣлѣгѣ-
тѣрѣлѣор' дѣмнѣнѣлѣор'. шѣ кѣн'тѣрѣ дѣ мѣл'цѣмѣрѣ сѣ лѣ трѣ-
мѣнѣцѣ. нѣкѣнѣсѣкѣн'дѣ ел' чѣнѣ шѣсте тѣтѣсѣрѣр' бѣнѣтѣцѣнѣлѣор'
лѣчѣнѣтѣторѣ адѣвѣрат', кѣтрѣж кѣрѣлѣ сѣ кѣдѣ а лѣнѣл'цѣ
жѣрѣтѣж дѣхѣвѣнѣчѣскѣ. чѣ лѣкрѣл' шѣ ток'мѣла нѣцѣрѣй коконѣ-
лѣй, нѣлѣсѣфлѣцѣнѣлѣор' шѣ сѣрѣзнѣлѣор' дѣмнѣнѣ скрѣнн'дѣш', прѣ-
тѣтѣнѣдѣннѣл' трѣмѣтѣ а стрѣнѣе мѣл'цѣмѣе дѣ нѣрѣѣдѣ ла
нѣцѣрѣе лѣй. шѣ ерѣ а вѣдѣ шѣн'дѣ сѣ лѣкрѣл' тоц' дѣ фѣрѣка лѣ-
пѣратѣлѣй, дѣ адѣчѣ чѣлѣтѣ чѣ ерѣ гѣтѣтѣе дѣ жѣрѣтѣж. чѣнѣ
кѣтѣш' пѣтѣ мѣна [кѣмѣш' ерѣ пѣтѣрѣж] шѣ чѣнѣ кѣм' лѣтѣ лѣдрѣ-
знѣлѣ [чѣнѣсте] кѣтрѣж лѣпѣратѣл', шѣ май врѣтѣсѣ сѣн'гѣр'
лѣпѣратѣл' нѣ лѣдѣм'нѣ кѣтрѣж дѣрѣшѣе; кѣ ел' фѣѣрѣтѣ мѣл'цѣ
шѣ мѣрѣн жѣнѣчѣн адѣчѣ ла жѣрѣтѣж. шѣ ашѣ кѣ тоѣте глѣѣ-
тѣлѣ сѣвѣрѣшѣнн'д' прѣзнѣнѣлѣ, прѣ тоцѣй чѣнѣстѣ кѣ дѣрѣшѣн,

Ирж ла ачѣ зѣ де прѣзникѣла' нѣшерѣн коконѣлѣи стрѣн-
серѣ-се ла рѣрѣтѣла' бѣрѣаци алѣиш, рѣѣцац' р фѣлософѣи
хѣл' дѣицкѣ, четѣтѣбрѣ де стѣлѣ . ка ла . нѣ . кѣ нѣмѣрѣла' . ши
прѣ ачѣи-и пѣсе рѣрѣтѣла' апроѣпе де сѣне, дѣи рѣтрѣд, сѣи
спѣе фѣиш' кѣрѣлѣ де рѣтрѣн'шѣи, чѣ ва фѣи де коконѣла' чѣи се
нѣскѣсе.

ИѢРЖ ОУНѢА ДѢ АТР'АЧЕЙ ЧЕТИТОР' ДѢ СТ'ѢЛЕ, ФИННД' ДЕКЪТ' ТОЦН МАРѢ АЦАВНІТ', ЗІСЕ: Ѡ АП'ЪРАТЕ! ПРЕ МІННЕ ДЕН КЪТ' МЪ АВАЦЪ КЪРЪСРИЛЕ СТ'ѢЛЕЛОР', АШД ПРИЧЕП: КЪМЪ СТАТЪА КОКО- НѢЛѢИ ЧЕ ЦН СЪУ НЪСКЪТЪ АКЪМ', НЪ ВА ФН АТРѢ АП'ЪРЪЦІЙ ТА, ЧЕ ВА ФН АТР'АЛ'ТА НѢАЖ, ШН МАЙ ЕВНЖ, ШН АШД МАЙ МАРѢ КЪТ' НЪ СЕ ПОАТЕ СПЪНЕ. ШН-М' ПАРѢ КЪ ШН ЧАСТЪ А'ЪЦЕ КРЕЩИ- Н'ЪС'КЪ, ЧЕ Ё ГОНІТЪ ДѢ ТІННЕ, ДѢ ДЪН'СѢА СЪ ФІЕ ПРІИМІТЪ. ШН НЪ АЦІИТЪ ЕВ, КЪМ' АЧ'КЪ СОКОТИНЦЪ, ШН НЪД'ЕЖ ДѢ СЪ ФІЕ МІНИЦІТЪ [МІНЧНОАСЪ].

Прѣзъ ꙗꙑрѣтѣл' дѣка азѣи ка ачѣстѣ, кѣ грѣш прїимн
ачѣмъ спѣнерѣ [вѣстѣ]. ши грїжа тѣмъ веселїа азѣи.

Digitized by Google

де хс. ши де але лѣи рѣцѣтър, съ нѣ км'ва съ аѣзж; къ
декѣт' тоѣте ал-ал'те, ачѣста май вѣтос' гѣндѣи съ аскѣнѣ
де дѣнѣл', темѣндѣсе де пророчѣрѣ четнѣбрюлѣи де ст'ѣле.

Прѣ де се вѣрѣ рѣтѣмплѣи кѣи-ва де р слѣциле лѣи, боѣлж.
порѣнѣи а-л' скоѣте де граѣѣ, ши ал'тѣ тѣнжр' фѣрѣмос' пѣнѣ р
лѣкѣл' лѣи, кѣ пѣнтрѣ немик', лѣкрѣ кѣ скѣрѣж съ нѣ вѣзж
ѣкѣи кокѣнѣлѣи.

XLIV.

1650.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de rumănie.

(Rusinești 7158.)

† адек(ъ) еѣ стан прѣклаѣ . ѡт рѣснѣи скрѣи ше мѣр-
тѣресѣм рѣнтр'а ачѣст запнс, къ с(ъ) фѣе де мар(е) кред(н)нѣ(цѣ)
ла мѣна дѣмнѣлѣи лѣ ѡрѣаке пост . снѣ . ег . жѣпан лѣ трѣфанѣа
нж бѣв вѣл вѣст . км съ с(ъ) цѣе, къ ам фост рѣмѣн, рѣсѣ маѣ
денѣнѣте вѣрем кмѣпѣрат прѣ бан гѣт де пѣрѣнѣел(е) дѣмнѣлѣи жѣ-
пан трѣфанѣа вѣст . дѣч кѣнд лѣ фост акѣм рѣн зѣлѣе домнѣ
нострѣ ѡм матѣю вѣсвѣд нѣ лѣѡат бан дѣла ѡ сем де ѡамен;
дѣч вѣзѣнд еѣ атѣта нѣвѣн, ше атѣта рѣѡтѣѣ, ше атѣта
грѣѡтѣте прѣ капѣтел(е) нострѣ дѣспрѣ домнѣ, ше дѣрн тоѡтѣ
пѣрѣцѣле, дѣч алѣта н'ам аѣѡт, кар маѣ фѣч, че ам плѣкат капѣл
ла поѡла дѣмнѣлѣи съ фѣѣ ѡр рѣмѣн км ам фост ла пѣрѣн-
ѣел(е) дѣмнѣлѣи, съ-е фѣе рѣмнѣ (!) кѣ фѣчѣрѣи мен ше кѣ нѣпоѣѣ
мен кѣѣ дѣмнѣзѣѣ вѣ дѣ, хѣхѣамнѣк стѣт(ъ)тоѡрѣ . ше пѣн-
трѣ кред(н)нѣа мѣ-м пѣс ше пѣчѣте; ш(ъ) сѣѣ . рѣтѣмплѣат де лѣ
фост мѣртѣрѣи прѣ нѣм(е) : вѣѣр хѣмѣа пост . ѡт попѣнѣзѣлѣи,
ше стан слѣж . ѡт мнѣиѣ, ше кѣ фѣе-сѣѣ дѣрѣгнѣ пост . ѡт там .
ше стан сѣр (слѣѣер) ѡт тнѣа . ше дѣрн лѣкѣстѣн стан
пост . ше вѣнѣ ѡт там . ше станѣлѣ вѣ . пор . ше радѣл снѣ .
ег . станѣлѣ вѣр . ѡт нѣѣнѣан .

пѣс . мѣсѣа мѣр . дѣе . кѣз лѣт , зѣрнн .

Iscăliți:

станѣ слѣѣерѣлѣ . стан прѣк . станѣлѣ портѣрѣлѣ . радѣл . . . .
хѣмѣа лѣг . etc.

мнт, фост-аѡ мѡльци божри мѣртѡрїе . ши еѡ братѡла пѣнтрѡ
крѣдинца, пѡсѡ-м'ем децѣтѡла, ши искѣлнтѡра . ши ам скрис еѡ
ни логѣ'ѣт, ѡт пѡ'ввичѣни.

пис . мѡце . мар . ки днн .

еѡлат , зрин .

еѡ братѡла .

фїскѣнцѣ логѣ'ѣт
мѣртѡрїе.

XLVII.

1600—1650.

(Ms. bibl. eccles. St. Nicolai Brasov. Ms. No. 167 qu.)

Кѡнтекѡ (дѣ*) ла крѡчюнѡ.

Cântec de Crăciun.

Днн черю акоум' еѡ винѡ ла вон . ши марѣ вѣстѣ споунѣ-
вѡю . ши марѣ вѣс(ѣ)лїѣ вѡю вѣстн . днн карѣ нннмилѣ сѡ вѡр
вѣселн;

астѣзи ѡн порѡкѡт микѡ . дннтр'ѡ вѣргѡрѡ (с)аѡ нѣскѡт
вѡаѡ . порѡкѡла аше-н фрѡмос' ши кнтнт . прѣ вѣс(ѣ)лїѣ токмнт;
акоум аѡ адоус вннца . карѣ ла домнѡла аѡ фостѡ гѣтнтѡ .
коум ши вон сѡ трѣнцн . кѡ еах . ꙗ фѣрикѣчюне сѡ вѡ вѣ-
с(ѣ)лнцн;

ачѣста ва фн семнѡл': ѡка-н кѡл'катѡ ꙗ асле . акол вѣцн
афла прѣ елѡ . пе чннѣ н роднтѡ черюл' ши пѣмѡнтѡ(ѡл)
ачѣста н хс дѡзѡ . днн нѡвѡ мѡнт(ѡ)нторю . елѡ ва фн слѡ-
бознтѡрю . днн' тотѡ пѣкатѡл скоцѡторю.

дѡшкн(дѣ)-тѣ нннмѡ . дѣ вѣзн ман вннѣ, чел чѣ-н коул-
катѡ ꙗ еслѡх . ачѣла-н внзѡнтѡ, челѡ їс фнюл' лѡн дѡзѡ;

а вѡлѡмаци сѡ нѣ бѡукоурѡмѡ . кѡ пѣсторїн сѡ ꙗтрѡмѡ .
сѡ вѣд(ѣ)мѡ ч'аѡ датѡ дѡзѡ . днн драгѡстѣ лѡн кѡтрѡ нон;

роднтѡрюл' тѡтѡурѡрах . кѡчѣ ецн аше ꙗ сѡрѡчїѣ? кѡ т'ан
коулкатѡ прѣ фѡнѡ ѡскатѡ . доурмнндѡ ꙗтрѣ вон ши асннн?
нѡ-н ннмѣ ꙗ частѡ лоумѣ . чннѣ прѣ тннѣ сѡ прїѡмаскѡ .
ноу-н лок' кѡлѡшѡрѡ . нѣчн лѡгѡнѡ мѡнгѣтѡрю;

цїѣ ѡршѣннѣ ши тѡтѡ . фѡнѡ ѡскат прннѡ мѡлѣ . кѡчѣ
ецн тот крѡю фѣрнкатѡ . ѡтѡ акоу кѡт ецн сѡракѡ . ѡ

*) Дѣ ȝters în ms. și la scris de asupra.

доуаче исѣла мѣѣ . драг' дескѣмъпърѣторюл мѣѣ . хс . вино
де-ци фѣ патѣ линѣ . ꙗ нинимѣ-ми цие [касѣ];

о доуаче успе ла мѣне вѣно . де пѣкате-ми ноу те ꙗгрози .
вино ꙗ лѣоуѣтроу ла слоуга та . ла шае ꙗторкѣтоаре а та;
ꙗ аскоуѣнсоула нинимен . ꙗкиде-те ꙗ секрюл' ен . коумъ сѣ
нѣ те почю зѣвѣтѣ . ꙗ вѣчи сѣ те почю лѣѣда;

ꙗнал'тоула' черюлѣн . слава сѣ фие домнѣла(ѣ)н . кѣ ши трѣ-
масае снтѣ фиюл' сѣѣ сѣ фие . нѣла дескѣмъпърѣторю пѣнѣ ꙗ
вѣчѣе . аминѣ .

Propovedanie în ziua lui Lazăr.

(Fol. 1a — 7a.)

Че нине ниче-дѣнѣ-варѣ н'аоу вѣзоуѣ, ниче доу доузитѣ,
пѣнтроу ача, юеицин мѣен крѣшин, асѣзи сѣмѣмѣ кемѣци
де лазарѣ прѣштѣноула лоуи хс . ка сѣ ведемѣ тѣнѣ мѣноу-
нѣтѣ, коумѣ ꙗвѣсе мортѣ де пѣнтроу зиле, коум' сѣ арѣтѣ
вѣноу де сѣргѣ, фѣнѣноу поуѣредѣ ши ꙗпоуѣцитѣ, коумоу нѣ
поуѣтѣ моарѣтѣ ши шѣѣ сѣ-лѣ шпрѣскѣ . че фортѣ де граѣѣ (де*)
коу коуѣ.ꙗнтоула лоуи доумнѣзѣѣ ши, ка ши манѣте ꙗнѣрегѣ
ши сѣнѣтѣс . пѣнтр'ача аскоулатѣци . ши повѣстѣ сѣтѣн ѣвѣглѣн .
коумѣ споуѣне де ꙗвѣнѣрѣк ѣѣн . зиче аша : ера оу шмоу варѣ
чѣне, де-л кема лазарѣ, дѣнѣнтроу врашоу че-л кема вѣноѣнѣ . дѣн
каре врашоу ера марѣе ши марѣа соуѣрѣорѣлѣ лоу . ши ꙗ вѣрѣме
че сѣ рѣзѣолѣн лазарѣ, шѣѣ соуѣрѣорѣлѣ лоуи ши трѣмѣис(ѣ)рѣ ѣа-
мѣнѣ ла хс коу ачѣкѣте коуѣвинѣте, де зѣсѣрѣ : доумнѣ ! лазарѣ
чѣла чѣ те юѣкѣѣ, че пѣнѣнтр'ачѣк ши тѣѣу-лѣ юѣѣнѣ, акмоу с'аоу
рѣзѣолѣнтѣ . дѣчи коумъ тѣмѣдоуѣѣнѣ прѣ аѣци, че сѣмѣтоу ман
стрѣнѣнѣ, аша вино де тѣмѣдоуѣѣнѣ ши прѣ прѣнѣтѣноула тѣоу,
прѣ лазарѣ . шѣѣ доумноула хс зѣсе : ачаѣтѣ ѣоалѣ ноу ѣѣте спре
мортѣ, че-н спре слаѣа лоуи дѣмѣшоу . ка сѣ се арѣѣте поуѣтарѣк
лоуи доумнѣзѣоу прѣ ꙗнѣсоула . ши дѣкѣа доуѣзи хс кѣ лазарѣ
с'аоу рѣзѣолѣнтѣ, аѣоуѣнѣнѣ пѣнѣрекоу аѣоло ꙗнѣнтр'ачѣлѣ локоу че
ера . в . зиле . доуѣп'ача зѣсе оуѣнѣнѣчѣлѣорѣ сѣн : ѣлѣмаѣнѣ шѣѣ ꙗн
жѣдовѣн . кѣчѣкѣ жѣдовѣнѣ, ка нѣѣѣе зѣвѣнѣстѣѣнѣнѣнѣнѣ (чѣ) ера, кѣоуѣта
прѣ хс сѣ-лѣ оуѣнѣгѣ . шѣѣ сѣѣ(н)ѣѣа са фѣоуѣнѣсе дѣ ꙗ мѣноуѣрѣлѣ
лѣорѣ . ши трѣкоуѣс(ѣ) де чѣкѣа пѣнѣтрѣ (!) де ѣѣрдѣнѣ, оуѣнѣде ера
манѣнѣте де ѣоѣа (!) ѣѣнѣ . аѣоло пѣнѣрекоу . в . зиле . кѣчѣкѣ ера
ка оу доумнѣзѣоу де вѣчѣне, ши ѣѣѣа кѣ ѣа моуѣри лазарѣ . пѣн-

*) Sfers apoi în ms.

тр'ача ащептъ ач'клѣ . в̃ . зилѣ , ка съ се ашгроапе лазрь ши съ
се факъ ман м'іеноунатъ менѣне . къ де-л вртѣ фн тьмьдоуитѣ
дн . а боалѣ , поущинѣ меноуне вртѣ хн фостѣ ; шрь къ чель . а
вис дин морци , свнцѣ са съ арьтъ поут'криникъ ши бирюуи-
торю маре , ши апыратѣ морціен . пинтр'ачѣ ноу м'ѣрсе наннте
де патроу зилѣ , ка съ ар'ѣте , къ де аре хн ши . а патроу пьрци
съ рьшкнрь троупоул' шмоулоуи д'ѣка моаре . шрь доумзьоу
поате съ-лъ стрнигъ шрьши . а тр'оуна , ка ши пре лазрь . ши
зис(ѣ) шрь оучини(чи)лорѣ съи : лазрьоу , соцоуль ностроу доу
адоурмитѣ . ноу зисѣ к'аоу моуритѣ , че доу адоурмитѣ . кьче
къ скриптоурѣ , пькътосоулоуи ши некрединчосоулоуи зичѣ к'аоу
моуритѣ , къ съ доукъ . а моунчилѣ де в'ѣчи . ши пинтроу къ
мергоу . а моунчи ши . а пед'ѣпсѣ , зичѣ к'аоу моуритѣ . къ ман
винѣ аре хн фостѣ лоуи съ н'аре хн ашвинѣтъ пре лоумѣ . шр'
дерепцилорѣ , кьчекъ мергоу . а винелѣ ши . а вницѣ де в'ѣчи ,
ачелора лѣ зичѣ домноул' ноуман , к'аоу адоурмитѣ . пинтр'ача
ши хс зичѣ лоуи лазрь , ка (!) доу адоурмитѣ . ведци крѣцини-
лор! къ хс зичѣ морціен , дер'ѣпте адоурмирѣ , шр оучиничи лѣ
пьр'ѣ , къ лѣ зичѣ пинтроу адоурмирѣ де сомноу . пинтр'ачк
рьспоуишьрь : доамнѣ , де ва хн адоурмитѣ , шр съ ва скола .
атоунчи домноул' хс д'ѣка възоу , къ ноу пречпѣ коуваньтоул'
лоуи , лѣ зисѣ шр : лазрь доу моуритѣ ши мѣ боукоурѣ пинтроу
вон . ноу мѣ боукоурѣ де моарт'ѣ лоуи , кьче к'аоу моуритѣ .
че мѣ боукоурѣ пинтроу вон оучиничи м'іен , къ веци вед'ѣ
чюдеси ши веци кр'ѣде . вед'ѣ-веци кипоул' аѣіеріи м'ѣлѣ .
ши веци кр'ѣде , къ сімтоу боу доумнезьоу , а троу тоата поу-
т'кринкоу . вед'ѣ-веци , коумѣ ноуман коу оу коуваньтъ ва . а
в'іе мортоул' , ши въ веци адеверн , къ боу асоуми пре минѣ мѣ
вою аѣіе . ши глас(ѣ)ль вороу доузи морціи ла зна де апон ,
ши съ ворѣ скоула дн . а грони . пинтроу вон мѣ боукоурѣ ,
оучиничи м'іен , къ кьци вед'ѣ , къ ноу ва съ поате шпри гро-
апѣ пре лазарѣ . вед'ѣ-веци . коумоу ноу ва поут'ѣ моарт'ѣ съ
ст'ѣ ашанит'ѣ аѣвц(ѣ)тоурѣи м'ѣлѣ . боукоуроу-мѣ пинтроу
вон , ка съ преч'ѣпци , къ іѣ н'амѣ фостѣ аколо ши ціоу де
моарт'ѣ лоуи лазарѣ . коумоу зисѣ хс къ н'амѣ фостѣ аколо?
ши домнезьоу , есте не коупринсоу . къ доумнезьоу есте аш
тоате лоумѣ . оунде-лъ каоуци аколо-лъ афли . оунде-лъ черн
аколо-ци дѣ . къ дмзѣоу есте аш тѣтъ (!) черюль ши . аш тотѣ
пѣмжнтоуль , а тоате марѣ , а тоате фаптал'ѣ , а шраше , а
сате . шаре оунде ши . аш че локѣ вери коушта пре доумнезьоу ,
аколо-л вери афла . дарѣ коумоу зисѣ хс къ н'аоу фостѣ аколо?

ДОМНОУЛ' НОСТРОУ . ІС . ХС . ДОУ АВОУТЬ ДОАШ ФІРН : ШН ДОУМНЕ-
 ЗЕМСКЬ ШН ШМЕН'ЕСКЬ . ФОСТ-ДОУ ШМОУ ДЕПЛИНЬ, ШН ДОУМНЕ-
 ЗЬОУ ДЕПЛИНОУ . ДЕЧН ЛОУН ДОУМНЕЗЬОУ ШТЕ ТОКМАЛА СЬ ХНЕ
 А ТОТОУ ЛОКОУЛЬ . ШРЬ ШМОУЛОУН ДНН ЧАСТЬ ШТЕ-Н ТОКМАЛА :
 АША КЪНДОУ-Н АНТР'ОУ ЛОКЬ, АЮР'К СЬ НОУ ХНЕ, ПИНТР'АЧ'К ХС КА
 ОУ ДМШОУ ЧЕ ЕРА, АН ТОТЬ ЛОКОУЛЬ ЕРА ШН А ВНОАНІЕ ШН А
 КАСА ЛОУН ЛАЗАРЬ ЕРА . КА ОУ ШМОУ ШРЬ АЧНН НОУ ЕРА . ДЕЧІН
 ВИНЕ ХС А ВНОАНІА ОУНДЕ ЕРА ЛАЗАРЬ МОРТЬ, ДЕ ПАТРОУ ЗІЛЕ
 А ГРОАПЬ АГРОУПАТЬ . ВНОАНІА ЕРА АПРОАПЕ ДЕ ІЕРСАИМЬ . ШН
 МОУЛЦН ЖИДОВИ СЬ АДОУНАСЕ, КА С(Ь) МЪНГЬЕ ПРЕ МАРѠА ШН
 ПРЕ МАРІЕ, ПИНТРОУ МОАРТ'К ФРЬЦИНН-СЕОУ, ЛОУН ЛАЗАРЬ . ШРЬ
 ДАКА СЬ АПРОПНЕ ХС . ШН ЦНОУ МАРІЕ ШН СОРОУ-СА МАРТА, А-
 ДАТЬ СЬ СКОУЛАРЬ, ШН ШИРЬ АНАНІТ'К ЛОУН, ШН Д'ЕКЬ-Л' ВЪЗОУРЬ
 КЪЗОУРЬ ЛА ПИЧОДРЕЛЕ ЛОУН, ДЕ СЬ АКИНАРЬ . ШН КОУ ЛАКРЬМН
 ГРЬНЕ ШН ЗИЧА : ДОАМНЕ, ДЕ-Н ХН ФОСТЬ АНЧЕ, ФРАТЕЛЕ НОСТРОУ
 Н'АРЕ ФН МОУРНТЬ . ЧЕ ШН АКМОУ ЦИМЬ, КЪ ШР' КЪТЬ СЬ АН ЧАРЕ
 ДЕ ЛА ДОУМНЕЗЬОУ ДА-Ц-ВА ЦІЕ ДМШОУ . ШН ЗИС(Е) ЛОР ХС : А-
 ВНЕ-ВА ФРАТЕ ВОСТРОУ . ШРЬ ЗИС(Е) МАРТА : ЦІОУ ДОАМНЕ, КЪ ВА
 АРЕНЕ . ЧЕ АТОУНЧН ВА АРІЕ, КЪНДОУ ВОРЬ АРІЕ ТОЦН МОРЦИН,
 ЛА ЗІА ДЕ АПОН . ГРЬН ЕН : ЕОУ СИМТЬ АРІЕРА ШН ВІША, КЪ КОУ
 ЗИСА МА ВОРЬ АРІЕ ТОЦН МОРЦИН ЧЕН ДНН В'ЕЧН, КЪ КОУ ПОУ-
 Т'КР'К М'К СИМТОУ ТОАТЕ ВІН, КЪТЕ-СЬ А ЧЕРЮ ШН ПРЕ ПЪМЪНТЬ .
 ШН ЧЕЛА ЧЕ ВА КР'ЕДЕ А МННЕ, СЪВАН АРЕ ШН МОУРН А ТРОУПОУ,
 ШРЬ А СОФЛЕТЬ НОУ СЬ ВА ТАМЕ . ЗИЧЕ-Н ХС : ЗЬОУ ЗИКЬ КОУ :
 КЪ ЧИНЕ ВА КР'ЕДЕ А МННЕ ШН А КОУВИНТЕЛ'К М'КЛЕ НОУ ВА
 МОУРН А В'ЕЧН . ШРЬ ЗИС(Е) . ХС : КОУ АДІЕВЪРЬТЬ МАРѠО ДОУ
 МОУРН(Т) ФРАТ'КАМ ТЬОУ, ШР ДЕ ВЕРН КР'ЕДЕ А МННЕ НОУ ТЕ
 Т'КЛЕ КЪ ВА ФН МОРТЬ ДЕ ТОТЬ А МОУНЧНН . КРЕЗН МАРѠО КОУ-
 МОУ-ЦН ЗИКОУ ЕОУ ? АТОУНЧН РЬСПОУНСЬ МАРѠА ШН ЗИС(Е) : КРЕЗЬ
 ДОАМНЕ, ШН ЕОУ АМОУ КРЕЗОУТЬ КЪ ЕЩН ХС . ФІЮЛЬ ЛОУН ДОУМНЕ-
 ЗЬОУ, ЧЕЛА ЧЕ АН ВЕННТЬ А ЛОУМЕ, ШН АРБЛН ПРЕ ПЪМЪНТОУ,
 ШН ННМЕ НОУ ТЕ КОУНОАШЕ . ШР ДОУМНОУЛЬ ХС . Д'ЕКЬ ВЪЗОУ ПРЕ
 МАРѠА, ШН ПРЕ МАРІЕ ПЪНГЪНДЬ . ШН ТОЦІ КЪЦІ СЬ АДОУНАСЕ
 АКОЛО, СЬ ШЦЬРЬ АНТРОУ СИНЕ ШН ЗИС(Е) : ОУНДЕ АЦН АГРОУПАТЬ
 ПРЕ ЛАЗАРЬ ? ШН ДОУ ДОАРЬ НЪ ЦІА ЕЛЬ ГРОАПА ЛОУН ЛАЗАРЬ .
 ЧЕЛА ЧЕ ЦІОУ ШН КЪНДОУ ДОУ МОУРНТЬ ? НОУ АТРЕБЬ КЪ ДОАРЬ
 НОУ ЦИНЕ, ЧЕ ПИНТРОУ СЪ-Н АР'КТЕ, СЬ МАРГЬ ТОЦН КОУ АНСОУЛ
 СЪ-ЛЪ ПЕТР'КЬ ПЪНЬ ЛА ГРОАПЬ, СЬ ВАЗЬ ЧЮДЕСА, ЧЕ ВР'К СЬ ФАКЬ .
 ШН Д'ЕКА АНТРЕБЬ ОУНДЕ Л'АЦН АГРОУПАТЬ . ШР ЕН ЗИСЕРЬ : ВІНО
 ДОАМНЕ ШН ВЕЗН . АТОУНЧН ХС . ЛЬКРЬМЬ . КЪЧІКЬ ЕРА ШМОУ ДЕ-
 ПЛИНОУ, КА ШН НОН КОУ ТРОУПОУ ШМЕНЕСКОУ . ПИНТР'АЧА ЛЬКРЬМЬ

шн сь шцѣрь пинтроу моа(рт'к) приатинноулоуи сьоу лазарь.
 шн д'ѣка вени ла гроапъ соуспиннѣ .ртроу синне шн зисѣ : лоуащи
 (п)ятра . лоу доарь ноу поут'кѣ хс . сь ш а пѣятра шн сь ш
 рѣдиче коу поут'кр'ѣ са? поут'кѣ свенціѣ сѣ сь фѣакъ шн ачаства,
 че пинтроу чм ле зисѣ лоръ сь ш рѣдиче, ка д'ѣн короу .рнтре-
 ба аци шаменни воузоут-доу коу шкѣн сьн? шр ен сь зикъ : шн
 пинтра коу мьноурнае ностре ш амоу рѣдикать . шн д'ѣка
 зис(ѣ) хс сь рдиче пинтра . шрь марѣа гр'ѣн : доамне, къ ва хн
 .рпоуцнть . къ шть симтоу патроу зиле де кьндоу-н .р гроапъ .
 шн шрь зис(ѣ) ен хс : доу ноу ц-амъ зисѣ оу, къ де вери кр'ѣде
 вери вед'ѣ слава лоуи доумнезьюу, доу ноу ц'амъ зис, къ оу
 симтоу доумнезьюу, шн почю сь .рвѣю пре фрателе тьюу, че-н
 .рпоуцнть шн де патроу зиле .р гроапъ, че шн пре морцини
 чѣм че-с морци дн .р в'ѣчн шн симтоу ноуман цѣрьнѣ, шн пре
 ачѣм почю сь-н .рвѣю . ач'ѣст'ѣ д'ѣка зис(ѣ) хс . шн д'ѣка лоуарь
 пинтра, де при гроапъ, атоуици шн рѣднкъ шкѣн сьн .р соу-
 соу, кьтръ черю . шн зис(ѣ) : моулацъмескоу-ци цѣе пѣринте, къ
 мь аскоулташи, къ оу цѣюу къ де тоте поуроури мь аскоулацн .
 че пинтроу нъроадел'ѣ, че стаоу анч'ѣ шнш ачаства, ка сь кр'ѣзъ
 къ м'ан тремис тоу . шн доупъ ач'ѣ коу глас марѣ стрнгу шн
 зис(ѣ) : лазьре, еши афарь! ш мнѣноуи шн поут'крѣ лоуи доум-
 незоу! ноу зис(ѣ) : скоаль, саоу .рвѣе, саоу рѣднкъ-те дн .р морци .
 че ка шн кьтръ оуи вѣоу гр'ѣн : еши афарь лазарь! шн .рдатъ
 еши мортоуль .рфѣшате прѣсте мьнѣ шн пр(ѣ)сте пичюаре,
 шн фѣаца лоуи легать коу пьнзъ соупцире . атоуици зис(ѣ) лор
 хс : дезлегаци-ль, шн лѣсацн сь сь доукъ . .рши-въ вон коу
 мьноурнае воастрѣ-ль дезлегаци, сь ноу зичѣци апон, къ амоу
 .рвѣсоу пре алтоуль . моулацн дн .р жѣдовни, че ера аколо крѣ-
 зоурь .р хс д'ѣка възоурь ачаства че фькоу хс . дѣчи токмала
 ачѣстоуи празникоу де астьзи карѣ доузитъ (!), ювѣицн крѣшнни .
 .рнсь поуцила (!) коувинте ман аскоултацн коу тоатъ нннма,
 кът сь лоуацн шн платъ депаннѣ де ла доумнезьюу, пин-
 троу троудѣ вострь . ачѣсть лазарь, пре карѣ .рнсь астьзи
 хс . скрѣ свѣа скриптоурь де ель, к'доу фостъ фѣчоръ де фѣарѣю
 (I. — рнсею) че л'доу кемать симонъ . шн доу фостъ драгъ
 лоуи хс фѣарте пинтроу блъндацѣле лоуи, шн пинтроу крѣ-
 динца че ав'ѣ кьтръ хс . шрь жидовни ка нице рѣн шн за-
 кнстничи че ера, д'ѣккъ възоурь, къ пинтроу лазарь сь доучѣм
 моулацн шн кред'ѣ .р хс . фькоурь свѣатоу, сь оучиу шн пре
 лазарь . шрь ель д'ѣка принсе де в'ѣсте свѣатоул лор фоуци,
 шн се доусѣ .р шстрокоул кипроулоуи , доуп'ачѣ апостолѣи

херотонисн-лоуи, де ель съ воукоурарь ши-л поуьсарь епскопоу
 прнтр'о четате че съ кема китеа . аколо н доуь пр(чи)ста,
 рнкъ пнь ера свенце са вѣ, де н дѣде оу вышнмьнтъ; каре
 въшмьнтъ фькоус(е)-ль прста рнсьши коу мьноуриле сале .
 марь лазарь дѣка-ль рвѣсе хс . л . де ан лькоуи ркеаци пре
 лоуме . ши ниче-диниур н'аоу рьсь, адоуькандоу-ши аминте
 де амароуль морцеи, ши де фрика моунилоуь . ши нимнка
 н'аоу споус дн рн еадъ . ware хс ноу-ль лъсь съ споуе, кьчекъ
 сммтоу прѣ рфрикошате моуничле едоулоуи . ware оунта-
 се де фрика мара (!) че възоуе . марь нон, ш грешницѣи лоуи хс
 вать коу ацѣоторѣаль лоуи хс . амоу трекоутъ.

Propovedanie din Jeremia c. IV, v. 3—4.

(Fol. 8a—9a.)

Проп(о)ведание ѿ ермѣ гл . д . сѣ . г . д . :

Праци-въ воах ѿгор ноу ши нѣ съмьнареци р спин . тѣа-
 ци-въ рпрѣкѣр домнѣл(ѣ)и ши въ лепѣдаци нетѣерѣ рпрѣ-
 цѣрѣ а нимини вострѣ; коум мьнѣ мѣ съ нѣ съ апринѣ ка
 фокоуа, ши съ нѣ арѣ аше, ка съ нѣ ѿ потѣ ннме стѣнѣ пьнтрѣ
 рѣштате фаптелур вострѣ.

рченѣе.

Пре елсвентоуа домнѣ дѣмнѣзѣ, карѣ аше де кѣ крединѣ
 портѣ гриже нострѣ, каре аше де кѣ гриѣре не доженѣе пре нон,
 ка съ не фермѣ де рѣштатѣ чѣх виннторѣ, карѣ неч(е) кьндѣ
 нѣ принтр'алѣ, че прѣ вниел(е) нострѣ не чартѣ.

Кѣм сингоуь сѣнциѣ-са зиче ртрѣ ачѣсташн кап : ермѣ . д . кв .
 небоуиъ естѣ дѣх... ннѣ (?) мах; прѣ минѣ нѣ мѣ кѣносѣх [нѣ
 кред мѣ], фѣн неѣвни сммѣ ши фѣрь де рцел(е)сьтѣрь; мьндѣ
 сммѣ а фач(е) рѣ, марь а фаче вниѣ сммѣ ницнѣторн.

Че вре че винѣ наннѣ : сѣ . кг . кд . ке . кс . кз . ки . : де воу
 кѣта пѣмьнтоуа, вѣ кѣ естѣ лѣкрѣ дѣшѣртѣ ши пѣстнѣ . марь
 съ воу кѣта черюриле, неч ѿ аѣминѣ нѣ аѣ . де воу кѣта мѣн-
 цѣи, вѣ кѣ трѣмѣрь ши тоатѣ мѣгѣриле съ кѣтѣскѣ; де воу
 кѣстах, вѣ неч ѣн ѿм нѣ естѣ ши тоатѣ пасѣриле черюриларѣ
 мерѣ.

Де воу кѣта, вѣ ачѣстѣ циноут грѣсѣ естѣ пѣстнѣ, ши
 тоатѣ врашѣл(е) сммѣ здравѣнтѣ, пинтрѣ домнѣл ши пинтрѣ

априндере мѣнѣн лоуи .: къ аше зиче домноуа : пѣстинѣса-ва (!)
тотъ пѣмѣнтоуа, пинтрѣ ачаах нѣ ва аѣ атѣнчи сѣрѣнѣ . дѣпъ
ачаах ва пѣнѣе пѣмѣнтоуа ши сѣ кор ꙗтѣнека черюриле дѣ сѣс,
към ама грѣнѣ, към ама гѣндѣнѣ, неч мѣмѣ пѣрѣт рѣс; ши
дѣспрѣ ачаах нѣ ма вою ꙗтошрѣ (1. — толрѣ).

Ѳше-и дѣ марѣ априндере мѣнѣн лѣн дѣмѣзѣс, къ дѣ трѣн (?)
перирѣ лѣкрѣ естѣ мѣнѣ лѣ дѣзѣс, къндѣ ꙗчѣе а ардѣ; ши дѣч
грѣмѣдѣскоу ман мѣатѣ лѣмѣе аѣе пѣкатѣлѣшр прѣ ах, дѣ ачѣ
ѣх ардѣ ман къ марѣ перирѣ.

Ши ман нантѣ (!) нѣ ꙗчатѣ дѣ а ардѣре, дѣ нѣ ш ком нон
[нон] стѣнѣе къ крѣдинѣ дѣнѣпъ (1. — птѣ) къ ꙗтѣнѣре дѣ-
панѣ, ши коу ꙗѣнѣре вѣнѣѣн, къ сѣспинѣрѣ смѣрнтѣ дѣла нѣнѣмѣ,
ши коу рѣгѣчюнѣ.

Ѳчасть мѣнѣе апринѣсѣ а лѣ дѣзѣс [нон коу марѣ доуѣрѣ(ѣ)]
ꙗтрѣ ачасть времѣ дѣ акоум ман вѣртѣс нѣмѣнѣмѣ, къ сѣ
априндѣ спрѣ нон; къ дѣпъ чѣх с'аѣ апринѣсѣ вѣдѣтѣ мѣнѣе лѣн
дѣзѣс, къ пѣмѣтрѣ поуѣчѣсѣ, чѣх ꙗпѣцѣтѣ а пѣкатѣлѣшр; дѣпъ ачаах
фортѣ с'аѣ лѣцѣнѣ ши с'аѣ нѣлѣцѣтѣ парѣ марѣ.

XLVIII.

с. 1650.

(Letopisețul Nicolae Kostin Ms. Gaster începutul sec. XVIII, folio 234 fol. paginate;
fol. 229—232. cf. Ms. bibl. centr. No. 24 începutul sec. XVIII, fol. 120 b—123 b
Letopisețele Țării Moldovei ed. M. Kogălniceanu. I, Iași 1852. Apend. IX,
p. 55 urm.)

Гѣмѣиѣн дѣскалѣа.

Originea lui Despot Vodă.

Пѣнтрѣ ачѣста Дѣспѣт вѣдѣ, дѣ ѣндѣ с'аѣ нѣждѣрѣтѣ ши
ꙗ чѣ кнѣ ш-аѣ скѣсѣ нѣмѣе дѣ дѣмѣнѣе.

Пѣнтрѣ дѣмѣнѣа ачѣстѣй Дѣспѣт вѣдѣ, ꙗктопѣсѣцѣа чѣл
молдѣвѣнѣскѣ фѣвѣртѣе прѣ скѣртѣ скрѣе . къ нѣмай чѣн арѣтѣ към
лѣ вѣнѣтѣ Дѣспѣт дѣнѣ цара лѣнѣскѣ къ вѣстѣе стрѣнѣнѣ, ши
с'аѣ лѣвѣтѣ Пѣнѣдѣндрѣ вѣдѣ, (ла Бѣрѣѣе, ши лѣ вѣнѣнѣтѣ прѣ
Пѣнѣдѣндрѣ вѣдѣ) ши л'аѣ гѣнѣнѣтѣ пѣнѣ ла Хѣшѣй, ши дѣ-
чѣй с'аѣ ꙗтѣрѣсѣ ла Пѣшѣй, ѣндѣ лѣс чѣтѣтѣ вѣлѣдѣчѣй мѣ-
лѣтѣа дѣ домнѣе, ши лѣс пѣсѣ нѣмѣе : нѣнѣ вѣдѣ, ши арѣтѣ кѣцѣй
дѣнѣ лѣ дѣмѣнѣнѣтѣ; шр дѣ лѣкрѣриле ши рѣзѣколѣе ачѣстѣа, чѣ с'аѣ

фѣкѣтъ ꙗ зналѣ лѣи, нимика нѣ ꙗсемнѣазѣ, нѣчѣ ꙗратѣ де че рѣдѣ ѣсте.

Иѣр дѣмнѣлѣи Оуѣрѣке вѣрникѣла, вѣрнѣдѣ съ ꙗратѣ ачѣстѣ пѣкѣсте ꙗ лѣи Дѣспѣт маѣ дѣшкѣс, шѣ маѣ адевѣратѣ, ꙗпревѣнѣдѣ извѣадилѣ, аѣ читѣтѣ ла крѣнникѣрюл лѣшѣскѣ, кѣрелѣ ѣсте извѣадѣт де Бѣлѣскѣи крѣнникѣрюл; шѣ де ꙗколо афѣлнѣдѣ маѣ дѣшкѣс де Дѣспѣт, аѣ скѣс ачѣстѣ пѣкѣсте, че ѡ скрѣем: кѣ ѣсте дѣн ѡстрѣвлѣ Гѣмѣс де нѣщѣрѣкѣ сѣ, шѣ кѣм с'аѣ ꙗпрѣй-тинѣтѣ кѣ Лѣскѣи, шѣ аѣ вѣнѣтѣ кѣ ѡсте спре Молдѣва, шѣ аѣ гонѣтѣ пре Пѣлѣандрѣс вѣдѣ, шѣ аѣ ꙗпѣкѣтѣ скаѣнѣлѣ, шѣ дѣчѣи тѣѡате пре рѣнѣд кѣм скрѣ маѣ сѣс, ꙗсѣ маѣ адевѣратѣ нѣ-л ꙗратѣ, де ѡнде с'аѣ нѣждѣрѣтѣ, шѣ кѣм ш'аѣ скѣс нѣме де домнѣ.

Иѣр (ѣс) Гѣмѣи дѣскалѣла, вѣрнѣдѣ кѣ адевѣратѣ, ка съ пѣчѣс адевѣрѣ шѣ доведѣи ачѣст ѡкрѣс, маѣ аѣс, шѣ маѣ дѣшкѣс пѣнтрѣс Дѣспѣт вѣдѣ, читѣнѣдѣ извѣадилѣ, аѣ черкат шѣ аѣ афѣлатѣ извѣдѣлѣ кѣрилѣ кѣзмѣтѣ (!) ла крѣнникѣрюл лѣшѣскѣ, кѣре ѣсте маѣ денѣнтѣ, де Гѣлѣгнѣи Пѣлѣандрѣс пре лѣмѣт лѣтинѣкѣскѣ, шѣ дѣчѣи де пре ачѣла извѣдѣлѣ-л'аѣ извѣадѣтѣ Мар-цинѣ Пѣшкѣвскѣи дѣн лѣмѣт лѣтинѣкѣскѣ пре лѣмѣт лѣшѣскѣ, шѣ дѣколѣ шѣ ѣс аѣ силѣтѣ кѣ вѣиѣнѣцѣ, де аѣ извѣадѣтѣ де пре ачѣла извѣдѣлѣ пре лѣмѣт рѣмѣтнѣкѣскѣ ачѣстѣ пѣкѣсте ꙗ лѣи Дѣспѣт: де ѡнде с'аѣ нѣждѣрѣтѣ шѣ ꙗ че кѣп ш'аѣ скѣс нѣме де дѣмнѣ.

Пѣнтрѣс ачѣста Дѣспѣт скрѣ Марцинѣс Пѣшкѣвскѣи, крѣн-кѣрюл лѣшѣскѣ: кѣ ѡаре-кѣнѣдѣ аѣ фѣстѣ ѡн Дѣспѣт ѡари-ка-рилѣ, лѣкѣнѣдѣ ла Мѣлѣдѣлѣ, ѡм де чѣнѣсте шѣ де фѣлѣс фѣ-артѣ, кѣрилѣ ꙗтрѣ ѡнѣмѣка н'аѣ фѣстѣ маѣн жѣс де кѣтѣ чѣи де фѣрѣнтѣ, аѣнѣдѣ шѣ ѡн нѣпѣт, аѣнѣме Бѣсѣлѣиѣкѣ. ачѣста Дѣспѣт шѣ кѣ нѣпотѣс-сѣс, вѣиѣнѣдѣ Пѣлѣандрѣс вѣдѣ ла дѣмнѣ, де фѣиѣка лѣи аѣ прѣвѣцѣтѣ де ꙗ цѣрѣ, кѣ тоатѣ аѣкѣрѣкѣ сѣ, шѣ аѣ трѣс спре Рѣм, ѡнде нѣ мѣлатѣ вѣрѣме трѣкѣнѣдѣ, аѣ пѣрѣтѣ нѣпѣтѣлѣ лѣи Дѣспѣтѣ ла ѡн рѣзѣбѣю; шѣ де ꙗкѣлѣ мѣтѣнѣдѣсѣ ла ѡстрѣвлѣ, ш'аѣ кѣмпѣратѣ ѡчѣнѣ шѣ с'аѣ аѣшѣзѣтѣ. ѡнде нѣ дѣпѣ мѣлатѣ вѣрѣме, аѣ мѣрѣтѣ шѣ Дѣспѣт, шѣ рѣмѣнѣнѣдѣ-ѣ тоатѣ аѣвѣцѣлѣ лѣи пре мѣна слѣцѣлѣѡр сѣлѣ; шѣ фѣиѣнѣдѣ ѡнѣл дѣнтрѣс слѣцѣи де рѣдѣ грѣкѣ, аѣнѣме Хѣраклѣс, кѣре вѣрѣ маѣн де фѣлѣс шѣ маѣн де чѣнѣсте дѣкѣт тѣѡцѣи, шѣ маѣн крѣдѣнѣчѣс ла Дѣспѣт, дѣкѣт тоатѣ слѣцѣлѣ сѣлѣ, фѣиѣнѣдѣ шѣ ѡм нѣстѣц ла фѣиѣре, шѣ лѣ мѣнѣте аѣкѣвѣцѣтѣ, аѣ кѣмѣлатѣ пре тѣѡц тѣѡвѣрѣшѣи сѣи, пѣ слѣцѣлѣ лѣи Дѣспѣт, шѣ лѣ зѣсѣ: фѣрацѣлѣѡрѣ! ѣтѣ стѣпѣнѣс-

нострѣ мѣри, шѣ авѣркѣ лѣи тоатѣ пре мѣнѣле ноостре рѣмѣсь:
 шѣ итѣ кѣмѣ-н шенчѣюл лѣ ачѣста лѣк, кѣ дѣка моѣре
 шмѣл, шѣ нѣ ва авѣкѣ фѣчѣрѣ, сѣл лѣтѣ рѣдѣ, шѣ рѣмѣшнѣца
 мѣртѣлѣи жѣдѣкѣтѣрѣи тоатѣ; шѣ акѣм дѣ кѣр шенчѣи дѣ
 мѣартѣкѣ лѣи Дѣспѣут, кѣр кѣнѣ дѣ кѣр лѣ (1. лѣа) тоатѣ авѣ
 цѣа стѣпѣнѣ-нострѣ, шѣ нѣи кѣм рѣмѣнѣкѣ кѣ нимикѣ. шѣ
 дѣ вѣцѣ вѣрѣ, сѣ мѣ аскѣлатѣ пре минѣ, шѣ сѣ фѣчѣи кѣм кѣю
 зѣчѣ еѣ, нѣи фѣрѣ грѣжѣ кѣм фѣ дѣнтѣрѣакѣлѣ, шѣ авѣцѣа
 стѣпѣнѣ-нострѣ нѣи шѣ кѣм пѣжнѣтѣи, нѣман сѣ прѣимнѣи шѣ
 кѣвѣнтѣ чѣ вѣ кѣю зѣчѣ: кѣ сѣ мѣ мѣртѣрѣнѣи кѣтрѣ тѣи,
 кѣ сѣнтѣ непѣтѣ лѣи Дѣспѣут, шѣ Дѣспѣут авѣ мѣртѣ шѣ авѣцѣа
 лѣи пре мѣна мѣ авѣ рѣмѣс; шѣ сѣ мѣ пѣрѣцѣи лѣ жѣдѣкѣтѣрѣи,
 кѣм нѣ кѣю сѣ вѣ пѣтѣтѣсѣ симѣрѣилѣ, кѣ еѣ нѣ цѣи кѣ Бѣсн
 лѣкѣ непѣтѣл лѣи авѣ перѣтѣ лѣ рѣзѣи; чѣ вѣзѣндѣ еѣ, кѣ мѣ
 мѣртѣрѣнѣи, кѣ сѣнтѣ непѣтѣл лѣи Дѣспѣут шѣ мѣ пѣрѣцѣи
 пѣнтѣрѣ симѣрѣи, кѣр кѣрѣдѣ кѣ авѣвѣратѣ, кѣ сѣнтѣ непѣтѣ лѣи
 Дѣспѣут шѣ нѣ кѣр лѣа авѣцѣа стѣпѣнѣ-нострѣ; чѣ-мѣи кѣр
 зѣчѣ, сѣ вѣ пѣтѣтѣсѣ симѣрѣилѣ. дѣчѣи кѣм рѣпѣрѣи тоатѣ
 авѣцѣа дѣи прѣвѣтѣ, шѣ еѣ кѣи лѣса сѣ лѣацѣ кѣи тѣтѣ чѣ ва фѣ,
 нѣмай мѣ сѣ-мѣи дѣа кѣтѣстѣишнѣи шѣ записнѣи, кѣтѣ сѣнтѣ
 тоатѣ, шѣ чѣка бѣи дѣ кѣлѣтѣлѣ, кѣтѣ вѣ вѣцѣи рѣдѣрѣ кѣи.
 кѣ кѣмѣ нѣ сѣнтѣ еѣнѣ дѣ нимѣка авѣчѣлѣ хѣртѣи, нѣи вѣ сѣнтѣ
 нѣи дѣ шѣ трѣбѣ, шѣ дѣчѣи нѣ кѣм рѣшкѣрѣ кѣрнѣи рѣкѣтрѣ
 рѣ ва рѣдѣрѣтѣ дѣмѣзѣс. еѣ кѣ тѣцѣ прѣимѣрѣ авѣчѣтѣ кѣвѣнтѣ,
 шѣ нѣ сѣ жѣрѣрѣ, кѣм нѣ нѣмай рѣнѣнтѣкѣ жѣдѣкѣтѣрѣишнѣи, сѣл
 кѣтрѣ лѣи шѣмѣи, чѣ шѣ пѣнтѣрѣлѣтѣ цѣрѣи кѣ-л кѣр мѣртѣ
 рѣи кѣм ѣстѣ Бѣснлѣк(ѣ) непѣтѣл лѣи Дѣспѣут. ашѣ, мѣрѣишѣ
 гѣиנדѣи рѣтрѣачѣста кѣи Хѣракѣлѣ, тѣварѣишѣи сѣи авѣ мѣрѣсѣ лѣ
 жѣдѣкѣтѣрѣи, дѣ лѣ авѣ пѣрѣтѣ, кѣм лѣ шпрѣкѣи еѣ симѣрѣилѣ, шѣ
 еѣ лѣ тоатѣ авѣркѣи шѣнѣ-сѣлѣ, рѣгѣндѣ-сѣ, кѣ сѣ нѣ порѣнѣасѣкѣ,
 сѣ лѣ пѣтѣтѣсѣ симѣрѣилѣ. шѣ ашѣ авѣ фѣкѣтѣ, кѣ дѣп(ѣ) чѣ
 лѣ авѣ мѣртѣрѣнѣи, кѣм шѣ рѣцѣатѣ еѣ, порѣнѣиндѣи-сѣ сѣ лѣ
 пѣтѣтѣсѣ симѣрѣилѣ, авѣ рѣпѣрѣишнѣи тоатѣ авѣцѣа лѣи Дѣспѣут,
 шѣ еѣ лѣ авѣ апѣкѣтѣ кѣтѣстѣишнѣи шѣ записнѣи, рѣтрѣ кѣрѣ авѣ
 фѣстѣи шѣ дѣрѣкѣ, хѣрсѣбѣи дѣ дѣмнѣи лѣи Бѣснлѣкѣ, непѣтѣл лѣи
 Дѣспѣутѣ, кѣрнѣи перѣи сѣ лѣ рѣзѣи; шѣ авѣ лѣатѣ шѣ дѣи бѣи
 шѣрѣ-чѣ, кѣ сѣи фѣи дѣ кѣлѣтѣлѣ, шѣ рѣпрѣвѣндѣи-нѣ мѣлѣи
 тѣварѣишнѣи сѣи, шѣ зѣс: Хѣракѣлѣ Бѣсн(лѣ)кѣ непѣтѣл лѣи Дѣ
 спѣут, лѣвѣндѣи мѣлѣи чѣлѣи, чѣ перѣи сѣ лѣ рѣзѣи.

c. 1650.

Pavel Ștefănescul Gramatic: Chronograf

(Strângere noapă).

Predoslovie. (Fol. Ia—Ib.)

Челор' четитѣрни шй аскѣлтѣрни тот' бѣнеле дѣла дмнствъ
поѣтим.

Стрѣжнѣре нѡдѣжъ, съ кѣмъ картѣ ачѣстѣ, стрѣжъ кѣрѣ
синтѣ скрѣжъ мѣлатѣ истѣорѣи лѣватѣ, шн адѣнѣтѣ дѣтрѣ(1) алатѣ кѣр-
ци, че скрѣе стрѣжъ дѣ зѣдѣирѣ лѣмѣи кѣ тоатѣжъ подоабѣ шн фрѣм-
скѣца, шн пѣнтрѣ зѣдѣирѣ шмѣлѣи, кѣм л'ѣв зѣдѣит' дмнстѣв
дѣн пѣмжнтѣ . кѣ тоатѣ алатѣ лѣкрѣрѣни чѣрѣци шн пѣминтѣици,
лѣ фѣкѣ дмнстѣв кѣ кѣвѣжнтѣл, сѣв кѣ порѣнка сѣ; шрѣ пре
шм, адѣкѣ пѣ адѣм л'ѣв зѣдѣит кѣ мжнѣлѣ сѣлѣ, кѣм шн
пре шѣва ш ѣв типосит, фѣмѣ дѣн коастѣ лѣи адѣм; пѣнтрѣ
ачѣж л'ѣв шн чинстѣит', шн ѣв дѣт' сѣптѣ аскѣлатѣрѣ лѣи,
тоатѣ лѣкрѣрѣлѣ дѣ пре пѣмжнтѣ; шрѣ пѣнтрѣ неаскѣлатѣрѣ, кѣм
л'ѣв скѣс дѣн рѣю афѣрѣж, шѣ-и порѣнѣи, сѣ сѣ хрѣнѣскѣ, кѣ
трѣдѣ шн кѣ штенѣлѣж . шн кѣм с'ѣв рѣмѣлѣит ѣмѣнѣи пре
пѣмжнтѣ, шн зѣтѣрѣж, шн пѣрѣснр(ѣ) пре дмнстѣв, шн рѣмѣл-
цинѣдѣсѣ рѣвтѣицилѣ стрѣжъ ѣмѣнѣи, рѣнѣкѣ-и дмнстѣв пре тоци
кѣ потѣп дѣ апѣ, нѣмѣи зѣнѣл Нѣе кѣ трѣ(и) фѣчѣри ан сѣи рѣмѣсѣ
дѣ потѣп, кѣм ал рѣвѣцѣ дмнстѣв . и прѣчѣлѣ.

Пшнждерѣ пентрѣ Авраам, шн Исак, шн Іаковъ къ фе-
чѣрѣи сѣи, шн пентрѣ Моисей към дѣ тримѣи дѣмнѣи, ла
Фараонъ дѣрѣтѣи Египетѣи, шн къте черѣтѣи дѣдѣ дѣмнѣи
египетѣи, пѣи дѣ словѣи прѣ норѣдѣи лѣи Израилъ, шн
към дѣ трѣи пѣи мѣрѣи рошѣи . прѣи .

Пшійждерѣ пентрѣ Исѣс а лѣи нѣкн . ши пентрѣ цюдекѣтѣрѣи,
апой аплѣраціи лѣи Израил : Гаѣл, Давид, Голѣмон ши алци
пре рѣид, каре кѣм ш'аѣ кѣмпѣтат вѣща ши аплѣрѣціѣ, чинѣ
аѣ цинѣт' порончилѣ лѣи дѣмѣсѣс, ши ѡенчѣкѣлѣ несминѣтѣ,
аѣла кѣ вѣнѣ ши кѣ чинѣсѣ ш'аѣ петрѣкѣтѣ вѣща . ѡр акинѣ-

тѡрѣн дѣ ндоли рѣх ши амар аѡ петрекѣт, ꙗ рѡеѣе ши ꙗ педѣцѣ лѡац дѣ лимен пѣгѣне . нпроч.

Ѳшиждерѣ ꙗпѣрацѣн персилор, Навоходоносор, ши алицѣн пре рѣнд, ши пентрѡ пророчи; ши апѡн пентрѡ ꙗпѣрацѣн елинеши, Ѳлѣѡандрѡ македон, ши алицн пре рѣнд; ши пентрѡ рѣзѡделѣ че с'аѡ фѣкѣт ла четѣтѣ Троада, ꙗ нѡаѡ ай, пентрѡ Елена.

Ши пентрѡ десѣлѣкарѣ Рѡмѡлѡн, ши пре ѡрмѣ ꙗпѣрацѣн рѣмленѣши, пре рѣндѣ.

Ѳшиждерѣ пентрѡ ꙗпѣрацѣн крецини, мѣреле Кѡстантин, кѣреле аѡ снѣит Цариградѡл, ши аѡ винит дин Рѡм дѣ аѡ ашѣсѣтъ скаѡнѡлѣ ꙗпѣрѣцѣн ꙗ Цѣриград . ши пре рѣнд тоци ꙗпѣрацѣн грѣцѣши, ши патриарши . ши пентрѡ сѣнтел(е) сѣѡѡрѣ шѡпте а тоѡтѣ лѡмѣ, кѣре ла че снѣе дѣ ꙗпѣрат с'аѡ фѣкѣт, ши ꙗпотриѡа а кѣрор еретичн, ши кѣре кѡм аѡ (ꙗ)пѣрѣцѣт, ѡри еѡн, ѡри рѣх ши амар крецинилор . пѣнѣ аѡ лѡат Тѡрѣн тоат(ѣ) цинѣрѣ грѣшилор(!) ши Цариградѡлѣ . ши ꙗпѣрацѣн тѡрѣши пре рѣнд, скрнш динтр'ѡ картѣ че сѣ кѡмѣ тѡркогрѣцѣе, че лѡте скрнсѣ ꙗ лѡмѣ арѣпѡскѣ ши тѡрѣцѡскѣ, ши кѡ слѡѡе грѣцѣши . Ѳшиждерѣ ши пентрѡ диспѣтѡцѣм прѣ фѣрнѣтѡлѡн папин лѡн Енаѡестрѡ кѡ Зѡмѡри жѣдовѡл вѣрѣжитѡрюл, ши кѡ алицѣн дѡнспрѣсѣѡе жѣдовн кѣртѡрѡри, соцѣн лѡн Зѡмѡри . ашиждерѣ кѡм нн сѣ каде сѣ не ꙗкинѣм сѣнтелор нѡѡнѣе, ши пентрѡ сѣнтеле пѡци ꙗѡѣцѣтѡри . ши алѣе ꙗтрѣѣѣри кѡ рѣспѣнсѡри . пентрѡ ачѣл, юѡѣте четитѡрюле, четинд, сѣ сокѡтеци ши кѡ минтѣ, кѣ четѣнѣм дѣ истѡрѣн мѡре фѡлѡс, ши кѡноциниѡѣ ши ꙗѡѣцѣтѡрѣ дѣ, ѡелор ѡрмѣтѡри ши юѡнтѡри дѣ ѡстенѡл(ѣ) . кѡ четѣтѡл сѣнтелор скрнптѡри кѡноѡѣем пре дѡнсѣѡѣ, ши-л рѡгѣм пентрѡ ертѡрѣ гришѡлѡлѡр нѡѡстре . кѡ читѣтѡл сѣнтелорѣ скрнптѡри кѡноѡѣем лѡкрѡриле чѣле дѣ мѡлци ай трѣкѡте, ка кѡм лѡм ѡедѣ ꙗнѡнтѣ нѡѡстрѣ; кѣ мѡлци ѡлѡмени ꙗѡѣцѡци аѡ трѡдѣт', ши аѡ ѡстенѣт', дѣ аѡ скрнс истѡрѣн, а краи ши а ꙗпѣраци, а дѡмни ши а маѡгистѡни(!) карѣн кѡм ш'аѡ кѡмпѣтѡтѣ вѣѡа ши чинстѣ, арѣтѣндѣ ѡелор дѣ пре ѡрмѣ, ши лѡсѣнд ꙗѡѣцѣтѡрѣ, ка фѣе чинне сѣ-ш пѡѡтѣ кѡмпѣта вѣѡа . адеѣ дѣ чѣле рѣле ши дѣ хѡлѣ сѣ сѣ фѣрѣскѣ, ши ѡелор еѡне ши дѣ лѡѡдѣ сѣ ѡрмѣсѣ, кѡ мѡлѣ нѡѡѡниѡѣ сѣ-ш агѡнисѡскѣ нѡѡрнтѡрю нѡме; кѡм ѡѣи четн ꙗтр'ѡѡѡстѣ кѡртѣ, чинне кѡм ш'аѡ кѡмпѣтѡт вѣѡа ши чинстѣ, че лѡѡдѣ ши нѡѡѡрнтѡр нѡме а рѣмас ѡелор еѡни ши темѣтѡри дѣ дѡнсѣѡѣ; ши че хѡлѣ ѡелор тѣрѡни, ши нѣлѣфѣриѡни ꙗ фѡп

ДЕ БИНЕ КОНТО́РЮ ЮБИ́ТЪЛЪН ЧЕТИ́ТО́РЮ.

Legenda prorocului Jeremia. (Fol. 65 b—66 b.*)

ИѢРЪ КЖНДЪ ФЪ Р Ѣ ЧАСѢРИ ДЕ НОАПТЕ, КЪМ ФЪ КЪВЖНТЪЛ
ЛЫИ ДМНСЪЪ, ВЕНИТЪЛ ІЕРЕМІА ШИ КЪ БАРУХ ЛА ЗІДЮЛЪ ЧЕТЪЦІИ,
ШИ АСІУРЪ ГЛАСѢРИ МЪЛТЕ ДЕ ЕВЧНМЕ ШИ ВЪСЪРЪ РЦЕРИ ПОГО-
РЖНДЪ-СЕ ДЕН ЧЕЮЮ, КЪ ФЪКЛІИ АПРОНСЪ АМЖН(Ъ), ШИ СТЪТЪРЪ

*) cf. 1682.

**) ditografiat de mai jos.

кінеле? шрѣ Іереміа шѣ спѣс, прекѣм ал рѣѣцасѣ дмнѣѣѣ. шрѣ Барѣх шѣ сіс дмнѣѣѣ, сѣ нѣ-л а ал рѣіе кѣ дѣн'сѣл, шн л'аѣ лѣсат прекѣм фѣ кѣѣжнтѣлѣ лѣй дмнѣѣѣ.

Шн шн Барѣх дн чѣтѣте, ш'аѣ алтрѣт алтр'о пѣііре, сѣ нѣ вѣсѣ пріір'к чѣт'іцін Іерснмѣлѣн; шн дѣчій нѣмай вѣсѣ прі Іереміа прорѣк, пѣнѣ кѣнд с'аѣ алтрѣсѣ дн рѣіе шр ла Іерснм.

Шрѣ Івемелех а мѣрсѣ ла вѣл Ігрііпнй, шн аѣ кѣлѣс смѣкїне, кѣм л'аѣ рѣѣцат Ереміа прорѣк шн пѣрчїсннд сѣ кїе, н с'аѣ фѣкѣт а адормїй, фїннд алтрѣ амїасѣ-шн, шн кѣлѣн-дѣсѣ сѣ аціпаскѣ сѣпт ѣмера ѣнїй пѣм, шн пѣсѣ кошннцѣ кѣ смокїннлѣ, сѣпт кап. шн фѣ адормїт аколѣ тѣкма шѣпте-сѣчн дѣ ай. шн-л аколѣрн аколѣ дмнѣѣѣ пѣнтрѣ рѣга Іеремїей прорѣк, пѣнтрѣ сѣ нѣ май вѣсѣ рѣсѣпа шн прада Іерснмѣлѣн.

Impărația Sultanilor: Mehmet, Ahmat, Mustafa, Osman și Murat.
(Fol. 309 a — 309 b.)

Алѣрѣціа лѣй Мѣхмѣтѣ, фѣчорѣл лѣй сѣлтан Мѣрѣт'. кап. ск. Стѣтѣ алѣрѣт' сѣлтан Мѣхмѣт', шн алѣрѣці. ѣ. ай кѣ бѣн кѣм-пѣт, шн кѣ пѣче ал сілѣлѣ лѣй, шн болѣѣвнндѣсѣ аѣ мѣрїт'.

Алѣрѣціа лѣй сѣлтан Ілхмѣт'. кап. ска.

Дѣкѣ аѣ мѣрїт' сѣлтан' Мѣхмѣт'. алѣрѣцін фїю-сѣѣ сѣл-танѣ Ілхмѣт'. дї. ай тот кѣ пѣче. ачїсѣтѣ алѣрѣт' аѣ знднтѣ ѣн мѣчѣтѣ фѣартѣ мѣре шн фѣѣмос, кѣ патрѣ мннарѣлѣ ал патрѣ кѣрнѣрн а мѣчѣтѣлѣн, алалте пѣсте сѣмѣ, ѣнде сѣ сѣе хѣѣѣ дѣ стрїгѣ; шн ал лонтрѣлѣ мѣчѣтѣлѣн алѣ ман сннтѣ доѣѣ мннарѣлѣ, шн лѣте лѣкрѣ мннѣнѣтѣ шн фѣѣмос, шн дѣ мѣре лѣсте мѣй кѣт' сѣѣ Ѣѣѣѣ. шї-й пѣсѣ нѣмѣлѣ: ахмѣтїа, прі нѣмѣлѣ сѣѣ, шн аѣ мѣрїт' шн ѣлѣ.

Алѣрѣціа лѣй сѣлтан Мѣстафа.

Дѣпѣ моарт'к лѣй сѣлтанѣ Ілхмѣт', стѣтѣ алѣрѣт' сѣлтан' Мѣстафа, фѣратѣлѣ лѣн сѣлтан Ілхмѣтѣ, шн ѣрѣ блѣндѣ шн мнлѣстнѣѣ. шн кѣм стѣтѣ алѣрѣтѣ, алдатѣ трнмнѣсѣ дѣ словѣсі тоѣте алкїсѣрнлѣ мн тѣмннцѣлѣ, шн алѣла ла вѣдѣре прнн' тѣтѣ Царїгѣрдѣлѣ. шр фїнндѣ ашѣ блѣнд л'аѣ мѣзн-лїт' дѣ алѣрѣціѣ, шн аѣ пѣс ал лѣкѣл лѣй прі фѣратѣсѣѣ сѣлтан Ѣсман, шн алѣрѣцін пѣтрѣ ай.

Бѣтъѣ ꙗꙗратѣ свѣта(н) Ѣсман . ачѣста ера юте ши
порнѣтъ ꙗꙗратѣ, цѣиндѣ ши лѣкрѣла тѣре, ши пре енинчарѣ цинѣ
ꙗꙗратѣ скѣртѣ ши тѣре, ши пинтрѣ ачѣла съ рѣдникѣрѣ ши л'ѣѣ
шморѣтъ . де ачѣста ꙗꙗрат съ поменѣще ꙗ истѣрѣла де дом-
нѣй цѣрѣй Молдовѣй, къ ѣѣ винит асѣпра цѣрѣй лѣшѣнѣй,
ши погорѣндѣ съ ши лѣшѣй пѣнѣ ла Хотин, аколо съ тѣѣ-
рѣрѣ пѣнѣ ꙗ сосѣ Тѣрѣн . ши дѣнд рѣзѣѣѣ лѣшинлор, нѣ-н пѣ-
тѣрѣ доѣнѣнѣй, къ ера ꙗкинѣ ꙗ шанѣѣри . ши пре ѣрѣмъ съ ꙗ-
пѣкарѣ ши съ ꙗтоарѣрѣ чинѣш ла цара са . ши с'ѣѣ прилѣжит
винѣрѣ ачѣлѣн ꙗꙗрат, прин цара ноастрѣ Молдова, кънд дом-
нѣй ꙗлѣѣандрѣ водѣ Нѣлѣш, ꙗ анѣн зрѣл, приѣѣм скрѣ лѣто-
писѣцѣла цѣрѣй Мѣлдовѣй . дѣпѣ че ѣѣ шморѣтъ енинчарѣй пре
сѣлтан Ѣсман, рѣдникѣрѣ ꙗꙗратѣ пѣ ꙗратѣ съѣ пре сѣлтан
Мѣстаѣла ал донѣ рѣнд ши ѣѣ ꙗꙗрѣѣѣнт . д . анн .

Сѣлтан Мѣрат.

ꙗꙗꙗꙗ анѣ дѣла ꙗꙗ съѣтъ ꙗꙗрат сѣлтан Мѣрат, ꙗꙗꙗ-
рѣлѣ лѣн сѣлтан ꙗꙗмат . ачѣста ера еѣн ши винѣз мѣре, ла
ѣꙗꙗꙗꙗ дѣрѣпѣтъ, юѣнтѣѣѣ де крѣѣѣѣннн . мрѣ рѣзѣѣѣлѣ, ши
винѣѣѣнѣлѣ лѣн, ч'ѣѣ ꙗꙗꙗꙗꙗ ши къѣ чѣтѣѣѣн ѣѣ доѣнѣнѣнт,
алѣс кѣнд ѣѣ мѣрѣс ла Бѣвѣлѣн чѣтѣтѣꙗ чѣ мѣре, ши ꙗ лѣмѣ
вѣстѣтѣѣ, ши кѣѣт сѣнѣѣ с'ѣѣ вѣрсат, ам лѣсат съ скрѣ алѣн
лѣтописѣѣѣнн; мр ноѣ ам ꙗꙗꙗꙗꙗ кѣнѣѣѣлѣ лѣтописѣѣѣлѣн но-
стрѣ, аѣче ла ꙗꙗꙗꙗꙗꙗꙗ ачѣстѣн ꙗꙗрат еѣн ши дѣстѣѣнннн,
сѣлтанѣ Мѣратѣ .

ꙗꙗꙗꙗ лѣн дѣмѣнѣѣѣ слѣѣѣ, чинѣстѣ ши ꙗкинѣѣѣѣнн ꙗ вѣѣѣнн
вѣѣѣнлорѣ . аминѣѣ .

L.

1651.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de răscumpărare.

(JaşI 7159.)

† адѣѣѣ нѣн кѣстѣнѣннн чѣѣѣлѣ спѣтар мѣрн . ши накѣл
кѣмѣс мѣрн . ши пѣтрашѣѣѣ чѣѣѣлѣ стѣлнннн мѣрн . скрѣѣм ши

тѣрѣ пентрѣ скиметѣтѣрѣ . сатѣла вѣлнчѣни, че синтѣ пре ала
жнжѣ, ꙗ цинѣтѣла дврѣхѣюлашн, кѣ лѣк де хѣлещѣшн де мѣурн
ꙗтрѣапа жнжѣ, шн кѣ тот вѣнтѣла . шн ꙗ токма(ла) нѣострѣ
с'аѣ тѣмплат дѣмнѣлашн кѣстантин чоголѣ спѣтарѣюла чѣла
маре . шн пѣтрашко чоголѣ стѣланнѣла чѣла маре . шн грн-
горѣ жнтннчѣрѣюла чѣла маре . шн статѣ ала дѣнѣ вѣстѣар-
ник . шн дамаскин . шн нѣкѣлан . шн нѣлѣ арапѣла, вѣрннчѣн де
глоатѣ . шн алцн вѣарн . шн вѣнннч . днн нантѣ 'днн кѣрта
мѣрѣен салѣ домнѣ нѣострѣ . шн пентрѣ кредннцѣла, ка сѣ нѣ
фѣе де мѣртѣрѣе ш'аѣ пѣс тѣлч пѣчнцнѣла шн аѣ нскѣлант кѣ
мѣнѣлан лѣр, шн кѣ нѣн де прѣвн(ѣ) . шн вѣ дѣмнтрашко вѣрн-
кар ам скрнс ка сѣ с(ѣ) цѣе.

Ѣ мѣс вѣто ,зрнѣ . фѣк . зѣ .

ЛII.

1651.

Ѣалтнрѣ . че сѣ знѣче кѣнтѣрѣ, а фѣрнчѣтѣлашн прѣрк'
шн ꙗпзрат' дѣдѣ . . . . ꙗ четѣла Белгрѣдѣлашн . вѣтѣто
зрнѣ . а шт рѣдѣства хѣсѣла ,ахѣна дѣкѣм : кѣ дѣне.

(4°. XVIII folъ nepag. + 300 paginate.)

Predoslovie. (Fol. VIIa—VIIIb.)

Предословіе ла Ѣалтірѣ шн кѣтрѣ четнторѣю.

Дѣспрѣ лѣѣда шн дѣ фѣлѣсѣла Ѣалтірѣн . мантѣ дѣчѣ ам
ꙗчѣпѣ, а нзкодн Ѣалтірѣла, дѣн лѣмѣж жѣдѣшѣсѣж, прѣ лѣмѣж
рѣмѣнѣсѣж, сѣ нѣ ва фѣн дѣ фѣлѣсѣ, ꙗкѣ ꙗ дѣшѣрт' нѣ ва
фѣн крѣшнннлѣрѣ, ш (ѣубнтѣ четнторѣю) сѣ арѣтѣм ꙗтѣю чѣстѣ,
а, лѣкрѣрн:

ꙗтѣю арѣтѣмѣ, кѣ Ѣалтірѣла жѣстѣ кѣртѣ сѣнтѣж, шн-н
лѣѣдѣтѣж, шн фѣлѣртѣн дѣ фѣлѣсѣ сѣфлѣтѣлашн шмѣлашн . адѣла-
шрѣж, дѣспрѣ сѣмѣма Ѣалтірѣн . а трѣм шѣрѣж, дѣспрѣ пѣрѣцнѣ
шн дѣспрѣ рѣндѣла Ѣалтірѣн . апѣтра шѣрѣж, сѣ шнм дѣ скрн-
сѣлѣрѣ Ѣалтірѣн, чннѣ аѣ скрнс Ѣалтірѣла, дѣдѣ нѣмай, снн-
гѣрѣ аѣ шн алцнн ? дѣспрѣ чѣстѣ кѣ вѣрѣла лѣн дѣмнзѣс прѣ
рѣндѣ кѣм' грѣнн, ка сѣ ꙗцѣлѣгѣж тоѣ четнторѣн крѣшнн,

Павѣль апстѣль ꙗко адоуа кѣрте ла тѹмооѣн глав . г .
сх . зѣ . чѣ зѣче грѣѣнѣа дѣспрѣ тоатѣ скриптѣра сѣнтѣ а лѣцѣи
ноуа : тоатѣ скриптѣра дѣ дѹмнѣсѣвѣй рѣсѣфлатѣ , шѣй дѣ
фолобѣ спре рѣвѣцѣтѣрѣ , спре чертѣре , спре дожанѣ , шѣ спре
рѣвѣцѣтѣрѣ карѣ-й ꙗ дѣрѣптѣте . ман вѣртѣбѣ кѣ пѣнтрѣ
рѣдѣара скриптѣриау , нѣдѣждѣ сѣ авѣм . кор . глав . н . сх .
д . ачѣста тоатѣ кѣ адевѣр сѣ пот зѣче дѣспрѣ ѡгалѣтире . кѣ
ѡгалѣтира нѣте рѣсѣфлатѣ дѣ дѣхѣа сѣнтѣ , пѣнтрѣ ачѣмѣ-й
карте свѣтѣ ; оуна днн кѣрциае сѣнтѣ а лѣцѣи кѣкѣи , шѣй дѣ
фолобѣ спре рѣтѣрира крѣдинѣцѣи крѣцинѣици . кѣм сѣ аратѣ
динтрѣачѣста , кѣ хс шѣ апсѣлѣи лѣи адоуѣ мѣртѣрѣи мѣлатѣ ,
дѣспрѣ мѣлатѣ лѣкрѣри , днн ѡгалѣтире рѣтрѣ лѣца ноуа . хс
крѣндѣ сѣ аратѣ кѣ мѣста нѣн нѣман фѣюл лѣи дѣа , адоуѣ кѣ-
винтѣле лѣи дѣа рѣаннтѣ , карѣле-с крѣиѣ ꙗ ѡгал : рѣ . сх . д :
зѣсѣ дѣмнѣа дѣмнѣаѣи мѣѣс н рѣоѣа . ꙗ кѣре кѣвинтѣлѣ(ѣ) кѣмѣ
прѣ хс . кѣ-й дѣмнѣа лѣи дѣаѣ ; маѣ . кѣ . сх . мѣ .

Digitized by Google

ѲДЕРѲІІТЪ ѲНАНІТЪ ЛЪИ ДМНЗЪЪ, ДЕН КРЕДІНІЦЪ. АДЪЧЕ ѲНА
ННІТЕ КЪВІНІТЕЛЕ ЛЪИ ДВАДЪ, ДЕНЪ ѲАЛ. ЛА. СХ. В. ДІНІТР'АЧЪАСТЪ
ДЕН ТОАТЕ, ПОАТЕ ВЕДЪА СЪВЪИ ЧІНЕ, КЪ ХС. ШІИ АПСІИ ЛЪИ АС
ЦИНІТЪ ѲАЛТІРА, СКРИПТЪРЪ СФІТЪ.

Psalm 18. (Fol. 30a—31a.)

ѲАЛОМЪ ДВАДЪ НІ.

КЪВІНІТЪА ЛЪИ ДВАДЪ ДАТЪ МАИ МЪРЕЛЪИ КЪНТЪТЪОРИЛОРЪ.

1. ЧЕРЮРИЛЕ СПЪН' СЛАВА ЛЪИ ДМНЕЗЪЪ, ШИ ФАІТЪА МЪИШЛОР
ЛЪИ ВЕСТКІЕ ТЪРІЕ. 2. СЪА СІЛІЕН ИЗЪВЪКІНІЕ КЪВІНІТЪ, ШИ НОАІТА
НОПЦІЕИ СПЪНЕ АЦЕЛІПЧЮНЕ. 3. НЪИ ГЛАСЪ НІЧІ КЪВІНІТЕ, ОУНДЕ СЪ НЪ
СЖ АЪЗЖ ГЛАСЪА ЛОРЪ. 4. СПРЕ ТОТЪ ПЪМЪНІТЪА ЕШИ ВЪСТА ЛОРЪ*),
ШИ ПЪНЖ А МАРЦІНІЛЕ ЛЪМІЕИ ГРАЮРИЛЕ ЛОРЪ, ПЪСЕ СЪАРЕЛЪИ КОРТЪ
АТРЪАЛЕ. 5. ШИ ЕА КЪ ОУНЪ МІРЕ ЕШИНДЪ ДІИ КЪМАРА СЪ, ЕВ
КЪРЪ-СЕ КА ОУНЪ ПЪТЪРІНІКЪ, АЛЕРГЪИД' АТРЪАКАА СЪ. 6. ДІИ МАР
ЦІНА ЧЕРЮРИЛОРЪ ЕШИРА ЛЪИ, ШИ АКЪНІЦЪРАА ЛЪИ ПЪНЖ А МАРЦІ
НІЛЕ ПЪМЪНІТЪАИ, **) ШИ НЪИ ЧІНЕ СЪ СЕ АСКЪНІЖ ДЕ КЪАДЪРА
ЛЪИ. 7. АЦІА ДМНЪАИ АТРЪКЪА, АТОАРЕ СЪФЛЕТЕЛЕ; МЪРТЪРІА
ДМНЪАИ КРЕДІНІЧЪАСЪ, АЦЕЛІПЦІЕ ПОРЕВЪЧІИ***). 8. ПОРЪНІЧІА
ДМНЪАИ ДЕРѲІТЕ, ВЕСЕЛІТЪАРЕ ІНІМІЕН; ПОРЪНІКА ДЪМНЪАИ КЪ
РАТЪА, ЛЪМІНІТЪАРЕ ОКИЛОРЪ. 9. ФРІКА ДМНЪАИ КЪРАТЪА, РЪМЪ
НЕ ПЪНЖ А КЪКЪ; ЦЮДЕКЪРИА ДМНЪАИ АДЪВЪРАТЕ, А ДЕРІІТАТЕ
ДЕН ПРЕНЖ. 10. МАИ ДОРИТЕ-СЪ ДЕ КЪТЪ АЪРАА, ШИ ДЕКЪТ' АЪРЪ
МЪАТЪ-АЪМЪРІТ'†); ШИ МАИ ДЪАЧІ ДЕКЪТЪ МІАРА ШИ ДЕКЪТЪ
СТРЕДА ФАГЪРААИ. 11. СЛЪГА ТЪА АКА СЪ ЛЪМІНІТЪА ДЕНТЪРЪ
АЛЕ; ШИ А ПЪЗІТЪРА АЧЕЛОРА АСТЕ ПЛАТЪА МЪАТЪА. 12. ГРЕШЪ
ЛЕА ЧІНЕ ЛЕ ВА АЦЕЛІКЪЕ? ДЕ АСКЪНІСЕЛЕ МЪЛЕ КЪРЪЦІКЪЕ-МЪ.
13. ШИ ФЕРЪКЪЕ СЛЪГА ТЪА (ДЕ ПЪКАТЪ), НЪПРАСНІЧЕ, СЪ НЪ-МІ
АРЕВІНЖ МІЕ; АТЪНІЧЕ ВЪЮ ФІИ АТРЕГЪ ШИ ВЪЮ ФІИ КЪРАТЪА ДЕ
ПЪКАТЪА МЪРЕ.

14. ШИ ФІЕ-ЦИ ПРЕ ВЪЕ КЪВІНІТЕЛЕ РОСТЪАИ МІЕА. ШИ КЪ
ЦЕТЪАИ ІНІМІИ МЪЛЕ АНАІНІТА ТА††) ДМНЕ, ТЪРІА МА ШИ РЪС
КЪМІПЪРЪТЪОРИОА МІЕА.

cf. 1577.

*) Glose marginale: порѲка лоръ.

**) черюрилоРъ.

***) ниндѲоръи.

†) пѲтрѲи скѲмпи.

††) пѲрѲре.

Ψάλλομε ᾠν.

[illegible]

*) Glosă: Σῶτα δε ἀπό τῆς ὑποθέσεως.

сѣнте крѣщи-те) де мѣлци Лакедемѡнѣни, воію кѣ тѣатж ниема кѣ елагословѣніа ши лдемнарѣ сѣнцией тѣле, а препѣне ачѣстж лдрептаре де лѣце дѣпре лиема еланиѣскж, пре лѣмеж пробас-тж рѣмѣнѣскж. нѣ добрж де л неврединчіа простѣмѣй мѣле, сѣс дѣ ве (!) лтр'о лѣцѣтѣрж лѣцѣтѣ, фѣрж нѣман кѣт м'ѣм' испитѣтѣ а лѣнце пре дин афѣрж пѣцинѣлѣ грамматѣка ши сѣнтаѣисѣл'. че кѣ тѣатж мѣнтѣ, лцелѣпчіа, арѣтѣрѣ, спѣ-нерѣ ши лдрептѣрѣ а кѣѣіосѣлѣи лтрѣ иеромонаш кѣр Ігнатіе Петрици, ши алѣи Пантелеймонѣ Ангариѣн, дѣскалн дѣсѣвѣр-шітѣ амѣндѡи дѣла Хіѡ, вѣстѣц' ши фѣбартѣ искѣсѣици лтрѣ тѣатж дѣмнезѣска скриптѣрж. дрепт' ачѣл (ѡ сѣнте вѣрхѣле!) пѣнтрѣ мѣлтѣл' хѣрѣ де кѣчеріе а недѣстѡнничіей мѣле, кѣреле амѣ кѣтрж сѣнциа та (мѣкарѣ де нѣ-м сѣнтѣ кѡпци стрѣгѣрѣи вѣцїй мѣле) прѣмѣѣце трѣда ши остѣнѣла ка вѣнѣ недѣстѡн-никѣ. прѣмѣѣце ачѣстѣ дѣрѣ мѣкѣ, кѣ мѣлта пробасѣ амѣ мѣнѣ неѣпринѣсѣ. прѣмѣѣце грѣдїна кѣ флѡрнле Рѣюлѣи л-подовѣтж, ши сѣдїте кѣ еѣна мирѣсѣж а дѣрѣлѣи дѣхѣлѣи сѣнтѣ. прѣмѣѣце ка чел пѣмнѣ де апж че дѣсе челѣ сѣрак ла челѣ лпѣратѣ. прѣмѣѣце, ши пре мѣне елсѣѣце. ка еѣ ти-кѣлѡсѣл пѣспе елсѣѣнїа ши ертѣрѣ сѣнцией тѣле, сѣ дѡѣндѣсѣка ертѣре мѣлтѣлѡр мѣле фѣмѣдїнїй де пѣкатѣ....

прѣ ѡсѣиства еѣ. не потрѣбнїй рѣбѣ

Данїїлѣ : М. Панонѣнѣ.

Predoslovie a doua.

(Fol. IIIa.) Стефанѣ, кѣ мѣла лѣ дѣмнѣѣс, мѣтрополит' алѣ Тѣргѡвнїцїй, еѣархѣл пѣѣюлѣи, ши а тѣатж оѣнгровѣлѣхїл. прѣ сѣнцилѡрѣ архїеписѣпнн, мѣтропѡлїци, ювѣторнлѡр де дѣмнѣѣс еписѣпнн, еѣѣменилѡр, ши тѣтѣрѡрѣ пѣрнннцїлѡр дѣхѡвннчн ши прѡтопѡпнн, хїротѡннїци де дѣмнѣѣс пѣспе мѣна архїерѣѣскж. ашнждѣрж ши атѣатѣ рѣндѣѣлѣлѣ чѣле де афѣрж, сѣнтѣтѣте ши спѣнїе рѣагж ши прѣѣце.

Тѣатж скриптѣра кѣрѣ еѣте лѣсѣфлѣцїтж де дѣмнѣѣс, (ѡ правослѡвннчнлѡр чїтїтор) фѣбартѣ еѣте де фѡлѡс, де лѣцѣтѣтѣрж, де лѣфѡнтѣре, де лдрептѣре, де пѣдѣпсїре пѣ дрептѣте; кѣм' грѣцї(е) дѣмнезѣсѣка апсѣ, кѣ сѣ пѣатж фї ѡмѣл лѣ дѣмнезѣс дѣсѣвѣршітѣ, ши еїне гѣтїтѣ спрѣ тѣтѣ лѣкрѡлѣ еѣнѣ. пѣнтрѣ кѣ мѣй вѣртѡс лдрептѣѣж нѣрѣвѣрнлѣ нѣѣстрѣ чѣле сѣфлѣтїци, ши де л лѣне лѣ рѣдїкж кѣтрж

тѡрѣ дѣмнзѣици ши сѣици пѣринци, а прѣвн(ѣ) кѣ оѡлѡг(ѣ).
 дѣмнзѣицилѡр' бѡсѡлѡвн . скѡсѣ ши токмѣтѣ кѣ порѣнка
 ши лѡѡцѣтѣра бѡгѡчѣстѣвѡлѡй а прѣрат кѣр Іѡѡннѣ комнѣ-
 нѡлѣ . кѣ мѣре ши мѡлѣтѣ сокѡтѣицѣ, дѣ православнѣкѡлѣ
 а трѣ дѣсѡали дѣѡкон, ши пѣзнѡбѡрѡлѣ дѣ тѣбатѣ прѣвнѡлѣ ши
 канѡнѡлѣ мѣрѣи бѣсѣричи, кѣр Ілѣѣѣ Рѡдѣиѣ . ши ашѣ кѣ мѡлѣтѣ
 ѡѡсѣрдѣе ши а дѣмнѡлѣ, ѡ ам скѡс дѣ а трѣнѣрѣкѣ ла лѡмнѣ .
 ши кѣ бѣна вѡе а лѡминѡлѣлѡй ши бѡгѡчѣстѣвѡлѡй мѣсѣ дѡмнѣ :
 Іѡ Мѡтѡѣи Бѡсѡдѡ Бѡс(а)рѡв, ши кѣ тѡт сѣѡлѣ мѣрѣи сѡл(ѣ) .
 кѣ бѡсѣвѣиѡ пѣринѣлѡй мѣсѣ Пѡісѣ пѡтрѣѡрѡлѣ Іѡрсѡлѡлѡй . ши
 кѣ а дѣмнѡлѣ а дѡн фѣрѡци юѡнтѡрѣи дѣ дѣмнѣсѣ, ши токѡ
 сѡлѣжнѡбѡрѣи ай ѡѡлѡстѣи сѡмѣрѣиѣи нѡлѡстрѣ, тѣпѣрѣтѣсѣсѣ ка
 сѣ фѣ дѣ фѡлѡсѡлѣ тѣтѣрѡр' дѣ ѡѡсѣ . ка ѡ грѣдѣицѣ пѣицѣ
 дѣ фѡлѡри мѡрсѡнтѡлѣе алѣ рѡѡлѡй, сѡсѣ ка ѡи вѣстѣѡрѡ дѣ ѡѡсѣ
 бѣсѣричѣи . . . . .

Pentru judecătoria.

Пѣнтрѣ жѡдѣкѣтѡрѡ . кѡмѣ и сѣ кѡдѣ сѣ фѣе мѡсѣрдѣ .
 ши сѣ нѣ крѣзѣ кѣвѣнтѣлѣ нѣмѣнѡй фѣрѣ дѣ а трѣѡлѣе.

Глава първа. (pag. 1.)

*) Кѡдѣсѣ жѡдѣкѣтѡрѡлѡй, а дѣкѣ а(р)хѣрѣсѡлѡй, сѣ фѣе асѣ-
 мѣнѣ жѡдѣкѣтѡрѡлѡй чѡлѡй дѣрѣптѣ, ши мѣрѣлѡй архѣрѣсѣ, дѣмнѡ-
 лѡй нѡстрѣ Іисѣ хсѣ сѣ фѣе тѣтѣрѡрѣ мѡсѣрдѣ, нѣлѡдѣкѣтѡрѡ
 амѣнтѣ дѣ рѣсѣ, нѣмѣнѡбѣсѣ, нѣфѣѡцѡрницѣ, нѣлѡтѡбѡрѡ дѣ мѣтѣ,
 дѣрѣптѣ; сѣ нѣ крѣзѣ лѣсѣе ши фѣрѣ дѣ а трѣѡлѣе прѣпѣнѣриѡлѣ
 ши пѣрѣлѣ, ши бѣнѡлѣлѣлѣ . кѣ дѣ вѡ асѣѡлѣтѡ ши вѡ крѣдѣ,
 а дѣкѣ чѣлѣ чѣ стѡсѣ а прѡтрѣѡвѣ чѣлѡрѣ бѣнѣ, нѣ лѣстѣ дѣрѣптѣ .
 пѣнтрѣ кѣ мѡлѡци, дѣ мѡлѣтѣ ѡри, сѣ пѣдѣпѣсѣсѣкѣ фѣрѣ дѣрѣптѣтѣ,
 кѣчѣ нѣ кѡлѣтѣ жѡдѣкѣтѡрѡлѣ вѣнѡ.

Грѣѡлѣе ши дѣмнзѣсѣсѣлѣ Зѡлѡтѡѡѡстѣ : нѣ сѣ кѡдѣ сѣ крѣзи
 прѣ нѣмѣнѣ, фѣрѣ дѣ нѣскѡдѣрѣ.

**) Жѡдѣкѣтѡрѡлѡй и сѣ кѡдѣ, сѣ-ш' а дѣкѣ амѣнтѣ дѣ
 чѣстѣе трѣи лѡкрѡрѣ:

А трѣи, кѣ е прѣ лѣѡцѣ а рѣпѣтѡрѡ . а дѡѡ, кѣ прѣ ѡѡмѣни
 ѡѡлѣдѡлѣѡцѣе . а трѣѡ, кѣ а вѣчѣе нѣ е а рѣпѣтѡрѡ; чѣ ши елѣ ка
 ѡѡнѣ ѡмѣ вѡ сѣ мѡлѡрѣ.

*) Notă marginală: Мѡтѡѣи токѡнтѡрѡлѣ дѣ лѣѡцѣ ши Іѡрѡмѡнѡх, кѡриѡ асѣ-
 ѡѡст ѡѡлѣтѣ а цѣлѡптѣ, прѣ пѡркѡлѣ Бѡлѡстѡри.

**) Прѣ а цѣлѡптѣ Іѡѡѡѡнѣ.

цинашъ тайни, ши съ ф́акъ штпвстъ. шрж дъ се вѣрь вѣрсѣ дѣпж вѣхѣдѣлъ чѣл' мѣре, штрѣ скрисѣаре ачѣста нѣ май афлѣм, съ се май ф́акъ алтж проскомидіе. шрж дъ се ва тѣмпладъ съ мѣнѣнче дмнзѣскѣл' агнеца шѣарече сѣс алтж жигѣнїе, ши прѣотѣл' нѣ-л ва ведѣ, атѣнче тревѣе съ ф́акж алтж проскомидіе, де ва хї май наїнте де вѣхѣдѣл чѣл мѣре; шрж прѣотѣлъ, съ се исповѣдѣскж де пѣкѣтѣл' лѣн ла архїерѣвѣлъ сѣс, ши архїерѣвѣлъ сѣ-л канонѣскж, шрж нѣ съ-н ѣ дѣрѣлъ. ши канѣнѣлъ лѣн ѣсте: съ-л' опрѣци кѣтѣ-вѣ врѣме, де съ ва ф́и тѣмплатъ съ се ф́акж ачѣла лѣкрѣ дѣ лѣнѣ лѣн. шрж де ва хї неѣѣ де прѣотѣ, ши се ва тѣмпладъ шр пѣстѣлъ чѣл' мѣре ла крѣчѣнѣ, сѣс ла вѣѣтѣж, сѣс алте зїле мѣри, кѣ съ нѣ се опрѣскж лѣкрѣл' лѣн дмнзѣс, атѣнче съ нѣнѣж прѣотѣлъ канѣнѣ де опрѣлж, че нѣмай пѣстѣ, мѣстенїе, мѣтѣе, ши рѣгъ. Шрж сѣнтїе кѣреле се вѣръ вѣрсѣ, кѣде-се прѣотѣлѣн, съ ле адѣне штрѣнѣ вѣсѣ кѣрѣт' ши съ ле вѣѣе оунде се спѣлж, дѣка се ва прѣшѣн дмнзѣшншр тайни; сѣс штрѣлтѣ лѣкѣ сѣнтѣ съ ле акѣпере; съ нѣ се кѣлче, сѣс съ се тѣмпле штрѣлтѣ кїпѣ. ши де се ва тѣмпладъ, а прїнде ачѣ спѣркѣчѣне, кѣреле аѣ мѣнкѣтѣ дмнзѣскѣл' агнеца, атѣнче съ-лѣ шрѣѣне шр пѣмѣнтѣ.

Шрж де ва кѣдѣ звѣзда дѣпре днскос, съ ф́їе опрїтѣ де лѣтѣргїе, дѣ нѣ се прнч(ѣ)шѣн зїле м.

Pentru uciderea furului.

Пентрѣ чѣм че оунїгъ пре ф́ѣрѣ, кѣндѣ-лѣ вѣрь прїнде ф́ѣрѣндѣ де ф́ѣцж. Главѣ : смз. (pag. 243.)

зач. а. Чѣла че ва оунїде ф́ѣрѣлѣ, кѣндѣ-лѣ ва гѣсї ф́ѣрѣндѣ-н ѣвѣтѣле, ачѣла нѣ се ва чертѣ, шѣ де съ ва афлѣ к'ѣс шѣрїтѣ асѣпра стѣпѣнѣлѣн кѣ ѣвѣтѣле, ш'ѣс ф́ѣстѣ дѣ-лѣ оунїдерѣ. ачѣста се сокѣтѣще, кѣндѣ нѣ ва пѣтѣ штрѣлтѣ кїпѣ съ-шѣ скѣѣцж ѣвѣтѣле дѣла ачѣлѣ ф́ѣрѣ, ф́ѣрж нѣмай кѣ мѣартѣ.

в. Пѣѣте нешїне съ-шѣ стрѣнж прїѣтенїн, вѣнїнїн, ши алцн стрїнїн кѣ арме, съ-шѣ кѣѣте ши съ-шѣ ѣпере ѣвѣтѣле, ф́ѣрж нїче о чертѣре.

г. Чїне ва аѣѣ ла дїнсѣлѣ вре оунѣ лѣкрѣ стрїнїнѣ, ши вѣрѣ вѣнї съ-л ф́ѣре, атѣнче пѣѣте съ оунїгж пре ф́ѣрїн ф́ѣрѣ нїче о смнїтѣлж, че съ зїче, ф́ѣрѣ нїче о чертѣре. мѣкарѣ кѣ ѣсте ачѣлѣ лѣкрѣ ши стрїнїнѣ.

Д. ТѢТЪ ѢМЪЛЪ ПОАТЕ СЪ-ШЪ Ѣ БЪКАТЕЛЕ ДЕЛА ЧЕЛА, ЧЕ-НЪ ЛЕ
ЦІНЕ ШІ-НЪ ЛЕ ПЪЗУКІСЕ, МЪКАРЪ ДЪ ШЪРЪ ФЪНЪ ПЪСЪ ШИ КЕЗЪШЪ,
КЪМЪ СЪ-НЪ ДЪ БЪКАТЕЛЕ ТѢТЕ ДЪ ФЪЦЪ ЛА ВРЪМЪ, КЪНДЪ СЪ-ВЪ
ТОКМІТЪ; ШРЪ ЧЕЛА КЪ БЪКАТЕЛЕ ТѢТЪ МЪТЕ ВОЛННЪ ОРИ ОУНДЪ
'Ш ЕА ГЪСЪ БЪКАТЕЛЕ, ТѢТЪ СЪ ШИ ЛЕ Ѣ, ФЪЕ ЧЕ ВРЪМЕ ЕА ФЪН.

Е. ПОАТЕ ФЪЧІНЕ СЪ ОУЧІГЪ ФЪРЪ ЧЕРТАРЕ ПРЕ ЧЕЛА, ЧЕ СЪ
ГЪТЪКІСЕ СЪ-ЛЪ ФЪРЕ. ЧЕ СЪ ЗІЧЕ, ВЪЗЪНДЪ-ЛЪ КЪ ПЪНЕ СКАРЪ СЪ
СЕ СЪЕ, СЪВЪ СЪПЪ ПРЕ СЪПЪТЪ КЪСЪ, СЪВЪ СПЪРЪ ПЪРЪТЕЛЕ.

Pentru vrăji.*)

ПЕНТРЪ ВРЪЖИ ШИ ФЪМЕКЪТОРЪЕ, ШИ ПЕНТРЪ ЧЕА ЧЕ МЕРЪ
ПЕ ЛА ВРЪЖИТЪРН, ШИ ПЕНТРЪ ЧЕА ЧЕ ПОАРТЪ БЪРЕ. ГЛАВА ТЪН.
(pag. 315.)

**) КАНѢНЪЛЪ ЖЕ АЛ МЪРЕЛЪНЪ БАСІЛІЕ ПОРЪНЧЪКІСЕ, КЪ ВРЪЖИ-
ТЪРЮЛЪ ШИ ЧЕЛА ЧЕ ВАРЪ ЧЪРЪ, СЪВЪ ПЪВМЕЪ, КОСНТЪРЮ, СЪВЪ
КАРЕЛЕ ЛЪГЪ ВЪРЕАТЪЛЪ ШИ МЪВРЪ СЪ НЪ СЕ АПРЕВЪЕ.

***) ШИ СЪ ЦІЦІ, КЪ ПРЕ АЧЕА КІАМЪ ВРЪЖИТЪРН, КЪРІНЪ
КІАМЪ ДРАЧІНЪ, ШИ ФЪКЪ ВРЪЖИЛЕ, ПРЕ ВОН(Е) ЧЪЛЪ ЧЕ ВЪРЪ АТРЪ
СТРЪКЪЧЪНЪ ВЪМЕННАРЪ. АЛЪ ШИ ЧЕА ЧЕ АДЪКЪ ВРЪЖИТЪРН
А КЪСЕЛЕ ЛЪРЪ, СЪ ЛЕ СЪѢЦЪ ВРЪЖ, СЪВЪ КЪРІНЪ ЧНТЕСКЪ СТЪЛЕЛЕ,
СЪВЪ КА СЪ АРЪКЪ ЧЕВЪ ЧЕ НЪ ЦІСЪ, СЪВЪ СЕ ДЪКЪ ЛА ВРЪЖИТЪРН,
СЪВЪ ЛА ВРЪЖ(Н)ТЪРЕ: АЧЕА Е АННЪ СЪ НЪ СЪ(Ъ) ПРЧ(Е)ЦЪМЪСКЪ.

†) ПЪШИДЪРЪ ШИ ЧЕА ЧЕ ПОАРТЪ БЪРЕ, СЪВЪ НЪРЪКЪЛЪ, ЧЕСТА
ЧЕ ЗІКЪ ѢММЕНІНЪ КЪ АРЕ НЪРЪКЪ ѢМЪЛЪ, СЪВЪ ВОРЪ КЪВЪТЪ ДЪ ВЪРЪ
СОКОТЪ ЗІѢА А КЪРЪ СЪВЪ НЪСКЪТЪ, ВЪНЪ МЪТЕ АРЪ РЪ, АЧЕА СЪ
СЕ КАНѢСЪКЪ АННЪ Е.

Săborul al cincilea. (pag. 589—590.)

ГФЪЛ ШИ А ТѢАТЪ ЛЪМЪ СЪВОРЪ АЛЪ. ЛЪ. ФЪКЪТЪСЪВЪ А
ЧЕТАТЪ БИЗАНТИНЪ, АДЪКЪ А ЦЪНГРАДЪЛЪНЪ, ДЪПЪ АЛ ПЪТРЪЛЪ
СЪВОРЪ, ДЪКА ТРЕКЪСЕ АННЪ РЕ, ШРЪ ДЕЛА ХЪСЪ АННЪ ФЪЗЪ, АТРЪАЛЪ
ОПЪСПРЕЗЪКЪЧЕЛЪ АНЪ ДЪ АПЪРЪЦІА А ЛЪНЪ ІЪСТННІАНЪ ЧЕЛЪ МЪРЕ,

*) cf. 1645. mai sus pag. 116.

**) МЪРЕЛЪ БАСІЛІЕ КАН. ЖЕ.

***) КАТЪ ДЪ ВЪЗЪННЪ ДЪ АЧАСТЪ СОКОТЪЛЪ(Ж).

†) БЪВЪРЪЛЪ ДЪ А(А) АНІРА. КАН. КЪ.

ши се адвѣнарѣ рѣе сѣнци ши пѣртѣтѣри де дмнзѣв пѣринци.
 ..... ѡрѣ Бигіалѣ пѣпа дела Рѣма ерд ши елѣ
 атѣнче ла Цриград . дѣчѣа кѣте порѣнчѣ ачѣст' сѣнтѣ съѣорѣ,
 елѣ тѣате ле рѣтѣри ши ле печетлѣи . адекѣ дрѣптѣле, крѣдин-
 чѣаселе ши мѣнтѣйтѣвареле порѣнчѣ ши прѣвеле, кѣреле се фѣ-
 кѣсе ла Халкндѣна ши ла чѣлѣ л-алте сѣнте съѣорѣ, тѣате ле
 дѣрмоніорѣ ши ле алѣсерѣ дѣ негінѣ ши де пѣлѣвѣ, ши ле
 лѣминѣрѣ лѣмѣ правослѣвѣи . ѡрѣ пре ачѣле ерѣсѣре, че рѣол-
 цѣа ши рѣсѣрд, пре тѣате ле дезрѣдѣчинѣорѣ ши ле прокле-
 цѣорѣ . ши ашд рѣтѣ скѣасерѣ ши проклецѣорѣ пре Ѣрингѣ,
 ши пре тѣатѣ скриптѣра ши рѣвѣцѣтѣра лѣи . ашнждѣрѣ ши
 пе Ѣвѣгрѣе ши пре Дидѣмѣ, ши пре оѣч(е)нічѣи лѣрѣ, ши пре
 чѣа че аскѣлтѣ ши се пѣкѣ догмѣтелѣврѣ лѣр, адекѣ скрип-
 тѣрѣи ши рѣвѣцѣтѣрѣи лѣр, кѣ нѣше оѣч(е)нічѣи че цинѣ рѣ-
 вѣцѣтѣрѣле а лѣи Ѣрингѣ . кѣрѣи нѣ хѣлѣа нѣче лѣсѣ вѣрѣлѣле
 елѣнічѣи, че вродѣа ши се неѣѣлѣ сѣ ле адогѣ, ши сѣ ле
 лѣпѣскѣ вѣсѣрѣчѣи . ши зинѣ, шкѣдѣннѣчѣи дѣ еи, кѣмѣ сѣфлѣ-
 тѣлѣ рѣлѣ сінгѣрѣ маннѣнѣте де типѣсѣрѣ трѣпѣлѣи, ши
 зинѣ, кѣ рѣтрѣ дѣчѣа рѣ трѣпѣ ши се нѣше; ши зинѣ ѡрѣ, кѣ
 дѣка мѣаре омѣлѣ ачѣла, ел' мѣрѣе ши се нѣше рѣтрѣлѣлѣ,
 ши ѡр ман зинѣ, дѣка мѣаре омѣлѣ ачѣла, се нѣше де кѣте
 орѣи ѣсте ѣѣлѣ . ши ман вѣрѣлѣ де зинѣ, кѣ несѣрѣшѣта мѣнѣкѣ
 арѣ сѣрѣшѣнѣе, ши дрѣчѣи ѡрѣ вѣрѣ сѣш' еѣе ла а лѣрѣ чінѣте .
 ши мѣи грѣнѣ, зинѣндѣ, кѣ хѣ неміка нѣ се десѣрте де
 нѣи, че тѣѣма асѣменѣ нѣѣѣ . ман баламѣцѣа зинѣндѣ, кѣ нѣ
 рѣѣѣлѣ, нѣче е фѣкѣт' де дмнзѣв . мѣи вѣрѣлѣ зинѣндѣ, кѣ
 Пѣдѣмѣ нѣ лѣѣ фѣкѣтѣ дмнзѣв кѣ трѣп; ши алте хѣлѣ мѣѣте
 рѣтѣнѣкрѣ скрѣсерѣ; ши пре мѣлѣи де ла сѣнта ши адеверѣта
 вѣсѣрѣнѣкѣ пѣрдѣрѣ; кѣри скриптѣри, оѣнѣи ле цинѣ рѣ тѣнѣ,
 ши нѣ вѣрѣ сѣ ле арѣте де фѣцѣ аѣвѣ . кѣч кѣ ла ал пѣтрѣлѣ
 съѣорѣ, нѣ се пѣтрѣ вѣдѣи тѣате (мѣкарѣ де ши лѣпѣдѣрѣ
 ачѣстѣ, оѣнѣи де рѣ сѣнции пѣринци, кѣч кѣ маннѣнѣте де
 ачѣл съѣорѣ, адек(ѣ) де ал' пѣтрѣлѣ, фѣсѣсе трѣи вѣрѣжмѣши
 прѣклеци ерѣтѣчѣи) ѡрѣ апѣи тот се вѣдѣрѣ . дѣчѣа кѣндѣ
 рѣчѣпѣрѣ а се рѣсѣфѣрд ачѣле рѣлѣ ерѣсѣри ши рѣвѣцѣтѣри ви-
 клѣне, рѣтрѣ мѣлѣи шѣмени; атѣнче се адѣнѣ ши ачѣстѣ сѣнтѣ
 съѣорѣ ал' чінѣнѣлѣ, ши проклецѣорѣ скриптѣрѣле лѣрѣ чѣле
 хѣлѣнтѣаре.

Cele șapte vârste ale omului.

*) Пентрѡ къ шѡпте вѡрсте аре ѡмѡлѡ, ши кѡреле сѡнтѡ. ши кѡмѡ съ кѡдѡмѡ . глѡвѡ . зѡ . (pag. 723.)

Кокѡнѡ ѡсте ѡмѡлѡ дѡка нѡше, пѡнѡ ла дѡ анн . Ко-
пѡлѡ се кѡдѡмѡ дела пѡтрѡ анн, пѡнѡ ла пѡтрѡспрезѡче . Кѡ-
тѡрѡгѡ ѡсте де дѡ еѡ анн, пѡнѡ дѡ доазѡчн ши дѡй . Коппнѡкѡ
адѡкѡ жѡне ѡсте де дѡ доазѡчн ши трѡй де анн, пѡнѡ дѡ мѡв .
Бѡрѡлѡ ѡсте де дѡ мѡв . де анн, пѡнѡ дѡ нѡ . ѡрѡ бѡтрѡнѡ
ѡсте дела нѡ пѡнѡ ла зѡ . ѡрѡ Мѡторѡ ѡсте дела ѡ де анн,
пѡнѡ ла ѡптѡзѡчн : дѡчѡа ман мѡлѡтѡ непѡтѡнѡцѡ ши дѡрѡрѡ
ши бѡдалѡ.

LIV.

1654.

(a. Ms. bibl. centr. No. 28. Copie din 1816. Folio nepaginat, fol. 1—86. — b. Ms. Gaster 1817. Folio, fol. 1—91 paginate. — cf. Archiva istor. I, 2. pag. 111 urm. și ed. București 1843.)

Дѡепѡтѡлѡ дѡвѡцѡтѡрѡлѡр бѡнѡлѡнн крѡдинѡс ѡв Нѡгѡе
вѡд цѡрѡн ѡнѡгровѡлѡхѡен, кѡреле дѡ дѡвѡцѡтѡ прѡ фѡю-сѡжѡ
ѡвѡдѡѡсѡе вѡдѡ.

Пѡртѡ дѡнтѡнн . кѡвѡжнтѡлѡ. (Fol. 1a.)

Юѡнтѡлѡ мѡѡв фѡю! Мѡй наннтѡ де тѡатѡ съ кѡде съ
чинѡтѡнн, ши съ лѡвѡнн неѡчетѡтѡ прѡ дѡнѡзѡѡ, чел мѡре ши
ѡнн ши мнѡстѡнн, ши зѡдѡтѡрѡлѡ нѡстрѡ чел ѡцѡлѡптѡ ши зѡѡѡ
ши нѡѡптѡкѡ, ши дѡ тѡтѡ чѡкѡлѡ, ши дѡ тѡтѡ лѡкѡлѡ; ши фѡѡртѡ
съ кѡвѡнн съ-л сѡлѡвѡнн, ши съ-л мѡрѡнн кѡ глѡсѡ пѡкѡрмѡтѡ,
ши кѡ кѡнтѡрѡнн непѡрѡсѡнтѡ, кѡ прѡ чел че нѡѡв фѡкѡѡтѡ, ши
нѡѡв сѡс дѡнн дѡтѡнѡрекѡ лѡ лѡмѡннѡ, ши дѡнн неѡнѡннѡцѡ ла
фѡннѡцѡ . ѡ кѡѡтѡ еѡсте де мѡлѡтѡ мѡлѡ та доѡмнѡ! ши гѡнѡдѡлѡ,
ши кѡѡѡтѡлѡ тѡѡ, че-л ан спрѡ ѡмѡннѡнн . ѡ мѡре тѡннѡ ши мннѡ-
нѡтѡ! чѡннѡ вѡ пѡтѡѡ спѡннѡ тѡѡтѡ пѡтѡрѡнѡе тѡлѡ дѡннѡ . ши лѡѡѡѡ
слѡвѡнн тѡлѡ . дѡнѡзѡѡ пѡнтрѡ мѡлѡ са чѡкѡ мѡлѡтѡ, лѡкѡнн дѡтрѡ
нѡнн ѡмѡннннн, ши съ дѡрѡтѡ нѡѡѡѡ . дѡнѡзѡѡ фѡ дѡ чѡрѡ, ши

*) Glossa: Дѡнѡнн дѡсѡлѡнн.

шм пре пѣмжнт', шн ѡтр'амжндоашъ дестѣжршнт . шн пре шм шн-л фѣкѣ фію ювнтѣ мн мошѣнѣ ѡмпѣръцїи сѣле . ш маре есте тѣнна ѡцелепчїонни тѣле дѣмне, каре фѣ спре нѣн шѣ-менни . венїцї дѣр съ мѣрнм пре дѣмнзѣл нѣстрѣ, шн съ стрнглѣм дѣмпреѣнѣ кѣ дав(н)д, знкжнд : стрнглѣн лѣн дѣмнзѣл тот пѣмжнтѣл, сѣлжїцн лѣн дѣмнзѣл ѡн веселїе, ѡнтрацн ѡнаїнтѣ лѣн кѣ вѣкѣрїне шн кѣ веселїе, шн кѣ кѣрѣцїе . съ цїїцї кѣ ачѣла нѣѣ фѣкѣт, ѡр нѣ нѣн, шн ачѣла есте дѣмнзѣл нѣстрѣ, шн нѣн нѣрѣдѣл лѣн сжнтѣм шн шнле пѣшѣнн лѣн; ѡнтрацї прнн порцнле лѣн кѣ исповѣдѣнїе, ѡн кѣрцнле лѣн кѣ кжнтѣрн; мѣртѣрнїцн-вѣ лѣн шн лѣвдѣцн нѣмеле лѣн; кѣ есте вѣн шн мнлостїе домнѣл шн сфжнтѣл дѣмнзѣл нѣстрѣ, кѣ есте мїла лѣн чѣ маре ѡ вѣчн кѣ нѣн, шн вѣнѣтѣтѣ лѣн чѣ мѣлтѣ . шн днн ннмнк нѣѣ фѣкѣт, кѣ сжнтѣм, ка съ лѣвдѣлм пре чел че нѣѣ фѣкѣт, домнѣл домннлор шн дѣмнзѣл дѣмнзѣлор.

Pilda cu inorogul.

(Ms. a. fol. 31 b — 32 a. — Ms. b. fol. 36 a — 36 b.)

Ѳчїрѣк съ асамѣнѣл ѣнѣн шм, че фѣцѣ де ѣн ннорѣг шн нѣ пѣтѣ нїчн кѣм съ рѣбѣ шн съ тѣрпѣскѣ стрнглѣрѣ шн зѣвѣтѣл глѣсѣлѣн лѣн, челѣн грѣазнѣк' шн ѡнфрнкошат, че фѣцїѣ тѣре, ка нѣ кѣмѣд съ-л ажѣнѣл шн съ-л мѣнѣнче . шн аша фѣцннд, кѣзѣ ѡтр'ѣ грѣѣпѣ маре; шн дѣка кѣзѣ ѡнтр'ѣнсѣ, ел афлѣ ѡколо ѣн копѣчїю, шн съ апѣкѣ де съ ѣркѣ ѡнтр'ѣнсѣл, шн стѣтѣ кѣ пнчѣрѣле пре нїцѣ рѣмѣрї, шн гжндѣ, кѣ ва фї ѡ пѣче, фѣрѣ нїчн ѡ грїжѣ . ѡр дѣка съ ѣркѣ ел шн кѣѣтѣ ла рѣдѣчїнна ачѣлѣн копѣчїю шн вѣзѣ . в . шѣбарнчн, ѣнѣл ерд алѣѣ шн алѣл нѣгрѣ, шн рѣдѣк тотдѣѣна ачѣл копѣчїю ѡ карѣ ера ел . шн атѣтѣ ѡл рѣсѣсѣ кѣт нѣман пѣцннѣл ѡн ера ка съ каз(ѣ) жѣс' . дѣчн кѣѣтѣ ѡн фѣндѣл ачѣн грѣпн, шн вѣзѣ ѣн шѣрпѣ марѣ шн грѣазнѣк', шн ѣндѣ сѣфла ншѣ днн гѣра лѣн пѣрѣ де фѣкѣ, шн вннѣ кѣ гѣра кѣскѣтѣж, шн кѣ дннцнн рѣнжнцї, нѣман съ-л ѡнгїїцѣ . шн дѣчнн ѡр кѣѣтѣ спре пѣртѣ ѡ котрѣ стѣ ел кѣ пнчѣрѣле, шн вѣзѣ . д . кѣпетѣ де аспїдѣ, ѣндѣ съ нѣврѣ днн мѣлѣл ачѣлѣ, че ера . шн ѡр кѣѣтѣ ѡн сѣс', шн вѣзѣ, ѣндѣ пнкѣ дннтр'ѣ рѣмѣрѣ ачѣлѣн копѣчїю, кѣтѣ ѡ пнкѣтѣрѣ де мїѣре . шн дѣка кѣзѣ ачѣ пѣцннѣ мїѣре, ѣнтѣ де а-шн ман адѣче амїнѣте де ачѣле рѣѣтѣцн мѣлѣте, че-л ѡнкѣнїорѣсѣ; кѣ дннѣфѣрѣ де ачѣ грѣѣпѣ, стѣ

це, ѿ ел рши акопере кѧпа кѧ тот трѣпѧ, ши ши-л аскѧ-
де де сѣнт джисѧ, ка дѡарѧ ш(и) л'ар пѣтѣ фери здравѧ.
кѧ ѡѣ, кѧ дека ва скѧпѧ здравѧ кѧпа ши сѧнѧтос, дѣн
мѧкар де ѿр здравѧнѧ ши фѧрѧме тот трѣпѧ, ѿр ши-л ва
внѧнкѧ трѣпѧ; ѿр дѣка н сѧ (ва) здравѧ кѧпа, дѣнн тот
трѣпѧ лѣн ва рѧмѧнѣ кѧ джисѧ здравѧт ши сѧфѧрѧмѧт.
ведѣѣн ачѧстѧ жигѧнѣ, кѣм рши дѧ тот трѣпѧ спре ѡчѧдерѧ
ши спре здравѧре, ѿр кѧпа ши-л пѧзѣѣ ши-л фѣрѣѣ; ашиж-
дѣрѧ ши вѡѣ фѣрѧнлор, сѧ вѧ пѧзѣѣн ши сѧ вѧ фѣрѣѣ сѧ-
флѣтелѣ. кѧ кѧпа ѡмѡлѣн чѣл адеѧрѧт ѡстѣ сѧфлѣтѧ. дѣн де
вор фѣ сѧфлѣтелѣ вѡастрѣ дриѣтѣ, ши трѣпѣрилѣ вор фѣ дриѣтѣ;
ѿр де вѣѣн пѣрѣде сѧфлѣтелѣ; дѣѣн ши трѣпѣрилѣ вѡастрѣ рѧ-
дѡнтѧ мѡнкѧ вор дѡѧнѧн ши нѣѣн ѡ дѧтѧ нѣ сѧ вор
внѧнѧкѧ.

Шн алтѣ пилдѣ кѣ порѣмѣл . пурѣмѣл ѡстѣ в пасѣре
ман вѣнѣ шн ман антѣрѣгѣ , декѣт тѣатѣ пасѣрнѣл ; шн кѣнд
мѣрѣ сѣ сѣ хрѣнѣскѣ , шн апѣкѣ грѣшнцѣл кѣ гѣра , нѣ в
ангитѣ , чн-л цинѣ ан гѣрѣ шн сѣ пѣзѣще , шн кѣдѣтѣ сѣ нѣ
кѣм-ва сѣ сѣ лѣсѣ ла дѣнсѣл ѡлѣл шн сѣ-л прннзѣ . дѣчнн
дѣка вѣдѣ кѣ нѣ ѡстѣ ѡлѣл дѣсѣпра лѣн , атѣнчѣ ел ангитѣ
грѣшнцѣл . ѡтѣ ачѣстѣ фѣннд (в пасѣре) вѣдѣцн кѣм сѣ
стрѣжѣще шн сѣ пѣзѣще , ка сѣ нѣ пѣлѣ кѣм-ва фѣрѣ времѣ ;
аша шн вѣй фѣрѣцнлор шн фѣцн мѣн ! анцѣлѣцн пнлда дѣ
ла ачѣст порѣмѣл , шн вѣ анѣцѣцн шн вѣ дѣшкѣдѣцн ѡкѣн ,
шн вѣдѣцн кѣ вѣнѣ ѡлѣл , адѣкѣ чѣсѣл морѣцн . шн кѣнд шѣ-
дѣцн ла мѣсѣ , дѣ вѣ вѣсѣлнцн кѣ мѣнѣкрн шн кѣ вѣѣтѣрѣн ,
нѣ фѣчѣцн ворѣ шн кѣвннтѣ дѣ лѣкрѣрн дѣшѣртѣ шн фѣрѣ дѣ
нспрѣкѣ , чн прнвѣгѣцн шн вѣ гѣтѣцн ; кѣ нѣ цнцн ан чѣ час
ва вѣнн мѣѣртѣ ; пѣнтѣрѣ ачѣл тот дѣѣна сѣ вѣ фѣе гѣндѣ-
рнѣл шн кѣцѣтелѣ ла дѣнзѣл , шн вѣ антѣрнцн кѣ кѣвннтнѣл
лѣн дѣнзѣл , шн вѣ стрѣжѣцн кѣм сѣ стрѣжѣще шн по-
рѣмѣл дѣ вѣнѣторѣл ѡлѣлѣн . кѣ кѣм ѡстѣ ѡлѣл порѣмѣнлор ,
аша нѣ ѡстѣ шн нѣѣѣ чѣсѣл морѣцн .

Пилдъ пентрѣ стратокамина кареле съ лцелѣе грѣшор.

Стратокамина адикъ грифоруа, есте в пасъре маре, ши
ман мичеръ дъкът тоатъ пасъриле, дечи дека waw, ши кжнд
ва съ скодцъ пѣй, ел нѣ заче пре waw ка алте пасърой, съ ле
клоучѣскъ ши съ ле акулъзѣскъ кѣ трѣпѣа; чи ле еагъ аи апъ
ши ле пѣзѣще кѣ wкѣи ши кѣ минтѣ, ши кастъ тот ла
еале, ши зѣва ши нѣаптѣ не ачетат, пѣнъ че съ клоуческѣ
wawле, ши-ши скодате пѣй; ер де-ш еа дезлипи wкѣи ши мин-

лѣн кѣ ал фѣццаринчилор . пентрѣ ачѣа фѣтѣл мѣсѣ ши вон
 фѣрацилор! кѣнд вѣци вѣрѣ сѣ ишицѣ, ка сѣ фѣачѣи жѣдекѣтѣ
 .рн дѣван, рнтѣю кѣ сѣ кѣдѣ, сѣ вѣ рѣгѣцѣ доминѣлѣн нострѣ
 ис . хс . сѣ вѣ лѣминѣзѣ ши сѣ вѣ рнтѣрѣскѣ, ка сѣ кѣнѣа-
 цѣицѣ адевѣрѣл ши дрептѣтѣ . ши ла рѣгѣчѣннѣе вѣастрѣ
 чѣлѣ дѣ тѣинѣ, рнтѣрѣчѣст кип сѣ вѣ рѣгѣцѣ : ѡ рнтѣрѣтѣ
 атѣт-цинѣтѣорѣ! чѣла чѣ ан фѣкѣт чѣрѣол ши пѣмѣжнтѣл, ши
 ан алѣс прѣ нѣи дин тѣатѣ зидѣнрѣлѣ тѣлѣ, сѣ фѣм ѣнѣи тѣн,
 ка сѣ рнтѣрѣцим дрептѣтѣ сѣрѣчинлѣр фѣрѣ дѣ фѣцѣринчѣѣ,
 дѣла тѣнѣ черѣм рнтѣрѣтѣ, доминѣл нострѣ, сѣ не рнтѣрѣци
 кѣ тѣрѣл тѣ, ши сѣ не рнтѣчѣннѣи нѣннѣлѣ, ши сѣ не дѣшкѣзн
 ѡкин чѣн сѣфѣлѣтѣи кѣ рѣцѣлѣчѣиѣ ши кѣ рѣчѣпѣрѣ, ка сѣ
 фѣачѣм жѣдекѣтѣ дрѣптѣ, пентрѣ ка нѣ кѣм-ѣа дѣ недрѣптѣ-
 цѣлѣ нѣастрѣ сѣ фѣм лѣпѣдѣци ши изгѣнѣи ла рѣфѣрѣкошѣтѣ
 а тѣ жѣдекѣтѣ . сокѣтѣицѣ ши вѣдѣицѣ чѣ лѣкрѣ марѣ ѣстѣ жѣ-
 декѣтѣ . пентрѣ ачѣа ши вѣи, кѣнд вѣцѣ шѣдѣ сѣ жѣдекѣицѣ
 ла дѣван, сѣ авѣцѣ дѣнѣпрѣвѣнѣ жѣдекѣтѣорѣи прѣ лѣнѣгѣ вон,
 вѣѣрѣи, ѡаменнѣ ѣннѣ, искѣсѣицѣ ши алѣшѣ; ка ши вѣѣрѣи тѣнѣрѣи
 дѣ лѣнѣгѣ вон, сѣ а тѣцѣ рѣвѣцѣцѣтѣѣрѣ ѣнѣ ши искѣсѣиѣ
 дин гѣрѣлѣ вѣастрѣ . дѣчѣи ши рн тѣинѣ сѣ зѣчѣицѣ кѣтрѣ
 чѣн чѣ шѣд дѣнѣпрѣвѣнѣ жѣдекѣтѣорѣ : вѣѣрѣи дѣмѣнѣѣастрѣ ши
 фѣрацилор! дѣ вон грѣшѣ чѣлѣ ла жѣдекѣтѣ, сѣ нѣ аскѣндѣицѣ
 адевѣрѣл, нѣчѣи сѣ тѣчѣицѣ, чѣи не спѣнѣицѣ рнѣдѣтѣ ка сѣ
 .рндрѣптѣм; кѣ ачѣстѣ жѣдекѣтѣ ѣстѣ а лѣи дѣнѣзѣѣ, чѣи трѣ-
 вѣѣиѣ ши сѣ кѣдѣ сѣ жѣдекѣм прѣ тѣицѣ сѣрѣчѣи прѣ дрѣптѣтѣ . ши
 сѣ нѣ ѣстѣ дѣла нѣи нѣминѣтѣ кѣ нѣннѣа ѡмѣндѣстѣ (? b: l. ѡѣн-
 дѣтѣ) ши кѣ недрѣптѣтѣ . ши кѣнд вѣи сѣ сѣ фѣкѣ жѣдекѣтѣ,
 сѣ тѣ дѣлѣтѣицѣи дѣ мѣжѣи ши дѣ лѣнѣ . кѣ ѡмѣл чѣл мѣжѣиѣ
 ши чѣл лѣнѣѣѣѣсѣ, нѣчѣи ѡ дрѣптѣтѣ нѣ вѣ фѣчѣ сѣрѣкѣлѣи . ши
 сѣ-цѣи стрѣнѣи мѣнѣтѣ, чѣ вѣрѣѣтѣѣскѣ рн кап; сѣ нѣ цѣи сѣ
 клѣтѣнѣ гѣндѣл, ка трѣстѣл кѣнд ѡ вѣтѣ вѣжитѣл; ши сѣ нѣ
 фѣцѣрѣннѣчѣицѣи кѣ вѣѣ вѣгѣтѣ чѣлѣи вѣгѣт, нѣчѣи ѡрѣ сѣ мѣлѣ-
 ѣицѣи кѣ жѣдекѣтѣ прѣ чѣл сѣрѣк; чѣи сѣ фѣчѣи жѣдекѣтѣ дрѣптѣ,
 ши вѣгѣцилор ши сѣрѣчинлор . кѣ дѣнѣзѣѣ вѣѣс алѣс ши вѣѣс
 пѣсѣ ѡаменнѣлор, ка ѣн изѣѣр дѣ апѣ пентрѣ тѣицѣ; чѣи сѣ нѣ
 фѣицѣи ѣнѣѣрѣ апѣ дѣлѣчѣ, алѣѣѣрѣ амѣрѣ . ши ла жѣдекѣтѣ сѣ
 нѣ вѣ рѣчѣицѣи, ка нѣ кѣмѣа, нерѣцѣлѣгѣнд жалѣа сѣрѣкѣлѣи,
 сѣ-л жѣдекѣицѣи кѣ недрѣптѣтѣ, сѣѣс дѣрѣтѣ дѣ-и кѣ фѣи фѣрѣкѣ ши
 сѣ вѣ ѣѣѣи ши нѣ вѣ пѣтѣ спѣнѣ дѣсѣлѣшнт, чѣи сѣ-л рнтѣрѣ-
 ѣицѣи дѣ мѣлѣтѣ ѡрѣи, пѣнѣи и сѣ вѣ пѣтѣлѣи фѣрѣка, ши кѣ кѣ-
 вѣнѣтѣ дѣлѣи сѣ-и зѣчѣицѣ : ѣмѣлѣ, нѣ-цѣи фѣѣ фѣрѣкѣ, нѣчѣи тѣ

чѣла, шй ерд гълчѣкъ шн чѣртъ артѣ джншн, дѣпъ кѣвѣнтѣл
евангелѣн чѣ зичѣ : кѣнд съ вѣ лпѣрцѣн касѣ аджисюшн, атѣнчѣ
съ вѣ пѣстѣнн . шн ашѣ финнд ѣй лпѣрекимѣн, рѣдникѣрѣ кѣзнѣ
асѣпра лѣн (? 1. лор) пѣнтѣрѣ пѣкателѣ лѣр, кѣм зисесѣ фѣричѣнтѣл Нѣ-
фон, шн пѣсерѣ домнѣ л скаѣнѣ цѣрнѣ прѣ Мнхнѣ фѣчѣрѣл Дрѣчн
армѣшѣл . шн кѣм лпѣкѣ домнѣ л дѣтѣ съ дѣзѣрѣкъ лѣпѣл
дѣ пѣлѣкѣ шн, шн-ш асѣпѣкѣ ѣрекиѣл кѣ аспѣдѣ шй кѣ вѣснлѣскѣл,
ѣр аркѣл шн-л лкордѣ шн гѣтн съѣцн дѣ съѣтѣл, шн сѣѣл
шн-ш фѣлѣрѣл, шн мѣнѣ шн-ш лтѣрѣкѣ спрѣ ранѣ, шй прннесѣ
прѣ тѣцн кѣрнн чѣн марн шн алѣшнн, шн н мѣнчѣ кѣ мѣлѣтѣ
мѣнчн шн кѣмплѣтѣ, шн лѣ лѣш тѣтѣ авѣцѣл; шн съ кѣлѣкѣ
кѣ жѣпѣнѣсѣлѣ шн кѣ фѣтелѣ лорѣ лнѣнтѣкѣ шкѣлор лѣр .
дѣчнн ѣнѣрѣ лѣкѣ тѣлѣтѣ насѣрнлѣ шн ѣзѣлѣ, прѣ алцнн ѣѣ лнѣкат,
шн прѣ алцнн ѣѣ спѣнѣзѣрат . ѣр ѣл съ лнѣбогѣцѣкѣ, шй крѣцѣкѣ
кѣ кѣдрѣл пѣнѣ лѣ черѣ, шн-ш ѣмплѣш тѣтѣ вѣм сѣ . ѣр прѣ ѣн
нѣм, карѣ ѣрѣ ман алѣс шн ман тѣмѣтѣбѣрѣ дѣ дѣмнѣзѣл, кѣрѣлѣ-ѣй
ѣрд нѣмѣлѣ дѣ мѣшнн Бѣновѣцн, адѣкѣ Бѣсѣрѣѣѣцн, ѣл кѣ
мѣлѣтѣ амѣцѣкѣлѣ шн шѣтѣлѣ шн кѣ грѣлѣ жѣрѣмѣжнтѣшн съ лѣ-
гѣ, кѣ ѣѣрѣн карн ѣрд дѣ ачѣл нѣм, кѣ нѣ-н вѣ шморѣкѣ, нѣчн
лѣ вѣ фѣчѣ ѣрѣ ш некѣѣ, шн фѣкѣ шн кѣрѣцн дѣ жѣрѣмѣжнтѣшн
дѣ афѣрнѣсѣнѣ . ѣр ѣл л тѣтѣ знѣлѣл съпѣл грѣлѣпѣ, шн кѣѣтѣл
кѣм вѣ фѣчѣ съ-л пѣлрѣзѣ, шй нѣмѣл лор кѣ съ нѣ съ ман по-
мѣнѣскѣ лѣ царѣ Панѣнѣнѣ; ѣр рѣгѣчѣнѣкѣ сѣжнтѣлѣн Нѣфон нѣ-л
словѣзѣкѣ, нѣчн-л лѣсѣ съ лѣ фѣкѣ нѣчн ѣн нѣкѣзѣл, шн тѣтѣ
мѣшѣшѣгѣрнлѣ лѣн чѣлѣ хнклѣнѣ, кѣ ннѣшѣ пѣмѣжнн съ стрнѣкѣ .
ѣр ѣл финнд лѣдѣмнѣт дѣ тѣтѣ рѣшѣтѣцнлѣ фнрнн сѣлѣ, кѣмѣ
пѣ Гѣнѣкѣн сѣѣтннѣкѣл съѣ чѣл ман мѣрѣ, шн лтѣрѣ нѣман кѣ
джнѣл л ѣ пнѣвннѣцѣ домнѣкѣкѣ, шн скоасѣ прѣ пнѣвннѣцѣл афѣрѣл .
ѣр кѣ вѣм лѣн дѣмнѣзѣл рѣмѣсѣ ѣн кѣпнл, карѣ ѣрд шн ѣл днн
ачѣл нѣм, шн спрѣ карѣ фѣчѣкѣ сѣат съ-л пѣлрѣзѣ; шн дѣкѣ
ѣлѣзѣ прѣ нѣдрѣптѣл домнѣ, кѣ лтѣрѣ л пнѣвннѣцѣ, ѣл съ ѣмплѣ
дѣ фѣрѣкѣ шй дѣ грѣлѣзѣ, шн нѣавѣждѣ ѣндѣ фѣѣцн, лтѣрѣ лтѣрѣ ѣ
ѣѣтѣ сѣкѣ дѣ съ асѣѣнѣсѣ . кѣ ашѣ токнн дѣмнѣзѣл . шй кѣм
лтѣрѣ л пнѣвннѣцѣ домнѣл кѣ Гѣнѣкѣн, лчѣпѣрѣ л съ сѣлѣтѣшн,
кѣм шн л чѣ кнп ѣрѣ фѣчѣ съ пѣлрѣзѣ прѣ ачѣл нѣм, кѣѣтѣлѣнд
кѣ нѣ ѣстѣ ннѣмннѣкѣ л пнѣвннѣцѣ съ-н лѣзѣ; дѣчнн дѣкѣ шѣѣр-
шй сѣатѣл, кѣмѣ прѣ пнѣвннѣчѣр, шн знѣсѣ, съ лѣ дѣкѣ внн съ ѣкѣ,
дѣ ѣндѣ вѣ фѣй ман ѣѣн; шн дѣкѣ ѣлѣрѣл ѣшн дѣмнѣл шн
Гѣнѣкѣн днн пнѣвннѣцѣл вѣксѣлѣ, гѣндннѣ кѣ нѣлѣ лѣзнт ннѣмннѣкѣ
сѣлѣтѣл лѣр чѣл фнклѣн . дѣчн дѣпѣ джншн ѣшн шн кѣпнлѣл
фѣѣрнш, шн нѣ спѣсѣ ннѣмѣнѣн ннѣмнѣкѣ, чѣ-ш кѣѣтѣ трѣкѣл шн

павмеѡ . ши фѣкъ скара висерични тот дѣ пѣатрѣ сковѣтъ
къ флѡрѣи, ши кѡ : вѣ : трѣпте, асемнѣнд : вѣ : семинциѣ але лѡи
Ісрала . ши пардосѣ тоатѣ висерика, тѣнда ши ѡлтѣрюл дин-
прѣвнѣ ши ачел чердѣчел, кѡ мармѡръ алеѣ, ши ѡ аподѡен
прѣ дин лѣвнтрѡ ши прѣ дин афѣръ фѡартѣ фѡмѡс' . ши тоатѣ
сковѣтѣриле пѣтрилор дин афѣръ ле вѣѡѡи кѡ лазѡр алеѣстрѡ,
ѡр флѡриле ле полѣи кѡ аѡр . ши аша вѡм пѣтѣ спѡне, кѡ аде-
вѣрат, кѡ нѡ ѡсте аша мѡре ши собѡриникѣ ка Гѣѡнѣл, кѡреле
фѣкъ Голомон, ниѣи ка сѣжнтѣ Гофѣл, каре ѡ фѣкъ мареле
апѣрат Іѡстѣниан, ѡр кѡ фѡмѡсѣцѣ ѡсте ман прѣ дѣсѡпра
ачелѡра.

LVI.

1657.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de întărire.

(Jagi 7165.)

† Бѡмы ниѡнашко рѡсѣл вел лѡг . и ѡнеѣан вѡѡл вел двѡрник
долнѣи земан . и валѣе гѣетман и пѣркѣлаѡ сѡѡачески . и даѡнжа
вел двѡрник вишнѣи земан . и наѣе шептелиц вел постѣлник .
и гангорѣе рѡсѣл вел спѣтар . и некѡлаю мѡгнада вел чашник .
и солѡмон бѣрлѣдѣиѡ вел вѣстниѡрник . и дарѣе кѣрабѣи вел
комис . и хрисѡскѣл вел меѣлѣниѡар . и мирѡѡ чоѡолѣ вел клѣѡар .
и кѡсте моѡѡк вел сѡѡѡар . и грѡмазѣ вел армаш . и антѡиѡхѣе
агѣ . и некѡлаю бѣхѡш третѣ лѡгѣ . и василѣе шѡлдан жѣтѣни-
ѡар . и дѣмитрашко рѡшкат . и стрѡескѣл . и рѡѡинѣ двѡрник
гѣлѡѡени . и ниѣи бѡлѣри и сѣи бѡѡарски . ѡт двѡрглѣи ѣѡ
мѡстѣ : скрѣем ши мѣртѡврисѣи кѡ частѣ скрисѡаре а нѡастрѣ .
кѡм аѡ ѡинт ѣнианнтѣ мѣрѣи салѣ дѡмнѡ нѡстрѣ . ши нанѣтѣ
нѡастрѣ дѣнѣлѡи пѣлиѣи вѣстниѡрникѣл ши ганѡрашко гѣрман
дѣ ниѡшѣѡи . ши сѣиѡи дѣ шиѡлѡѡѣ, ши кѡ алицѣ фѣаѡи
а лѡр . ши аѡ пѣрѣт дѣ фѣаѡѣ, пѣ фѣиѡрѣи мѣрѣѡѡилор . пѣнтрѣ
сѣт, пѣнтрѣ миѣалѡи ѡеи а ѡѡинѣтѣл чернѣѡѡилор, ѣи ѡѡѡѣл
тѣргѣлѡи . сѣикѣнд дѣмнѣи пѣлиѣи вѣстниѡрникѣл ши кѡ фѣаѡи
сѣи, ѡе скрѣем ман сѡс : кѡм ачѣл сѣт миѣалѡѡл ле ѡсте лѡр
дрѣптѣ моѡѡѣ, кѡмпѣрѣтѣра моѡѡѣлѡи лѡр, лѡи гѣвѣна моѡѡѡ-

чел, дела нла вавешѣл; шрѣ нлен вавешѣлѣн нѣ фост даре
дела бѣтрѣнѣл цѣфан водѣ; шн-л цин мѣрѣцѣн кѣ лмпресѣрѣ-
тѣрѣ. шрѣ мѣрѣцѣн тоатѣ аѣ дат самѣ лнаннтѣ мѣрѣн сал
домнѣ нострѣ, шн ннаннтѣ нострѣ, кѣм ен ачел сат мнхал-
чюл, ал цин кѣ ле нсте скимѣтѣрѣ кѣ цѣфан водѣ томѣла
кѣ сатѣл лор кѣ солка, кареле л'аѣ дат цѣфан водѣ мѣнѣстѣрѣн
сале солкѣн; шн лн-нѣ дат аѣр пентрѣ сат пентрѣ солка, сатѣл
мнхалчюл че скрѣм ман сѣс, фѣнна сат домнѣскѣ де школѣл
чернѣѣцилор. шн нмѣрѣн н'аѣ фост дат, че аѣ фост тот пре
сама домнѣскѣ пѣнѣ лнтр'ачѣ вѣрѣме. дѣчн мѣрѣцѣн аѣ
арѣтат шн ѣрик де ла цѣфан водѣ, шн нтѣрнтѣрѣ де пре ла
алци домнѣ, ч'аѣ фост ман пре ѣрмѣ, скрѣнна кѣм аѣ фѣкѣт
скимѣѣ кѣ мѣрѣцѣн прѣкѣм зичѣм ман сѣс. — дѣчн мѣрѣн
са домнѣ нострѣ, фѣкѣтѣ-лѣѣ лѣѣе пе дрептате, шн фѣрѣ де
граѣѣ. ш'аѣ фѣкѣт чинстнтѣ картѣ мѣрѣн сале ла дѣмнтѣрашко
дрѣгѣцѣскѣл пѣркѣлаѣѣл де сѣѣаѣѣ, шн ла кѣ де ваменн ѣѣнн.
сѣѣѣн домнѣцн шн бѣѣри де црѣ, мѣѣѣшн дѣнпрѣѣѣрѣл ачѣлѣѣ
сат мнхалчюл, сѣ каѣѣе ачѣн ваменн ѣѣнн кѣ сѣфѣгѣтеле лор,
кѣм ѣр цн кѣ дрептѣл, де рѣндѣл ачѣлѣн сат мнхалчюл, а кѣн
аѣ фост; шн кѣм аѣ апѣкат ен дин мошнн лор шн дин пѣрнн-
цѣн лор; цннѣт-аѣ ачѣл сат мошнн сѣѣ пѣрннцѣн лѣн пѣлнн
внстнѣрннѣл шн а фѣрацнлор сѣн, че скрнѣ ман сѣс? шн фост-аѣ
ачѣл сат дат дела цѣфан водѣ, нлен вавѣшѣлѣн? шн дела
нла вавѣшѣл фостѣ-л'аѣ кѣмпѣрат гавѣрнл моѣѣѣл мошѣл
лор? прѣкѣм лн че кнп ѣр цн. шн сѣ фѣкѣѣ дела дѣншнн, дела
тоѣн мѣртѣрѣе кѣ нскѣлнтѣрнлѣ шн кѣ пѣѣѣнлѣ лор, сѣ дѣ
цнѣре мѣрѣн сале домнѣ нострѣ. дѣчн дакѣ аѣ мѣрѣѣ чннстнтѣ
картѣ мѣрѣн сале домнѣ нострѣ аѣѣѣѣ, ен с'аѣ стрѣнѣсѣ, ачѣн
ваменн ѣѣнн тоѣн, шн аѣ соѣѣтнт шн аѣ фѣкѣт мѣртѣрѣе дела
дѣншнн, кѣ жѣрѣмѣнт марѣ, кѣм ен дин мошнн лор шн дин
пѣрннцѣн лор аѣ апѣкат ачѣл сат мнхалчюл, тот сат де шѣѣл
шн пре сама домнѣскѣ, пѣнѣ че л'аѣ дат цѣфан водѣ мѣрѣ-
цнлор, пентрѣ сатѣл лор пентрѣ солка. шрѣ ен нѣ цнѣѣ, ннѣ
аѣ аѣснт сѣ фѣе цннѣт мошнн сѣѣ пѣрннцѣн внстнѣрннѣлѣн
пѣлнн шн а фѣрацнлор сѣн, че скрнѣ ман сѣс. — дѣчн ачѣ
мѣртѣрѣе дела ачѣн ваменн ѣѣнн, мѣрнѣ-са домнѣ нострѣ аѣ
крѣѣѣт-ѣ, шн нон тоѣн. шн нѣ фѣкѣт мѣрнѣ-са домнѣ нострѣ
днѣс де пѣрѣ шн де лндрѣптѣре, ла мѣнѣлѣ мѣрѣцнлор. пѣн-
трѣ ачѣл шн нон, дѣпѣ кѣм цнм, кѣ дрепт а мѣртѣрнѣн нѣн
пѣкат, фѣкѣт-ам шн дела нон ачѣстѣ мѣртѣрѣе ла мѣнѣлѣ
мѣрѣцнлор, ка сѣ ле фѣе лор де крѣдннцѣ лндрѣптѣре, пѣн-

трѣ ачаста пѣръ съ нѣ-и ман пѣраскъ ꙗн вѣчи. — пентрѣ
кредница тоци ам искѣлнт : ши вѣ контѣш ѡрикарюл ам скрис.
съ с(ѣ) цѣе.

8 яс. лт. 3рѣ.
мсаца фѣв. ꙗ.

LVII.

са. 1660—1680.

(Ms. Cipariu. Organul luminărei No. XXV, p. 130. — cf. Principia p. 114. No. Sa. b.)

Громовник.

Де съ ва ꙗтмппа ꙗ числа веревчилор. ачесто семно.
фн-ва моарте ꙗ ши марї. ши пѣине ши мнарѣ молтѣ ва хи.
ши фѣчюрни минч морн-вор молци. ше ꙗтѣрѣта-съ-вор лим-
биле. ши моарте фї-ва де сабне. аколо сопто семно спонѣ. ше
оун кап маре рѣднка-съ-ва. ши апон маре фоамете фн-ва. споне
рѣѣ. ерѣ де съ ва котремора пѣмѣнтѣл ꙗ числа шнашр. мѣлтѣ
фоаметѣ съ аратѣ. ши моарте де сабне. ши че домно съ ва
скола ꙗтѣн, ачела ва перн ꙗтѣн, ꙗсъ ко виклинїе. споне рѣѣ.

cf. 1799. 1816.

LVIII.

са. 1660—1680.

(Ms. Cipariu: Organul luminărei No. XXV, p. 131—132. — cf. Princip. p. 114,
No. Rr. g.)

Geografia Ardealului.

Де цара ардѣлашн ши де цинѣтѣл ен, кѣте сънт. тот
пре самѣ. ꙗчепѣт.

ꙗрдѣлаш нѣ асте царѣ фоарте маре. ши нѣман о парте
че съ зїче олатѣри де цинѣт, карѣ асте деспре парта цѣрїен
оунѣриши, ачаста асте пре цинѣтѣре ꙗпѣрицнтѣ.

ꙗтѣн цинѣт. хїнид ванда. хїнидоара, четате карѣ с'аѣ
зиднт де шнкѣл водѣ, фѣчорѣл лѣн жнкмонт краю, кареле аѣ
фост нѣскѣт дин морсїма фатѣ де рѣмѣн. дѣчи ачест шнк.

че мѣ зис хѣниа дѣнѣш водѣ ел аѣ зидит хѣндевар . шн аѣ нѣскѣт динтр'жис матѣаш краю . шн атр'ачест цинѣт ѣсте деѣл четѣте шн ѡраш, карѣ ѣсте сѣс атр'ѣн дѣл . атр'ачаста аѣ фост шн ꙗ горгѣю демѣлат ѣ вонѣози.

Ѣла донѣ цинѣт . гюла фѣевар . шѣ-аѣ пѣс нѣмеле гюла пен-трѣ нѣмеле оуѣнѣн кѣпитан оуѣнгѣреск . кѣрѣн аѣ фост ꙗ капѣ-тани, кѣнд аѣ венит оуѣнгѣрѣн дела скитѣл . шн аѣ венит анѣн атрѣ ардѣл . ачаста гюла фѣевар, аѣла юлѣ . маннанте ерѣ мѣре лок шн богат шн ера лок де епископѣ . шн мѣлате бесѣ-рѣчн кѣ мѣлци прѣѣци шн ера богаци, шн мѣлате одеждѣн шн скѣле . аколо ѣсте ѡ бесѣрекѣ шн оуѣн тѣрѣн ꙗналт кѣреле л'аѣ зидѣт ѣнкѣл (Мв. ѣнѣл) еѡдѣ, че-н зик хѣнѣдѣ ѣнош, тот де пѣетрѣн чоплѣте кѣ мѣре кѣлтѣмѣлж, шн ꙗлѣѣнтрѣ ѡ аѣ фѣлѣмсеѣат кѣ нѣкоѣне де аѣр шн де арѣинт, шн мѣлате скѣмпѣ ѡдеждѣн де летѣрѣѣ, шн кѣм сѣ каде ѡшмѣнте де свѣнѣѣѣ, кѣ аѣр шн кѣ пѣетрѣ скѣмпѣ шн мѣргѣрѣтарѣю . ѡр кѣнд аѣ фост кѣрсѣл аѣлѣор, аѣфѣс, аѣѣстѣк тоѣте с'аѣ лѣсѣт, шн с'аѣ апѣкат алѣтеле.

Ѣтреѣ вармѣѣѣ . че се спѣне цинѣтѣл тѣрѣн, кѣреле-н нѣ-меле прѣ ѡрашѣл тѣрѣн . акѡло сѣнт ѡкне фѣрте алѣсе . апроѣне де динсе кѣрѣ ꙗ жос ѡ ꙗпѣ фѣарте фѣрѣмоѣсѣ, карѣ сѣ кѣмѣ арѣнѣѣш, шѣ-н зик апѣ полѣнтѣж . акѡло лѣнгѣ тѣрѣа сѣс ꙗ кѣѣстѣж аѣ фост оуѣн ѡраш фѣарте фѣрѣмоѣс ал рѣманѣлѣор, прѣ нѣме с'аѣ кѣмѣт : сѣлѣнѣм . шн акѣм сѣ коѣѣаште поѣрта ѣтѣж-ѣѣн . деѣѣпра порѣци сѣс аѣ фост ѡ спѣтѣ кѣрѣнтѣ, ꙗ кѣн скѣрс . шн ꙗ оуѣнгѣл деѣспре апѣс, аѣ фост фѣарте ѡ ѣтѣте фѣрѣмоѣсѣ . шн дѣн ѣтѣте аѣ фост ѣ пѣртѣсѣлѣ че сѣ зик пѣдѣрѣн де пѣѣтрѣж прѣ кѣле (л. поѣѣрѣн де пѣѣтрѣж etc.) аѣтѣѣ фост мѣргѣнд аѣѣрѣж дѣн ѣтѣте : оуѣнѣл мѣрѣе спре кѣѣж, шн дѣѣн мѣрѣе ꙗ жос пѣнѣ ла дѣѣж, ман ꙗ мѣле де лок ; аш'аѣ фост де лѣт кѣ аѣ пѣтѣт ꙗѣла ѣ кѣре алѣтѣрѣк . алѣл мѣрѣѣл (Мв. мѣѣл) деѣнѣде прѣсте арѣаш*) пѣнѣ ꙗтр'ѣ ѣтѣте пѣстѣѣ . де аѣѣлѣ ѡр мѣрѣе аѣѣрѣж прѣсте апѣ мѣрѣѣшѣлѣн . шн дѣѣн тот мѣрѣе ꙗ сѣс прѣ апѣ, пѣнѣ ла ѡшѣрѣѣлѣн мѣрѣѣш, ман ꙗ мѣле де лок . аѣѣстѣл тоѣте рѣмѣнѣн лѣѣс пѣртѣсѣнт кѣ мѣре кѣлтѣмѣлѣ . ꙗкѣ мѣлатѣ ѣтѣжѣн прѣ мѣлате лѣѣѣре сѣ гѣсѣск ꙗ ардѣл . лѣнгѣ ѣлѣград, шн лѣнгѣ сѣс-ѡнѣѣш.

Ѣл патрѣѣ цинѣт, ал коѣѣѣѣлѣн (sic!) прѣ аѣѣл шн кѣѣ-жѣл сѣ кѣмѣ ѣтѣте . че шн аѣѣлѣ сѣнт нѣѣѣ ѡкне де сѣре фѣарте алѣсе . шн атр'ачест цинѣт, нѣман кѣ ѣ мѣле де лок.

*) Glossa: ꙗпѣ полѣнтѣж.

мѣсте ш четате фoартѣ алѣсъ, че съ зиче клѣжѣл . ши ма-
ннѣ с'аѣ кѣмат нѣмѣѣше клѣоузенѣсѣрг . атр'ачѣсте четате с'аѣ
нѣскѣт мѣтѣмш краю, а четата чѣ ваке, атр'о кѣсъ мѣре
вѣке, карѣ мѣсте ла поарта дѣспре амѣазжжн, токма анална-
ннѣн (sic!) мѣсте.

Ал чинчилѣ циннѣт, че съ кѣмѣ добокан . ачаства мѣсте
четатѣ дажѣлѣн . ши мѣсте ши аколо ш шкнѣ дѣ саре фoартѣ
вѣститѣ, апропѣ дѣ сѣмѣш . ши дѣ акѣло а мѣлж дѣ лок мѣсте
оуѣ балѣанѣош, карѣ аѣ фoст фoартѣ таре а ардѣл . дѣла балѣа-
нѣош, оуѣнар, че съ кѣмѣ сѣкѣарѣш, дѣ кѣтрѣ рѣсѣрнт
мѣсте четате дѣ скаѣн . лѣнгѣ ачѣл а кѣ сънт шкнѣ фѣрѣмоѣсе.

Ал шѣсѣлѣ циннѣт съ кѣмѣ калотан . ачѣста ѣ дѣ мар-
цинѣ дѣ ардѣл ши дѣ алѣ пѣрѣн алѣ цѣрѣн, кѣм атрѣн ла
ал дѣ кап (спѣне) . кѣ спре мѣазѣ ноапѣ ши спре апѣс, сънт ачѣсте
циннѣтѣре а ардѣл дѣспре цара оуѣнгѣрѣскѣ; парѣ мѣр, дѣспре
рѣсѣрнт ши дѣспре амѣазѣ жн, дѣспре молдѣва ши дѣспре цара
рѣмѣнѣскѣ . ман мѣлат нѣрод лѣкѣск атр'ачѣстѣ царѣ.

Атрѣн мѣсте спре молдѣва ш четате че съ кѣмѣ вѣстриѣца .
ши ачаства ш аѣ дат ифѣл ласлѣ краю *), фѣчѣрѣл лѣн алѣѣрт
краю, лѣн хѣнѣд ѣнош гѣбернатѣл . шнкѣл вѣдѣ, карѣлѣ аѣ фoст
гѣбернат прѣ цара оуѣнгѣрѣскѣ . ши ѣл аѣ фoст татѣ лѣн ма-
тѣмш краю . ши мѣлатѣ нзѣнѣдѣ фѣчѣ кѣ шчилѣ апроѣтѣва
тѣрѣчалѣр . ши кѣ ачѣсте вѣтѣжѣн мѣлатѣ сатѣ ши чѣтѣжѣн аѣ
дѣрѣнт вѣтѣжѣнѣлѣр лѣн . дѣпѣ ачѣл аѣ кѣмпѣрат днн рѣда
сасѣлѣр днн ардѣл циннѣтѣл, кѣ ш сѣмѣ дѣ банн.

Атр'ачѣстѣ парѣ ши атр'ачѣст циннѣт, асте ш четате
фѣрѣмоѣсѣ токма лѣнгѣ мѣнтѣ, че съ кѣмѣ (?) . прѣ кѣрѣлѣ апн
вѣстриѣцѣ днн сѣс дѣ четате дѣ мѣлѣ дѣ лок, мѣсте балѣ роднѣ
чѣ вѣке, оуѣндѣ аѣ лѣкрат ман дѣ мѣлат кѣтѣ : м : дѣ мѣшѣрн;
карѣн аѣ фoст ла ачѣлѣ вѣн, лѣкѣрѣ кѣ марѣ хѣснѣж, акѣмѣ а кѣ лѣ-
крѣжѣж, че нѣ кѣ атѣта сѣмѣ дѣ шамѣнн ши нѣ ашѣ хѣснѣ.

**) Дѣпѣ ачѣста, сѣкѣн . аѣ фoст шамѣнн слѣбѣоуѣ ши нѣмн-
шн . ши апропѣ дѣ чѣл че аѣ (вѣннт Cip.) дѣлѣ скнѣтѣм . ши ачѣ-
цѣл аѣ фoст ман вѣтрѣнн ши слѣбѣоуѣ, н'аѣ дат ннмѣрѣн
ннмнѣк***) ннчн аѣ слѣжнт . мѣр дѣ с'аѣ тѣмплат дѣ аѣ вѣннт нн-
скарн вѣрѣжмашн асѣнѣра цѣрѣн, ѣн атѣнчн с'аѣ скѣлат дѣпѣ
порѣнѣка краѣлѣн, аналнѣтѣ вѣрѣжмашнѣлѣр сѣн . ши кѣнд с'аѣ
корѣнат краѣл, мѣр ѣн аѣ дат дѣ шм кѣтѣ оуѣ бѣѣ грѣс . ши
шамѣнн дѣ шастѣ аѣ фoст . ши пѣмѣнѣтѣл сѣкѣнѣлѣр мѣсте атрѣр-

*) Globe: тнѣрѣ Елѣднслѣк краю.

**) Дѣ сѣкѣн.

***) ннчн дажѣлѣ.

цнт . динтрѣншѣн ес ꙗ ардѣл кан еѣни, шн де трѣѣ де
wасте, шн кан де хѣмѣре, шн еон мѣлци шн граши.

*) Иѣр де сасн шн де зидирѣ лор . кѣм аѣ зѣднт четѣцнѣ ꙗ
цара ардѣлѣлѣн, кѣм сѣ каде сѣ се цѣе : сѣѣн, карѣ всте
мѣре четѣте ꙗтрѣ ачѣкстѣ царѣ . шн сасшѣнш . Класѣзм
еѣрг (sic!) че сѣ зѣче клѣжѣл . шн бѣстрица . мѣнш (sic!) мѣ
дѣш . сѣгѣшвар, сѣгѣшвар . кѣрона, брашов . сасѣрош, вѣрѣѣл .
ачѣксте четѣци шн враше (шн сѣте *sters* in Ms.) лѣѣ ꙗчѣнт
ꙗтѣн а ле зѣдн, шѣ алте мѣате . ѣр пѣнтрѣ мѣате шѣѣ шн
рѣзѣоѣ, нѣман враш шн сѣте сѣ цнн, кѣреле сѣнт ꙗпѣрѣцѣте
пре скаѣне ка сѣ сѣ цѣе де чнне аскѣтѣ.

Кап ѣ . де ардѣл . кѣт аѣ фѣст де мѣре шн кѣт (аѣ) фѣст
де фѣрѣчнт.

Прѣдѣлѣл нѣ сѣ вѣ(де *Cip.*) мѣре . кѣ нѣман де оѣнде-н зѣк
еѣн хѣнѣод, пѣнѣ ла еран ꙗ сѣс де брашов, дѣѣл сѣнт ѣ де
мѣле де лок де лѣнг . ѣр де ларг ка к . чѣ асте лок дѣлѣрос, пѣнтрѣ
ачѣл асте шн пѣмѣнт родннк . шн кѣ поаме дѣлчн . шн ꙗпрежѣр
асте ка ѣ корѣнѣ фѣрѣмоѣсѣ . шн принтрѣ ачѣксте дѣлѣре мѣате,
сѣнт сѣте дѣѣе шн фѣрѣмоѣсѣ . шн ѣамѣни лѣкрѣторн кѣ пѣлѣл
шн кѣ сапа . шн лѣ сѣ гѣтѣѣе грѣѣ шн сѣкаре шн мѣлѣѣ . кѣм
дѣр фѣ тот паче, аре пѣтѣ фѣ жѣмѣтѣте тот полнцн**). кѣчн
кѣ днн дѣлѣре шн днн вѣлѣѣлѣ сѣпѣ нѣсѣпѣл шн-л спѣлѣ, шн сѣ
лѣѣѣ аѣр фѣарте скѣмп шн еѣн . оѣнѣн лѣкрѣ ла аѣцннт вѣѣ . аѣр .
аѣцннт . араме . пѣлѣме . хѣр . шѣѣл шн пре лѣокѣрѣ сѣнт враше
де еѣн . пре(кѣм . . .).

LIX.

1661.

(Ms. bibl. Prag. comunicat de d. Gr. G. Tocilescu. 8° mic.)

Rafail din Dragomirna: Paraclis

(slavono-român).

Покѣсте ла свѣтел(ѣ) пѣцн.

Propovedania de paști a lui Zlatoust. (15 foi.)

Чѣла че-ѣ динтрѣ свѣцн пѣрѣнтел(ѣ) нѣстрѣ, мѣн мѣ-
рел(ѣ) вѣдѣѣ, чѣлоѣ фѣвстѣ патрѣѣрхѣл ꙗ четѣте лоѣн кѣстан-

*) Glosă: де сасн. **) Кѣ аѣр.

пентр'ачкѣи сиц(е) свниціи са : съ рїе ши съ съ апронїе съ ноу съ
 спѣ, пентрѡ кѣчї доу атрѣсїат; кѣ дмсѡу свниціи са ѡсте
 дрѣгѣстос ши мѣстїе спрѣ тѡц ѡаменїи, кѣрїи факѣ воѡ
 свниціи сал(е); ачестѡ ѡстѣ деспѣнтороу, фѡарте юѣѣще пре чѣл че
 слоужѣскоу свниціи сал(е) кѣ тоѡтѣ нїма, ши прїїмѣще пре чѣл
 де апой ка ши пре чѣл динтѣю . дѣч мѣлгѣ пре чѣла дин н-а(л)
 оуиспрѣсѣчел(е) час ка ши пре чѣл дин чѣсоу динтѣю, ши ачел де
 апой лл мїлоуѣще ши пре ачел динтѣю лл мѣнгѣ, ши ачелоуи
 динтѣю лл дѣ, ѡр пре чѣл дѣпой лл дѣроуѣще, ши лоукрѣл
 невоиницїи че съ невоище, доумнѣсѡу лл чинстѣще . ши не
 воинца че фач(е) ѡмоу, аноум(е) : рѣга ши мѣстїїе ши алте
 боунѣтѣи а соуфлѣтоулоуї чѣ фѣче, постѣл ши метѡнїиѣ кѣ
 фѣца пѣн ла пѣмѣнтѣ, дмсѡу лаоудѣ невоинца ачелѣ ѡм .
 дѣч пентр'ачкѣи свници фѣацїиѡр, съ атрѣм кѣ еѣкѣрїе атрѡ
 еѣкоурїе домнѣлѡї нѡстроу, богацїи ши мѣсерїи ши чїи дин
 тѣю ши чїи де апон, де лоуацїи плат(ѣ) дрѣптѣ . сїѡцѣ кѣ
 сїѡцѣ съ петрѣчици, ачѣл че вѣацїи нѣвонт, ши чїи лѣнїиши лѣкѣ
 съ съ невоицкѣ, ши соуѡ прѣзїникоулоуї съ ѡ чїиностици; оу
 нѣл алтоуѣ нѣ завїстѣирици, нїче съ ѡ чїиностици кѣ цѡкоуѣ,
 саоу кѣ чїишон, саоу кѣ алаоутѣ, саоу кѣ кѣнтѣ(е) лоуѣици,
 саоу кѣ сѣлтѣтѣр, коум нѣ юѣище дмнѣсѡу; чѣ петрѣчици
 доумнѣвоѡстрѣ кѣ лѣкроури(е) чѣлѣ дѣмѣици, карел(е) юѣ
 ище дмнѣсѡу . чѣл че с'аоу постїт ши чѣл че ноу с'аоу постїт,
 вѣсѣлїици-вѣ асѣлїи тѡц . пентрѡ еѣкѣрїе доумноулоуї нострѡ
 лоуїї іс . хс . пентрѡ лѣїерѣ свниціи сал(е) . масѡ ѡсте гѡта сѣ
 вѣ лѣлїици тѡц . аїчѣ грѣище коуѣици де свѣта нафѡуѣ(ѣ);
 сѣ невоиц тѡц съ фїиц кѣрѣацїи, ши сѣ вїици кѣ крѣдїицѣ
 воуїѣ, ши кѣ вѣсїїе соуфлѣтѣскѣ съ лоуац тѡц свѣта на
 фѡрѣ; кѣ кїїцѣлѣ ѡсте хрѣїици ши грѣс, нїме сѣ нѣ фїе флѣ
 мѣндоу . аїчѣ ноу грѣици(е) де вїїцѣл де вѣкѣ, чѣ грѣици(е)
 де дѣроуѣ лѣї дмсѡу, де свѣта коуѣициѣтѣрѣ ши де свѣта
 анафѣр(ѣ) . ши чїице ноу сѣ ва нѣвон кѣ пѡстоуѣ ши коу рѣга
 кѣтрѣ хс . ши нѣ сѣ ка гѣта де свѣта нафѣр(ѣ) сѣ л; ачѣла
 ѡм ѡсте флѣмѣндоу ши пре ачѣстѣ вїїицѣ ши пре чѣл л'алтѣ
 вїїицѣ, оунде-їи мѣн моуѣтѣ а петрѣче . ѡр чѣл че сѣ вор нѣ
 вон ши вор фїи лѣлѣдѣнтор лоуїї дмсѡу ши ѡу свѣта на
 фѣрѣ пѣрѣрѣ ши сѣ кѣмїициѣ лл постѣри, ачѣл вор фїи лѣоуѣ
 чїици ши сѣтоуї де дрѣгостѣ лоуїї дмсѡу, ши пре ачѣстѣ
 лоуѣи ши мѣн вѣкѣтѡс оунде ва фїи лл вѣч а лѣкоуї . тѡц
 вѣ лѣлїици асѣлїи де вѣнѣтѣтѣ дрѣгостїи лоуїї дмсѡу .
 нїме сѣ нѣ сѣ тѣлѣгѣскѣ де мѣсѣрѣтѣтѣ, кѣ с'аоу дрѣтѣт

а̀пѣръѣцѣмъ черюлѣи, а̀прѣвѣнарѣ тѣтѣрѣар; кѣ нѣоу а̀прѣоуѣнат
 а̀сѣш хс. кѣ а̀мѣрѣи, ка (сѣ) петрѣчемъ а̀пѣръѣцѣмъ черюлоуѣи. нѣме
 сѣ нѣ сѣ пѣлѣнѣа де пѣкатѣ. а̀сѣ ноу зѣч(ѣ) сѣнѣцѣмъ сѣ, сѣ нѣ
 пѣлѣнѣмъ де пѣкатѣл(ѣ) ноастрѣ, че зѣч(ѣ) сѣ пѣлѣнѣмъ де пѣка-
 тел(ѣ) лоуѣи а̀дамъ стрѣмѣшоу нострѣ; кѣ ертѣр(ѣ) лоу стрѣлѣ-
 чѣнт дѣнн гроапѣ. нѣме сѣ нѣ сѣ тѣлѣмъ де морте, кѣ а̀тѣка
 грѣшѣи а̀дамъ, доуѣмѣнѣсѣоу сѣ мѣнѣи пре сѣмѣнѣцѣмъ ѡмѣнѣсѣсѣа.
 дѣч чѣне мѣрѣа атѣнче, тѣѡц мѣрѣе а̀ ѡа, а̀ мѣнѣи. доуѣлѣ
 а̀чѣа ѡр сѣ мѣлѣтѣнѣи дѣмѣсѣоу шѣи сѣ погорѣ дѣнн черѣ пре пѣ-
 мѣнѣтѣ, шѣи сѣ а̀пѣлѣицѣа кѣ троуѣп кѣмъ фоу воа сѣнѣцѣи сѣл(ѣ),
 шѣи сѣ а̀тѣде пре кѣи шѣи пре рѣстѣнѣгѣнѣре, шѣи пре моа́рте, шѣи
 пре а̀грѣпѣаре де коуѣнѣа воа сѣнѣцѣи сѣл(ѣ); шѣи мѣрѣсѣа кѣ сѣнѣта
 кроуѣч(ѣ) а̀ ѡа, шѣи скоа́сѣа пре а̀дамъ дѣнн моуѣнѣи шѣи пре тѣѡт
 роа́дѣа ѡмѣнѣсѣсѣа чѣл сѣнѣцѣнт, проуѣи шѣи тѣѡц сѣнѣцѣи, кѣрѣи ерѣ
 мѣѡрѣи шѣи ерѣ мѣрѣи а̀ ѡа. ѡр де а̀тоуѣнче а̀коа́ч(ѣ), кѣрѣи
 сѣмѣтѣ крѣцѣиѣи боуѣи шѣи дрепѣи, ѣи мѣрѣгѣа ла хс. пѣнѣтрѣа́тѣлѣа
 зѣч(ѣ) сѣнѣцѣи с(а), сѣ нѣ не тѣлѣмъ де моа́рте. кѣ моа́рте чѣлѣа
 че ерамъ шѣиѣнѣде (?), а̀сѣа дѣмѣсѣоу а̀в стѣлѣсѣоу шѣи лоуѣи потѣлѣнт
 кѣ моа́рте сѣнѣцѣи сѣл(ѣ). кѣ сѣнѣцѣи с(а), дѣк(ѣ) а̀вѣи́сѣа, мѣрѣсѣа
 ла ѡа, дѣ-л фѣрѣнѣсѣа, шѣи-л здрѣбѣн, шѣи-л проа́дѣа; шѣи а̀тѣкѣа а̀трѣ
 сѣнѣцѣи с(а) а̀ ѡа, ѡадоуѣл сѣ а̀мѣрѣж, пѣнѣтрѣа кѣ сѣ нѣспѣтѣи сѣ
 гѣсте де трѣпоуѣл сѣнѣцѣи сѣл(ѣ); шѣи а̀дѣкѣа нѣсѣа́л проуѣкѣа сѣѣ-
 рѣи а̀нѣнѣте де стрѣгѣа, шѣи зѣс(ѣ) а̀дѣк(ѣ): а̀дѣ, а̀мѣрѣшѣи-тѣ
 кѣ тѣ тѣмѣпѣнѣишѣи кѣ фѣюл лоуѣи дѣмѣсѣоу, а̀мѣрѣшѣи-тѣ шѣи тѣ
 дѣшѣѣртѣшѣи, а̀мѣрѣшѣи-тѣ шѣи фѣсѣшѣи бѣтѣѡѣкѣрѣнт, нѣспѣтѣи-
 шѣи-тѣ сѣ ѣи трѣп шѣи тѣ вѣтѣлѣмѣиш де дѣмѣсѣоу, лѣаш пѣ-
 мѣнѣтѣ шѣи тѣ тѣмѣпѣнѣа черюл, нѣспѣтѣишѣи-тѣ сѣ ѣи че вѣзѣоуѣи, шѣи
 кѣлѣш а̀ че нѣ цѣиѣш. оуѣнѣцѣи моа́рте вѣиѣноуѣл? ѡнѣцѣи а̀дѣ
 вѣрѣѣрѣкѣ? а̀вѣисѣа хс шѣи тѣ фѣсѣшѣи вѣрѣѣнт. а̀вѣисѣа хс шѣи кѣ-
 зоуѣрѣа драчѣи. а̀вѣис(ѣ) хс шѣи с(ѣ) вѣкѣрѣа́рѣж а̀мѣрѣи. а̀вѣис(ѣ) хс
 шѣи нѣч оуѣи мѣѡртѣа нѣ рѣмѣас(ѣ) а̀ грѣп(ѣ). кѣнѣдѣа сѣа́лѣа
 хс дѣнн гроап(ѣ), ѡр атѣнче а̀вѣисѣа́р(ѣ) тѣѡц правѣдѣнѣиѣи, кѣрѣи
 лоуѣи фѣѡстѣа дѣла а̀дамъ пѣнѣа ла рѣстѣнѣгѣнѣрѣкѣ лоуѣи хс. а̀сѣа чѣи
 дрепѣи а̀вѣисѣа́рѣа шѣи вѣзоуѣр(ѣ) страдѣнѣа шѣи а̀вѣѣрѣкѣ доѣноуѣлѣи
 нострѣа лоуѣи ис. хс. шѣи лоуѣи а̀ дѣмѣсѣоу дрепѣиѣи а̀нѣм (?) пре
 сѣнѣцѣи, шѣи-н доуѣсѣа а̀пѣръѣцѣмъ черюлѣи. хс. вѣа́а сѣл(ѣ) дѣнн мѣѡрѣи
 шѣи фѣа а̀чѣпѣтѣѡр мѣѡрѣиѣлѣѡр спре а̀вѣѣре, шѣи дѣшѣкѣс(ѣ) кѣлѣе а̀пѣ-
 рѣцѣи черюлѣи сѣа́ марѣж тѣѡцѣи крѣцѣиѣи, кѣрѣи вѡр фѣа́ч(ѣ) а̀вѣѣцѣ-
 тѣѡрѣл(ѣ) сѣнѣцѣи сѣл(ѣ). ка (!) а сѣиѣцѣи сѣл(ѣ), ѡсте тоа́тѣа чѣиѣстѣа
 шѣи мѣрѣи́рѣкѣ шѣи вѣрѣѣнѣрѣкѣ шѣи цѣиѣ́ѣре, а̀трѣа вѣ́чѣи нѣсѣфѣрѣшѣиѣи шѣи
 нѣтрѣѣкѣѣи. а̀мѣн.

LX.

1669.

(Ms. Gaster 4⁰ nepaginat.)

Stoica: Molitvelnic

(slavono-român).

Rândueala pogrebaniei. (13 foî; fol. 1a—5b.)

..... фѣкѹт' вѣне ꙗтрѹ ꙗвѣаѹа' вѣщѹн; ѡрж фѣкж-
тѡрѣн дѣ рѣѹ ꙗтрѹ ꙗвѣаѹа ѹѡдѣщѹѡѹ . шѣ нѹ почѣ вѣ сѣ
факѹ дѣ минѣш' нѣмѣнка, кѣ ѡарѣ-коѹм аѹа ѡѡзѣнт' жѡдѣкѹ
шѣ жѡдѣщѹа (м)ѹаѹ дѣрѣпѣѣ аѣте, кѣ нѹ чѣрѣкѹ коѡ мѹа, чѣ
ѡѡ пѣѡнѣтѣѡѡѹ чѣѡѹа, чѣ мѹаѹ тѣрѣмѣнс прѣ минѣ.

[illegible]

чѣсть вѣкъ, ши ꙗ чела че ва съ фѣе, кѣнда вѣ венн цюдѣцюл
чѣль дѣрѣтъ, съ жѣдѣче вѣни ши морицъ . кѣ ачѣла-н съ каде
тоатъ слава, чѣнстѣ ши ꙗкинѣчюне, акоум ши ꙗбрюрѣ ши
ꙗ вѣчѣе де вѣчѣ . аминь.

(аѡпъ ача попъ) съ кѣнте ачѣсте стрѣхъ.)

Пѣницъ лѣ сърютарѣ чѣ май дѣ апой, фѣацнлор! съ сѣ-
рютъм прѣ ачѣсть морѣ, лѣдѣнда прѣ дѣмнѣзѣс . кѣ ѡтѣ
аѡ ѡшнѣ дѣнтѣрѣ нѣцѣре сѣ, ши кѣтрѣ грѣапа с'ѣѡ апропнѣтъ,
дѣчѣ де акѡм нѣ съ ва ман грѣжн де сѣпѣрара трѣпѣлѣн чѣ
дѣшѣртѣ . оунде-съ акѡм' рѣдале ши сѣцнлѣ? кѣ де ачѣцѣ
мѣ ꙗпарѣс . адевѣръ, дѣ(ш)ѣртѣчюне ѡн ѡме! ши ꙗ дѣшѣртѣ
тѣ . дѣлѣѡн.

Сѣне тѣ акоумъ фѣате, кѣтрѣ нѣ: оунде тѣ дѣчн дѣн-
трн нѣ? тѣкѣнда ши нѣ рѣспѣзн; ꙗтоѣрѣ-те дѣ мѣꙗгѣ
грѣжн тѣтѣне-тѣс, ши пѣнѣре мѣне-тѣ ши ꙗ прѣштннлор
ѡ дѣмѣлѣе . ѡ нн кѣтѣ дѣ вѣзн кѣтѣ пѣнѣре ши лѣкрѣмн
съ вѣрѣсѣ пѣнтѣрѣ тѣне . оунде-съ акоумъ рѣдалѣ ши прѣштннн?
кѣ де ачѣцн мѣ (ꙗ)парѣс . адевѣръ, дѣшѣрте-съ чѣле ѡмѣнѣцн!

ꙗтоѣнн рѣспѣнде мѣртѣлѣ знѣкѣндѣ: ѣс кѣтрѣ дѣмнѣлѣ
дѣмнѣзѣс, жѣдѣцѣлѣ мѣѣс, мѣ дѣкъ, съ сѣѣс дѣнаннѣ жѣдѣцѣ лѣн,
ши съ дѣѡ рѣспѣнѣс де лѣкрѣрѣле мѣле . чѣ вѣѡж мѣ мнѣкѣсѣ,
ши мѣ рѣгѣ фѣацнлор! съ фѣац рѣгѣчюнн пѣнтѣрѣ мѣнѣ; кѣ
съ-м' фѣе мѣе мѣстнѣлѣ мѣнтѣнѣтѣрюл ꙗс ꙗн зѣа де цюдѣе .
оунде-съ акоум рѣдѣнѣлѣ, ши прѣштннн? ѡтѣ де ачѣцѣ нѣ
ꙗпѣрѣцнм . адевѣръ, тѣате-съ дѣшѣрте, чѣле ѡмѣнѣцн!

ꙗтѣ акоумъ тѣате мѣдѣлѣрѣлѣ трѣпѣлѣн гѣале съ тѣвѣ-
лѣсѣ; ши съ ꙗртѣрѣ нѣмѣтѣте, ши нѣкѣтѣте; ши фѣрѣ фѣрѣ
де ннѣ ѡ трѣѣж ши нѣмнѣкѣте . кѣ мѣннѣ ши пнѣѣрѣле аѡ
слѣѣнѣ; ѡкѣн аѡ апѣсѣ, ши с'ѣѡ ꙗнѣс; ши лѣм'ѣа аѡꙗ амѣр-
цнѣ; ши оурѣкнѣ аѡ асѣрѣзѣтѣ, ши кѣ тѣчѣѣре съ аѡ ꙗгрѣдѣт,
кѣ съ дѣ грѣапен . адевѣръ, дѣшѣртѣчюне ѡн ѡме! ши ꙗн
дѣшѣртѣ тѣ . дѣлѣѡнѣцн.

Мѣрѣра пѣмѣнтѣлѣн ѡсте дѣшѣртѣ; ши ѡтѣ тоѣтѣ
нѣдѣжда кѣ (! ка) нѣѣе фѣмѣ съ стѣнѣе ши съ рѣшѣнѣрѣ .
ѡтѣ сѣфлѣтѣлѣ де лѣ трѣп съ ꙗпарѣте, ши кнѣлѣ фѣцѣн
аѡꙗ пѣрѣтѣ, оурѣкнѣ ши пнѣѣрѣле с'ѣѡ вѣѣзѣтѣ, кѣ съ дѣ
грѣапен . адевѣръ, тѣате-съ дѣшѣрте, чѣле ѡмѣнѣцн!

Кѣндѣ съ ꙗпарѣте сѣфлѣтѣлѣ дѣла трѣꙗ, кѣ нѣвѣнѣцѣ-лѣ
апѣкѣ ꙗфрнѣкѣшѣцн ꙗнѣрн . ꙗрѣ ѣлѣ-шѣ ѡтѣ прѣ тѣтѣ-съѡ
ши прѣ мѣмѣ-сѣ, ши прѣштннн сѣн; нѣмаѣ чѣ съ грѣжѣе де

жоудѣцѣль чѣль африкошатъ, шй коумъ ва стѣ денаннта лѣи дмзѣв; къ штж акѣм не аргѣрцимъ. адектѣрь, дешѣртъ еши шме! шй а дешѣртъ тѣ аневѣлѣши.

Пре мине социлоръ, съ мж аскоулташи; деч веници де-ль сѣрѣташи, сѣрѣтарѣ чѣ мѣи де апои, съ дѣ фѣбѣ чѣвѣ кѣтъ де пѣцинѣа коу вѣи. къ штж де акоумъ нѣвѣи а-а мѣи ве-дѣ, пре аневѣлѣ аичѣ. къ съ аргѣрѣ коу мѣрѣи шй съ дж грѣпѣи, шй коу цѣрѣнѣ съ вѣ акопѣи. ѡ социлоръ! вѣници, къ штж не дѣспѣрцимъ. адектѣрь, дешѣртѣ-сѣ тѣбѣ чѣлѣ шмѣиши!

Карѣ аргѣрѣ асте ачѣста фѣрацилоръ, карѣи пѣнѣи, шй карѣи съ тѣнѣвѣскѣ аргѣрѣчѣста чѣ де акоумъ? дѣче вѣници сѣ-ль сѣрѣтѣи, сѣоу фѣбѣ чѣвѣ кѣтъ де поуцинѣа кѣи; къ штж съ дж грѣпѣи, шй кѣ мѣрѣи съ вѣ аргѣрѣ, шй кѣ пѣтрѣи съ вѣ акопѣи, шй аргѣрѣ аргѣрѣ съ вѣ сѣлѣ-шѣи. дѣчи акоумъ де тѣбѣ рѣдѣишѣи шй прѣѣтѣи съ дѣспѣртѣ. чѣ пѣтрѣи дѣнѣлѣ съ рѣгѣмъ пре дмзѣв, ка сѣ-ль рѣ-пѣвѣ пре аневѣлѣ пѣрѣи шй аргѣрѣ вѣчѣи невѣрѣиши.

Бѣдѣи-мж фѣрѣ де глас, шй фѣрѣ де сѣфѣлѣ зѣкѣндѣ денаннте-вѣ. пѣнѣицѣ дѣи мѣи, фѣрацилоръ шй прѣѣтѣи-лоръ, рѣдѣишѣи шй кѣнѣскѣицилоръ! къ ири шй а-а-ири коу вѣи амѣ грѣишѣи, шй дѣи нѣпрѣсѣи-м вѣи чѣсѣлѣ мѣрѣи чѣль африкошатъ. чѣ вѣници дѣпрѣишѣи, къ къ зѣкѣ денаннте, де мѣ сѣрѣташи, сѣрѣтарѣ чѣ мѣи де апои. къ де акѣмъ нѣ мѣ вою мѣи аргѣрѣ, нѣче вою мѣи вѣрѣи кѣи. къ мж дѣкѣ кѣтрѣ чѣль жѣдѣи, оунде ноу асте фѣцѣрѣ. къ аколдѣ вѣрѣ стѣ тѣцѣ асѣмѣнѣ, рѣвѣи шй дѣспѣишѣи, вѣгѣ-цѣи шй мѣсѣи, аргѣрѣи шй вѣишѣи, фѣишѣ-карѣи коу асѣ сѣлѣ асѣрѣ; дѣчи шѣ съ вѣрѣ прѣсѣлѣи, сѣ съ вѣрѣ рѣишѣи. чѣ вѣ рѣгѣ пре вѣи фѣрацилоръ! съ вѣ рѣгѣи пѣтрѣи (мѣи) лѣи хѣ. дмзѣв, ка съ нѣ мж токѣмѣскѣ пре мѣи сѣупѣ пѣкѣтелѣ мѣлѣ, аи чѣль лѣкѣ аргѣрѣнѣкѣ; чѣ ка съ мж токѣмѣскѣ оунде асте лоуѣи шй вѣишѣи чѣ де вѣчѣи.

Сѣлѣишѣи-не пре чѣи, чѣ нѣдѣждѣишѣи спѣи тѣи, чѣка чѣишѣи мѣишѣи сѣарѣлѣи чѣлѣи лѣишѣи, нѣскѣтѣарѣи лѣи дмзѣв! кѣ дѣлѣи тѣ рѣгѣи лѣи дмзѣв, съ рѣпѣвѣ акоумъ пре ачѣста мѣрѣи, оунде съ вѣсѣлѣскѣ сѣфѣтелѣ чѣлѣи дѣрѣици, аи вѣ-нѣтѣишѣи лоуѣи дмзѣв, шй-ль фѣ пре аневѣлѣ мѣишѣи, съ лѣкоушѣскѣ аргѣрѣи пѣрѣишѣи дѣрѣицилоръ, шй аргѣрѣи пѣишѣишѣи чѣ вѣишѣи.

(съ зич мѣтва чѣста ꙗ таниж. Fol. 8b—9b)

Дѣмнезѣс сѣфлетелоръ шѣ ал' тѣтѣроръ трѣпѣрилоръ! чѣла
че кѣл'кѣши мѣдартѣ, шѣ пре дѣвоуѣлѣ ꙗ дѣшѣртѣлѣ лѣ-
сѣши, шѣ вѣицѣ лоуѣмѣи сѣлѣ ай дѣрѣиѣтѣ. ꙗсоуѣци дѣбамне
рѣпѣлѣсѣ сѣфлетѣлѣ рѣбѣлѣи тѣс: имрѣ: ꙗ лоуѣ лоуѣминѣтѣ,
ꙗ лѣкѣ мѣдалѣ, ꙗ лѣкѣ дѣ рѣпѣлѣсѣ; дѣ оуѣнде фѣгѣ тѣоѣте
дѣрѣрилѣ, грѣжилѣ шѣ сѣспѣинилѣ. шѣ тѣоѣте пѣкѣтелѣ чѣла
че сѣнт' лоуѣратѣ дѣ ꙗсѣлѣ кѣ кѣвѣиѣтѣлѣ, сѣс кѣ лѣкрѣлѣ,
сѣс кѣ кѣцѣтѣлѣ, кѣ оуѣн дѣмнѣ боуѣн чѣ еиѣ, шѣ ла шѣмѣни
юѣнтѣорѣ, ѣртѣлѣ пре ꙗсоуѣлѣ. кѣ ноуѣ лѣте нѣче оуѣн оѣмѣ
чѣла че вѣ фѣи вѣс, шѣ сѣ ноуѣ-цѣ грѣшѣскѣ цѣ. кѣ тоуѣ ноуѣмѣи
чѣ еиѣ сѣнгѣрѣ дѣоуѣсѣи дѣ кѣтрѣж тѣоѣте пѣкѣтелѣ. имрѣ дѣ-
рѣптѣтѣ та-ѣ дѣрѣптѣж поуѣрѣрѣ, шѣ кѣвѣиѣтѣлѣ тѣс-ѣ дѣрѣптѣ.
— (Попа сѣ стрѣце:) кѣ свѣиѣцѣлѣ тѣ еиѣ ꙗнѣѣрѣкѣ шѣ вѣиѣца, шѣ
шѣдѣхѣна рѣпѣлѣсѣтѣлѣи шѣрѣбѣлѣи тѣс: имрѣ: хсѣ. дѣмзѣлѣ нос-
трѣ! шѣ цѣ мѣрѣрѣ-цѣ трѣмѣитѣм, тѣтѣлѣи, шѣ фѣюлѣи, шѣ
свѣтѣлѣи дѣхѣ. ꙗкоуѣм шѣ пѣрѣрѣ, шѣ ꙗнтѣрѣ ай нѣсѣврѣшиѣцѣ.
— (Дѣп'ачѣлѣ, сѣ зич ѣчѣст ѣтѣпѣстѣ): чѣла ч'ѣоу ꙗнѣиѣсѣ дѣи
мѣорѣци, хсѣ. дѣмзѣлѣ нѣстрѣ чѣлѣ ѣдѣвѣиѣтѣ, пѣнтѣрѣ рѣга прѣ
чинѣтѣитѣи мѣиѣчѣи лѣи, шѣ пѣнтѣрѣ пѣтѣѣрѣа чѣнѣтѣитѣи кѣрѣчи, чѣла
чѣи дѣ вѣиѣцѣ фѣкѣтѣорѣж; шѣ пѣнтѣрѣ рѣга свѣиѣцилѣорѣ чѣлѣора
ч'ѣс фѣостѣ дѣнтѣѣю пѣтрѣѣрѣши мѣи мѣри: ѣврѣамѣ, шѣ иѣсѣакѣ,
шѣ иѣковѣ, кѣ сѣ рѣпѣлѣсѣ дѣмнѣлѣ дѣмзѣс, сѣфлетѣлѣ шѣрѣбѣлѣи
сѣс: имрѣ: оуѣнде сѣ шѣдѣхѣнѣскѣ сѣфлетѣлѣ тоуѣтѣрѣорѣ дѣрѣиѣ-
цилѣорѣ; ꙗтрѣ мѣла лѣи дѣмзѣс, шѣ ꙗнтѣрѣ ꙗпѣрѣѣцѣлѣ чѣрѣюлѣи,
кѣ тѣоѣци свѣиѣцѣи; шѣ пре нѣи сѣ нѣ мѣлѣскѣж, шѣ с(ѣ) нѣ
спѣсѣскѣж, кѣ оуѣн дѣмнѣ боуѣнѣ шѣ ла шѣмѣни юѣнтѣорѣ. ꙗмнѣи.

Joan cap. XI, v. 1—45. (Fol. 10a—13b.)*

Еѣгѣлѣ лѣзарѣѣлѣ. ѣт ꙗнѣнна. глѣв. лѣ.

1. ꙗтрѣчѣлѣ вѣрѣмѣ, ерѣ оуѣн. шѣмѣ оѣре чѣиѣ дѣ-лѣ кѣма
лѣзарѣ, дѣ боѣлѣм дѣи вѣнѣнѣтѣ, дѣи шѣрѣшѣлѣ мѣрѣиѣи шѣ алѣ
мѣрѣиѣи сѣврѣорѣилорѣ лѣи. 2. Имрѣ мѣрѣлѣ ерѣ [оуѣ] дѣ оуѣнѣсѣсѣ пре
дѣмнѣлѣ коуѣ мѣрѣ, шѣи шѣрѣсѣсѣ пѣчѣорѣлѣ свѣиѣцѣиѣ сѣлѣ кѣ
пѣрѣлѣ иѣ; ал' кѣрѣлѣ фѣратѣлѣсѣлѣ лѣзарѣ боѣлѣм. 3. Дѣчи трѣ-
мѣсѣтрѣж соуѣрѣорѣлѣ лѣи кѣтрѣж хсѣ. дѣи грѣиѣрѣж лѣи: дѣбамне,

*) cf. maI sus pag. 137 urm. (1600—1650.)

шѣж чѣла чѣ-ль юеѣци волѣщи. 4. Иѣрж. ѿ. дѣка доузи, зѣсе :
 ачѣстѣ вѣалѣ ноу ѣсте спре мѣартѣ, чѣ-н спре слѣвѣж лоуи
 дѣмзѣв, кѣ съ се прослѣвѣскѣ фѣюль лѣи дѣмзѣв пѣнтрѣ дѣн-
 са. 5. Кѣ юеѣа ѿ. спре мѣрѣѣ, шѣ спре сѣра еѣ, шѣ спре лѣзарѣ.
 6. Иѣрж дѣка доузи хѣ. кѣ лѣзарѣ с'ѣоу рѣзѣолѣтъ, аѣоуи-
 ча пѣтрикѣ аѣолѣ спре чѣль лѣкѣ чѣ ерѣ доѣш зѣле. 7. Дѣп'ачѣ
 грѣи оуѣнѣнѣлорѣ с'ѣи : вѣмѣаѣи шѣж ꙗ жѣдовѣ. 8. Шѣ-н
 грѣнр(ѣ) лѣи оуѣнѣнѣи с'ѣи : лѣвѣцѣтѣѣрж ! аѣоуи тѣ чѣркѣж
 спре тѣне коу пѣѣтри съ тѣ оуѣнѣгж жѣдовѣи, шѣ шѣжшѣ вѣри
 съ мѣрѣи аѣолѣ? 9. Иѣрж. ѿ. рѣспѣуиѣсе : доу доѣрж нѣ с'ѣнѣ
 доѣш-спрѣжзѣче чѣсѣри ꙗн зѣ? 10. Дѣчи кѣрѣле вѣ лѣвѣлѣ
 зѣѣ, ноу съ вѣ потѣкѣнѣи, кѣче кѣ вѣѣде лѣмѣна аѣѣиѣи лоу-
 ми. шѣж кѣрѣле вѣ лѣмѣлѣ нѣѣпѣтѣ съ вѣ потѣкѣи, кѣ нѣ ѣсте
 лѣмѣнѣж ꙗнтрѣѣнѣса. 11. Пѣчѣста зѣсе. шѣ дѣпѣж ачѣста лѣ
 грѣи лѣрѣ : лѣзарѣ прѣѣтѣнѣвѣлѣ нѣѣстрѣ доу аѣдѣрмѣиѣт ; чѣ вѣѣю
 мѣѣрѣе, кѣ съ-лѣ дѣѣѣпѣтъ спре лѣнѣвѣлѣ. 12. Иѣрж зѣсѣрж оуѣнѣи-
 чѣи лоуи : доѣамѣне, с'ѣѣ аѣдѣрмѣиѣтъ, мѣѣнѣтѣѣиѣтъ вѣ фѣи. 13. Иѣрж
 ѿ. зѣсе дѣ мѣартѣ лѣи ; шѣж лѣрѣ лѣ пѣѣрѣ кѣ дѣ аѣдѣрмѣиѣрѣ
 сѣмѣнѣвѣиѣ лѣ грѣѣщи. 14. Дѣчи аѣоуиѣча лѣ зѣсе лѣрѣ ѿ : ноу
 мѣж тѣѣгж дѣѣскѣ, лѣзарѣ доу мѣрѣиѣт. 15. Шѣ мѣж вѣѣѣѣрѣ пѣнѣ-
 трѣ вѣи, кѣ съ крѣѣѣѣи кѣ н'ѣмѣ фѣѣѣѣтѣ аѣолѣ, чѣ вѣмѣаѣи
 лѣ дѣнѣсѣлѣ. 16. Иѣрж зѣсе ѣѣмѣ, чѣла чѣ съ грѣѣѣщи ѣѣмѣѣи,
 оуѣнѣнѣлорѣ : вѣлѣи шѣи нѣи, кѣ съ мѣѣрѣнѣмѣ кѣ нѣсѣ. 17. Иѣрж
 дѣка вѣнѣи ѿ. ꙗ вѣнѣѣнѣѣ, дѣчи-лѣ аѣфѣж спре лѣсѣлѣ дѣ пѣтрѣ
 зѣле лѣѣѣнѣдѣ-лѣ ꙗ грѣѣпѣж. 18. Иѣрж вѣнѣѣнѣѣ ерѣ аѣрѣѣѣѣ дѣ
 ѣрѣсѣлѣмѣ, кѣ лѣ чѣнѣзѣѣ дѣ пѣнѣтрѣѣлѣ. 19. Шѣи мѣѣлѣи дѣи жѣ-
 довѣи шѣж (! ꙗ) вѣнѣиѣи лѣ мѣрѣѣ шѣи лѣ мѣрѣѣ, кѣ съ лѣ мѣѣн-
 гжѣ спре лѣнѣѣлѣ дѣ мѣѣртѣ фрѣѣѣѣѣнѣ-сѣѣѣ. 20. Дѣчи мѣрѣѣ дѣка
 доузи кѣ. ѿ. вѣнѣи, ꙗл тѣмѣпѣнѣж спре лѣсѣѣѣлѣ ; шѣж мѣрѣѣ шѣ-
 дѣѣ аѣкѣсж. 21. Иѣрж мѣрѣѣ зѣсе кѣѣтрж ѿ. : доѣамѣне, дѣѣи хѣи
 фѣѣѣт аѣнѣѣчѣ, н'ѣрѣ хѣи мѣѣртѣ фрѣѣѣѣѣлѣ мѣѣѣѣ. 22. Чѣи шѣи аѣѣѣмѣ
 ѣѣѣѣ кѣ ѣѣрѣ кѣѣѣѣ вѣри чѣѣрѣ дѣла дѣмзѣв, дѣ-ѣѣ-вѣ ѣѣѣ дѣмзѣв.
 23. Шѣи грѣи еѣ ѿ. лѣвѣѣѣ-вѣ фрѣѣѣѣѣлѣ тѣѣѣ. 24. Иѣрж мѣрѣѣ н
 грѣи лѣи : ѣѣѣ кѣ вѣ лѣвѣѣѣ ꙗнтрѣ лѣвѣѣѣрѣ ꙗнтрѣ зѣѣ чѣ дѣ
 аѣѣѣѣ. 25. Иѣрж ѿ. зѣсе кѣѣтрж лѣнѣсѣ : ѣѣ с'ѣнѣѣ лѣвѣѣѣѣѣ шѣи
 вѣѣѣѣѣ, шѣи чѣла чѣ вѣ крѣѣѣѣ ꙗ мѣнѣ, съ вѣ шѣи мѣѣрѣи, вѣ лѣѣѣѣ.
 26. Шѣи тѣѣѣи чѣи вѣи, чѣ вѣрѣ крѣѣѣѣ ꙗ мѣнѣ нѣ вѣѣрѣ мѣѣѣѣи
 ꙗн вѣѣѣѣ. съ ѣѣи ачѣстѣж крѣѣѣѣѣѣѣѣѣ? 27. Шѣи грѣи лѣи : шѣи
 аѣѣѣ доѣамѣне ; ѣѣѣ аѣмѣ крѣѣѣѣѣѣѣѣѣ, кѣ тѣѣѣѣѣи хѣ. фѣѣѣѣѣ лоуи
 дѣмзѣв, чѣла ч'ѣи вѣнѣиѣтъ ꙗ лоуѣмѣ. 28. Шѣи дѣка зѣсе аѣѣѣѣѣѣ,
 мѣѣѣѣѣ шѣи кѣмѣж спре мѣрѣѣѣ сѣра еѣ ꙗн тѣѣѣнѣж дѣ-и зѣсе :

ривѣцѣторюль доу венитѣ ши те кѣмж. 29. Пѣрж а дѣка
 доузи, съ скѣлж десрѣгѣ, ши мѣрсе лд динсе. 30. Пѣрж іс.
 нѣ ера венитѣ рн орашѣ че ерд спре ачѣль лѣкѣ, оунде-ль тнѣ
 пинѣсе пре рѣсѣль мѣрѣа. 31. Дѣчи жидовѣн чѣа че ерд кѣ нѣ
 са рн кѣсж де w мѣнгѣа пре рнса, дѣка вѣзѣрж пре марѣж
 кѣ съ скѣлж аша десрѣгѣ ши еши, доупѣнса мѣрѣа грѣ-
 ѣндѣ, кѣ съ дѣче ла грѣапж, кѣ съ пѣнгѣа аколѣ. 32. Пѣрж
 марѣж дѣка венѣ оунде ерд іс. дѣка-ль вѣзѣ пре рнсѣа, кѣзоу
 лд пнчѣреле лѣи, де-н грѣи лѣи: доѣмне, дѣн хѣ фѣсть анча
 нѣре хѣ мѣртѣ фрателе мѣе. 33. Пѣрж іс. дѣка w вѣзѣ пре
 дѣнса, пѣнгѣндѣ; ши жидовѣн чѣа че вниѣсж кѣ нѣса пѣн-
 гѣндѣ рш коунтени сѣфлетѣль, ши съ шѣрж антѣс сѣне,
 ши ле зѣсе: оунде лѣи поѣс пре рнсѣа? 34. Шѣн зѣсерж
 лоѣи: доѣмне, вѣн'о ши вѣзи. 35. Шѣн лѣкрѣмж іс. 36. Дѣчи
 грѣирж жидовѣн: вѣдѣи коѣмѣ лѣа юѣиѣ пре рнсѣа. 37. Пѣрж
 вѣре кѣрѣи динтрѣнши зѣсерж: лоу дѣарж нѣ ва пѣтѣ ачѣста,
 че дешѣкѣсе окѣи чѣлѣи ѡрѣе, кѣ съ фѣкж ши пре ачѣста съ
 нѣ мѣарж? 38. Іс. ѡрж съ шпрѣ антѣс сѣне, дѣка венѣ ла
 грѣапж, кѣ ерд w пѣцере, ши w пѣитрж зѣчѣ спре рнса. 39. Шѣ
 ле грѣи іс: рѣднѣацѣ пѣитра. шѣн грѣи лѣи сѣра чѣлѣи мѣртѣ,
 мѣрѣа: доѣмне, хѣ-ва ши рнпѣцѣиѣ, кѣ шѣж сѣиѣ пѣтрѣ
 зѣле де кѣндѣи ргрѣпѣтѣ. 40. Шѣн грѣи еи. іс: аѣ ноу цѣам
 зѣсе цѣе, кѣ де вѣри крѣде, вѣри вѣдѣ слѣва лѣи дѣзѣе. 41. Шѣ
 дѣка лоѣарж пѣитра оунде ерд мѣртѣль зѣкѣндѣ. ѡрж іс. рѣ-
 днѣж ѡкѣи сѣи рн соѣсе, ши зѣсе: моулицемескѣ-цѣ цѣе пѣринте,
 кѣ мж аскоулатѣши. 42. Пѣрж еѣ цѣѣ кѣ де тѣате мѣ аскѣлѣи;
 че пѣитрѣ нѣрѣаделе чѣла че стѣѣ рнпѣрѣѣрѣ зѣше ачѣста,
 ка съ крѣзж кѣ мѣи трнмѣсе тѣ. 43. Шѣ дѣка зѣсе ачѣста,
 кѣ глѣс мѣре стрѣгж: лѣзаре, еши афѣрж! 44. Шѣ еши мѣр-
 тоуль, лѣгѣтѣ прѣсте мѣни ши прѣсте пнчѣаре кѣ w фѣшж,
 ши фѣа лоѣи лѣгѣтж кѣ оун помесѣлѣннѣ. ши ле грѣи лѣрѣ
 іс. дѣзлѣгѣи-ль пре рнсѣа, ши-ль лѣсѣи съ се доѣкж. 45. Дѣ-
 чи моулѣи дин жидовѣн чѣа че вниѣсж лд марѣж, дѣка кѣ-
 зоѣрж чѣла че фѣкѣ ісоѣсе, крѣзѣрж антѣрѣнсоуль.

LXI.

с. 1650—1675.

(Ms. bibl. centr. No. 20. Folio paginat 839 pag.)

Лѣтописецѣа' црѣи Ромънѣщ'. ши а црѣи мѡл'дѡвѣи.

Де кѣѣа а прѣ лѣмнинацилар' домни ч'аѡ стѣпънит ꙗтрѡ
ачѣсте . в . цѣрѣи, ши чѣ с'аѡ лѡкрат' ꙗ силеле лор', ши а прѣ-
цилар' стрѣине, кѣре съ мѣишѣск' кѡ ачѣсте цѣрѣи, прѣ ларгѡ
адѡнѣте ден мѡл'те лѣтописѣе . ши кѡ бѣнѣ ꙗдрептѣре алѣкѣ-
тѣи' прѣкѡм съ вѣде.

Балѡхѣа.

Домнѣ а . Домниѣ а .

Radu Negru. (pag. 1—3.)

асч. Рѡдѡл' нѣгрѡл вод . а . ꙗтѣюл' дѡмнѡ црѣи Рѡмънѣщѣи.
сѡчн

кап' . а .

Пчѣст' Рѡдѡл' нѣгрѡл вод . фѣинѡ ꙗ цѣра оунигѡриѡскѣ вѡ-
вод, мѣре хѣрцѣг' прѣ ꙗмлаш, ши прѣ Фѣгѣраш, рѣдикѡтѡс'аѡ
де аколо кѡ тоѡтѣ кѡса лѣи, ши кѡ мѡл'циме де нѣрѡѡде,
Рѡмѣн', Папиѡтѡш', Сѡш', де тѡтѣ фѣюл' де ѡмѣин . погорѣн-
дѡсѣ прѣ апа дѣмѡевицѣи, аѡ ꙗчѣпѣт' а фѣче цѣрѣ ноѡж . фѣ-
кѣт-аѡ ꙗтѣи ѡрѡшѡл' чѣи зик' : Кѣмпѡл лѡнгѣ ; аколо аѡ зидѣт
ши ѡ вѣскѣркѣ де пѣтрѣ мѣре ши фѣѡмѡас(ѣ) . де аколо аѡ
мѡи дѣскѣлѣкѡт ши ла ꙗрѣиш, фѣкѣнд ѡрѣш ѡрѡш мѣре .
ши ш'аѡ пѣс скѡѡнѡла де домниѣ, фѣкѣнд кѣрци де пѣтрѣ,
ши кѡсе домниѣи ши алѣтѣ вѣскѣркѣ мѣре ши фѣѡмѡас(ѣ) .
ѡрѣ нѣрѡѡделе чѣ съ погорѣсе кѡ дѣнѣсѡл', оуни с'аѡ тинѣсѡ
прѣ сѡпт подгѡриѣ, аѡионгѣнд пѣн ꙗ апа Ёнрѣктѡлѡи, ши пѣнѣ
ла Брѣѣла ; ѡрѣ алѣи с'аѡ тинѣсѡ ꙗ ѡѡс прѣсте тѡтѣ лѡкѡл, де
аѡ фѣкѣт ѡрѡшѣ ши сѡте, пѣн ꙗ мѣрѣинѣ Дѡнѣрѣи, ши пѣнѣ
ꙗ Ѣлѣт' . атѣнѣе ши Бѣсѣрѣѡѣиш кѡ тоѡтѣ вѡриѡмѣ, чѣ ѡрѣ
мѡи наните прѣсте Ѣлѣтѣ, с'аѡ скѡлат кѡ тѡѣи де аѡ винит
ла Рѡдѡл вод, ꙗкинѣндѡи сѣ съ фѣе сѡпт' порѡнка лѣи . де
атѣнѣѣ с'аѡ нѣмѣт' деи зик' : Цѣра рѡмѣнѣскѣ . ѡрѣ тѣѡтѡлѣ-
шѡл' домниѡр, с'аѡ фѣкѣт прѣкѡм арѡтѣ мѡи ѡѡс : ꙗтрѡ хѣ

дмнѣѣ, чел' бѣн' крѣдинѣсѣ, шн чел' бѣн' де чинѣсѣ, шн чел' юентѣр де хсѣ, шн сннѣр' бнрѣитор', Ишн Радѣл воевод, кѣ мѣла лѣн дмнѣѣ, домнѣ а тоатѣ Цара ромѣнѣскѣ, дентрѣ хнѣрѣе дескѣлекат, шн дѣла ймлаш, н Фѣгѣраш хѣрѣег'.

Йчѣста асѣ тютюѣшѣл тѣтѣрѣр' дѣмнѣлор', де атѣнѣе лчѣпѣндѣсѣ пѣн' ак'мѣ, прѣкѣм адѣвѣрат сѣ вѣдѣ, кѣ ѣсѣе скрѣс ла тоатѣ хрѣсѣавѣе цѣрѣн' . шн лтрѣ ачѣста кнѣ ток-мѣтѣш'аѣ Радѣл вод . цара кѣ бѣнѣ пѣчѣ . кѣ лкѣ нѣ ерѣ де Тѣрѣн лпрѣсѣратѣ . шн аѣ мѣрѣнт л скѣшн, лгрѣпѣндѣ-л ла кѣсѣрѣнка лѣн дѣн' йрѣш . домнѣнт-аѣ ани кѣд.

Мол'дѣѣѣ.

сѣнѣ
лѣмѣ.

Дѣмнѣ . вѣ . Домнѣ . вѣ .

Roman Vodă. (pag. 89—91.)

Рѣман вод . аѣ вѣ . сѣнѣ Нѣлѣш вод .

Дѣпѣ моарѣтѣ лѣн Нѣлѣш вод . ннѣтѣнд рѣ'адѣ фѣю-сѣѣ Рѣман вод . атѣта нѣдѣмнѣсѣрѣе а ѣнкѣ-сѣѣ, лѣн Стѣфан вод . чѣ фѣкѣсѣ кѣ тѣтѣ-сѣѣ Нѣлѣш вод, с'аѣ аѣюнѣсѣ кѣ ѡ сам(ѣ) де боѣрѣи де кѣрѣе шн аѣ принѣсѣ прѣ оѣнкѣ-сѣѣ Стѣ-фан вод, шн ѣѣ тѣат капѣл . шн аѣ апѣкат Рѣман вод скѣ-шнѣл цѣрѣн' . ѡрѣ Пѣтрѣ вод фѣюл лѣн Стѣфан вод . снѣ-цинѣ кѣ лмѣлѣ вѣрѣс-сѣѣ Рѣман вод . сѣ-л ѡмоарѣ кѣ вѣклѣшѣг, нѣ аѣ пѣтѣт лѣгѣдѣн; чѣ ѣѣ кѣѣтат днѣдѣтѣ лѣн, Пѣтрѣ вод а дѣ кѣлѣ вѣрѣс-сѣѣ, лѣн Рѣман вод . шн аѣ прѣвѣцѣнт ла Оѣн-гѣрѣн . дѣпѣчѣ аѣ прѣвѣцѣнт Пѣтрѣ вод л цѣра ѣнѣгѣрѣскѣ, де нѣвѣлѣ вѣрѣс-сѣѣ лѣн Рѣман вод . н'аѣ зѣѣвѣнт, чѣ кѣрѣндѣ вѣрѣмѣ, аѣютѣрѣнѣндѣ-л Иѡан хѣнѣд вѣсѣнт прѣ атѣнѣѣ, ѡтѣкѣр-мѣнтѣрѣюл црѣн' оѣнѣгѣрѣцѣн, аѣ вѣннт Пѣтрѣ вод . кѣ ѡѣсѣѣ ѣнѣгѣрѣскѣ шн аѣ лпрѣнѣсѣ прѣ вѣрѣс-сѣѣ Рѣман вод . днѣ цѣрѣ, шн аѣ апѣкат ѣл скѣшнѣл . ѡрѣ Рѣман вод . аѣ нѣзѣнт ла крѣюл лѣшѣскѣ Кѣзѣмѣир' аѣ*) фѣнѣндѣ-н вѣрѣ' прѣмѣрѣн де прѣ мѣмѣ . шн ѣѣ арѣтат стрѣмѣѣтѣтѣ деспрѣ вѣрѣс-сѣѣ Пѣтрѣ вод; ла кѣрѣ ѣѣ рѣспѣнѣсѣ крѣюл, кѣ дѣпѣ чѣ сѣ ѡа по-горѣ л цѣра рѣсѣскѣ, шн ла Лѣѡѡ лѣ ѡа дѣ рѣспѣнѣсѣ . шн ашѣл погорѣндѣсѣ-сѣ крѣюл Кѣзѣмѣир спрѣ пѣрѣцѣлѣ рѣсѣшѣ, ѣшѣнт-аѣ лнѣаннтѣ крѣюлѣн мѣма лѣн Рѣман вод, мѣтѣшѣл крѣюлѣн,

*) Loc gol în ms.

афлѣндѣ съ ши а аколо, кѣрѣа аѣ дѣдѣсе крѣюа Коломѣа дѣ кивернисѣла ей, рѣгѣндѣ съ крѣюлѣй дѣ ацютор фѣю съѣ лѣй Рѣман вод, аѣндѣ ши а кѣ сѣне с дѣ молдѣвини . че дѣр крѣюа аѣ фѣштѣ сѣфѣтѣит, ѡри съ-н токмѣскѣ пре амѣндѣѡй ла домнѣе, ѡри съ пѣе пре Рѣман вод . кѣ тѣрѣе; ѡрѣ ман апой аѣ хотѣрѣт сѣфѣтѣл, кѣ дѣ-н вор аѣпѣкѣ кѣ Пѣтрѣ вод, съ домнѣскѣ цѣра аѣпреѣн(ѣ); кѣндѣан пре ѣрѣмѣ, вре ѣнѣла дѣ дѣн-шин съ нѣ пѣцѣ май рѣѣ, дѣ кѣм аѣ пѣцит Илѣаш вод . кѣ фрѣте съѣ Стефан вод . че май енни съ-л пѣе кѣ тѣрѣе пре Рѣман вод . ла домнѣе . ши вѣжнд съ фѣкѣ крѣюа гѣтѣрѣе дѣ ѡстѣе ацютор лѣи Рѣман вод . скѣѣ-аѣ шлѣхѣта рѣсѣскѣ, ши дѣ ла Принислѣа, ши дѣла Лѣѡѣ', дѣ ла Белзѣ, дѣ ла Хѣлѣмѣ, ши дѣ ла Подѣлѣа . ши аѣ пѣрѣс крѣюа кѣ ѡстѣѣ пѣн ла Лѣѡѣ'; че май апой тѣмплѣндѣ съ дѣ аѣ мѣрит Рѣман вод . ѡтрѣѣит дѣ вѣрѣ-съѣ Пѣтрѣ вод . с'аѣ лѣсѣт ши крѣюа дѣ аѣел гѣнд . ши аѣ домнѣт Рѣман вод ани а.

Izbânda lui Ștefan cel mare la Podul înalt. (pag. 146—148. *)

Дѣ вѣстѣтѣ изѣжндѣ а лѣй Стефан вод ч'аѣ вѣтѣт пре Тѣрѣчи ла Подѣлѣ аналт.

Аѣтрѣ аѣѣа вѣрѣме сѣлтан Мѣхѣмет аѣпѣратѣл тѣрѣскѣ, невѣжнд съ лѣсѣ пре Рѣдѣл вод . фѣндѣ сѣпѣс аѣпѣрѣѣѣей тѣрѣѣин, аѣтрѣ атѣтѣ пѣгѣѣе, че-н фѣкѣ съ а кѣте-ѣа рѣндѣри Стѣфан вод; гѣтинѣ ѣр к ѡстѣе тѣрѣскѣ, кѣ тѣтѣри : ген . к аѣ порнѣт-ѣ кѣ Рѣдѣл вод, асѣпра лѣй Стѣфан вод; вѣжнд съ сѣпѣе ши пре Стефан вод . нѣ кѣ-н ѣрѣ мѣлѣ дѣ Рѣдѣл вод . ѡрѣ Стѣфан вод, лѣжнд ацютор ѣв дѣ ѡстѣе кѣлѣрѣѣѣ лѣ-ши, ши аѣжнд ши ѡстѣѣ са ѣм, ши май аѣѣ ѣ дѣ сѣкѣй, че-н дѣѣѣндѣсѣ дѣла Мѣтѣаш крѣюа ѡѣнгѣрѣскѣ; кѣ аѣѣстѣ ѡстѣе Стѣфан вод . нѣ аѣшѣ кѣ ѣа пѣтѣ ста фѣѣѣиш . аѣротѣѣѣа атѣѣта мѣлѣѣѣме дѣ ѡстѣе тѣрѣскѣ ши мѣнтѣнѣскѣ кѣ Рѣдѣл вод; че кѣ мѣѣѣрѣшѣг аѣ сокотѣт съ аѣѣпѣ . кѣ аѣѣѣ аѣ поронѣт, дѣ аѣ пѣрѣѣолѣт ѣрѣѣа пѣстѣ тот лѣкѣл аѣнанѣтѣ тѣрѣчѣлѣор, дѣ лѣѣ сѣѣѣнт кѣни чѣй ѣинѣгѣши . ѡрѣ дѣпѣ че аѣ трѣс пре тѣрѣчи ла стрѣмѣѣѣѣѣ, дѣ асѣпра Рѣковѣѣѣѣѣѣѣ, пре аѣѣа Бѣрѣладѣѣѣѣѣ ла Подѣлѣ аналт, а ѣинѣѣѣѣѣѣ**) аколо лѣѣѣ дѣт рѣѣѣѣѣ Стѣфан вод . тѣрѣчѣлѣор; ши кѣ ацютѣѣѣѣѣ лѣй дѣмнѣѣѣѣѣ,

*) cf. mai sus pag. 71: Letopisețul lui Ureche. **) Loc gol în ms.

сѣпѣсѣе (!) ѡ самѣхъ де ѡмѣни ꙗзѣкъ, де ѡнде азъ ꙗчѣхъ а
да самне де рѣзѣю, къ трѣмѣнцѣ, къ вѣчюмѣ ши добе . кѣре
ꙗторкѣндѣ-сѣ ѡстѣкѣ тѣрчаскѣ асѣпра гласѣхъ вѣчѣмелор,
ши а лѣторѣ сѣмне де рѣзѣю . къ ши нѣгѣра нѣ-ѣ лѣсѣ сѣ прѣ-
чѣпѣ тѣрчѣи де ѡнде ѡмѣрѣ ꙗзѣкъ а да рѣзѣю ѡмѣнѣ Стефанъ водъ . аколо
денъ двѣ ѡмѣ ловитъ Стефанъ водъ . прѣ тѣрчѣи . ши де ѡмѣлѣмѣ
тѣрчѣилор, сѣ ѡмѣлѣсѣ ѡстѣкѣ ѡмѣнѣ Стефанъ водъ, вѣрѣнѣторѣи вѣ-
синѣдѣсѣ; че Гингѣрѣ стѣфанъ водъ ꙗзѣкъ вѣрѣнѣи ѡмѣлор сѣлѣ, нѣгѣ-
рѣсѣитъ ꙗзѣкъ вѣрѣнѣи прѣ ѡмѣнѣ сѣмѣнѣ.

Ши аша къ ѡмѣлѣторѣи ѡмѣнѣ Дѣмѣнѣхъ рѣмѣсѣрѣкъ къ мѣре
ѡмѣрѣ вѣрѣнѣи тѣрчѣи, кѣтѣ ѡмѣ ꙗзѣкъ ѡмѣ сѣмѣ фѣстѣ тѣмѣнѣ . скрѣ
крѣнѣкѣрѣи ѡмѣнѣ Гѣнѣкѣвѣскѣи кѣрѣтѣ кѣ . зѣчѣ . гѣ . ла ꙗзѣкъ де трѣ-
пѣрѣи сѣмѣ кѣсѣхъ ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ рѣзѣю . прѣкѣмъ сѣмѣ Гѣнѣкѣвѣскѣи
къ азъ вѣсѣхъ сѣнѣгѣрѣ ла ѡмѣлѣ дѣла . хѣсѣ . ꙗзѣкъ кѣ ѡмѣнѣ сѣмѣ гѣрѣ-
мѣлѣнѣ мѣри де ѡмѣсѣ, вѣнѣнѣ ѣлѣ дѣнѣ цѣрѣи тѣрчаскѣ . ши гѣ кѣрѣчѣи
де ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ, пѣсѣ ꙗзѣкъ сѣмѣнѣлѣ ачѣи вѣрѣнѣи а ѡмѣнѣ Стефанъ водъ.

Chemarea Sf.-lui Nifon decătore Radu Vodă. (pag. 256—259.)

ꙗзѣкъ сѣмѣлѣ ачѣстѣи дѣмѣнѣ, сѣмѣ тѣмѣплѣсѣ де скѣсѣсѣ дѣнѣ
скѣшѣи, ѡмѣнѣ ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ, прѣ свѣтѣлѣ Нѣфѣи, пѣтрѣмѣрѣхѣи Цѣрѣи-
градѣлѣи, ши-лѣ трѣмѣнѣсѣи ла ꙗзѣкъ ѡмѣрѣ ла ѡмѣрѣи . де ачѣрѣмѣ
свѣтѣ ши вѣнѣ вѣлѣцѣи ѡмѣнѣ вѣстѣ ꙗзѣкъ тоатѣ пѣрѣцилѣ, сѣмѣ
азѣсѣтѣ ши ꙗзѣкъ цѣрѣи рѣмѣнѣнѣскѣи . ши азъ ꙗзѣкъ ши дѣмѣнѣлѣ Рѣ-
дѣлѣ водъ, де вѣрѣнѣицѣи чѣлѣ сѣмѣлѣтѣи ачѣи свѣтѣлѣи; ши азъ
трѣмѣнѣсѣ къ рѣгѣмѣнѣи ла ачѣстѣ свѣтѣ пѣрѣнѣи, кѣ сѣмѣ ꙗзѣкъ цѣрѣи
ѡмѣнѣ, къ-лѣ пѣрѣтѣи цѣрѣи . ꙗзѣкъ свѣтѣлѣ ѡмѣ дѣтѣ рѣспѣнѣсѣи
сѣмѣнѣ : мѣрѣи тѣ ꙗзѣкъ вѣсѣи гѣѣнѣ ши ꙗзѣкъ ѡмѣрѣ мѣ, кѣре ачѣсѣ
дѣла вѣрѣжѣмѣшѣи чѣи ачѣвѣрѣи а ѡмѣнѣ Дѣмѣнѣхъ; дѣрѣ кѣмъ вою
вѣнѣ ꙗзѣкъ цѣрѣи тѣ? ꙗзѣкъ дѣмѣнѣлѣ ꙗзѣкъ ѡмѣ трѣмѣнѣсѣи кѣсѣжѣтѣи
сѣмѣнѣдѣи : нѣ пѣрѣтѣи гѣнѣжѣи де ачѣсѣтѣ, къ гѣнѣжѣ мѣ ачѣсѣтѣ . ꙗзѣкъ
свѣтѣлѣ пѣтрѣмѣрѣхѣи, ꙗзѣкъ ѡмѣ дѣтѣ рѣспѣнѣсѣи, сѣмѣнѣ : кѣмъ ѡмѣнѣ, аша
фѣжѣ . ши ꙗзѣкъ азъ трѣмѣнѣсѣи Рѣдѣлѣ водъ . ла ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ, де азъ
чѣрѣшѣтѣ прѣ ачѣстѣ пѣсѣтѣрѣ мѣре; ши нѣ-ѣ фѣ пѣсѣтѣи вѣе, чѣи сѣмѣ
ꙗзѣкъ вѣмъ дѣла ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ . ши де гѣрѣтѣи трѣмѣнѣсѣи де азѣсѣ
прѣ свѣтѣлѣ ꙗзѣкъ цѣрѣи сѣ, ши-нѣ дѣдѣ тоатѣ прѣ мѣнѣ, сѣмѣнѣ :
ѣсѣ сѣмѣ дѣмѣнѣсѣи, ꙗзѣкъ тѣ сѣмѣ не ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ, ши сѣмѣ не ꙗзѣкъ
ꙗзѣкъ ꙗзѣкъ ѡмѣнѣ Дѣмѣнѣхъ; ши сѣмѣ не ꙗзѣкъ тѣтѣ, ши пѣсѣтѣи,
мѣи ши тѣтѣрѣи ѡмѣнѣнѣлѣ, ши сѣмѣнѣи ла Дѣмѣнѣхъ . ꙗзѣкъ

[illegible][illegible]

*) cf. mai sus pag. 3—4, v. 3—12.

рѣдникѣи пѣатра. зисѣ лѣи сѣла чѣлѣи мѣртѣ марѣ: дѣне, акѣмѣ
пѣте, пѣнтрѣ кѣ дѣ. д. зилѣ асте. 40. Зисѣ еи . ис : нѣмѣ зисѣ цѣ,
кѣ дѣ вѣи крѣде, вѣи вѣдѣ мѣрѣи лѣи дѣмнзѣ? 41. Дѣчи рѣдн-
карѣ пѣатра оуидѣ ерѣ мѣртѣмѣ зѣкѣндѣ . ирѣ . ис . рѣдникѣ окѣи
р сѣсѣ шѣи зисѣ : пѣринѣ мѣлѣцимѣскѣ-ц, кѣчи мѣи аскѣлатѣ.
42. Шѣи еѣ шѣмѣ кѣ пѣрѣрѣ мѣ аскѣлѣи; чѣ пѣнтрѣ глѣбѣ чѣ
стѣ пѣнпѣрѣжѣ ам' зисѣ, кѣ сѣ крѣзѣ, кѣ тѣ мѣи трѣмѣи.
43. Шѣи ачѣстѣ зѣкѣндѣ, кѣ глѣсѣ мѣре аѣ стрѣгѣтѣ : лѣзѣре,
вѣио аѣбѣрѣ! 44. Шѣи шѣи чѣл' мѣртѣ, лѣгѣте фѣинѣ пѣчѣбѣрѣе шѣи
мѣнѣиѣе кѣ фѣшѣи, шѣи фѣацѣ лѣи кѣ мѣхрѣмѣ ерѣ лѣгѣтѣ.
зисѣ лѣрѣ ис : дѣзлѣгѣи прѣ елѣ, шѣи лѣсѣи сѣ мѣрѣгѣ! 45. Дѣчи
мѣлѣи дѣи жѣдовѣи, кѣрѣи аѣ фѣбѣте вѣинѣтѣ кѣтрѣ мѣрѣи, шѣи
вѣзѣндѣ чѣлѣ чѣ аѣ фѣкѣтѣ ис . аѣ крѣзѣтѣ рѣтрѣ елѣ.

LXIII.

с. 1670.

(Ma. bibl. centr. No. 24. Copie din 1710. Folio. II. + 160 foi paginate.)

Лѣтописецѣа цѣрѣи Молѣвѣи . . . . . дѣ Мѣрѣи Кѣстинѣ.

Predoslovie cǎtrǎ cetitorǎ. (Fol. IIa.)

Прѣдѣслѣвѣи аѣкѣ ворѣава кѣтрѣ читѣтѣорѣи.

Фѣст-аѣ гѣндѣл' мѣи, юѣиѣ читѣтѣорѣи, сѣ фѣк' лѣтѣ-
писѣцѣа цѣрѣи нѣастрѣ Мѣлѣвѣи, дѣи дѣскѣлѣкѣтѣ еи чѣл
дѣнтѣи, кѣрѣе аѣ фѣстѣ дѣ Трѣиѣи рѣпѣратѣл'; шѣи оуѣсѣиѣм
шѣи рѣчѣпѣтѣра лѣтописѣцѣаи . чѣ еѣсѣрѣ аѣѣпра нѣастрѣ кѣм-
пѣиѣте ачѣстѣ вѣрѣмѣи дѣ акѣмѣ, дѣ нѣ стѣм дѣ скрѣсѣи, чѣ дѣ
гѣрѣи шѣи сѣспѣиѣи . шѣи лѣ ачѣстѣ фѣл дѣ скрѣсѣаѣре гѣндѣ
слѣбѣд шѣи фѣрѣ вѣлѣи трѣѣѣиѣ . ирѣи нѣиѣи прѣвѣи кѣм-
пѣиѣте вѣрѣмѣи, шѣи кѣмпѣнѣж мѣре пѣмѣнтѣлѣи нѣстрѣ шѣи
нѣаѣж . дѣчи прѣимѣѣи рѣ чѣстѣ дѣтѣж, атѣтѣ дѣи трѣдѣ нѣ-
астрѣж, кѣт' сѣ нѣ сѣ оуѣиѣ лѣкрѣиѣе шѣи кѣрѣсѣл' цѣрѣи, дѣ
ѣндѣ аѣ пѣрѣсѣиѣт' а скрѣи рѣпѣсѣатѣлѣ ѣрѣкѣ Бѣрѣникѣл . аѣлѣ-
вѣи дѣла Дрѣгѣиѣ Бѣдѣж, дѣи дѣскѣлѣкѣтѣа цѣрѣи чѣл аѣ-
дѣиѣ лѣ лѣтѣписѣцѣа лѣи, прѣ рѣндѣл сѣѣскрѣиѣ, дѣмнѣиѣе
цѣрѣи, пѣнѣ лѣ Прѣи Бѣдѣж . ирѣ дѣла Прѣи Бѣдѣж рѣкѣчѣ,
рѣчѣиѣ ачѣстѣ лѣтописѣц, кѣрѣи цѣи-л'ам скрѣи нѣиѣ . нѣ кѣм сѣрѣи

къде де амѣнѣнтѣа тѣате; къ лѣтописецѣа чѣле стрѣине,
 лѣкрѣриле нѣмай че-с мѣй асѣмнѣте, към синтѣ : рѣзѣодеаѣ,
 скимѣриле скрѣс а цѣрѣжѣау мѣиѣшѣ; ирѣ чѣле че сѣ лѣ-
 крѣсѣа а кѣса аѣтѣа де амѣнѣнтѣа, адеѣж лѣкрѣри де кѣсѣа,
 нѣс скрѣс; ши де лѣкѣ лѣтописецѣа де мѣладѣанѣ скрѣсѣа, нѣ
 сѣ аѣлѣж; ирѣ тѣѣт вѣй аѣлѣ прѣ рѣндѣ тѣате . ши прѣй-
 мѣще ачаѣтѣ пѣциѣж трѣдѣа а нѣаѣтрѣж, кѣрѣ амѣ фѣкѣт'
 сѣ нѣ сѣ трѣкѣж към-ѣа кѣ оуѣтарѣк, де ѣндѣ еѣтѣ пѣрѣсѣт .
 кѣ ачаѣтѣ фѣжѣдѣниѣа : къ ши лѣтописецѣа аѣтрѣг сѣ аѣпѣци
 де ла нѣй, де ѣм аѣлѣ сѣле, ши нѣ ѣа хѣ нѣс прѣ вѣчѣниѣа
 сѣат пѣтѣрѣниѣаѣн Дѣмѣсѣа цѣрѣжѣа аѣпѣа, цѣнѣю ши сѣрѣк'
 де сѣрѣширѣк.

Inceputul Letopisețului.

Лѣтописецѣа цѣрѣжѣа Мѣладѣанѣ дѣла Йрѣиѣ Бѣдѣа аѣоѣче.

Кѣпѣа а.

аѣпѣ . а. Пѣнѣа ла кѣмѣлѣтѣа дѣмѣиѣа лѣй Йрѣиѣ Бѣдѣа .
 [аѣлѣ-й сѣнѣ аѣй Дѣмѣиѣн рѣпѣсѣтѣа ѣрѣке Бѣрниѣа] аѣте
 скрѣс лѣтописецѣа цѣрѣжѣа, де ѣрѣке Бѣрниѣа, аѣпѣт дѣла
 Дѣаѣѣш Бѣдѣа; кѣрѣ(ѣ) аѣ десѣлѣкѣтѣа дѣи Мѣрамѣрѣш
 ачаѣтѣ цѣрѣжѣа ал дѣнѣе рѣндѣа, дѣпѣа чѣ сѣ пѣѣиѣсѣа де тѣ-
 тарѣ, ши фѣѣиѣсѣа тѣѣи аѣжѣнтѣрѣи ши а цѣрѣжѣа Мѣладѣанѣ,
 ши цѣрѣжѣа Мѣнтѣнѣѣи аѣн Йрѣдѣа' . ирѣ аѣжѣо десѣлѣкѣтѣа
 де Тѣѣиѣ аѣпѣратѣа Рѣмѣлѣи, кѣрѣа аѣпѣрат нѣмѣле тѣѣѣ-
 ѣе аѣтрѣ нѣй пѣи аѣтѣжѣи, кѣ шѣнѣѣа чѣла че сѣ сѣнѣ Тѣѣѣ-
 нѣа . ирѣ де ла Йрѣиѣ Бѣдѣа скрѣс нѣ сѣ аѣлѣж, ниѣе де аѣ-
 тѣа', ниѣи де ѣрѣке Бѣрниѣа; ирѣ къ лѣа аѣпѣдѣкѣтѣа дѣѣѣѣа
 ѣаменѣѣсѣа, мѣартѣ, кѣрѣ мѣате лѣкрѣри тѣе, ши сѣ сѣ ѣѣѣр-
 шѣсѣа нѣ лѣсѣа; ирѣ къ нѣѣѣѣдѣаѣн лѣй аѣ рѣсѣрѣтѣа (? l. -сѣпѣ-
 тѣа) чѣ ѣа хѣ мѣй скрѣс ши дѣла Йрѣиѣ Бѣдѣа аѣоѣчѣ . дѣи де
 оуѣндѣ аѣ пѣрѣсѣтѣа еѣа, аѣпѣпѣм нѣй кѣ аѣѣѣѣѣѣѣа лѣй Дѣмѣсѣа.

Cap. XI: Domnia lui Radu Vodă cel mare. (Fol. 46a—47b.)

Кѣпѣа аѣ ѣнѣ спѣрѣсѣѣиѣе.

аѣпѣпѣ . а. Дѣмѣиѣа Рѣдѣлѣиѣ Рѣдѣа чѣлѣиѣ мѣре . аѣпѣрѣѣѣиѣ нѣ
 дѣмѣиѣиѣ сѣмѣнѣѣѣѣѣѣа ши пѣнтѣрѣ лѣкрѣриле ши тѣкѣиѣнѣе
 кѣсѣиѣ лѣй ѣѣ сѣнѣ : Рѣдѣа Рѣдѣа чѣлѣ мѣре.

Ѣ. Скріе Паютарѣхъ кестіть исторію, ла вѣща лѣн Плевѣандрѣ Макнѣшн, кѣре аѣ скрис Плевѣандріа чѣ адеѣратѣ, нѣ бѣсна, кѣм скріе ш Плевѣандріе ден грѣчѣи шри дѣнтр'алтѣ лимѣж скоѣсѣ прѣ лимѣа цѣрѣжн ноѣстрѣ, пѣннѣ де бѣсне ши скорнитѣри; ел сичѣ, кѣ хѣрннчѣм лпѣраѣцѣлѣ шн дѣмнѣлѣр, маѣ мѣлѣ сѣ ацѣлѣце днн кѣвѣнтѣлѣ шр, ши сѣлѣтѣри грѣите де дѣнншн, кѣре, кѣм ши пѣн л кѣт аѣ фѣстѣ, дѣкѣт ден рѣзѣбѣ фѣкѣте де дѣнншн . кѣ рѣзѣбѣлѣ авѣцѣи ши прилѣжѣа вѣрѣмнн фѣче маѣ де мѣлѣа шрн; шрѣ кѣвѣнтѣлѣ ши сѣлѣ ацѣлѣнтѣ ден сннгрѣж хѣра нзѣорѣще, пѣнѣ лкѣт лсте . прѣкѣм снче ши ацѣлѣпчѣнѣа лѣн Голѣмнѣи : [нзѣ оѣстѣ прѣвѣднѣгѣ нсхѣднтѣ рѣзѣм'] . ден рѣстѣа днрѣптѣлѣнн, нзѣвѣкнѣще ацѣлѣпчѣнѣа.

Г. Фѣст-аѣ ачѣстѣ дѣмнѣ Рѣдѣа Бѣд . дѣпѣнн ла тоѣте, ши лтрѣг ла хѣра . кѣвѣнтѣлѣ чѣ-л грѣнѣ, ка ш прѣкнѣлѣ ерѣ тѣтѣ-рѣра . цюдѣцѣлѣ кѣ мѣре днрѣптѣте ши сокѣтѣлѣ, фѣрѣ фѣцѣ-рѣе, кѣ чннѣстѣа; шрѣ нѣмѣрѣи кѣ вѣе вѣгѣтѣ . авѣ ачѣстѣ кѣ вѣнтѣ : дѣмнѣа хѣе карѣ, кѣнѣа цюдѣкѣ прѣ шн вѣорннѣ кѣ оѣн кѣртѣнн, шкѣн дѣмнѣлѣнн сѣ фѣе прѣ вѣорнн; шрѣ цѣдѣцѣа прѣ кѣлѣ сѣ сѣ мѣргѣ . ши ашѣ, кѣнѣа сѣ пѣрѣще шн кѣртѣнн кѣнн цѣран, маѣ де чннѣстѣа сѣ фѣе кѣртѣннѣа, ши ла кѣ вѣнтѣ ши ла кѣлѣтѣтѣра дѣмнѣлѣнн; шрѣ нѣ авѣтѣннѣа-сѣа цѣдѣцѣа днн кѣлѣ сѣ чѣа днрѣптѣ . ши ла мѣлѣте днвѣнѣри кѣ-трѣ вѣорнчѣи чѣн де глѣѣтѣа снчѣ : вѣорннчѣ, сн чѣлѣи шм, мѣжн-нѣ сѣ маѣ шсѣ ла днвѣнн фѣрѣнѣдѣ, сѣ нѣ сѣ хѣе грѣшнт кѣм-ѣа цѣдѣцѣа . ши де сѣ прилѣжнѣ кѣм-ѣа нѣгѣчнѣтѣ цюдѣцѣа ла шн днвѣннѣ, сѣ лдрѣптѣ ла алтѣа . снчѣ де мѣлѣте шрн : нѣ-мнѣкѣ нѣ шкѣрѣще прѣ дѣмнѣлѣ ашѣ, ка кѣвѣнтѣа нѣстѣтѣ-тѣр . пѣнтѣрѣ вѣорнн снчѣ : де мѣре фѣлѣс ши чннѣстѣа естѣа дѣм-ннѣи ши цѣрѣжн вѣорннѣа ацѣлѣнтѣ ши авѣт . кѣ дѣкѣ аѣа дѣмнѣлѣ ѣ . Ѣ . вѣѣри авѣцн, ннче де ш нѣвѣе л цѣрѣжн нѣ сѣ тѣме . кѣ вѣѣрѣа ка кѣнн вѣѣрѣа, кѣ сѣлѣжнтѣрѣа ка кѣнн сѣлѣ-жнтѣрѣ, кѣ цранѣа ка кѣнн цѣранн фѣчѣа вѣорѣе . ши тѣт кѣ вѣлѣнѣѣце, ши кѣ мѣре ацѣлѣпчѣнѣа . кѣ дѣшн ерѣ рѣпн-тѣрѣа ла вѣрѣмнн сѣ, шрѣ нѣ лдѣлѣннѣ.

Д. Вѣорнн ла мѣре чннѣсте авѣ ши снчѣ : прѣ шн шм дѣкѣ-л вѣорѣще дѣмнѣлѣ, нѣ лкѣпѣ сѣ-л сѣдѣѣсѣж; де нѣ се пѣдрѣтѣ кѣм сѣ кѣдѣа шннн вѣорннн, сѣ-л скоѣцѣ ши сѣ пѣе алтѣа л лѣкѣ; шрѣ л-л сѣдѣнн, сѣа сѣ нѣ-н сѣ трѣкѣ кѣвѣнтѣа грѣнт кѣ кѣлѣ, нѣ сѣ кѣдѣа.

Е. Пѣлѣ ш сѣлѣж Рѣдѣа Бѣд . лкѣ днн копнѣлѣрѣа сѣ, кѣрѣи сокѣтѣнѣа кѣ нѣ естѣ хѣра де вѣорѣе, лл сокѣтѣа дѣа амѣжн;

ѡрж боєріє нѣ-й дѣ . че вѣсѣндѣ-се ден афѡрж дни рѣндѣл ал-
тѡра, прѣ хіре ѡмєнієскѣ, че асте пѣрѡра снлнтоѡра ꙗ вѣѡцѣ
сѣ фіе атре чѣй де фѣрѣнте, с'ѡ рѣгѣт митрополїтѣлѣн, шн боєрн-
лѡр сѣ-й грѣѣскѣ Рѣдѣдѣлѣн Бѡд . пєнтрѡ дѣнсѣл, сѣ нѣ фіе ѡн-
тѣтѣ, фїїндѣ слѣгѣ де атѣта вѣѣмѣ; шн ацєнтѣндѣ ꙗ нѣ-
рѡкѣл стѣпѣнѣ-сѣл сѣ хіе шн ел атре ѡлмєнн . ѡѣ грѣїт
боєрн кѣ тѡцїй пєнтрѡ дѣнсѣл, сѣ нѣ хіе ѡнтѣт, ка ѡ слѣгѣ
вѣѣе че асте . шн слѣцїлє кѣ нєдєждѣ чннстєй стѣпѣнїлѡр,
сѣ ацїѡнгѣ шн єй а хї атре ѡлмєнн, мѣн мѡтѣ слѣжєскѣ . ѡѣ
рѣспѣнсѣ Рѣдѣл Бѡд . боєрнлѡр : мїе сѣ нѣ ѡн сѣ трїѣкѣ кѣ-
вѣнтѣл вострѣ нѣ мн сє кѣдѣ; ѡрж єѣ цнѣ хїрѣ ѡмѣлѣн, кѣ
де боєріє нѣ єсте; ѡрж ѣкѣ л'ѡї боєрн пєнтрѡ вѡе дѣмнлѡр
вѡлстрѣ . шн аѡѡл сї л'ѡѣ кємѣтѣ шн ѡѣ дѣт вѣтѣжїѣ де
апрѡсн, кѣрѣ єрѣ ла чннстѣ ла Рѣдѣл Бѡд . шн апрѡсн чѣй
де днєлѣн ннчн ла ѡ домнїѣ мѣї де чннстє н'ѡѣ фѡстѣ, кѣ
ѡѣршннїчє мѣлцн шн кѣ кѣбѣннцѣ кѣ жѣр, шн кѣ хѣлп
ѣвѣжкѣцн апрѡснн . шн ѡрѣ ла чїнє шн ла чѣл вѡѡрю мєрѣѣ
кѣ кѣртѣ, ꙗ пнчѡѡрѣ стѣ боєрюл, пѣнѣ сѣ чнтїѣл кѣртѣ.

Ѣ. Н'ѡѣ трєкѣт сѣптѣмѣжнѣ шн вєнї жѣлѡвє(ѣ) днн трѣгѣ
лѣ днєлѣн, де ннцїе фѣмѣї прѣ ачѣл вѣтѣв нѡѣ, де сїлѣ че лє
фѣкѣсє шн лє вѣтѣсє ꙗ трѣгѣ . ѡѣ кѣѣтѣтѣ Рѣдѣл Бѡдѣ ла
боєрн шн ѡѣл снє : нѣ в'ѣм спѣсє кѣ ачѣстѣ ѡм де боєрїѣ нѣ
єстє . ѡрж кѣтрѣ дѣнсѣл : єѣ, мѣре, ꙗкѣ пє боєріє нѣ ам апѣ-
кѣт сѣ-цн сїкѣ . шн ѡѣ снє армѣшѣлѣн, де ѡѣ лѣѣт грѣѣѣѡл .
шн ѡѣ пѣс' де ѡѣ дѣт . т . де тѡїѣл.

Cap. XVII: Căderea lui Vasilie Lupu. (Fol. 93b—94b.)

Кѣпѣлѣ алѣ ѡлпте спрѣсѣѣе.

м. Прѣкѣм мѣнцн чѣй ѣнѣлцн, шн мѣлѣрнлє чѣлє ѣнѣлте,
кѣнд сѣ нѣрѣскѣ де вѣѣ ѡ пѣрте; прєкѣт сннтѣ мѣї ѣнѣлцн,
прѣ атѣта шн дѣрѣт фѣкѣ мѣї мѣре, кѣндѣ сѣ пѡрнєскѣ;
шн копѣчїй чѣй ѣнѣлцн мѣї мѣре сѣнєтѣ фѣкѣ, кѣндѣ сѣ
ѡѡѡрѣ . ашѣ кѣсєлє чѣлє ѣнѣлте шн ѣнтємѣїтє кѣ ѣнѣ-
лѣнгѣтє вѣѣмн, кѣ мѣре рѣзснпѣ пѣрѣїгѣ ла кѣдѣѣре, кѣндѣ
кѣд . ꙗтр'ѣѣлѣ кнп шн кѣсѣ лѣї Бѣсїїлє Бѡд . дѣ атѣѣлѣ аї
ѣтємѣїтѣ, кѣ мѣре кѣдѣѣре шн рѣзснпѣ, шн апѡї шн ла дє-
плннѣ стѣжнцєре ѡѣ пѣрѣсѣ дѣ атѣнѣл.

мѣ. Стѣѣлѣн Гѣѡргїє лѡгѡфѣтѣл, кѣре єрѣ лѡгѣѣт мѣре ла
Бѣсїїлє Бѡд, дѣпѣ мѡѡрте лѣї Тѡдєрѣшкѡ лѡгѡфѣтѣл, цнїндѣ

Басіліе Бод . прѣ тѣтѣ-сѣхъ, Дѣмитріашко лѣтѣтѣла ла атѣтѣ
домніи бодрю веститѣ, кѣ шчинѣ рѣмѣтѣ; кѣрѣ нѣчѣ ш кѣсѣ
аичѣ ꙗ царѣ, мошій ка ачѣлѣ, шчинѣ, сѣтѣ, кѣрѣцѣ н'ѣхъ ачѣтѣ .
дѣпѣ чѣ ш'ѣхъ гѣтѣтѣ лѣкрѣрилѣ спрѣ домніѣ, прѣкѣм с'ѣхъ по-
менитѣ май сѣсѣ, ла Рѣкѣцѣнѣ, шн ла Мѣтѣи Бѣдѣ; аѣ лѣгѣтѣ
ворѣдѣла шн кѣ ш сѣмѣхъ дѣ боирѣ ꙗ царѣ; кѣ Чѣгѣлѣтѣцѣнѣ анѣ-
мѣ, шн кѣ Шѣфѣн сѣрдѣрюлѣ, кѣпрѣнѣсѣнѣдѣ-й кѣ цѣрѣмѣрѣтѣ,
сѣ цѣ тѣйна, аѣ алѣс кѣ сѣфѣтѣлѣ лѣрѣ, нѣман сѣ адѣкѣж шчн
оуѣнѣрѣдѣцѣнѣ шн мѣнтѣнѣцѣнѣ асѣпра лѣи Басіліе Бѣдѣ.

мѣ. Сѣнѣсѣ амѣ ден ла кѣцѣ-вѣ ла оуѣрѣкилѣ лѣи Басіліе
Бѣдѣ . ачѣтѣсѣ, шн рѣнтѣю дѣ ла оуѣн тѣрѣкѣ ла Фѣкѣшѣнѣнѣ, шн
дѣ ла мѣнтѣнѣнѣ рѣкѣ шѣхъ скрѣсѣ, чѣ н'ѣхъ крѣсѣтѣ Басіліе Бѣдѣ.

мѣ. Сѣпѣнѣ истѣорѣилѣ дѣ Пѣрѣ рѣпѣрѣтѣлѣ Сѣпрѣоцѣнѣлѣорѣ, кѣ
фѣйнѣдѣ рѣтрѣнѣ рѣзѣбою ла царѣ Итѣлѣнѣнѣ ꙗ прѣтѣвѣ Рѣмѣлѣнѣнѣ-
лѣорѣ . рѣлѣжнѣдѣ Пѣрѣ рѣпѣрѣтѣлѣ ꙗ фѣрѣнтѣлѣ шчнлѣрѣ сѣалѣ (!) ток-
мѣнѣдѣшѣ шѣсѣтѣ шн мѣтѣрѣнѣдѣсѣ шн рѣтрѣо арѣнѣжѣ, шн рѣнтѣрѣдѣлѣтѣ;
оуѣнѣлѣ ден копѣиѣ лѣи чѣ-лѣ пѣзѣиѣ, с'ѣхъ апропѣиѣтѣ шн шѣхъ зѣсѣ : сѣ
ѣи амѣнѣтѣ рѣмѣпѣрѣтѣ, чѣлѣ рѣжмѣлѣнѣ прѣ шн кѣлѣ нѣгрѣ, ден тѣвѣцн
алѣцн шчѣнѣнѣ алѣтѣ нѣмѣнѣжѣ нѣ пѣзѣѣцѣ, нѣман ш'ѣхъ пѣсѣ прѣ
рѣмѣпѣрѣтѣцѣлѣ тѣлѣ шкѣиѣ; шрѣ ꙗ кѣтрѣдѣ тѣ рѣнтѣорѣчнѣ, шѣлѣ тѣштѣ
ачѣлѣ пѣзѣѣцѣ, шн чѣрѣкѣ кѣнѣдѣ шн кѣнѣдѣ сѣ вѣѣ асѣпрѣтѣ-цѣ кѣ
сѣлѣнѣцѣ гѣтѣ . аѣ рѣспѣнѣсѣ Пѣрѣ копѣилѣлѣиѣ : кѣ анѣвѣбѣ вѣсѣтѣ
хѣѣ кѣрѣбѣ, а сѣ фѣрѣнѣ дѣ чѣлѣсѣтѣ сѣ хѣѣ . ашѣлѣ сѣ поѣтѣ шѣчѣ,
шн дѣ Басіліе Бѣдѣ . дѣмнѣхъ кѣ пѣзѣ ꙗ тоѣтѣ пѣрѣцнѣлѣ шн пѣ
ла тоѣтѣ пѣрѣцнѣ, нѣ с'ѣхъ пѣтѣтѣ фѣрѣнѣ чѣ-нѣ یرѣлѣ сѣ-нѣ вѣлѣ асѣпрѣжѣ .
шн мѣиѣ алѣсѣ дѣ прѣмѣжѣднѣ ден кѣсѣжѣ, фѣорѣтѣ кѣ анѣвѣбѣ а сѣ
фѣрѣнѣ хѣѣ кѣрѣбѣ.

Cap. XX: Semnele cerului. (Fol. 124b—125b.)

Кѣпѣлѣ алѣ доуѣсѣчнѣлѣ.

дѣ. Нѣ с'ѣхъ поменитѣ дѣ сѣмнѣлѣ чѣрюлѣиѣ, кѣрилѣ с'ѣхъ прѣлѣ-
житѣ мѣинѣтѣлѣ дѣлѣ ачѣтѣсѣ тоѣтѣ рѣзѣтѣѣцѣ, шн крѣѣиѣ лѣшѣиѣцнѣ,
шн цѣрѣжѣиѣ нѣоѣстрѣ, шн стѣжнѣцѣлѣ кѣсѣиѣ ачѣѣиѣиѣ домніиѣ, а лѣи
Басіліе Бѣдѣ . ла рѣнѣдѣлѣ сѣлѣ . кѣ یرѣлѣ сѣ сѣ поменѣсѣкѣ ла дом-
нѣ лѣи Басіліе Бѣдѣ, пѣнтрѣ кѣмѣтѣ адѣкѣж стѣиѣла кѣ коѣдѣжѣ,
кѣрѣ с'ѣхъ прѣлѣжитѣ кѣ кѣцѣ-вѣ анѣиѣ мѣинѣтѣ дѣ ачѣсѣтѣлѣ ашѣлѣ дѣ
грѣлѣ прѣмѣнѣилѣжѣ ачѣѣиѣиѣ домніиѣ . шн рѣнтѣшѣнѣкѣрѣтѣ сѣорѣмѣлѣиѣ, ꙗ
анѣлѣ чѣлѣ, ꙗ кѣрѣ анѣ с'ѣхъ рѣднѣкѣтѣ Хмнѣлѣ хѣтѣмѣнѣлѣ кѣ кѣзѣѣиѣ
асѣпрѣлѣ лѣшнѣлѣрѣ, фѣорѣтѣлѣ грѣзѣднѣнѣжѣ рѣтѣнѣкѣрѣлѣ, ꙗ постѣлѣ

маре анайнта пѣцнлор, а аѣл*) атр'о вѣнерѣ . ши
тот атр'ачѣла ан лѣкѣстале неавѣнте вѣкѣрилор, кѣра тоатѣ
сѣмнеле а лѣк вѣтрѣний ши астронѣмий а цѣра лѣшаскѣ,
а маре рѣштѣци кѣ синтѣ ачѣстѣр цѣр, менѣл . мѣ вѣй ертѣ
юѣнте чнтѣторѣле, кѣчи нѣ цѣм скрѣс ачѣстѣ сѣмнѣ ла
лѣкѣл сѣл; креде непѣтѣний ѡмѣнѣири, креде вѣлѣрилор ши
кѣмплѣталор вѣрѣми; атрѣеж пе чѣ вѣрѣми ам скрѣс? ши
кѣт амѣ скрѣсѣ, аш хѣ липѣт ачѣстѣ сѣмнѣ ла рѣндѣл сѣл,
че амѣ ерд трекѣт рѣндѣл ла изѣѣѣл чел кѣрат . ши скрѣи-
торѣ кѣрий изѣѣѣскѣ, пѣцини сѣ афѣлж, ѡрѣ типѣр нѣй . дѣчи
аѣчѣ дѣ ачѣстѣ сѣмнѣ ац дѣл ѡре . ши алѣс повѣсте лѣ-
кѣстѣлор, кѣрѣ кѣ ѡкѣй кѣмѣ вѣнѣл ам' прѣвѣт .

ѣ. Кѣ ѡнѣ аѣнѣ манѣте де чѣ сѣл рѣндѣл Хмѣл хѣтманѣл
кѣзѣчѣскѣ асѣпра лѣшнѣлор, апроѣпе де сѣчѣре, ерам прѣ атѣи-
чѣ ла шкоѣлж ла Бѣрѣ а Подѣлѣл, пре кѣлѣл фѣиѣндѣ де ла сѣт
спрѣ ѡраш; нѣмай че вѣсѣм деспрѣ амѣсѣсѣ ѡнѣ нѣлор, кѣм
сѣ рѣндѣл де ѡ пѣртѣ де чѣрю ѡн нѣлор сѣл ѡ нѣлѣрж, нѣм
гѣндѣт кѣ вѣне ѡ фѣртѣнж кѣ плѣе де ѡ дѣтж, пѣнѣ нѣм
тимпѣнѣт кѣ нѣлорѣл чѣл де лѣкѣсте кѣм вѣне, ѡ ѡстѣл,
стол . а лѣкѣ нѣ сѣл лѣат сѣѣрѣле де дѣсѣмѣл мѣцѣлор; чѣле
чѣ зѣѣрд мѣй сѣс, ка де трѣй сѣл пѣтрѣ сѣлѣце нѣ ерд мѣй сѣс;
ѡрѣ кѣрѣл(ѣ) ерд мѣй ѡсѣ, де ѡн стѣт де ѡм ши мѣй ѡсѣ
зѣѣрд де ла пѣмѣнтѣ . ѡрѣт, атрѣнѣкѣре асѣпра ѡмѣлѣнѣ со-
сѣндѣ . сѣ рѣндѣл ѡаре чѣл мѣй сѣс, ѡрж мѣлѣл зѣѣрд алѣ-
тѣрѣл кѣ ѡмѣл, фѣрѣ сѣѣлж де сѣнѣт де чѣлѣ, сѣ рѣндѣл а
сѣс де ла ѡм ѡ вѣкѣтж мѣре дѣчѣл поѣдѣж; ши ашѣл мѣрѣѣ
пе дѣсѣпра пѣмѣнтѣлѣнѣ ка дѣ дѣн кѣѣѣ, пѣнѣ а трѣй сѣ-
лѣце а сѣс, тѣт атр'ѣ дѣсѣмѣл ши атр'ѣнѣ кѣп . ѡн стѣл цѣнѣл
ѣ . чѣс вѣн' . ши дакѣ трѣчѣл ачѣлѣ стѣлѣ, ла ѡн чѣс ши ѡѣмѣ-
тѣлѣ, сѣсѣл алѣлѣ . ши ашѣл стол, дѣпѣ стѣлѣ; кѣт цѣнѣ
де ла апрѣнѣсѣ пѣнж а десѣрж . ѡѣндѣ кѣдѣл ла мас, ка алѣи-
нѣле де грѣсѣ сѣчѣл, нѣчѣ кѣдѣ стѣл прѣстѣ стѣл, че трѣчѣл
стѣлѣ де стѣлѣ; ши нѣ сѣл пѣрѣнѣл пѣнѣ нѣ сѣл аѣлѣсѣлѣ вѣне
сѣѣрѣле спре апрѣнѣсѣ, ши кѣлѣторѣл пѣнж а десѣрж; ши пѣнѣ
ла кѣдѣрѣ де мас, кѣдѣл ши ла попѣсѣрѣн . асѣ ѡндѣл мѣнѣл,
рѣмѣнѣл пѣмѣнтѣлѣ нѣгрѣл аѣѣѣт, нѣчѣ фѣрѣнѣсѣ, нѣчѣ пѣй ѡр
де ѡрѣж ѡри де сѣмѣнжѣтѣрж нѣ рѣмѣнѣл . ши сѣл кѣнѣѣѣѣ
ши ѡндѣл попѣсѣлѣ, кѣ ерд лѣкѣл нѣ ашѣл нѣгрѣл ла попѣсѣ, ка ла
мѣсѣл ачѣй мѣнѣнѣл а лѣн дѣмѣнѣсѣлѣ . кѣтѣ-ѣл сѣлѣ дѣ фѣѣтѣ

*) Loc gol în ms.

ачѣла оуѣрѣа; ден пѣрѣале де цѣс, ꙗ сѣс мѣрѣа . ши тѣт атѣн
ча аѣ фѣстѣ ши аѣча ꙗ царѣ лѣкѣстѣ, ши дѣпѣ ачѣла ам
ши ла ал доѣле, ꙗсѣ маѣ пѣцѣне . ши апѣи ши ꙗ сѣланѣ а лѣи
Стѣфан Бод аѣ фѣстѣ лѣкѣстѣ, ꙗсѣ пре ѣне лѣкѣри, ши нѣ
ка ачѣла дѣсѣма ка ꙗ чѣла анѣ, де кѣре с'аѣ скѣри; мѣрна сѣ
гѣсѣа ꙗ пѣмѣнтѣ ꙗгрѣпѣте прѣ мѣате лѣкѣри.

LXIV.

св. 1670—1675.

(Ms. bibl. centr. No. 11. Letopiset., Copie de la 1723. Folio. 188 fol paginate.)

Мѣрѣи Костѣн . Бѣаца лѣмѣи.

(Fol. 12b—14b.)

Еклѣсѣастѣс глаѣа ѣ : дѣшѣртѣрѣ дѣшѣртѣрилоор, ши тѣате
сѣнт дѣшартѣ.

Лѣмѣи кѣнт' кѣ жалѣ кѣмпантѣ вѣаца,
кѣ грѣже ши примѣждѣи, кѣм ѣстѣ ши аѣца.
Прѣ сѣпѣцѣре, ши ꙗ скѣртѣ вѣѣме трѣнтоѣре.
ѡ лѣме хѣклѣнтѣ, лѣме дѣшѣлѣтоѣре!
Трѣк' зѣле ка оѣмѣра, ка оѣмѣра де вѣртѣ,
чѣле че трѣк, нѣ маѣ вин, нѣч сѣ ꙗторѣ мѣртѣ.
Трѣче вѣкѣл дѣсѣртѣнат, трѣк аѣи кѣ роѣтѣ,
фѣг вѣремѣле ка оѣмѣра, ши нѣч ѡ поѣртѣ
ѡ ле ѡпрѣи нѣ поѣте; трѣк' тот прѣвѣлѣнтѣ,
лѣкѣриле лѣмѣи, ши маѣ мѣат кѣмпантѣ.
Ши ка аѣа ꙗ кѣрсѣл сѣѣ, кѣм нѣ сѣ ѡпрѣцѣ,
аша кѣрсѣл лѣмѣи, нѣ сѣ контѣнтѣцѣ.
Фѣм ши оѣмѣртѣ сѣнт, тоѣте вѣсѣри ши пѣртѣре,
че нѣ пѣтрѣче лѣмѣ? ши ꙗ че нѣ-ѣ кѣ дѣртѣре?
Сѣпѣма мѣрѣи, ши нѣри сѣпт' чѣрю трѣкѣторѣ.
че-ѣ ꙗ лѣме сѣ н'аѣѣ нѣме мѣритѣри?
Зѣче дѣвид прѣрѣкѣл : вѣаца ѣстѣ фѣлоѣре,
нѣ трѣѣцѣ, чѣ дѣдѣтѣ ѣстѣ трѣкѣтоѣре.
Бѣмѣре сѣнт, ши нѣ ѡм! тот ачѣла стрѣгѣ.
ѡ хѣклѣнтѣ ꙗ тоѣтѣ вѣѣма, кѣм сѣ нѣ сѣ пѣлѣнтѣ,
Тоѣте кѣте-с прѣ тѣне? че хѣлѣдѣѣцѣ
нѣпрѣвѣлѣнт, стрѣмѣтѣт? че нѣ стѣртѣцѣ

Пънжнн сѣнт анѣи шѣ зѣлелѣ нѣстрѣ,
 сѣнцѣ ꙗѣри фѣричѣ дѣ вѣаца вѣастрѣ !
 Бѣецѣнн, шн вѣаца шѣтѣ нѣцѣйтѣ,
 шн пѣнѣ ла чѣ вѣрѣмѣ шѣтѣ цѣрѣйтѣ.
 Яшѣ не пѣартѣ лѣмѣ, ашѣ не амѣцѣще,
 ашѣ не ꙗшѣлѣ, сѣрпѣ шн батжѣкорѣще.
 Фѣричѣйтѣ вѣацѣ фѣрѣ вѣлѣри мѣлѣ;
 кѣ гриж шѣ нѣтокмѣлѣ, авѣцѣ пѣтѣ.
 Бѣецѣнн ꙗ фѣричѣ, кѣрѣи ман пѣцѣнѣ
 гриж пѣртѣц, дѣ лѣмѣи вѣн лѣкѣнн бѣнѣ.
 Бѣкѣлѣ нѣстрѣ, кѣ мѣрѣмѣт дѣт ꙗ дѣторѣ,
 чѣрѣл дѣ гѣндѣрилѣ нѣастрѣ батѣокѣрѣ.

Б п и л о г'.

Мѣлѣи аѣ фѣст, шн мѣлѣи сѣнтѣм, шн мѣлѣи тѣ ашѣкѣтѣ,
 лѣмѣ днн пѣмѣнѣлѣ, нѣ сѣ ман дѣцѣйтѣ.
 Бѣри чѣ шѣтѣ мѣринѣбѣрѣю, кѣ вѣрѣмѣ сѣ пѣтрѣчѣ,
 трѣчѣ вѣрѣмѣ, шн пѣрѣ ан сѣи тоцѣ ꙗ пѣрѣсѣще.
 Чѣи чѣ авѣм пѣтрѣчѣм, пѣмѣннм ашѣи,
 трѣкѣцѣ дѣ нѣи; кѣ вѣрѣмѣ вѣр пѣмѣнн ашѣи.
 Нѣскѣндѣнѣ мѣрим, мѣринѣд не фѣчѣм чѣнѣшѣ;
 дннтрѣацѣштѣ лѣмѣ пѣтрѣчѣм, кѣ пѣнтрѣо шѣтѣ.
 Яшѣтѣз мѣрѣ шн пѣтѣрѣннѣ, кѣ мѣлѣтѣ мѣрѣи,
 мѣиѣнѣ трѣчн, шн тѣ пѣтрѣч, кѣ мѣрѣ мѣхѣнѣи.
 ꙗ лѣтѣ шн ꙗ чѣнѣшѣ тѣ пѣрѣфѣчн ꙗ вѣмѣ,
 ꙗ вѣиѣрѣмѣ, дѣпѣ кѣрѣ тѣ ашѣлн ꙗ пѣтѣдѣрѣ!
 ꙗ-тѣ амѣннѣтѣ вѣмѣ дѣр, чннѣ ишн пѣ лѣмѣ!
 кѣ ꙗ спѣмѣ пѣлѣтнѣдѣрѣ рѣмѣи фѣр нѣмѣ.
 Ошѣн : фѣпѣтѣ чѣ-ц рѣмѣнѣ, бѣнѣ тѣ лѣцѣще,
 ꙗ чѣрѣю кѣ фѣричѣи, ꙗ вѣчѣ тѣ фѣричѣще.

Бпиграма (Fol. 21 b.)

прѣ сѣнѣнтѣлѣшѣ пѣринѣтѣ Дѣсѣвѣи прѣнн мннтрѣполнѣт сѣчѣвѣскѣи.

Чѣнѣ-ш фѣчѣ, знѣ дѣ пѣчѣ, тѣрѣнѣи дѣ фѣрѣцѣи
 Дѣчѣ вѣацѣ, фѣрѣ гѣрѣцѣ, ꙗтрѣнѣсѣ бѣгѣцѣи.
 Кѣ май бѣнѣ, днн пѣрѣнѣ, вѣаца чѣ фѣрѣцѣскѣи,
 Дѣкѣт рѣжѣ, кѣрѣкѣ стрѣиѣ, вѣацѣи внѣтѣжѣскѣи.

Инима тл спре алтѣл! чинѣ тоатѣ поатѣ?
нѣ тоатѣ аре ына, чи кѣ тоц тоатѣ!
Уна ына, ши алтѣл алта еынѣтатѣ,
тѣтѣрор де дѣнзеѣ дѣрѣри сѣнт ѱемнатѣ.
Каре трѣда поастрѣ кѣ гѣнд еѣн прѣимѣце,
дѣнзеѣ гѣндѣлѣи еѣн, еѣне-н дѣрѣице.

LXV.

1670.

(Collect. Acad. Rom.)

Hrisov de împărțire.

(7178.)

Идекъ еъ пеници скрѣш ши мѣтърскъ (!) кѣ чистѣ за-
пис аа мѣш; кѣм не'м фрѣтѣрцитѣ неше вечини, карѣн н'аѣ фѣ-
стѣ нѣа даиѣ де аа стѣлникѣа фрѣгѣе . дѣчи кѣмнатѣ лѣи
глигорн с'аѣ (н)вѣтѣ дѣнт'ачесте шамини, карѣ аѣ фѣстѣ де
фѣци, миѣхѣлаа, сѣ кѣ патрѣ кѣпѣи маи минч; шрѣ мѣи с'аѣ
(н)вѣтѣ дон фѣчорн, че сѣнтѣ маи марн, анѣме вѣснѣе ши нѣи .
дѣчи дѣмнилѣи кѣмнатѣа глигорн сѣ н'анѣѣ трѣѣѣ кѣ кѣ (!)
ачѣи дон фѣчорн . ши еѣ сѣ н'анѣѣ трѣѣѣ кѣ миѣхѣлаа сѣ
ши кѣ ачѣи копѣи ши пѣнтрѣ крѣден(цѣ) аа ши искѣлант . сѣ
сѣ шѣе .

ВЛ . ЗРОН . ФЕВ . КВ.

LXVI.

1672.

(Collect. Gaster.)

Hrisov de țigancă.

Горис-ам запис(с)лѣ мѣс, радѣл пѣ . ла мѣна лѣ шрѣл
сѣн данчѣл гозѣ . кѣм сѣ се (шѣ) кѣ дѣтѣндѣ еѣ ла дѣншин ѡ
копиль дѣ циган зѣлог, шн кѣ запис ла мѣна лѣн, пѣсѣ-нѣ'м
зн дѣ дѣсѣ ѡ сѣптѣмѣнѣ, ка сѣ днѣтѣ д-н дѣре . ї . лѣн пол .

ШН КЕЛТЪЕЛ ЧЕ АЪ КЕЛТЪНТ, ШН СЪ-М АЪ ЦНГАНКА ВИША; АР
ДЕ Н(Ъ) ВОЮ ДА БАН ЛА ЗН, СЪ-Н ФНЕ СТЬТЪТОАР(Е) . АНКЪ ШН ЛА
АЧАСТЪ ТОКМЕЛЪ ФОСТ-АЪ ВОЕР МЪРТЪРНЕ, КАРЕ ВОР ПЪНЕ ИСКЪЛН-
ТЪРА МАН ЖОС . ШН АМ СКРИС ЕЪ КЪ МЪНА МЕ, СЪ СЕ КРЕЗЪ . ШН
МЕЪ ДАТ БАН ЛГ.

ПНС . МЕС . МАРТНЕ ДНЪ . К . КЛЪТ : ,ЗРП.

Isclāipt:

ЕЪ РАДЪЛ ПЪ . ДУМНТЪРЪ ШОКЪЦ . БАНКО АПОД . ЕЪ ЛАЗАР РОШ УТ
ПРИВНЦ . etc.

LXVII.

1673.

Цълатире а снтѣлѣи прорѣк' Давид ..... де смеритѣл'
Досовѣи Митрополитѣл' де цѣра Мѣлѣвѣи.

Е монастырь Оуневском тѣпом нзѣразиса . лѣта ут сотво-
рен . сеѣт . ,ЗРПА.

(40. VI pag. + 265 fol paginate + 1 pag.)

Predoslovie cātrā cetitorī. (Fol. IV b — VI a.)

ГЛОВО КЪ ЧИТАТЕЛЮ.

Пѣтрѣ ѡцѣлѣсѣри арѣ снтѣ скрѣптѣрѣж : писмѣителннн, асте
кѣвѣнтѣл' челѣ, че нѣ те лѣсѣ съ-л' сѣч' ѡнтр'ѣлѣт' кѣп',
де кѣм асте скрис, ка шн ѡнде сѣче дѣмнѣ хс : (аз' послю-
вам ѡутѣшитѣла ут утѣца, ахъ истинный нже ут утѣца
исхѣдит) . ЕЪ ВОЙ ТРИМѢТЕ-ВЪ МѢНГЖЕТОБЮЛ' ДЕЛА ПЪРИНТЕЛЕ,
АХЛ' ЧЕЛ' АДѢВЪРАТ', КАРѢ ДЕЛА ПЪРИНТЕЛЕ ПЪРЧАДЕ; АЧѢСТА КЪ-
ВАНТ', ЧИНЕ-Л' ВѢ СОКОТѢН ѡНТР'ѣлѣт' кѣп', ачелѣ-н стрѣнн кѣ ТѢТЪЛ'
ДЕ СНТА БЕСѢРИКЪ . ШЕНЧѢЙННН, АСТЕ НЪРАВ' ѡН СНТА КАРТЕ, КѢ
ШН КѢНДѢ СЪЧЕ : (НЕ ПРѢЙДОХЪ РАЗОРѢТН ЗѢКОН', НЪ ИСПОЛНѢТН) :
Н'АМ ВѢНѢТЪ СЪ РЪСЖПЪСК' ЛѢЦѢ, ЧЕ СЪ Ш ЖМПАВЪ . (НЕ ПРѢЙДОХЪ
МИРЪ ВЪВРѢЩН НА ЗЕМЛН НЪ МЕЧ) : Н'АМ ВѢНѢТ' ПѢЧЕ СЪ АРЪНН'
ПРЕ ПЪМѢНТ', ЧѢ СѢБѢ . КЪ КѢВѢНТЪЛ' ЧЕЛ' ДИНТЪИ ДѢМНѣ хс .
ФѢЧЕ РЪДЕМНОШ' ПРЕ ЖѢДОВѢ КЪТРЪ АСКѢЛѢРА СНТЕИ ВЪГЛѢИ,
ИОРЪ КЪ ЧЕЛ АЛ ДОБЛЕ, ЛЕ ДЪ ГРОДЪЖ ПѢНТЪРЪ ЧѢИ РЪДЕРѢНННЧ' .

Иносказамѣиѣ, асте кѧ шѣ чюмилантѣриле, кѧндѧ алтѣ грѣшѣ,
 шѣ алтѣ сънцѣлѣце, кѧ шѣ : (ѡѡ нѣлѡдѣи рѡдѣсем, н мнѡгѡдѡ
 вѣ чѡдѣхъ изнемѡже) : кѣ стѣрѡпа нѣскѡ шѡптѣ, шѣ чѣ кѡ кѡ-
 кѡнѣи мѡлцѣ аѡ слѣнтѣ; вѡ съ сѡжжѣ, кѣ бесѣрика чѣ днѣ
 лѣмѣ, кѡрѡ ерѡ стѣрѡпѣ дѣ дѡрѡлѣ лѣи дмнѣсѣлѣ, аѡ нѣскѡтѣ
 кѡкѡнѣи делѡ хс мѣреле сѣлѣ, чѡлѣ з. тѡнѣ, шѣ шѡптѣ дѡрѡрѣ
 а снѣлѣи дхѣ . шрѣ чѣ кѡ кѡкѡнѣи мѡлцѣ, адекѣ бесѣрика
 лѣуѣи векѣ [кѡрѡ съ сѡжжѣ : оѡмѣрѣ лѣуѣи адекѣрѡтѣ] аѡ слѣнтѣ
 шѣ аѡ стѣрѡптѣ дѣ тѡтѣ дѡрѡлѣ лѣи дмнѣсѣлѣ . пѣнтрѡ нѣскѡлѡтѡрѡ
 кѡкѡнѣишрѣ иѣ, кѡрѡ мѡинѣи ерѡ пѣнѣж дѣ дѡрѡлѣ лѣи дмнѣсѣлѣ
 кѡ прѡрѡчѣ шѣ апѣстѡлѣ . Прѣнѡснѣи асте, кѧ нѣшѣнѣи чѣ вѡ
 съ-и сънцѣлѣгѣж кѡвѣнтѣлѣ днѣнтрѣалтѣ съмѣнѣнѣтѣрѣж дѣ по-
 вѣстѣ, рѣнтрѣчѣстѣ кнѣ : (кѡмѣнѣи егѡже нѣсѣрѣгѡшѡ снѣжѡжѣшѣи,
 сѣнѣи вѣстѣ вѣ глѡвѣи егѡлѣ) : пѣтѣра чѣ нѣ ѡ сокотѣрѣж зидѣнѣтѣрѣи,
 ачѣ фѣ рѣн кѡпѣлѣ оѡнгѡлѣи . ачѣстѡ кѡвѣнтѣ съ мѡтѣж лѡ
 дмнѣ хс . кѣ нѣ-лѣ вѣгѡрѣжѣи сѡмѣж жѣдѡвѣи кѣлѣкѣтѣрѣи лѣуѣи,
 чѣ снѣцѣа сѡ стѣжѣ кѡпѣи снѣгѡлѣи лѣуѣи векѣи шѣ лѣуѣи нѡлѣж, дѣ лѣ
 рѣмѣпрѣвѣнѣж жѡмѣвѣ; кѣ снѣцѣа сѡ асте кѡпѣи снѣтѣи бесѣричѣ, мнѣ-
 сѣи сѡлѣ . ачѡстѣ пѣтѣрѡ рѣнцѣлѣсѣсѣрѣ лѣмѣ скрѣнѣ пѣнтрѡ четѣн-
 тѣрѡюлѣ ювѣнтѣ, чѣ вѡ аѡлѣ ѡсѣрдѣи а черкѡ сънцѣлѣгѣж рѣнтрѣа-
 дѣнѣкѣлѣ ачѣшѣи снѣтѣи кѣрѣцѣ . дѣчѡстѡ мѣам рѣгѡтѣи снѣцѣи сѡлѣ
 пѣрѣнѣнтѣлѣи шѣ прѣж фѣричѣнтѣлѣи пѣтрѣлѣрѣхѣлѣ, дѣ мѣшѣ скрѣнѣ
 ачѡстѣ пѣтѣрѡ рѣнцѣлѣсѣсѣрѣи рѣнѣж атѣнѣчѣ, кѧндѣ вѣнѣсѣж снѣцѣа
 сѡ, дѣ ерѡ архѣдѣлѡконѣ лѡ пѣрѣнѣнтѣлѣи Нѣктѣрѣи пѣтрѣлѣрѣхѣлѣ дѣ
 Іерѣлѣимѣ . атѣнѣчѣ мѣшѣ скрѣнѣ снѣцѣа сѡ, тѣзѣлѣ мѣшѣ, кѡрѣлѣ акѣмѣ
 асте рѣн лѡкѣлѣ пѣрѣнѣнтѣлѣи Нѣктѣрѣи, кѣрѣ Дѡсѡѡѣи, шѣ дѣ прѣ
 нѣзѡдѣлѣи снѣцѣи сѡлѣ, ам скрѣнѣ прѣкѣмѣ съ вѡдѣ.

Psalm 5. (Fol. 6a—7b. *)

Ѳалѡм Дѡдѣтѣ ѣ . Пѣнтрѡ ѡчѣнѣтѡдѣрѡ.

Глѡвѣсѣ Дмнѣи ѡрѣкѣи снѣтѣ,

Грѡи, кѡ дѣ жѡлѣ кѡнѣнѣтѣ.

Шѣи мѡскѣлѣтѣ, мнѣшѡ рѣгѣж,

Лѡ грѣшѣ, чѣ-цѣ сѣнтѣи а тѡ сѡлѣгѣж.

Дмнѣсѣлѣи шѣи жѡмѣпѣрѡтѣтѣ,

Кѣи мѣи рѣгѣи кѡ дѣрѣнтѣтѣи.

Рѣнѣж зѡдѣи нѣ рѣвѣлѣрѣж

Дѣ сѡдѣи, кѣи вѡ съи жѣсѣж.

*) cf. 1577.

Къ те, дѣне, мжнѣрѣ,
 Клевѣтнѣдѣ те прин царѣ.
 Иорѣ чѣа че тѣцѣптѣ,
 Пре тоцѣ съ-н бѣкѣри къ плѣтѣ.
 Къ тѣне 'н вѣч съ петрѣкѣ,
 Бѣкѣри съ ле плѣкѣ.
 Съ съ лѣдѣ къ тѣне
 Карѣй-ц вѣрѣ нѣмелѣй бѣне.
 Къ дѣй бѣнѣ кѣвѣнтѣре,
 Анрѣптѣлѣй, ши спорѣ мѣре.
 Дѣне 'н скѣтѣ де бѣнѣ вѣре
 Не 'нѣнѣнѣ, къ мѣнѣжѣре.

Psalm 38. (Fol. 60 a—61 b.)

Кѣнтѣкѣлѣ лѣй Дѣвѣд. лѣ.

Грѣйтѣ-амѣ дѣн мѣне, съ мѣ лѣ аминте,
 Съ-м сокѣтѣскѣ лѣмѣа, съ нѣ сѣж кѣвѣнтѣ.
 Стѣрѣе ши фѣрнѣцѣ мѣм пѣсѣ-мѣ пре гѣрѣ.
 Кѣндѣ стѣ пѣкѣтѣбѣлѣ де-мѣ фѣче трѣсѣрѣ,
 Тѣкѣтѣ-амѣ ка мѣтѣлѣ, ши нѣ мѣ мѣн сѣже,
 Съ-н кѣвѣнтѣсѣ бѣне, кѣче стѣ къ прѣче.
 Де мѣ съ 'нѣнѣлѣ дѣрѣрѣ къ вѣлѣ,
 Жѣлѣ мѣ ши тѣнгѣ нѣ съ мѣн потѣлѣ.
 Иѣмѣ мѣ лѣте дѣн мѣне хѣрѣнтѣ,
 Ши-мѣ лѣте цѣйѣнѣа, дѣрѣ де кѣвѣнтѣ.
 Кѣ лѣмѣа мѣ сѣжсѣ-амѣ : тѣ дѣне мѣрѣтѣжѣ,
 Гѣфѣрѣшѣнѣлѣ вѣцѣй, съ ѡ вѣлѣсѣ кѣрѣтѣжѣ.
 Чѣсѣа чѣ де сѣжѣ, съ цѣнѣ кѣжѣтѣ-мѣ лѣте,
 Ши де чѣ мѣ-нѣ лѣпѣа, съ-мѣ фѣе лѣ вѣлѣте.
 Сѣжѣлѣ къ нѣмѣтѣрѣ мѣ-сѣ лѣ тѣне 'н пѣлѣмѣжѣ.
 Нѣнѣнтѣ-цѣ мѣ-нѣ стѣтѣлѣ, нѣче де ѡ сѣмѣжѣ.
 Къ лѣмѣа ачѣстѣ-нѣ къ ѡ мѣнѣжѣ мѣкѣжѣ,
 Гѣмѣлѣ кѣжѣтѣ дѣ хѣрѣа, лѣте ѡ нѣмѣкѣжѣ.
 Де вѣрѣмѣ че трѣчѣ, къ ѡ ѡмѣрѣжѣ рѣрѣжѣ,
 Зѣдѣрѣ съ трѣдѣлѣче де сѣжѣ пѣнѣ 'н сѣрѣжѣ.
 Дѣ-шѣ агѣнѣсѣлѣче сѣлѣжѣ ши пре мѣжѣне,
 Стѣрѣнѣсѣрѣа чѣ стѣрѣнѣче, нѣ цѣнѣ кѣй рѣмѣжѣне.
 Якѣмѣ чѣ вѣю сѣжѣ, съ фѣкѣ лѣнтѣрѣдѣре,
 Мѣнѣ сѣлѣ спѣсѣ, къ-мѣ лѣте дѣнѣсѣлѣ рѣдѣдѣре.

Пѣвѣмъ мѧ асте лѧ дѣиствѣхъ стрѣнѣхъ,
 Лѧ вѣрѣмъ дѣ трѣбѣхъ, съ нѣ фѣхъ ѧ ли ѧхъ.
 Шѣи мѧ извѣщающе дѣи дѣи грѣшѣмъ,
 Дѣи чѣмъ стрѣнѣи шѣи дѣи трѣмъ мѣмъ,
 Съ нѣ лѣшъ нѣсѣмъ съ мѧ ѧ ѧ ѧ ѧ ѧ,
 Съ лѣ прохитѣскѣхъ тѣтѣндѣмъ ѧ ѧ ѧ.
 Ямѣрѣмъ дѣ нѣ мѣмъ мѣмъ дѣшкѣмъ-мѣ рѣстѣмъ,
 Кѣ мѣ ѧ фѣкѣтъ слѣбѣдъ ѧ кѣнѣръ кѣ тѣтѣмъ.
 Дѣ ѧ ѧ ѧ ѧ ѧ дѣи мѣмъ тѣ чѣ ѧ ѧ
 Съ нѣ мѣ сѣрѣшѣскѣхъ, дѣнѣмъ-мѣ вѣтѣмъ мѣтѣ.
 Прѣи чѣ-ѧ грѣшѣи ѧмѣмъ, лѣ ѧ дѣтъ ѧ мѣстрѣрѣ.
 Нѣ ѧ лѣсѣтъ съ-лѣ трѣкѣхъ фѣрѣ дѣ чѣртѣрѣ.
 Шѣи стрѣнѣ вѣтѣмъ сѣтѣ, дѣ дѣмъ съ ѧ ѧ ѧ,
 Кѣтъ нѣ ѧ мѣ ѧ дѣ хѣмъ дѣ ѧ пѣнѣжѣмъ.
 Яшѣ ѧ дѣшѣртъ ѧмѣмъ, кѣ ѧ хѣмъ слѣбѣхъ,
 Стрѣкѣтѣ дѣ мѣлѣи, шѣи фѣрѣ дѣ трѣбѣхъ.
 Чѣ тѣ дѣи сѣтѣ, рѣмъ жѣмъ-мѣсѣтѣмъ,
 Шѣи тѣмъ пѣтѣмъ гѣрѣжѣ мѣ чѣ мѣтѣмъ.
 Съ нѣ съ ѧ ѧ лѣкрѣмъмѣ мѣмъ,
 Шѣи стрѣнѣтѣтѣмъ, кѣмъ дѣмъ кѣ жѣмъ.
 Кѣ шѣ тѣмъ пѣрѣнѣи мѣи ѧмъ фѣстъ нѣмѣрѣнѣ
 Янѣртѣчѣстѣмъ лѣмъ, тѣмъ вѣмъ жѣмъ.
 Юшѣрѣсѣмъ-мѣ рѣмъ пѣмъ ѧ нѣ мѣ дѣмъ,
 Съ мѣ мѣмъ дѣи лѣмъ, лѣ вѣмъ чѣ дѣмъ.

Psalm 75. (Fol. 134b—135b.)

Ѳалѣмѣмъ лѣи Дѣмъ дѣтъ лѣи Ясѣфъ пѣвѣмъ. ѧѣ.

Шѣи ѧ асте дѣиствѣхъ ѧ жѣмъмѣ;
 Шѣи ѧ сѣтъ нѣмѣмъ мѣрѣ изрѣмъмѣ,
 Лѣмъ съ ѧ чѣ сѣтъ кѣ пѣмъ шѣ-лѣ ашѣмъ,
 Дѣи Гѣи лѣкѣшѣмъ лѣи слѣбѣдѣ рѣсѣмъ,
 Дѣ ѧ ѧ ѧ прѣ пѣжѣмъ, съ нѣ съ мѣмъ,
 Ярѣ шѣ сѣмъмъ шѣ сѣтѣмъ съ-шѣ рѣмъ.
 Мѣнѣмъ стрѣмъмъ дѣи дѣ лѣ мѣмъ!
 Дѣ ѧ ѧ прѣ тѣмъ пѣжѣмъ ѧ шѣ мѣмъ.
 Кѣ лѣ дѣи сѣмъмъ прѣ сѣмъ, кѣмъ дѣмъ кѣ дѣмъ
 Кѣтъ дѣмъ чѣ дѣ мѣмъ нѣ-шѣ пѣтъ дѣмъ.
 Кѣ дѣ тѣ, дѣи сѣтѣ, кѣтѣтѣмъ
 Пѣрѣ пѣмъмъ, дѣ съ фѣмъ кѣ нѣмъ зѣмъ.

Кáрий скáпж де розебóул' тѣѣ, фѣг' тáре,
 Де-й шкóарж 'н фѣгж сомнѣл' де кѣлáре.
 Дарѣ чинѣ нѣ с'а тáме дáмне снѣ,
 Дѣ тá грwázж, че-й вестѣтж де мáинѣ?
 Шй тѣ дáмне де дембáт' ц'ан дат кѣвáнтѣл':
 Кѣ шй дáмнл', чѣ сѣ цюдéче пѣáнтѣл'.
 Кѣ тѣчáре тоáте лѣмá стж дѣщѣптж,
 Пре цюдéц' че ле вѣй фáче, сѣ л пáтж.
 Шй атѣнче пре тоц вáлнс жй вѣй алáче,
 Де-й вен скоáте динѣре чѣй фѣрѣделáче.
 Пѣнѣтр'áчáл въ лѣáц' сáмá, тот шмѣл',
 Де въ рѣгáц' кѣ тот гáндѣл' кѣтрѣ дáмнл'.
 Шй фѣрѣц сѣ нѣ въ скáпе гáнд дин мáинѣ;
 Чѣ сѣ прѣзнѣнц' ан рѣгж кѣ хѣрѣнѣте.
 Шй кáнд въ рѣгáц' спре дáмнл' кѣ фѣгáдж,
 Де че грáйц', сѣ пáннѣц' фѣрѣ тѣгáдж.
 Шй венѣц' кѣ поминoáче пре цѣр' дáмнл';
 Бoерѣме шй прoстѣме, кѣ тот шмѣл'.
 Шй кѣ фѣркж стáц' лá рѣгж, сѣ въ áрте,
 Кáнд де сѣáт' в'á-мѣрѣцж, сѣ нѣ въ чáрте.
 Кѣ дáмсѣѣ, де кѣт кáнѣй, мáй рѣѣ вáте.
 Шй въ лѣáц' тоц' аминѣте де пѣкáте.

Psalm 123. (Fol. 233a—233b.)

Пѣснь степѣннаá . рѣг.

Кѣ де н'áр фй кѣ нóй сѣ стá дáмнл',
 Сѣкж изрáнѣл' шй тóт' шмѣл'.
 Кѣ де н'áр фй кѣ нóй сѣ стá дáмнл',
 Кáндъ ле вѣне тоáнж а тóт' шмѣл',
 Де сѣ скоáлж асѣпрѣ-не 'н прѣпж,
 Нѣ сорѣй-не де вѣй, дѣм' да 'н рѣпж.
 Кáндѣ-ш' порѣск' мжнѣл кѣ оунде,
 Асѣпрѣ-не 'н погхóй сѣ нѣфóнде.
 Шй сѣáтл' нóстрѣ погхóй трáче,
 Ка де пѣрѣѣ рáпѣде шй рáче.
 Шй сѣáтл' нóстрѣ, трѣкѣтоáре
 Шáѣ фѣкѣт', прѣн апж некѣтоáре.
 Бáгсѣйт' сѣ фй кѣ фѣрѣче,
 Кѣ нѣ нѣй дáт' дáмне, сѣ нѣ стрѣче,

Кѹ дѣицѣи лѡр', шѣ де вѣнѣтодрѣ,
 Нѣи скос дѣи лѡц', шѣ де ла принсодрѣ.
 Кѡ вѣрѣи нѣи скос, дѣи сѣтѣ,
 Сѡфѣтѣ, де кѡрсе кѡмпѣиѣ.
 Шѣ сѣлѣе чѣлѡр' чѣ вѣнѣсѣ
 Лѣи стрѣкѣт', сѣ нѣиѣ сѣ не пѣрсѣ.
 Кѣ тѣ дѣи, кѣ сѣт(ѣ)л' тѣи нѣи,
 Не дѣи цѣтѣрѣл' тѣи прѣ лѣи.
 Прѣкѣм' дѣиѣи аи сѣи кѣ кѣвѣрѣл',
 Де сѣи фѣкѣт' чѣрѣл' шѣ пѣмѣрѣл'.

LXVIII.

1673.

(4°, 48 fol paginato.)

Якаѣистѣ . . . . Досѡѣи Митрополѣи Сѡчѣвскаго . . . .
 в'. монастырѣ Оѣневскомѣ . дѣог.

(Fol. 22a—22b.)

Де мѣлѣ кѣпрѣиѣ нѣпѣиѣ, кѣтрѣ сѣиѣ тѣ нѣзѣск', мѣн-
 тѣиѣиѣ чѣркѣндѣ, ѡ мѣиѣ кѣвѣрѣлѣиѣ шѣ фѣчѣдрѣ, де кѣм-
 пѣиѣ шѣ де чѣ кѣ нѣвѣиѣ, мѣнтѣѣиѣ-мѣ.

И кѣиѣриѣлѣ мѣ тѣрѣвѣрѣ адѣѡсѣтѣрѣ, де мѣлѣ вѣиѣ рѣ
 рѣмѣпѣрѣндѣ-м' сѣлѣтѣ, рѣпѣкѣ фѣчѣдрѣ кѣ лѣиѣиѣиѣ дѣ фѣиѣиѣ
 шѣ дѣиѣсѣлѣиѣ тѣиѣ, рѣтрѣ тѣт' нѣвинѣвѣтѣ. сѣлѣиѣ.

Прѣ сѣиѣ тѣ, чѣиѣ нѣскѣт' мѣнтѣиѣтѣрѣиѣ шѣ дѣиѣсѣлѣ, тѣ
 рѣг' фѣчѣдрѣ, сѣ мѣ нѣзѣѣиѣ де ла нѣвѣиѣ, кѣ ла сѣиѣ тѣ
 нѣзѣск' акѣиѣ, рѣтинѣсѣрѣндѣ-м' шѣ сѣлѣтѣ шѣ кѣѣтѣл'.

Болѣиѣндѣ-м' трѣпѣл' шѣ сѣлѣтѣ, сокѣтѣиѣиѣ дѣиѣсѣлѣиѣ шѣ
 чѣрѣчѣтѣрѣиѣ чѣиѣ дѣлѣ сѣиѣ тѣ мѣ спѣдѣѣиѣиѣ, сѣиѣгѣрѣ дѣ лѣиѣ
 дѣиѣсѣлѣ мѣиѣкѣ, кѣ ѡ дѣлѣ, шѣ дѣлѣиѣиѣ нѣскѣтѣрѣиѣ.

Jezechiel cap. XXXVII, v. 1—14. (Fol. 37b—38b.)

Оут прорѣства Іезекііла чтеніе глав . ѿз.

1. Фѣ пре міне мѣна дмнѣи, шн мѣ скоѣсѣ кѣ дхѣль дмнѣи, шн мѣ пѣсѣ ꙗ мѣжлок' де кѣмп', шн ачѣста ерѣ пѣи де вѣсе де вѣмени. 2. Шн мѣ пѣртѣ прѣцѣрѣ дѣнсе димпрецѣрѣ, шн дѣкѣ мѣлте фѣѣрте, прѣстѣ фѣѣца кѣмпѣи, шн сѣч' фѣѣрте. 3. Шн сѣсѣ кѣтрѣ міне : фѣюл' де ѡм', вѣре ꙗнѣе-вѣр' вѣселе ачѣста? шн сѣш' : дмне, дмне, тѣ ле цѣи. 4. Шн сѣсѣ кѣтрѣ міне : фѣю де ѡм, прорѣѣще пре вѣселе ачѣста шн вѣн сѣче лѣр' : вѣсе сѣч', асѣѣц' кѣвѣнтѣл' дмнѣи! 5. ꙗшѣ грѣѣще адѣнѣи, дмнѣл' вѣселѣр' ачѣстора : ѣтѣ ѣс адѣкѣ асѣпрѣ-вѣ дхѣ де вѣцѣ. 6. Шн вѣи дѣ асѣпрѣ-вѣ вѣне, шн вѣи рѣдикѣ асѣпрѣ-вѣ кѣрне, шн вѣи траѣ прѣстѣ вѣи пѣлѣ, шн вѣи дѣ ꙗн вѣи дхѣль мѣѣ, шн вѣц' фѣи вѣи; шн вѣц' кѣнѣѣще кѣ ѣс сѣнт' дмнѣл'. 7. Шн прорѣѣю, прѣкѣм' жм' порѣнѣи дмнѣл'; шн сѣ фѣѣче глас кѣнд ѣс стѣтѣѣ а прорѣѣс-вѣи, шн дѣкѣ кѣтрѣмѣр' сѣ фѣѣче, шн адѣсѣ чѣлѣнѣе, ѡс кѣтрѣ ꙗнѣнтѣрѣ са. 8. Шн вѣсѣѣ, шн дѣкѣ прѣстѣ дѣнсе вѣне, шн кѣрне кѣѣѣ; шн сѣ сѣл прѣстѣ дѣнсе пѣлѣ дѣсѣпра, шн дхѣль нѣ ерѣ ꙗнтрѣнсе. 9. Шн сѣсѣ кѣтрѣ міне : прорѣѣще де сѣлѣт; прорѣѣще фѣи де ѡм; шн сѣш' дхѣлѣи : ачѣста грѣѣще дмнѣл' дмнѣсѣлѣ : дѣла пѣтрѣ вѣнтѣрѣ вѣн'ѣ сѣлѣѣлѣ, де сѣфѣе пре мѣрѣѣи ачѣѣѣ, шн ка сѣ ꙗнѣе! 10. Шн прорѣѣю, прѣкѣмѣ мѣѣ порѣнѣи дмнѣл'; шн ꙗнтрѣ ꙗнтр' ꙗнѣи сѣлѣѣ, шн ꙗнѣѣсѣрѣ де стѣтѣрѣ пре пѣчѣрѣе сѣлѣ, нѣрѣд мѣлѣт' фѣѣрте. 11. Шн грѣи дмнѣл' кѣтрѣ міне : фѣю де ѡм, вѣселе ачѣста тѣѣтѣ кѣса лѣи нѣрѣнѣ ѣсте . ѣи ашѣ грѣѣск' : сѣч' фѣѣрѣ вѣселе нѣѣстре, пѣрѣт-ѣѣ нѣдѣѣѣдѣ нѣѣстрѣ, шн ѣѣмѣрѣѣ фѣѣмѣ! 12. Пѣнтр' ачѣѣста прорѣѣѣще, шн сѣ кѣтрѣ дѣнѣи : ашѣ грѣѣще дмнѣл' дмнѣсѣлѣ : ѣтѣ ѣи вѣѣ (! ѣи вѣи) дѣшкѣде мѣрмѣѣнтѣрнѣе вѣѣстре, шн вѣи скоѣѣте-вѣ дѣлѣ мѣрмѣѣнтѣрнѣе вѣѣстре вѣѣмѣнѣи мѣи, шн вѣи вѣѣгѣ-вѣ ꙗн пѣлѣнтѣ лѣи нѣрѣнѣ. 13. Шн вѣц' кѣнѣѣще кѣ ѣс сѣнт' дмнѣсѣлѣ кѣнд ѣс вѣѣу дѣшкѣде-вѣ мѣрмѣѣнтѣрнѣе вѣѣстре вѣѣмѣнѣи мѣи. 14. Шн вѣи дѣ дхѣль мѣѣ ꙗн вѣи шн вѣц' ꙗнѣе, шн вѣи пѣнѣ-вѣ ꙗн цѣра вѣѣстрѣ; шн вѣц' кѣнѣѣще кѣ ѣс дмнѣлѣ ам грѣнт, шн вѣи фѣѣче, грѣѣще дмнѣлѣ дмнѣсѣлѣ.

LXIX.

1674.

(Din Colect. N. Densușianu, vol. XXXVII, pag. 80.)

Oda lui Michaiu Haliciu

cătră D^r. Franciscu Paris Pápai.

Kent szenetate, szerund la voi, Romanus Apollo
 La totz, ketz szvente'n Emperecie sedetz.
 De unde cunostince asteptem, si stince; fericse
 De Amstelodam, pren chetz szte'n omenie typar.
 Legse derapte au dat, frumosze csetate Geneva
 Ecz vine Franciscus, cine-te Leyda, Paris!
 Prindetz maene sorory, cu csetz nou oszpe: nainte
 Fratzi, Fretaczi, Nymphele, pasze curund
 Domny buny, Mary Doctory, Daszkely, 's bunele Domnae
 Cu patse ej fitz, cu payne, si szare, rugem.

Traducerea latinească cuvânt din cuvânt din: Succinta medicorum biographia 1774. (Densușianu pag. 81.)

Canto sanitatem, saliendo ad vos, Valachus Poeta,
 Ad totos (vos omnes) quotquot sancto in Imperio sedetis,
 Unde cognitionem expectamus, et scientiam, felicitas
 Amstelodami propter chartas stat in omni typo.
 Legem directam dedit formosa civitas Geneva:
 Ecce venit Franciscus ad vos, excipite eum Leyda, Paris!
 Prehendite manum sorores, cum novo hoc hospite inante (obviam)
 Fratres, Fraticii, Nymphulae pergite (passiren) currendo,
 Domini boni, magni Doctores, pastorculi et bonulae Dominae
 Cum pace ei fiat, cum pane, cum sale rogamus.

LXX.

1675.

(Cipariu: Acta et fragmenta historico-ecclesiastica Blasii MDCCCLV p. 145 urm.
din Archiva Făgăraşului.)

**Ишезъмнѣриѣ Блѣдикѣ Гава, пентрѣ фолосѣа пре-
оцилор, а бесѣречилор ши а крецинилор.**

*) *Ахоѣ*. Пъринтеле Митрополит Гава кѣ жѣраци Ска-
знѣаѣ, кѣ протопопи, ꙗ съвор ꙗ Белград ла мѣнѣстире, авѣндѣ
ши пѣртѣндѣ гриже де лѣкрѣриѣ дѣмнезѣиѣ, ши мѣате липсе, а
преѣцилор, ши а бесерчилор, ши а крецинилор, пъринтеле сфинѣи са
кѣ ачестѣ прилеж, съ еасѣ ꙗн църкѣлат, кѣ ачесте сѣмнѣтѣри,
каре ни с'аѣ пѣрѣт, ши ле-мѣ скрис; ꙗтѣю сѣмтѣ ниѣе сѣмнѣ-
тѣри ши ꙗдерептѣтѣри, каре ле ам фѣкѣтѣ кѣ съворѣа маре, ши
ле-мѣ лѣоатѣ тоѣи протопопи съ трѣмскѣ кѣ еле, кѣмѣ се веде
дин скрисориѣ де атѣнѣи, ши ачѣле ворѣ сѣмна пре скѣртѣ.

~
а. Кѣвѣнтѣа лѣи дѣмнезѣ съ се вестескѣ ꙗ лимѣа но-
астрѣ рѣмѣниѣе, крецинилор ꙗ бесерикѣ, ши ѣнде ва трѣѣѣи ши
ва фѣи липсѣ.

~
в. Каре кѣрѣи сѣмтѣ скрисе ши скодсе пре лимѣа рѣмѣ-
нѣскѣ, съ сѣ четескѣ ши съ сѣ ꙗѣѣе ꙗ бесерика крецинилор, ши
ꙗтрѣалте локѣри ѣнде ва фѣи липсѣ.

~
г. Каре попѣ ва да пѣциле, съ ле порте мирѣниѣ пре де
афѣрѣ, де нѣ ле ва да кѣ мѣна лѣи, съ і съ ꙗ попиѣ.

~
д. Каре попѣ се ва фѣѣе ворник пре ла нѣнте ши ва цѣка,
ши ва ꙗѣла бегѣ пин тѣргѣ, ши ва ꙗѣла ла кѣршме, ши съ
фѣѣе мѣскѣриѣ ши врѣжиториѣ, съ і се ꙗ попиѣ.

~
е. Каре попѣ ва кѣнѣна ноапте, аѣ фѣрѣѣе, аѣ фѣѣиѣи де
алтѣ попорѣ, саѣ фѣкѣтори де рѣѣ, карн нѣ ш'аѣ пѣинѣт пока-
ниѣ, съ і съ ꙗ попиѣ.

~
ѕ. Карн съ вор кѣскѣтори, попа съ де цѣре, ла бесѣ-
рикѣ, маѣ наѣнте кѣ о сѣптѣмѣнѣ, ши де нѣ съ ва афѣла
ꙗтрѣе ѣ ниѣе о некѣдѣре, аше-і вом кѣнѣна. Кѣскѣториѣ съ сѣ
ꙗчапѣ кѣ кѣвѣнтѣа лѣи дѣмнезѣѣ, ши съ сѣ фѣкѣ кѣ жѣрѣ-
мѣнт, съ цѣѣе че-і кѣскѣториѣ.

*) Dupa ortografi'a manuscrisului, afora de i şi o. (Cipariu.)

З. Де вобоношагыри че нѣ асте скрис ла тѣпик съ нѣ цѣе: ачесте де мѣатѣ с'аѣ датѣ, ла съборѣа тѣтѣрор протопопѣлор, съ ле цѣе, съ ле вестеаскъ, ши съ ле дѣ поплор, ши крецини-лор; дерепт асъ пѣринтеа сфинцие-са вшиндѣ аи царѣ, съ цѣркѣ-лѣиаскъ пре протопопи, пѣртатѣ-с'аѣ вине а дерегѣторѣе лор ши кѣм аѣ трѣтѣ кѣ кѣвѣнтѣлѣ лѣи Дѣмнезѣѣ атре крецини, ши кѣ лѣкрѣа деспѣрѣцѣнилор, ши кѣ адѣлѣ цѣри, че асте а вѣсерѣчилор? ашиждере ши попи кѣм с'аѣ пѣртатѣ, кѣ вѣсерѣка, кѣ аѣѣцѣтѣра, кѣ попорѣни, ши аѣкъш ши кѣ каса са ши кѣ фомѣе са?

Ашиждере ши пре мѣрѣни, кѣмѣ цѣнѣ ла вѣсерѣкѣ, кѣм чѣн-стѣскѣ кѣвѣнтѣлѣ лѣи Дѣмнезѣѣ, ши пре попи; ашиждере ши вѣн-тѣлѣ-аѣ плата поплор? ѡнде кѣм съ ва кѣвѣни, съ ѡ (!) кѣѣте, ши аате лѣкрѣри че вор фѣ де лѣпѣ съ кѣѣте.

а. Ботѣзѣа съ съ факѣ кѣ апѣ, ши кѣ фок, аше кѣм асте токмала.

б. Карѣ омѣ асте кѣѣторѣтѣ, ши нѣ ва мѣрѣе ла вѣсе-рикѣ, нѣче кѣ чѣна домнѣлѣи, попи съ-ѣ доженѣскѣ, ши съ-ѣ аѣѣѣѣ; ѡрѣ де нѣ ворѣ аскѣлта, нѣче ла морте съ нѣ-ѣ кѣмѣ-нѣче. тотѣ омѣа съ съ кѣмѣнѣче де а аѣтрѣ анѣ.

г. Кѣнд кѣамѣ крецини пре попа ла болмаѣи, съ-ѣ кѣмѣ-нѣче, ши нѣ ворѣ съ ѡсъ дѣпѣ попа дѣн касѣ, аколо попа съ нѣ мергѣ ла морѣи касѣ*). молѣтѣ съ нѣ факѣ нѣче оаселор, нѣче хѣнелор; нѣче оѣ, аѣ вѣчи прѣсте мортѣ съ нѣ дѣ, аѣ гѣѣни; ѡрѣ а лѣтѣри пот да. нѣчѣарѣе доѣитоачелор съ нѣ ле спѣле, нѣче съ ле арѣѣ кѣ лѣмина а фѣрѣнѣ; ши колакѣ прѣсте гроапѣ съ нѣ съ дѣ; ванѣ а гроапѣ съ нѣ съ арѣнѣ; мѣриѣе съ нѣ цѣе пре ѡлѣѣ.

ѣ. Карѣ нѣ вор съ-ши агроапѣ морѣи лѣѣе саѣ мѣеркѣре, ла аѣѣа попи съ нѣ мергѣ.

с. Попи съ нѣ факѣ молѣтѣ пре доѣитоачѣ.

з. Карѣ оамѣни саѣ мѣѣри вор фѣѣе фокѣ а кѣрте ла ѡѣи мѣри, саѣ ла вѣлѣговѣѣѣни, ши вор пѣѣе масѣ, ши пѣѣе, ши зѣкѣ кѣ вѣнѣ морѣи съ съ аѣѣлѣзаскъ, ши арѣнѣкъ апѣ пре пѣѣѣѣѣ, се вѣѣ морѣи, пре аѣѣи вор да шпанѣлор, съ нѣ съ ворѣ лѣѣа.

и. Сѣрѣѣторѣе дрѣѣѣѣи, мѣѣѣе ши мѣеркѣре, чѣѣе ва цѣѣи вѣрѣѣѣи, аѣѣа съ съ дѣ шпанѣлор, съ нѣ съ вор лѣѣа.

ѡ. Прѣѣѣѣи съ нѣ тоачѣ пре пѣрѣѣѣѣи.

*) Aici se pare a fi ramasu ceva afora dein punctulu alu 4-le. (Cipariu.)

ĩ . КѸ лопата ла пащи съ нѸ съ батъ .

аĩ . А лѸне де пащи ꙗ апъ съ нѸ съ трагъ .

вĩ . Похѹриѧ де дѹминека ши дин сѣрѣктори съ съ нѹе нос; че съ меаргъ ла бесерикъ . Іаръ каре нѸ ва цинѧ ачесте , ꙗтѧи попи ворѸ фї фѣръ попи , мирени фѣръ де леѹе , іаръ алаци съ ворѸ да шпанілор .

Блѣдика Гава .

LXXI.

1675.

(Cipariu: Acta et fragmenta p. 148—150 din Archiva Făgăraşului.)

Фаптеле ѻнѸи сѣбор маре де сѹпт Блѣдика Гава .

Бъ летѸ ѧхѹе . краю Ппахѹю Мїхаю . блѣдика Гава .

Рѣндѹиала сѣборѹлѧи маре , кареле с'ѹѸ фѣкѹт ꙗ Белград , блѣдика Гава кѸ тоѹи протопопи цѣри; ꙗ ачестѸ сѣборѸ с'ѹѸ датѸ ꙗнанте кѣте-ва сѣмнѣтѹри ши ꙗдемнѣтѹри , кѸ каре съ съ доженискъ ши съ съ ꙗѹеце протопопи ши преѹци , каре съ ле де тѹтѹрор криѹинілор ꙗнанте съ ле ѹи , ши съ ле ѹи .

ѹ . Кѹѣнтѹл ѹѸи дѹмнезѹѸ , кѸ кареле ѧсте маї де липсъ криѹинілор ши недеѹѣцаѹилор , ка ши кѹм ѧсте де липсъ ѹѹмина ꙗ време ꙗтѹнерекѹлѧи , ашѧи ши кѹѣнтѹлѸ ѹѸи дѹмнезѹѸ , ка съ съ вестеаскъ ꙗ ѡмѣа ноастрѹ , рѹмѣниѣе , кареле не-м нѣскѹт , ка съ ꙗѣлеагъ тоѹи криѹини , сѣва кѹ ꙗ тоате сѣбореле маї дїнанте вреѹме амѸ дожинѧт , ши амѸ порѸнѣт , ашѧи ши акѹм . Іѹръ кари съ ворѸ аѣла фѣкѣндѸ аминѣриѧе , кѸ вѧнтѣѹлѧѹ , кареле с'ѹѸ дат ꙗн конѣиѹле динѣтѧи ꙗтрѹлѣи ани , съ ва вѧнтѣѹи .

Ѣ . Чинсте ꙗ слѹжеѹа дѹмнезѹѸскъ , кареле съ фѣче ꙗ бесеричѧе криѹиѣиѹи; вѧне ѧсте ꙗ тоате зїеле съ ѡѹѸдѹм пре дѹмнезѹѸ , съ нѸ съ липсаскъ бесерика де кѹѣнтѹл сѣнѣиїи сѧе . Іаръ пинѣрѸ кѹ вѣзѣндѸ ної сѹпѣрарѣ , ши ꙗпресѣрарѣ преѹѹилор , кари неѣиндѸ пѹтинѣъ съ съ хрѣнѣскъ фѣръ де мѸн-кѹ , ши фѣръ де ѹѹкрѹ , сокотїт-ѹѸ сѣборѹлѸ сѣнтѹ , пре ѻнде ѹѸ фостѸ ѹеѣаїѹлѸ , пре ла ораше , ши пре ла бесерѣи , ѻнде сѣмѣтѸ маи кѸ доѣнѣдѹ , ши платъ ѡи съ дѹ маї вѸнѹ , ꙗ тоате зїеле съ ѹи слѹжеѹ ꙗ бесерикъ . Іаръ чѣлора-ѧ-ѧлѣи преѹи , тѹтѹрора

LXXII.

1675.

(Ms. bibl. centr. No. 25. Folio. 282 fol nepaginate.)

Проло́гъ адекъ Вѣщиле Ѡфинцилор.

Septemvrie 1. Despre Indiction. (Fol. 1a—1b.*)

Мѣца септѣврѣе, аре зѣле. а. зѣла аре чѣсври. вѣ. ши ноаптѣ. вѣ.

а зѣла дентѣю де'нчепѣт, индиктиѣна анѣлѣн. Трѣеѣ
сѣ кѣноѣщем, вѣсѣрика лѣн дѣмнезѣс, пентрѣ чѣ сѣрѣѣзѣ ин-
диктиѣна? прѣймѣт-ам шенчѣю вѣкю де ла грѣчи, де сѣ фѣче
лнчепѣтѣра анѣлѣн, дентр'ачест индиктиѣн; ка сѣ шиц кѣ
астѣз лтрѣ домнѣла нострѣ Іс. Хс. лтрѣ сѣѣтѣла Ноудѣлашр,
ши-н дѣдерѣ вѣелѣн Исанин прѣврѣла де ш дѣшкѣсе, ши немерѣ
лѣкѣла оунде скрѣе: дѣла домнѣлѣн пре мѣне сѣ шпрѣ, ши мѣ
мирѣн, сѣ вѣ лдѣлѣчѣн сѣрѣчѣн; трѣмѣсѣши-мѣ, ка сѣ ле-
кѣсѣсѣ чѣн плеац кѣ ннѣма; ши сѣ изѣѣвѣсѣсѣ ровѣчѣн; сѣ сло-
вѣзѣсѣсѣ шрѣн сѣ вѣзѣ. ши дѣде Хс. вѣелѣнѣ, ши шѣзѣ, ши зѣсе
кѣ семѣла се лмплѣ скрѣптѣра ачѣста де прѣдѣнѣчѣн ноцри.
ши се мирѣрѣ нѣроѣделе де кѣвинтѣле чн шѣн ден [рѣстѣла сѣлѣ].

лстѣзѣн се поменѣще пентрѣ чюдѣса, чн сѣсѣ фѣкѣт де
сѣнѣта манка прѣста, ла мѣнѣстѣрѣ Мнѣснѣлѣн, ши помѣна
пожѣрѣлѣн. Помѣна прѣстен де ла Мнѣснѣн фѣче-се, пентрѣ чюд-
дѣсѣле сѣнѣтен нѣоѣне а прѣстен, чн аѣ фѣст арѣнѣгѣтѣ (!) л ѣзе-
рѣла Газѣрѣлѣн, ла мѣнѣстѣрѣ Мнѣснѣлѣн, де фѣрѣка де (!)
спѣргѣторѣлор де нѣоѣне. апон дѣпѣ мѣлѣтѣ врѣме, кѣ вош
лѣн дѣмнезѣс, афлѣтѣ-сѣсѣ лтрѣгѣ. лтрѣ пентрѣ пожѣрѣсѣ по-
меним, кѣ сѣсѣ фѣкѣт пентрѣ пѣкѣтѣле ноѣстре. кѣ сѣсѣ фѣ-
кѣт пожѣрѣсѣ л црѣнѣград, л врѣмѣкѣ лѣс лѣс лпѣрат чѣл мѣре;
ши аѣ арѣсѣ ман мѣлѣтѣ лѣрте де чѣтѣте, пѣнѣ л. з. зѣле.

Noemvrie 11. Sf. Mina. (Fol. 128b—129b.)

Ноѣмврѣе.

лтр'ачѣстѣ лѣнѣ л. аѣ. зѣле, помѣна сѣнѣтѣлѣн мѣрѣле мѣнѣн
Мѣна ден Кѣтѣѣстѣ.

лѣѣста аѣ фѣстѣ л врѣма лѣс Мѣжѣмѣн; фѣнѣд слѣжѣн-
тѣрѣю лн чѣтѣ чн зѣкѣ фѣрѣнѣчѣн: нѣмерѣс, адекѣ лн чѣтѣ

*) cf. 1682.

домнѣскъ, нѣ пѣтѣ рѣдѣ арѣмѣла ндоулауор, чн с'аѣ свѣтъ
ла мѣнте, кѣрѣциндѣ-ш пре ел кѣ ажѣн, шн кѣ рѣгѣчюни; рѣм-
ниндѣ шн похтиндѣ дор де дѣмнезѣ, сѣфлетѣ лѣн, погорѣ-
тѣ-скѣ ден мѣнте жѣс, шн аѣ стѣтѣтѣ ꙗ мнжлѣкѣла ндоула-
уор, шн аѣ спѣс де ꙗс; дирѣптѣ ачѣла кинѣнтѣ-л'аѣ шн ѣѣ фѣ-
кѣтѣ трѣпѣла кѣ пѣнзѣ де пѣрѣ, шн л'аѣ дѣтѣ шн ꙗ фѣок, шн ѣѣ
рѣниѣтѣ тѣтѣ трѣпѣла, тѣрѣндѣ-л пре мѣрѣчюни фѣрѣ мѣлѣ:
прѣимѣт-аѣ де сѣбѣ сѣкрѣшѣнѣ.

Ден чюдѣселе сѣнтѣлѣн.

Љдиннѣарѣ мѣргѣндѣ ѡаре чинѣ ла мѣнѣстѣрѣ лѣн, пѣн-
трѣ сѣ-ш фѣкѣ рѣгѣчюнѣ, аѣ мѣрѣс ка сѣ мѣе ла ѡ гѣздѣ, ла
оуѣн ѡм, сѣ доармѣ ꙗнтр'ачѣ ноѡпте . ѡр гѣзда л'аѣ вѣзѣтѣ
кѣ аре ѡ сѣлѣтѣ де доуѣр; дѣч с'аѣ скѣлѣтѣ ла мѣѣзѣ ноѡпте
де л'аѣ оуѣнѣ, шн л'аѣ вѣрѣтѣ ꙗнтр'ѣн лѡк . ѡр дѣка с'аѣ фѣ-
кѣтѣ зинѣ, сѣ мирѣ шн трѣмѣрѣ, кѣм ва фѣче сѣ-л аскѣнзѣ, сѣ
нѣ сѣ причѣпѣ; шн гѣндиндѣ ел кѣм ва фѣче, нѣмѣрѣще сѣн-
тѣл лѣн ꙗс мѣчник, кѣларѣ ка оуѣн сѣѣжитѣорѣю; шн ꙗнтрѣеѣ пре
гѣздѣ : оуѣнде ѡсте чѣл стрѣни, чн аѣ мѣсѣ ла тѣнѣ ꙗ частѣ
ноѡпте? ѡр ел зинѣ, кѣ нѣ цѣе нѣмѣнѣ, нѣч аѣ вѣзѣтѣ нѣч оуѣн
ѡм . ѡр сѣнтѣл аѣ дѣскѣлѣкѣтѣ дѣпре кѣлѣ шн аѣ ꙗнтрѣтѣ
ꙗн кѣса лѣн, ꙗн лѣоуѣнтрѣ ꙗн кѣмѣрѣ, шн дѣшкнѣс оуѣша
шн-н зѣсѣ : дѣрѣ ачѣста чѣ ѡсте? ѡр гѣзда фѣе (!) мѣрмѣрѣтѣ,
нѣ пѣтѣ нѣч сѣ грѣмѣскѣ де фѣрѣкѣ, шн кѣзѣ жѣс ла пнчѣѣ-
рѣле сѣнтѣлѣн . ѡр сѣнтѣл аѣ стрѣнсѣ бѣкѣцѣилѣ ѡмѣлѣн чѣлѣ
сѣфѣрѣмѣте, шн фѣкѣ рѣгѣ ла дѣмнезѣ де-л ꙗѣнѣс пре ачѣл
мѣртѣ . шн зѣсѣ : дѣ сѣлѣтѣ шн рѣгѣчюнѣ шн мѣлѣцѣмѣлѣ лѣн
дѣмнезѣ . ѡр ел ка ден сѣмнѣ с'аѣ скѣлѣтѣ, шн кѣѣтѣ чѣ аѣ
пѣцѣнтѣ де гѣздѣн, сѣлѣнт-аѣ пре дѣмнезѣ, шн мѣлѣцѣмнѣнѣ
ачѣлѣн сѣѣжитѣорѣю, шн-н сѣ ꙗкинѣ . шн дѣка сѣ скѣлѣ; ѡр сѣн-
тѣл лѣѣт-аѣ сѣлѣа чѣ де доуѣрѣ де ла гѣздѣ де-н ѡ аѣ дѣтѣ,
шн ѣѣ зѣсѣ : дѣ-тѣ оуѣнде цѣе кѣлѣ . дѣчѣла с'аѣ тѣрнѣтѣ сѣнтѣл
шн аѣ вѣтѣтѣ пре гѣздѣ кѣм трѣнѣѣ, шн л'аѣ пѣдѣпѣнтѣ; шн
апѣн л'аѣ ертѣтѣ де грѣшѣлѣ, шн аѣ ꙗкѣлѣкѣтѣ пре кѣл сѣн-
тѣл шн с'аѣ дѣсѣ.

Їѣр алѣтѣ ѡм фѣе (!) доѣѣндѣтѣ оуѣн тѣскѣ де арѣннѣтѣ
ал сѣнтѣлѣн, шн с'аѣ дѣс ла мѣѣшерѣ де сѣ-л стрѣчѣ, сѣ фѣкѣ
ѣ . тѣскѣр, шн сѣ скрѣ ла оуѣнѣл нѣмѣлѣ сѣнтѣлѣн; ѡр ꙗн
чѣла-л'ѣлѣтѣ сѣ скрѣ нѣмѣлѣ лѣн . дѣч дѣка сѣ фѣкѣрѣлѣ амѣн-
доѡм тѣскѣрѣлѣ, лѣн ꙗн пѣрѣ кѣ ѡсте мѣн фѣрѣмос ал сѣнтѣ-

лѣн; ши нѣман кѣреть ел кѣч л'аѣ скрис сѣнтѣлѣн . деч пѣр-
чѣсе ꙗ калѣ пре мѣре . ѡр слѣга-н гѣтїл мѣса, де съ чинѣзе
аколѣ ꙗ корѣѣе, ши мѣркѣ фѣръ нич ѡ грїжѣ . ѡр слѣга
лѣѡ тѣскѣл ден мѣсѣ, де съ-л спѣле, ши съ плекѣ де-л спѣлѣ
ꙗ мѣре; скѣпѣ-н тѣскѣл ден мѣнин . ѡр слѣга се спѣре де
фрїкѣ, чи аѣ сѣрїтѣ дѣпѣ тѣскѣ де съ-л апѣче . ѡр стѣпѣнѣл
сѣѣ вѣзѣндѣ сѣрї, де съ апѣче пе слѣгѣ съ нѣ съ лннѣче .
ел се дѣсе де съ афѣндѣ . деч съ вѣетѣ стѣпѣнѣ-сѣѣ : ѡ ван
де мїне, че рѣѣ пѣцію; пентрѣ съ рѣмнѣскѣ тѣскѣл сѣнтѣлѣн,
еѣ пїердѣю ши рѣѣл мїѣ лнпреоунѣ кѣ тѣскѣл . че доамне
дѣмнѣзоул мїѣ вою съ фѣкѣ ачѣстѣ токмѣлѣ : нѣман мѣ-
карѣ де вою афѣл трѣпѣл лѣн, ал фѣчѣрѣлѣн, дѣ-кою сѣнтѣ-
лѣн Мїна ши чѣста-л'алтѣ тѣскѣ, ши вою дѣ ши прецѣл
чѣлѣл'алтѣ тѣскѣ че с'аѣ лннѣкѣтѣ . ши аѣ шнт ла мар-
цинѣ ла оускѣтѣ пре пѣмѣнтѣ, ши прївѣл пре мѣре, кѣ-н ерѣ
аминтѣ, доарѣ ва адѣче мѣркѣ трѣпѣл рѣѣлѣн . ши ерѣ трїстѣ
де жалѣ, кѣм ва фѣче . пѣзїѣ кѣ ѡкїї пре мѣре; ѡр ел нѣман
чи вѣзѣ, оундѣ венїл фѣчѣрѣл пре мѣре кѣ тѣскѣл ꙗ мѣнѣ . ѡр
стѣпѣнѣ-сѣѣ нѣман чи мѣрмѣрї де чїодѣ, ши стрїгѣ тѣре,
де шїрѣ тоц ден кѡрѣѣе . ши дѣка вѣзѣрѣ пре рїѣѣ кѣ
тѣскѣл ꙗ мѣнѣ, се чїодїрѣ де мнїѣне, ши мѣлѣмїрѣ лѣн
дѣмнѣзеѣ, ши-л слѣвїрѣ . ши лнтрѣѣрѣ пре фѣчѣр : кѣм аѣ
фѣстѣ ачѣл лѣкрѣ, дѣн скѣпѣтѣ ши тѣн спїѣтѣ? ши спїѣнѣ
фѣчѣрѣл : дѣка ам кѣзѣтѣ де м'ам афѣндѣтѣ лн мѣре, ѡр
оун ѡм фѣѣмос ши ꙗкѣ алцї дѣн мѣ апѣкарѣ, де м'ам дѣс
кѣ ен ерї ши астѣзї, пѣн ам венїтѣ ачѣкѣ . аша аѣ петрѣкѣт
ачѣла.

Decemvrie 6. Minunea Sf.-lui Nicolae. (Fol. 178b—180b.)

Мѣца дѣк . ѣ.

Мнїѣнѣ сѣнтѣлѣн Нѣкѣлѣе.

ꙗчѣст сѣнтѣ нич дѣпѣ прїстѣвїрѣл лѣн нѣ-ш оунтѣ пар-
хїѣ лѣн, че кѣм ан зїче, ꙗ тоѣтѣ вѣрѣма ши ꙗ тоѣте зїлѣ
ши чѣсѣрїлѣ лѣкрѣре де бѣнѣтѣѣ фѣчѣл, кѣн че трнѣвнѣл . ши
пентрѣ чѣлѣ мѣлатѣ ши ачѣстѣ алѣсѣ ши мѣре мнїѣне, карѣ
ꙗ трѣ чен цїѣѣ ши ꙗ трѣ алцїн чѣл-л'алцї; че кѣ сокѣтѣлѣ
дѣрѣптѣ се кѣдѣ а се помѣнї де съ фїе тѣтѣѣѣ цїѣтѣ, ꙗ трѣ
мѣрїрѣл ши лѣѣдѣ чѣлѣн, че фѣѣртѣ ѡстѣ прослѣвнт лѣн дѣмн-
зеѣ, ши кѣрѣлѣ, че кѣ тот сѣфлѣтѣл лн слѣжѣѣ сѣцїѣн сѣлѣ .
ши нїме съ нѣ кѣм-ѣл, съ нѣ крѣзѣ ачѣцїн шннѣнѣте ши

ааѣсе минѣни, че фѣ ртрѣ зѣлеле ноастре . кѣ лѣи дмнзѣс не-
 мик нѣ есте непѣтѣт . кѣ шѣ шѣре кѣнд ман прѣалѣсѣлѣи
 лѣи дмнзѣс Пѣаком пророк, кѣреле фѣ арѣнкѣт ртр'о гроапѣ
 де Гооѣна фѣта, шѣ ртр'о ноапте ден Гѣотѣа се афѣлѣ . р б-
 дес, дѣс де сѣтѣлѣ рѣер . шѣ ѣи вѣнник тѣнѣр роѣнт, ден тѣм-
 нницѣ ден цѣра тѣрѣаскѣ л'аѣ лѣшат мѣреле мѣчик Оѣѣдор
 Тѣрон, шѣ ртр'о ноапте рл адѣсе ла Бѣзантѣа . ртр'ачѣста
 кип шѣ, чѣ де вѣрѣнницѣ пѣртѣтѣорю шѣ ртрѣ тот лѣѣдѣтѣлѣ,
 мѣреле мѣчик Геѣргѣе, ден Крѣнт аѣ рѣпит пре ачѣл тѣнѣр, рѣкѣ
 цѣинд р мѣнѣ пѣхѣрѣл де стѣкѣлѣ, пѣин де вѣи, шѣ шѣзѣнд
 Пѣмѣр ла ѣспѣц кѣ мѣлатѣ чѣнсте, шѣ нѣ ртѣнѣкасѣ рѣкѣ ; чѣ-
 пѣсе рнѣнитѣа мѣнѣ-са, р Пѣфлагѣнѣа шѣ ртѣнзѣнд пѣхѣрѣл
 кѣ вѣнѣл . ашѣждѣра шѣ акѣм тот ачѣл дмнзѣс есте . шѣ чѣи
 ва чѣре кѣ крѣдинцѣ нѣдоѣтѣ, нѣ нѣман оѣнеле ка ачѣлѣа ва
 прѣнмѣ дела дмнзѣс, че ман мѣри минѣни ва фѣче . шѣ де
 фѣрѣнѣтѣлѣ пѣрѣнтеле нѣстрѣ Некѣлѣе . кѣ ерѣ ѣи вѣрѣат ѣаре
 кѣре р Бѣзантѣа, тѣмѣтѣорю де дмнзѣс, шѣ крѣдинчѣс дмнѣ-
 лѣи Іс . Хс, шѣ грѣжѣлѣ шѣ де прѣ сѣтѣлѣ пѣрѣнтеле нѣстрѣ
 Некѣлѣе, шѣ-л ѣѣѣа шѣ лѣѣѣѣ аѣлѣ . деѣ ачѣста ѣ дѣтѣ кѣѣѣтѣ
 сѣ фѣкѣ рнѣтѣре пре мѣре, сѣ мѣрѣгѣ ртр'алѣтѣ цѣрѣ, пѣнтрѣ
 ѣи лѣкрѣ ал лѣи . шѣ вѣнѣ р Бѣѣѣреѣа сѣтѣлѣи де сѣ рѣгѣ,
 дѣпѣ кѣм есте ѣѣнѣѣѣлѣ . шѣ-ш лѣѣѣ зѣѣа вѣнѣ дела прѣѣ-
 тѣнѣи лѣи шѣ дела вѣѣнѣи ; шѣ ртрѣ р корѣѣѣе шѣ рѣчѣпѣрѣ р
 рнѣтѣ . ѣр ртр'ал нѣѣѣѣлѣа чѣс де нѣапте се скорѣи ѣи вѣѣнт
 мѣре, шѣ се скѣларѣ корѣѣѣѣрѣи сѣ-ш дѣрѣгѣ вѣѣтрѣлеле . деѣ
 сѣ скѣлѣ шѣ ачѣл тѣмѣтѣорю де дмнзѣс вѣрѣѣт, пѣнтрѣ трѣ-
 ѣнѣе корѣѣѣѣн . ѣр корѣѣѣѣрѣи тѣѣѣ некѣнѣндѣ-се пѣнтрѣ рѣдѣрѣ-
 тѣрѣа вѣѣтрѣлѣлѣѣѣр ; ѣр ел се рѣпѣдѣкѣ шѣ кѣзѣ р лѣѣѣѣлѣ *)
 мѣрѣи . ѣр пре ачѣл рн цѣнѣа ртѣнѣѣрѣкѣл нѣѣѣрѣи . шѣ вѣ-
 тѣнд вѣѣнтѣлѣ тѣре р фѣѣѣѣе лѣѣѣ, н'аѣѣѣѣ чѣ сѣ фѣѣ(ѣ),
 че нѣман че пѣѣнѣсѣр(ѣ) де амѣра мѣѣре (! l. — рте) а сѣѣѣ-
 лѣи де вѣрѣѣѣт . ѣр ел фѣнѣдѣ рѣѣѣѣѣѣ р ѣѣнѣнеле че пѣртѣ,
 афѣнѣдѣ р мѣре . деѣ оѣмпѣѣнѣдѣ-се де аѣа мѣѣрѣи, шѣ афѣн-
 дѣнѣдѣ-се ртр'адѣѣнѣѣлѣ лѣѣѣѣѣѣѣѣ, аѣ тот зѣс : сѣѣѣѣ Некѣлѣе
 аѣѣѣѣѣ-мн ! шѣ р мѣлатѣ вѣѣѣѣе стрѣнѣнд кѣ гѣлѣс мѣре, ѣ че
 минѣѣѣ ! кѣ сѣѣѣт нѣѣѣрѣмѣѣе минѣѣѣѣѣѣ тѣлѣ дмнѣ, се афѣлѣ р
 мѣѣѣѣѣѣѣлѣ кѣсѣн лѣи ; шѣ-н пѣѣрѣ кѣ есте де стѣ ртрѣ адѣѣѣѣѣлѣ
 мѣѣрѣи . ѣр вѣѣнѣиѣ деѣа сѣмѣѣѣѣѣ гѣлѣсѣлѣ, се скѣларѣ . ашѣждѣра
 шѣ кѣрѣи ерѣ р кѣса лѣи, аѣрѣнѣсѣрѣ лѣѣмѣнѣѣѣѣѣ ; шѣ деѣа се

*) Glosă marginală: р адѣнѣѣѣѣѣѣ.

стрѣнсеръ) вечѣнѣн ден прежѣр, ала вѣзѣрѣ пре дѣнсеа стѣнд
 а мнжлокѣа кѣсен шн стрнѣнд, шн кѣрѣнд ден ханнеле аѣн
 кѣ кѣреле ерд аѣрѣкат, апѣ ден мѣре . шн фѣннд атрѣ не
 причѣпери, се спѣмѣнтѣрѣ шн се аѣрнкошѣрѣ . ѣр ел зѣсе : ѡ
 фѣрѣнцѣаѡр! че ѡсте ачѣста че ведеѣ? кѣ еѣ цѣѣ адеѣѣрат, кѣ
 ерн атрѣаа нѡѣжла час мѣам аѣѡат зѣѡа еѣнѣ де ла еѡн де
 ла тѡѣ, шн ам пѣрчес пре мѣре; шн еѣ ерам шеѣнд а корѣ
 еѣе, ѣр ѣн вѣнт пѣтѣрннк ачепѣ а еѣте; ѣр корѣѣѣрѣн ачепѣ
 пѣрѣ а-ш аѣерепѣа вѣтрнеле . ѣр еѣ мѣ аѣѣедеѣѣѡ, шн де
 вѣтѣа вѣнтѣаѣн кѣзѣѡ а мѣре . шн кемѣѡ пре сѣнтѣа Некѣ
 лѣе атрѣ ажѣтѣѡѡ, шн аѣѡм нѣ цѣѣ ѡѣнде сѣнт . че-м спѣнеѣ
 еѡн мѣе, кѣ еѣ сѣнт неѣѣннт, шн ка кѣм аш фѣ аѣтѣа ден
 трѣаѣтѣ пѣрте . ѣр ен аѣзннд чѣла че ерд грѣѣте де дѣнсеа,
 шн вѣзѣнд апа мѣрѣн кѣрѣнд ден ханнеле аѣн, се мнрѣ шн
 кѣѣѣтѣ ла аѣа прѣсѣлѣѣѣтѣ мннѣне; че кѣ дѣнсеа се еѣкѣрѣр(ѣ)
 шн аѣкрѣмѣр(ѣ), шн а мѣатѣ ерѣѣе стрнѣрѣ : гѣ помѣ
 аѣн . дѣѣн се дѣзѣрѣкѣ шн се аѣрѣкѣ атрѣаѣе ханне шн
 мѣрсе ла еѣсѣрека сѣтѣаѣн Некѣлѣе . шн чѣла-аѣтѣ нѡѣпте
 аѣѡѡ ѡ петрѣѣ; де кѣдѣа кѣ аѣкрѣѣе шн се рѣгѣа кѣ жѣле .
 шн кѣ спѣмѣнтѣре мѣаѣемѣѣа аѣн дѣмнзеѣ . ѣр деѣа ачепѣ а
 се фѣче зѣѡѣ, шн стрѣнѣндѣсе ѡаменѣн ла еѣсѣрек(ѣ), прѣѣѡм
 ѡсте ѡенѣѣѡл; ѣр ен тѡѣ се ѡѣмпѣѣрѣ де мнрѣсѣлѣ еѣнѣ, ка
 де неѣе мнр еѣне мнрѣсѣтѣѡѡ, кѣреле се аѣѣсѣсе деѣа аѣел
 вѣрѣат спре мѣаѣемѣрѣ сѣтѣаѣн . шн вѣзѣрѣ тоѣтѣ еѣсѣрека
 аѣмннѣнд . шн атрѣѣрѣа кѣм ѡсте [аѣест] аѣкрѣ че фѣ? шн
 деѣа цѣѣрѣ, се мннѣнѣрѣ, мѣрннд пре дѣмнзеѣ, шн пре сѣтѣ
 аѣѣдѣндѣа . шн аѣѣстѣ аѣѣсѣ шн мѣре прѣсѣлѣѣѣтѣ мннѣне,
 фѣ спѣсѣ прѣсте тот мѣреле Цѣрѣгрѣд . шн мѣрсе шн пѣнѣ
 атрѣѣѣѣрѣ аѣѣрѣѣтѣаѣн шн а пѣтрѣарѣѣаѣн . шн фѣкѣрѣ *)
 сѣѣѡр мѣре . шн пѣсерѣ пре аѣел вѣрѣат де стѣтѣ а мнж
 лѣѣа сѣѣѡрѣаѣн . шн спѣсе кѣ аѣрѣзѣнѣре, кѣм, шн а че кѣп
 аѣ фѣст аѣкрѣа аѣнн мннѣнн мѣрн . шн тѡѣ стрнѣрѣ : мѣре
 еѣн дѣне, шн мннѣнѣте сѣнт аѣкрѣрнле тѣле . шн ннч ѣн
 кѣѣѣнт нѣ е де ажѣнс **) кѣтрѣ кѣнтѣрѣа мннѣннѣѡр тѣле .
 шн се аѣѣнѣрѣ а еѣсѣрека сѣтѣаѣн де фѣкѣрѣ еѣѣнѣе шн рѣ
 гѣѣѣѣнн, аѣѣдѣнд шн еѣне кѣѣѣнтѣнд пре дѣмнзеѣ . шн мѣа
 ѣемѣрѣ крѣдннѣѣѣаѣн слѣѣѣен сѣѣѣен сѣле.

*) Glosă marginală: стрѣнсерѣ. **) дѣн дѣстѣа.

LXXIII.

1677.

(16^a, 32 paginL.)

**Dottrina Christiana tradotta in lingua valacha
dal padre Vito Pilutio.**

In Roma 1677.

Katekismo Kriistinesko. (pag. 1—4.)

D. Jest tu Krijsteno?

V. Simpt pre mila lui Dumnedzeu.

D. Cie arata Kristijnului?

V. Acela kare cine kredenca, szij ledzce Krijstineska.

D. Kum se ensilege kredenca a lui Krijstos?

V. En doe Taine, kari simpt enkisi en semn Kruci, azse iest, en eunecinne (l. —iune), szij Troica lui Dumnedzeu; szij entrupare, szij morte à Ispasitorul nostru.

D. Cie iest euneciune, szij Troica lui Dumnedzeu?

V. Arata, ke en Dumnedzeu iest numai ò Dumnedzeria, kare iest en tri Kipuri Dumnedzereski, szij se kieman: Tatul, Fiul szij Dukul Suijnt.

D. Pentr'acie simpt tri Kipuri Dumnedzereski?

V. Kecie Tatul nu k'are encepitura, nice ine della nime. Fiul ine de la Tatul. Szij Dukul Suijnt de la Tatul szij de la Fiul.

D. Pentr'acie simpt numai vn Dumnedzeu àiesti tri Kipuri Dumnedzereski?

V. Kecie k'au numai ò Dumnedzeria, ò potere, ò encelepgiune, szij ò bonitate.

D. Cie arata entrupare, szij morte à Ispasitorul nostru?

V. Arata, ke Fiu lui Dumnedzeu s'e fekut k'om, szij k'au morito en Krucie pentru spassenie nostra.

D. Kum simpt enkisi àiesti do taine en semn sui jnt, Krucie?

V. Kecie semnul Kruci se face, punend de'ntei mijna cie direpta en Kapul dzikend: En numele Tatului; poi la piettjo,

dzikend: szij à Fiuluij; ma àpoi la kumere cie stanka, szij àcie direpta, dzikend: szij a Dukului suijnt. Amin.

D. Kum se arata dentei taine à Suijnt Troica?

V. Acie kuuentul: en Numele, arata euneciune, alt kuuentile arata Troica.

D. Arataz akmu al doile.

V. Krucie arata morte à Ispasitorului, kare dopo s'au fekut k'om, szij k'au enuezato kale de spasenie ku encelepciune, ku enuedzatura, szij ku dziudedzile, k'au morit en suijnt lemn Kruci.

D. En summe, cie iest sze krade komul Krijstinesko?

V. Acele Doespredzce Pertz kredencziosilor, kare au fekut Suintij Apostoli.

D. Kare simpt àcele Doespredzece Pertz?

Dentei, Suijnt Petre.

Kredz entr'un Dumnedzeu, Tatul preste tot puternikul, izderitorul cierului, szij pementului.

A doa Parte, Suijnt Andrea.

Szij en Jesus Krijstos, Fiul suincij-sale Domnul nostru.

A tria Parte, Suijnt Jacob Mai mare.

Karile se prinsze de Dukul Suijnt, neskund en suijnta Maria fata ficciora.

A paptra(!) Parte, Suijnt Joanne.

Petzi supt Domnie lui Pontius Pilatus, restengnijt(!), fu vmorit, szij encropat.

A cince Parte, Suijnt Tamas.

Pogori pre Jad, à treie dzi envise de la morte.

A szeze Parte, Suijnt Jacob Mai miko.

Se sui en cier, szde (! l. szede) la derapta lui Dumnedzeu, à Tatului preste tot puternik.

LXXIV.

с. 1650—1673.

Ms. Acad. Rom. 4°. 413 pagin.

Molitelnic.

Molitva de drăci și farmece.

МѢТЕХЪ КАСИИ КЪМД АРЕ КР'О СЪВЪРАНЕ ДЕ ДОУЧЕИ, ФѢРМЕЧЕ ШИ
 ФАНТЪРН ДОУЧЕИ. АЧЕЛА ПОЛА БАСЕМ. (pag. 250—254.)

Дачиѣ МѢТЕХЪ АЧѢСТА. (ГѢ ПОМАНИМЪСЯ). ДѢМЕ ДСЪБА МЪН
 ТЪИРЕИ ИУАСТРЕ. ФѢОЛ' АИ ДСЪБЪ ЧЕЛЪИ ЕИ. АЧЕЛА ЧЕ ПРЕ ХЕРЪ
 ЕИМИ ТЕ УДУХИЕИ. АЧЕЛА ЧЕ ЕИИ МАИ ДИИ СЪС ДЕ ТУАТЪ
 АЧЕГЪТЪРА ШИ СТЪЛЪНИА ШИ ПЪТАРА ШИ ДИИИА. ТЪ ЕИИ МЪРЕ
 ШИ СТРАШНИКЪ ПРЕТЕ ТУЦ ЧЕ СЪНТЪ АПРОУВЪРА ТЪБ. ТЪ ЕИИ
 ЧЕЛА Ч'АИ ПЪС ЧЕЮЛ КЪ Ш КЪМАРЪ. ТЪ ЕИИ ЧЕЛА Ч'АИ ФЪКЪТ
 ПЪМЪНТЪА КЪ ПЪТАРА ТЪ, Ш'АИ РЪДИКАТ ДИРЕНТЪ АЪМА КЪ АЦЕ
 ЛЕИЧЪИЕ ТЪ. АЧЕЛА ЧЕ СЪКЪТЪРЪ АЪМА СЪПЪТЪ ЧЕЮ ДИИ ТЕМЕИРЪ
 ШИ СТЪЛЪИИ ЕИ НЕСТРЪМЪСТАЦ. АЧЕЛА ЧЕ ГРЪИИИ СЪАРЕЛЪИ ШИ
 НЪ РЪСАРЕ. ШИ ПРЕТЕ СТАЛЕ ПЕЧЕТАВЪИИ. АГРОЗЕИИ МЪРА ШИ
 У БЪСЪ. А КЪРЪА МЪНИЕ ТУПАЦЕ АЧЕГЪТЪРЪМЕ ШИ СТЪЛЪНИИЛЕ.
 ШИ ПЕТРИЛЕ СЪ СЪФЪРЪЖЪ АА ТИИЕ. ПОРЪЦЪ ДЕ АРАМЪ АИ ЗАРЪ
 ВИТ ШИ ЛЪКЪЦИ ДЕ ФЪЕР АИ СЪФЪРМАТ. ПРЕ СНАНИКЪА АИ ЛЕГАТ,
 ШИ ВАСЕЛЕ АИ АИ ЖЕКЪИТ. ПРЕ МЪНИЧНТЪЮРЪА КЪ КРЪЧА ТЪ Л'АИ
 АФЪРЪНТАТ. ШИ ПРЕ БЪЛАДЪРА КЪ БИДИЦА АТРЪПЪРЪИИ ТЪЛЕ Л'АИ
 ТРАС, ШИ КЪ ЛЕГЪТЪРН ДЕ АТЪИКРЕК Л'АИ АКИС А ТАРТАР ФЕРЕ
 КАТ. АИСЪЦИ ДРЕПТ АЧАЛА ДНЕ. АЧЕЛА ЧЕ ЕИИ ТЪРЪЕ КЪРЪОРА
 НЕДЕЖДАБЕСК ПРЕ СИЦЪА ТЪ. ЗИДЪА ЧЕЛ ТЪРЕ КЪРЪОРА НЪЗЪЕСКЪ
 КЪТЪРЪ ТИИЕ АПРОШКЪ, ГОНАЦЕ, ДИПЪРЪТЪКСЪ ТУАТЪ ДИШЕ
 ЛЪЕСКА ФЪАЧЕРЕ. ШИ ТУАТЪ СЪТЪНЪЕСКА НАДЪ. ШИ ТУТЪ РИКАЕ
 НИА НИЗМЪЖАСКЪ. ШИ ТУТЪ СЪЛА СЪПЪРЪТЪЮРЕ ДЕЛА КЪСА АЧАСТА
 ШИ ДЕ ПРИИ ПРИЦЪРА ЕИ. КЪРА СЪМЪНЪА А СТРАШНИКА СЪПРА ДИ
 МЪИИИАУР БИРЪИИИЦЪ А КРЪЧИИ ТЪЛЕ ПЪАРЪТЪ, ШИ КЪМЪЖ ИЪМЕЛЕ
 ТЪБ СТЪЛЪ ШИ БЪНЪА. АША ДНЕ. АЧЕЛА КАРЕ ПРЕ ЛЕГЪИИИА ДИ
 МЪИИИАУР АИ ИЗГОНИТ, ШИ ЧЕЛЪИ СЪРЪДЪ ШИ МЪТ ДРАКЪ ШИ НЕ
 КЪРАТ ДЪХ, ДЪКА Л'АИ СКИСЪ-Л ДЕЛА УМ' ШИ Л'АИ ИЗГЪИИИТ, АИ
 ПОРЪИИИИТЪ-И, СЪ НЪ СЪ МАИ АТЪАРЪКЪ. КЪРЕЛЕ ТУАТЪ ФЪАЛАИГА
 ШИ ИРИИТЪРА НЕВЪСЪЦИАУР ВЪРЪЖМАШИИАУР ИИЦЪРН АИ РЪСНИИТ
 ШИ ИИ ИИРЪДЪТ. ПЪРЪ КРЕДИИИИИИИАУР ШИ КЪРЪОРА ТЕ КЪИИИИИ
 АИИ СИСЪ-ЛЕ: ИТЪ КЪ КЪ ДЪДЪЮ ВЪЖ ПЪТАРЕ, СЪ КЪЛКАЦ ПРЕТЕ

шерпи ши прѣсте скирпѣй, ши прѣсте тѡатѣ пѣтарѡ вѣрѣжа-
шѡлѡй . ꙗсѡци дѡминѣюрюле, де кѣтрѣ тѡатѣ лѣнѣѡѡнѡ ши
сѡпѣрѡрѡ, неатѣнѡши ши маѣ сѡс пре тѡѡ че-с ꙗтр'ачѡста кѡсѣ,
апѣрѣ-й; нзѣѡвнѡдѣ-й де фѣрка нѡпѣй, де сѣѡдѣтѣ че зѡѡдѡрѣ
прѣсте сѡѣ, де лѡкрѡ че сѣ петрѣче прин тѣнѡрекѣ, де тимпи-
нѡре ши де дѣмѡви дѣ мѣсѣсѣ . пѣтрѡ кѡ де ал тѣѡ, ай
тѣй рѡѡей ши рѡлѡе ши кѡкѡнн ꙗдѡлѣнѡдѣ-сѣ ꙗ цѡѡтѡр,
ши кѡ ꙗѡерѣскѣ ѡѡсте ꙗгрѡдѣнн . ка ѡнѡл кѡ тѡѡѣ ꙗтр'ѡн
гѣнѡ кѡ кредѣнѣѣ сѣ-ѡ кѣнтѣ : дѣмѡлѣ ѡсте мѣе аѡѡтѡрю
ши нѡ мѣ ѡѡн тѡмѡе че сѣ-м фѡкѣ ѡмѡл . ши ѡрѡш нѡ мѣ
ѡѡн тѡмѡе де рѣѡ, кѣ тѡ кѡ мѣне ѡнн . кѣ тѡ ѡнн, дѣсѡѡлѣ,
ꙗтрѡнѣрѡ ма . пѣтарѡнѣкѣ стѣпѣнѣтѡрю . дѣмѡлѣ пѣѡѣй . тѡтѣл
ѡѣтѡрюлѡй ѡѡкѣ . ши ꙗмпѣрѣѡѡл та ꙗмпѣрѣѡѡѣ ѡѡннѣкѣ .
ши а тѡ а сѡнѣѡр ѡсте ꙗмпѣрѣѡѡл . а тѡтѣлѡн ш'а фѣюлѡн ш'а
снѣѡлѡн дѣхѣ . акѡѡ ши пѣрѡрѡ ши ꙗтрѡ ѡѡѡн ѡѡнѡлѡр . аминн .

Evangelhiele voscresnelor.

Еѡангѣлѣе вѣскрѣсна . аѣ .

Еѡѡлѣе вѣскрѣсна ѡ . ѡт маѡѡн . ꙗѡ . ѡѣ . (Mateiu cap. XXVIII,
v. 16—20, pag. 333.)

16. ꙗ вѣрѣма аѡмѡ . ѡрѣ чѣй ѡнспрѣѡѡѡче ѡѡѡннѣ мѣрѣѡрѣ
ꙗ галилѣй ꙗ мѡнѣлѣ ѡнде ле порѡнѣѡѣе лор ꙗсѣ . 17. ши вѣсѣнѡдѣ-л
пре ꙗсѣ, сѣ ꙗкѡнѡрѣ лѡй . ѡр ѡнѣ сѣ ꙗѡѡрѣ . 18. ши апропѡнн-
дѣ-сѣ ꙗсѣ грѣй лор, сѡкѣнѡ : дѡтѣ-й мѣе тѡатѣ пѣтарѡ ꙗ чѣрю
ши пре пѣмѣнт . 19. дерѡ ꙗсѣ мѣрѣѡѡ де ꙗѡѡѡѡ тоѡте лѡм-
ѡнѣ, ѡтеѡнѡд пре ѡн ꙗ нѡмѣлѣ тѡтѣлѡй ши а фѣюлѡн ши а
дѣѡлѡн снѣ . 20. ꙗѡѡнѡд пре ѡн сѣ ѡѣе тоѡте кѣте аѡ порѡн-
ѡнт ѡѡѡ . ши ѡтѣ ѡѡ кѡ ѡѡ сѣнтѣ ꙗ тоѡте сѣлѣлѣ пѣнѣ ꙗ
сфѣрѡнѣлѣ вѣкѡлѡй . ꙗминн . Кѡ(нѣ)ѡ .

Еѡѡлѣе вѣскрѡснѡ ѡ . ѡт марѡѡ . ꙗѡ ѡ . (Marcu cap. XVI,
v. 1—20, pag. 333—337.)

1. ꙗ вѣрѣма аѡмѡ, ши трѣкѣнѡ сѣмѣѣтѡ, мѡрѣа маѡда-
лѣнѡ ши мѡрѣа мѡма лѡй ꙗѡѡѡ ши сѡлѡмѣа, кѡмпѣрѡсѣ

Ѡт лѣкы . зач рѣѣ . (Luca cap. XXIV, v. 1—35, pag. 337—341.)

1. Ꙗ вѣрѣма ачѣма . ꙗтр'ѣна де сѣмвѣте, фшартѣ *) де де-
менѣцѣ мѣрсѣрѣ ла мѣрмѣжит, дѣкѣнд арѣматѣ, карѣ гѣтѣсе .
шѣ алтѣле кѣ але . 2. афлѣрѣ пѣтра рѣствѣрѣнатѣ де прѣ мѣр-
мѣнтѣ . 3. шѣ ꙗтр'ѣндѣ нѣ афлѣрѣ трѣпѣль дѣмнѣ(лѣ)й ꙗс . 4. шѣ
фѣ ꙗдоинѣсѣ але дѣ ачѣста . шѣ ѣтѣ дѣи вѣрѣбѣцѣ стѣтѣрѣ
ꙗнантѣ ле, ꙗтрѣ вѣшмѣнтѣ стрѣлѣчѣндѣ . 5. шѣ спѣмѣн'тѣндѣ-
се, пѣкѣрѣ фѣцѣле ла пѣмѣнтѣ . сѣсѣрѣ кѣтрѣ але : че черѣацѣ
вѣлѣ кѣ мѣрѣцѣй ? 6. нѣ ѣсте ачѣчѣ, че с'ѣсѣ скѣлѣтѣ . а дѣбѣцѣ-вѣ
ѣментѣ кѣм аѣ грѣнт вѣлѣж, ꙗкѣ фѣинѣ ꙗ галѣлѣй . 7. сѣ-
кѣндѣ : кѣ сѣ каде фѣюлѣй ѣмѣнѣскѣ а сѣ дѣ ꙗ мѣнѣлѣ ѣ-
мѣнѣлѣр пѣкѣтѣшѣ, шѣ а сѣ рѣстѣгнѣй, шѣ а трѣм сѣ а ꙗвѣ .
8. шѣ-ш а дѣсѣрѣ ѣмѣн(тѣ) дѣ кѣвнѣнтѣле лѣй . 9. шѣ ꙗтрѣкѣндѣ-
се де ла мѣрмѣндѣ (!) спѣсѣрѣ ачѣстѣ тѣлѣтѣ чѣлѣрѣ ѣспрѣ-
сѣчѣ . шѣ алтѣра трѣтѣрѣр . 10. ерѣ ꙗтр'ѣчѣм мѣрѣла магѣдалѣна
шѣ ѣѣана шѣ мѣрѣла, мѣма лѣй ѣкѣлѣ, шѣ алтѣле кѣ але, ка-
рѣле сѣсѣрѣ кѣтрѣ ꙗпѣлѣ ачѣстѣ . 11. шѣ сѣ пѣрѣ ꙗнантѣ
лѣрѣ кѣвнѣнтѣле ачѣлѣра ка нѣцѣ мѣнѣчѣнѣ . шѣ нѣ крѣсѣрѣ лѣрѣ .

зач рѣѣ . 12. ꙗрѣ пѣтрѣ скѣлѣндѣ-се, кѣрсѣ кѣтрѣ мѣрмѣнт
шѣ сѣ пѣкѣ де вѣсѣ вѣшмѣнтѣлѣ **) сѣн'гѣрѣ, шѣ сѣ дѣсе мѣ-
рѣндѣ-се ꙗтрѣ сѣнѣ де че фѣ . 13. шѣ ѣтѣ дѣи дѣнтѣрѣ дѣнѣшѣй
мѣрѣцѣ ꙗтр'ѣчѣмш сѣ ꙗтр'ѣн сѣт', карѣ ста ѣлѣсѣзѣчѣ де стѣдѣн
де ꙗрсѣлѣм . карѣ ерѣ нѣмѣле ѣмѣлѣсѣ . 14. шѣ ачѣлѣ ворѣлѣй ѣуѣнѣлѣ
кѣтрѣ алѣлѣтѣ дѣ тѣлѣтѣ ачѣстѣ, карѣ сѣ тѣмпѣлѣрѣ . 15. шѣ
фѣ кѣндѣ ворѣлѣй ѣй шѣ ꙗтрѣкѣндѣ-сѣ . шѣ ꙗсѣшѣ ꙗс ѣпрѣпѣндѣ-
сѣ шѣ мѣрѣцѣ ꙗпрѣвнѣж кѣ дѣнѣшѣй . 16. ꙗрѣ ѣкѣй лѣрѣ сѣ цѣнѣ
ка сѣ нѣ-л кѣнѣлѣскѣ прѣ ꙗнѣсѣ . 17. че сѣнѣ кѣтрѣ дѣнѣшѣ : че
сѣнтѣ кѣвнѣнтѣле ачѣстѣкѣ де карѣле вѣ вѣрѣвѣнѣцѣй ѣуѣнѣлѣ кѣтрѣ
алѣтѣ, мѣрѣгѣндѣ, шѣ сѣнтѣцѣ ꙗтрѣстѣацѣ ? 18. рѣспѣнѣсѣндѣ ѣу-
нѣлѣ, карѣле-й ерѣ нѣмѣле клѣѣпѣ, сѣнѣ лѣй : тѣ сѣнѣгѣрѣ ѣцѣн стѣ-
нѣ ꙗ ꙗрсѣлѣм, шѣ нѣ шѣнѣ чѣлѣтѣ че с'ѣсѣ фѣкѣтѣ ꙗтрѣ дѣнѣсѣ ꙗ
сѣлѣле ачѣстѣкѣ ? 19. елѣ сѣнѣ лѣрѣ : карѣле ? ѣй сѣсѣрѣ лѣй : карѣле
фѣкѣрѣж лѣй ꙗс ѣзарѣнѣнѣлѣ, чѣла че ерѣ прѣрѣѣкѣ ꙗтѣкѣрѣнѣкѣ ꙗ кѣ-
внѣнтѣ шѣ ꙗ фѣлѣтѣ ꙗнантѣкѣ лѣй дѣсѣшѣ шѣ а тѣѣнѣ ѣлѣмѣнѣй .
20. кѣм дѣдѣрѣж прѣ ꙗнѣсѣ мѣй мѣрѣй ꙗпѣнѣлѣр шѣ дѣмнѣй нѣшѣрѣн
спрѣ ѣстѣн'дѣрѣ де мѣлѣртѣ . шѣ рѣстѣнѣгнѣрѣж прѣ ꙗнѣсѣ . 21. шѣ
нѣй нѣдѣжѣдѣнѣм кѣ ачѣла вѣ рѣскѣмѣпѣрѣд прѣ ꙗсѣрѣлѣн . че спрѣ

*) Glosă marginală: ꙗр ꙗ зѣа дѣн(тѣю) а сѣпѣлѣ(мѣнѣй), фшартѣ

**) пѣнѣа scris de asupra.

47. Фрацилаур, шмѣл чел динт'ѣю дин п'ѣм'ѣнтѣ, п'ѣм'ѣн-
 , ал дѣнѣ шмѣ, д'ѣнѣл дин чѣрю. 48. кѣмѣ-й чел дѣ ц'ѣр'ѣнѣ,
 с'ѣнтѣ шн чѣй дѣ ц'ѣр'ѣнѣ; шн ꙗ чѣ кнѣпѣ-й чел дин чѣрю,
 ачѣла кнп с'ѣнтѣ шн чѣй чѣрѣшн. 49. шн кѣм амѣ пѣрѣт'ѣт кн-
 т'ѣм'ѣнтѣскѣлѣй, ашѣл шн чѣрѣскѣлѣй. 50. мѣрѣ ачѣстѣ грѣскѣ,
 нѣлаур, к'ѣ трѣпѣл шн сннѣлѣ ꙗп'ѣр'ѣц'ѣл лѣй д'ѣм'ѣс'ѣл нѣ
 пѣт'ѣл мошѣнн . нѣчѣ вѣ мошѣнн пѣтрѣц'ѣуѣнѣ ꙗ непѣтрѣц'ѣнѣ.
 нѣка т'ѣннѣ шнѣ, к'ѣ нѣ вѣм адѣрмѣ тѣцн, мѣрѣ тѣцн нѣ
 скнмѣл дѣ сѣргѣ **) шн ꙗ кннѣлѣл шкѣлѣй ꙗ трѣм'ѣн-
 дѣ апѣй. 52. к'ѣ вѣ сѣнѣ трѣм'ѣнтѣ шн морѣй сѣ вѣр
 непѣтрѣсѣй, шн нѣй нѣ вѣм скнмѣл. 53. к'ѣ сѣ кѣдѣ пѣтрѣ-
 й ачѣстѣл, сѣ сѣ ꙗрѣчѣ ꙗ непѣтрѣдѣрѣ, шн мѣрѣтѣлѣй ачѣ-
 , сѣ сѣ ꙗрѣчѣ ꙗтрѣ ф'ѣрѣ мѣрѣтѣ. 54. мѣрѣ к'ѣндѣ сѣ вѣ
 кѣд пѣтрѣдѣл ачѣстѣ ꙗ непѣтрѣдѣрѣ, шн мѣрѣтѣл ачѣстѣ, ꙗтрѣ
 мѣрѣтѣ, атѣнѣл вѣ фѣй кѣвѣнтѣл чѣй скрѣс : ꙗгнѣц'ѣтѣ-й
 тѣк пѣнѣ ꙗ вѣрѣннѣ. 55. оундѣ цѣй мѣрѣтѣ, вѣрѣннѣрѣ?
 ѣ цѣй мѣрѣтѣ, акѣл т'ѣлѣ? 56. акѣл мѣрѣйѣл ѣстѣ пѣкѣтѣл;

Digitized by Google

апа Гиретѣла . Яколо Ласелѣ краю, че се кѣмъ лешче Ста-
нѣслав, стѣндѣ ѣн цермѣриле апы, аѣ стрѣгат ѣнгѣриче : Гире-
тем, Гиретем, адекъ : плаче-мѣ, плаче-мѣ, саѣ кѣмъ зѣчемъ нѣи :
аша-мѣ плаче . Маѣ апоѣ дакъ с'аѣ дескѣлекатъ цара, де пре кѣ-
вѣнтѣла лѣи краю че аѣ зѣс : Гиретем, аѣ пѣс нѣмеле апи : Гире-
тѣла . Дѣпѣ мѣлатѣ гоанѣ, че аѣ гонѣт пре Татарѣ дѣн тоате
локѣриле де ѣнде ера ашезаѣи, ста ѣн мѣлате локѣри ѣмпотрѣва
оѣилор лѣи Ласелѣ краю ; дече чеѣа че ста, вѣтѣи ера, кѣ нѣ се
пѣте спрѣжѣни, еарѣ чеѣа че фѣѣеа, лѣ се да лѣнга ѣнаѣнте шѣ
скѣпа . Пре ачеле времѣ ера мѣшершѣгѣла Тѣтарѣлор, де се фѣ-
чеа а даре дос, шѣ апоѣ ѣндатѣ се ѣнторчеа асѣпра челор че-
гонѣа . че нѣче ѣн спор нѣ аѣеа, кѣ кѣдеа ѣн прѣмежѣи де пе-
риа, шѣ ори че фѣлѣри де мѣшершѣгѣри вреа фѣче, тот лор ера де
сминѣалѣ ; пѣн ѣѣ скѣс дѣн тот локѣла, шѣ ѣѣ дѣпѣртат пѣсте
Нѣстрѣ ла Крѣжм, ѣнде шѣ пѣнѣ асѣтѣзи трѣескѣ.

Де аколо с'аѣ ѣнторс Ласелѣ краю кѣ лѣѣдѣ шѣ еѣрѣре ;
шѣ сосѣнд акасѣ ѣ зѣа лѣсати сѣкѣлѣи, аѣ чершѣт ла еѣ-
скопѣ лор благѣсловѣне сѣ-л ласѣ трѣ зѣле сѣ се вѣселеаскѣ кѣ
доамна-шѣ шѣ кѣ боѣари сѣи . Л'аѣ благѣсловѣт де аѣ лѣсат сѣк
марѣи кѣ тоатѣ кѣртеа са ; каре овѣчѣс се цѣне ла лѣѣеа лор
шѣ пѣнѣ асѣтѣзи, де ласѣ сѣк марѣи ѣн сѣпѣтѣмѣна постѣ-
лѣи чеа марѣ.

Descălecarea Maramoruşului.

Пѣнтрѣ дескѣлекареа Марамѣрѣшѣлаѣи.

Ласелѣ краюа ѣнгѣреск дѣпѣ изѣѣндѣ кѣ норѣк че аѣ фѣ-
кѣт асѣпра Тѣтарѣлор шѣ с'аѣ ашезат ла скаѣнѣла сѣѣ, с'аѣ сѣѣ-
тѣѣт кѣ боѣари сѣи, че вор фѣче кѣ аѣи тѣлѣхари че-л лѣасе ѣн-
тр'ажѣтор де ла ѣмпѣратѣла Рѣжмѣлаѣи, кѣ каре марѣ изѣѣндѣ
аѣ фѣкѣт, де аѣ рѣсѣпѣт пѣтереа ачелор Тѣтари ; кѣ сѣ ле деа
лок шѣ мошѣе ѣн ѣеарѣ, нѣ сѣѣѣриа ѣнгѣриѣи чеѣ де мошѣе, вѣ-
зѣндѣ кѣ сѣѣнт ѣамѣни рѣи шѣ ѣѣгашѣи ; сокѣтѣндѣ, кѣ де се вор
ѣмѣлѣи еѣ, се вор ѣнтѣри, шѣ сѣ нѣ лѣ се тѣмпле вѣ'ѣ прѣче
кѣ еѣ, шѣ сѣ петреакѣ маѣ рѣѣ декѣт кѣ Тѣтари ; маѣ апоѣ сѣ
нѣ ле ѣѣ а-шѣ пердѣре шѣ кѣѣеа . Че ле аѣ аѣес ѣн лок, ѣсѣѣѣт
шѣ пѣстѣнѣ ; ѣнгрѣдѣт кѣ мѣнѣи пѣнпрѣжѣр, ѣнтре ѣеара ле-
шеаскѣ шѣ ѣнтре ѣеара ѣнгѣреаскѣ, ѣнде есте акѣмѣ ѣеара че
се кѣамѣ Марамѣрѣшѣла, аколо ле аѣ ѣмпѣрѣѣт мошѣи де тѣ-
гѣри шѣ де сатѣ, ѣнде трѣеск шѣ пѣнѣ асѣтѣзи.

LXXVI.

1678.

Кѣмъ ꙗцелесѣлаши.....шии с'аѡ тѹпѣритъ ꙗтѣю ꙗ бѣкѡ-
реши . ани домъ(нѣлаши) , ахѡн .

(Folio. III nepag. [IV Cipariu] + 108 fol paginate.)

(Fol. Па—Шб.) Барлаамъ кѡ мѣла лѡи дѣмнзѣс архѣпскупъ
и митрополитъ алы тѣрговцишии алы скѣпнѣлаши бѣкѡрецилоу .
ѣархъ ꙗлѡуашии а тѡатъ Жгровлѣхѣмъ . Тѣтѣрѡръ православе-
ничилоу крицини, кѣрѣи сѣитъ нѣскѣци ꙗтрѡ лѣмѣа нѡастрѣ
рѡмѣнѣскѣ сѣитѣтѣ, сп(ѣ)с(ѣ)нѣ, рѡагъ шии прѣѣще кѡ тѡатъ
ѣнема . Зис-аѡ ꙗцелѣнтѣа сирахъ, прѣкѡмъ асте скрѣсь ꙗ кѣртѣ
лѡи, ꙗ аг . де кѣпетѣ, грѣиנדѣ : а тѡате рѣѣтѣцила(ѣ) рѣѣцѣ
пре омѣ лѣнѣиѣра .

Пѣиנדѣ шии смѣрѣнѣа нѡастрѣ дѣаинѣте кѡѣнтѣа стѣпѣ-
нѣлаши нѡастрѣ лѡи ꙗс . хс . пѣитрѡ слѣга, чѣ лѣнише . . . . . амъ
сокотѣтѣ ꙗтрѡ ниѣма мѣа, кѣ а мѣлатѣ рѣѣтѣци рѣѣцѣ лѣ-
на . дѣрѣтѣ ачѣа кнѣзѣиу : ка сѣ нѣ мѣа афлѡ ꙗтрѡ лѣне пѣ-
трѡ нѣгрѣжѣрѣ талѣнтѣлаши, кѣре ми с'аѡ датъ мѣе, де ла стѣ-
пѣнѣлаши шии дѣмнзѣс мѣѣ ꙗс . хс . чѣ кѡ кѣтъ мѣ-ар фѣи пѣтѣра
прѣчѣпѣрѣи мѣле сѣ-а рѣмѣлѣскѣ, ꙗтрѡ нѣмѣлаши мѣѣ рѡмѣ-
нѣскѣ . шии ачѣстѣ сокотѣлаши шии кнѣзѣааа вѣиנדѣ ꙗтрѡ ѣнема
мѣа, кѡ ажѣтѡриу ачѣлаши чѣ пѣтрѣче ман пѣ дѣсѣпра чѣриури-
лѡр ꙗтрѡ мѣрѣрѣ вѣчѣниѣ, пѣрѣнтѣле, фѣкѣтѡриу вѣчѣилѡрѣ,
шии а тѣтѣрѡръ фѣлѣтелѡрѣ; апѣкатѣ-м'амъ, шии кѡ мѣлатѣ оу-
срѣдѣ амъ нѣвоитѣ, шии дѣскалѣи де тѣпогрѣфѣ амъ адѣсь, ꙗ
сѣнтѣа шии де дѣмнзѣс пѣзѣта митрополѣе а скѣпнѣлаши бѣкѡ-
рецилоу шии амъ ашѣзѣтѣ шии де нѣзѡагѣ тѣпогрѣфѣ, адеѣкъ
тѣпѣриу де тѣпѣрѣнтѣа кѣрѣцилоу амъ рѣдѣнкѣтъ, кѡ тѡате
мѣѣрѣшѣгѣрѣнѣе кѣтѣ аѡ трѣѣѣтѣ; шии мѣрѣшъ мѣи де нѣзѡагѣ
кѡ тѡтъ денъ а дѣнѣсѣа сокотѣлаши шии чѣрѣчетѣре амъ фѣкѣтъ,
чѣ картѣ ар фѣи де ѡ кадѣтѣ (! l. камдатѣ) мѣи де фѡлѡсъ
ꙗтрѡ нѣмѣла нѡастрѣ рѡмѣнѣскѣ а сѣ тѣпѣрѣи, шии а сѣ да бѣ-
сѣрѣчѣи нѡастрѣ чѣи правослаѣниѣи; шии амъ афлѣтѣ ачѣстѣ
кѣртѣ, чѣ сѣ кѣамъ словѣнѣѣѣ : кѣлѡчѣ рѣзѣмѣнѣа, адеѣкѣ чѣ сѣ
зѣиѣ рѣмѣжѣнѣѣ : кѣа ꙗцелѣсѣлаши, фѣкѣтѣ шии кѡлѣсѣ дѣнтрѡ
мѣлатѣ скрѣиѣтѣрѣи сѣнтѣе, кѡ бѣнѣ сокотѣлаши скѡбѣсѣ пре лѣмѣѣ
рѣсѣскѣ, де прѣ рѣѣцѣнтѣа кѡръ Іѡуѣнѣкѣе Галѣтѡѣски, архѣ-

Cazanie la a opta duminică după pogorârea duhului sfânt.

Казаніе на а шпта дѣмїнекъ дѣпъ погорѣркѣ дѣхвалѣи сѣнтѣ.

Маре ладѣж аге прѣимѣрѣ де стрѣини, кѣ авраамѣ патрѣ-
дрѣхѣлѣ лѣци чѣи вѣки, шѣи лѣхѣ непѣхѣлѣ лѣи де фрѣте, ерѣ
юнитѣри де прѣимѣре стрѣиннѣлѣорѣ кѣлѣхѣтѣри; кѣ прѣ тѣци кѣлѣ-
хѣтѣри прѣимѣлѣ лѣтрѣ кѣселе лѣор, кѣрѣи ерѣ хѣлѣмнн стрѣиннѣ,
хѣлѣспѣци, шѣи кѣлѣхѣтѣри, дѣчѣи лѣхѣ хѣспѣхѣтѣхѣ шѣи лѣхѣ лѣдѣхѣпатѣ.
шѣи пѣнтрѣхѣ лѣчѣлѣ сѣлѣхѣ спѣдокѣнт де лѣхѣ фѣбѣхѣ дѣстѣйничи лѣ
хѣспѣхѣтѣ шѣи прѣ лѣцѣри, кѣ прѣ ницѣ хѣлѣспѣци лѣтрѣ кѣселе лѣорѣ.
кѣ лѣхѣ скрѣе сѣхѣнтѣлѣ пѣвелѣ апѣстѣлѣ, лѣ кѣртѣхѣ кѣхѣтрѣ хѣврѣхѣи,
лѣ гѣ. кѣпѣте, грѣхѣнѣлѣ [: прѣимѣрѣ де стрѣиннѣ сѣхѣ лѣхѣ охѣтѣацѣи,
кѣ кѣхѣ лѣчѣлѣ вѣхѣхѣнѣдѣхѣ хѣлѣрѣ кѣрѣи прѣимѣрѣхѣ лѣцѣри:] шѣи хѣсѣ

дмнзѣвъ нѡстрѡ ла жѡдѣкѡта лѡй ча стрѡшникѡ, пре шѡменѣй
 чѣй днрѣпци ва лѡд кѡ сѣне шѣй ва дѡче ла лпѡрѡцѡа чѣрю-
 лѡй, шѣй ва зѣче кѡтрѡ дѡиши [: стрѣишъ амѡ фѡстѡ, ши
 м'аци прѣимѣтъ л каселе вѡастрѣ :] ши пре шѡменѣй чѣй пѡкъ-
 тѡши шрѡш лѣй ва трѡмѣте л шѡд ла мѡнчилае чѣле де вѣчи,
 зикѣндѡ-ле лѡр [: стрѣишъ амѡ фѡстѡ ши нѡ м'аци дѡс л ка-
 селе вѡастрѣ :] ши сѣнгѡрѡ хс аѡ цѣнѡтъ юѣирѣ де стрѣиши,
 кѣндѡ аѡ вѣнѣтъ ла дѡишѡ нѡрѡде мѡѡте ла шѣ лѡк пѡстию,
 оѡнде н'авѣ ин чѣ мѡнка, ниши авѣ де оѡнде сѡ кѡм'пѣре.
 атѡнче хс аѡ сѡтрѡратѡ кѡ . ѣ . пѣте, чѣиши мѡй де шѡмени,
 фѡрѡ де мѡѣри ши фѡрѡ де кокѡиши, ши ѣв лѡѡцѣндѡ-мѡ
 де ла хс пѣтрѡ юѣирѣ стрѣишилѡрѡ, пѡфѣтѣскѡ ка сѡ вѡ
 шпѣтѣзѡ пре дѡмиѣ-вѡастрѡ кѡ пѡйиѣ чѡ сѡфлѣтѣскѡ, кѡчи кѡ
 тѡци шѡменѣй ши вѡй сѡнтеци шѡспѣци ши нем'ѡрѣчи лтрѡ
 частѡ лѡме : нѡман лтрѡ лпѡрѡцѡа чѣрюлѡи вѣци фѣ лѡѡи-
 тѡри дѣсѡвѡрѡшѣтъ, кѡ ашѡ скрѣе прѡрѡкѡл дѡдѡ, зикѣндѡ
 [: нем'ѡрѣк сѡнтѡ ѣв пре пѡмѡнѣтъ :]; ачѡаш зѣче кѡтрѡ нѡи
 ши пѡвел апѡстѡл, грѡишѡ [: нѡ авѣмѡ лѣчѣ четѡте лѡѡи-
 тѡаре, че сѡ кѡѡтъм кѡре ва сѡ фѣе :] днрѣпѡ ачѡа пре дѡмиѣ-
 вѡастрѡ ка пре нице шѡспѣци ши стрѣиши нем'ѡрѣчи, вѣици
 л касѡ лѡй дмнзѣв лтрѡ сѡнѡта вѣсѣрекѡ, лѡрѡде пре дмн-
 зѣв лтрѡжѡтѡрю, пѡфѣтѣскѡ а вѡ шпѣтѡ кѡ пѡйи сѡфлѣ-
 тѣскѡ, ла кѡре пѡйи кѣмѡ пре дѡмиѣ-вѡастрѡ пре тѡци ла
 шпѡцѡ.

Cazanie la botezul Domnului. (Fol. 78b—79a.)

Казѡнѣ ла вѡтѣзѡлѡ дѡмишѡи нѡстрѡ лѡй Іс . Хс .:

Ѣкрѣс 'аѡ сѡнѡтѡлѡ матѡѣй ѣвѡл вѣститѡрю л . г . кѡ-
 пѣте, грѡишѡ : вѣи іс де л галилѣа ла курѡнѡ кѡтрѡ нѡанѡ,
 ка сѡ сѡ вѡтѣзе де ла дѡишѡлѡ.

Кѡндѡ аѡ фѡкътъ мѡисѣй пѣтрѡ лѡкѡшѡ лѡи дмнзѣв,
 кѡртѡлѡ цѣициѣй, лтрѡачѡа вѡѣме аѡ фѡкътъ ш медѣлѣниѡ
 де спѡлѡре де лтрѡ шѡлѣндѣл(ѣ) а фѡмѣнѡлѡрѡ, лтрѡ кѡре ме-
 дѣлѣниѡ сѡ спѡлѡ прѣѡциѣй, кѡндѡ вѡѣ сѡ лтрѡ л кѡртѡлѡ цѣ-
 ициѣй, ка сѡ адѡкъ жѡртѣлѡ лѡй дмнзѣв . кѡртѡлѡ ѡсте вѣсѣ-
 река криѡишѣскѡ ; кѡ ашѡ зѣче дѡхѡлѡ сѡнѡта лтрѡ кѡртѣ
 кѡнѡтечѡлѡрѡ [: ѣвѡ*) сѡнтѡ фѣѣтеле ирѡсѡлѣимѡлѡй, ка нице сѡте
 а кѡдѡрѡлѡй, ши ка ш пѡѡле че сѡ кѡмѡж сѡлѡмѡнѡ :] медѣлѣниѡ

*) Glosă marginală: *срѡмѡси*.

LXXVII.

1679.

(După Cipariu: *Chrestomathia* p. 223—226.)

Досовен : Дзвяска литоргіе ..... тнпзрит8-с'а8
ла свнта митрополіе ꙗ Ашь, мсць ман ꙗн андль
зрпз.

(40, XVI foi nepag. + 34 (l. 36) + 49 foi paginate.)

Din prefața I: Къѣтъ дпрѣвнѣхъ кѣтрѣхъ тотѣхъ семинціѣхъ рѣмѣнскѣхъ . . . . . Іѡанъ Дѣка вѡнеода . кѣ мѣла лѣн дѣѣѣхъ днѣхъ шн шѣлѣдѣнторю а тотѣхъ цѣра молдовѣн, дѣр, мѣлѣхъ, пѣче, сѣнѣтѣтѣ а тотѣхъ семинціѣхъ рѣмѣнскѣхъ тѣтнѣдѣра чѣ сѣ аѣлѣхъ 'нтр'ѣчѣстѣхъ лѣмѣхъ правѡславѣннѣхъ, кѣ тотѣхъ нѣмѣа чѣрем, дѣла днѣхъ дѣѣѣхъ шн нзѣѣнторюл нѡстрѣхъ їс . хс . днн кѣт с'ѣс ѣдѣрат дѣѣѣхъ дѣ нѣѣхъ дѣрѣнѣхъ мѣла сѣ, дѣрѣнѣхъ шн нѡн акмѣхъ дѣ ш дѣтѣхъ ѣчѣст дѣрѣхъ лѣмѣн рѣмѣннѣхъ снѣа лѣ-

тѣрѣе скосѣ пре лимѣ рѣмѣнскѣ де пре еллинѣскѣ де лѣда
лѣи дѣтъ съ 'ницѣлѣгѣ тѣцѣ, карѣи нѣ 'ницѣлѣгѣ съреѣше сѣ
еллинѣше . карѣ прѣимина ка ѣи ѡдорѣ чѣлѣ май скѣлѣ че
рескѣ, пре дѣтъ съ лѣдацѣ ши пре нон ла сѣнта рѣгѣ нѣ ѣи
тареѣ ши фѣцѣ сѣнѣтѣшѣ.

Din prefața II: Прѣлѣмннатѣлѣи фтрѣ ис . хс . Іѡан дѣка
воевода, дѣлѣи ши ѡелѣдѣиторѣлѣи а тоатѣ мѡлѣоелѣхѣ
..... фтрѣчѣла кип ши мѣрѣа та, мѣлостнѣе дѣнѣ, те не
ѡонѣ пѣнтрѣ цѣра мѣрѣи тѣлѣ, съ ѡ адѣчѣ ла еннѣ, ши трѣ
пѣше ши сѣлѣтѣше, ши пѣнтрѣ фцѣлѣсѣлѣ сѣтелѣрѣ кѣрѣ съ-ш
фцѣлѣгѣ пре лимѣ, сѣта ши дѣнѣсѣска лѣнѣрѣе . фтрѣ карѣ
лѣте хѣрана чѣ де ѡцѣ ѡлчннѣ сѣлѣтѣскѣ, ан неѡнт мѣрѣа
та, некрѣцѣнѣ кѣлѣѣлѣ ..... рѣгѣторѣлѣ мѣрѣи тѣлѣ сѣмерѣтѣлѣ
дѣсѣен мѣнтрѣполѣнѣлѣ фкнѣм кѣ фѣца пѣнѣ ла пѣмѣнт ка
дѣмѣлѣи нѣстрѣ мѣстнѣ.

Liturgia sf.-lui Chrisostom.

Іѡанѣ рѣстѣ де лѣрѣ.

Кѣ пѣче дѣмѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣл : дѣнѣ мѣлѣше .
Пѣнтрѣчѣ де сѣсѣ пѣче ши сѣсѣнѣ сѣлѣтелѣрѣ нѣстрѣ дѣнѣ-
лѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣлѣ . Пѣнтрѣ пѣча а тоатѣ лѣма,
ѣнѣ старѣ сѣнтелѣрѣ лѣи дѣнѣсѣлѣ есѣрѣчѣ, ши а тѣтѣрѣра
ѣнѣчѣе, дѣмѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣ : дѣнѣ мѣлѣше .
Пѣнтрѣ сѣнта кѣса ачѣста ши карѣи кѣ кѣднѣцѣ ши кѣ ѣнѣ
ѣгарѣ ши фѣрка лѣи дѣнѣсѣлѣ фтрѣ фтрѣ дѣнѣсѣ, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . Пѣнтрѣ архѣпѣскѣлѣ нѣстрѣ, нѣма, чѣстѣта пре-
ѣцѣмѣ, фн хс дѣлѣконнѣе а тотѣ клѣрѣлѣ ши попорѣлѣ, дѣмѣлѣи
съ не рѣ(гѣмѣ) . дѣнѣ мѣлѣше . Пѣнтрѣ прѣ ѣнѣ кѣднѣчѣсѣ
ши ѡѣнтрѣ ф хс . дѣмѣлѣ нѣстрѣ, іѡанѣ, нѣма, воевода ши
а лѣи чнѣстѣнтѣ дѣамнѣ, нѣма, ши де дѣнѣсѣлѣ дѣрѣнѣцѣлѣрѣ
сѣи фѣи, нѣма . Пѣнтрѣ тоатѣ полѣта, ши кѣртѣ лѣи, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . дѣнѣ мѣлѣ(ше) . Пѣнтрѣ сѣ-лѣ дѣцѣторѣѣе ши
съ пѣлѣе сѣптѣ пнѣѣѣрѣе лѣи пре тотѣ пнѣсѣмѣшѣ ши лѣптѣ-
торѣлѣ, дѣмѣлѣи съ не рѣгѣмѣ . попорѣлѣ : дѣнѣ мѣлѣше .
Пѣнтрѣ сѣнта лѣкѣннѣца ачѣста ши а тоатѣ чѣтѣцѣ, ѡрѣше ши
сѣте, ши прнѣ карѣи кѣ кѣднѣцѣ лѣкѣескѣ фтрѣжнѣе, дѣмѣлѣи
съ не рѣгѣмѣ . Пѣнтрѣ ѣнѣ стѣмѣпѣрѣрѣтѣ ѣлѣдѣѣлѣи, ѣнѣ
рѣада ѣнѣпѣрѣлѣрѣ пѣмѣнтѣлѣи, ши тнѣмѣрѣе кѣ пѣче, дѣмѣ-
лѣи съ не рѣгѣмѣ . Пѣнтрѣ чѣлѣ чѣ фнѣатѣ, кѣлѣжѣторѣескѣ,
ѡелѣскѣ, съ трѣдѣскѣ, ши чѣлѣ чѣс ф рѣѣе, ши де мѣнтѣннѣца

лвр дмнѡвѣи съ не рѡгжм. Пентрѡ съ не изежвнмъ де ла
тоатѡ скжреа, ѡрѣа ши неом, дмнѡвѣи съ не рѡгжмъ . по-
порѡла : дмне мѡвѡше. Сприжинѣце, мжнтѡвѡше, мнѡвѡше ши
не фѣрѣце дмнесѡв кѡ ал тѡв дарѡ . попорѡла : дмне мнѡ-
вѡше. Де прѣ свѣта, кѡрата, прѣ елсвѣта, слѣвѣта десѡн-
тоарѣ нѡастрѡ, дмнесѡв нѡскжтоарѣ ши пѡрѡрѣ фнчѡарѡ
мрѣа, кѡ тѡц свѣцѣи помениндѡ пре рѡшнне ши ѡнѣи прѣ л'алѡ,
ши тоатѡ вѣаца нѡастрѡ лѡи хс дмнесѡв пре самѡ съ джмѡ.
попорѡла : цѡе дмне. Кѡ цѡ-се кѡвинне . . . . . ѡаменѣи . аминѡ.

LXXVIII.

с. 1679—1680.

(După Cipariu: Chrestomathia pag. 226—229.)

Досовей : Молитевникъ . (Аши . . .)

(4°, 131 fol.)

Molitva Sf-lui Simeon Metafrast.

Мѡтѡа пре стѣхѡрѣ а сѣтѡвѣи Сѣмеѡн метафраст . рѣи тоате
сжле съ-ши четѣскѡ тотѡ крѣцннѡвѡ.

Де ла прѣвѣнте еѡсе, де ла ннемѡ спѡркатѡ
Де ла нежѡратѡ лнемѡ, де ла сѡфлет плин де гѡсѡрѣ.
Прѣймѡвѡше-мѣ рѡга хрѡстоасе, нѡ мѡ оѡрнѣи де ла тнне.
Де кѡвиннте ѡвенчѡа, ши де а ма нестндинѡцѡ.
Дѡ-мѣ кѡ 'ндрѡзннре а сжче, хѣ чѡла че мѣ-н сѡатѡл.
Ши май вѡртѡсѡ тѡ мѡ 'мѡвѡцѡ, чѣш вѡрѣ фѡче, ши чѣш сжче.
Де кжт елѡдинка'м грѡшнтѡ-ц, че цѣѡ оѡнде цѣ-н гѡсѡа,
Мнѡрѡрѣ скѡмпе кѡмѣгрѡжндѡ-ш, венѣи кѡтѡсжнд де-ц оѡнсѡ
Лѡи хс . снѣе пнчѡре; стѡпжнѡл мѣѡ дѡтѡл!
Прекѡм н'ѡи рѣппннѡ прѡчѡл, кѡ ннемѡ ч'ѡѡ веннтѡ-ц
ѡшѡ мѣ фѡрѡ грѣцѡ, съ'м лѡш снѣеле-ц пнчѡре
Сѡ ле цѡю, съ цѡ-ле сѡрѡт, ши кѡ нжѡрѡл де лѡкрѡмѣ
Ка кѡ мнѡл чѡл де мѡлѡт прец, съ цѡ-ле оѡнг кѡ 'ндрѡзннре.
Лѡ-мѡ 'н лѡкрѡмнѡле мѡле, кѡ джнсе мѡ кѡрѡцѣце.
ѡртѡ-мѣ дмне де грѡшѡле, ши мнѡла та-м дѡрѡлѡше.
Цѣи мѡлѡцѡмѡ де тот рѡл, цѣи мѣи ши рѡнеле мѡле.
Лѡвнтѡрнѡле де мѡлѡте, ле вѡс, ши-мѣ цѣи ши крѡдинѡа,

Боровири адес кѹ джишій, ка прѣтниній дапривапе .
 Ичаста-м даѹ кѹтесаре, ачаста-м даѹ арипї хѣ,
 Ши 'ндръзнинда-ц, де богатѣ, че ай спре ной евнѣтате
 Бѹкѹржнда-мѣ 'н кѹтремѹр, де снтѹль фокѣ мѣ кѹминек .
 Фжнѣ фїиндѣ ши кѹ минѹне, кѣ мѣ рѣжр фѣрѣ арсѣрж,
 Ка ши рѣгѹль де маните, че арда фѣрѣ 'нфокаре .
 Пентр'ачаа 'н гѣарѣ де минте, ши кѹ мѣлацѣминтѣ вое
 Кѹ мѣдѣлаѣриле мале, де ла трѣп ши де ла сѣлатѣ
 Те мѣреск ши мѣ 'нкин цѣ, дѣлѣль мѣѣ кѹ слава
 К'адѣѣр елент ещѣ ши акамѣ ши 'нтрѣ тоц елѣій . аминн .

LXXIX.

1680—1700.

(Exemplar defect al Bibl. Centr. din București, 4°, lipsește titlul și foile până la folio 2, și de la 260 în colo tot restul. Fol. 2—260 paginate.)

Попа Іѡаннѣ дїнь Бїнци : рнезцѣтрѣ пентрѣ пре-
 вци кѹ рнтреварї ши рѣспѣнсѣрї (?)

Despre taínele. (Fol. 2b—3b.)

Атрѣварѣ. Кѣте сѣнтѣ тѣйне? Рѣспѣндѣре . Тѣйне сѣнтѣ
 шѣпте : сѣнтѣль вѣтѣсѣ . сѣнтѣль мїръ . прѣвциа . покадїа .
 дмнѣтѣска причѣпїе . кѹнѣнїа, ши мѣселе . Атрѣварѣ . Кѣче
 сѣ сїкъ тѣйне? Рѣспѣндѣре . Тѣйне сѣ сїкъ кѣче кѹприндѣ р
 сїне ѹнѣ аскѣсѣ дар, кѣре нѣ сѣ кѣде сѣ сѣ арѣте некре-
 динчѣшнлѣр, кѣрїй неакѣндѣ лѣмїна крѣдинцей нѣ пѣт' нїче
 кѹм сѣ ле рѣцѣлѣгѣ . ашѣ ведем пре Никѣдїм, кѣреле снѣ
 кѣтрѣ хѣ . р чѣ кип пѣате шм сѣ нѣскѣ бѣтрѣжн фїиндѣ; аѣ
 доѣрѣ пѣате адоѣварѣ р пѣнтѣчїле майчен сѣле сѣ ртре,
 ши сѣ сѣ нѣскѣ? [глава, г, Іѡанѣ] . непѣтѣндѣ сѣ рѣцѣлѣгѣ
 ачѣ прїсте фїре адоѣ нѣцїре, пре кѣра дѣрѣѣце крѣдинчѣшн-
 лѣр сѣнтѣль вѣтѣсѣ . ашѣ жидѣвїй гѣлѣвїѣ ртре дѣншїй,
 снѣжнѣ : кѹм пѣате ачѣста сѣ не да нѣѣ трѣпѣл сѣѣ сѣ-л
 мѣнѣжмѣ? [глава, з, Іѡанѣ] . ши мѣл'ц' ден ѹченїчїй лѣѣ ѹ-
 сннѣ снѣжѣ : тѣре асте кѹвѣнтѣль ачѣста, чїне пѣате сѣ
 аскѣате пре дѣнѣсѣль; непѣтѣндѣ ѣ сѣ рѣцѣлѣгѣ прѣ мѣре
 таннѣ а сѣнцїтѣй причїрїнїй . сѣѣ тѣйне сѣ сїкъ, кѣче сѣнтѣ
 нїце рѣѣцѣтѣр' дмнѣѣцїн фѣѣрте аѣнѣчѣ . пентрѣ кѣре лѣкрѣ

БѢСТАФІЙ ДАСКАЛЪЛЪ АПРОЕЖИДЪ АМЖИДОУ ТЪЛКЪИРИЛЕ СИЧЪ.
КАДЕ-СЖ ТАЙНИЧИЛОРЪ СЪ ЦЕ ГѢРА АКИСЖ, ШИ СЪ НЪ ДЕСКЪИТАРЪ
ФІИШТЕ-КЪРЪА ПРЕ АЧѢЛА КАРЕ АЪ АРЪЦАТЬ.

Despre odejdiile preotului. (Fol. 42b—44b.)

А. СЖНТЬ ШИ АЛТЕ УДЕЖАЙ, КАРНАЕ ТРЕВЕЖЕСКЪ СЪ ЛЕ АНЕЖ
ГАТА ПРИУТЪЛ? Р. БЕНЦИТЕЛЕ ВАСЕ. ДИСКОСЪЛЪ, ШИ ПОТИРЮЛЪ.
ПОКРОВЪЦЕЛЕ, ШИ АНТИМНСЪЛЪ, КОПІА ШИ БЪРЪТЕЛЕ, ШИ ЗЕЪЗДА
ШИ ТОВАТЖ БИСЕРЕКА БИНЕ ГЪТИТЖ, ШИ ДАУСЕЕН СВНТЪЛ ПРЕСТОЛ,
ШИ ЖЪРТЖЕНИКЪЛЪ. А. ЧЕ АСЕМНИАСЖ ДИСКОСЪЛЪ? Р. ДИСКОСЪЛЪ А-
СЪМНИАСЖ ПРЕ АСЛЕЛЕ АЧѢЛА, АТРЪ КАРНАЕ ДАКЖ С'АЪ ИЪСКЪТЪ ХС
А'АЪ ПЪС АТРЪАИСЕЛЕ; ШИ СЛЪЖЕСКЪ АРЪА А ЛОКЪ ДЕ ИЪСНІА, А
КАРА ТРЪПЪЛ А ДМНАВН ДЕ ЛА ПРЕУТЪЛ, ШИ ДЕ ЛА ДІАКОНЪЛЪ СЪ
ТОКЪМЪЦЕ, КАРІЙ АКИПЪЕСКЪ ПРЕ ІУСНІА, ШИ ПРЕ НИКОДІМЪ. АШЪ
ЛА ВЕНДІА АЧЪ ДЕ ТАЙНЪ ФЕРНЧИТЪЛЪ ГЕРМАН. А. ЧЕ АСЕМНИАСЪ
ПОТИРЮЛЪ? Р. ПОТИРЮЛЪ АСТЕ А ЛОКЪЛЪ АЧЕЛЪИ ВАС, АТРЪ КАРЕЛЕ
АЪ ПИКАТЬ СЪНЦЕЛЕ АЧѢЛА, КАРЕЛЕ С'АЪ ВЪРСАТЪ ДИН РАНА А НЕАТИ-
НАТІЙ КОДЕСТІЙ, ШИ А МЪННАЛОРЪ, ШИ А ПИЧОВАРЕЛОРЪ А ЛЪИ ХС.;
ШИ СЛЪЖЕЦЕ А ЛОКЪЛЪ АЧЕЛЪИ ПЪХАРЪ, ПРЕ КАРЕЛЕ АЦЕЛЕПЧИОНА
ФИЮЛАВЪ ДМНСЪЛЪ, АЪ ДИРЕСЪ СЪНЦЕЛЕ СЪА А ЛОКЪЛЪ АЧЕЛЪИ
ВИНЪ, ПРЕ КАРЕЛЪ АРЪА АЪ ГЪТИТЬ ПРЕ СВНТА МАСА СА, СИНЪИДЪ
КЪТРЪ ТОВИ: БЪЦИ ДЕ АЧІСТА ТОВИ. А. ЧЕ АСЕМНИАСЪ ЗЕЪЗ-
ДА? Р. ЗЕЪЗДА АСЕМНИАСЪ ПРЕ СТѢВА, ПРЕ КАРА О АЪ ВЪСЪТЪ
ВЪЛЪХОВНИЧІЙ СПРЕ РЪСЪРИТЪ, ШИ СТЪТЪ АСЪПРА УНДЕ ІРА КЪКО-
НЪЛЪ; ШИ СЛЪЖЕЦЕ АРЪА, КА СЪ СТА ПЪРЪРЪ А МНЖЛОКЪЛЪ
ДИСКОВЪЛЪИ ЧИНСТІТА ПЪИИ, ШИ СЪ НЪ СЖ РЪСНПАСКЖ ПЪРТИ-
ЧѢЛЕ ДЕН ДІСКОСЪ; КЪЧИ ДЕ Н'АРЪ ФІИ ФОВЪ СЕЪЗДА АКОПЕРИМЪН-
ТЪЛЪ ДІСКОС(Ъ)ЛЪИ, АРЪ ФІИ ПИПЪИТЪ ПРЕ СВНТЕЛЕ, ШИ АЪРЪ ФІИ КЪ-
ТИТЬ ДЕН ЛОКЪЛЪ ЛОРЪ. МЪЛЦИ ВОРЪ, КЪ ІУАНЪ ЗЛАТОВЪСЪТЪ W АЪ
ИЗВОДИТЪ ДЕНТЪИ СЕЪЗДА, ШИ W АЪ НЪМИТЪ СТА. А. ЧЕ А-
СЕМНИАСЖ АКОПЕРИМЪНТЪРИЛЕ А ДИСКОСЪЛЪИ, ШИ А ПОТИРЮЛЪИ?
Р. АЧѢСТА СЪНТЬ А ЛОКЪЛЪ СЪДАРИУЛЪИ, КАРЕЛ(Е) АКОПЕРІА ПРЕ ФАЦА
ЛЪИ ІС А МОРИМЪИТЪ; ШИ АСЕМНИАСЖ АЧѢЛЕ ДОУ АКОПЕРИ-
МЪНТЪРИ ТОТЪ ПРЕ АЧЕЛЪ СЪДАРЪ; КЪЧЪ ШИ СВНТЪЛ ТРЪПЪЛЪ, ШИ
ЧИНЪСТІТЬ СЪНЦЕЛЕ НЪ СЪНТЬ ДОУ, ЧЕ ТОТЪ УНА. АШЪ МАРЕЛЕ
ДАМАСКІИ ЛА КАЗАНІЕ, УНДЕ АРАТЖ, ПРЕКЪМЪ ПЪИНА КАРА СЪ ДЕН-
СТЕВЪЦЕ, НЪ АСТЕ КІПЪЛЪ А ДМНСЪАЕСКЪЛЪИ ТРЪПЪ. А. ЧЕ А-
СЕМНИАСЖ АРЪА? Р. АРЪА АСТЕ ПЪС А ЛОКЪЛЪ АЧІИ ПІЕТЪРИ, КЪ
КАРА ІУСНІА АЪ АСТЪПАТЬ ПРЕ МОРИМЪИТЪ, ПРЕ КАРА W АЪ ПЕ-

четлѣнѣ стрѣжаѣрїи жїдовнлѡр . ꙗкъ съ зиче дѣрь, кѣчи
ꙗкнѡѡще прѣ ꙗѣнекѡс аерѡл ачѣи нѡпцї, ꙗ кѡра л'ѡв вѣн-
дѣтъ оученїкѡл лѣи, шї л'ѡв дѡс кѣтрѡ аннѣ шї каїѡфа, шї
ѡв یشїтъ лѣи мїнїюноѡсѣ мѣртѡрїи, шї л'ѡв бат'ѡокѡрїтъ,
шї л'ѡв бѣтѡтъ, кѣндѣ шї петър л'ѡв тѣгѣдѣнѣ . шї ал'алте
тоѡте, یشѡ гѡѡѡще Германѣ . **Д.** Чѣ ꙗсѣмнїѡсѡ антїмїѡсѡ?
Р. Янтїмїѡсѡ ꙗсѣмнїѡсѡ прѣ плашка, кѡ кѡра с'ѡв ꙗвѣлнѣ
трѡпѡлѣ лѣи хс, дѣкѡ л'ѡв погорѣтъ депрѣ крѡче шї ꙗ мор-
мжнѣ л'ѡв пѡс . антїмїѡсѡ съ кїамѣ грѣчѣще стрѣнсѡрѡ,
фїннѣ пѡрѡра прѣ свѣтѡл прѣстѡл стрѣнсѡ . съ нѡмѣще шї
свѣнїцїре, шї скѡѡнѣ, прѣкѡмѣ вѡмѣ вѣдѡ шї мѡи ѡсѡ . ꙗ кѡ-
пїи, шї ꙗ вѡрѣтелѡи трїѡѡ, ꙗсте аѡѡѡ .

Despre cetele îngerești. (Fol. 208 b—209 b.)

Нѡѡ ам' зїсъ съ фїе чѣтеле ꙗ пѡтернлѡрь черїци, шї трѣи
ерѡрхїи . ачѡ дентѣи, дѡпѡ свѣнїтѡлѣ Дїѡннїсїи лѡ кѡртѣ пѣн-
трѡ черѡска ерѡрхїе глѡѡ ѡ, ꙗсте ачѣѡ, кѡра пѡрѡре съ аѡѡѡ
ꙗпрѣѡрѡлѣ лѣи дѡнсѣѡ, шї апрѡѡѡ дѣ дѣнсѡлѣ, шї ачѣѡ
кѡра мѡи ꙗнїннѣ дѣ ал'те, фѣрѡ мнж'лѡчїе съ зїче кѣ сѡ
ꙗпрѣѡнѡ кѡ дѡнсѣѡ; кѡра кѡпрїндѣ скѡѡнѣѡ чѣѡ прѣ прѣ
свѣте, хѣрѡѡнїмїи чѣи кѡ мѡл'ц' ѡкн, шї сѣрафїмїи чѣи кѡ
мѡлѣ арїпн . аѡѡѡ ерѡрхїе, ꙗсте ачѣѡ кѡра съ пѡннѣще дѣ
стѡпѡнїи, дѣ дѡнїи, шї дѣ пѡтерн . ꙗ трѣѡ, ꙗсте подѡѡѡ
ачѡ ꙗ ꙗчѣпѣтѡрнлѡрь, ꙗ архѡггланлѡр, шї ꙗ ꙗѡернлѡр . сѣра-
фїмїи с'ѡв нѡмїтъ тѡтъ дѡпѡ Дїѡннїсїи, тѡтъ лѡ ачѡ кѡртѣ
глѡѡ ѡ, пѣнтрѡ кѣч арѡ, шї ꙗкѡл'сїскѣ, шї кѡрѡцїскѣ .
хѣрѡѡнїи, пѣнтрѡ мѡл'цїѡѡ ꙗ коноѡнїнцїи, сѡв пѣнтрѡ вѡр-
сѡрѡ ꙗ ꙗѡѡѡѡнїи . скѡѡнѣѡ, пѣнтрѡ кѣчи сѣнѣ ꙗнѡл'ѡѡте
дѣ тоѡтѡ тнпїрѡ сѡерїтѡ; шї кѣтрѡ ачѣѡ ꙗнѡл'ѡ, кѡ тоѡте
ꙗ лѡрь пѡтерн, нѣкѡлѡтїте шї ꙗѡѡрїте стѡѡ . тѡтъ Дїѡннїсїи
глѡѡ н . дѡннїи съ нѡмѣскѣ, пѣнтрѡ кѣчи нѡмѡрѡи нѡ сѣнѣ
сѡпѡсе, шї пѣнтрѡ слѡѡѡѡ сѡнѣ ꙗ лѡрь дѣн тоѡтѡ тнпїрѡ
сѡерїтѡ . пѡтерн, пѣнтрѡ ачѡ бѡрѡѡтїѡскѡ, шї нѣкѡлѡтїтѡ вн-
тежїе, лѡ тоѡте дѡпѡ ꙗ лѡр' дѡнсѡѡи лѡкрѡрн . стѡпѡнїи,
пѣнтрѡ ачѡ, дѡнпрѣѡнѡ кѡ дѡнсѡѡиѡѡ дѡннїи вїнѣ ꙗподѡ-
ѡнѡтѡ, шї нѣѡтѡлѡѡрѡтѡ кѣтрѡ чѣѡ дѡнсѡѡиѡи стрѡлѡѡнїи,
ѡѡнѡ рѡндѡѡѡѡ . ѡрѡш тѡтъ Дїѡннїсїи глѡѡ ѡ . ѡ ꙗчѣпѣтѡрн,
пѣнтрѡ кѣчи кѡ ѡрѡндѡѡѡѡ сѡнїтѡтѡ, мѡи ꙗнїннѣ дѣ ал'те
чѣте, ꙗчѣѡ свѣте лѡрь лѡкрѡрн; архѡгглїи, пѣнтрѡ кѣчи кѡ

бѣнж пѡрнѣлж вѣстѣскъ ꙗ҃цернѡрѡ а҃ч҃елѣ дѣмнѣѣци стрѣлѣ
чѣри; ꙗ҃церѣй, пѣнтрѡ кѣчи киверинскѣ а҃ч҃л дѡпж нѡн ерѡр҃хѣ.

Pentru înălțarea sfintei păini. (Fol. 234a—234b.)

Пѣнтрѡ ꙗ҃нѣл'цѡрѡ а свѣтѣй пѣйнѣй.

Чѣ ꙗ҃кж скрѣе Гѣѡргѣй Кедринѡ, пѣнтрѡ ѡ фѣм'ѣе ерѣтѣкѡ
ꙗ҃ снѣлѣ лѡй ꙗ҃рѣдѣй ꙗ҃пѣрѣтъ . ꙗ҃дѣтъ кѣ с'ѡс причѣпѣѣтъ
кѡ тѣйна а македонитѣниѡрѡ ꙗ҃наѣнта лѡй златѡѡѡѣтъ, сѣ
сѣ фѣе фѣкѡтъ пѣѣтрѡ ꙗ҃ гѡра еѣ, ꙗ҃трѡ черѣдѡрѡ ерѣтѣчиѡрѡ,
шѣ ꙗ҃трѡ рѡшѣнѡ чѣлѡрѡ нѣврѣд'ничи . шѣ мѡрѣлѣ Кипрѣѡнѣ
лѡ ѡрѡцѣлѡ, кѡрѡ фѡче пѣнтрѡ чѣй грѣшѣици, скрѣе пѣнтрѡ оуѣ
крѣѣиѣнѣ, к'ѡс кѡтѣсѡтъ, сѣ сѣ причѣпѣѡѡскж дѣ свѣтелѣ, нѣврѣд-
ниѣ, сѣ сѣ фѣе фѣкѡтъ ꙗ҃ мѣнѡлѣ лѡй чин'стѣта пѣйнѣ, че-
нѡшж гѡдѡлж . шѣ лѡѡре тѡт чѣѣста свѣтѣ снѣче, ѡ фѣм'ѣе грѣ-
шѣтж, аѡ венѣтъ, шѣ аѡ лѡѡтъ свѣта пѣйнѣ . шѣ кѡноскѣндѣ
нѣврѣд'ничиѡ еѣ, ѡ аѡ пѡсѣ ꙗ҃тр'ѡ рѣклѣицж, шѣ врѣндѣ ꙗ҃тр'ѡ
снѣ сѣ ѡ дѣш'кѣсж, аѡ шѣтъ пѡрж ꙗ҃ прѡтѣѡа еѣ, шѣ ꙗ҃дѣтъ
аѡ пѣрѣтъ.

LXXX.

1680.

Ѳѡлтирѡ дѣ'нѣѡлѣс . . . . . кѡ послѡѡшѡнѣѡ сѡерениѣ
нодѡстрѣ Дѡѡѡѡей мѣнтрѡполѣтѡл' Ѧѡчѡѡей ꙗ҃ типѡр-
ниѡа снѣтѣй мѣнтрѡполѣй . . . . ꙗ҃ ꙗ҃ш вѡѣтъ, ѡт сѡз .
мѣр . ꙗ҃рпѣ.

(4°, II nepag. + 204 fol paginate.)

Psalms 16. (Fol. 15a—16a. *)

Фѣгѡдѡж лѡй Дѣдѡ . ѣс.

1. ꙗ҃сн дѡѡмнѣ днѣрѣтѣтѣ мѡ, ꙗ҃ аминѣ рѡга мѡ . аскѡл-
тж рѡгѡрѣ мѡ, нѡ ꙗ҃трѡ гѡрж вѣклѣнж. 2. Дѣ лѡ фѡѡа тѡ ѡѡдѣ-
ѡл' мѣѡѡ вѡ шѣй, ѡкѣй мѣѣй кѡ сѣ вѡсж днѣрѣтѣрѣ. 3. Испѣ

*) cf. 1677.

вѣт-ам ꙗ корѣа' лѣи жрѣтеж де лѣаѣ шн де сѣс-стригѣре :
 кжнтѣ-вою, шн ꙗлмѣи-вою домнѣлѣи. 7. Пѣс' доамне глаѣла
 мѣѣ, кѣ кареле стрнгаю . мнѣлѣи-мж шн мѣ аѣсѣ. 8. Цѣе сѣсѣ
 инема ма, пре домнѣа черкѣ-вою ; черкѣтѣ-тѣѣ фѣаца ма, фѣаца
 та доамне черкѣ-вою. 9. Нѣ ꙗторче фѣаца тѣ де мѣне, шн нѣ
 плека кѣ мжнѣ дела шереѣа тѣѣ . ацютѣрю ꙗ (!1. ꙗм) фѣи, нѣ мѣ
 лепѣдѣ, шн нѣ мѣ пѣрѣсѣж, дѣмнѣсѣлѣ' мжнтѣнѣторѣа мѣѣ.
 10. Кѣ тѣтѣ-мѣѣ, шн манкѣ-ма мѣ пѣрѣсѣжж, шрѣ домнѣлѣ'
 м'ѣѣ прѣимнт. 11. Лаѣе пѣнеми доамне ꙗ кѣлѣ тѣ, шн повеѣцѣ-
 сѣ-мж пре кѣрѣре дирѣптѣж, пентрѣ пнзмѣшн мѣи. 12. Нѣ мѣ
 лепѣдѣ ꙗ сѣфлетеле кѣрѣра жм сѣпѣрж ; кѣ сѣ скѣлѣрж сѣпра
 ма мѣртѣрѣи недирипѣ, ш'ѣѣ минѣиѣтѣ-ш недириптѣтѣ шѣе.
 13. Крѣс' а веѣдѣ бѣнѣрнѣе домнѣлѣи пре пѣмжнтѣа вѣнаѣр.
 14. Раѣѣж пре домнѣа ; ꙗѣрѣѣтѣсѣ-те, шн ꙗѣрѣсѣж-сѣ ине-
 ма тѣ, шн раѣѣж пре домнѣа.

Psalm 40. (Fol. 50b—51a.)

ꙗ сѣѣршнт ꙗалом лѣи Давид ꙗ.

1. Фернѣиѣ-и чѣла че ꙗцѣлаѣе спре мишел шн сѣрѣи-мѣи,
 ла сѣж кѣмпѣлтѣ изѣѣен-л-ѣа домнѣа. 2. Домнѣлѣ фѣи-л-ѣа, шн
 вѣа-л-ѣа, шн фѣиѣи-л-ѣа пре пѣмжнтѣ, шн нѣ-л-ѣа дѣ пре ꙗсѣа
 ꙗ мжнѣе пнзмѣшнѣа лѣи. 3. Домнѣлѣ аѣстѣ-ѣа лѣи ла пѣтѣа
 вѣаѣи лѣи ; тот стрѣтѣа лѣи ꙗторсѣшѣ ла вѣаа лѣи. 4. Сѣ
 сѣшѣ : доамне, мнѣлѣи-мж, тѣмѣдѣлѣи сѣфлетѣа мѣѣ, к'ѣм
 грѣшнт цѣе. 5. Пнзмѣшн мѣи сѣсѣрж рѣле мѣе : кжнѣ ѣа мѣрн
 шн сѣ пѣе нѣмеле лѣи? 6. шн ꙗтра сѣ вѣсѣж . ꙗ зѣдар грѣа :
 инема лѣи аѣ адѣнат фѣрѣ лаѣе шѣе . шѣа афѣрж шн грѣиѣ
 дѣпреѣнж. 7. асѣпра ма шопотѣа тоѣ пнзмѣшн мѣи, асѣпра
 ма кѣѣтѣ рѣле мѣе. 8. Кѣжнт' кѣлѣтѣбѣрю де лаѣе пѣсѣрж
 сѣпра ма, дарѣ чѣла че доарме аѣ н'ѣ аѣаѣе а сѣ скѣлѣ? 9. Кѣ
 дарѣ шн шмѣа пѣчѣи маѣе ꙗ кѣре неѣѣѣѣм, кѣре мжнкѣ
 пѣиѣа ма, мѣрѣт-аѣ асѣпра ма пѣѣѣѣж. 10. Тѣ дѣрж доамне,
 мнѣлѣи-мж шн скѣлѣ-мж, шн вѣи пѣжтѣи ѣа. 11. ꙗтр'ѣѣста
 кѣносѣѣю кѣ вѣсѣшн-мж, кѣ нѣ с'ѣ вѣкѣрѣ пнзмѣшн мѣѣ де
 мѣне. 12. Пѣрѣ пре мѣне пентрѣ нерѣѣтѣтѣа спрежннѣш шн мѣн-
 тѣрнш денѣнтѣа тѣ ꙗ вѣч. 13. Блѣвнтѣ доамнѣа дѣмнѣсѣлѣ
 лѣи Изрѣа, де ла вѣкѣ шн пѣнѣа ла вѣкѣ : фѣе . фѣе.

Псалом лви Давид 43.

Psalm 125. (Fol. 167a—167b.)

КЖИТЕКЪЛ ТРАПЧЕЛШР' . рке.

1. Къндъ ар ꙗѳѳарче днѣ прѣда сѣиѣнѣи, не ꙗѳѳем ка
мжигѣѣи. 2. Иѳѳѣм съ ꙗѳѳъ де въкрѣе рѣстѣи нѣстрѣ, шѣ
лимеа нѣстрѣ де веселѣе. аѳѳѣе вѣр сѣче ꙗ ꙗѳѳин: мѣрѣ-
ѣи днѣ дѣ ꙗѳѳѣм кѣ дѣишѣ. 3. Кѣи мѣрѣи днѣ дѣ ꙗѳѳѣ-
м кѣи нѣи, ꙗѳѳѣи нѣи веселинѣи. 4. ꙗѳѳарче днѣ, прѣда
нѣстрѣ, ка ꙗѳѳѣи ꙗѳѳѣи. 5. Кѣи сѣиѣи кѣи лѣкрѣи,
ꙗ въкрѣе вѣр сѣчѣи. 6. ꙗѳѳѣи ꙗѳѳѣи, шѣ ꙗѳѳѣи, аѳѳѣи
кѣи сѣиѣи лѣи. ꙗѳѳѣи вѣи кѣи въкрѣе, стрѣи-
ѣи мжѣи кѣи сѣи.

Ruga Anni: I Regum cap. II, v. 1—10. (Fol. 195b—196b.)

Рѣга Янній майчий лѣи Гамойна прорѣкъ . ѿ . рѣтѣ рѣпѣрѣцѣ
глава в . пѣси а трѣи.

1. ЛѢХИТЪ-С'АВ ННМА М'А ДѢ ДН'Ь, С'АВ Н'ЬЦ'А (!. —цат)
К'ВРН'Ь М'ИЕВ ДѢ Д'С'ЬД'Ь М'ИЕВ; Л'ЬРН'ИТЪ-С'АВ Р'ОСТ'ЬА' М'ИЕВ С'ВРА
ПНЗМАШНЛ'ВР М'ИЕВ, М'АМ' ВЕСЕЛ'ИТЬ ДѢ СП'ЬС'ЕН'ІА Т'А. 2. К'Ь Н'Ь АСТ'Ь

*) cf. 1577.

сѣнть кѣмъ-й домиль, шй нѣ асте дирѣпть кѣмъ-й дѣтъ
нѣстрѣ, нѣче асте сѣнть май мѣлт' де тѣне. 3. Нѣ въ лѣздѣрець
нѣче грѣирецъ нѣлте ꙗ мѣндрѣце, нѣче съ мѣж мѣре кѣж
тѣре дин рѣстѣль вѣстрѣ. кѣ дѣтъ-й ꙗцѣлпчѣонилѣр дѣмь, шй
дѣтъ гѣтѣндѣ ꙗчѣлпчѣонилѣ салѣ. 4. Прѣль пѣтѣрннчилѣр ас
слѣвѣт'. шй непѣтинчѣшй съ ꙗчинсѣрѣ кѣ пѣтѣре. 5. Чѣй пѣннѣ
де пѣйне съ скѣсѣрѣ шй фѣлмѣжнѣжй дѣскѣлѣкѣрѣ пѣмѣнтѣ.
кѣ стѣрпа нѣскѣ шѣптѣ, шй чѣ мѣлтѣ ꙗ кѣкѣнѣ слѣвѣ. 6. Днѣ
оѣмѣарѣ шй 'нѣлѣсѣ, пѣгоарѣ ла ѣд шй сѣ. 7. Днѣ мѣсѣрѣсѣ
шй вѣгѣцѣцѣ, смѣрѣцѣ шй 'нѣлѣцѣ. 8. Рѣдѣкѣ де ла пѣмѣнтѣ
прѣ мишѣл, шй дин гѣною скоалѣ прѣ чѣль нѣлѣвѣт'. ка съ-л по-
сѣдѣскѣ кѣ пѣтѣрннчѣй нѣрѣдѣлѣй, шй скаѣнѣлѣн слѣвѣн мо-
шѣннѣдѣ-л. дѣндѣ фѣгѣдѣ рѣгѣтѣорѣлѣн, ш'аѣ вѣсѣнт' анѣй
дирѣпѣлѣй. 9. Кѣ нѣ съ ва ꙗтѣрй пѣтѣрннчѣл вѣрѣат кѣ тѣ-
рѣ са. днѣ слаѣ ва фѣче пѣзмѣшѣл съѣ. днѣ сѣнть. Нѣ съ
лѣдѣ ꙗцѣлпчѣл' кѣ ꙗцѣлпчѣонѣ са, шй нѣ съ лѣдѣ пѣтѣр-
ннчѣл' кѣ пѣтѣрѣ са, шй нѣ съ лѣдѣ вѣгѣтѣл' кѣ вѣгѣцѣл
са. Чѣ дѣчѣста съ съ лѣдѣ кѣре съ лѣдѣ : ꙗтрѣ съ прѣ-
чѣпѣ шй съ кѣнѣаскѣ прѣ домиль, шй съ фѣкѣ вѣдѣцѣ шй
дирѣпѣтѣ прѣ мѣжлѣкѣ де пѣмѣнтѣ. 10. Днѣ съ сѣн ꙗ чѣрѣорѣ,
ш'аѣ тѣнѣт', ачѣла ва ꙗдѣкѣ мѣрѣннѣлѣ пѣмѣнтѣлѣй, дирѣпт' фѣ-
нѣндѣ, шй ва дѣ вѣртѣтѣ ꙗлѣрацилѣр нѣцѣри, шй ва 'нѣлѣцѣ кѣр-
нѣлѣ хрѣстѣшнѣлѣр сѣй.

LXXXI.

1682.

Бѣаца шй пѣтрѣчѣрѣ сѣнцѣлѣрѣ . . . . . лѣдѣ Дѣсѣвѣй
мѣтѣрополѣнтѣль Ѣвѣчѣвѣй. ꙗ типѣрннчѣ сѣнтѣй мѣтѣро-
полѣй ꙗ шѣ . . . . вѣтѣвѣ дѣла ꙗчѣпѣтѣль лѣмѣй ,зрѣ.
мѣсѣл вѣктѣврѣ кѣз. днѣ. Дѣла нѣцѣрѣл дѣмѣлѣй шй
мѣнтѣвѣтѣорѣлѣй нѣстрѣ ꙗс хѣ. лѣт' ахѣпѣ.

(Folio, IV nepag. + 248 + 78 + 12 foi paginate, având cele din urmă pagi-
natura 73—84.)

Гѣрѣгѣль. (Fol. Ib.)

Стѣхѣрѣ прѣ гѣрѣгѣлѣ Молѣдѣвѣй.

Кѣпѣль чѣл де вѣжѣрѣ ꙗ хѣрѣ вѣстѣтѣ,

Сѣмѣнѣскѣ пѣтѣре цѣрѣжй нѣсѣмѣнтѣтѣ.

Predoslovie a doua, către cititorii. (Fol. IVb.)

КЪТЪРЪ ЮБѢТЪЛЪ ЧЕТИТЪРЮ СЪНЪТЪТЕ.

Digitized by Google

миц' благочестієнашъ дѣмнї . шї прѣ ной ꙗкѣ нѣ ѡтѣца
дѣла свѣтѣ рѣга дѣмншвъ-вѣострѣ.

Septemvrie 1. Despre Indiction. (Fol. 1a.*)

Кѣ дѣмншвъ ꙗчѣпемѣ пролобѣле тѣтѣрѣ свѣцнлорѣ.

Лѣна лѣн Септѣкрѣ арѣ ѿ дѣ сѣлѣ . сѣа арѣ вї чѣсѣрн . шн
нѣапѣа арѣ вї чѣсѣрн.

Пѣтѣсѣ сѣа ꙗтѣн, асѣ ꙗчѣтѣрѣ Індиктїѡншвън, адекѣ
анѣлѣн нѣѣ аѣ тѣнѣрѣ.

Трѣбѣ а шї кѣ Індиктїѡншвъ ꙗл' прѣзнѣѣше вѣсѣрнка лѣн
дѣмншвъ днн вѣтрѣнн лѣрѣнѣ шѣнчнѣ . кѣ ла рѣмѣлѣнн асѣ
рѣнѣлѣ, дѣнчѣпѣ анѣлѣ днн Індиктїѡн . шї Індиктїѡн прѣ
лѣмѣа лѣр сѣ сѣчѣ, порѣнѣ шн арѣтѣтѣрѣ . шї ꙗкѣ, дѣ
рѣпчѣ, кѣ нѣтрѣчѣстѣ сѣ аѣ ꙗнѣрѣт' дѣмншвъ нѣстрѣ Іс . Хс . ꙗ
вѣсѣрнка Іѡѣнѣлѣрѣ, шн дѣнѣлѣн кѣртѣ Ісѣѣнн прѣрѣкѣлѣ, дѣш-
кѣсѣ шѣаѣлѣ ѡѣндѣ ерѣ скрѣсѣ : дѣхѣ дѣмншвъ сѣпрѣ мѣ, прѣнн
карѣлѣ аѣ ѡѣнсѣ-мѣ, а вѣннѣ вѣстї мѣсѣрнлѣрѣ аѣ трѣмнѣсѣ-мѣ:
а тѣмѣдѣн чѣн ꙗфѣрѣнѣ кѣ ннѣмѣ; а стрѣгѣ прѣдѣѣѣлѣрѣ,
слѣбѣсѣрѣ, шн шрѣнлѣрѣ, вѣдѣрѣ; а трѣмнѣтѣ прѣ чѣн здѣрѣѣнѣ
ꙗ слѣбѣсѣрѣ, а стрѣгѣ анѣлѣ дѣмншвъ прѣннмѣтѣ . дѣчѣм дѣнѣ
кѣртѣ ла слѣгѣ шн шѣсѣ дѣ сѣсѣсѣ, кѣ асѣтѣсѣ сѣа ꙗпѣтѣ
скрѣпѣтѣрѣ ачѣстѣ ꙗ ѡѣрѣкнѣлѣ вѣострѣ . кѣнѣ сѣ мнрѣ шн
нѣрѣѣдѣлѣ дѣ кѣвннѣтѣлѣ чѣ вѣшѣм днн прѣ свѣтѣ рѣѣстѣлѣ свѣ-
цїн сѣлѣ.

Noemvrie 6. Părintele Luca. (Fol. 110b.)

Нѣѣкрѣ сѣ.

ꙗтрѣчѣстѣаш' сѣ поменїрѣ прѣкѣвѣѣсѣлѣнн прѣрїнѣтѣлѣ нѣстрѣ
Лѣкѣ.

Пѣчѣстѣ фѣрнчїтѣлѣ Лѣкѣ трѣгѣнѣлѣсѣ днн' чѣтѣтѣ Та-
врѣмѣнїѣ, днн' цѣрѣ Снѣцїлѣнн, ꙗн тѣнѣрѣ вѣрѣстѣ дѣ нї аѣ,
пѣрѣрѣ сѣ зѣвѣвѣлѣ лѣ свѣтѣ вѣсѣрнѣкѣ, шн асѣвѣтѣ свѣтѣлѣ
чнѣтѣнїѣ шн ꙗнѣвѣцѣтѣрнѣ лѣн дѣмншвъ, аѣсѣнѣлѣ шн фѣ-
кѣнѣлѣ . шн кѣнѣ вѣрѣрѣ прѣрїнѣцїѣ сѣ-лѣ ꙗнѣѣрѣ, елѣ сѣ
скѣлѣ нѣапѣтѣ, шн сѣ дѣсѣ ла лѣѣкѣ нѣꙗмѣлѣтѣ шн нѣкѣлѣ

*) cf. 1675, mai sus pag. 221.

каѣт', де лѣкѣи кѣ хѣрне . ши м̃ де сѣле ꙗмпѣ немѣнкѣтъ ;
с'аѣ сподобѣт' а ведаѣ свѣтъ ꙗнѣрь ши а фѣ сокотѣтъ . ши
мѣрсѣ лѣ ш свѣтъ мѣнѣстѣре дѣ съ кѣлѣгѣри . ши кѣ май
ѣспрѣ петрѣчере съ свѣсѣ , а трѣм ш'а пѣтра сѣ гѣстѣндѣ
пѣйне кѣ апѣ , ши трѣпѣлѣ нѣче лѣкѣ ѡдѣхнѣндѣ . ши ашѣ
петрѣкѣндѣ нѣ лѣнѣ , съ скѣлѣ кѣ оуѣ кѣлѣгѣрашѣ , ши мѣрсѣ
ꙗн мѣнтеле Ѣтнѣи , хрѣнѣндѣ-сѣ кѣ вѣрѣѣнеле чѣ съ фѣчѣ
ѣколѣ . ши пентрѣ некѣм трѣпѣлѣн дѣрмѣл пѣцѣнѣлѣ , кѣлѣкѣн-
дѣ-сѣ нѣмай ꙗнтр'ѣ кѣмѣше , ши десѣлѣцѣ . ши-ѣ ерѣ хотѣрѣлѣ
ши дѣрѣптѣрюлѣ , де нѣ шѣлѣ днѣ кнѣлѣ пѣнѣ нѣ четѣлѣ ꙗлѣ-
тѣрѣ тѣѣтѣ . [margin. ши дѣчѣлѣ дѣрѣптѣрюлѣ лѣн трѣтѣн чѣсѣ]
ши дѣчѣлѣ чѣ май рѣмѣнѣ де сѣ , лѣкрѣ пѣнѣ лѣ ал шѣсѣ чѣсѣ ,
ши дѣчѣлѣ съ грѣжѣлѣ де пѣцѣнѣ гѣстѣре , ши дѣчѣлѣ цѣнѣ
ѣустѣвѣлѣ чѣ лѣлѣ де рѣмѣшнѣцѣ . ши ашѣ некѣнѣндѣ с'аѣ спо-
добѣтѣ де дѣрѣ дѣлѣ дѣмнѣзѣѣ . ши дѣзлѣгѣ ши тѣлѣкѣлѣ кѣ-
вѣнѣте грѣлѣ ши нѣлѣснѣ кѣпрѣнѣсѣ лѣ прѣчѣпѣтъ , атѣтѣ кѣтъ
съ мѣрѣ оуѣнѣ де сѣчѣлѣ : де ѣнѣ цѣлѣ кѣртѣ ѣчѣста нѣлѣнѣцѣтъ ?
дѣчѣлѣ днѣ порѣнкѣ де лѣ дѣмнѣзѣ съ дѣсѣ лѣ оуѣ лѣкѣ ши
стрѣнѣсѣ вѣ кѣлѣгѣрашѣ , пѣртѣндѣ-лѣ грѣжѣ . ши пентрѣ ѣчѣста
прѣлѣжѣ мѣрсѣ ши лѣ цѣнѣград' . ши кѣтрѣрѣкѣндѣ лѣкѣнѣцѣлѣ
кѣлѣгѣрѣцѣ , ши дѣндѣ-сѣ ꙗн вѣрѣѣлѣ кѣ пѣрѣнѣцѣи съ нѣтѣ-
ѣрсѣ де мѣрсѣ пѣнѣ лѣ корѣнѣ . ши нѣтр'ѣре-кѣре ѡрѣш' петрѣ-
кѣндѣ вѣр'ѣ шѣпѣ лѣнѣ , кѣ пѣче аѣ рѣпѣѣсѣтѣ .

Povestea prorocului Jeremia. (Fol. 105a — 106b. *)

ꙗнтр'ѣчѣлѣ сѣле , грѣи дѣмнѣ кѣтрѣ Нѣремѣл сѣкѣндѣ :
Нѣремѣл , скѣлѣ де шѣ днѣ четѣте ши кѣ Бѣрѣх , кѣ ѣтѣ кѣ
ѡи съ ш стрѣк' , пентрѣ мѣлѣжѣм пѣкѣтелѣрѣ кѣрѣрѣ лѣкѣ-
ѣскѣ ꙗтр'ѣнѣсѣ , кѣ рѣцнѣ вѣѣстрѣ сѣнт' кѣ ннѣ стѣлѣнѣ тѣрѣ
ши вѣртѣшѣ ꙗ мѣжлѣкѣлѣ лѣр ш'а четѣцѣи , ши кѣ оуѣ зѣдѣю
де ѣдѣмѣнт' де ѡнкѣнѣюрѣ ; пентр'ѣчѣлѣ ѣшнѣцѣ ѣфѣрѣ днѣ-
тр'ѣнѣсѣ мѣнѣте пѣнѣ нѣ 'нкѣ(н)ѣѣрѣ Хѣлѣдѣнѣ . ши грѣи Нѣре-
мѣл : рѣгѣ-мѣ дѣмнѣ , дѣ вѣе шѣрѣлѣнѣ тѣѣ съ грѣѣскѣ нѣнѣнтѣѣ
сѣнѣцѣи тѣлѣ . ши-ѣ сѣсѣ дѣмнѣ : грѣѣцѣ . ши сѣсѣ Нѣремѣл :
дѣмнѣ , дѣи четѣтѣ ѣчѣста ꙗ мѣнѣ Хѣлѣдѣнѣлѣр , ши с'ѣрѣ лѣѣдѣ
кѣ пѣтѣрѣ нѣнѣнтѣ сѣнѣцѣи тѣлѣ ; дѣмнѣ , дѣкѣ-ѣ вѣлѣ тѣ , май
ѣнѣ съ съ стрѣче де мѣнѣ сѣнѣцѣи тѣлѣ , де кѣт' де Хѣлѣдѣнѣ .

*) cf. mai sus pag. 147 urm.

ши сѣсѣ дмѣсѣхъ : тѣ те скѣлаж де ѿшь, кѣ ѿ нѣ с'орѣ лѣсѣдѣ;
 кѣ де нѣ ле вою дѣшкѣде сѣ, ѿ н'орѣ пѣтѣ атрѣ . пѣсѣ ла Барѣхъ
 де-ѿ спѣне, ши ла ала шѣсе чѣсѣ де нѣапте сѣ вѣице ла зѣдѣюлѣ
 четѣцѣж, де-ц' прѣвѣи ши-ц' вѣдѣлѣ, кѣ де нѣ ле вою дѣшкѣде сѣ,
 ѿ н'орѣ пѣтѣ атрѣ . ши мѣрсѣ Иеремѣа де спѣсѣ лѣви Барѣхъ .
 ши атрѣжѣдѣ ꙗ висѣрниж'ш рѣмѣтѣрѣ вѣшмѣнтѣле, ши-ш' пѣ-
 сѣрѣ цѣрнижѣ ан кѣпте, ши пѣжнѣсѣрѣ мѣлатѣ . ши сѣ дѣсѣрѣ
 де ѿширѣ . ши ла ала шѣсе чѣсѣ мѣрсѣрѣ ла зѣдѣюрѣ, ши ас-
 сѣрѣ трѣжментѣ, ши вѣиѣрѣ рѣцѣрѣй дѣн' чѣрю кѣ фѣклѣи лѣ-
 мнѣнѣ а мѣжнѣ, ши стѣтѣсѣрѣ ла зѣдѣюриле четѣцѣж . ши дѣ-
 ка-ѿ вѣсѣсѣрѣ, пѣжнѣсѣрѣ ши сѣсѣсѣрѣ : акмѣ вѣдѣмѣ адеѣсѣратѣ
 кѣвѣжнѣтѣлѣ ч'аѣ сѣсѣ дмѣнсѣлѣ . ши рѣгѣрѣ пре рѣцѣрѣй сѣжѣжѣдѣ:
 рѣгѣлѣмѣвѣж, рѣгѣдѣице, нѣ стрѣнкѣрице четѣтѣ пѣнѣ вѣм' грѣн
 лѣи дмѣнсѣлѣ . атѣице грѣн Иеремѣа ши сѣсѣсѣ : рѣгѣ-мѣ дмѣнѣ,
 дѣ-мѣ вѣе сѣ грѣсѣскѣ наинѣтѣ тѣ . ши сѣсѣсѣ дмѣнѣлѣ : грѣлѣице .
 ши сѣсѣсѣ Иеремѣа : амѣ дмѣнѣ кѣносѣкѣмѣ, кѣ дѣн четѣтѣтѣ пре
 мѣжнѣле пѣзмѣшнѣлѣ ѿи, ши сѣ ва дѣче попѣрѣлѣ тѣлѣ ан
 Бавилѣнѣ ; дарѣ чѣ вѣм фѣче кѣ сѣнтѣле вѣсе ? ши сѣсѣсѣ
 дмѣнсѣлѣ : дѣ-ле пѣмѣжнѣтѣлѣи пре мѣжнѣ, ши-ѿ сѣ : асѣбатѣ пѣ-
 мѣнѣтѣ глѣсѣлѣ зѣдѣтѣорѣюлѣи тѣлѣ, чѣ тѣлѣ фѣкѣт' пре ѿпѣ, чѣ
 тѣлѣ пѣчѣтѣлѣи' ꙗ шѣпте вѣрѣмѣ*) ши дѣпѣ ачѣлѣа жѣ вѣи
 лѣд фѣрѣмѣсѣца тѣ, пѣзѣице вѣсѣле слѣжѣи, пѣнѣ ла шѣрѣ-
 шѣнѣа юѣнтѣлѣи . ши сѣсѣсѣ Иеремѣа : рѣгѣ-мѣ дмѣнѣ, чѣ вѣи
 фѣче лѣи Пѣвимѣлѣхѣ, Бѣиѣпѣлѣи ? кѣ мѣлатѣ вѣице аѣ фѣкѣтѣ
 шѣрѣвѣлѣи тѣлѣ, кѣ елѣ м'аѣ скѣсѣ дѣн' грѣапа чѣ кѣ тѣнѣж,
 оѣнде мѣ арѣжнѣсѣсѣрѣж ; ши н'аѣш вѣрѣ сѣ вѣсѣж пѣриѣрѣ четѣцѣжѣи,
 сѣ лѣшнѣи, кѣ-ѿ слѣбѣ де фѣице . ши сѣсѣсѣ дмѣнѣлѣ кѣтрѣ Иеремѣа:
 трѣмѣнтѣ-лѣ ла вѣи лѣи Пѣриѣппѣ, ши ан оѣмѣра мѣнтѣлѣи л'ѣи
 аѣопѣри-л (!) пѣнѣж кѣжѣдѣ с'а'нтѣорѣче попѣрѣлѣ дѣла рѣвѣе . шѣрѣ
 тѣ, те дѣ кѣ попѣрѣлѣ тѣлѣ ꙗ Бавилѣнѣ, ши пѣтрѣчѣ кѣ дѣжн-
 шѣи, вѣице вѣстѣнѣдѣ-ле пѣнѣ-ѿ вѣи атѣорѣче ; шѣрѣ пре Барѣхъ
 сѣ-л' лѣшѣ ачѣлѣ . атѣице мѣрсѣрѣж ан висѣрнижѣ ши лѣарѣж вѣ-
 сѣле висѣрничѣи чѣле де слѣжѣвѣж, ши ле дѣдѣрѣж, ан пѣмѣжнѣтѣ,
 прѣкѣмѣ лѣлѣ сѣсѣ дмѣнѣлѣ . ши кѣжѣдѣ фѣ дѣмѣнѣицѣж, сѣсѣсѣ
 Иеремѣа лѣи Пѣвимѣлѣхѣ : а кѣшѣиѣгѣлѣ фѣюле, ши пѣсѣ ла вѣи
 лѣи Пѣриѣппѣ пре пѣтѣка мѣнтѣлѣи, ши адо смѣкѣице пѣнтѣрѣ
 бѣлѣмѣи попѣрѣлѣи ; кѣ пре тѣице лѣ-ѿ вѣкѣрѣлѣ, ши пре кѣпѣлѣ
 тѣлѣ слѣва лѣр . ши н'дѣтѣж мѣрсѣж ; ши дѣка сѣ дѣсѣж, сѣ лѣ-
 мнѣж сѣа де сѣаре . адеж ши пѣтѣрѣж Хал'дѣнѣлѣи сѣсѣж, ши

*) Glosă marginală: шѣпте кѣч.

'нѣнцѣрѣ Нервсалимѣль . шнъ вѣчинѣ мѣреле ꙗцерь грѣи́ндѣ :
 ꙗнтраци ꙗн четѣте, тѣате пѣтериле Халдѣнлор', шкъ вѣ с'ав
 дешикъсѣ порѣжле . атѣнче Иереміа лѣж кѣнле вѣсаричѣй, шнъ
 еши́ндѣ дин четѣте афѣрѣ, ле арѣнкѣ наннта сѣарелѣн шнъ
 сѣсѣж : а-ле ачѣста, шнъ ле пѣзѣще пѣнѣж лѣ сѣсѣ (!) кѣндѣ те
 ва ꙗнтра дѣмнѣ дѣ дѣнсе; кѣ нѣн нѣ нѣмѣ афѣлѣтѣ хѣр-
 ничѣ сѣ-ле пѣзѣмѣ . дѣн Иереміа мѣрсѣ ꙗн роѣе кѣ попорѣлѣ
 лѣ Бавилѣнѣ . мѣрѣ Барѣхѣ еши́ндѣ дин четѣте, ꙗнтра лѣ ѣн'
 мѣрмѣнт', де шесѣ аколѣ . мѣрѣ Пѣнмелѣхѣ дѣка кѣлѣсѣж смо-
 киниле, сѣ фѣче зѣдѣвѣ, шнѣнтра сѣптѣ ѣмерѣ де копѣчѣ шнъ
 адѣрмѣн пре кошчюгѣлѣ кѣ смѣкѣнеле, де дѣрмѣн ѣ де ай .
 ачѣста фѣ кѣ порѣнка лѣн дѣмнѣсѣ пѣнтра кѣвѣжнтѣ че аѣ
 сѣсѣж кѣнтра Иереміа, кѣ ѣж ѣл воѣ аколѣн . мѣрѣ дѣка с'ав
 децѣптѣтѣ, сѣсѣж : дѣлче ам' адѣрмѣнт шнъ пѣнцѣтѣл (!. пѣ-
 цѣнтѣл) пѣнтрачѣла минѣ рѣл лѣ кѣпѣ, кѣ нѣ м'ам' сѣтѣрѣтѣ
 де сѣмнѣ . шнъ дѣскопѣринѣдѣ сомѣкѣниле (!) кѣрѣ лѣптѣле дин-
 тражнѣ прѣасѣпте, ка дѣнѣвѣрѣ кѣлѣсѣ, шнъ сѣсѣж : аш' май дѣрмѣн
 пѣцѣнѣлѣ, че мѣсѣ сѣсѣж сѣ сѣргѣсѣж, шнъ де м'ѣн зѣѣвѣн с'а
 сѣтѣрей, кѣ аѣ доарѣ нѣн зѣдѣвѣ шнъ траѣтѣ 'н' тѣате сѣжле;
 че сѣ мѣргѣ май тѣре ш'ѣн дѣрмѣн акаѣтѣ . шнъ лѣнѣдѣ кош-
 чюгѣлѣ кѣ смѣкѣнеле, пѣрѣсѣж лѣ Нервсалимѣ; шнъ адѣж нѣ кѣ-
 нѣцѣлѣ нѣче четѣтѣл, нѣче кѣселе, нѣче а сѣ кѣсѣж, нѣче пре нѣ-
 мѣрѣ кѣносѣкѣтѣ нѣ вѣдѣл, рѣде шнъ прѣѣтнѣн шнъ попорѣнѣ
 цѣѣцѣ, пре нѣме . шнъ сѣсѣж : вѣсѣнт' дѣмнѣсѣ, вѣнѣгѣнѣре м'ав
 лѣвѣнт' асѣтѣсѣ; нѣн ачѣста четѣтѣл, м'ам' рѣтѣчѣнтѣ кѣ нѣ
 м'ам' сѣтѣрѣтѣ де сѣмнѣ . шнъ еши́ндѣ афѣрѣ дин четѣте ѣ
 сокѣн пре фѣптѣрѣж шнъ пре сѣмнѣ шнъ сѣсѣж : динѣж ачѣста-н
 четѣтѣл, аѣ рѣтѣчѣнтѣ м'ам' шнъ мѣрѣш' ꙗнтражнѣдѣ, чѣркѣ шнъ
 н'афѣлѣ пре нѣме кѣносѣкѣтѣ . шнъ мѣрѣш' сѣсѣж : вѣсѣнт' дѣмнѣсѣ,
 мѣре вѣнѣгѣнѣре м'ав лѣвѣнтѣ . шнъ мѣрѣш' еши́ндѣ афѣрѣ, шесѣ мѣх-
 нѣтѣ, нѣцѣи́ндѣ че ва фѣче, шнъ пѣсѣж ѣѣсѣ кѣшнѣнѣца кѣ смѣкѣ-
 ниле шнъ сѣсѣж : анѣл воѣ сѣ шесѣ пѣнѣж кѣндѣ дѣмнѣсѣ ва
 рѣднѣл де пре минѣ вѣнѣгѣнѣчѣнѣл . шнъ ашѣл шесѣжнѣдѣ, адѣж
 вѣнѣн ѣнѣн' мошнѣгѣ вѣтражнѣ дин' цѣринѣж, шнъ сѣ сѣлѣж де-н
 сѣсѣж : ѣнѣнѣлѣ, сѣнѣнѣ-мѣ чѣнѣнѣ четѣтѣл ачѣста? вѣтражнѣлѣ сѣ-
 сѣж : Нервсалимѣль асѣте, фѣѣлѣ . шнъ сѣсѣж Пѣнмелѣхѣ : ѣнѣде асѣте
 Иереміа прѣѣтѣлѣ лѣн дѣмнѣсѣ, шнъ Барѣхѣ чѣтѣцѣлѣ, шнъ тѣт
 попорѣлѣ чѣтѣцѣжнѣ, кѣ нѣн афѣлѣ? шнъ сѣсѣж вѣтражнѣлѣ : дѣрѣ
 тѣ нѣ ешѣ динтрачѣсѣтѣ вѣрѣшѣ? дѣрѣ асѣтѣсѣ цѣнѣ адѣсѣ амѣнѣте
 де Иереміа де-л' ꙗнтраѣлѣ? кѣ Иереміа де ѣ де ай дѣсѣ ꙗн Бави-
 лѣнѣ кѣ попорѣлѣ тѣтѣ, кѣ сѣнт' роѣнѣцѣ дѣ Навѣхѣдонѣсѣрѣ

Амѣрѣтъ; дарѣ тѣ шї тѣнѣрь, н'аи фост' нїче нѣскѣтъ
 атѣнче, шн'нтрївї че н'аи май вѣсѣтъ. шн' авсѣжнѣ ачѣста
 Певмелѣхъ, сѣсѣ: де н'аи хн еѣтрѣжнѣ шн н'ар хн пѣкѣтъ, шмѣл'
 лѣн дмнѣсѣ, а проевѣзѣ еѣтрѣжнїн, ташѣ цинѣ рѣс; а чѣ грѣ-
 ецѣ къ попѣрѣлѣ лѣте дѣсѣ лн рѣеї ла Евнаїѣнѣ? кѣ де
 с'арѣ хн дѣшкїсѣ поѣцѣлѣ чѣрюлѣн, сѣ пѣгѣаре лнцѣрѣї лѣн
 дѣм'нѣсѣ кѣ пѣтѣаре шн кѣ стѣпѣжнїе, лнкѣ н'ар хн сосѣжнѣ
 л Евнаїѣнѣ ашѣм' прїпѣж лнтр'о мнїкѣ де вѣрѣме, де дѣнѣ-
 ѣрѣ че м'ав мѣнѣт' пѣрїнтѣле мїѣс Іеремїѣ ла помѣтѣлѣ лѣн
 Пѣрїппѣ, ла пѣцѣжнѣлѣ смокїне пнтрѣсѣ ебѣнаѣїн, ш'ам' ацѣпнїтѣ
 пѣцѣжнѣлѣ дѣм дѣрмнїт' сѣпѣтѣ ѣмерѣ де ѣм пѣмѣ, пнтрѣсѣ
 зѣдѣвѣлѣ, шн-м пѣрѣл к'ой хн зѣвѣїт', ам' дѣскопѣрїтѣ смѣ-
 кїнѣле шн тѣт' лѣ мѣрѣлѣ лѣпѣтѣле кѣмѣ лѣм' кѣлѣсѣ. шн тѣ-м'
 спѣї кѣ-с' ѣмѣнїїн дѣш' рѣеї лѣ Евнаїѣнѣ. кѣсѣтѣ де вѣсѣ
 смокїннїлѣ, кѣ асѣтѣсѣ м'ав трїмнїсѣ, асѣтѣсѣ лѣм' кѣлѣсѣ.
 мѣрѣ еѣтрѣжнѣлѣ дѣкѣ вѣсѣ смокїнѣле сѣсѣ: ѣ фїюлѣ! а прѣ-
 вѣдннѣ ѣмѣ, фнчѣрѣ ецѣ; н'ав вѣсѣт' дмнѣсѣ сѣ-ц' арѣтѣ пѣ-
 тнѣмѣ четѣцѣжнѣ ачѣїѣмѣ сѣ нѣ те мѣхнѣскѣ, шн ц'ѣсѣ пѣсѣ асѣ-
 прѣжѣ еѣнѣгѣнѣїѣмѣ ачѣста; кѣ ѣ де аї сѣжнѣт' дѣкѣжнѣдѣнѣ попѣрѣлѣ
 четѣцѣжнѣ кѣ Іеремїѣ лн Евнаїѣнѣ, дѣн' сѣѣ че мѣсѣ лѣат л прѣ-
 дѣ. кѣсѣтѣ де тѣн'крѣдѣ фїюлѣ, кѣ нѣ-ї ачѣлѣ тнѣмѣ, кѣ лнкѣ
 пѣжнннїлѣ нѣ-сѣ крѣскѣтѣ шн вѣрѣмѣ смокїнѣлѣшѣ н'ѣсѣ сѣжнѣт'. атѣнче
 Певмелѣхъ с'ѣсѣ дѣзѣмѣжнѣт' кѣ днн' вѣцѣжѣ, шн ѣгннннѣїнѣ бннѣ
 пѣмѣжнѣтѣлѣ шн помїїн, шн сѣсѣ: елѣснѣт дмнѣсѣлѣ чѣрюлѣн
 шн пѣмѣжнѣтѣлѣн, ѣднхнѣлѣ сѣфѣлѣлѣ днрїпѣжлѣлѣ. шн' н'трѣ-
 вѣжѣ прѣ еѣтрѣжнѣлѣ, че лѣнѣ-ї ачѣста. шн'н сѣсѣ: фѣѣрѣрѣюлѣ.
 шн дѣдѣ еѣтрѣжнѣлѣнѣ смокїне, шн сѣ дѣсѣ елѣснннѣдѣлѣ.

Noemvrie 24. Sf. Petru, episcopul de Alexandria. (Fol. 159a.)

Ноєврїє кѣ

лтр'ачѣсташ' сѣж. помѣнїрѣ свѣтѣлѣнѣ сїѣно мѣнннѣ Пѣтрѣ
 епсѣпѣлѣ де Пѣлѣѣндрїѣлѣ.

Шн ашѣл сѣ дѣдѣ сѣнѣгѣрѣ сѣнѣїѣ сѣ прѣ мѣѣртѣ. мѣрѣ
 трнѣвнїїнѣ нѣѣлѣпѣ дѣкѣ-л' лѣѣрѣжѣ де нѣ цїѣлѣ ннѣмѣ, сѣ мнѣрѣрѣ
 де нѣкоїннѣ лѣн, шн де помнѣтїкѣ (!) а де пѣѣртѣлѣ чѣл' чннѣстѣш'
 а кѣвѣжнѣтѣлѣнѣ шн ѣмѣнїїн. шн дѣкѣ-л' дѣсѣтѣрѣжѣ шн сосѣжѣ
 ла лѣѣкѣлѣ чѣл де мѣѣртѣ оїѣнде сѣ кѣѣмѣжѣ вѣѣѣѣлѣн, ла кѣѣрѣ
 лѣѣкѣ ш'ѣсѣ ѣвѣрѣшнїтѣ мѣннннннѣтѣ шн свнѣтѣлѣ Мѣрѣкѣ мѣннннѣїѣлѣ.

ШѢ ДѢКАШѢ ВѢТРОШѢ РѢГА СВѢТЛѢ, СЪРЪТЖѢ МОРОМЖИТЪЛѢ
АПОСТВАЛѢШѢ, ШѢ АРХІЕРІЕНЛѢШѢ ЧЕ ІРД АКАЛѢШѢ РН ЦИНТЕРІМѢ,
АГРОПІАЦѢ. ШѢ АШД С'АВ АТѢРСѢ КЪТѢРѢ ТРИЕВНІ КЪ АФЛОРИТЖѢ
ФАЦХ ШѢ СТЪЛѢМНАТЖѢ ШѢ ВАСЕЛЖѢ, КЪ АММІНЖѢ ФЪЛЦЕРЖИДѢ,
НИПОВЕСТИТЪ; КЖТѢ СЪ МИРОДѢШѢ ШѢ СЪ СПѢМЖИТѢШѢ СЛѢЖИТѢРІШѢ.

шн'нтр'ачѣла чѣсь вѣнѣла ла вѣрашь в ѣмѣе вѣтрѣнѣ шн кѣ
 в фичѣарѣ, а дѣкѣнѣ в прѣстѣрѣ шн д пѣнѣ; кѣриле дѣка ле
 вѣсѣ свѣтѣ, кѣносѣ кѣ лѣѣ трѣмѣсѣ дѣмѣсѣ. шн ле рѣмѣ-
 цѣ де ащѣрѣнѣрѣ пѣнѣ ле ла пѣмѣнѣт', шн прѣстѣрѣле*) дѣ-
 сѣпра. Шн рѣнѣнѣнѣ прѣстѣ ачѣлѣ ащѣрѣнѣт', шн фѣчѣ рѣгѣ
 мѣлѣмѣнѣ (!) лѣн дѣмѣсѣ, шн-ш' фѣчѣ кѣрѣчѣ шн сѣ де-
 зерѣкѣ де шмѣфѣрѣ. Шн голѣ грѣмѣсѣнѣ сѣ пѣкѣ сѣ-л'
 тѣе. Пѣрѣ слѣжнѣтѣрѣнѣ фѣнѣнѣ-ле скѣнѣдѣлѣ де вѣнѣтѣтѣ свѣт-
 лѣн, нѣ вѣлѣ нѣчѣ оуѣнѣлѣ сѣ мѣшѣчѣ сѣ-л' тѣе, кѣ нѣ-нѣ трѣцѣ
 нѣнѣма. Пѣпѣнѣ вѣсѣжнѣ кѣ сѣ фѣчѣ сѣж, сѣ темѣрѣж сѣ нѣ
 шѣлѣнѣчѣсѣж чѣтѣцѣнѣнѣ, шн вѣрѣ вѣнѣ кѣрѣнѣнѣнѣ де-нѣ вѣрѣ смѣнѣ-
 тѣнѣ; сѣ вѣрѣнѣрѣж шн пѣсѣрѣж кѣ тѣцѣнѣ кѣтѣ чѣнѣчѣ гѣлѣ-
 вѣнѣ, чѣнѣ лѣ тѣлѣ сѣ лѣ бѣнѣнѣ тѣцѣ'. Шн ашѣ оуѣнѣлѣ мѣнѣ лѣ-
 ком' ла бѣнѣ аѣ лѣтѣ' бѣнѣнѣ шн лѣ аѣ тѣтѣ. Шн рѣкѣлѣкѣрѣж
 де фѣцѣрѣж мѣнѣ кѣрѣнѣнѣ бѣлѣнѣнѣ (?) трѣнѣнѣнѣ чѣнѣ рѣмѣпѣрѣтѣрѣ
 ачѣлѣ кѣ нѣспѣрѣвѣж. Пѣрѣ свѣтѣлѣ трѣпѣлѣ мѣнѣнѣкѣлѣнѣ стѣтѣ мѣлѣт'
 чѣсѣ [в мѣнѣнѣнѣ!] дѣрѣпѣтѣ, пѣнѣ мѣрѣсѣж вѣсѣтѣ рѣ тѣтѣ вѣрѣ-
 шѣлѣ; шн кѣрѣнѣнѣнѣ чѣ пѣзѣлѣ ла тѣмѣнѣнѣж, дѣка аѣсѣжѣрѣж алѣр-
 гѣрѣж, шн дѣка вѣсѣсѣрѣж свѣтѣлѣ трѣпѣ, пѣжнѣсѣрѣж мѣлѣт' кѣ
 прѣ пѣрѣнѣтѣлѣ сѣлѣ чѣлѣ юѣнѣтѣрѣж де кѣкѣнѣнѣ. Шн вѣчѣрѣж а чѣ
 рѣмѣсѣсѣрѣж сѣрѣчѣ де дѣлѣчѣлѣ архѣрѣсѣ. Шн сѣ аѣ стрѣжнѣсѣ тѣтѣ' вѣрѣ-
 шѣлѣ шн цѣжнѣтѣлѣ, де прѣнѣ прѣцѣрѣлѣ бѣгѣпѣтѣлѣнѣ; шн мѣлѣтѣ
 пѣжнѣсѣ фѣчѣрѣж гѣлѣсѣжнѣдѣсѣж де мѣрѣлѣ гѣлѣсѣрѣлѣ рѣ сѣсѣ, а чѣ
 сѣ скѣпѣрѣж де пѣрѣнѣтѣ. Шн тѣцѣ сѣ снѣлѣ чѣнѣ мѣнѣ кѣрѣнѣнѣ
 вѣ лѣдѣ вѣкѣцѣлѣ дѣнѣ хѣнѣнѣлѣ свѣнѣцѣнѣ сѣлѣ де бѣсѣнѣнѣ. Дѣнѣ
 кѣпѣтѣнѣнѣлѣ рѣмѣфѣшѣрѣж рѣ прѣстѣрѣлѣ ачѣлѣ чѣ прѣнѣмѣрѣж,
 де спѣрѣжнѣнѣрѣж сѣжнѣлѣ свѣнѣцѣнѣ сѣ(л)ѣ, шн рѣ мѣшѣнѣнѣрѣ рѣтрѣ-
 чѣлѣ, шн-л' лѣгѣрѣж бѣнѣ стрѣжнѣсѣ, темѣжнѣдѣсѣж сѣ нѣ дѣ жѣк
 нѣрѣлѣдѣлѣ лѣ свѣтѣлѣ мѣшѣнѣ. Дѣчѣлѣ оуѣнѣнѣ сѣжѣлѣ сѣ-л' дѣкѣ рѣ
 цѣнѣнѣтрѣнѣмѣлѣ свѣтѣлѣнѣ апѣстѣлѣ лѣкѣ сѣ-л' рѣнѣгѣлѣпѣ, алѣцѣнѣ
 лѣ свѣтѣлѣ бѣшѣнѣ чѣ аѣ фѣбѣтѣ дѣсѣкалѣ свѣтѣлѣнѣ шн лѣ аѣ кѣрѣсѣкѣтѣ'.
 Пѣрѣ чѣнѣ мѣнѣ дѣ хѣнѣгѣ гѣтѣрѣж вѣ кѣрѣбѣнѣ, шн лѣрѣж прѣ свѣтѣлѣ
 де-л' дѣсѣрѣж лѣ шѣстрѣвѣлѣ чѣ сѣ кѣмѣж лѣвѣкѣдѣ, кѣ вѣлѣ ачѣнѣ
 апрѣбѣпѣ, шн-нѣгрѣпѣрѣж прѣ свѣтѣлѣ 'н-а стѣжнѣгѣ пѣртѣ ачѣнѣ чѣтѣцѣ,
 прѣвѣдѣнѣнѣдѣ-лѣ кѣ чѣнѣстѣ рѣнѣ кѣ а лѣнѣ нѣоѣвѣрѣ, рѣ цѣнѣнѣтрѣнѣмѣлѣ
 чѣ шѣ аѣ фѣкѣтѣ сѣжнѣгѣрѣ свѣтѣлѣ; рѣсѣж мѣнѣнѣтѣ пѣнѣ а нѣ-лѣ
 дѣчѣ рѣнѣ кѣрѣбѣнѣ, жѣ дѣсѣрѣж рѣнѣжнѣ рѣнѣ свѣтѣлѣ пѣтрѣрѣхѣтѣ, шн-л'
 пѣсѣрѣж рѣнѣ скѣдѣнѣ. Шн дѣка-л' вѣсѣ нѣрѣлѣдѣлѣ рѣнѣ скѣдѣнѣ,
 сѣ потѣлѣнѣрѣж де пѣжнѣсѣрѣ, шн сѣ мѣжнѣгѣнѣрѣж вѣсѣжнѣдѣ-лѣ рѣ

*) Glosă marginală: мѣшѣнѣрѣ.

ска̀внѣл' свѣтлѣи ѡл'тáрю, че съ кѣмъж Сѣн'орѡнѡн, ска̀внѣл' чѣлѣ влѣдическѣ чѣ-и дѡпѣ свѣтлѣ прѣстѡлѣ, оуи' де шѣде ар-хѣреѣлѣ кѡ влѣдичѣи ꙗн свѣтлѣ ѡл'тáрю кѡндѣ слѡжескѣ. Шѣи дѣкка-л' вѣсѡрѣж съ мѡжигѣѡрѣж, кѣ пѣнѣ ерд вѣѡ нѣче дѡнѣ ѡарѣж нѡ л'аѡ вѣсѡтѣ ꙗн ска̀внѣ съ шѣсѣж, че нѡмай пре стѣ-пина ска̀внѣлѣи; шѣи де мѡлате ѡрѣ кѣртѣлѣ клѣросѡлѣ а чѣ нѡ съ сѣе ꙗ ска̀внѣ съ шѣсѣж кѡмѡ-и ѡенчѡлѡлѣ. Шѣи дѡнѣ ѡарѣж л'ѡнтреѡѡрѣж кѡндѣ ерд вѣѡ а чѣ нѡ вѡгѣ сѡмѣж. чѣнѣстѣ влѣ-чѡскѣж, ꙗмѡрѣкѡтѣ фѣннѣ ꙗн подѡвеле патрѣаршѣиѣ шѣи шѣде ѡѡс? Пѣрѣ свѣница сѡ лѣѡ рѣспѣнѣсѣ: нѡ мѣ силѣиѣ фѣрѡжлѡрѣ, съ мѣ сѡѡ съ шѣсѣ ꙗн свѣтлѣ ска̀внѣлѣ Сѣн'орѡнѡлѣи, кѣ фѣрикѣ шѣи кѡтрѣмѡрѣ кѡпрѣнде сѣлѣтѣ мѣѡ кѡндѣ мѣ апро-пѣсѣ лѡ свѣтлѣ ска̀внѣ; кѣ вѣсѣ ѡ стрѣлѡмѣнѡтѣж шѣи дѡм-сѣѡскѣж пѣтѡре шѣсѣжнѣ ꙗн свѣтлѣ ска̀внѣ; шѣи еѡ де кѡ фѣрикѣ шѣи кѡ вѣкѡрѣ мѣ мѣнѡнѣсѣ, нѣиѣнѣ чѣ ѡѡ фѣче; шѣи пѣнтр'ѡчѡлѣ шѣсѣ ѡѡс пре поднѡжѣе, шѣи кѡ фѣрикѣ фѣрѣ де сѡмѣж. Чѣ ѡтѣж фѣрѡжлѡрѣ кѣ в'ѡм' спѡсѣ шѣи съ нѡ вѣж мѣх-ниѣ шѣи ѡѡпѡрѡлѣ съ нѡ сѣж мѣхнѣскѣж шѣи съ мѣ ѡсѡн-дѣскѣж. Пѣкѣ в'ѡм' спѡсѣ-вѣж вѣнѡ, шѣи мѣ рѡгѣ, кѡндѣ мѣнѣ-ц' мѡи вѣдѡ фѣкѣжнѣ ашѡ съ нѡ мѣ сѡпѣрѡцѣ, чѣ мѡи вѣртѡс сѣмѣѣцѡцѣ попорѡнѣи съ нѡ сѣж мѣхнѣскѣж. Дѣчи пѣнтр'ѡчѡлѣ сѡиѡрѣ свѣтеле мѡиѣи ꙗн сѣтлѣ ска̀внѣ а Сѣн'орѡнѡлѣи, сѣ-л' вѡсѣж съ лѣ пѡе вѣиѣ, де вѣрѡмѣ чѣ пѣнѣ ерд вѣѡ н'ѡѡ шѣсѣт'. Шѣи аѡѡсѡрѣж ѡпсѡпѣи пре Пѣхнѡлѡ шѣи пѡсѡрѣж ѡмѡфѡрѡлѣ сѣтлѣи шѣи-л хѣротѡнѣиѣж патрѣархѣ, де лѣнѣгѣ свѣтлѣ, прѣкѡмѣ сѣн-гѡр мѡрѣлѣ Пѣтрѣ аѡ ꙗмѣѣцѡтѣ пѣнѣ ерд вѣѡ. Дѡчѣи мѡрсѣж кѡ тѡт сѣѡѡрѡл де л'аѡ прѡѡѡдѣтѣ кѡ мѡрѣ чѣнѣсте шѣи л'аѡ ꙗмѣѣшѡтѣ кѡ мѣрѡрѣ сѣѡмѣе шѣи кѡ фѣше кѡмѣ съ кѡде, шѣи л'аѡ астрѡкѡтѣ ꙗн мѡрмѡжнѣ, чѣ ш'ѡѡ гѣтѡтѣ, лѡ кѡрѣлѣ мѡлате мѣнѡнѣ Дѣмѣсѣиѣ съ фѣчѣрѣж шѣи съ фѣкѣ ꙗнтрѡ сѡѡѡ лѣи хѣ. дѣмѣсѣѡлѣи нѡстрѡѡ.

мрѣ кѣ похѣта де ебѣне фѣпте лорѣ нѣ не депъртѣмѣ; дерѣпт' ачѣла порѣнчит-амѣ а шѣвѣцѣнлорѣ шѣ лѣвѣцѣнлорѣ, кѣрѣн с'аѣ рѣтѣмплатѣ, дѣскалѣ, де аѣ тѣлкѣнѣ сѣнта скриптѣрѣ чѣ нѣаѣ, спре ебѣнѣ рѣцелѣцѣнрѣ лѣмѣнѣ нѣаѣстрѣ, шѣ ѡ аѣ ашѣ-зѣтѣ дѣпѣ ѡрѣндѣла шѣ ѡрѣмѣрѣ грѣчѣскѣлѣнѣ тѣпѣнѣ; шѣ рѣтѣнѣ с'аѣ тѣлкѣнѣ еѣглѣнѣ, кѣре сѣнтѣ рѣрѣндѣла лѣцѣнлорѣ, прѣкѣмѣ с'аѣ зѣсѣ мѣнѣ сѣсѣ. шѣ акѣмѣ мѣрѣшѣ шѣ чѣлѣ-лѣаѣте дѣаѣ пѣрѣцѣ аѣкѣ: чѣ истѣрѣнѣчѣскѣ, шѣ фѣлѣсофѣскѣ, кѣре сѣнтѣ ачѣстѣ: фѣптелѣ апѣстѣлѣнлорѣ, кѣре сѣ рѣкѣпѣскѣ истѣрѣнлорѣ, арѣтѣндѣ вѣрѣмѣнѣ шѣ лѣкѣрѣнѣ апѣстѣлѣнѣцѣнлорѣ кѣлѣторѣн. шѣ дѣпѣж ачѣстѣ еѣпѣстѣлѣнѣ сѣнѣцѣнлорѣ апѣстѣлѣн, кѣре сѣ аѣдѣкѣ рѣтрѣ рѣкѣпѣрѣ фѣлѣсофѣнѣнѣ ... ачѣстѣе трѣнѣ пѣрѣцѣ аѣ нѣаѣлѣнѣ тѣстѣамѣнтѣ, кѣре сѣ рѣкѣпѣскѣ прѣкѣмѣ с'аѣ зѣсѣ, лѣцѣнлорѣ, истѣрѣнлорѣ шѣ фѣлѣсофѣнѣнѣ, кѣ кѣлѣ шѣ кѣмѣ сѣ кѣдѣ, прѣнѣ порѣнѣкѣ шѣ кѣлѣтѣла нѣаѣстрѣ сѣлѣ тѣлкѣнѣ пѣнѣ рѣ сѣкѣрѣшѣнѣ, шѣ сѣлѣ пѣс рѣ тѣпѣ-грѣфѣлѣ.

Faptele Apostolilor, cap. I, v. 1—8. (Fol. 1a—1b.)

Днѣн фѣптелѣ апѣстѣлѣнлорѣ чѣтѣнѣ. глаѣа а. зачѣало а.

1. Кѣвѣнтѣлѣ чѣлѣ днѣнтѣнѣ аѣкѣ ам' фѣкѣт, ѡ Ѳѣѡфѣлѣ, пѣнѣтрѣ тѣѣте кѣре аѣ рѣчѣпѣт Іс а фѣчѣ шѣ а лѣвѣцѣ. 2. пѣн рѣ зѣѡа кѣрѣкѣ, порѣнѣчѣнѣ апѣстѣлѣнлорѣ прѣнѣ дѣхѣлѣ сѣнтѣ, прѣ кѣрѣн аѣ аѣлѣсѣ, с'аѣ рѣнѣлѣцѣтѣ. 3. кѣрѣрѣа с'аѣ шѣн пѣс рѣнѣнѣте прѣ сѣнѣ вѣлѣ, дѣпѣ(ѣ) пѣтѣтѣма сѣ, кѣ мѣлѣте сѣлѣмѣнѣ, рѣ пѣтрѣлѣ зѣчѣн де зѣлѣ, арѣтѣндѣсѣ лѣрѣ, шѣн вѣрѣнѣнѣ де рѣпрѣцѣлѣ лѣн дѣмѣнѣ-зѣлѣ. 4. шѣн кѣ дѣнѣшѣнѣ пѣтрѣкѣнѣдѣ, аѣ порѣнѣчѣнѣ лѣрѣ: днѣн Іерѣсѣлѣмѣ сѣ нѣ вѣ дѣспѣрѣцѣнѣ, чѣ сѣ аѣнѣптѣаѣ фѣлѣгѣдѣнѣнѣцѣ пѣрѣнѣтѣлѣнѣ, кѣре аѣ аѣзѣнт де лѣ мѣнѣ. 5. кѣ Іѡан аѣкѣ аѣ вѣтѣзѣтѣ кѣ аѣпѣ, мѣрѣ вѣн вѣ вѣц вѣтѣзѣа кѣ дѣхѣлѣ сѣнтѣ. нѣ дѣпѣ мѣлѣте ачѣстѣе зѣлѣ. 6. мѣрѣ еѣн аѣдѣнѣндѣсѣ, рѣтрѣкѣ прѣ дѣнѣсѣлѣ, грѣнѣнѣдѣ: дѣмѣнѣ! аѣ рѣтрѣ ачѣстѣ аѣнѣ вѣн сѣ тѣкѣмѣшѣн рѣпрѣцѣлѣ лѣн Інѣлѣ? 7. мѣрѣ (ел) зѣсѣ кѣтрѣ дѣнѣшѣнѣ: нѣ мѣсте вѣаѣ ѡ шѣн аѣнѣн, аѣ вѣрѣмѣнѣ, кѣрѣлѣ тѣтѣлѣ аѣ пѣс рѣтрѣ а сѣ пѣтѣкрѣ. 8. чѣ вѣц лѣд пѣтѣкрѣ а дѣхѣлѣнѣ сѣнтѣ, кѣрѣлѣ вѣ вѣнѣн спре вѣнѣ, шѣн вѣц фѣн мѣе мѣртѣрѣнѣ, рѣ Іерѣсѣлѣмѣ, шѣн рѣ тѣѣтѣ Іѡдѣа, шѣн Гѣмѣарѣа, шѣн пѣнѣ лѣ мѣрѣнѣнѣкѣ пѣлѣмѣнтѣлѣнѣ.

Cartea I către Corinteni, cap. X, v. 12—22. (Fol. 53a—53b.)
 Кѣтрѣ Коринтѣни а кѣтрѣи сѣнтѣлаи апѣстола Павеа чтѣнїе.
 кап . і . зач . рме.

12. Фрацилашѣ, кѣи сѣ пѣре кѣ стѣ, сѣ каѣте сѣ нѣ каѣзѣ.
 13. кѣ испитѣрѣ пре вѣи нѣ в'аѣ ажѣнѣ фѣрѣ нѣмаи ѡменѣскѣ;
 шрѣ крединѣосѣ (мѣте) дѣмнезѣѣ, кѣреле нѣ ва лѣсѣ пре вѣи а
 вѣ испитѣ, маи мѣлатѣ де кѣре нѣ пѣтецѣ; чѣ рпревѣнѣ кѣ испитѣ
 ва фѣче ши нзеѣнда, ка сѣ пѣтецѣ вѣи рѣедѣ. 14. дрѣтѣ атѣа
 дрѣцѣи мѣен, фѣци де слѣжеа ндолнлорѣ. 15. ка рцеленцилашѣ
 грѣескѣ жѣдекаци вон чѣ грѣескѣ еѣ. 16. потѣрѣла блгословѣнїи
 кѣреле блгословѣи, аѣ нѣ е рпревѣнѣрѣ сѣнцилаи лѣи хсѣ? пѣипѣ
 кѣрѣ фрѣнцима, аѣ нѣ мѣте рпревѣнѣрѣ трѣпѣлаи лѣи хсѣ? 17. кѣ
 ѡ пѣнѣ, оѣнѣ трѣпѣ мѣлаци сѣнтема, кѣ тѣци дѣнтрѣ о пѣнѣ
 не рпѣртѣшии. 18. ведѣц пре Ісрѣл дѣиѣ трѣпѣ. аѣ нѣ чѣа чѣ
 мѣнѣнкѣ жѣртѣеле сѣнтѣ пѣрташ ѡтѣрѣюлѣи? 19. чѣ дѣрѣ вон
 зѣче: кѣ ндолѣла мѣте ѡдѣре чѣ, аѣ чѣе жѣртѣѣ ндолѣлаи мѣте
 чѣ едѣ? 20. чѣ кѣч чѣле жѣртѣескѣ лѣменѣе, дрѣцилашѣ жѣртѣ
 фѣескѣ, шрѣ нѣ лѣи дѣмнезѣѣ; шрѣ нѣ воѣ пре вон сѣ фѣиц
 дрѣцилор пѣрташ. 21. нѣ пѣтецѣ еѣ пѣхѣрѣла дѣмнѣлаи ши пѣ
 хѣрѣла дрѣцилорѣ; нѣ пѣтецѣ мѣсѣи дѣмнѣлаи пѣрташ сѣ фѣиц,
 ши мѣсѣи дрѣцилор. 22. аѣ рѣнѣта-вома пре дѣмнѣла спре мѣнѣе?
 аѣ маи тѣри де еѣ сѣнтема?

Cartea I către Thesaloniceni, cap. I, v. 6—10. (Fol. 93b.)
 Кѣтрѣ Голѣнѣни а кѣтрѣи сѣнтѣлаи апѣстола Павеа чтѣнїе.
 кап . а . зач . сѣг.

6. Фрацилашѣ! оѣрмѣторѣи нѣѡѡ аци фѣѡстѣ ши дѣмнѣлаи,
 прѣимѣндѣ кѣвѣнтѣлѣ атѣрѣ сѣкрѣѣ мѣлатѣ, кѣ бѣкѣрѣлѣ дѣхѣлаи
 сѣнтѣ. 7. атѣтѣ, кѣтѣ ац фѣѡстѣ вѣи кѣи тѣтѣрѣор чѣлор чѣ кредѣ
 р Макидѣнїа, ши Йхѣлѣ. 8. кѣ дѣла вѣи сѣ скорнїи кѣвѣнтѣлѣ
 дѣмнѣлаи, нѣ нѣмаи р Макидѣнїа ши Йхѣлѣ, чѣ ши р тѣтѣ
 лѣкѣл крединѣца коастрѣ, кѣре е кѣтрѣ дѣмнезѣѣ с'аѣ рѣшкѣ
 рат, рѣкѣтѣ нѣ трѣеѣла сѣ грѣнѣи нѣн чѣвѣ. 9. кѣ еѣ пѣнтрѣ нѣи
 вѣстѣескѣ, чѣ рѣрѣре амѣ авѣтѣ кѣтрѣ вѣи, ши кѣм в'ац рѣторѣ
 кѣтрѣ дѣмнезѣѣ де ла їдоли, а слѣжїи лѣи дѣмнезѣѣ чѣлаи вѣи
 ши адѣвѣрѣтѣ. 10. ши а аципѣтѣ пре фѣола лѣи дѣи чѣрѣоре, пре кѣ
 реле л'аѣ скѣлаѣтѣ дѣи мѣѡрци, пре Іс. кѣре не нзеѣвѣкѣце пре нѣи
 дѣи мѣнїа чѣ вѣнѣѡдѣре.

Cartea către Ovrei, cap. I, v. 10 — II, v. 3. (Fol. 139b—140a.)

Кѣтръ вѣрѣи а кѣрѣи сѣнтѣлѣи апѣтѣлѣ Пѣвелѣ чтеніе .
кап . а 34ч . тѣ.

10. Динчѣпт' тѣ дѣне, пѣмѣнтѣл л'аи оуризѣт', ши лѣкрѣ-
рѣле мѣйнелор тѣле сѣнтѣ чѣрюнле. 11. ачѣлѣ вѣр перѣи, ырѣ тѣ
рѣмѣи, ши тѣвѣте ка хѣйна сѣ вѣр лѣекѣи. 12. ши ка вѣшмѣн-
тѣлѣ ле вѣи лѣфѣшѣрѣ, ши сѣ вѣр скнмѣл; ырѣ тѣ тѣвѣ
ачѣла еѣи, ши анѣи тѣи нѣ вѣр скѣдѣ. 13. ши кѣрѣл динѣтрѣ
лѣерѣи аѣ зѣсѣ вѣре-кѣндѣ : шези дѣ а дѣрѣпта мѣ, пѣнѣ кѣндѣ
кою пѣне вѣрѣжмѣиши тѣи аѣернѣтѣ пнчѣдѣрѣлѣрѣ тѣле. 14. аѣ нѣ
тѣи сѣнтѣ дѣхѣри слѣжитѣдѣ, трнмѣш лѣтрѣ слѣжѣтѣ пѣнѣтрѣ
чѣи чѣ вѣр сѣ моѣиѣскѣ мѣнтѣиѣ? [Кап . ѣ.] 1. Пѣнѣтрѣ ачѣста
мѣи мѣвѣтѣ сѣ кѣдѣ нѣош, а аскѣлѣ чѣлѣр чѣ сѣ аѣдѣ, ка нѣ
вѣре-кѣмѣ сѣ кѣдѣмѣ. 2. кѣ дѣ вѣрѣмѣ чѣ фѣ аѣвѣрѣатѣ кѣвѣн-
тѣлѣ кѣрѣле : грѣиѣтѣ пннѣ лѣерѣи; ши тоатѣ кѣл'карѣ, ши
неаскѣлѣарѣ, аѣ лѣвѣтѣ дѣрѣптѣ дѣре дѣ плѣтѣ. 3. нѣи кѣм
вѣшм скѣпѣ негрѣжѣндѣ дѣ атѣтѣ мѣнтѣиѣ? кѣрѣ лѣрѣндѣ
лѣчѣптѣ а сѣ вѣстѣи, дѣ ла дѣмѣл, пннѣ чѣи чѣ аѣ аѣзѣтѣ, лѣтрѣ
нѣи сѣ аѣ аѣвѣрѣатѣ.

LXXXIII.

1683.

Париміиле прѣсте анѣ . типѣрѣте . . . . . кѣ послѣшѣнѣм
смерѣтѣлѣи Досоѣи мнѣрополнѣтѣл . . . . . влѣт ѣрѣча.

(4° VII пераг. + 38 + 139 fol. + 56 pag. După pag. 38 și după 139 începe
paginatură nouă.)

Joel, cap. II, v. 12—26. (Fol. 5a—5b.)

Дин прѣрѣчѣи лѣи Іѣнѣл чтѣнѣм.

12. Пѣчѣсте сѣжѣ дѣмѣлѣ : лѣнѣбрѣчѣтѣ-вѣ спре мнѣи динѣ тоѣ-
тѣ инемѣл вѣоѣстрѣ, кѣ пѣстѣ, ши кѣ пѣжнѣсѣ, ши кѣ вѣвѣчѣтѣ .
13. ши вѣ рѣмѣпѣицѣ инемѣле вѣоѣстрѣ, ырѣ нѣ хѣиѣнѣле вѣоѣстрѣ, ши
вѣ лѣнѣбрѣчѣтѣ кѣтрѣ дѣмѣлѣ дѣмѣлѣсѣлѣ вѣоѣстрѣ . кѣ мнѣо-
стѣиѣ ши нѣдѣрѣатѣ лѣсте; лѣнѣг-рѣвѣдѣтѣбрѣлѣ, ши мѣвѣтѣ-мнѣлѣстѣиѣ
ши кѣлѣѣ дѣ рѣвѣтѣтѣѣлѣ вѣлѣмнѣнѣлѣрѣ. 14. чѣиѣи чѣиѣ, кѣндѣ-и вѣи-
тоѣрѣчѣ ши-и вѣ кѣи, ши вѣ лѣсѣ вѣлѣвѣнѣиѣ дѣпѣ сѣиѣ, жѣрѣтѣжѣ

апѣй. 3. ши сѣсъ дѣмнсъѣ : фѣ-те лѣмѣнѣ; ши съ фѣче лѣмѣнѣ. 4. ши вѣсъ дѣмнсъѣ лѣмѣна, къ-нъ вѣнѣ; ши дѣспѣрѣцѣ дѣмнсъѣ лѣмнѣ мѣжлокъ дѣ лѣмѣнѣ, ши 'нѣтрѣ мѣж'лок' дѣ нѣтѣнѣрѣкъ. 5. ши нѣмѣ дѣмнсъѣ лѣмѣна, сѣѣ; ши нѣтѣнѣрѣкъ лѣмѣ нѣмѣ нѣпѣтѣ. ши съ фѣче сѣрѣ ши съ фѣче дѣмнѣнѣцѣ, сѣа лѣнтѣ. 6. ши сѣсѣ дѣмнсъѣ : фѣ-те лѣвѣртошнѣтѣрѣ лѣ мѣжлокъ лѣ апѣй. ши съ фѣ дѣспѣрѣцѣнѣ лѣ мѣжлокъ дѣ апѣ ши апѣ, ши съ фѣче ашѣ. 7. ши фѣче дѣмнсъѣ лѣвѣртошнѣтѣрѣ; ши дѣспѣрѣцѣ дѣмнсъѣ лѣтрѣ мѣжлокъ дѣ апѣ кѣрѣ ерѣ дѣ дѣспѣтѣ лѣ лѣвѣртошнѣтѣрѣй, ши 'нѣтрѣ мѣжлокъ дѣ апѣ чѣ дѣспѣрѣ лѣвѣртошнѣтѣрѣй. 8. ши кѣмѣ дѣсъ лѣвѣртошнѣтѣрѣ, чѣрѣ; ши вѣсъ дѣмнсъѣ къ-нъ вѣнѣ; ши съ фѣче сѣрѣ ши съ фѣче дѣмнѣнѣцѣ сѣа а дѣа. 9. ши сѣсѣ дѣмнсъѣ : стрѣнѣ-съ апѣ чѣ дѣ дѣспѣтѣ чѣрѣлѣй лѣ стрѣнѣ(н)сѣрѣ нѣ ши съ съ вѣсъ вѣкѣтѣ лѣ, ши фѣ ашѣ. 10. ши сѣ стрѣнѣ апѣ чѣ дѣ дѣспѣтѣ чѣрѣлѣй лѣ стрѣнѣ сѣрѣнѣ сѣлѣ, ши съ нѣй вѣкѣтѣ лѣ, ши кѣмѣ дѣмнсъѣ вѣкѣтѣ лѣ, пѣмѣнѣ; мѣрѣ дѣдѣнѣтѣрѣнѣ апѣлѣрѣ лѣ кѣмѣ мѣрѣ; шѣ (! 1. ши) вѣсъ дѣмнсъѣ къ-нъ вѣнѣ. 11. ши сѣсѣ дѣмнсъѣ : рѣсѣ пѣмѣнѣтѣ лѣ вѣрѣнѣ дѣ мѣрѣ, сѣмѣнѣнѣ сѣмѣнѣцѣ, прѣ рѣдѣ ши прѣ сѣмѣнѣтѣрѣ; ши лѣмнѣ дѣ рѣдѣ чѣ фѣче пѣмѣ, кѣрѣ-нѣ сѣмѣнѣцѣ лѣ лѣтрѣнѣсѣ лѣ прѣ рѣдѣ прѣ пѣмѣнѣтѣ. ши фѣ ашѣ. 12. ши сѣсѣ пѣмѣнѣтѣ лѣ вѣрѣнѣ дѣ мѣрѣ, сѣмѣнѣнѣ сѣмѣнѣцѣ прѣ рѣдѣ, ши прѣ сѣмѣнѣчѣнѣ, ши лѣмнѣ рѣдѣтѣрѣ, фѣкѣнѣ рѣдѣ, кѣрѣ-нѣ сѣмѣнѣцѣ лѣ лѣтрѣнѣсѣ лѣ прѣ рѣдѣ прѣ пѣмѣнѣтѣ, ши вѣсъ дѣмнсъѣ къ-нъ вѣнѣ. 13. ши съ фѣче сѣрѣ, ши съ фѣче дѣмнѣнѣцѣ, сѣа а трѣа.

Isaia, cap. III, v. 1—14. (Fol. 10a—10b.)

Дѣн прѣрѣчѣа Исѣаи чѣтѣнѣа.

1. Иѣа дѣмнѣтѣрѣ лѣмнѣ Сѣаѣѣ, вѣ лѣпѣдѣ дѣлѣ Иѣ-дѣа, ши дѣлѣ Иѣрѣсѣлѣмѣ вѣртѣчѣсь ши вѣртѣчѣсѣ, вѣртѣтѣ дѣ пѣнѣ, ши вѣртѣтѣ дѣ апѣ. 2. оѣрѣаши, ши вѣртѣчѣсь, ши ѡмѣ койнѣнѣ, ши ѡдѣкѣтѣрѣ, ши прѣрѣкъ, ши кнѣзѣнѣтѣрѣ, ши вѣтрѣнѣ. 3. ши чннѣчѣрѣ, ши мнѣнѣнѣтѣ сѣфѣтѣнѣтѣрѣ, ши мѣ-ѣстрѣ тѣсѣлѣрѣ мѣрѣ, ши нѣцѣлѣпѣтѣ асѣлѣтѣтѣрѣ. 4. ши вѣнѣ пѣнѣ тннѣрѣй вѣлѣрѣлѣрѣ, ши вѣтѣцѣкорнѣтѣрѣ вѣрѣ стѣпѣнѣнѣ лѣрѣ. 5. ши вѣмѣпрѣвѣнѣ кѣдѣ нѣрѣѣдѣ лѣ, ѡмѣ кѣтрѣ ѡмѣ, ши ѡмѣ кѣтрѣ дѣпрѣпѣлѣ сѣѣ. ши съ вѣ лѣвѣ лѣ свѣдѣ кѣпѣлѣ лѣ кѣтрѣ вѣтрѣнѣ, ши чѣлѣ фѣрѣ чннѣстѣ кѣтрѣ чѣлѣ дѣ чннѣстѣ. 6. кѣ

вой черка . ши днн' мѣна ѡмѡлѡй, фратѣлѡй лѡй, вой черка
сфлѣтѡлѡ ѡмѡлѡй. 6. чѣла чѣ вѣрсѣ сѣнѣ де ѡм', пинтрѡ дѣн-
сѡлѡ с'а вѣрсѣ а лѡй сѣнѣ; кѣ рн кнѡл' лѡй дмнѡлѡ ам'
фѣкѣтѣ при ѡмѡлѡ. 7. шрѡ вѡй краѡицѣ, ши вѣ мѡлѡцѣ, ши
рмплѣцѣ пѣмѣнтѡлѡ, ши-л' дмнѡицѣ.

Jov, cap. XXXVIII, v. 1—21. (Fol. 39a—39b.)

Де Іѡвѣ чтѣніе.

1. Сѣсѣ дмнѡлѡ лѡй Іѡвѣ прин' вѣворѣ ши прин' нѣврѣ:
2. чѣне-й ачѣста чѣ аскѡнде де мѣне сфѣтѣ? цѣнѣдѣ граѡрѣ р нне-
мѣ, де мѣне-й пѣре кѣ ва аскѡнде? 3. рѣнѣицѣ кѣ ѡн' вѣр-
бѣтѣ мѣжлѡкѡлѡ тѣѡ; ртрѣдѣ-те-вой ши тѣ сѣ-м' рѣспѡнѣ.
4. оѡнде ерѡй кѣндѣ ам' ѡрсѣтѣ пѣмѣнтѡлѡ? спѣне-мѣ де цѣй
прнѣлѣпере. 5. чѣне аѡ пѣсѣ мѣсѡрнѣ лѡй дѣ цѣй? сѡѡ чѣне-й
ачѣла ч'аѡ рѣнѣнѣ шѡѡра прѣсте дѣнѣсѣ? 6. сѡѡ при чѣ сѣнтѣ
стѣлѡпѣй лѡй рѣнѣицѣ? чѣне-й дѡрѣ ачѣла ч'аѡ пѣсѣ пѣтрѣ де
ѡгѡлнѣнѣ прѣсте дѣнѣсѣ? 7. кѣндѣ сѣ фѣчерѣ стѣлѣлѣ, лѣѡдѡ-
рѣ-мѣ кѣ глѣсѣ тѡцѣ рнѣрѣн мѣй, ши мѣ кѣнтѡрѣ. 8. ш'ам'
рѣгрѣдѣтѣ мѡрѣ кѣ пѡрѣцѣ, кѣндѣ нѣѡлѣлѣ пѡрнѣтѣ, ши днн'
пѣнтѣчѣлѣ мѡйкѣ-сѣ шѣл де пѡрѣдѣ. 9. пѣсѣ-ам' дѡрѣ ѣй нѣѡрѣ
рнѣрѣкѣмѣнтѣ, ши кѣ нѣврѣ кѣ-н' сѣѡтѣкѣ ѡ ам' рѣѣшѣтѣ.
10. пѣсѣ-ам' ѣй ши хѡтѡрѣ, пѣнѣдѣ прѣѡѡр' дѣнѣсѣ зѣѡѡрѣ
ши пѡрѣцѣ. 11. ши ѡм' сѣсѣ: пѣнѣ ачѣлѣ сѣ мѣрѣѣ, ши сѣ нѣ
те ѡрѣ сѣ трѣчѣ; чѣ ртрѣ тѣне-цѣ сѣ цѣ сѣ сѣѣрѣмѣ вѡлѡ-
рнѣ. 12. аѡ дѡѡрѣ при тѣне ам' ѡрѣнѣдѣтѣ лѡмѣна дѣмнѣ-
нѣцѣй? шрѣ лѡѣфѣрѡлѡ цѣе ал' сѣѡ рѣндѣ. 13. а те апѡкѣ де
ѡрнѣлѣ пѣмѣнтѡлѡн, а сѣѡѡѡра нѣѡѡѡцѣй де при дѣнѣсѡлѡ.
14. дѡрѣ тѣ лѡѡш' дѣн пѣ-пѣмѣнтѣ (!) лѡѣ де пѣлѣзѡнѣшѣ вѣ-
цѣнѣтѡѡрѣ, ши грѣнѣтѡѡрѣ при рѣѡлѣ пѣсѣшѣ при пѣмѣнтѣ?
15. лѡѡтѣ-ѡй дѡрѣ дѣла нѣѡѡѡѡцѣн лѡмѣна? ерѡѡѡлѣ дѡрѣ трѣ-
фѣѡшнѡѡѡрѣ здѡѡѡшѡлѣ-ѡй? 16. мѣрсѣ-ѡй при пѣмѣнтѡлѡ мѣрѣн?
дѡрѣ р ѡрѣмѣлѣ пѣрѣпѣцѣй прнмѣлѣѡтѣтѣ-ѡй? 17. дѡрѣ дѣшкѣ-
дѡ-цѣ-сѣ де фѣрѣкѣ пѡрѣцѣлѣ мѡѡѡцѣй? ши пѡртѡрѣй ѡѡѡлѡй вѣ-
сѣнѣдѣ-те спѣрѣѡтѣ-с'аѡ? 18. сѡѡкѡтѡѡѡ кѣ мѣнтѣ лѡтѡлѣ сѡп-
чѣрѡлѡй, ши-м' спѣне кѡрѣ кѣтѣ лѣсте. 19. ши-н' кѡре пѣмѣнтѣ
лѣкѡѡѡѡѡ лѡмѣна? ши-нѣнѣѡрѣкѡлѡй кѡрѣлѣй лѡкѡлѣ? 20. аѡ
дѡѡѡ-мѣ-ѡѡй р хѡтѡрѣлѣ лѡѡѡ? аѡ дѡѡрѣ ши цѣй кѡѡѡрнѣлѣ
лѡѡѡ? 21. цѣѡтѣ-ѡй дѡрѣ лѡѡнѣчѣ кѣ ѡѡ сѣ те нѡѡѡ? дѡрѣ
нѣмѡѡѡлѣ ѡнѡлѡѡѡ тѣй кѣтѣ-н' де мѡлѣтѣ?

Pildele lui Solomon, cap. VIII, v. 22—30. (Fol. 32 b — 33 a.)

Дини' а пїаделорь чтєніє . гл . н . кє .

22. Дмилъ зидїтъ-м'аѿ рчигѣтѣрѣхъ кѣнлор' сале, рн лѣкѣ-
риле сале маїнѣ де вѣкъ. 23. рнтемїѣтъ-м'аѿ ла рчигѣтѣрѣхъ
маїнѣ пѣнѣ пѣмѣнѣтъ а нѣ-а фѣче. 24. пѣнѣ прѣпѣциле а нѣ
ле фѣче, маїнѣ пѣнѣ а нѣ венї извѣрѣле апелорь. 25. маїнѣ
пѣнѣ а нѣ мѣнѣнѣ сѣ-нѣтѣрѣхъ, шї маїнѣ де тѣцѣ хѣлмїѣ
мѣ нѣше. 26. дмнѣлѣ фѣче шрѣше шї нелѣкѣнѣ, шї хрѣнѣце лѣ-
кѣнѣ чѣлор прѣ сѣп чѣрѣѣ. 27. кѣндѣ гѣтѣл чѣрѣл', депрѣнѣхъ ерам'
кѣ дѣнѣл; шї кѣндѣ шѣтѣлѣ ал' сѣл скѣнѣ де вѣнѣтѣрѣ. 28. кѣндѣ
вѣртѣнѣсе фѣчѣ чѣле де сѣл нѣгѣрѣ; шї кѣм вѣртѣнѣсе пѣнѣ
извѣрѣхъ чѣлор сѣп чѣрѣѣ. 29. кѣндѣ пѣнѣ мѣрїѣ тѣре пѣсѣра еї,
шї апелѣ нѣ трѣкѣ гѣра еї; шї тѣрѣ фѣчѣ вѣртѣнѣле пѣмѣнѣ-
тѣлѣн, ерам' лѣнѣхъ дѣнѣл' дѣсѣлѣнѣ. 30. ел ерам' кѣ кѣра сѣ
вѣкѣрѣ; шї рн тѣте зѣле мѣ вѣсѣлѣм' р фѣца лѣн, прѣ тѣтѣ
вѣрѣмѣ.

LXXXIV.

1683.

Сикриюль де ѡбр. Кѣрте де проповѣдѣнїє лѣ мѣрѣнѣ.
Скѣасѣ дин' скриптѣриле сѣнѣтѣ.... типѣрїтѣ р ти-
погрѣфїа нѣлѣ р четѣте р Сѣсѣшебеш дини , ѡхтї
сеп . 31.

(4°, IV + 168 fol paginate.)

Predoslovie către crațul Ardealului. (Fol. IIa—IIIa.)

Прѣдѣсѣлѣ кѣтрѣ мѣрїѣ са, краюль прѣдѣлѣлѣнѣ до-
мнѣлѣнѣ до-мнѣлѣнѣ, пѣпѣнѣ Мнѣхѣю . дини мнѣлѣ лѣнѣ дмнѣлѣнѣ
краюль прѣдѣлѣлѣнѣ, до-мнѣлѣнѣ пѣрѣнѣлѣрѣ Цѣрѣнѣ Оунѣгѣрѣнѣнѣ,
шї шпѣнѣлѣнѣ Сѣкѣнѣлѣрѣ, нпрѣч.

Дѣ ла тѣгѣл дмнѣлѣнѣ, прнн дмнѣлѣ нѣшѣтрѣ Іс . хс . еѣнѣхъ
сѣнѣтѣте, пѣче трѣпѣскѣ шї сѣфлѣтѣскѣ, до-мнѣнѣ фѣрнѣнѣтѣ,
шї р тѣвѣте пѣрѣнѣлѣ рлѣрѣнѣтѣ, пѣвѣскѣ мѣрїѣнѣ тѣле ка
до-мнѣлѣнѣ мѣстнѣ.

Млѣстнѣе до-мнѣнѣ! сѣпѣ а кѣнѣ до-мнѣнѣ крѣнѣрѣ, шї сѣпѣ
але кѣнѣ ѡрнѣнѣ, р пѣче лнѣнѣ шї р внѣшѣгѣ мѣре аѣлѣ трѣнѣтѣ,

кѣ де ани, пѣнж акѣмъ. Нѣ нѣмай нѣи, че рѣж шѣ Цѣра оу-
гѣрѣскѣ тоатѣ, шѣ вѣсѣрѣчнѣе чѣлѣ амѣрѣте аѣ доѣвѣндѣи
скѣпѣре шѣ скѣтѣлѣ. Силѣт-ам' кѣ ачѣста нѣмъ слѣвѣиѣ шѣ
рѣтѣнѣат' ал нѣстрѣ, а мѣлѣмѣ мѣрѣиѣ тѣлѣ; чѣ де слѣвѣ-
чѣиѣ мѣре нѣам' аѣвѣтѣ пѣтѣре кѣ алѣ, фѣрѣ нѣмай кѣ рѣ-
гѣчѣиѣ пѣнтрѣ сѣнѣтѣте мѣрѣиѣ тѣлѣ шѣ а скѣвѣнѣлѣ слѣвѣиѣ,
шѣ пѣнтрѣ фѣричѣтѣ кѣсѣ а мѣрѣиѣ тѣлѣ. Иѣрѣ акѣмъ дѣпѣ
че дѣмѣзѣлѣ, а мѣнѣнѣтѣ кѣпѣ нѣлѣ аѣвѣтѣ дѣпѣ сѣрѣмѣнѣлѣ
нѣастрѣ, кѣм тѣпогрѣфѣлѣ рѣмѣнѣскѣ, сѣ шѣ рѣдѣнѣлѣмѣ дѣн
порѣнѣкѣ мѣрѣиѣ тѣлѣ, дѣпѣ нѣиѣпѣта прѣвѣнѣлѣрѣ рѣмѣнѣиѣиѣ, а-
чѣпѣтѣ-амѣ а тѣпѣрѣиѣ кѣтѣ-ѣа прѣпѣвѣдѣнѣиѣ, пѣнтрѣ рѣгрѣпѣчѣиѣлѣ
мѣрѣиѣлѣрѣ. Шѣ пѣнтрѣ кѣ ачѣста шѣтѣ пѣрѣга дѣнѣтѣю а тѣпо-
грѣфѣиѣ нѣастрѣ, кѣ алѣтѣ акѣмъ нѣ пѣтѣмѣ, чѣ кѣ ачѣста нѣ
рѣкѣнѣлѣмѣ мѣрѣиѣ тѣлѣ кѣ мѣре сѣмѣрѣнѣиѣ; шѣ нѣ лѣгѣлѣмѣ прѣ
ачѣлѣ кѣ пѣнж кѣнд' нѣ ѣд кѣстѣ мѣлѣстѣнѣлѣ дѣмѣзѣлѣ, пѣнж
аѣтѣнѣиѣ тѣтѣ ѣлѣмѣ сѣлѣиѣ сѣ сѣлѣжѣмѣ мѣрѣиѣ тѣлѣ. Иѣрѣ акѣм',
нѣ чѣ амѣ ѣшѣиѣ, чѣ нѣмѣан чѣ ам' пѣтѣт' амѣ рѣкѣнѣлѣмѣ мѣрѣиѣ
тѣлѣ. Дѣ акѣмъ дѣ нѣ ѣд аѣвѣтѣ дѣмѣзѣлѣ, цѣиѣндѣ мѣлѣстѣнѣлѣ
дѣмѣзѣлѣ прѣ мѣрѣиѣ тѣ а пѣчѣ шѣ рѣ сѣнѣтѣте, сѣпѣ' аѣнѣнѣлѣ
мѣрѣиѣ тѣлѣ, дѣ алѣтѣ прѣлѣжѣрѣиѣ, рѣж ѣлѣм' дѣ рѣдѣ тѣпогрѣ-
фѣиѣ нѣастрѣ. Иѣрѣ ачѣстѣ лѣкѣрѣ пѣиѣиѣ, прѣнѣмѣѣиѣ мѣрѣиѣ тѣ
кѣ мѣлѣ кѣрѣѣскѣ, шѣ дѣмѣнѣлѣ дѣмѣзѣлѣ сѣ цѣиѣ прѣ мѣрѣиѣ тѣ
рѣтѣрѣ ани мѣлѣиѣ шѣ ѣиѣиѣ, прѣ лѣѣдѣ нѣмѣлѣиѣ сѣлѣ, шѣ прѣ
рѣтѣмѣрѣтѣ вѣсѣрѣчѣиѣ, шѣ а цѣрѣиѣ, шѣ прѣ ѣкѣрѣиѣлѣ нѣастрѣ.
Иѣмѣнѣ. Сѣлѣиѣ мѣиѣ мѣиѣиѣ шѣ плѣкѣц' аи мѣрѣиѣ тѣлѣ: Пѣпа
Иѣан' дѣн ѣнѣиѣ, кѣ тѣиѣ прѣтѣпѣиѣиѣ шѣ кѣ тѣтѣ сѣѣбѣрѣлѣ
рѣмѣнѣлѣрѣ дѣн прѣдѣлѣ.

Predoslovie către cetitori. (Fol. IIIb—IVb.)

Кѣѣвѣиѣтѣ кѣтрѣ чѣтѣиѣторѣиѣ. Дѣ лѣ дѣмѣнѣлѣ Іс. хс. мѣлѣж, пѣчѣ
шѣ сѣнѣтѣте, тѣтѣрѣрѣ чѣтѣиѣтѣрѣнѣлѣрѣ пѣѣѣскѣ.

Тѣатѣж сѣрипѣтѣрѣ дѣ лѣ дѣмѣзѣлѣ ѣ рѣсѣфѣлѣтѣж, шѣ ѣ дѣ
фѣлѣбѣсѣ спрѣ рѣѣцѣлѣтѣрѣж, спрѣ чѣртѣре, спрѣ дожѣнѣж. Иѣшѣ
зѣчѣ Пѣѣѣлѣ апѣлѣ рѣн а ѣ кѣртѣ лѣ Тѣмѣѣ. кап. г. сѣ. si. Дѣчѣиѣ
дѣн сѣрипѣтѣрѣиѣ трѣѣѣѣиѣ сѣ нѣ рѣѣцѣлѣмѣ ѣрѣрѣиѣ лѣиѣ дѣмѣзѣлѣ,
чѣ порѣнѣчѣиѣ сѣ фѣчѣмѣ, шѣ чѣ кѣнѣтѣнѣѣиѣ сѣ нѣ фѣчѣмѣ.
кѣмѣ зѣчѣ хс. лѣ Иѣан', кап. ѣ. сѣ. лѣ: нѣспѣиѣиѣц' сѣрипѣтѣрѣиѣлѣ,
кѣ ѣѣ сѣ пѣре кѣѣлѣ, а ѣѣлѣ рѣтѣрѣ ѣлѣ ѣѣаѣа дѣ ѣѣчѣиѣ. рѣн а ѣ.
кѣртѣ лѣ Тѣмѣѣ. кап. г. сѣ. ѣ. зѣчѣ: шѣ тѣ дѣн порѣѣѣѣиѣ аи

Propovedania a cincea. (Fol. 45a—49a.)

Проповѣданіа а чинча . кѣндѣ мѡаре омѡль веститѣ сав дестѡй-
никѣ кѡ нѣме еѡнѣ . Динѣ кѡвинтеле лѡи Голломонѣ ꙗ картѣ
вѣскрѣсїи кап . 3, сѣ . 4, в, г.

„Май еѡнѣ-н омѡлѡн вѣста еѡнѣ, декѣт ѡнѡбара скѡмпѣ;
„ши зѡва морѣи май еѡнѣ-н дѣ зѡа нѡцѣриѣ . Май еѡнѣ-н а
„мѣрѣ ла кѡса пѡнѣриѣ, декѣтѣ ла кѡса оѡспѣцѡлѡрѣ; пен-
„трѡ кѣ тѡтѣ омѡлѣ арѣ сѣѣрѣнїе, ши омѡлѣ вїс ꙗш адѣче
„амїнте деспре ачѣла . Май еѡнѣ-н ꙗтрѡстѡра декѣт рѣсѡлѣ,
„кѣ прїи трѡстѡра вѣрѡдѡлѡн лѡвнѡ-сѣ-ка сѡфлѣтѡлѣ омѡлѡн.“

Пѡрта ча май мѡре а шѡмѡнѡлѡр пѣмѣнѣиѣи, ꙗ мѡлѣ
лѡкрѡри сѣ дѣзмїрѡдѣ, ꙗ кѡре нѡ сѣ афѡлѣ нїче нѡ сѣ гѣсѣ-
ѣе нїче ш дѣзмїрѡдѣѡнѣ днрѣпѣтѣ . Кѣ мѡлѣи сѣ дѣзмїрѡдѣ
ꙗ бѡгѣѣи ши ꙗ лѡвѣи мѡлѣтѣ, кѣ чѣлѣ шмѣ вѡгѡтѣ дѣ прѣ
кѡре нѣстѣ помѣнїре ꙗ еѡглѡм дѣла лѡка, кап, гї . сѣ . 51, 31, нї,
ѡї, к . кѡре кѣндѣ арѣ фї вѣзѡтѣ кѣ-н сѣс лѡмѡлѣиѣи рѡдѡлѣ
пѣмѣнѣлѡн кѡцѣтѣ ꙗтрѡ сїне, грѣнѣдѣ: „чѣ вѡю фѡче, кѣ нѣмѣ
„оѡндѣ адѡнѣ рѡдѡлѣ мїсѡ, ши зїсѣ, ачѡстѣ вѡю фѡче, спѡрѣ-вѡю
„жїтнїцѣлѣ мѣлѣ, ши май мѡри лѣ вѡю фѡче; ши вѡю стрѣнѣ
„ѡколѡ рѡдѡрнѣлѣ мѣлѣ ши еѡнѣтѡтѣ мѡ . Ши вѡю зїче сѣ-
„флѣтѡлѣи мїсѡ, сѡфлѣте, ай мѡлѣтѣ еѡнѣтѡтѣ стрѣнѣсѣ спрѣ
„мѡлѣи анї, шднѣнѣѣе, мѣнѣнѣкѣ, вѡ, вѣслѡѣе-тѣ . Итѣ мѡре
„фѡ ачѡстѣ дѣзмїрѡдѣѡнѣ, чѣ нѡ фѡ днрѡптѣ, кѣ ачѣшїи
„зїсѣ лѡи дмнзѣлѣ, фѣрѣ мннѣ ꙗтрѡ ачѡстѣ нѡпѣте сѡфлѣтѡлѣ
„тѣлѣ сѣ вѡ чѣре дѣла тїне . дѡрѣ чѣлѣ чѣн гѣтїтѣ, кѡи вѡр
„фї? ашѡ і чѣла чѣ стрѣнѣ лѡи комѡарѣ, шрѣ ꙗ дмнзѣлѣ
„нѡ-н вѡгѡтѣ.“

Бѡлѣтѡсѡрѣ крѡюлѣ чѣлѣ пѣтѣрннѣ, шрѣ алѣ Евѡнѡнѡнѡ-
лѡи, сѣ дѣзмїрѡдѣ ꙗ вѣѣе, ши дѣзмїрѡдѣнѡдѣ-сѣ, кѡ лѡвѡдѣ
мѡре адѣсѣ лѡннѣтѣ шѡспїцнѡлѡр сѣи, вѡсѣлѣ чѣлѣ дѣ дѡрѣ
ши дѣ арѣннѣтѣ, кѡре лѣ прѣдѡсѣ тѡтѣ-сѣлѣ Нѡвѣѡдѡнѡсѡрѣ,
днн вѣскрѣка Іерѡлѡмѡлѡнѣ, кѡмѣ сѣ вѡ дннтрѡчѣлѣлѣ ѣлѣ ши
шѡмѡнѣи лѡи, кѡмѣ скрїе ла Данїїлѣ, кап, в . сѣ . в . чѣ фѡ
дѣзмїрѡдѣѡнѣ лѡи вѣлѣстѣмѡтѣ, днн кѡре кѣндѣ арѣ фї
вѣндѣ, итѣ шнїрѣ дѣѣѣте дѣ шмѣ ши ꙗчнїѡрѣ а скрїе прѣ
пѣрѣтѣлѣ полѣѣи лѡи крѡю, кѡре вѣзѡнѣдѣ сѣ спѣрѣ, ши дѣ
спѡнмѣ мѡре н сѣ скѡтѡрѡрѣ тѡѡтѣ шѡсѣлѣ . ла Данїїлѣ, кап,
ї . сѣ . г, д, ѣ, 5.

Ірѡдѣ Інтнпат сѣ дѣзмїрѡдѣ ꙗ ѡѡкѡлѣ фѡтѣн Ірѡдѣдѡи ꙗ
зѡва нѡцѣриѣ салѣ, ꙗтрѡтѣтѣ кѣтѣ дѣ вѣкрїе мѡре, кѡ мѡре

цюръмънтъ фъгъдъи фѣтѣи съ-и дъ мъкаръж чѣ дръж чѣре.
 ѡрж а черъ кáпъль сѣънтъвльи Іѡанъ вѡтезътѡрюль, шн-л до
 вѣндѣи. Бѣзъи вáмѣ крипѣи, кѣмъ аѡ къзътъ Ірѡдъ ꙗ вѡръж
 мъшѣи пентрѡ влѣстъмáтъ дѣзмѣрдъчюи. маѡ. кап. дѣ. сѣ.
 5, 3, н.

Оуиѣи съ дѣзмѣрдъж ꙗ оуисѡаръ скѡм'пж, оуиѣи ꙗ оуспѣи,
 ал'цѣи ꙗ р'ѣс шн ꙗ вѣацъж фърж дѣ плѣнсь, шн фърж скѣрѣж,
 шн фърж ꙗтрѣстáре. Чѣ ꙗцѣлѣпъль Гѡломѡнъ алтеле адѣче
 ꙗнаинте [шн ꙗвáцъж] ꙗ кáре áфлж вáменѣи дѣзмѣрдъчюи
 вѣнж шн дирѣптж; ꙗтр'ачѣсте кѣвинте дѣ акмъ четѣи. зы-
 кѣндъ: „Мáи вѣнъ-и ѡмъвлъи вѣстá вѣнж, дѣкът оуисѡарѣ
 „скѡмпж, шн зѡа мѡрцѣи мáи вѣнъ-и дѣ зѡа нáщерѣи. Мáи вѣ-
 „не-и а мѣрѣи лá кáса плънѣрѣи дѣкът лá кáса оуспѣцъвлъи,
 „пентрѡ къ тѡтъ шмъл' аѣ сѣършѣи, шн шмъль вѣс ꙗшъ
 „адѣче аминте дѣспрѣ ачѣл. Мáи вѣнъ-и ꙗтрѣстáрѣ дѣкътъ
 „р'ѣсѡль. къ прѣи трѣстáрá вѣрáзѡвлъи, ꙗвѣнá-сѣ-вá сѣфлетѡль
 „шмъвлъи.“

ꙗтрѣстáре:

Чѣ ѡкж аѡ ꙗдѣмнáтъ прѣ Гѡломѡн, кѣм' съ нѡ ꙗцѣлѣгж
 оуна кѡ ал-áлцъ; чѣ мáи вѣртѡс къ съ прѡтивáскж мѣнтá лѣи кѡ
 мѣнтѣ алтѡръ вáменѣи?

Ръспѡнсь:

ꙗтѣю, къ нѡ съ пѡате тѣгъдъи, кѡм оуисѡаръ скѡмпж
 съ нѡ фѣи вѣнж; чѣ дѣ съ вá кѡмпъни кѡ вѣстá [пѡменѣрѣ]
 вѣнж, пѡцинъ прѣцъ вá авá; кѣче къ оуисѡарѣ мъкаръж кът
 съ фѣи дѣ скѡмпж, чѣ тѡтъ-ѣ трѣкътѡаре, шн ꙗ пѡцѣнж вѣрѣи
 съ цѣи; ѡрж пѡменѣрѣ вѣнж, дѡпж мѡарте ꙗкъ вá рѣмънá:

* Вѣртѡш пѡш'тъ фѡнѣрá вѣвѣтъ *

фáптѣи вѣи дѡпж мѡарте ꙗкъ-сѣ вѣи.

Н'áрж ниѣ ꙗгъдъи Гѡломѡн' съ съ ватѡкѡвѣрѣскж ѡи-
 сѡарѣ скѡм'пж. къ тáтъ-сѣв Дѣдъ кáю фѡарте тáре ш лѣв-
 дáсе ꙗ ѡлѡм. рѡв. зыкѣндъ: „ѡтж кѣтѡ-и вѣи шн кѣтѡ-и
 „дѣзмѣрдáтъ, а лѣкѡи фѣацѣи ꙗ пáче дѣнпрѣвнж. кá оуисѡарѣ
 „скѡм'пж спрѣ кáпъ, пѡгорѣндъ спрѣ вáрѣж, вáрѣа лѣи ꙗáрѡнъ,
 „кáрá пѡгѡарж спрѣ мáрциниле вѣшминтелѡр лѣи“. Н'áрж ниѣ
 ꙗгъдъи зыкъ, съ-ш' вáтж цѡкъ дѣ оуисѡарѣ скѡмпж; чѣ ашá
 вá съ зыкж, къ оуисѡарѣ скѡмпж мѣк лѡкъ вá ꙗплá дѣ мѣрос
 вѣнъ. ꙗрж вѣстá вѣнж съ тѣнде ꙗ пѣрциле лѣмѣи. фѡарте

ѡи́не шѣ прѣ кáлѣ зѣче дáръ Голóмѡн : кѣ мáй вѣнѣ-й по́ме-
нѣра вѣнѣ, дѣ оу́нсѡарѣ скѡмпѣ.

Propovedania a patrasprăzecea. (Fol. 148a—150a.)

ПРОПОВЕДАНІА А ПАТРАСПРЪЗЧЕА.

Лѡ́къ, дѣ оу́(н)дѣ аѡ порнѣтъ Іáкѡвѣ кѡ мѡáръ лѡй чá
тѣрбасѣ, шѣ кѡ тоатѣ глѡата лѡй дѣпрѣвѣнѣ, ачѣста аичѣ ꙗ
зѣче а фѣи Бѡѡ́ль, адекѣ Бѡѡ́льѣм' кáре мáй на́инте сѣ кѣмá
Лѡ́зъ, кѡмъ ѡсте ꙗтѣ́а кáрте а лѡй Моусѣ, кап . кн, сѣ . ѡі .
аѡзѣт-ацѣ ꙗ чѣ кѣп' с'áѡ скѣм'бáтъ нѣмѣлѣ ачѣстѡ? кѣнд' Ісáвъ
с'áръ фѣи мѡ́нѣтъ прѣ Іáкѡвѣ, пѣнтрѡ вѣсвѣнѣ шѣ-н лѣшѡа вѣаца
лѡй дѡпѣ ель, ꙗ Мѣсѡпѡтанѣа (!) фѡ лѡй пѣнтрѡ ачѣ́ль лѡкрѡ
а сѣ гáтѣ; ꙗчѣпѡ а прѣвѣцѣ сѣ́а́къ Іáкѡвѣ, нѣмáй кѡ оу́н
тоѡ́гъ шѣ кѡ ѡ плѡскѣ кѡ оу́лѡю, шѣ дѣ́кѣ вѣнѣ ꙗ Харáнь,
ꙗсѣ́ръ аколѡ . Шѣ кѡмъ ерд ель ѡмъ кѡ кѡношѣнцѣ сѡфлѣ-
тѣскѣ дѣспрѣ пѡ́ртѣ́тѡра дѣ грѣ́же а лѡй дѡ́нзѣ́ѡ, нѣмѣ́кѣ нѡ сѣ́
ꙗдо́ѡ, чѣ тѡ́тѣндѣа хрáѡс (ІІ . вѡр) фѣ́ръ дѣ фѣ́ркѣ ѡднѣ́нѣа,
шѣ ель аколѡ ꙗтрѣ́нѣ лѡкъ, ѡ пáтрѣ ꙗшѣ пѡ́сѣ сѡ́птъ кáпѣ шѣ
а́дѡ́мѣ . Поатѣ сѣ́ крѣ́дѣ а́дѣвѣ́рáтъ, кѣ скѡ́мпѣ шѣ фѡ́рѡѡ́сѣ
гáндѡ́рѣ, шѣ дѡ́нзѣ́ѡцѣи кѡ́вѣнѣ аѡ фѡ́стѣ ꙗн ѣ́нѣмá лѡй,
мáй на́нѣте пѣ́нѣ н'áѡ фѡ́ст а́дѡ́мѣтъ; кѣ фѡ́рѡ́мѡ́ѣ шѣ дѡ́нзѣ́-
ѣскѣ вѣ́ѣ аѡ вѣ́зѡтъ . „вѣ́зѡт-аѡ ѡ скáръ ꙗнáлтѣ, кáре а́ѡнѡѡ
„кѡ оу́нѣ кáпѣ ꙗ чѣ́ро, ꙗрѣ́ кѡ а́лтѡа ерд ѡ́сѣ прѣ пѣ́мѣ́нѣтъ .
„шѣ вѣ́зѡ прѣ а ꙗнѡ́ѣрѣй лѡй дѡ́нзѣ́ѡ, сѡ́нѣд' шѣ по́горѣ́нд' .
„шѣ вѣ́зѡ прѣ дѡ́нзѣ́ѡ прѣ скáръ рѣ́з(н)мáтъ, шѣ ѡѡ грѣ́нѣтъ
„лѡй зѣ́кѣ́ндѣ : ѡ сѣ́нѣтъ дѡ́нзѣ́ѡ, дѡ́нзѣ́ѡль лѡй ꙗвѣ́а́мѣ а́ль
„тѣ́тѣ́нѣ-тѣ́ѡ, шѣ дѡ́нзѣ́ѡль лѡй Ісááкъ, шѣ ачѣ́ста пѣ́мѣ́нѣтъ
„прѣ кáрѣлѣ дѡ́рѣмѣ, цѣ́ ꙗ́ль вѡ́ю дá шѣ сѣ́мѣ́нѣ́ѣ тáлѣ“ . шѣ
кѣ́нд' мáй мѡ́лтѣ мѣ́лѣ, шѣ прѣ ель пѡ́ртѣ́тѡ́ръ дѣ грѣ́же ѡѡ
фѡ́стѣ фѣ́гѣ́дѣ́нѣтъ лѡй, дѡ́нзѣ́ѡ, ꙗтрѣ́чѣ́а сѣ́ дѣ́ѡнѣ́тѣ́; сѣ́вѣ
кѣ́ сѣ́ тѣ́мá . „ꙗрѣ́ скѡ́лѣ́(н)дѣ́сѣ́ дѣ́мѣ́нѣ́ѣцá, лѡѡ а́чá пѣ́-
„трѣ́ кáрѣ́ ꙗшѣ́ пѡ́сѣ́сѣ́ сáра сѡ́птъ кáпѣ, шѣ рѣ́дѣ́кѣ́ндѣ́-ѡ
„ꙗ сѣ́ѣ ꙗ по́мѣ́нѣ́ дѣ́ стѣ́лѣ́, оу́лѡ́ю тѡ́рѣ́нѣ́ дáсѡ́пра пѣ́ ѡ,
„шѣ ѡ́ нѣ́мѣ́ ачáстá Бѡѡ́ль . кáре ашѣ́ сѣ́ ꙗ́ѣлѣ́ѣѣ : кáсá лѡй
„дѡ́нзѣ́ѡ . шѣ атѣ́нѣ́й ачѣ́стѣ́ фѣ́гѣ́дáшѣ́ аѡ пѡ́с лѡй дѡ́нзѣ́ѡ :
„сѣ́ вá фѣ́и дѡ́нзѣ́ѡ кѡ́ мѣ́нѣ, шѣ́ сѣ́ мѣ́ вá пѣ́зѣ́ прѣ́ мѣ́нѣ, ꙗ
„кáлѣ́ кáре́ мѣ́ргѣ́ а́ѡмѣ́, шѣ́ сѣ́-мѣ́ вá дá пѣ́нѣ́ прѣ́ мѣ́нѣ́кáре
„шѣ́ хáнѣ́ прѣ́ ꙗвѣ́́къ́мѣ́нѣ́т' ; шѣ́ сѣ́ мѣ́ вѡ́ю тѡ́рѣ́нѣ́ кѡ́ пáчѣ
„лá кáсá тѣ́тѣ́нѣ́-мѣ́ѡ, шѣ́ сѣ́-м вá фѣ́и мѣ́е́ дѡ́нѡ́ль, дѡ́нзѣ́ѡ,

Г. Къ атрѣлъ кнѣ фодрте ай фн нѣпѣтинчос, спре а-
кѣнцюрдѣ а мѣлате рѣутѣц'. Мае. кс. сѣ. ма : привѣгащ шн
вѣ рѣгац, ка съ нѣ атрац а испѣтж; къ свѣлетель ѣ гѣта,
шрж трѣпѣлѣн слѣвъ.

ѿ. Къ аржъ шй ваменій ави дмнзѣхъ чѣй сѣнѣй, Ноѣ,
бѣт, кап. ѿ, сѣ. кв. Лот бѣтїе кап, ѿ, сѣ, ав. Дѣдъ, в.
Гамѣна, кап. аї, сѣ, в. г нпроч. Болмон а. цар, кап. аї, сѣ,
ра. аѿ кѣзѣт кѣндѣ с'аѿ пѣрѣсѣт' аѿ прѣвѣгѣре.

3. Къ ашъ май лёсне вѣи пѣтѣ стѣ, аprotивѣ тѣтѣ-
рѣр' испителѣр', ши ашъ вѣи пѣтѣ фѣи гѣтѣ, ши прѣ мѣартѣ,
ши прѣ дѣрѣ дѣ сѣмѣ ла зѣа цѣдѣцѣлѣи . ашъ сѣс пѣзѣиъ lw-
сѣфѣ дѣ кѣрѣи . вѣитѣ, кѣп . лѣ, сѣ . ѣ . ѣ . знкѣндѣ : кѣм ашъ
фѣи ачѣст рѣж мѣрѣ, ши аш грѣши лѣи дѣмнѣзѣс ? ши шрѣ
лѣк . кѣ, сѣ, лѣ : прѣвѣгѣц кѣ ашъ вѣц' сѣкѣпѣ дѣ тоатѣ чѣ сѣнтѣ
вѣнтѣлѣрѣ.

Ѡ. Кѣ ашѣ вѣи пѣтѣ асѣпѣ гѣрнѣ пнзѣ машинѣврѣ тѣи,
кѣрѣи хѣлѣскѣ вѣаца тѣ . ѣ Самона кѣп . кѣс; сѣх, кѣ : ши зѣсе
Сѣсл : грѣшнѣтѣ амѣ, лѣодѣрнѣтѣ лѣнапѣи фѣюлѣ мѣсѣ Дѣдѣ; ѣка
ѣ амѣ фѣкѣтѣ нѣсѣвѣнѣщи, ши фѣдѣртѣ тѣрѣ амѣ грѣшнѣтѣ.

і. Къ ашдъ вѡр лѣзддъ тѡцъ лѣца тѡ, дѣ вѣн пѣртѡ
грѣжѣ бѣнѣ прѣ вѣаца тѡ, шн прѣ траѡл' тѣѡ кѣ алцѣй. Маѡ,
кап. ѣ, сѣ, зі: ашдъ сѣ лѣминѣзе лѣминѡ вѡастрѡ рѣаѣнтѡ
лѣминѡлѡрѣ, кѡ сѣ вѣзѡ фѡптѣлѣ вѡастрѣ чѣлѣ бѣнѣ, шн сѣ

ТАТЪ АЪ ФЪРЪ ДЕ МЪМЖ; ПЕНТРЪ АЧЪА ФЪАРТЕ ЛАЪ ФЪСТ
ЛІПСЖ ДЕ ПЪРТЪТЪОРЪ ДЕ ГРІЖЕ.

5. ШІ АЧЪСТА ТРІЕВЕ СЪ ПЪАРТЕ А МІНТЕ ПЪРІНЦІЙ ВІ-
ТРЕЦІЙ, ШІ МЪМЪНІЛЕ МЪЦІХЪ, КЪ ШІ КЪКОНІЙ ЛЪР ПОТЪ РЪМЪ-
НЪА ЛА СЪРЪЧІЕ, КА ШІ АЧЪА; ДІЧІ АШЪ ТРІЕВЕ СЪ ФЪАКЖ, КЪ
ПРЪНЦІЙ РЪМАШІ СЪРЪЧІ ДІ АЛЪВЪ, КЪМ' АРЖ ПОФТІ ШІ ЕІ СЪ
ФЪАКЖ АЛЦІН КЪ КЪКОНІЙ ЛЪР А ЛІПСЖ КА АЧЪА.

3. ШІ АЧЪСТА ТРІЕВЕ СЪ ГЪНДАСКЪ, КЪ КЪ АЧЪА СОКО-
ТІНЦЪ [МІАЪ] А СЪРЪЧІЛЪР, ПЪТЪКЪВЪР ДОВЪНДІ ШІ ЕІ АНА-
ІНТЪ АЛЪОРА НЪМЕ ВЪНЪ ШІ ДРЪГОСТЕ; ШІ АШЪ ВОР' ПЪТЪ АЦІЕП-
ТЪ ШІ ЕІ ДЪПЪ МЪАРТЪКЪ ЛЪР МЪАЛЪ ЕІНЕ ПРІ СЪРЪЧІЙ ЛЪРЪ.

И. КЪ АТЪРЪАТЪ КІП НЪ ВЪР ПЪТЪ АРКЪНЦЮРЪ ДЕСПРІ ЕІ
ЦЮДЕКАТА ЧЪ РЪ КЪ КАРЕ АЪ ДІПРІНСЪ А ХЪЛІ ПРІ ПЪРІНЦІЙ ВІ-
ТРЕЦІЙ, ШІ ПРІ МЪМЪНІЛЕ МЪЦІХЪ, ПЕНТРЪ РЪВЪТАТЪ ШІ НЕ-
МНА(О)СТІВІРЪКЪ КЪКОНІЛЪР СЪРЪЧІЙ.

І. ПРЪ КАРІЙ ВЪР ВРЪ СЪ-Ш' ІСПРЪВЪСКЪ КЪ ЛАВЪДЖ ДЕРЕГЪ-
ТОРІА КРЕЩІНІКЪСКЪ, АЧЪЕСТЕ АЪКРЪРЕ ТРІЕВЕ СЪ ФЪАКЖ:

А. ТЪКМА КА АШІНЪ ПРІ ФЕЧЪРІЙ ЛЪР, АШЪ СЪ СЪ НЕ-
ВОАКЪ КЪ ТЪАТЖ ПЪТАРЪКЪ ШІ НЕВОІНЦА, А КРЪЦІЕ ПРІ ФЕЧЪРІЙ
ФІАСТРИ, ШІ СЪ-І КРЪКЪКЪ А ЛЪЦЪ ДІРЪПЪТЖ ШІ А ФРІКА
ДМНЕЗЪАКЪКЪ.

В. МАЙ МЪАТ' СЪ РЪБЕДІ ФІАСТРИЛЪР, ДЕКЪТЪ ПРЪНЦІЛЪР
ЛЪРЪ; КЪ ДЕ ВЪРЪ ЧЕРТЪ ТЪРЕ ПРІ ФІАСТРИ, КЪ МЪАЛЪ, ШІ МАЙ
КЪРЪНДЪ ВА ЕШІ ВЪСТЪКЪ ЧЪ РЪ, ДЕКЪТЪ КЪНДЪ ВЪР ЧЕРТЪ ПРІ
АН ЛЪР ПРЪНЦІЙ.

Г. ПРЪЧЪСТА СЪ СЪ НЕВОАКЪКЪ, КЪМ КЪТЪ ПЪЦІНЪ ЧЕ АЪ
РЪМАСЪ ФІАСТРИЛЪРЪ ДЕ ПЪРІНЦІЙ ЛЪРЪ ЧІЙ ВЪНІ, А ТЪТЪ КІ-
ПЪВЪ, ДМНЕЗЪАЦІЕ ШІ КЪ МЪРЕ ГРІЖЕ СЪ СПОРЪКЪ АВЪЦІА СЪ-
РЪЧІЛЪР.

Д. СЪ НЪ ДЪ КЪ СЪЛА ФЪРЖ ДЕ ВЪЕ ПРІ ФІАСТРІЙ ЛЪР
ПРІ КЪСЪТОРІЕ. ІРЪ МАЙ ВЪРТОСЪ КЪ ПРІЛІЖЪВЪ КЪСЪТОРІЙ СЪ-
РЪЧІЛЪРЪ, СЪ НЪ-Ш' КЪДЪТЕ ЛЪР ДОВЪНДЖ, КЪМЪ АЪ ДІПРІНСЪ
МЪАЦІЙ А ФЪАЧЕ.

LXXXVI.

1688.

Библіа адекъ дѣмнезеіаска скриптѣрѣ ..... Типъ-
рѣтѣ-с'аѣ рѣтѣю . ꙗ сѣдѣнѣ митрополіей въкрѣци-
лорѣ ..... ла анѣла дела фѣчерѣ лѣмѣй . зрѣзъ парѣ
дела спѣсѣніа лѣмѣй , ахъпи ꙗ лѣна лѣи ноѣмѣри ꙗ
ї зїле.

(Folio, IV foi nepag. + 932 pagini + 1 foae.)

Predoslovie. (Fol. Па—Пб.)

Іоанъ Шѣрванъ Катакозинѣ Басарѣвъ Боевѣдѣ, дѣи мѣла
лѣи дѣмнзѣлѣ дѣмнѣ, шїи бирѣнѣторѣю а тѣбатѣ оуѣгровѣлѣхѣа.

Чѣлорѣ че сѣ афѣлѣ лѣхѣнѣторѣю сѣпѣтѣ стѣпѣжнѣирѣ нѣастрѣ,
прѣ сѣнѣцїтѣлѣи митрополїтѣ кїрѣ Ѧвѣдѣсїе, юенѣторѣилорѣ дѣ
дѣмнзѣлѣ епїсѣопи, прѣ кѣвѣишнѣлорѣ игѣмнїи, смѣрїицнѣлорѣ прѣ-
шїи, вѣлагорѣдѣннїицнѣлорѣ бѣаѣри, шїи тѣтѣрѣорѣ чѣлорѣ-лѣалѣи правѣ-
слѣвѣннїицнѣлорѣ крѣшїиинн, чѣлѣ дела дѣмнзѣлѣ ажѣтѣрѣю пофѣтїмѣ.

Брѣжнѣ сѣ сѣ дѣкѣ дѣн лѣмѣ ачѣста прѣ вѣнѣлѣ шїи
оуѣнѣлѣ пѣтѣрїицѣ дѣмнзѣлѣ, домѣнѣлѣ нѣострѣ, Іс . Хс . шїи нѣмѣ-
рѣжнѣ ꙗ мѣжнїлѣ крѣдннѣишнѣлорѣ слѣицнѣлорѣ сѣлѣ, тѣлѣанѣтѣлѣ чѣл
дѣ трѣвѣннѣицѣ, кѣ мѣрѣ арѣтѣарѣ лѣлѣ порѣнѣчїтѣ знѣжнѣдѣ : не-
гѣицнѣторѣицн пѣнѣтѣ вою вѣннї ..... шїи ачѣста пѣнѣтрѣ че?
пѣнѣтрѣ кѣ арѣ а не лѣлѣ сѣлѣма шїи пѣнѣтрѣ ачѣстѣкѣ шїи пѣнѣтрѣ
дѣвѣжнѣдѣ лѣорѣ . кѣжнѣдѣ? пѣнѣтѣ вою вѣннї, зїчѣ, адекѣ ла адѣлѣа
вѣннїрѣ, ла чѣ афрїиѣкошѣтѣ шїи прѣ днѣрѣпѣтѣ жѣдѣкѣатѣ . прѣ
днѣрѣпѣтѣ ꙗ зїкѣ, пѣнѣтрѣ кѣ ла ачѣста, жѣдѣкѣтѣорѣюлѣ ка оуѣнѣ
дѣмнзѣлѣ нѣ пѣбатѣ сѣ грѣшѣаскѣ, грѣшїицїи нѣ потѣ сѣ-шѣ аскѣнѣзе
грѣшѣлѣлѣ лѣорѣ, шїи рѣспѣнѣсѣлѣ чѣ лѣстѣ сѣ фїе нѣ сѣ мѣи прѣ-
фѣчѣ; прѣкѣмѣ сѣ вѣдѣ дѣрѣтѣ, пѣицнѣтѣ лѣстѣ вѣрѣмѣ ꙗ трѣвѣ кѣрѣ
лѣвѣмѣ а негѣицнѣторѣи тѣлѣанѣтѣлѣ дѣмнзѣлѣскѣлѣи дѣрѣ . шїи лѣзѣжнѣдѣ
ачѣста, вѣ смѣрїицѣлѣ дѣмнѣ дѣн гѣрѣа дѣмнѣлѣи мѣиѣ адѣтѣсѣ а
зїчѣ : прївѣгѣицн, кѣ нѣ иицн ꙗ чѣ чѣасѣ дѣмнѣлѣ нѣострѣ вѣннѣ,
кѣиѣоскѣтѣ-мѣ-амѣ дѣторѣиѣ нѣпѣтрѣасїтѣ, мѣи нѣиїнѣтѣ дѣ а сѣи
сѣфѣжрѣшїицѣлѣ нѣмѣрїицїи мѣлѣ, дѣпѣ дѣрѣлѣ чѣ мн сѣаѣ дѣтѣ
дѣн мѣла лѣи дѣмнзѣлѣ, сѣ негѣицнѣторѣиѣскѣ дѣхѣовѣннїчѣаска не-
гѣицнѣторѣиѣ, шїи сѣ дѣлѣ чѣлорѣ чѣ сѣжнѣтѣ сѣпѣтѣ аскѣлѣтѣрѣ нѣастрѣ
тѣлѣанѣдѣлѣ кѣрѣ мѣаѣ акрѣзѣтѣ дѣмнѣлѣ . шїи ачѣста амѣ фѣкѣтѣ

ла тѣл'мъчирѣ ачѣиѣи сѣнте скриптіѣри, фѣкхнѣ мѣл'тѣ не
воиницѣ ши дѣствѣлѣ кел'тѣмѣлѣ; дѣспре о пѣрте пѣиѣнѣ даскалн
цѣиѣи фѣбартѣ ден' лѣм'ѣа елннѣскѣ, не прѣ ацелѣиѣтѣлѣ чѣл'
ден'трѣ даскалн алѣсь ши архіерѣс Германонисѣс, ши дѣпѣ
петрѣчерѣ лѣи прѣ алѣиѣи кѣре с'ѣс ѣтжм'пѣлѣт', ши дѣспре алѣтѣ
пѣрте а нѣиѣри оѣмѣни аѣ лѣкѣлѣи, нѣ нѣмѣи пѣдѣиѣиѣи ѣтрѣ а
нѣастрѣ лѣм'ѣлѣ, чѣ ши дѣ лѣм'ѣа елннѣскѣ аѣжн'дѣ цѣиѣиѣцѣ,
ка сѣ о тѣл'мъчѣскѣ . кѣрѣи лѣжн'дѣ лѣмѣиѣнѣ ши ден'тр'ѣлѣтѣ
лѣвоѣдѣ (! I. нз—) вѣки, ши алѣтѣрѣжнѣдѣлѣ кѣ чѣл' елннѣскѣ ал' чѣ
лор . о . дѣ даскалн, кѣ вѣрѣрѣ лѣи дѣмнзѣс о ѣс сѣвѣрѣиѣтѣ прѣ
кѣм' сѣ вѣдѣ . ши мѣкѣрѣ кѣ ла оѣнѣлѣ кѣвѣиѣнѣтѣ сѣ фѣе фѣостѣ
фѣбартѣ кѣ невѣе тѣл'мъчнѣтѣрилоѣр пѣнтрѣ стрнм'тѣрѣ лѣм'
ѣиѣ ромѣиѣиѣи; ѣрѣ ѣкѣш' аѣжн'дѣ пѣл'дѣ прѣ тѣл'мъчнѣтѣриѣи
латѣнилоѣр ши словѣнилоѣр, прѣкѣм' ачѣлѣ ашѣ ши ан нѣиѣри
лѣс лѣсѣт' прѣкѣм' сѣ чнѣтѣскѣ ла чѣ елннѣскѣ . ши дѣпѣ
нѣспрѣвѣирѣ тѣл'мъчнѣтѣлѣи ачѣиѣи фѣолоснѣтѣбаре ши сѣнте остѣ
нѣлѣ, лѣжн'дѣ дѣпѣ кѣм' сѣ кѣдѣ ши вѣе дѣла сѣнтѣ ши мѣ
ма нѣастрѣ вѣскѣрека чѣ мѣре, с'ѣс дѣт' ѣ тнѣпогрѣфѣе дѣ с'ѣс
тнѣпѣрѣиѣт' ѣ сѣнтѣ мнѣтрополѣе ден' кѣкѣрѣиѣи, фѣиѣн'дѣ архіерѣс
ши пѣстѣорѣу крѣциѣнѣскѣлѣи ачѣстѣлѣ норѣдѣ, прѣ сѣнѣиѣтѣлѣ
пѣрѣиѣн'тѣлѣ нѣострѣ кѣрѣ Ѧвѣдѣсѣе мнѣтрополѣтѣлѣ.

Genesis cap. I, v. 1—13. (pag. 1.*)

Дѣмнзѣиѣска скриптіѣрѣ вѣкѣ ши нѣѣж . фѣѣчерѣ . кѣп' а .

1. Дѣн'чѣпѣт ѣс фѣкѣт дѣмнзѣс чѣрюлѣ ши пѣмѣжн'тѣл'.
2. Ѧрѣ пѣмѣжн'тѣл' ѣрѣ нѣвѣзѣтѣ ши нѣток'мѣиѣтѣ, ши ѣтѣнѣкрѣк'
зѣчѣ дѣсѣпра прѣстѣе чѣлѣ фѣрѣ дѣ фѣн'дѣ, ши дѣхѣл' лѣи дѣм'нѣ
зѣс сѣ пѣртѣ дѣсѣпра апѣи . 3. Ши зѣсѣ дѣмнзѣс сѣ сѣ фѣкѣ лѣ
мѣиѣнѣ, ши сѣ фѣкѣ лѣмѣиѣнѣ . 4. Ши вѣзѣс дѣмнзѣс лѣмѣиѣна кѣ
лѣстѣ вѣнѣ, ши осѣиѣи дѣмнзѣс ѣтрѣ мѣжлѣкѣл' лѣмѣиѣиѣи, ши ѣтрѣ
мѣж'лѣкѣл' ѣтѣнѣкрѣкѣлѣи . 5. Ши нѣмѣи дѣмнзѣс лѣмѣиѣна зѣиѣ,
ши ѣтѣнѣкрѣкѣл' нѣмѣи нѣѣлѣптѣ . ши сѣ фѣкѣс сѣрѣтѣ, ши сѣ фѣкѣс
днѣмѣнѣцѣ, зѣиѣ оѣна . 6. Ши зѣсѣ дѣмнзѣс : фѣкѣсѣ ѣтѣрнѣтѣрѣ
ѣ мѣж'лѣкѣлѣ апѣи, ши сѣ фѣе всѣвѣиѣтѣбаре ѣтрѣ апѣ ши ѣтрѣ
апѣ, ши сѣ фѣкѣс лѣшѣ . 7. Ши фѣкѣс дѣм'нѣзѣс ѣтѣрнѣтѣрѣ, ши
осѣиѣи дѣмнзѣс ѣтрѣ мѣжлѣкѣл' апѣи кѣре ѣра сѣпѣтѣ ѣтѣрнѣ
тѣрѣ, ши ѣтрѣ мѣж'лѣкѣлѣ апѣи чѣ ѣрѣ дѣсѣпра ѣтѣрнѣтѣрѣиѣи.

*) cf. 1682 mai sus pag. 33 și 1683 mai sus pag. 264.

8. Шй нѣмн дмнѣзѣх ртѣрнтѣра, чѣрю . шй вѣзѣ дмнѣзѣх къ асте вѣне, шй съ фѣкѣ сѣрѣ шй съ фѣкѣ днмнѣцѣ, зѣ адѣа.
 9. Шй зѣсе дѣмнѣзѣх : адѣне-се апа чѣ де сѣпѣ чѣрю, ртр'о адѣ-
 нѣре, шй съ сѣ нѣкѣсѣ оускѣтѣхъ. 10. Шй нѣмн дѣмнѣзѣх оускѣ-
 тѣхъ пѣмжнѣхъ . шй адѣнѣрнле апелорѣ нѣмн мѣри, шй вѣзѣ
 дѣмнѣзѣх къ асте вѣне. 11. Шй зѣсе дѣмнѣзѣх : рѣсѣрѣ пѣмжнѣ-
 тѣхъ вѣрѣнѣхъ де мѣрѣхъ, сѣмѣнѣтѣбаре сѣмжнѣцѣ дѣпѣ фѣлю-шѣ,
 шй дѣпѣ асѣмѣнѣре-ш', шй лѣмнѣ роднтѣорѣ фѣкжнѣхъ рѣадѣхъ,
 кѣрѣа сѣмжнѣца лѣн ртр'жнѣхъ дѣпѣ фѣлю-шѣ пре пѣмжнѣхъ,
 шй фѣ ашѣ. 12. Шй скѣсе пѣмжнѣтѣхъ вѣрѣнѣхъ де мѣрѣхъ сѣ-
 мѣнѣтѣбаре сѣмжнѣцѣ дѣпре фѣлю шй дѣпре асѣмѣнѣре, шй
 лѣмнѣ роднтѣорѣ кѣре фѣче рѣадѣхъ, кѣрѣа сѣмжнѣца лѣн ртр'жнѣ-
 сѣхъ, дѣпре нѣм' пре пѣмжнѣхъ; шй вѣзѣ дмнѣзѣх къ асте
 вѣне. 13. Шй съ фѣкѣ сѣрѣ, шй съ фѣкѣ днмнѣцѣ, зѣ атрѣа.

Deuteronomium cap. XXXII, v. 1—26. (pag. 150—151.)*

И дѣа лѣѣе кѣп' лѣ.

1. И аминѣте чѣрюле шй вѣю грѣи, шй аѣзѣ пѣмжнѣтѣхъ
 кѣвнѣтеле дѣнтѣрѣ рѣстѣа мѣхъ. 2. Нѣдеж'дѣмѣскѣ ка пѣааа рѣ-
 сѣнѣсѣа' мѣхъ, шн съ сѣ погѣбаре ка рѣваа кѣвнѣтеле мѣле, ка
 пѣааа пре трѣскѣт', шн ка нннѣбѣрѣ пре вѣрѣнѣхъ. 3. Кѣчн нѣмѣле
 дмнѣзѣхъ амѣ кѣмѣт, дѣцн мѣрѣре дмнѣзѣзѣхъ нѣстрѣхъ. 4. Дмн-
 зѣхъ, адѣвѣрѣте фѣпѣтеле лѣи, шй тѣате кѣнѣле лѣи жѣдѣкѣцн . дмн-
 зѣхъ крѣднѣчѣсѣ, шй нѣ асте стрѣмѣвѣтѣте ртрѣ ел' . днрѣпѣтѣ шй
 сѣнѣтѣ дмнѣхъ. 5. Грѣшнѣ-аѣ, нѣ лѣи фѣи хѣлнѣцн, нѣм' стрѣмѣхъ
 шй дѣстрѣмѣт'. 6. Пѣкѣстѣ дмнѣзѣхъ рѣспѣлѣтнѣцѣ? ачѣста, нѣ-
 рѣдѣ нѣвѣн' шй нѣ рѣцѣлнѣтѣ; нѣ ачѣста тѣтѣ-тѣхъ тѣхъ агѣннѣсѣтѣ
 пре тнѣе шй тѣхъ фѣкѣт шй тѣхъ знднт? 7. Пѣдѣчѣнѣ-вѣ аминѣте
 де зѣлѣле вѣкѣзѣнѣ, прнчѣпѣцн дѣрѣ аннѣ, нѣмѣрнѣле нѣмѣрнѣлѣр;
 ртрѣхѣ пре тѣтѣ-тѣхъ шй ва повѣстн цѣе, пре чѣн мѣн бѣтрѣжнн
 дѣкѣтѣ тнѣе шй вѣр' сѣнѣе цѣе. 8. Кжнѣхъ рѣпѣрѣцѣа чѣлѣ рнѣлѣтѣ
 лнмѣнѣле, кѣм' аѣ сѣмѣнѣтѣ пре фѣиѣ лѣи Пѣдѣмѣ; аѣ пѣсѣ хѣтѣ-
 рѣле лнмѣнѣлѣрѣ, дѣпѣ нѣмѣрѣлѣ рѣнѣрнѣлѣр' лѣи дмнѣзѣхъ. 9. Шй
 съ фѣкѣ партѣ дмнѣзѣхъ, нѣрѣдѣлѣ лѣи Пѣковѣ, рѣпѣрѣцѣлѣ мо-
 щнѣнѣрей лѣи, Исрѣилѣ. 10. П'аѣ дѣстѣлѣтѣ пре ел ртрѣ пѣстѣе, ртрѣ
 сѣтѣчѣнѣкѣ рѣдѣрѣиѣ, ртрѣхъ фѣрѣхъ де апѣ; рѣкѣнѣжѣрѣтѣхъ-л'аѣ пре елѣ
 шй л'аѣ чѣрѣтѣтѣ пре ел', шй л'аѣ пѣзнтѣ пре елѣ ка лѣмнѣна

*) cf. 1577 mai sus pag. 14.

шиь бодрѣи с'аѡ адвѣнѣ ꙗтроуѣи лѡк', асѡпра дмѣнѡлѣи шиь асѡпра оуѣнѡлѣи лѣи. 3. Сѡ рѡм'ѣмѡ легѣтѡрѣи лѡр' шиь сѡ лепѣдѣм' де прѣсте нѡн жѡгѡл' лѡрѡ. 4. Чѣл' че лѣкѡѡще ꙗ чѣрюри ва бат' жорѣи (! л. батжѡкѡрѣи) прѣ джѣишѣи, шиь дмѣнѡл' ва дефѣиѣмѡ прѣ ен. 5. Пѣтѣн'чѣ ва грѣи кѣтрѡ джѣишѣи кѡ оуѡрѡѣа лѣи, шиь кѡ мѣнѣи лѣи ва тѡрѡврѡ прѣ джѣишѣи. 6. Шиь еѡ мѣ пѡш ꙗпѣрѡт' де джѣнѡлѡ прѣсте сѡиѡ, мѡн'тѣле чѣл' сѡнт' ал лѣи, повѣстѣиѣмѡ де порѡн'ка дмѣнѡлѣи. 7. Дмѣнѡл' зѣсе кѣтрѡ мѣиѣе: фѣѡл' мѣѡ еѡи тѡ, еѡ асѣзѣи тѣм' нѣскѡтѡ. 8. Чѣре делѡ мѣиѣе, шиѣ-ѡ вою дѡ цѣе лѣм'ѡн моѡиѣиѡрѣ тѡ, шиь цѣиѣрѣ тѡ мѡрѣиѣиѣмѡ пѣмѣжѣн'тѡлѣи. 9. Пѡще-ѡиѡ прѣ джѣишѣи кѡ тоѡиѡ' де фѣѡр', ка вѡселе а ѡлѡдѡрѡлѣи здѡрѡѣиѣн прѣ джѣишѣи. 10. Шиь лѡѡм' ꙗпѣрѡѡѡлѡр', прѣчѣпѣиѣи, чѡртѡѡѡиѣи-ѡѡ тоѡиѡ чѣа че жѡдеѡтѡ пѣмѣжѣн'тѡлѡ. 11. Слѡжѣиѣи дмѣнѡлѣи кѡ фѣрѣкѡ, шиь ѡѡ бѡкѡрѡѡѡи лѣи кѡ кѡ трѣмѡр'. 12. Пѣѡѡѡѡѡ ꙗѡѡѡѡѡѡѡ ка нѡ кѡнѡд-ѡн се ѡд мѣнѣиѡ дмѣнѡл', шиь ѡѡиѣи пѡрѣи дѣн' кѡлѣ чѣ дѡрѣѡп'тѡ. 13. Кѡн'дѡ сѡ ѡд ѡѡѡѡ де грѡѡѡ мѣнѣиѡ лѣи, фѣриѣиѡ тоѡиѡ чѣа че неѡежѡ-дѡѡиѣи прѣ джѣнѡлѡ.

Faptele Apostolilor cap. VI. (pag. 835—836.)

Фѡп'тѣле Пѡѡѡѡѡлѡр'. кап. ѡ.

1. Шиь ꙗ зѣлѣе ачѣстѣ ꙗмѡл'ѡѡиѣиѡдѡсе оуѡѣиѣиѣи фѣкѡтѡ-с'аѡ рѡп'ѡиѣе лѣиѣиѡлѡр', кѣтрѡ ѡѡрѣи, кѣѡи сѡ трѡчѣ кѡ ѡѡдѣре, ꙗтрѡ слѡжѡа чѣ де тоѡте зѣлѣе, ѡѡдѡѡѡе лѡрѡ. 2. Шиь кѡмѣжѣиѡдѡ чѣи. ѡ. мѡл'ѡѡиѣмѡ оуѡѣиѣиѣиѡлѡр' зѣсѡрѡ: нѡ ѡ пѣѡѡѡт' нѡн, пѣрѡ-сѡн'дѡ кѡѡѡн'тѡл' лѣи дмѣнѡлѡ, а слѡжѣи лѡ мѣѡе. 3. Сѡкѡтѣиѣи дѡрѣп'тѡ ачѣа фѣрѡѡѡлѡр', ѡѡп'тѡ оѡмѡѣи дѣн'трѡ ѡѡн, мѡр'тѡрѣи-сѣиѣи фѣиѣнѡд', пѡиѣи де дѡѡѡ сѡнтѡ, шиь де ꙗѡѡѡѡѡѡѡѡѡ, прѣ кѡрѣи ѡѡн пѡѡе прѣсте трѣѡа ачѡстѡ. 4. Пѡрѡ нѡн лѡ рѡѡѡѡѡѡѡ шиь лѡ слѡжѡа кѡѡѡн'тѡлѣи ѡѡн ꙗѡѡдѡи. 5. Шиь пѣѡѡ кѡѡѡн'тѡл' ꙗнѡиѣн'тѣ а тот нѡрѡдѡл', шиь лѡѣсѡрѡ прѣ Сѡтѣфан' ѡѡр'ѡѡѡ пѡиѣи де крѡдѣиѣѡѡ, шиь де дѡѡ сѡнтѡ, шиь прѣ Фѣлѡп' шиь прѣ Прѡѡѡѡр', шиь прѣ Нѣкѡнѡр' шиь прѣ Тѣмѡн', шиь прѣ Пѡрѣмѣнѡ, шиь прѣ Нѣкѡлѡѡ нѡмѣрѣиѣиѡнѡ аѡтѡѡѡѡѡѡѡ. 6. Прѣ кѡрѣи ѡѡ пѡѡѡ ꙗнѡиѣн'тѣ аѡѡѡѡѡлѡр', шиь рѡѡѡѡѡдѡсе ѡѡ пѡѡ прѣсте ен мѡжѣиѡѡ. 7. Шиь кѡѡѡн'тѡл' лѣи дмѣнѡлѡ крѡѡѡѡ, шиь сѡ ꙗмѡл'ѡѡѡ нѡмѡрѡл' оуѡѣиѣиѣиѡлѡр' ꙗ иѡѡсѡлѣиѡм' фѡѡр'тѡ. шиь мѡлѡтѡ глѡѡѡтѡ дѣн' прѡѡѡиѣиѡ асѡѡл'тѡ крѡдѣиѣиѡѡ. 8. Пѡрѡ Сѡтѣфан' пѡиѣи де крѡдѣиѣѡѡ шиь де пѡтѣѡе фѡѡѡѡ мѡиѣиѣи шиь сѣмѣиѡ мѡрѣи ꙗтрѡ нѡрѡдѡ. 9. шиь

дѣнь пѣхѣрь съ вѣ; кѣ чела че мѣнѣнкѣ неместоиник, вѣсѣн-
дж шѣ мѣнѣнкѣ шѣ вѣ, нескотѣндѣ трѣпѣль дѣмнѣлѣй . шѣ
сѣнгѣрь дѣмнѣль сѣче : нѣ дѣрець свѣта кѣннѣлѣр . дѣрѣпѣ
ачѣлѣ, съ нѣ май сѣлѣжѣмѣ похѣтелѣр пѣнтѣчелѣй, че съ агѣ-
инсѣмѣ побѣмѣ дѣстѣйничѣ покѣйничѣй; съ не пѣнемѣ прѣотѣвѣ
лѣкомѣлѣр . кѣ нѣче бѣалѣлѣ трѣпѣлѣй нѣ съ тѣмѣдѣвѣскѣ кѣ
сѣцѣлѣ шѣ кѣ вѣцѣлѣ, че кѣре съ ва постѣй тѣре, ачѣла съ тѣ-
мѣдѣлѣче лѣснѣ . кѣ вѣре-кѣмѣ мѣсте пѣкѣтѣлѣ ла гѣвѣтѣре дѣлѣче,
ѣрѣ апѣй амѣр шѣ кѣ стрѣпѣлѣлѣж; ашѣ шѣ покѣлѣнѣлѣ, рѣкнѣ-
чѣюннѣлѣ, постѣлѣ, пѣцѣннѣ съ арѣтѣж кѣ скѣреж, ѣрѣ апѣй адѣкѣ
рѣдѣлѣ вѣкѣрѣей дѣ вѣчнѣ . кѣ гѣлѣлѣче апѣстѣлѣлѣ : кѣ кѣ мѣлатѣ
скѣреѣ нн съ кѣдѣ нѣлѣмѣ съ рѣтрѣмѣ рѣтрѣ рѣтрѣцѣлѣ чѣрю-
лѣй лѣй дѣмнѣлѣ, шѣ невѣнтѣрѣйн ѣ вѣрѣ апѣкѣлѣ прѣ ѣ . шѣ ѣрѣ
сѣче : невоѣннѣ-вѣ дѣ рѣтрѣцн пѣ побѣртѣ чѣлѣ стрѣмѣтѣж, кѣре
дѣче рѣ вѣцѣлѣ, че пѣцѣннѣ сѣнтѣ, кѣрѣйн ѣ афѣлѣ прѣ ѣ; кѣ
пѣрѣцѣй чѣйнѣ стрѣмѣтѣ, шѣ кѣлѣлѣй чѣйнѣ рѣгѣсте ачѣстѣмѣ сѣнтѣ
лѣкрѣрнѣлѣ : фѣбѣмѣлѣ, сѣтѣлѣ, кѣлѣкарѣ прѣ пѣмѣнтѣ, рѣкнѣчѣюннѣлѣ,
недѣрѣмѣлѣр, смѣрѣнѣлѣ, вѣлѣндѣцѣлѣ, рѣвѣдѣрѣмѣ лѣспѣрѣкѣлѣлѣр ю-
вѣрѣ дѣ сѣрѣчѣ, пѣлѣнсѣлѣ ѣкѣлѣлѣр, кѣ фѣрѣ дѣ пѣлѣнсѣ нѣ
пѣлатѣ фн покѣйничѣ, кѣ пѣлѣнсѣлѣ мѣсте покѣйничѣ адѣвѣрѣлѣтѣж .
шѣ кѣре съ рѣтрѣбѣнѣ (! лѣ рѣтрѣбѣнѣ) ѣ дѣтѣж дѣ ла пѣкѣтѣ,
съ нѣ съ май рѣтрѣбѣнѣ ѣрѣ кѣ кѣнѣлѣ ла вѣрѣлѣтѣрѣ сѣ, сѣлѣ кѣ
пѣркѣлѣ спѣлѣлѣтѣ ѣрѣ лѣ мѣчнѣрѣлѣж; че съ рѣвѣннѣмѣ чѣлѣй дѣннѣ-
тѣй пѣкѣтѣбѣлѣлѣй фѣю, кѣре кѣ покѣйничѣ адѣ дѣшкнѣс ѣлѣшѣ
рѣтрѣцѣей, шѣ рѣтѣюлѣй тѣлѣхѣрѣю, шѣ кѣрѣей, вѣмѣлѣшѣлѣлѣнѣ
шѣ алѣторѣ, кѣрѣйн ѣ дѣтѣж дѣкѣ съ пѣрѣлѣсѣрѣж дѣ пѣкѣтѣ, нѣ
съ май рѣтрѣбѣрѣсѣрѣж ѣрѣ ла пѣкѣтѣ . ашѣ шѣ тѣ, фѣюлѣ, снѣ-
лѣлѣче-тѣ съ фѣй ашѣлѣ : рѣ лѣкѣ дѣ мѣнкѣчѣс ла вѣкѣтѣ, фѣй
пѣстнѣтѣрѣю . рѣ лѣк дѣ вѣлѣтѣрѣю, вѣлѣ ѣпѣж . рѣ лѣкѣ дѣ рѣсѣ,
вѣрѣсѣ лѣкрѣмѣн . рѣ лѣкѣ дѣ мѣрѣец, фѣй смѣрѣйт . рѣ лѣкѣ дѣ
пѣтѣ мѣбалѣ, кѣлѣкарѣ гѣрѣ . рѣ лѣк дѣ свѣдннѣкѣ, фѣй дрѣлѣгѣстѣс,
рѣ лѣкѣ дѣ вѣрѣжѣнтѣрѣю, фѣкѣтѣрѣю дѣ пѣчѣ . кѣ дѣ тѣ вѣн
покѣй ашѣлѣ, аколѣлѣ вѣй фн фѣю лѣмннѣн, шѣ фѣю снѣлѣн; шѣ
прннѣ ачѣстѣмѣ кѣй вѣй рѣтрѣ рѣ лѣтѣлѣмѣ фѣр дѣ трѣдѣ, рѣтрѣ
рѣтрѣцѣлѣ чѣрюлѣй . кѣ адѣ снѣс дѣмнѣлѣ : фѣйцн гѣтѣ, кѣ нѣ
цнѣцѣ сѣлѣ шѣ чѣсѣлѣ кѣндѣ вѣлѣ вѣннѣ свѣрѣшнѣтѣлѣ; кѣ нѣ цннѣмѣ
пѣлѣж кѣндѣлѣй вѣцѣлѣ нѣлѣстрѣж . шѣ дѣ не вѣлѣ афѣлѣ мѣлѣртѣлѣ рѣ
пѣкѣтѣ, мѣй вѣннѣ съ нѣ фннѣмѣ нѣскѣцн . дѣчнѣ съ не невоѣмѣмѣ,
ка съ лѣпѣдѣлѣмѣ сѣрѣчннѣ пѣкѣтѣлѣлѣр нѣлѣстрѣ рѣ дѣ гѣрѣлѣж, ка
съ тнмпннѣлѣмѣ лѣмннѣлѣ ла рѣвѣлѣ прѣ дѣмнѣлѣ, рѣлѣпннѣ(н)дѣ-не
спѣре нѣлѣлѣнѣ рѣ вѣлѣдѣлѣхѣ, кѣндѣ вѣлѣ вѣннѣ прѣ пѣмѣнтѣ рѣ сѣлѣлѣ

коко́нѣи жи́довѣиши, кѣ́ндѣ те тѣ́мпи́нарѣ кѣ́ стѣ́лпѣ́ри ꙗ́-
 фро́нзѣ́те де масли́ни, стрѣ́гъндѣ́ ши грѣ́и́ндѣ : ѡса́нна ꙗ́трѣ́
 чѣ́й де сѣ́с . ачѣ́сть гла́с ши но́й ро́вѣи тѣ́й, кѣ́ гла́сѣ́ри стрѣ́-
 гѣ́м цѣ́е : ѡса́нна, вѣ́свѣ́тъ чѣ́ла чѣ́й вѣ́нѣ́тъ ; ши ꙗ́рѣ́ вѣ́й вѣ́нѣ́
 съ ѡю́дечн ꙗ́ дерѣ́птѣ́те, кѣ́ та́тѣ́ль ши кѣ́ дѣ́хѣ́ль сѣ́нѣ́тъ,
 акѣ́м' ши пѣ́рѣ́ра ши ꙗ́ вѣ́чѣ́й вѣ́чнѣ́лѡр . ꙗ́мин .

LXXXVIII.

1691.

(Ms. bibl. centr. No. 15.)

**ꙗ́нанѣ́а ѣ́ермонахъ : Вѣ́и́аца прѣ́ кѣ́виѡсѣ́лѣ́и пѣ́рѣ́нѣ́те-
 аѣ́й но́стрѣ́ Ни́фѡн' .**

(4°, nepaginat, 346 paginî.)

Pentru trimiterea Sf-lui Nifon în școlile de la Tarigrad. (pag. 2—4.)

(ꙗ́н) Зѣ́лѣ́е аѣ́н Коста́нтѣ́н вѣ́нѣ́л кре́дѣ́нчѣ́с ши де дѣ́м-
 незі́ѣ ѡе́нѣ́торю ꙗ́пѣ́рат, е́рд ѡа́ре ка́ре вѣ́рѣ́ат вѣ́н кре́дѣ́нчѣ́с
 ши те́мѣ́торю де дѣ́мнезі́ѣ, аѣ́нѣ́ме Са́ваѣ́тѣ́е . ачѣ́л фѣ́ трѣ́мѣ́с
 прѣ́кѣ́м зѣ́че, де вѣ́нѣ́л кре́дѣ́нчѣ́с ꙗ́пѣ́рат, фѣ́нѣ́ндѣ́ хѣ́ротѣ́нѣ́сѣ́т
 вѣ́нѣ́од, ꙗ́трѣ́о ца́рѣ́ кѣ́ дѣ́дѣ́нѣ́съ че́н зѣ́кѣ́ Четѣ́те сѣ́рѣ́тъ . ши
 ме́ргъндѣ́ е́ль ꙗ́ ца́ра ачѣ́м ꙗ́л ꙗ́тѣ́мпи́нарѣ́ пре де́нѣ́сѣ́л тоѣ́
 ма́н ма́рѣ́н ши вѣ́а́рѣ́н че́тѣ́цѣ́н, кѣ́ пле́къчѣ́нѣ́ ши кѣ́ кѣ́черѣ́е,
 сѣ́рѣ́тъндѣ́л пре де́нѣ́сѣ́л; ши кѣ́ де́нѣ́шѣ́н е́рд ши та́тѣ́л аѣ́л аѣ́н
 Ни́фѡн, че́л ке́мѣ́ ꙗ́га́пѣ́тъ . ши кѣ́м вѣ́зѣ́ та́та аѣ́л аѣ́н Ни́фѡн пре
 ачѣ́л де ма́нѣ́нѣ́те нѣ́мѣ́т вѣ́нѣ́од Са́ваѣ́тѣ́е, фѣ́а́рте съ вѣ́кѣ́рѣ́
 нѣ́нѣ́ма аѣ́н де ма́ре драго́сте а аѣ́й; кѣ́ е́ра вѣ́е́цѣ́нѣ́д аѣ́мѣ́нѣ́дон
 кѣ́ вѣ́нѣ́ кре́дѣ́нѣ́це ши драго́сте дѣ́мнѣ́зѣ́мѣ́скѣ́ . ши пѣ́нѣ́трѣ́ ачѣ́м
 ма́н ма́лат ѡе́нѣ́а ѡу́нѣ́л пре аѣ́тѣ́л . кѣ́ е́рд вѣ́нѣ́одѣ́л фѣ́а́рте
 сме́рѣ́т; ꙗ́р трѣ́фѣ́е нѣ́ аѣ́тѣ́ нѣ́ч кѣ́м . ши ꙗ́га́пѣ́т фѣ́нѣ́д ма́н
 ма́ре прѣ́сте ѡѣ́нѣ́ле аѣ́н, ма́н ма́латѣ́ драго́сте доѣ́вѣ́нѣ́дѣ́се . де́ч
 ꙗ́трѣ́ѣ ѡу́нѣ́ де зѣ́ле, аѣ́нѣ́д ꙗ́га́пѣ́т пре фѣ́ѡ́л съ́ѣ Ни́фѡн, де́н
 ка́са сѣ́, вѣ́нѣ́ кѣ́ дѣ́нѣ́сѣ́л аѣ́л вѣ́нѣ́одѣ́л . ши е́рд аѣ́нѣ́чѣ́кѣ́ Ни́фѡн
 де́н . н . аѣ́н; ши ꙗ́нѣ́трѣ́нѣ́д кѣ́ е́ль аѣ́л вѣ́нѣ́одѣ́л сѣ́рѣ́тъ пре е́й, ши
 ле́ порѣ́нѣ́н съ ѡѣ́зѣ́ аѣ́рѣ́баѣ́ де де́нѣ́сѣ́л . дѣ́нꙗ́чѣ́м зѣ́съ кѣ́трѣ́
 ꙗ́га́пѣ́т : че́-ц ѡ́сте дѣ́мнѣ́нѣ́та́ле ачѣ́ст ко́кон ? аѣ́ фѣ́ѣор цѣ́е, аѣ́ аѣ́т-
 че́ваѣ́ш ? грѣ́й аѣ́н ꙗ́га́пѣ́т : аѣ́вѣ́ѣрат, доа́мне, ачѣ́ст ко́конѣ́ фѣ́ѡ́л

мѣѣ асте . ши зѣсе лѣн воѣвода : даръ фѣ-ва съ дѣпринъ
ла картѣ? рѣспѣнсе лѣн Пѣапнтѣ : ва доамне ал мѣѣ, кѣче даска
нѣ съ афѣлѣ анч атрѣ мошѣа нострѣ съ поатѣ рѣѣца, ши
съ-л рѣѣце картѣ . зѣсе воѣвода кѣтрѣ дѣнѣл : де ми-л ви
да пре дѣнѣл мѣ, еѣ ал вою тримѣте р Цариград, оунде
сѣнт мѣлци даскалѣ . ѣнде ва врѣ съ с(ѣ) рѣѣце фѣюл тѣѣ,
лѣнсе ва доѣнѣн че ва похтѣ . ѣр тѣтал коконѣлѣн аѣзинѣ
ачастѣ, скѣлѣнѣ-се кѣзѣ ла пнчодриѣе воѣводаѣн зикѣнѣ : че
ам врѣт еѣ, доамне, съ чѣю дела мѣрѣа тѣ, ачѣл ал зѣсѣ,
фѣнѣнѣ рѣдерптѣт дела дѣмнезѣѣ; деѣ акѣма шѣт коконѣл тѣѣ
тримѣте-л пре еѣл . ши зѣсе лѣн воѣвода : еѣ вою фѣче тѣате
кѣте вор пѣѣчѣѣ шкилор тѣн ши мнѣцѣн тѣлѣ . ачѣста аѣзинѣ
тѣтѣл коконѣлѣн, фѣарте съ еѣкѣрѣ ши съ вѣселѣн, пѣтрекѣнѣ
дирпт ачѣл кѣ воѣвода, Пѣапнт ши фѣюл лѣн Ниѣон, ка ла
трѣн лѣнѣ.

Vedenia judecâiilor de pre urmă. (pag. 155 — 159.)

Пѣскѣлатѣ фѣрацилор че кон съ еѣ спѣю воѣл . кѣ шѣдѣтѣ
дѣпѣ чѣ сѣѣрѣшѣ сѣнтѣл пѣрѣвила де нѣпнтѣ, ши кѣм аѣѣ шѣн-
чѣю де дормѣл пре пѣатрѣ, фѣнѣнѣ ка ла мѣзѣла нѣпѣцѣн, шѣдѣ
привѣгнѣн ши рѣгѣнѣ-се кѣтрѣ нѣлѣцѣмѣ чѣрюлѣн, фѣнѣнѣ тоѣ-
тѣ нѣпнтѣ лѣнѣ ши синѣн . деѣ кѣм шѣдѣ сѣнѣѣр, аѣѣкѣн-
дѣ-ш аминте пѣкатѣлѣ сѣлѣ, пѣнѣѣ тѣнѣнѣнѣ-с(ѣ) кѣ амѣр;
аѣѣкѣнѣ-ш аминте де рѣфрикошѣтѣл жѣдеѣ а жѣдеѣѣѣн, шѣ-
дѣ шѣ пѣнѣѣ . ши де нѣпѣрсѣлѣ вѣзѣ, ши шѣт(ѣ) съ лѣѣ
тѣрѣлѣ чѣрюлѣн ка ѣ пѣнѣѣ, ши вѣзѣ пре домѣлѣ нострѣ
ѣс . хс . прѣ мѣре стѣнѣ р вѣзѣѣх, р лѣѣнтрѣ тѣрѣлѣ, ши
рѣпрежѣр стѣ тѣате пѣтерѣлѣ чѣрюлѣн кѣ фѣрѣкѣ ши кѣ кѣтрѣ-
мѣр, рѣѣрѣн ши воѣвѣзѣн ши чѣтелѣ рѣфрикошѣте ши рѣспѣн-
мѣте, кѣ токѣмѣре ши кѣ рѣшѣнсе ши кѣ кѣчѣрѣ мѣлѣтѣ . дѣпѣ-
чѣл амерѣнѣѣ домѣлѣ воѣводаѣн ѣнѣн чѣте, ши вѣнѣ апроѣлѣ
де еѣл рѣспѣнмѣтѣ ши фѣарте кѣтрѣмѣрѣнѣ-се . ши зѣсе кѣтрѣ
ел : Мнѣѣлѣ, рѣѣпѣтѣрѣлѣ порѣнѣѣн, а скѣѣнѣл чѣл кѣ кѣнѣл чѣл
де фѣкѣ кѣ чѣтѣ тѣ, ши мѣрѣн р зѣпѣдѣл лѣн лѣсѣфѣтѣ, ши
аколѣ ал гѣтѣѣѣ пре еѣл, атрѣ дѣмнезѣѣсѣка гѣтѣре а вѣнѣрѣн
мѣѣлѣ, ши а жѣдеѣѣлѣн; ка съ а чѣнѣш дѣп(ѣ) лѣкѣлѣ сѣѣ, кѣ
вою фѣче ачѣста кѣрѣнѣ, кѣ зѣѣла ѣсте лѣнѣѣ оушѣ . еѣ вою
дѣ чѣлора че сѣѣл рѣкинѣт ѣдолѣлор, ши де мнѣнѣ фѣѣѣтѣрѣлѣ
лор сѣѣл лѣпѣдѣт, кѣрѣн пѣтрѣлор ши лѣмнѣлор кѣзѣрѣ, кѣ-
рѣн съ дѣѣерѣ лор атрѣ слѣѣѣѣ . кѣ ачѣлѣ тоѣ съ вор

ЗДРОБЕН КА ЪН ВАС ДЕ ЛЪТ ВРЪЖМАШІН МІЕН ШИ ЕРЕТІЧІН, ЧЕА ЧЕ
 АЪ АДРЪЗНИТ А АДЪЧЕ ПРЕ МЪНГЪНТОРЮА МІЕЪ А ФЪПТЪРЪ. Ѡ
 АМАР ЛОР! ШИ МЪНЧІН КАРЕ АН АЩЕПТЪ ПРЕ ДЪНШІН, ЖИДОБЕН-
 ЛОР, КЪРБОРА М'АЪ РЪСТИГНИТ, ШИ НЪ АЪ КРЕЗЪТ МІЕ. АРЪТАТЪ
 МЪ ВОЮ ФАЧЕ ПРЕ МІНЕ. МІЕ МИ С'АЪ ДАТЪ ПЪТЪРЪ, ШИ ЧІНСТЪ
 ШИ ЦИНЪРА, ЕЪ ЖЪДЕКЪНД; ДРЕПТ АЧЕА ГРЪНЪ ПРЕ КРЪЧЕ. ОУНА
 КАРЕЛЕ СПЪРЦЪЕЙ БЕСЪРНЧИЛЕ, МЪНТЪЩІЦЕ-ТЕ СНИГЪР ПРЕ ТІНЕ.
 МІЕ С'АЪ ДАТ РЪСКЪМПЪРЪРЪ, ЕЪ ВОЮ ДД. АНМЕА ЧЪ РЪЗВРЪТІТЪ
 ШИ ВИКАЕЪ ЕЪ Ѡ ВОЮ ЖЪДЕКА, ШИ Ѡ ВОЮ ЕЪДЪ, ШИ ДЕ МЪЛАТЪ
 СТИДІРЕ ШИ МЪНКА Ѡ ВОЮ ЪМПЛЪ; ПЕНТРЪ КЪЧ ШИ ПОКАІНІЕ
 ЛЪМ ДАТЪ ЛОР ШИ НЪ-М ЛЪАРЪ АМИНТЕ; ЕЪ А МЪ РЪСКЪМПЪРЪРЕ
 ШИ СПРЕ АЧИЩЕ ВОЮ ЛЪКРА. ШИ СОДОМАЛЪНИЛОР КАРІН СПЪРКАРЪ
 ВЪЗДЪХЪА ШИ ПЪМЪНТЪА КЪ АНПЪЧЮЧІОНЪ СД, ІАМ АРСЪ ШИ
 ІАР АН ВОЮ АРДЕ, ПЕНТРЪ КЪ СЪ ЛЕПЪДЪРЪ ДЕ ДЪЛЧЪЦА ДЪХЪА
 СВЪНТ, ШИ ЮЕНРЪ ДЪЛЧЪЦА ДНАВОЛЪА. ЕЪ ВОЮ ДД ПРЕ КЪРВА-
 РИЛОР, АТЪНЕКАЦНИЛОР ШИ НЕЪНИЛОР, КАЙЛОР ЧЕЛОР ЗЪПЪЩІЙ,
 КЪРБОРА НЪ АН АЖЪНГЪ МЪЕРИЛЕ ЛОР, ЧЕ ЪМЕЛЪ АТРЪ СКЪДЪРЪ
 МИНЦИН, ШИ АФЪРНАЦ ДЕ САТАНА, АТРЪ АДЪНКА ФЪКЪА, ЪНДЕ
 НЪ ВОР АЪЗІ; КЪ Е КЪ ФРИКЪ А КЪДЪ А МЪНИЛЕ ДЪМНЕЗЕА
 ЧЕА ШИ ВЪ. КАРИН НЪ СЪ ТЕМЪ, ЕЪ ОУРЪІА ВОЮ СЪЕЪРШІ СПРЕ
 ДЕНШІН, КЪ АМ ДАТ ЛОР ПОКАІНІЕ ШИ НЪ СЪ ПОКЪІРЪ. ШИ ВОЮ
 АЖЪНЦЕ ШИ ПРЕ ФЪРН КАРИН ФЪКЪРЪ ОУЧІДЕРЕ ШИ МЪЛАТЕ НЕВЪН
 АЪ ФЪКЪТ. ЕЪ А ЧЪЛЕ МАН ДЕ ЖЪС АЛЕ ІАДЪА ШИ ВОЮ ТРИМІТЕ ПРЕ
 ЧЕА, ЧЕ АЪ ФЪКЪТ МЪЛАТЕ РЪЗЪТЪЦ. ЕЪ ВОЮ АРЪТА ЛОР КЪМ СЪ
 КАДЕ А СЪ ПЛЕКА АЪН ДЪМНЕЗЕЪ, ШИ ПОРЪННИЛОР АЪН. ТЪТЪРБОРА
 АЧЕСТБОРА ЛЪМ ДАТ ПОКАІНІЕ ШИ НЪ Ѡ БЪГЪРЪ А СЪМЪ. ОУНДЕ
 ІАСТЕ ЛЪКРАРЪЕ ЛОР? КЪ КЪТ ДАРЪ НЪ ФЕРІРЪ ПОКАІНІА, КАРЕ ЛЪМ
 ДАТ ЛОР, ЧЕ КЪЛКАР(Ъ) ПОКАІНІА, ШИ ПОРЪНКА, ДЕ МЪЛАТЪ РЪ-
 ШІНЕ ШИ ДЕ АМЪРЪЧІОНЕ ШИ ДЕ НЕКОЕ ШИ АРДЕРЕ АН ВОЮ ПЛН-
 НИ ПРЕ ЕН; КЪ АМ ДАТ ЛОР КІПЪА ФІЮА ШИ ЧЕЛ КЪРВАРЮ, ШИ АЛТЕ
 СКРИСОРН МЪЛАТЕ, КА СЪ НЪ ФІЕ НЕДОМНИЦИ; ІАР ЕН НЪ ГРИЖІРЪ
 ПОРЪНЧИЛЕ МЪЛЕ, ШИ СЪ ЛЕПЪДЪРЪ ДЕ МИНЕ, ДЕ КЪТРЪ МІНЕ
 СЪ АТОАРСЕРЪ, ШИ КЪРЕІА ЮЕІРЪ, ПРЕ МІНЕ МЪ ОУРЪРЪ, ШИ
 СЪ РОЕІРЪ ПРЕ ЕН ПЪКАТЪА; ДЪЧІА СЪ МЪРГЪ А ВЪПАА КАРЕ
 Ѡ АПРИНСРЪ.

LXXXIX.

1691.

Мѣргзритаре адекъ кѣвинте де мѣлѣте фѣлюри . . . . .
 а лѣи златовѣсть . . . . . с'аѣ скос де пре лимѣа гре-
 чѣскъ, пре лимѣа рѣмънѣскъ . . . . . шѣи с'аѣ типърѣнт'
 . . . . . ꙗ Бѣкѣрѣци . . . . . онѣи дела фѣчерѣ лѣмѣи зрѣчѣ.

(40, VI nepag. + 178 fol paginate.)

Predoslovie cǎtrǎ Vodă. (Fol. IIIb.)

Предословіе кѣтрѣ мѣрѣа са вѣдѣ . . . . . Шѣи ꙗтрѣчѣста
 кѣпѣ сѣтрѣшинѣдѣсе шѣи ачѣста, сѣ сѣ типѣрѣскѣ, аѣи порѣи-
 чѣнтѣ, кѣмѣ вѣелѣа сѣнтѣ с'аѣ фѣкѣтѣ; кѣрѣ сѣваѣи кѣ дела
 рѣпѣсѣтѣлѣ Шѣрѣанѣ вѣевѣдѣ оуѣи кѣюлѣ мѣрѣи-тѣлѣ с'аѣ ꙗче-
 пѣтѣ, шѣрѣ шѣи лѣ ꙗчѣпѣтѣи, кѣ оуѣи вѣлѣ . лѣгѣ . испрѣвинѣкѣ чѣ
 ерѣи, шѣи прѣ ачѣлѣ нѣ нѣмаѣи кѣи шѣсѣрѣдѣе аѣи нѣвоѣнтѣ а сѣи нѣ-
 прѣвѣи, чѣ ꙗтрѣ фѣрѣнчѣтелѣи зѣлѣлѣ до мѣнѣи мѣрѣи-тѣлѣ а шѣи сѣ-
 вѣрѣшѣи де тѣтѣи аѣи фѣкѣтѣ.

Кѣртѣ лѣи Мелѣтѣе Гѣригѣ, ꙗпрѣтѣи вѣрѣсѣнлѣорѣ кѣлѣвинѣ-
 ци, шѣи ꙗтрѣвѣрѣнлѣорѣ лѣи Кѣриѣлѣ Лѣкарѣи патрѣіѣрѣхѣлѣи оѣи
 кѣжѣи дѣи цѣригѣрѣдѣлѣи чѣи аѣи фѣѣстѣ . Шѣи аѣдѣи сѣлѣ чѣи Дѣосѣиѣѣ
 Патрѣіѣрѣхѣлѣи Іѣрѣсѣлѣимѣилѣи, шѣи ꙗпрѣтѣи вѣи ачѣлѣорѣ кѣлѣвинѣци
 вѣрѣсѣи деи нѣи деи кѣлѣи аѣи аѣдѣнѣтѣ, ꙗкѣи кѣи вѣѣлѣи-ци, шѣи вѣѣкѣ-
 росѣи а сѣи типѣрѣи грѣчѣѣи аѣи фѣѣстѣ . Кѣрѣи тѣѣтеи ачѣѣстѣи нѣи кѣи
 мѣи сѣи кѣи пѣѣциѣи кѣлѣтѣлѣи аѣи мѣрѣи-тѣлѣи с'аѣи типѣрѣнтѣи шѣи
 с'аѣи фѣкѣтѣ.

Мѣи сѣиѣтѣи ꙗкѣи прѣи мѣиѣи-нѣи аѣѣмѣи деи сѣи мѣи сѣѣѣтѣи
 дѣи грѣчѣѣи рѣмѣнѣѣи, мѣи рѣтѣрѣи правослѣвѣнѣкѣи, чѣи зѣиѣѣ,
 деи Нѣкѣтѣрѣи аѣи Іѣрѣсѣлѣимѣилѣи патрѣіѣрѣхѣи фѣкѣтѣи, шѣи аѣи тѣлѣи
 кѣрѣи кѣи дѣи мѣи зѣиѣсѣлѣи аѣи жѣѣтѣѣѣѣи нѣвоѣи мѣи аѣи нѣпрѣвѣи, кѣи шѣи
 ачѣлѣи ꙗи типѣрѣи сѣи сѣи вѣтѣи; шѣи аѣи тѣлѣи мѣлѣтеи вѣи сѣи сѣи
 фѣкѣи спрѣи фѣѣѣѣи дѣи ѣиѣѣи; оуѣи деи вѣѣѣмѣи шѣи зѣиѣи шѣи кѣи
 нѣѣѣѣи, кѣи тѣѣтѣи нѣвоѣиѣиѣи, шѣи гѣи жѣи дѣлѣи мѣрѣи-тѣлѣи аѣи тѣи,
 кѣи ꙗи по мѣиѣи рѣи вѣѣѣиѣи, вѣиѣи фѣиѣтѣи сѣи лѣиѣи, шѣи нѣмѣѣѣѣи
 нѣиѣи сѣиѣи кѣиѣиѣи . . . . .

Ѣи мѣрѣи-тѣлѣи мѣи пѣѣѣѣи шѣи дѣи рѣѣѣи сѣиѣи

Шѣрѣанѣи аѣи дѣи нѣлѣи лѣи гѣи фѣѣтѣи

и Рѣдѣлѣи лѣи гѣи фѣѣтѣи.

Cuvânt al doilea. Pentru frumusețea muerilor. (Fol. 6a—6b.)

Къвантъ ал' доилѣ а чѣлѣи ꙗтроѡ сѣнци пѣрин'теле нѡстрѡ
а лѣи Іwанѣ Златооустѣ. пѣнтрѡ фромѡскѣкѣ мѡерилорѣ.

Чѣла че вѣ съ љ мѡаре пре лѣце, тревѡще ꙗтѡ съ чи-
тѣскѣ правнание, кѡреле аѡ скрис' апѡстолѡл' Пѡвелѣ, пѣнтрѡ
кѡ съ ѡфле чѣи съ кѡде съ фѡкѣ. Кѣчи кѡнд' съ ва ꙗтѡм'-
плѡ мѡарѡ чѣ ва лѡд съ фѣе рѣ, окѡрѡтѡаре шѣи вѣцѣнѣ шѣи
пѣинѣ дѣ фѣрѣ дѣ мѣн'те, шѣи ал'те рѡтѣцѣи съ анѣѣ; шѣи
нѣмай о рѡтѣте дѣ ачѣстѣ дѣ ва авѣ, ман вѡр'тѡс' прѣ-
кѡрѣ съ фѣе, тревѡще съ о дѣспѡрѣи шѣи съ ѡи ал'та; кѣ вѣн
авѣ мѡл'тѣ кѣл'тѡѡлѣ шѣи нѣвѡи. Днѣрѣп' ачѣл ꙗ тѡт' кѣнѡл'
фѣ кѡ съ ѡи мѡѡре вѡнѣ смѣрѣтѣ шѣи ꙗцѣлѣп'тѣ шѣи аскѡл'тѣ-
тѡаре. Кѣ дѣ вѣн вѡрѣ съ кѣм'пѣри кѡсѣ вѣнѣ, аѡ рѡби, чѣрчи
кѡ нѣвѡицѣи прѣ ачѣл кѡрѣи ꙗн вѣнд', шѣи прѣ ачѣл кѡрѣи ѡѡ
авѣт' мѡн наѣн'те; ꙗсѣ дѣ алѣ кѡсѣи днѣкѣе, ѡрѣ дѣ а рѡби-
лорѣ сѣнѣтѣте шѣи вѣр'ѣцѣе шѣи дѣ вѡл сѣфлетѡлѣи лорѣ
чѣрчи. Кѡде-се май мѡл'тѣ съ фѡчи чѣрѣтѡаре пѣнтрѡ мѡ-
ѣри; кѣ дѣ вѣи лѡд кѡсѣ рѡ, пѡци съ ѡ дѡи ꙗдѡрѣт',
ѡшѣж'дѣрѣ шѣи прѣ рѡби, ѡрѣ прѣ мѡаре нѣ ѡ пѡци съ ѡ
дѡи нѣи дѣкѡм' ꙗдѡрѣт'. Шѣи ѡрѣ дѣ ва лѡд чѣнѣвѡ мѡѡре
сѣрѡкѣ, ѡсте пѡцинѣ рѡтѣтѣ, ѡрѣ дѣ ва лѡд вѡгѡтѣ,
ѡсте мѡре шѣи ꙗдѡиѣ рѡтѣтѣ, кѣ оѡна фѡче стрѣкѣцѡиѣ
вѣцѣи, ѡрѣ ал'та, аѡѡче прѣ вѣр'ѣт' ла сѣпѡнѣре шѣи лѡ нѣ-
вѡл'ниѣе. Шѣи ал'цѣи ѡрѣ кѡрѣи пѣзѣскѡ кѡрѣеле нѣ нѣмай ꙗ-
чѣл ѡме съ мѡн'чѣскѡ дѣ вѣчи, чѣ шѣи ачѣ кѡ рѡ рѡтѣте
аѡ пѣрѣт'. Мѡл'те мѣшѡѡгѡри дѣвѡлѣиѣи аѡ рѣдѡт' дѣ мѡѣ-
риѣе чѣле рѣле; кѣ ачѣлѣ мѡл'тѡра лѣѡ фѣкѣтѣ фѡрѣмѣе,
шѣи прѣ нѣвѡн'ниѣи лорѣ прѣ оѡнѣи ѡѡ нѣвѡнѣт', ѡрѣ прѣ ал'цѣи
ѡѡ шѣи ѡмѡрѡт'. шѣи тѣ ѡ ѡѡме, дѣ нѣ те тѣмн дѣ дѡнѣзѣѡ
нѣи дѣ мѡн'ка дѡчнлорѣ, ꙗкѡи дѣ фѡрѣмѣиѣе дѣвѡлѣилорѣ тѣме-
те. Кѣч кѡндѣ вѣи вѣдѡ прѣ тѣиѣ кѣ тѡн фѣкѣт' пѣстѣю дѣ
ѡжѡтѡрѡл' лѣи дѡнѣзѣѡ пѣнтрѡ кѡрѣиѣе, шѣи дѣспѡнѣдѣ-те дѣ
ѡжѡтѡрѡл' шѣи дѡрѡл' чѣл' дѣ сѣс, аѡнѣчѣ кѡ мѡл'тѣ нѣтѣмѣе
тѣ љ кѡрѣа шѣи кѣѡмѣ прѣ дѡчн, шѣи-цѣ скрѣѡ бѡѣре, шѣи тѣ дѣ-
спѡѣе дѣ мѡнѣѡрѣ тѡ, шѣи тѣ фѡче дѣ рѡс шѣи дѣ бѡт'жѡкѡрѣ
ꙗ тѡатѣ чѣтѡтѣ. Дѣ вѣи съ анѣи пѡцинѣл' мѡнѣжѡре ла сѣ-
флетѡл' тѣѡ? нѣ мѣрѣе ла зѡѡрѣ шѣи лѡ жѡкѡри, нѣ май мѣрѣи
ла гѡѡдѣи, ла рѡѡри шѣи ла вѣл'цѣи шѣи ла лѣнѣзи шѣи ла по-
мѣтѡри дѣ аскѡл'тѣ прѣ гѣѣри кѡрѣи кѡнѣтѣ тѡатѣ зѣѡѡ. Пѡсѣ
ла бѣсѣрѣчиѣе сѣнци мѡчѣниѣ, кѡрѣи дѡѡ сѡнѣтѡтѣ сѣфлетѡлѣи

с'аѡ невоиѡт' пен'трѡ чин'стѣ ап'аратѡвѡй . Кѣ км' нѡ се ва пе-
деп'си чѣл' чѣ дѣла ап'аратѡвѡ сѣ хрѣн'ще ши пен'трѡ ап'аратѡ-
вѡ нѡ сѣ невоѡще? Ши акѣ чѣ зикѡ еѡ пен'трѡ ап'аратѡвѡ,
макарѡ дѣм' пѡтѡ пен'трѡ сѡфлетеле ноѡстре сѣ не невоиѡм' .
Че вѣи сѣ зичи : Дарѡ км' пѡчю сѣ мѡ спѣсѣскѡ кѡ сѡнт' .р
лѡме ши .р вѡлѡри . чѣ грѣщи ѡмѡле? Еѡ .рц вѡю арѡтѡ кѣ
нѡ мѡн'тѡѡще прѣ ѡм лѡкѡвѡ, чи фѡпта ши вѡл' чѣ дирѣп'тѡ .
Пѡдѡм' с'аѡ .рнекат' .р лимѡнѡвѡ рѡюлѡй . Пѡрѡ Лѡт .р Бѡдѡм'
сѣ мѡн'тѡй ка ден' лѡчѡвѡ мѡрѣй . Іѡвѡ сѣ .рдреп'тѡ .р
гѡноѡ . Пѡрѡ Бѡлѡ .р кѡр'циле чѣле ап'арѡтѡѡши кѡзѡ, ши ден'
чин'стѣ ачѣщи лѡми ши ден' чѡ вѣнтѡре . Нѡ ѡсте сѣ те кѡри
кѡ ачѡста, сѣ зичи, кѣ нѡ пѡчю сѣ фѣѡ .р лѡме ши .р вѡлѡри
ши сѣ мѡ ши мѡн'тѡѡскѡ . Дарѡ карѡ ѡсте .рпѣдекѡрѡ? кѣчи нѡ
алѡр'гѡм' адѣсе ла рѡгѡчѡне ши ла сѡнтеле адѡн'ѡри! аѡ нѡ ве-
дещи прѣ чѣл' че вор' сѣ ѡ воерѣй ши чин'сте дѣла ап'аратѡвѡ,
км' мѡрѡгѡ дѣ дѣсѡ ла кѡрте ши км' пѡн' прѣ ѡл'циѡ ла мѡжѡ-
локѡ сѣ грѡѡскѡ, ка сѣ доѡжн'дѣскѡ чѣкрѡрѡ лор' . Пѡчѣстѣ ле
зикѡ кѡтрѡ чѣл' че нѡ алѡргѡ ла сѡнтеле ши дѡмнзѡѡцѡле
слѡжѡе, ши пен'трѡ чѣл' че вор'ѡскѡ кѡвѣн'те .р дешѡрт', .р чѡ-
сѡвѡ чѣл' .рфрикошѡт' ал' сѡнтѣй лѡгѡргѣй, а мѡсѡй чѣй тѡйнинѡ .
Пѡ н'ѡй фѡгѡдѡйт' прѡѡтѡвѡй кѡн'дѡ аѡ зис : Еѡс сѣ авѣм'
мѡн'тѣ ши ннѡмѡле ноѡстре? ши ѡй зис : авѣм' кѡтрѡ дѡмѡ-
нѡвѡ . Нѡ те темѡ, нѡ те кѡтрѡмѡри, кѡ ши ла ачѡстѡ .рфрико-
шѡт' час те ѡфѡи мнѡчинѡсѡ? О мѡре мнѡѡне! Мѡса чѡ дѣ тѡйнтѡ
ѡсте гѡта, мѡѡлѡвѡ лѡй дѡмнзѡвѡ пен'трѡ тѡне сѣ жѡн'ге, фѡкѡ
дѡхѡв'ниѡскѡ изѡрѡѡще ден' прѣ сѡнтѡвѡ прѣстѡлѡ, хѡрѡвѡмѡй
дѡрѡскѡ ши сѡрафѡмѡй зѡдарѡ, чѣй кѡ шѡсе ѡрѡпи .рш' акѡпѡр'
фѣцѡле, тѡбѡте пѡтѣриле чѣле фѡрѡ дѣ трѡѡѡри сѣ рѡагѡ пен'трѡ
тѡне кѡ прѡѡтѡвѡ, фѡкѡвѡ чѣл' сѡфлетѡскѡ сѣ поѡдарѡ, сѡн'цѡле
сѣ дешѡртѡ .р потѣрю ден' прѣ кѡрѡта кѡастѡ пен'трѡ кѡрѡ-
циѡнѡ тѡ, ѡрѡ тѡ нѡ те темѡ нѡчи те кѡтрѡмѡри . О сѡтѡ ши
ѡй дѣ чѡсѡри сѡнт' .р сѡп'тѡмѡжнѡ, ши дѡмнзѡвѡ нѡмѡй ѡѡн'
час сѡн'гѡр' ш'ѡѡ алѡсѡ, ѡрѡ тѡ ши ачѡста .рл' кѡл'тѡѡѡши .р
лѡкрѡриле лѡмѡѡши ши .р вѡрѡе ши .р рѡсѡри . Дарѡ кѡ чѣ .р-
дрѡзѡнѡри те апропѣй дѣ дѡмнзѡѡѡнѡле тѡнѡе? кѡ чѣ ѡѡн'н'цѡ
спѡр'катѡ? Дѣй цѡнѡ .р мѡжѡнѡле тѡле тѡнѡ, ѡаре кѡтезѡрѡѡй
сѣ те атѡн'ѡи дѣ хѡнна ап'аратѡвѡй? нѡчи дѣ км' . Че сѣ нѡ
зи(чи), кѣ ѡсте пѡѡнѡе, нѡчи сѣ гѡн'дѡѡши кѣ ѡсте вѡн', пен'трѡ
кѡ нѡ мѡрѡѡ .р жѡс ка чѣлѡ лѡлѡте ѡѡкатѡ . Еѡ нѡ дѣ дѡмн-
зѡвѡ сѣ фѣѡ ачѡста, нѡчи сѣ кѡѡѡи ачѡста лѡкрѡ нѡчи ѡ дѡтѡ;
чѣ прѡкѡм' ла чѡрѡ фѡкѡвѡ нѡ фѡѡѡ нѡчи ѡ прѡсѡсѡлѡ, ѡѡѡ

гжн'дѣще шн пен'трѡ дѡмнѣициле тинне, кѣ съ ꙗꙗрѣ ꙗꙗ
фѣи'ца трѡпѡлѣи.

Răsplătirea unui tâlhar ucigaș. (Fol. 168b.)

Искѡл'тѡци шн ѡл'тѣ повѣсте, сѡв шн рѣскѡм'пѣрѡре ч'ѡв
фѣкѡт' дмнзѣѡ ла оуи' тѡл'хѡрю оуѡнгѡшѡ.

Ѣи' тѡл'хѡрю шн оуѡнгѡшѡ ꙗꙗр'о вѣѣме, мѣрѡе де съ
кѡл'кѣ съ дѡбр'мѣ ꙗꙗ оу'мѣра оуѡи'и зидѡ вѣю, шн н съ арѣ-
тѣ ꙗꙗ сѡмнѡл' ѡи, кѡм' кѣ-и грѣи ѡаре-ѡине шѣи зисе : скоѡлѣ
дѣѡи'и шн те дѣ ꙗꙗ лѡтѡри, кѣ кѡде [зидѡл'] съ те ꙗꙗрѡсѡде .
Иꙗрѣ ел' дѣка ѡзѡи съ скѡлѣ шн фѡѡи, шн ꙗꙗдѡтѣ кѣзѡ зидѡл';
ѡрѣ ел', вѣѡтѡрюл' де сѡице, пѡсе ꙗꙗ мин'тѣ ѡи кѣ фѡ-
че еине, де вѣѣме че-л' сѡѡсе дмнзѣѡ ден неѡе, кѣ нѡ-л' оуꙗ-
ще пен'трѡ фѡп'теле ѡи шн пен'трѡ оуѡидѡриле ѡи . Дѣѡи ѡѡѡ
тѣмѡе шн ѡѡмѡн'ѡри шн ѡѡи'ѡнѡдѣ ла еѡсѣрекѣ, зисе : мѡл'-
ѡи мѣскѡ-ѡи дѡмнѣи; кѣ мѣ сѡсѡи ден' неѡе . Шн нѡ ѡѡѡ еѡ-
ѡисниѡл', кѣ ѡл'тѡ вѡѡѡе дмнзѣѡ . Шн съ дѡсе ла кѡса ѡи,
шн мѡи'ѡнѡдѣ шн еѡнѡдѣ еине съ кѡл'кѣ съ дѡбр'мѣ; шн
ѡѡѡѡ оуѡде дѡрмѡѡ н съ арѣтѣ ѡрѣ ѡѡла че-л' нзѣѡѡеѡе дѡла
зидѡ, шѣи зисе ѡи : дѡрѣ че мѡ-ѡи ѡѡс тѣмѡѡ шн ѡѡмѡн'-
риле? ѡѡ сѡѡтѡѡи кѡ мин'тѣ тѡ кѣ-м' пѡѡѡ фѡп'тел(ѡ) тѡл(ѡ)
ѡѡѡ фѣр' де лѣѡе? че съ ѡѡи, кѣ пен'тр'ѡѡѡста тѣм' нзѣѡѡѡт'
ден' неѡѡѡ ѡѡѡ, кѡ съ нѡ мѡри ꙗꙗ ѡѡи'ѡнѣ, съ нѡ те вѡзѣ нѡ-
менѣ, че вѡю съ те пѡю ꙗꙗ ѡѡпѣ, кѡ съ те вѡзѣ ѡѡменѡи кѡ-
рѡи се вѡр' ѡфѡѡ ѡѡѡѡ . Иꙗрѣ ел' дѣка вѣзѡ вѡдѡнѡл', съ скѡлѣ
ꙗꙗфѡиѡѡѡт', шн вѣде ѡфѡрѣ стѡнѡдѣ оуѡи'и съ-л' пѡи'нзѣ; шн
ꙗꙗр'ѡѡѡла ѡѡс дѡѡѡнѡдѡ-л' ла жѡдѡѡтѡрю, пѡѡѡѡи жѡдѡѡ-
тѡрюл' съ-л' пѡе ꙗꙗ ѡѡпѣ ꙗꙗ мѡж'ѡѡѡл' тѡрѡѡѡѡи, кѡ съ-л' вѡзѣ
шн мѡѡи шн мѡри . Иѡѡ ѡѡ пѡѡтѡт' дѡмнѡзѡѡ оуѡнѡѡѡѡѡѡѡ
ѡѡѡѡѡ . Шн ѡѡѡста ѡ фѡѡе дмнзѡѡ де мѡл'те ѡри, кѡ съ пѡ-
дѡѡѡскѣ пѡѡ ѡѡи кѡ фѡѡе рѡѡ, шн съ ѡиѡѡ шн ѡѡѡл' ѡѡ съ
пѡдѡѡѡскѡ мѡи пѡѡѡнѣ мѡи'ѡѡ; кѣ ѡѡл' ѡѡ нѡ съ пѡдѡѡѡскѡ
ѡиѡи, вѡи де дѡн'шѡи, кѣ се вѡр' мѡи'ѡи ꙗꙗ вѣѡи.

лѣн, грѣхъ лѣн : че вѣн? ѿ ел рѣспѣхъ : ꙗцѣ дѣрѣскѣ цѣ сѣфѣ-
тѣа шн трѣпѣа мѣѣ, шн а де ла мѣне честѣ еан дрѣхъ . ѿ
дрѣкѣа лѣхъ еанѣа фѣхъ нѣхъсѣт . ѿ адѣа сѣ стѣ ꙗцѣ шн
касѣн лѣн нѣхънѣа ꙗкѣ гѣстѣт нѣмѣк, кѣхъгѣхънѣа кѣ мѣатѣ
скѣрѣѣ шн кѣ хъчѣлѣнѣа чѣхъ фѣхъѣт . ѿ трѣхънѣа ѿ мѣдрѣ сѣ-
ракѣ(ѣ) чершѣ де ла ел мѣстѣнѣа пѣнтрѣ дѣхъ; ѿ ел снѣ(ѣ)
ан : нѣ чѣрѣ де ла мѣне пѣнтрѣ дѣхъ кѣ кѣрѣа(ѣ) еѣ нѣам пѣрѣ,
чѣрѣ пѣнтрѣ дрѣкѣа, кѣ ел мѣстѣ доамѣа шн стѣпѣнѣа мѣѣ .
ѿ сѣрѣа дѣхънѣа кѣхъжѣтѣа ачѣста сѣ кѣтрѣмѣр(ѣ), шн мѣр-
гѣхънѣа кѣтрѣ вѣхънѣа спѣсѣ(ѣ) лѣр чѣлѣ чѣхъ дѣхъ . шн мѣргѣхънѣа
ен ꙗ ꙗ трѣбѣа(ѣ) де вѣна скѣрѣен лѣн, шн спѣсѣ(ѣ) лѣр тотѣ аде-
вѣрѣа . ѿ ен ꙗ ꙗ дѣмѣна кѣтрѣ покѣнѣнѣа, сѣ-ш пѣхънѣа фѣр-
лѣѣ, чершнѣа де ла мѣстѣнѣа дѣхъ ерѣрѣ . ел рѣспѣхъ лѣр :
нѣ мѣстѣ пѣхънѣа сѣ фѣа ачѣста, пѣнтрѣ кѣ де еѣ мѣ мѣам
дат дрѣкѣа . шн ачѣста снѣхънѣа стрѣгѣ : шт(ѣ) кѣ вѣн сѣ
мѣ а доамѣн мѣхънѣа лѣр де вѣч . ѿ еан мѣ тнѣ(ѣ)лѣсѣа! лѣсѣ-
цѣ-м(ѣ) сѣ мѣ дѣк кѣ ен, ка сѣ(ѣ) нѣ м(ѣ) мѣхъчѣскѣ(ѣ) мѣан
кѣмпѣнт . ѿ вѣрѣа ѿамѣнѣа сѣ-л апѣѣ, ꙗ ꙗ пѣр(ѣ) дрѣхънѣа кѣ
тѣрѣ шн-л дѣсѣр(ѣ) кѣ тотѣа ꙗ мѣхънѣа, лѣсѣнѣа прѣ чѣн че
ста аколѣ кѣ мѣатѣ фѣхънѣа шн спѣмѣ.

ѿр ꙗтрѣ ачѣа ѿахъ сѣ цѣка оѣн ѿрѣхъан ꙗ кѣрѣ, шн
пѣнтрѣ кѣч пѣхъѣ тотѣ че дѣѣ хѣлѣ нѣѣнѣа, шнндѣтѣ ꙗ
трѣхънѣа дрѣкѣа ꙗ пѣхъжѣт, оѣхъгѣхънѣа-н кѣнѣа де пѣтрѣ; шн
кѣргѣхънѣа-н спѣмѣа, ꙗш мѣшка кѣрѣ де прѣ ел, стрѣгѣхънѣа
шн зѣерѣхънѣа ка ѿ вѣтѣ, мѣрѣ.

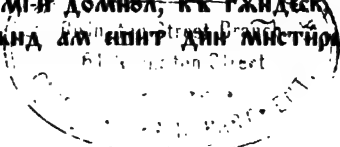
ѿшѣдѣрѣ ꙗ Парѣ ерѣ оѣн кѣрѣхъш дѣхънѣа кѣрѣа лѣн; ка-
рѣа(ѣ) ꙗтрѣна де сѣа(ѣ) сѣ токѣн ꙗнѣхъмѣнѣа-с(ѣ), дѣѣ кѣрѣа
пѣнн де ѿамѣнн кѣтрѣ сѣхънѣа Дѣхънѣа, кѣсѣ тѣхънѣа кѣ фѣа-
цѣр дѣн чер шн-л дрѣѣ; прѣ алѣа прѣ нѣмѣ нѣ кѣтѣмѣ, нѣч еѣѣ
нѣч кѣрѣа, че нѣман ел пѣрѣ пѣнтрѣ хѣаа.

Pentru slava raifului. Povestea cu călugărul ce auzia pe vulturul
cântând 300 de ani. (a. fol. 86b—88a, b. fol. 56a—57b.)

Пѣнтрѣ слѣа раѣахънѣа.

Екрѣ ла Лѣада ꙗфлорѣтѣ ла кѣрѣа чѣ дѣнтрѣ слѣа
раѣахънѣа . кѣ ла ѿ мѣстѣрѣ ерѣ оѣн фѣрѣтѣ фѣарѣтѣ кѣ еѣнѣа тѣ-
мѣрѣ, ꙗфлорѣнѣа ꙗтрѣ еѣхътѣѣцѣ, кѣрѣа дѣхънѣа стѣхъа ачѣста
че сѣчѣ прѣрѣкѣа : ѿ мѣ де анн доамѣн ꙗтрѣ шѣн тѣн, ка сѣа

ДЕ ЕРН КАРЕ АС ТРЕКЪТ; ДЕЧ АС ЧЕРЧЕТАТ АТРЪ ГЪНАДЪА ЛЪН ДЕ
 МЪЛАТЕ УРН. АЧЪКЪКЪ КЪЕННТЕ, ШИ НЪ ПЪТЪКЪ СЪ ПРИЧАПЪ ТЪА'КЪА.
 ШИ ДЕ ВРЪМЕ ЧЕ (Ъ. ЛА) АЧЪКЪ МНСТІРЕ НЪ ЕРЪ ВРЕ ЫН ДАСКАЛ АРЪЦАТ
 СЪ-А АТРЪКЪЕ, АС ФЪКЪТ РЪГЪ КЪАТРЪ ДОМНЪА, СЪ-Н ДЕСКОПЕРЕ ТЪА-
 КЪА АЧЕСТЪН РЪЖД. ШИ РЪГЪНАДЪ-С(Ъ) ДЕ МЪЛАТЕ УРН, ФЪ АСКЪА-
 ТАТ ДЕ ЧЕЛ ЧЕ ФЪЧЕ ВЪЕ ЧЪАУР ЧЕ С(Ъ) ТЕМ ДЕ ЕЛ. ШИ АТР'О СЪ
 ДЪПЪ ЧЕ АС ЧЕТНТ СЪЖЕА ВИСЪРНЧІН ШИ С'АВ ДЪС ТОЦ ФРАЦІН
 ПРЕ ЛА КІАІНАЕ АУР; ЕР ЕЛ СЪНГЪР АС МАН РЪМАС А ВИСЪРНК(Ъ)
 ДЕ С(Ъ) АКИНА ДЪПЪ ШЕНЧЮА ЛЪН. АТЪНЧЕ АС ВЪСЪТ ПРЕ ОУН
 ХЪАТЪР ФРЪМЪС ПРІСТЕ ФЪРЕ, ШИ ОУМЕЛА ПРИН ТЪАТЪ ВИСЪРКА
 [ШИ МЕРУ] ШИ ЛЪНГЪ ДЪНСЪА ДЕ МЪЛАТЕ УРН. ПЕНТРЪ АЧЪА С'АВ ВЕ-
 С(Е)АНТ ДЕ МЪЛАТА ФРЪМСЪЦА ЛЪН, ШИ С(Ъ) НСПИТІЕ СЪ-А ПРИНСЪ.
 ЕР ВЪАТЪРЪА С'АВ ДЕНЪРТАТ ПЪЦИМЕА ДЕ ЛА ЕЛ, ШИ ЕЛ ПЪРЧАС(Ъ)
 ДЪПЪ ДЪНСЪА, ПЪН АС АУНСЪ АТР'ЪН ДЕСЪШ (!) ДЕ ПЪДЪРЕ АПРОБЕ
 ДЕ МНСТІРЕ, ПЕНТРЪ КЪ НЪ ЗЕВЪРЪ ПЕ СЪС КА ЧЕА-Л'АНЦН ВЪАТЪРН,
 ЧЕ АПРОБЕ ДЕ ПЪМЖНТ, КА СЪ-Н ПОАТЪ ОУРМА СЪНТЪА ПЪРНТЕ.
 ШИ ДЪПЪ ЧЕ АС АТРАТ АТР'ЪН АУК АСКЪНСЪ А ПЪДЪРІН, АС АЧЕ-
 ПЪТ ВЪАТЪРЪА А КЪНТА АТЪТА ДЕ ДЪАЧЕ ШИ КЪКІУС, КЪТ АС ВЕ-
 ННТ КЪАЛЪГЪРЪА АТРЪ СПАНМЪ ДЕ ДЪАЧЪА КЪАНТЪРІН АЧЪКЕ, СО-
 КОТИНА КЪ ВЕС(Е)АНЕ НЕСПЪСЪ ВІЕРЪА РЪАУЛЪН. ШИ НЪ С(Ъ) СТІК(Ъ)
 ТРЪПЪА ЛЪН КЪ ВРЪРЕ ШИ КЪ ПОРЪНКА ЛЪН ДЪЪА. ШИ Н'АВ СМЦІНТ
 НИЧ ФЪАМЕТЕ, НИЧ СЪТЕ, НИЧ РЪЧЪАЛА, НИЧ ААТЕ НЕВОН А ТРЪПЪАВН,
 ЧЕ НЪМАН ЧЕ СТА ЛА АЧАСТЪ СКИМЕАРЕ ДЪЪАСКЪА, КА КЪМ АР ФН
 ФЪСТ КЪ АДЕКЪРАТ А РЪА, ШІ АСКЪАТЪ А ВЪАТЪРЪАВН АЧЕ-
 РЪКЪК(Ъ) КЪАНТАРЕ ТРЕН СЪТЕ ДЕ АНН. ШИ АТЪНЧЕ АЧЕРЪА КЪАРЕА(Е)
 С'АВ АРЪТАТ АТР'АЧЕСТА КІП С'АВ СЪНТ А ЧЕР, ЕР КЪАЛЪГЪРЪА
 ВІННА АТРЪ СІНЕ С'АВ АТОРСЪ ЛА МНСТІРЕ. ШИ СОСНІА ЛА ПО-
 АРТЪ, А'АВ АТРЕБАТ ПОРТЪРЮА ДЕ ЫНДЕ АСТЕ; ЕР ЕЛ С'АВ МІРАТ
 КЪМ НЪ А'АВ КЪНОСКЪТ, ШИ ЗНС(Е): ВЪ СЪНТ КЪТАРЕА(Е), ЧЕ ОУМЕЛАМ
 ПРИН УАТАР, НЪ МЪ ЦІН? ПОРТЪРЮА С'АВ ГЪНДАНТ КЪ АСТЕ НЕ-
 ВЪН ШИ ЗНС(Е): АЧЪТЕ А КЪАЛЪ ТА, КЪ НОН АВЕА УАТАРНИК, ЕР
 ПРЕ ТІНЕ НЪ ТЪА ВЪСЪТ ААТЪ ДАТЪ, ШИ НИЧ ДЪНЪАУАР(Ъ)
 Н'АН АТРАТ А МНСТІРЪКЪ НІАСТРЪ. ЕР ЧЕЛ КЪКІУС КЪАЛЪГЪР СПЪС(Е)
 ЛЪН ТЪАТЪ ШЕНЧЮРА(Е) ШИ НЪМЕЛЕ ФРАЦІАУР. ШИ МЕРГЪНА
 ЛА ЕГЪМЕНЪА С'АВ АДЪНАТ ТОЦ, ШИ НИЧ ПРЕ ЫНЪА Н'АВ КЪНОСКЪТ
 ДІНТРЪ ЧЪКЪ КЪАРЕ АС ЦІНЪТ. ПЕНТРЪ АЧЪА АС ЗНС КЪАТРЪ ДЪНШІН
 КЪ МЪРЕ ЖЪАЛЕ: МІРЪ-МЪ ШИ МЪ АФРІКОШЪЗ ФРАЦІАУР, КЪМ
 С'АВ ФЪКЪТ АТЪТА СКИМЕАРЕ АТР'ЪН ЧАС КЪАРЕА(Е) АМ АНПІТ, КЪ
 СКИМЕЪ ФЪЦА ВОАСТРЪ КА С(Ъ) НЪ КЪАУСЪ ПРЕ КІВН НИЧ ВОН
 ПРЕ МІНЕ. КЪ МЪРТЪР МІ-Н ДОМНЪА, КЪ ГЪНДЪСКЪ КЪМ НЪ ВА ФЪ
 ТРЕКЪТ ОУН ЧАС ДЕ КЪНА АМ НІНТЪ АНН МНСТІРА, ДЪПЪ ЧЕ АМ

фѣкътъ оутрѣна, ши ера кѣтаре егѣмен, ши старец кѣтаре, ши
 чѣла-л'аницн тоц . атѣнче егѣмѣнѣла черкѣнд карте, оунде ера
 скриш тѣуц, аѣ кѣноскѣтъ кѣ ера трен сѣте де ѣни . атѣнче фѣ
 ртребат, че шм ера ши че еѣнѣтъц аѣ фѣкътъ, пентрѣ сѣ кѣ
 ноаск(ѣ) кѣ с'аѣ дестониничнт де ла дѣѣѣ де дѣр ка ачеста .
 ер ел рѣспѣисѣ : ниц ш еѣнѣтате нѣ цнѣ ла мѣне, нѣман аѣем
 пѣрѣрѣ аскѣлатаре кѣтрѣ чен ман марн, ши ла тоц фѣрацин
 драгѣсте деплин(ѣ), пре нѣме н'ам скѣреѣт, ши ман аѣес ам
 пре ча кѣратѣ дѣспѣнтѣаре ртрѣ мѣлатѣ еѣнѣ тѣмере, ши'н
 тѣбате зѣла(е) четеск нѣбѣсѣле; ер ман апон ле аѣ спѣс ши
 повѣсте еѣлатѣрѣлѣн прѣкѣм ам скрис ман сѣс . ер ен аѣснѣд,
 аѣ причпѣтъ кѣцѣтѣла лѣкрѣлѣн, ши плѣнгѣнд де еѣкѣрѣе рл сѣ
 рѣтар(ѣ) пре ел тоц, ши н кѣѣта ка ѣнѣн зѣднрн черѣци ер нѣ
 шменѣцин . кѣч кѣвинтѣк(ле) лѣн лн с(ѣ) пѣрѣ аѣевѣрат рѣерѣцин
 ер нѣ пѣминтѣцин . атѣнче аѣ зѣс егѣменѣла : дѣ мѣрѣе лѣн
 дѣѣѣ, чѣлѣн ртрѣ тот пѣтѣрник, каре тѣѣ дѣстѣннннчнт оуѣнѣн
 вѣдѣри мнѣнѣнатѣ ка ачеста; кѣ н'аѣ вѣсѣтъ ртр'ачѣста кип ал
 тѣла нѣмѣ ртрѣ ачѣстѣ лѣмѣ трѣк(ѣ)тѣбаре ши дѣшѣртѣ, ши аѣ
 кѣноскѣтъ кѣ лѣкрѣл ш пѣртѣ шѣре-че де кѣнтѣаре рѣерѣск(ѣ)
 ши нѣспѣс(ѣ) еѣкѣрѣе; ши с(ѣ) цнѣ, кѣ трен сѣте де ѣни ан
 фѣст ртрѣ ачѣстѣ вѣдѣнѣ, ши ц'аѣ пѣрѣтъ ка ѣн час . пентрѣ
 кѣ атѣтѣ еѣкѣрѣе ши вѣс(е)лѣе вор сѣ снѣѣе сѣнѣцин р рѣю, де
 ла ача прѣ сѣнтѣ дѣсфѣтѣаре а рѣпѣтѣарѣн де вѣацѣ трѣѣѣ,
 кѣт сѣ лн с(ѣ) пар(ѣ) ш мѣе де ѣни ка ш зѣ, саѣ ка оуѣн час,
 дѣпѣ кѣм зѣч(е) чѣл ман сѣс грѣю а лѣн дѣнѣ, каре аѣн пофѣтѣ
 сѣ те рѣѣѣцѣ ачѣстѣн кѣцѣт . аѣснѣд сѣнтѣла аѣ кѣноскѣтъ аѣе
 вѣрѣл, ши мѣрѣнд пре домнѣла плѣнѣе еѣкѣрѣнѣд-с(ѣ), ши аѣ
 чершѣтъ сѣ с(ѣ) причѣшѣѣск(ѣ) кѣ сѣнтѣла трѣп ши сѣнѣе а
 лѣн хѣ . ши причѣшѣнѣнѣд-с(ѣ) кѣ мѣлатѣ еѣнѣ тѣмере, аѣ зѣс
 ачѣсте : акѣѣ словѣз пре роѣла тѣѣ нпрѣч . ши атѣнче рѣдатѣ
 аѣорѣн ртрѣ домнѣла .

XCI.

1692.

(Codex M. Eminescu, No. 2, fol. 1a—86a.)

Партеа трен пентрѸ мѡнтѸире пѡхѡтошилор . ДѡнтрѸ
чѣле писте фѣре мѡлте ши нѣмѡзрате минѡни а
прѣ сѣнтен ши де дѡмнѡсѡх нѡскѡтваре ши пѡрѡре
фичѡаре Марѣан, спре фѡлѡсѡла челор че вор четн.

Minunea a cincea. Pentru izvorul care a luminat pre orbu. (Fol. 7a—7b.)

ПѡнтрѸ нѡзѡрѡла кѡре аѡ лѡминнат пре врѡеѡ.

Иѡ скѡѣ кѡ ꙗ Рѡмѡла нѡѡ адек(ѡ) ꙗ цѡнград ерд ѡѡ
ѡпѣн пре нѡме Лѡѡн фѡарте мѡстѡе, ꙗфѡѡрѡнд ꙗтрѸ бѡнѡ-
тѡц, кѡ порѡкла Мѡклѡн, кѡре пѡнтрѸ бѡнѡтѡцѡл(ѣ) лѡн ман
аѡн л'аѡ фѡредѡнѡнт дѡѡѡ де фѡ ши ꙗпѡрат . дѣч кѡнд ерд
ꙗкѡ ѡпѣн с'аѡ тѡмплат ꙗтр'ѡн дѣсѡш де пѡдѡре аѡрѡпе де
четѡте, ши вѡсѡ аѡлѡ пре ѡн врѡеѡ, кѡре де кѡлѡдѡр(ѡ) ши де
сѣте'фѡ ꙗн мѡре прѡмѡжѡѣ, ѡр лѡн Лѡѡн н с(ѡ) фѡкѡ мѡлѡ
де ѡл, ши-л трѡѡѣ де мѡнѡ сѡ марѡѡ ман нѡнтѣ, кѡндѡн ва
афѡла ѡпѡ сѡ-л аѡѡѡ . дѣч мѡргѡнд мѡлѡ лѡк кѡсѡ врѡеѡ де
сѣте, нѡпѡтѡнд сѡ ман марѡѡ; ѡр Лѡѡн черкѡнд ꙗтрѸ ачѡ
дѣсѡме ѡпѡ ши нѡ афѡлѡ ши с(ѡ) мѡѡнѡ, тѡмѡндѡс-с(ѡ) сѡ нѡ
кѡм-ва мѡлѡр(ѡ) врѡеѡ де сѣте . дѣч черкѡнд лѡкѡрѡлѡ чѡле
ман дѡн нѡнтрѸ, аѡсѡн глас грѡнѡд : нѡ те мѡѡнѡ, ѡ Лѡѡне! кѡ
ѡтѡ ѡпа аѡрѡѡѡѡ ѡсте, че аѡѡпѡ пре врѡеѡ ши-н спѡлѡ ѡкѡн
лѡн, ка сѡ кѡнѡѡн пѡтѡкре мѡ, ши тѡ ꙗкѡ сѡ цѡнѡ, кѡ вен фѡ
ꙗпѡрат; дѣч аѡѡнѡ сѡ-м фѡчѡ ѡ вѡсѡрѡк(ѡ) аѡнѡ, сѡ пѡтрѡк
ꙗтр'ѡнѡсѡ, сѡ вѡ кѡц вор пѡфѡн ѡѡтѡрѡл мѡѡѡ, сѡ афѡе мѡн-
тѡѡре сѡфѡлѡлѡн ши трѡпѡлѡн . аѡсте аѡсѡнѡд Лѡѡн прѡн спѡн-
мѡ сѡ бѡкѡрѡ, пѡнтрѸ кѡ черкѡнд ѡѡнѡ афѡлѡ трен дѡрѡр;
дѣч мѡргѡнд ман нѡнтѣ трен пѡш, афѡлѡ ꙗтр'ѡ грѡѡпѡ ѡпѡ
ши бѡнд, кѡнѡскѡ ꙗтрѸ дѡнѡсѡ ла сѡне мѡлѡтѡ бѡкѡрѡѣ, ши с(ѡ)
вѡсѡлѡѣ кѡ пѡтѡкре; ши лѡѡнд ѡпѡ аѡ аѡѡпѡт пре врѡеѡ, ши
спѡлѡнд ѡкѡн лѡн дѡпѡ порѡнѡка прѡстѡн ꙗдѡтѡ кѡсѡ чѡла
че ерд ман нѡнтѣ врѡеѡ . ѡр дѡпѡ пѡѡнѡнѡ вѡѡме с'аѡ ꙗнѡлѡт
Лѡѡн ла стѡѡпѡнѡ ꙗпѡрѡѡѡѡн, ши зѡдѡ вѡсѡрѡк(ѡ) ꙗтр'ѡчѡл лѡк
ѡѡндѡ аѡ афѡлат ѡпа, пре нѡмѡеѡ фѡнѡѡрѡн Мѡрѡѡн; ши аѡ нѡмѡнѡ
вѡсѡрѡка : нѡзѡрѡла чел дѡтѡтѡр де вѡѡѡѡ, кѡреѡе аѡ фѡкѡѡт

ꙗ ꙗтѣла лѣн ѡаре кѣрин кѣнни нѣгѣри че ера пре лѣнгѣ ал, ши
 чен че ера аколо нѣ-н вѣдѣ фѣр нѣман болнавѣла, кѣре стрѣга
 сѣ-н гонѣск(ѣ), сѣ нѣ-н фѣк(ѣ) нѣебѣ. ѡр ман апон вѣсѣ пре
 ѡн харап ꙗфрикошат кѣрил(ѣ) лѡвѣ кѣ оѣн кѣрлѣ ка оѣн кѣлом(!)
 ꙗ гѣра богѣтѣлѣн, ши с(ѣ) скоас(ѣ) кѣ сіла ачѣл тѣкѣлѡс
 сѣфлѣт кѣ мѣлатѣ дѣрѣре. ачѣсте вѣсѣндѣ диакѡнѣла, дѣ мѣлатѣ
 фѣрик(ѣ) аѣ кѣсѣт пре пѣмѣнтѣ ка ѡн мѡртѣ. атѣнче стѣтѣ
 лѣнгѣ дѣнсѣла прѣста, кѣре л'аѣ рѣдикат сѣкѣндѣ-н: нѣ те тѣме,
 юѣтѣла мѣѣс ѡвѣ, пѣнтрѣ кѣ цѣе с'аѣ гѣтѣт ꙗпѣр(ѣ)цѣе чѣрѡлѣн
 ши нѣ пѡѣте асѣпра та а дѣаѡлѡлѡр мѣцѣрѣшѣгѣри, нѣман пѣ-
 зѣцѣ(ѣ) дѣѣцѣл(ѣ) порѣнчѣ а фѣѡлѣн мѣѣс фѣр(ѣ) лѣне ꙗ тѡѣте
 сѣлѣл(ѣ) вѣѣцѣн тѣл(ѣ), пѣн вѣн вѣн ꙗтр'ѡ аѣѣнѣре сѣнѣцѣлѡр,
 сѣ те вѣс(ѣ)лѣцѣ нѣрѣтетат. ѡр дѣаѡнѣла сѣ пѣѣкѣ чѣн прѣ
 кѣнтѣте ꙗпѣр(ѣ)тѣс(ѣ) а ꙗѣрѣлѡр ши с'аѣ ꙗкѣнат пѣн ла пѣ-
 мѣнт; ѡр дѣспѣтѡаре с'аѣ сѣнт ꙗ чѣр. дѣаѡнѣла аѣ ꙗпѣрѣцѣт
 сѣрѣаѣлѡр тот ч'аѣ аѣѣт, ши фѣкѣндѣс(ѣ) сѣрѣак пѣнтрѣ до-
 мѣла, аѣ пѣтрѣкѣт вѣац(ѣ) пѣѣкѣт(ѣ) лѣн дѣѣѣ, ши аѣѡрмѣн
 ꙗтрѣ доминѣла.

XСП.

1692.

(a. Codex Eminescu, No. 2, fol. 86 b — 124. [Foile 101—110 de done ori.] cf. b. Ms.
 Gaster 1706, 4°, 68 fol pag. c. Ms. Gaster 1805, folio, fol. 71—111.)

Вѣѣаѣ ши сѣѣпере (! l. — нѣре) пѣтрѣчерѣн мѣнѣнѣлѡр
 а прѣ кѣѣѣсѣлѣн пѣрѣнтѣлѣн нѡстрѣ Вѣс(ѣ)лѣе чѣл
 нѡѣ скѣрѣс(ѣ) дѣ Грѣгѡрѣе кѣлѣгѣѣрѣла ши ѣченѣкѣла лѣн,
 кѣѣѣнт дѣ фѡлѡсѣ кѣтрѣ юѣнѣтѣрѣн дѣ хѣс чѣтѣнѣѡрѣн.

Vămile văzduhului. (a. fol. 92 a — 92 b, b. fol. 8 a — 8 b, c. fol. 76 a — 77 a.)

Ши лѣрѣндѣ-м(ѣ) ꙗѣат(ѣ) дѣ пре пѣмѣнтѣ, сѣнѣцѣн ꙗѣерѣ
 сѣ сѣнр(ѣ) ꙗ сѣс ла чѣр кѣтрѣ рѣсѣрѣт; ши ꙗѣатѣ кѣм нѣ
 сѣнм, тѣмѣпѣнѣм вѣама кѣре сѣ грѣнѣ а фѣн дѣ клѣѣтѣре, ла
 кѣре ера мѣлѣцѣме дѣ хѣрѣпѣ. ши оѣнѣла кѣрил(ѣ) ера ман мѣре
 дѣ нѣ шѣдѣ, ши аѡлѡ ꙗѣат(ѣ) стѣтѣм. ши мѣртѣѣр мѣ-н
 доминѣла, кѣ пре кѣрѣн ѣм клѣѣтѣнт фѣннд ꙗ лѣмѣ ка оѣн ѡм,
 фѣѣцѣлѣе ачѣлѡра ши аѣсѣла ꙗтрѣ кѣре ѣм клѣѣтѣнт пре фѣѣштѣ
 кѣрил(ѣ) ꙗнѣнѣте мѣ-н арѣтѣ аѣн хѣрѣпѣ; ѡрѣ дѣ оѣндѣ цѣе нѣ

ачѣстѣ нѣ цѣи; че мѣлате минцинд ен асѣпра ме . кѣ дѣши ера
 грѣнте де мѣне ꙗтр'алт кп саѣ пентрѣ драгѣсте лѣи дѣѣѣ,
 ѡр ен ле адѣчѣ ла мнжлѡк кѣм ар фн грѣнте кѣ нѣрав де
 ѡсѣндѣре, шн зичѣ ꙗѣрилѡр, ка с(ѣ) рѣспѣнсѣ де ал(ѣ) . шн
 рѣспѣнсина пентрѣ ачѣле че грѣнѣ асѣпра ме кѣ адѣѣѣрат,
 лѣрнд дин дѣрѣл доминѣлѣи Бас(н)лѣ пѣнѣ ꙗпотрѣка покѣстѣрен
 лѡр шн трѣкѣм . шн ѡр сѣнндѣ-не ман сѣс тѣмпинѣм алтѣ
 ваам(ѣ) кѣре сѣ грѣнѣ а фн де батѣокѣр(ѣ); шн ла ачѣла
 фѣм ꙗтрѣвац ка шн ла чѣ динтѣн . шн рѣспѣнсина дѣдѣѣр(ѣ)
 дин дѣрѣл сѣнтѣлѣи пѣринтѣлѣи нострѣ Бас(н)лѣи шн кѣ рѣ-
 цил(ѣ) лѣи трѣкѣм . шн сѣнндѣ-не нѡн де аколо ман наннте,
 грѣнр(ѣ) сѣнцѣи ꙗѣри ѣнѣл кѣтрѣ алтѣл: адѣѣѣрат кѣ ачѣст
 сѣфлѣт мѣре аѣѣтѡр ѣре пре ꙗгѣдѣнѣорѣл лѣи хс Бас(н)лѣи,
 кѣ мѣлате нѣѡн вѣѣ сѣ пѣцѣ трѣкѣнд доминѣлѣи вѣздѣхѣлѣи
 ачѣстѣе . шн грѣннд ен ачѣсте де мѣне, ѡт(ѣ) аѣѣнсѣм ла
 ѡаре кѣре ваам(ѣ) кѣре ерѣ де пнзмѣ . ѡр кѣ дѣрѣл лѣи хс
 ннмѣк нѣ аѣѣр(ѣ) а зичѣ спре мѣне, кѣ нч ꙗ гѣнд н'ам аѣѣт
 кѣнд-ѡа сѣ пѣзмѣск спре чѣнѣѡа, шн кѣ ѣѣѣрѣе трѣкѣм де ен .
 ѡр ен скѣршка кѣ динцин кѣт мн с(ѣ) пѣрѣ кѣ мѣ ѡѡр ꙗ-
 гицѣ . ѡр сѣнндѣ-не нѡн ман сѣс, аѣѣнсѣм ла алтѣ ваам(ѣ)
 кѣре ера де минѣнѣи . ѡр хѣрѣпѣи ачѣн вѣлѣи ера фѡарте ѡѣрѣц,
 ѡр ман мѣрѣл(ѣ) лѡр ерѣ нѣѣѣлѣнснт шн фѣарте сѣлѣѣтѣк .
 ачѣѣи вѣѣнндѣ-не пре нѡн, ꙗдѣтѣ ѡшр(ѣ) ꙗтрѣ ꙗтѣмпинѣре
 нѡастрѣ, шн фѣѣѣк гѣлѣѣи проклѣѣи, адѣкѣнд ꙗнантѣе спре
 минѣѣнн нѣмѣл(ѣ) шн сѣмнѣе шн вѣѣмнѣе, кѣ арѣтѣре ꙗтрѣ
 кѣрѣл(ѣ) ам минцѣт грѣннд . дѣч фѣѣкѣнд шн аколѣ дѣстѣл
 чѣн че мѣ дѣчѣ пре мѣне ка шн ла чѣле ман денантѣе, плѣ-
 тѣнд шн ачѣлѣра дин дѣрѣл сѣнтѣлѣи мѣ рѣскѣмпѣрѣр(ѣ) шн
 трѣкѣм.

Judecata cea de pre urmă. A doua venire a lui Hristos.

(a. fol. 101a—101b, b. fol. 32a—33b, c. fol. 96a—97a.)

Картѣ юдеѣѣлѣи.

Шн ѡт(ѣ) ѣн нѡѡр лѣминат фѣарте, шн пре нѡѡр доминѣл
 нострѣ Іс . Хс, шн мѣрѣ нѡѡрѣл спре рѣс(ѣ)рѣт, шн с(ѣ) дншкѣ-
 сѣр(ѣ) пѡрѣлѣи рѣс(ѣ)рѣтѣлѣи, шн стрѣлѣчн доминѣл де ла
 рѣс(ѣ)рѣт . шн 'ндат(ѣ) тѣнѣт кѣ глас де дѣх кѣ ѡѡр, ка
 с(ѣ) кѣѣте тѡѣц шн сѣ-л ѡз(ѣ) пре дѣнѣѣл . шн аша пѣртѣн-
 дѣ-л пре ел ачѣл лѣминат нѡѡр, ѡнѣи пре скаѣнѣл мѣрнѣи салѣ
 шн вѣѣнндѣ-л сѣ ꙗфѣкошѣр(ѣ) тѣи, шн 'ндат(ѣ) стрѣгѣр(ѣ)

Digitized by Google

тѡри де нѡли ш пѣк(ъ)тоши, карѣи ꙗ некрѣдинцѣ вѣщѣи(ъ)
ка ши доѡитѡачел(е); ши ѡт(ъ) оуи чин ꙗфрикошат де ꙗцери
де фѡк вѣнир(ъ) де ла апѣс ши-ш пѣсѣр(ъ) мѣнѣле пре пѣкѣ-
тош ши некрѣац, ши-и арѣнкар(ъ) пре фѣиц(е) кѣре де ен ꙗ
мѣре ча де фѡк.

XСIII.

1692.

(Codex Eminescu, No. 3, 133 foi paginate.)

Ѣкрисоаре де'незц(ъ)тѡр(ъ) пре кѡвѣишинлор ши де
дсѣѡ пѡртѣторилор пѣринци ч'аѡ вѣщѣит ла пѡстѣе

Povestea părintelui Evloghie. (Fol. 1a—1b.)

Повѣсте пѣринтѣлѣи Паладѣе кѡ оуи Ѣвлогѣе кап ѡ.

Спѣсѣи-нѣѡ нѡѡ пѣринтеле Паладѣе, оуи филосѡф ааре (! 1. ѡа-) кѣрил(е) динтѡѡ пѣринци, нѡмеле аѡи Ѣвлогѣе, дин плеѣѡандрѣе, а-принсиндѣс(ъ) де драгосте аѡи дсѣѡ, съ лепѣдѣ де аѡмѣ, ши-и ꙗпѣрци тѡатѣ аѡирѣ аѡи, ши-и лѣсѣ аѡи пѡцине парте, съ-и фѣе де трѣѡа аѡи; пентѡѡ кѣч нѡ пѡтѣ съ аѡкрѣсе, еѡи ла скит де с(ъ) испити пре сѣне. дѣч ни ч кѡ пѣринци мѡацѣ нѡ пѡтѣ съ пѣтреак(ъ) ши ни ч сѣнгѡр нѡ вре съ шадѣ. ѡр ѡдѣмѣ-ѡар(ъ) дѡкѣндѣс(ъ) съ-и вѣнсѣ рѣкодеаѣе аѡи, афѣлѣ пре ѡи стрѣкат, лепѣдат пре кѣле, ши ѡрд аѡа, де нѡ аѡа ни мѣнѡ ни ч пѣѡаре, че нѡман аѡа аѡмѣ де чере милостенне. дѣч дакѣ-л вѣсѡ пре ачѣста Ѣвлогѣе, съ мѡакѡи кѡ нѡма, ши с(ъ) рѡга ꙗ мѡнтѡ са аѡи дсѣѡ де сѡс(е): доамне, пентѡѡ нѡмеле тѣѡ ѡѡю съ ѡ пре ачѣст стрѣкат ши съ-л ѡдѡхѣскѣ пре ел пѣн ла мѡартѣ аѡи, ка пентѡѡ дѣнсѡ ши ѡ съ мѣ спѣск; че-м дѣрѡиц(е) доамне, аѡѡтѡр ꙗтрѡ сѡѡѡе ачѣстѡе ши рѣѡдѡре. дѣч съ апропѣа кѣтрѣ ачѣл неѡлиник, ши-и сѡс(ъ): вѣ-ѡири пѣринте съ те ѡ ꙗ кѣле ме, ши съ те ѡдѡиск? ѡр ел сѡс(ъ): дакѣ вѣри, ѣ мѣ, че ѡ сънт неѡлиник. ѡр Ѣвлогѣе сѡс(ъ) аѡи: аѡапѣтѣ пѡцине, пѣн' ѡѡю адѡче оуи доѡитѡк съ те ѡ. ѡр ел съ ѡѡѡрѣ фѡарте. дѣч адѡс(ъ) оуи катѣр ши-л аѡѡ ши-л дѡс(ъ) ла кѣле аѡи, ши-л сѡкотѣе кѡ де тѡате че-и трѣѡѡ, ши-и спѣлѣ рѡне(е) аѡи, ши-и пѡс(ъ) оуиѡаре аѡиѣе, ши-л пѡрта пре мѣнѣле аѡи ѡр ꙗкѣтрѡ вре стрѣкатѣл; ши кѡ дѣдинсѡ ꙗ сѡѡѡѣ аѡи ꙗтрѡ тѡате пѣн ла . ѡ . аѡи . дѣч

De un tânăr ce a făcut pace între doi bătrâni. (Fol. 47a—47b.)

СѢСѢ-НѢСѢ НУЖѢ ВАРѢ-КАРѢ ДІН ПЪРІНЦІ, КЪ АС ФѢСТ ОУН
СЪХАСТРѢ ФѢВАРТЕ СѢКОТИТѢ, ШІН АС МЕРСѢ А ПЕТРѢЧѢ А СКИТ,
ШІН НѢ АФЛАѢ КИЛІЕ СЪ ШАДЪ КЪТЪ-ВА ВРѢМЕ. ІАР ЕРА АКОЛО АЛТ
БЪТРЖІН, ДЕ АВѢ W КИЛІЕ ДИУСѢЕН, ШІ-А РѢГЪ ПРЕ ІА СТАРѢЦЪА
СЪ МАРГЪ СЪ ШАДЪ АКОЛW, ПЖІЪ-Ш ВА АФЛА КИЛІЕ. ДІЧ АЛ
АСКЪАТЪ ПРЕ ІА БЪТРЖІНА ШІ МАРСЪ. ІАР ВАРѢ-КАРІН АЧИПѢР(Ъ)
А ВІНІ ЛА ІА КА ЛА ОУН БЪТРЖІН СТРЕІН, ШІ-Н АДЪЧѢ ЛЪН ЧІНІ
ЧЕ АВѢ, ІАР АЛЦІН МЪЛЦІН ШІН ПЕНТРѢ ФОЛѢСЪА ВЕНІЕ; ІАР ІА ПРЕ
ТѢЦ КЪ ВЪКЪРІЕ АН ПРІІМІА. ШІН АЧѢПѢ СТАРѢЦЪА ЧЕЛ ЧЕ-Н ДЕ-
ДѢСЕ ЛЪН КИЛІЕ А-А РЖПЦІН ШІН А-А ГРЪН ДЕ РЪБ: ДЕ КЪЦ АНІ ПЕ-
ТРЕК ВЪ АНЧЕ АТРЕБ МЪАТ ПѢСТ ШІН НІМЕ ЛА МІНІЕ НѢ ВІНЕ, ІАР
АЧАСТЪ НСКѢАДЪ, ДЕ ПЪЦІНЕ СІАЕ ФЪКЪ ШІН ТѢЦ ЛА ІА ВІН. ШІН
СІС(Ъ) ОУЧІНІКЪАВІН СЪБ: ПАСЪ ДЕ-Н СІН ЛЪН: ІА ДІН КИЛІЕ НѢАСТРѢ
КЪ НЕ ТРѢБЕ. ШІН ВІНІ ОУЧІНІКЪА ШІН ФЪКЪ МЕТАНІЕ БЪТРЪНЪАВІН
СІКЖІА: СІЧЕ ПЪРІНІТЪ(А) МІБ: КЪМ ПЕТРЕЧ? А ВІНЕ ІА: ІАР ІА
РЪСПВІСЪ: СІ ПЪРІНІТЪАВІН ТЪБ, СЪ С(Ъ) РЪАЦЕ ПЕНТРѢ МІНІЕ, КЪ-М
АСТЕ ВАРѢ-ЧЕ КАІ РЪБ. ШІН ВІНІ ТЪНЪРЪА ШІН СІС(Ъ) ПЪРІНІ-
ТЪАВІН СЪБ: СІШ БЪТРЖІНАВІН, ШІ-М РЪСПВІСЪ АША: АМ АФЛАТ
КИЛІЕ ШІН МЪ ВОЮ ДЪЧЕ ДЕ АНЧЕ. ІАР ДЪПЪ КЪТЕ-ВА СІАЕ ІАР
ГРЪН ОУЧІНІКЪАВІН СЪБ: ПАСЪ ДЕ-Н СІН ЛЪН: КЪ ДЕ НѢ ВЕН ІАШ КЪ-
РЖІА ВОЮ ВІНІ, ШІН ФЪР ВОЕ ТЪ ТЕ ВОЮ СКОАТЕ КЪ ТѢМГЪА. ШІН
МАРСЪ ФРАТЕА(Е), ШІ-Н ГРЪН ЛЪН: АС АУСІТ ПЪРІНІТЕА(Е) МІБ КЪ

БѡЛѢШИ ШИ ФѢДРТЕ С'АВ СКАРЕНТ, ЧЕ М'АВ ТРИМЪС СЪ ТЕ ЧЕРЧЕ-
ТЪС. РЪСПЪНСЪ БЪТРОЖИЛ: СПЪНЕ ПЪРИНТЕКАШ ТЪС, КЪ ПЕНТРО
РЪГА ЛЪН АМ АСТЕ БИНЕ. ДЕЧ МАРСЪ ФРАТЕЛ(Е) ШИ ГРЪН БЪТРОЖИ-
ЛЪН: ПЖИЪ ДЪМИНЕК(Ъ) АВ СИС БЪТРОЖИЛ ДЕ ВА ВРЪ ДСАВ ВА
ШИ. ДЕЧ БИНИ ШИ ДЪМИНЕКА ШИ НЪ МАН ШИ. ДЕЧ АВЖ БЪТРОЖИ-
ЛЪ ТУМЪГЛА ШИ МАРСЪ СЪ-Л БАТЪ ШИ СЪ-Л ГОНЕАСК(Ъ); МР ОУЧИНИ-
КА АН СИС(Ъ) ЛЪН: АЦАПТЪ ПЪРИНТЕ ПЪЦИНЕЛ, СЪ МЪ ДЪК АНА-
НИТЪ СЪ ВЪД, СЪ НЪ ФЪЕ ЧИНЕ-ВА АКОЛШ ШИ С(Ъ) ЛЕ ФАЧ СМНИ-
ТЪЛЪ. ШИ АЛЕРГЪ АНАНИТЕ ШИ СПЪС(Ъ) БЪТРОЖИЛЪН: ПЪРИНТЕМ
МЪС БИНЕ [СЪ ТЕ] РИДЦЕ ШИ СЪ ТЕ ДЪК(Ъ) ЛА КИЛЪ НВАСТРЪ, СЪ ТЕ
УСПЕТЪСЕ. ДЕЧ ДАК(Ъ) АВСИ БЪТРОЖИЛ КЪ БИНЕ, ДЕ ГРАДЪ(!) ШИ
АНАНИТЪ ЛЪН ШИ ДЕ ДПАРТЕ И ФЪКЪ ЛЪН МЕТАНЪ, ГРЪНД ЛЪН:
НЪ ТЕ УСТЕНИ ПЪРИНТЕ, КЪ ВОЮ БИНИ ЕВ ЛА ТИНЕ. ДЕЧ БЪСНИД
ДСАВ АВКРАРЕ ЧЪЛЪН ТЪНЪР, ОУМИАН ПРЕ ПЪРИНТЕЛ(Е) СЪС, ШИ
ЛЕПЪДЪ ТОМЪГЛА ДИИ МЖИЪ ЧЕ ДЕК, ШИ АЛЕРГЪ СПРЕ СЪРЪТАРЕ
БЪТРОЖИЛЪН, АВАНДЪ-Л ДЕ-Л ДЪС(Ъ) А КИЛЪ ЛЪН, КА КЪМ Н'АР ФН
АВСИТ НИМНИК(Ъ). МР БЪТРОЖИЛ ГРЪН ОУЧИНИЛЪН СЪС: ДЕ КЪТЕ
Ц'АМ СИС, НИЧ ДЕ ОУЧКЛЕ НЪ ЕН СИС ЛЪН. СЪ БЪКЪРЪ БЪТРОЖИ-
ЛЪ ШИ АЦЪЛЪСЪ КЪ АВ ФУСТ ЗАВНСТЪ ДЕЛА ДЪАВОЛА. АТЪНЧЕ
ГРЪН БЪТРОЖИЛ КЪСНИД ЛА ПИЧЪАРЕЛ(Е) ОУЧИНИЛЪН СЪС: ДЕ АКЪМ
СЪ-М ФНИ ТЪ МЪ ПЪРИНТЕ, ШЪ ЕВ ЦЪЕ ОУЧИНИКЪ, ПЕНТРО КЪ ДЪПЪ
АВКРЪРАЛ(Е) ТАЛ(Е) АМЖИДЪЖ СЪФЛЕТЕЛ(Е) ФЪР(Ъ) СПИТЕ.

De sf-ul Macarie ce a înviat un mort. (Fol. 118b—119a.)

ДѢ СТИН МАКАРИЕ Ч'АВ ЛЕИС УН МОРТ.

СПЪНЕ ПЪРИНТЕЛ(Е) СИСО ДЕ ПЪРИНТЕЛ(Е) МАКАРИЕ: А СКИТ
КЪНД ЕРАМ, СИЧ(Е), КЪ ПЪРИНТЕЛ(Е) МАКАРИЕ, НЕ ДЪСЪМ СЪ С(Ъ)ЧЕРЪМ
З АНШ. ШИ МТ(Ъ) У ВЪДЪКЪ СТЪНИЦЕ СПЪЧЕ ПРЕ ОУРМА НВАСТРЪ
ШИ НЕЛЧЕТАТ ПЪНЦЕ. МР БЪТРОЖИЛ АТРЕБЪ ПРЕ СЪПЪНЪЛ ПЪ-
МЪНТЪРИАЛШР ШИ-Н СИС(Ъ) ЛЪН: ЧЕ-Н АСТЕ ЧЕН БЪТРОЖЕ КЪ ТУТ-
ДЪВНА ПЪНЦЕ? ШИ-Н СПЪС(Ъ) ЛЪН, КЪ БЪРЕАТЪЛ АЧЪКЪЕ АВ АЕВТ
НИЦЕ АЕЪРЕ А ВАРЕ-КЪН ПЪС(Ъ) ЛА ЕЛ, ШИ АВ МЪРИТ ДЕ ГРАДЪ(!) ШИ
Н'АВ АПЪКАТ СЪ СПЪЕ ОУНДЕ У АВ ФУСТ ПЪС-У, ШИ ВА ДОМНЪЛ
АЕВЦИЕН ШИ ПРЕ АЧАСТА ШИ ФЪЧУРЪН ЕН СЪ-Н А А РОБЪ. ШЪ-Н ГРЪН
ЛЪН БЪТРОЖИЛ: СИ-Н СЪ ЕЪЕ ЛА НУН ОУНДЕ ЕУМ ВАНУНИ ДЕ
АМІАСЪС. ШИ ДАК(Ъ) БИНИ ЛА НУН, АН СИС(Ъ) АН БЪТРОЖИЛ:
ЧЕ ТУТ ПЪНЦЕ ДЪВНА? МР А РЪСПЪНСЪ: БЪРЕАТЪЛ МЪС АВ МЪРИТ
ШИ АВ ФУСТ АВАТ АЕВЦИЕ ВАРЕ-КЪН ШИ МЪРИНД НЪ МЪС СПЪС
ОУНДЕ АСТЕ. ШИ СИС(Ъ) АН БЪТРОЖИЛ: БИНО ДЕ-М АРАТЪ ОУНДЕ

асте аґропат; ши лѡж кѡ ел ши пре чѣла-а'ниці фѣрац ши мар-
сѣм кѡ дѣнса . ши дак(ъ) марсѣм ла лѡкѣла ачѣла оунде
ера аґропат, аи сис(ъ) ан : дѡ-те акѡм ла кѣса та ши не рѡ-
гѣм нон ла мормѣнт . ши стрѣгѣ бѣтрѣнѣла пре мѡрт, сикѣнд :
кѡтѣрѣла(е)! оунде ан пѡс авѡцѣ ачѣлѡн стрѣни? иар ел рѣспѡнсѣ
де сис(ъ) : кѣ асте аґропат а кѣса ма сѡпт оуи пичѡр а пѣ-
тѣлѡн . ши сис(ъ) кѣтрѣ ел бѣтрѣнѣла : дѡрми иар пѣн ла рѣѣре.
иар дак(ъ) кѣсѡр(ъ) ачѣста фѣацин, кѣсѡр(ъ) ла пичѡрѣла(е)
лѡн де фѣик(ъ) . ши сис(ъ) кѣтрѣ ан бѣтрѣнѣла : ачѣста нѡ фѡ
пѣнтрѡ мине, кѣ еѡ нимик(ъ) сѣнт, че пѣнтрѡ чѣк вѣдѡвѣ ши
пѣнтрѡ чен сѣрач фѣкѡ дѣлѡ ачѣст лѡкрѡ; иар ачѣста асте мѣре,
кѣ дѣлѡ пофѣкѣи сѣфѣтѣла чѣл фѣр пѣкат, ши ири че чѣре
дѡбѣндѣи(е) . дѣч марсѣ де спѡс(ъ) вѣдѡвен оунде зак ѡг . иар
е лѡж де-и дѣдѣ стѣпжнѡ(лѡн) лѡр, ши-ш слѡкѡси фѣчѡрѣи еи дѣи
роѣе ши тоц прослѣвѣр(ъ) пре дѣлѡ.

XCIV.

1693.

Ефѡнта ши дѣмнезѣа́ска евангѣліе елинѣскѡ ши рѡ-
мѡнѣскѡ . . . . . а онѡ мѡнтѡ́рїй ,ахчг . ши с'дѡ
типзрит аи'трѡ сѣнта митрополѣ а ѡгровѣлѡхїй.

(Folio, V fol nepag. + 372 pag. paginate.)

Viața sf-lui Joan Evangelistu. (Fol. IVb—Va.)

Бѣаца сѣнтѡлѡн ши Еѡгѣлістѡ Іѡан, дѡпѣ кѡм ав скрис Гофронѣ.

Іѡанѡ пре кѣреле Іс . фѡа́рте л'ав ювїт, фѣюл' лѡн Зеведѣѡ,
фѣрателе лѡн Іѡкѡвѡ, кѣрѡм де Ирѡд' дѡпѣ пѣтїма домнѡлѡн
кѡнѡл' и с'ав тѣлѡтѣ, пе ѡрма тѣтѡрѡрѡ ав скрис еѡгѣла, рѡгѡтѣ
фѣїнѣлѡ де епѣкѡпїй Ісїїн, ши апотрѣѡ лѡн Кирїноѡ, ши ал'тор
їретїчїн, ши май вѡртѡс лѣїїн Емѣїѡнїтѣнїлѡр' чѣй че сѣ
арѣтѡ атѣнїчѣк, чѣлѡр' че знчѣ де хс, май нанїте де Мѡріѡ сѣ
нѡ фѣе фѡстѣ нѣскѡт'; дерїпѣтѣ ачѣла с'ав адем'нат дѣмзѣа́ска
лѡн нѡщере а зїче . иарѣ ши дѡтѣ прїчїнѣ ачїїїн еѡгѣлїй
адѡк; кѣ чїтїнѣлѡ кѣрцилѡ лѡн Мѡѡїї, Мѡрко, ши Лѡкѣї,
испїтїт-ав ток'мѣла истѡрїїлѡр, ши ав адѡверїтѣ пре дѡнїїїн

8. Нѣ ердъ ель лѣмѣна, че ка съ мѣртѣрнскѣскѣ де лѣмѣнѣ. 9. Ердъ лѣмѣна чѣ адеврѣтъ, кѣрѣ лѣмѣнѣзу пре тотъ шмѣл' чѣ вѣне р лѣме. 10. Л лѣме ердъ, шн лѣмѣ прѣн ел съ фѣкъ шн лѣмѣ пре джѣсѣл нѣ-л' кѣносѣ. 11. Лтрѣ але сѣле венѣ, шн ай сѣн пре джѣсѣл нѣ-л' прѣнмѣрѣ. 12. Лтрѣ кжѣн прѣнмѣрѣ пре джѣсѣл', ле дѣде лор пѣтѣре ка съ фѣе фѣн лѣн дмѣнѣлѣ, чѣлорѣ чѣ крѣдѣ лтрѣ нѣмѣле лѣн. 13. Кѣрѣн нѣ ден сжѣне. нѣ ден вѣе трѣ-пѣскѣ, нѣ ден вѣе еврѣтѣскѣ, чѣ дела дмѣнѣлѣ съ нѣскѣрѣ. 14. Шн кѣвѣнѣлѣ трѣн съ фѣкъ, шн съ сѣлѣшлѣн лтрѣ нѣн, шн ам' вѣзѣт' слѣва лѣн, слѣва кѣ а оуѣнѣлѣ нѣскѣт' дела тѣтѣл, пѣнѣ дѣ дѣрѣ шн дѣ адеврѣ. 15. Іѣнѣ мѣртѣрнскѣ де джѣсѣл' шн стрѣгж грѣнѣд' : ачѣста ердъ дѣ кѣрѣле ам' зѣс : кѣрѣле дѣпѣ мѣне вѣне, нѣнѣтѣ мѣ фѣ, кѣ ман лтрѣ де мѣне ердъ. 16. Шн дѣнтрѣ пѣнѣнѣрѣ лѣн, нѣн тоѣн ам лѣдѣт', шн дѣрѣ пѣнтрѣ дѣрѣ. 17. Кѣ лѣѣтѣ прѣн Мѣнѣнѣ фѣ дѣтѣ, шрѣ дѣрѣл' прѣн Іс . Хс . фѣ.

Mateiu cap. XVIII, v. 10—20. (pag. 47—48.*)

Лѣнѣ лтрѣлѣ сѣпѣмѣнѣ дѣпѣ рѣсѣлѣн. адекѣ дѣпѣ сѣнѣлѣ
дѣлѣ . дела Мѣнѣнѣ ѡе.

Сѣсе дмѣнѣлѣ. 10. Сѣкѣтѣнѣ съ нѣ шѣнѣнѣ прѣ вѣе оуѣнѣл' дѣнтрѣ ачѣшн мѣнѣ, кѣ грѣскѣ вѣлѣж, кѣ лѣрѣн лор ла чѣрѣре пѣрѣрѣ вѣдѣ фѣдѣ тѣтѣлѣн мѣс чѣлѣн чѣрѣскѣ. 11. кѣ дѣ венѣтѣ фѣюлѣ шмѣнѣскѣ съ кѣсте шн съ мжѣнѣскѣ прѣ чѣл' пѣрѣдѣтѣ. 12. Чѣ вѣ съ пѣре вѣлѣж ? дѣ ва авѣ оуѣнѣ шм' ш сѣтѣ дѣ шн, шн ва рѣтѣчн оуѣнѣ дѣнтрѣ джѣсѣле, дѣ нѣ ва лѣса чѣле нѣлѣзѣчн шн нѣлѣ шн мѣргѣнѣдѣ ла мѣнѣте ва кѣтѣ прѣ чѣ рѣтѣ-чѣтѣж ? 13. Шн дѣка ш ва афѣл прѣ джѣсѣ, адеврѣ грѣскѣ вѣлѣж, кѣ съ вѣкѣрѣ дѣ джѣсѣ мѣнѣ вѣрѣтѣс, дѣкѣтѣ дѣ чѣле нѣлѣзѣчн шн нѣлѣж чѣ нѣлѣ рѣтѣчнѣ. 14. Лѣла нѣ асте вѣлѣ лѣнѣнѣтѣ пѣрѣн-тѣлѣнѣ вѣстрѣ чѣлѣн чѣрѣскѣ, ка съ пѣлѣрѣ оуѣнѣлѣ дѣнтрѣ ачѣшн мѣнѣ. 15. Дѣ-ц ва грѣшн цѣе фѣрѣтеле тѣж, мѣрѣн шн-л' вѣдѣчѣе лтрѣ тѣне шн лтрѣ джѣсѣлѣ лѣшн, дѣч дѣ те ва аскѣлѣтѣ штѣ кѣ ан дѣвѣнѣдѣтѣ прѣ фѣрѣтеле тѣлѣ. 16. Лтрѣ дѣ нѣ те вѣлѣ аскѣлѣтѣ прѣ тѣне, л кѣ тѣне шрѣ прѣ оуѣнѣлѣ сѣлѣ прѣ дѣн, ка лтрѣ гѣра л дѣлѣлѣ сѣлѣ а трѣн мѣртѣрнѣ съ стѣ тотѣ грѣюлѣ. 17. Лтрѣ дѣ нѣ-нѣ ва аскѣлѣтѣ прѣ джѣнѣшн, спѣне сѣбѣрѣлѣн . шн дѣ нѣ вѣлѣ аскѣлѣтѣ нѣче дѣ сѣбѣрѣ, сѣ-ц фѣе цѣе ка оуѣнѣ пѣгѣнѣ шн вѣмѣш'.

*) cf. 1648, mai sus pag. 127.

18. Пидевѣрь грѣськѣ вѣдѣж : шри кѣте вѣци легѣ пре нѣмѣнѣтъ, вор' фѣ легѣте ши ѿ чѣрю, ши шри кѣте вѣц дез'легѣ пре нѣмѣнѣтъ, фѣ-вор' дезлегѣте ши ла чѣрю. 19. Пѣрь адевѣрь грѣськѣ вѣдѣж, кѣ де съ вор' сфѣтън дин' вѣн дѣн пре нѣмѣнѣтъ, де тѣтъ лѣкрѣлъ че вор' чѣре вѣ фѣ лор' дела тѣтъл' мѣѣв кѣрим лсте ла чѣрюре. 20. Кѣ оу'де сѣнѣтъ дѣн сѣв трѣн адвѣнци ѿтрѣ нѣмеле мѣѣв, аколѣ сѣнѣтъ пре мѣж'локѣлъ лѣрь.

Mateiu cap. XXI, v. 23—27. (pag. 85.)

Мѣрѣн а зѣчѣк сѣпѣмѣнѣтъ . дела Мѣѣн пѣ.

23. Мѣ вѣрѣмѣ ачѣла вѣнѣдѣ Іс . ѿ вѣсѣрекѣ, ши ѿвѣцѣнѣдѣ, вѣнѣрѣ кѣтрѣ дѣнѣсѣлъ Пѣрѣхѣрѣнѣ ши вѣтрѣнѣнѣ нѣроаделор, грѣнѣдѣ : кѣ че пѣтѣре фѣчн ачѣстѣ? ши чѣне цѣв дѣте цѣ пѣтѣрѣ ачѣста? 24. Пѣрь Іс . рѣспѣнѣжнѣдѣ, зѣсе лѣрь : вѣю ѿтрѣ вѣ ши ѣв пре вѣн оу'нѣ кѣвѣнѣтъ, кѣреле дѣкѣ ми-л вѣци спѣне мѣе, ши ѣв вѣю спѣне вѣдѣж кѣ че пѣтѣре фѣкѣ ачѣстѣ. 25. Бѣтѣ зѣлѣ лѣн Іѣванѣ де оу'де ерѣ? дин' чѣрю, лѣ дела шѣмѣнн? ерѣ ѣн кѣцѣтѣ ѿтрѣ сѣне, грѣнѣдѣ : де вѣмѣ зѣче : дин' чѣрю, вѣ зѣче нѣдѣж : дѣрѣ пѣнѣтрѣ чѣ нѣдѣн кѣрѣзѣтъ лѣн? 26. Пѣрь де вѣмѣ зѣче : дела шѣмѣнн, не тѣмѣмѣ де нѣрѣбѣдѣ; кѣч кѣ тѣцн ачѣ пре Іѣванѣ кѣ пре оу'нѣ прѣрѣбѣкѣ. 27. Ши рѣспѣнѣжнѣдѣ лѣн Іс . зѣсерѣ : нѣ шѣмѣ . зѣсе лѣрь ши елѣ : нѣче ѣв вѣю спѣне вѣдѣж кѣ че пѣтѣре фѣкѣ ачѣстѣ.

Marcu cap. XI, v. 1—11. (pag. 194.*)

Лѣнн а лѣсѣтѣлѣнѣ де кѣрѣне . дела Марко аѣ . зѣч . мѣ.

1. Мѣ вѣрѣмѣ ачѣла съ апропѣ Іс . кѣтрѣ Іерѣсѣлѣнѣмѣ, ши вѣнн ѿ Бѣнѣфѣгн ши ѿ Бѣнѣнѣнѣ кѣтрѣ мѣнѣтеле Мѣсѣлѣннлор, ши трнмѣсе дѣн дин оу'чѣннѣнѣнѣ лѣн. 2. Ши зѣсе лѣрь : мѣѣрѣѣннѣ ѿ сѣтѣлъ, кѣреле ѣ ѿ прѣжѣмѣ вѣастрѣ, ши ѿдѣтѣ ѿтрѣнѣдѣ ѿтрѣнѣсѣлъ, вѣци гѣсн оу'нѣ мѣнѣзѣ легѣтъ, пре кѣреле нѣмѣ дин' шѣмѣнн нѣлѣ шѣзѣтъ, ши дезлегѣнѣдѣ-лѣ, сѣ-лѣ адвѣннѣннѣ. 3. Ши де вѣ зѣче вѣдѣж чѣннѣ-вѣ : чѣ фѣчѣннѣ ачѣста? зѣчѣннѣ, кѣ дѣмѣнѣлѣнѣ трѣвѣжѣше, ши нѣман дѣкѣтъ . лѣ вѣ трнмѣннѣ пре елѣ ачѣкѣ. 4. Дѣч мѣѣрсѣрѣ, ши гѣснѣрѣ мѣнѣзѣлъ легѣтъ лѣнѣгѣ

*) cf. mai sus pag. 232 din Mateiu.

оушъ, афаръ ла ръспѣнтїе, ши-л дезлегаръ. 5. Пъръ оуний дин кѣрий ста аколѣ, зисеръ лоръ : че фѣчен, де дезлегаци мѣнзълъ? 6. Ей зисеръ лор, кѣм ле порвѣнїе Іс; ши-й лѣсаръ пре ей. 7. Деч адысеръ мѣнзълъ ла Іс. ши пѣсеръ пре ель вешмѣнтеле лор, ши шъзѣ пре джнѣвлъ. 8. Ши мѣлци ацѣрнѣръ вешмѣнтеле лоръ пре кѣле. маръ алѣцїй тѣл стѣлпѣри днї копач ши ле ацѣрнѣ пре кѣле. 9. Ши чей че мерѣкѣ лнайнтѣ, ши чен че венїл пре оурмѣ стирга (! 1. стрн—) зикѣндъ : Осанна! блгословїть чѣл че вїне лтрѣ нѣмеле дмнѣвлїй. 10. Блгословїть лпѣрѣцїа пѣринтѣлїй нѣстрѣ лѣй Дедъ, кѣрѣ вїне лтрѣ нѣмеле дмнѣвлїй. Осанна лтрѣ чен де сѣсъ. 11. Ши лтрѣ Іс. л Іерусалим ши л вѣскрекъ; ши лѣрїндъ амїнѣ де тоате, фїнїндъ чѣсѣл л дѣ сѣрѣ, еши л Еноанїа, кѣ чей донспрѣзѣче оученичи.

XCV.

с. 1680—1695.

(Ms. bibl. Hohenzollern-Sigmaringen, folio.)

Cronica lui Dorotheus din Monembasia.

(Fol. 8a—8b.)

Фїннд вѣм прѣ лнцелѣптѣлїй изводитор домнѣл нѣстрѣ Іс. Хс. ши дзѣл адекѣрат сѣ факѣ лѣмѣ кѣ нѣнѣмѣратѣ ши нѣсѣлмѣнтѣ мннтѣ ши лнцелѣпчюна са ши кѣ мѣлцимѣ пѣтерѣн салѣ, де ѣнде н'ѣл фост лнтрѣ сѣ фїе, фѣче свннцїа са, кѣм сннгѣрн блгословнїи свннтѣн вѣскрѣч мѣртѣрїсѣце зикѣндъ, кѣ прѣ мѣстнѣл ши прѣ пѣтѣрннкѣл дзѣл а тоатѣ цннѣрѣ нѣман кѣ кѣвѣнтѣл свннцїѣн сал(ѣ) кѣ (!) тоате лѣкрѣрїл(ѣ) с'ѣл фѣкѣт, вѣзѣтелѣ ши нѣвѣзѣтел(ѣ); лнкѣ ши марѣл(ѣ) дѣд чѣл фост лнпѣрат ши прѣрок не спѣне пннтрѣ ачѣста зикѣндъ : кѣ сннгѣр дзѣл ѣл зис, ши кѣ зиса лѣн тоате с'ѣл фѣкѣт, ши сннгѣр ѣл лѣвѣцѣт ши кѣ лнѣвѣцѣтѣра са с'ѣл знднт; лшнж-дѣрѣ лнкѣ ман мѣртѣрїсѣце ачѣста прѣрок дѣ знчѣ : кѣ кѣвѣнтѣл лѣн дзѣл черїорнл(ѣ) с'ѣл лнтемѣлт ши кѣ дхѣл рѣстѣлїн сѣл тоц пѣтѣрннчнїи лѣн. адекѣрат кѣвѣнт не арѣтѣ дѣнд ка с(ѣ) поатѣ лнцѣлѣце тоатѣ фнрѣ шмѣнѣскѣ. кѣ лнкѣ ман лнтѣн дѣ вѣч ѣл фѣст тѣтѣл лнпрѣвнѣ кѣ фнїол ши кѣ дхѣл свѣнт. пннтрѣ ачѣл тѣтѣл лнпрѣвнѣ кѣ фнїол, ши кѣ лѣкрѣл дхѣлїн свѣнт ѣл сѣврѣшнт тоатѣ лѣмѣ. адекѣрат знчѣ ши марѣл(ѣ) монсн прѣрок ла лнчѣпѣтѣрѣ скрн-

рѣх. 13. то́атѣ вѣра стрѣнѣ лѣнѣ шй ѿнѣл'. шй фѣче кѣ мѣни-
 ниле сѣле чѣле де еѣнѣ трѣбѣ. 14. фѣ ка ш корѣнѣ кѣре фѣче не-
 гоцеторѣа; де де дѣпарте адѣнѣ богѣцнѣ са. 15. шй сѣ скѣдалѣ
 рѣкѣ фѣинѣ де нѣпте. дѣ еѣкѣте кѣсен. шй лѣкрѣл' сѣвѣнѣчелор.
 16. вѣсѣнѣ лѣкрѣтѣорѣн де пѣмѣнт' кѣмѣпѣрѣ; шй днѣ рѣадѣ
 мѣнѣнѣлор сѣле рѣседѣ кѣшѣнѣ. 17. рѣнѣнѣнѣ вѣртѣсѣ мѣжлѣ-
 кѣл' сѣх; рѣтѣрѣ еѣрѣцелѣ сѣле пре лѣкрѣ. 18. гѣстѣ кѣ мѣте еѣне
 а лѣкрѣ. нѣ сѣ стѣнѣ сѣфѣнѣкѣлѣ ен то́атѣ нѣпте. 19. кѣтелѣ
 сѣле тѣнде спре чѣле де фѣлѣсѣ; шй мѣнѣнѣ сѣле ле рѣтѣрѣчѣ
 спре фѣсѣ. 20. мѣрѣ шй мѣнѣнѣ сѣле ле дѣшкѣсе сѣрѣкѣлѣнѣ. шй
 рѣадѣ тѣнѣ мѣсѣрѣлѣнѣ. 21. нѣ сѣ грѣжѣчѣ еѣрѣтѣлѣ ен де кѣте
 сѣнт' рѣ кѣса, кѣнѣ зѣеѣчѣсе оѣнде-ѣа; кѣ тоц' кѣрѣн сѣнт'
 ла дѣнѣсѣ сѣнт' рѣрѣкѣц', 22. хѣнѣ рѣдѣнте фѣкѣ еѣрѣтѣлѣнѣ
 сѣх; де мѣтѣсѣ шй де еѣрѣшѣнѣ рѣрѣкѣмѣнѣте шй м. 23. шй
 мѣте сѣлѣнт' еѣрѣтѣлѣ ен рѣ пѣрѣнѣлѣ; кѣнѣ де шѣде рѣ сѣвор
 кѣ вѣтрѣнѣнѣ лѣкѣнтѣорѣн пѣмѣнтѣлѣнѣ. 24. пѣшкѣре фѣкѣ шй ле
 дѣде фѣнѣчѣнѣлор; мѣрѣ еѣнѣ хѣнѣнѣлорѣ. 25. рѣ тѣрѣа шй рѣ
 кѣвѣнѣнѣ еѣнѣ сѣ рѣрѣкѣ; шй сѣ вѣсѣчѣе рѣ сѣлѣлѣ чѣле де
 апѣн. 26. кѣ гѣра са ш дѣшкѣсе кѣ сокѣтѣлѣ шй кѣ токѣмѣлѣ;
 шй лѣмѣнѣ сѣле пѣсе оѣнѣчѣю. 27. стрѣмѣте прилазѣрѣн кѣселорѣ еѣнѣ;
 шй еѣкѣте лѣнѣшѣнѣлор нѣ дѣде. 28. рѣдѣкѣ кокѣбѣнѣнѣ сѣн шй сѣ
 рѣеѣгѣнѣрѣ; шй еѣрѣтѣлѣ еѣнѣ ш лѣде. 29. мѣлѣте фѣнѣе фѣкѣрѣ
 пѣтер, шй мѣлѣте агѣнѣсѣрѣ еѣгѣцнѣа; мѣрѣ тѣ ан рѣтрѣкѣт шй
 те рѣнѣлѣцѣш' прѣсте то́ате. 30. рѣвѣнѣре фѣрѣмѣсѣнѣнѣ еѣселор мѣнѣ-
 чѣнѣбѣе мѣлѣрѣцѣ нѣ мѣте рѣтрѣ тѣнѣ. кѣ мѣлѣре чѣ рѣцѣлѣпѣтѣ
 сѣ вѣсѣчѣе; шй фѣрѣкѣ домиѣ(лѣ)н сѣ ш лѣде. 31. дѣц' ен днѣ
 рѣада еѣселор ен; шй сѣ фѣе лѣдѣдѣт' еѣрѣтѣлѣ ен рѣ пѣрѣнѣлѣ.

Epilog. (Fol. 275b.)

Юѣнѣнѣлор рѣтрѣ хѣс фѣрац шй чѣнѣстѣнѣ пѣрѣнѣнѣнѣ, кѣрѣнѣ
 вѣц чѣнтѣ ачѣстѣ свѣнтѣ кѣрте, чѣ сѣ кѣтѣмѣ пѣнѣтѣкѣстѣр, шй
 лѣлѣнѣдѣ чѣѣаш еѣре ш лѣнѣнкѣре днѣ мѣхѣнѣре фѣрѣнѣ нѣрѣлѣнѣ (?)
 сѣлѣ днѣ оѣнѣмѣре мѣнѣнѣнѣ, сѣлѣ днѣтрѣ'а мѣнѣнѣ, пѣнѣтрѣ дѣмѣсѣ
 рѣгѣм пре дѣмѣнѣвѣбѣастрѣ, кѣ рѣцѣлѣпѣчѣнѣтѣ вѣлѣндецѣлор сѣ
 рѣрѣпѣтѣц', прѣкѣм вѣ ѣа рѣцѣлѣпѣнѣ свѣнтѣлѣ дѣхѣ. мѣр пре мѣнѣ,
 кѣрѣлѣ ам оѣстѣнѣнт рѣтрѣачѣст лѣкрѣ де ам скѣнѣ шй ам шй
 тѣлѣкѣнт' ачѣстѣ кѣрте де фѣлѣсѣ сѣфѣтѣлѣнѣ, сѣ мѣ еѣртѣц'
 шй с(ѣ) мѣ вѣсѣнѣц'; сѣ нѣ мѣ в(л)ѣстѣмац. кѣ шй дѣмѣнѣ-
 вѣбѣастрѣ сѣ вѣ спѣдѣѣнѣц' еѣртѣрѣнѣ шй вѣсѣнѣнѣнѣ дѣла дѣмѣсѣ

а тоѣте цѣнтѣрюа . кѣ н'аѣ скрис мѣна чирѣскѣ . ачирѣскѣ,
че мѣна пѣкѣтѣасѣ грѣ пѣмѣнтѣскѣ . шн н'ам дат шдѣхнѣ
марцинилор мѣле, дѣп(ѣ) кѣм зиче прѣркѣа : не дах сѣн
шчѣма монма . н проч . ашд шн вѣ сѣмѣа шн ноапте кѣцѣтам
ка с(ѣ) вѣс' марцинкѣ сѣѣршнтѣаѣн . ка шн чѣла че рѣрѣ . а
апѣ адѣнкѣ шн мѣре сѣ ш рѣбатѣ, шн дѣкѣ оуѣтенѣши,
пѣрѣрѣ шн дес кѣѣтѣ марциниѣ ; ашд шн вѣ ман мик шн ман
плекат рѣре рѣени лѣн хс, Пѣлѣандр' Даск(ѣ)л ам рѣчѣшт кѣ
вѣрѣре пѣринтѣаѣн шн кѣ ацѣтѣорѣа' фѣюаѣн, шн кѣ сѣргѣмѣлѣ
дѣхѣаѣн сѣнт' вѣсѣн шн сѣѣршнтѣа . слѣкѣ лѣн дѣмнѣсѣ оу-
нѣл' . а трѣцѣ . лѣѣдат пѣрѣрѣ де тоѣте дѣхѣнѣилѣ . акѣм шн
а вѣчн вѣчнлор аминн .

Дѣла зидѣре лѣмни ан ,зсг . шрѣ дѣла рѣрѣпарѣ дѣмнѣ-
лѣн ,дѣхѣд . рѣчѣштѣс'аѣ а скрѣе ачѣстѣ картѣ мѣца мѣрт . шн
с'аѣ сѣѣршнт мѣца сѣнт . ка . дн .

XCVII.

1697.

(Odobescu, Revista română II., 1862, pag. 118—120.)

Alexandru Dascalul: Psaltire slavono-română cu tâlc.

Psalm 137.

Ла рѣѣаѣ вѣвѣлонѣаѣн аколо шѣдѣмѣ шн пѣнѣцѣмѣ,
адѣкѣндѣне аминтѣ де сѣмѣ . тѣлкѣаѣ : Пѣтѣнче жидѣвнѣ чѣн
рѣениѣн пѣнѣцѣ . шр сѣ цѣн кѣ пѣнѣцѣ сѣфлѣтѣле днрѣниѣ-
лорѣ, шѣзѣнд . а вѣвѣлонѣ, а шдѣ . кѣ вѣвѣлонѣаѣ сѣ зиче
тѣрѣвѣрѣре, пѣнѣцѣ адѣкѣндѣшн аминтѣ де сѣмѣаѣ черѣскѣ .
А салѣнѣа не мижлокѣа ен спѣнзѣрѣм шргѣнѣле ноаѣтре . тѣ :
Рѣѣстигнѣирѣ жидѣвнѣ не хс пре мижлокѣаѣ кѣрѣчн, ачѣла шр-
гѣнѣле сѣнѣтѣорѣе кѣрѣдннѣчѣаѣшнлор . Кѣ аколо не рѣтрѣа пре
нон чѣм че не рѣенирѣ пре нон, шн кѣрѣн не дѣчѣ, де кѣнтѣре .
тѣлкѣаѣ : Рѣениндѣ дѣаѣволнѣ пре шмѣннѣ, рн дѣчѣ ла шдѣ ка
ла вѣвѣлонѣ, рѣтрѣѣнд пре дѣншн оунде шѣте домнѣ лор .
Кѣнтѣаѣцѣ нѣаѣм днн кѣнтѣрнѣле сѣмѣнѣаѣн . тѣлкѣаѣ : Цѣе дѣ-
аѣволнѣ рѣтоарѣчѣре ашмѣнѣлорѣ, кѣрѣн вѣра сѣ кѣнтѣ рѣ бѣсѣрѣчнѣле,
кѣнтѣрѣ нѣвоѣ . Кѣм вѣам кѣнтѣаѣ кѣнтѣре домнѣаѣн пре пѣ-

XCVIII.

(Ms. bibl. centr. No. 363. 8°, mic. defect la început. 282 pagini.)

(Numai citeniile din Evanghelie românești.)

МОЛТЪВНИК.

13. Францлора нѣ вой съ нѣ цинца кон де чел че аѣ адбормитѣ, ка съ нѣ въ антростаці ка чел че н'аѣ н'аѣд'ѣдѣ. 14. ка де ком кр'ѣде ка Іс аѣ мѣрѣтъ ши аѣ лнвѣмѣтъ; ашд ши дѣмнѣзѣѣ, пре чѣй че аѣ адбормитѣ ан Іс. аѣдѣ-й-ва нѣ еѣ.

15. къ ачастѣ грѣшнѣмъ боашъ къ кѣхънтѣмъ доминѣмъ, къ нѣмъ кѣрѣи
сѣнтѣмъ вѣи, ши вѣмъ рѣмънтѣмъ антѣмъ вѣнѣрѣмъ доминѣмъ, нѣи
(нѣ) вѣмъ антѣрѣмъ прѣ чѣи адѣрмѣицѣ. 16. къ рѣсѣи доминѣмъ къ
стрѣнгѣрѣмъ андѣмѣи, къ гласѣмъ архангѣлѣмъ, ши къ трѣмъ
вѣи лѣи дѣмѣи погѣрѣмъ вѣи дѣи чѣи, ши чѣи морѣи антѣмъ хѣ
вѣи антѣмъ антѣмъ. 17. дѣи ачѣмъ нѣи вѣи, кѣрѣи вѣмъ (!1. вѣмъ)
фѣи рѣмъи, дѣи прѣи къ нѣи вѣмъ фѣи рѣи спрѣ нѣи
антѣмъ антѣмъ доминѣмъ ан вѣи. ши ашѣмъ прѣи
къ доминѣмъ вѣи фѣи.

Joan cap. V, v. 25—30. (pag. 55—57.)

Εὐαγγ. τοῦ Ἰωάν. 34. στή.

25. Зѣи доминѣмъ кѣтрѣмъ жидѣи, кѣрѣи вѣи кѣтрѣмъ вѣи:
адѣвѣрѣмъ, адѣвѣрѣмъ грѣсѣмъ боашъ: апрѣи-сѣмъ вѣи. ши акѣмъ
мѣи кѣи морѣи вѣи антѣмъ ши вѣи гласѣмъ фѣи лѣи
дѣмѣи. ши кѣрѣи вѣи антѣмъ антѣмъ. 26. къ кѣмъ арѣмъ тѣмъ
вѣи антѣмъ вѣи, ашѣмъ дѣи фѣи вѣи сѣмъ антѣмъ
вѣи. 27. ши прѣи дѣи лѣи ши жѣи сѣмъ фѣи, къ фѣи
мѣи. 28. нѣи вѣи дѣи ачѣмъ; къ вѣи вѣи
антѣмъ кѣи чѣи дѣи морѣмъ вѣи вѣи гласѣмъ лѣи.
29. ши вѣи мѣи чѣи чѣи [фѣи] вѣи антѣмъ антѣмъ вѣи.
30. нѣи вѣи сѣмъ фѣи дѣи нѣи. къ вѣи, жѣи,
ши жѣи мѣи дѣи. къ нѣи вѣи мѣи, чѣи
вѣи чѣи чѣи мѣи трѣи, а прѣи.

Epistola I cātrā Corintienī, cap. XV, v. 39—45. (pag. 82—84.)

Ποστόλ. къ коринѣи. 34. рѣи.

39. Фрѣи! (нѣ) тѣмъ трѣи мѣи ачѣмъ трѣи, чѣ
алтѣмъ і трѣи мѣи, ши алтѣмъ трѣи доинѣи.
40. ши трѣи чѣи, ши трѣи пѣи; чѣ алтѣи а чѣ
рѣи сѣи, алтѣи а пѣи. 41. алтѣи сѣи сѣи,
ши алтѣи сѣи лѣи. ши алтѣи сѣи стѣи; къ
стѣи дѣи сѣи антѣмъ антѣмъ. 42. ашѣмъ ши антѣмъ морѣи.
сѣи-сѣи антѣмъ антѣмъ; сѣи-сѣи антѣмъ антѣмъ.
43. сѣи-сѣи антѣмъ антѣмъ; сѣи-сѣи антѣмъ антѣмъ.
сѣи-сѣи антѣмъ антѣмъ; сѣи-сѣи антѣмъ антѣмъ. 44. сѣи

Epistola către Evrei, cap. II, v. 11—18. (pag. 123—125.)

[illegible]

Joan cap. II, v. 1—11. (pag. 210—212.)

1. **А** вѣрѣма ачѣла нѣнтѣ съ фѣкъ **аи** Кѣна Галілей . шй
ерѣ мѣма лѣй **іс** аколо. 2. шй **фѣ** кѣматѣ **іс** шй 8чѣннчѣн лѣй
ла нѣнтѣ. 3. шй сѣфѣршиндѣсѣ вѣнѣла, зис(ъ) мѣма лѣй **іс** кѣтрѣ
дѣнѣла : вѣнтѣ н'а8. 4. зисѣ **ій** **іс** : чѣ **і** мѣѣ шй цѣѣ мѣаѣрѣ ? **аи**кѣ
н'а8 вѣннѣ чѣсѣла мѣѣ. 5. зисѣ мѣма лѣй сѣвѣнлѣбрѣ : шрѣ чѣ ар
зичѣ вѣлаш, фѣчѣцѣн. 6. шй ерѣ аколо шѣсѣ вѣсѣ дѣ пѣлѣтрѣ, стѣндѣ
дѣпѣ кѣрѣцѣнѣла жидѣвѣлѣорѣ, кѣр лѣа кѣтѣ долаш сѣѣ трѣй
вѣдѣрѣ. 7. зисѣ лѣрѣ **іс** : **аи**пѣлѣцѣ вѣсѣлѣ дѣ апѣ ; шй лѣ **аи**пѣлѣбрѣ
пѣн(ъ) сѣсѣ. 8. шй зис(ѣ) лѣр : тѣрѣнѣлѣцѣ аѣѣм, шй аѣѣчѣцѣн нѣнѣ-
лѣй . шѣ-й аѣѣсѣрѣ. 9. шй дѣпѣ чѣ гѣст'(ъ) нѣнѣла' апѣ чѣ съ фѣ-
кѣсѣ вѣнѣ, шй нѣ цѣла дѣ оѣнѣдѣ шѣтѣ . шрѣ сѣвѣнѣлѣ кѣрѣй тѣрѣ-

насе апд, шѣа . стрѣг(ъ) пре цѣнѣ, нѣнѣа. 10. ши зѣсе лѣи : тоѣ
шмѣа лѣтѣю вѣнѣа чел еѣнѣ пѣнѣ, ши дѣкѣа съ лѣнѣаѣтъ, аѣнѣ
чѣ чел маѣ прѣстѣ; шрѣ тѣ аѣ цѣнѣт вѣнѣаѣ чел еѣнѣ пѣн(ъ)
акѣмѣ. 11. ачѣстѣ фѣкѣ лѣнѣпѣтѣрѣ сѣмѣнѣлѣрѣ Іс лѣн Кѣнѣ Гѣлѣ
лѣи, ши арѣа сѣа сѣа . ши крѣзѣрѣ лѣнѣрѣ ел ѣнѣнѣи лѣи.

Epistola către Romanī, cap. VIII, v. 28—39. (pag. 243—247.)

Ѳпѣстѣа кѣ кѣрѣнѣѣнѣом (! л. рѣмѣлѣнѣом) зѣч . ѣѣ.

28. Фрѣцѣнѣлѣ(рѣ) цѣмѣа кѣ чѣлѣрѣа чѣ юѣсѣа пре дѣмѣнѣзѣв .
тоѣте сѣа лѣкрѣзѣа лѣнѣрѣв енѣнѣ; кѣрѣрѣа сѣнѣаѣ кѣмѣаѣ дѣпѣ
лѣнѣаѣнѣнѣтѣ-цѣнѣнѣцѣа. 29. кѣ пре кѣрѣи маѣ нѣаѣнѣтѣ маѣ(!) цѣѣтѣ, пре
аѣѣа маѣ ши рѣнѣдѣнѣаѣ, маѣ нѣаѣнѣтѣ сѣа фѣе лѣнѣкѣнѣпѣнѣцѣи кѣнѣ
лѣи фѣюлѣи сѣа, ка с(ъ) фѣе елѣ лѣтѣаѣ нѣскѣаѣ лѣнѣрѣв мѣаѣнѣ
фрѣаѣнѣ. 30. шр пре кѣрѣи маѣ нѣаѣнѣтѣ маѣ рѣнѣдѣнѣаѣ, пре аѣѣа маѣ
ши кѣмѣаѣ; шрѣ пре кѣрѣи маѣ кѣмѣаѣ, пре аѣѣа маѣ ши лѣнѣ
дѣнѣрѣпѣтѣаѣ; шр пре кѣрѣи маѣ лѣнѣдѣрѣпѣтѣаѣ, пре аѣѣа маѣ ши прѣсѣаѣ
вѣнѣаѣ. 31. чѣ вѣом зѣчѣ дѣрѣа кѣтѣа аѣѣѣстѣа? дѣ ѣстѣ дѣмѣнѣзѣв
пѣнѣрѣв нѣи, чѣнѣнѣ-е (!) спрѣ нѣи? 32. кѣ чѣла чѣ нѣаѣ крѣѣаѣт пре
фѣюл сѣа, чѣ пѣнѣрѣв нѣи, пѣнѣрѣв тоѣнѣи лѣаѣ дѣаѣ пре дѣнѣсѣа, кѣм
нѣ нѣр хѣи ши дѣрѣѣнѣаѣ лѣнѣпрѣвѣнѣаѣ кѣ елѣ тоѣте? 33. чѣнѣ ел пѣрѣ
спрѣ алѣшѣи лѣи дѣмѣнѣзѣв? дѣмѣнѣзѣв ѣстѣ кѣрѣл(е) лѣнѣдѣрѣпѣтѣаѣзѣа.
34. чѣнѣ ѣстѣ кѣрѣлѣ шѣнѣдѣѣѣѣе? Хс . Іс . ѣстѣ кѣрѣлѣ аѣ мѣрѣнѣтѣ,
шрѣ маѣн вѣрѣтѣс аѣ ши лѣнѣѣаѣаѣ, кѣрѣлѣ ши ѣстѣ дѣ а дѣрѣпѣтѣа
лѣи дѣмѣнѣзѣв . кѣрѣлѣ сѣа ши рѣаѣгѣ пѣнѣрѣв нѣи. 35. чѣнѣ нѣ ел шѣ-
ѣи дѣ дрѣаѣгѣстѣѣ лѣи дѣмѣнѣзѣв? сѣкѣрѣа, аѣ лѣнѣгѣсѣѣаѣла, аѣ гѣаѣнѣа,
аѣ фѣаѣмѣтѣѣ, аѣ гѣаѣтѣаѣтѣѣ, аѣ нѣвѣаѣ, аѣ сѣѣѣа? 36. прѣкѣѣм ѣстѣ
скрѣс : кѣ пѣнѣрѣв тѣнѣ сѣнѣтѣмѣа шмѣрѣаѣц тоѣаѣ зѣаѣш; фѣѣмѣа сѣ-
кѣтѣнѣцѣа ка шѣлѣ жѣнѣгѣѣрѣи. 37. чѣ лѣнѣрѣв аѣѣѣстѣа тоѣте енѣрѣѣмѣа,
пѣнѣрѣв чел чѣ нѣѣаѣ юѣнѣаѣ прѣ нѣи. 38. кѣ мѣаѣм лѣнѣкрѣдѣнѣнѣаѣаѣ,
кѣм нѣнѣ моарѣтѣѣ, нѣнѣ вѣѣаѣа, нѣнѣ лѣнѣѣрѣи, нѣнѣ лѣнѣпѣаѣторѣиѣа,
нѣнѣ пѣтѣрѣнѣлѣ, нѣнѣ чѣѣѣте трѣкѣтѣбѣрѣе, нѣнѣ чѣл(е) вѣнѣнѣтоѣрѣе,
39. нѣнѣ лѣнѣнѣлѣѣѣмѣа, нѣнѣ аѣдѣнѣкѣѣа, нѣнѣ алѣаѣа фѣлѣтѣрѣа, шрѣ
кѣрѣѣа поѣте пре нѣи сѣа нѣ шѣѣѣѣѣѣѣѣ дѣ дрѣаѣгѣстѣа лѣи дѣмѣнѣ-
зѣв, кѣрѣѣа ѣстѣ лѣн Хс . Іс . дѣмѣнѣаѣ нѣѣтрѣв . Ѳлѣлѣѣѣа . дѣнѣ-
рѣпѣтѣа ка фѣнѣнѣкѣа ел лѣнѣфлѣрѣи . сѣдѣнѣт лѣн кѣсѣа дѣмѣнѣаѣи.

1698.

(Folio. Ianuarie 186 fol, Februarie 118 fol, Martie 120 fol, Aprilie 98 fol, Maiu 101 fol, Junie 108 fol, August ?, Septembrie ?, Octombrie 152 fol, Noiembrie 156 fol paginate, Decembrie ?.

ЛѢЗЫЛЕ Д ЛДН ІПРІЛѢ.

Ичѣстѣ прѣ кѣвѣицѣ Ѡвѣдѣра, юеиндѣ прѣ х̣с̣ . динѣ тѣ-
нѣрѣ вѣрѣста сѣ, сѣ лѣпедѣ дѣ лѣме, шн̄ мѣргѣндѣ лѣ
мѣнѣстѣирѣ дѣ вѣще сѣ кѣлѣгѣри, шн̄ пѣзнѣндѣ тоѣте фѣл-
теле чѣлѣ бѣне, лѣѣ шн̄ испрѣвѣитѣ; шн̄ атѣѣ аскѣлатѣрѣ шн̄
чѣнѣсте дѣ челѣор лѣлѣте сѣрѣорн̄ кѣлѣгѣрице шн̄ стѣрицѣи, кѣт
шн̄ дѣпѣ мѣартѣ еӣ аѣ арѣтѣтѣ кѣ кѣмѣ ар̄ х̣ӣ фѣѣстѣ вѣе .
кѣ пѣзнѣндѣ-ш̄ вѣѣца кѣратѣ лѣтрѣ дѣнѣселе ка оуӣ стѣлѣпѣ вѣѣ
шн̄ лѣсѣфлѣцѣтѣ . шн̄ дѣпѣ рѣпѣсѣртѣ еӣ трѣкѣндѣ кѣтѣ-вѣ
вѣрѣме, прѣстѣвѣиндѣ-се шн̄ стѣрица, шн̄ фѣӣндѣ шн̄ л̄ кѣратѣ
шн̄ сѣфлѣтѣскѣ, сѣ стрѣнѣсерѣ ка сѣ ш̄ лѣгрѣвѣе . дѣѣнѣндѣ-се
шн̄ шѣменӣ дѣ чѣнѣсте, шн̄ нѣрѣбѣ шн̄ чѣӣ кѣ фѣрӣка лѣӣ
дѣмнѣзѣ кѣлѣгѣри, ш̄-ӣ фѣкѣртѣ слѣѣже погрѣвѣӣӣ дѣпѣ вѣӣ-
чѣю; шн̄ дѣшнѣзнѣндѣ мѣрмѣжнѣтѣлѣ оуӣде зѣчѣѣ сѣнѣтѣ Ѡвѣ-
дѣра дѣ мѣлатѣ вѣрѣме, ка сѣ астрѣѣе шн̄ прѣ нѣѣмѣнӣца лѣжнѣ
дѣнѣса, сѣ фѣкѣ минѣѣне мѣре, кѣре дѣ чѣлѣврѣ чѣ вѣдѣ мн̄-
рѣре, шн̄ чѣлѣврѣ чѣ лѣзѣл̄ оуӣмѣлӣнѣцѣ; кѣ фѣӣндѣ лѣѣкѣлѣ лѣ-
дѣ-мѣжнѣ дѣ прѣнѣитѣ шн̄ л̄ вѣдѣѣ тоцн̄, кѣм̄ сѣ мн̄шкѣ шн̄
сѣ стрѣӣцѣ чѣ дѣ дѣмѣлатѣ зѣкѣѣтѣ мѣлѣртѣ Ѡвѣдѣра, шн̄
ка кѣмѣ ар̄ х̣ӣ фѣѣстѣ вѣе, лѣш̄ сѣл̄ трѣс дѣ лѣ фѣкѣѣтѣ лѣѣкѣ
мѣӣчѣӣ чн̄нѣстѣӣндѣ-ш̄ . ачѣстѣ минѣѣне вѣзѣндѣ тѣѣц̄, мн̄рѣжн̄-
дѣ-се стрѣгѣ : гѣдн̄ помѣлѣӣ . шн̄ дѣ атѣѣнѣчѣ пѣжнѣ лѣѣмѣ мѣлатѣ
чѣдѣсе дѣмнѣзѣ прѣн̄ кѣвѣӣца ачѣстѣ Ѡвѣдѣра лѣ фѣкѣѣтѣ,
мѣлѣӣ лѣдрѣѣчнѣ тѣмѣлѣдѣӣндѣ, шн̄ прѣ мѣлѣӣ шрѣӣ фѣкѣжнѣ
кѣ шкн̄, шн̄ бѣлѣнѣӣ нѣнѣмѣлѣѣӣ лѣѣѣӣндѣ .

жжртеле иданаор . шрѣ ель нѣ врѣ кѣ вѣм лѣй, че скѣпѣ
жжртеле чѣм че-й еѣгѣ ꙗ гѣрѣ кѣ сѣла; пѣнтрѣ ачѣм фѣ спѣн-
зѣратѣ, шѣ атѣта ꙗл стрѣжѣрѣ кѣтѣ ꙗй белѣрѣ шѣрѣзѣмъ
шѣ пѣнтѣтеле, дѣ се вѣдѣ мѣцѣле . дѣчѣм лѣжѣндѣ-лѣ ꙗ гѣанѣ
ка ла . к . дѣ мѣле дѣ лѣкѣ, шѣꙗс дѣтѣ сѣфлетѣл ꙗ дѣмѣзѣмъ.

20 Fevruarie. Sf. Agathon. (Fol. 77a.)

А . к . зѣле а лѣй Фѣврѣарѣ.

Атрѣачѣсташѣ зѣм помѣнѣрѣ чѣлѣй дѣн атрѣ сѣнѣнѣ пѣрѣнтѣ-
лѣй нѣштрѣ Иѣаѣѣнѣ Пѣпа дѣ Рѣмѣ.

Ичѣст прѣ кѣрѣѣс пѣрѣнтѣле нѣштрѣ шѣ фѣкѣтор дѣ
мѣнѣнѣ Иѣаѣѣн аѣ фѣст дѣн Итѣлѣ, аѣкѣ дѣн цѣра фѣрѣн-
чѣскѣ, фѣчѣр дѣ пѣрѣнѣнѣ крѣщѣнѣнѣ, кѣ фѣрѣка лѣй дѣмѣзѣмъ шѣ
бѣлѣчѣстѣѣнѣ, ꙗй кѣрѣмъ пѣрѣнѣнѣнѣ шѣтѣнѣнѣдѣ, ꙗл дѣдѣрѣ лѣ ꙗ-
ѣѣцѣтѣрѣ, шѣ ꙗѣѣцѣ тѣбатѣ чѣ дѣ дѣмѣзѣмъ сѣфлѣтѣ скрѣп-
тѣрѣ шѣ фѣлѣсѣнтѣлѣрѣ . кѣ атѣт сѣꙗс фѣлѣсѣнтѣ шѣ сѣꙗс шѣмѣ-
лѣнт дѣнтрѣжѣсѣ кѣтѣ, дѣꙗѣ чѣ ꙗс мѣрѣнт пѣрѣнѣнѣнѣ, аѣ стрѣжѣсѣ
тѣбатѣ аѣѣрѣмъ лѣꙗр, шѣ кѣмѣжѣндѣ сѣрѣчѣй шѣ ꙗс рѣсѣнѣнтѣ нѣ-
мѣꙗ ꙗтрѣꙗ зѣ; шѣ сѣꙗс дѣсѣ ла шѣ мѣнѣстѣрѣ дѣ сѣꙗс фѣкѣтѣ
кѣлѣбѣгѣрѣ, пѣртѣндѣ чѣнѣмъ кѣлѣбѣгѣрѣскѣ, шѣ сѣꙗжѣндѣ лѣй
дѣмѣзѣмъ зѣмъ шѣ нѣлѣнтѣкѣ, шѣ рѣгѣжѣндѣ-сѣ пѣнтрѣ лѣмѣ . шѣ атѣ-
та сѣꙗс нѣкѣнт спрѣ бѣнѣтѣтѣнѣ, кѣтѣ аѣ лѣꙗтѣ шѣ дѣꙗрѣꙗ дѣ
тѣмѣꙗдѣꙗнѣ . шѣ дѣ вѣрѣмѣ чѣ бѣнѣтѣтѣнѣлѣ нѣ сѣ ꙗс пѣтѣ аѣсѣнѣдѣ,
сѣ фѣкѣ пѣпѣ Рѣмѣꙗꙗ; шѣ шѣꙗрѣмѣꙗнѣ шѣ бѣнѣ стрѣꙗ-
чѣнѣдѣ ꙗ чѣнѣстѣмъ нѣскѣпѣнѣ, кѣтрѣ дѣмѣꙗꙗ сѣꙗс пѣнѣстѣꙗнтѣ . кѣ
аѣмъ лѣꙗр сѣнѣтѣ рѣꙗн дѣмѣнѣ, мѣлѣꙗꙗꙗꙗ-нѣ шѣ нѣ спѣꙗꙗꙗꙗ . аминѣ.

19 Octomvrie. Sf. proroc Joil și sf. mucenic Uar. (Fol. 87b.)

А . ѣ . зѣле а лѣй Окѣтѣврѣ.

Атрѣачѣстѣмъ лѣнѣ, ꙗ . ѣ . зѣле помѣнѣрѣ сѣнѣтѣлѣй прѣрѣѣкѣ
лѣꙗнѣ.

Ичѣста сѣ тѣжѣꙗꙗꙗꙗ дѣрѣгѣстѣ дѣмѣꙗꙗꙗ, сѣꙗс ꙗчѣпѣтѣрѣ,
сѣꙗс пѣꙗрѣмъ лѣй дѣмѣꙗꙗꙗ; шѣ ерѣ дѣн сѣꙗжѣнѣца лѣй Рѣꙗꙗꙗꙗ, дѣн
сѣтѣмъ Мѣѣѣѣѣѣꙗꙗꙗꙗ . шѣ прѣрѣѣчѣнѣндѣ пѣнтрѣ фѣꙗмѣтѣкѣ, шѣ
пѣнтрѣ стѣнѣсѣлѣ жжрѣтелѣꙗꙗ, шѣ пѣнтрѣ пѣтѣнѣма дѣнрѣнтѣꙗꙗꙗ

пророкъ, пре ꙗ каре ꙗнондѣ-се спре спѣсѣніе тоѣ пѣмѣнтѣа,
мѣри шѣ съ ꙗгропѣ ла пѣмѣнтѣа лѣи.

ꙗтр'ачѣсташ' зѣ поменѣрѣ сѣмѣнтѣа шѣ мѣниъ Оуѣра, шѣ ачѣ
лѣра че ерѣ кѣ дѣмѣнтѣа ден'превѣтъ.

ꙗчѣста аѣ фѣбѣа ꙗ зѣлеле ꙗпѣратѣа шѣ Маѣмѣанѣ, шѣринѣ
ꙗ Бѣупѣтъ, де нѣмѣ мѣре шѣ лѣмѣнос шѣ бѣгѣчѣстѣа. дѣчи
фѣинѣ ла ꙗкѣсѣаре нѣче сѣици, зѣ мѣлѣа вѣрѣме, ле пѣртѣ
грѣжа ꙗ тѣате зѣлеле; шѣ сѣвѣршѣндѣ-се оуѣла ден'тр'ачѣ
шѣпѣте, съ пѣсе сѣнтѣа' пре сѣне ꙗ лѣкѣла ачѣла. шѣ мѣ
гѣндѣ ла дѣмѣнѣ кѣ чѣл'лѣци ден'превѣтъ, фѣ бѣтѣа кѣ то
ѣце, шѣ-ѣ стрѣжѣрѣ кѣбѣстеле мѣлѣа. шѣ ꙗтр'ачѣсте мѣнѣи, ꙗ
чѣсѣри афѣлѣндѣ-се, кѣ рѣвѣдѣре шѣ аѣ дѣа сѣфѣнтѣа' ла дѣмѣла.

C.

1698.

Дѣвѣнѣах сѣа гѣлачѣа ꙗцѣлѣптѣа шѣ кѣ лѣма сѣа ꙗю
дѣцѣа сѣлѣтѣа шѣ кѣ трѣпѣа, прин . . . . . ꙗванѣ Дѣ
мѣтрѣе Кѣнѣстанѣинѣ вѣвѣод . . . . . ꙗн ꙗшѣи. елѣт
дѣла ꙗдѣамѣ, зѣсѣ. ꙗрѣ дѣла мѣнтѣинѣца лѣмѣи лѣхѣи.

(Folio, X fol nepaginate + 138 paginate + VI nepaginate.)

Carte de închinăciune. (Fol. IIIa—IVa.)

Бѣгѣчѣстѣа шѣ лѣмѣнатѣа шѣ нѣлѣа чѣнѣстѣа шѣ,
дѣл'чѣлѣ шѣ мѣи мѣрѣлѣа фѣратѣ, ꙗванѣ ꙗнтѣуѣхѣ Кѣнѣстанѣинѣ
вѣвѣод, кѣ дѣмѣнѣа мѣлѣа, дѣмѣнѣ, шѣлѣдѣнтѣорѣа цѣрѣжѣ
Мѣлѣдѣвѣи, дѣла аѣ мѣрѣиѣ сѣле, мѣи мѣи, шѣ пѣкатѣ фѣратѣ,
ꙗванѣ Дѣмѣтрѣе Кѣнѣстанѣинѣ вѣвѣод. кѣртѣ дѣ ꙗкѣнѣчѣиѣе.

ꙗстрѣонѣмѣи, аѣкѣа ꙗ стѣлѣлѣра кѣносѣкѣторѣи [пре лѣ
мѣнѣаѣте, чѣнѣстѣаѣте, ꙗкѣнтѣа' мѣеѣ фѣратѣ] ꙗтрѣ тоѣте кѣѣте ꙗтрѣ
а чѣрѣлѣи трѣпѣ стѣле съ поѣртѣа, дѣлѣ нѣманѣ нѣкѣлѣнтѣорѣа
шѣ нѣмѣтѣаѣте ꙗ фѣ аратѣа, кѣрилѣ оуѣа ꙗ пѣртѣ чѣрѣлѣи
дѣсѣпѣра, ꙗрѣ алѣа ꙗ пѣртѣ чѣрѣлѣи де дѣсѣпѣа ꙗ сѣа афѣ
поѣстѣскѣ. оуѣа пѣлѣсѣ арѣтѣкѣсѣ, ꙗрѣ алѣа пѣлѣсѣ анѣтарѣтѣ
кѣсѣ лѣ нѣмѣскѣ, принѣ кѣрилѣ а чѣрѣлѣи трѣпѣ, шѣ рѣтѣнѣлѣа
сѣ ꙗрѣѣтѣѣѣе.

Ичѣсте дѣръ доѣж стѣле [мѣи мѣреле мѣиш шн юѣнт
фрѣте] макар кѣ кѣ старѣ оуна дѣлд алтѣ, лѣнгж депѣр-
тѣре шн мѣре дѣуствѣиѣре аѣ . асѣ ыръш [дѣпѣ сокотѣлѣ] пѣ-
рѣрѣ недѣспѣрѣнѣте, шн тѣт' дѣвоуна недѣуствѣиѣте синѣ . шн
а лѣр оуна кѣтрѣ алта дрипѣтѣ потрѣиѣре, шн оуна а-по-
трѣва алтѣм неклѣтѣтѣ вѣднѣнѣре шн рѣшнмѣре, нѣ а чѣрю-
лѣн лѣтѣ лѣцѣмѣ, нѣ а сѣрѣи пѣмжнтѣлѣн грѣасѣ грѣсѣмѣ,
а ѡ ѡпрѣ, сѣѣ а ѡ дѣспѣрѣцѣ пѣт' . кѣ прѣкѣм вѣ рѣлатѣ а-трѣ
ѡсѣ сѣ лѣгѣ, ашѣ ачѣле принѣтрѣ ѡ (!) минѣтѣскѣ ѡсѣ [кѣрѣ
аѣон сѣ кѣмѣ] оуна кѣ алта сѣ, прин а-тѣта дѣ мѣ(р)идѣн дѣ-
спѣрѣиѣре, а-трѣлокаѣсѣ.

А-трѣчѣсте вѣ стѣле кѣндрѣл, адекѣ цинѣта а мѣжлочѣрѣи
кѣтинѣцѣн чѣрюлѣн сѣ а-мѣжлочѣсѣ, шн а ачѣ адеѣрѣатѣ
мѣжлочѣре а рѣтѣнсѣлѣи пѣмжнтѣлѣн сѣ ашѣсѣ, кѣрѣлѣ днѣ
вѣртѣтѣ а ачѣлѣр вѣ дрепѣ-кѣмпѣнѣте, шн потрѣиѣте стѣле,
ачѣлѣм кѣте дѣ асѣпра кѣнтрѣлѣн а-темеѣте синѣ, нѣ кѣм
а сѣс сѣѣ а ѡсѣ, а дрипѣта сѣѣ а стѣнга, а сѣ мѣтѣ сѣѣ а сѣ
клѣтѣ пѣт' . чѣ ѡр' кѣте а а кѣтинѣцѣн чѣрюлѣн кѣпринѣдѣре
сѣ кѣпринѣдѣ, тѣлатѣ а-трѣчѣл а мѣжлок' дрепѣ-мѣжлочѣт'
кѣнтрѣ, сѣ рѣснмѣ спрѣте тѣтѣ.

Кѣ ачѣсте дѣръ вѣ стѣле [дѣлѣлѣ мѣиш юѣнт, мѣи мѣре
фрѣте] дѣн фрѣцн, сѣѣ дѣѡж нннм' а дѣн [асѣ адеѣрѣацн]
сѣрн асѣмжнѣ пѣтѣ фрѣц, кѣрѣи кѣ старѣ лѣкѣлѣн, шн кѣ
дѣпѣртѣрѣ дѣуствѣиѣрѣи [трѣпѣцн] макар кѣ кѣт дѣпарѣте дѣ-
пѣртац, шн кѣ пѣтрѣчѣерѣ не-а-трѣлокаѣц' ар' фн, асѣ дѣпѣ
а сѣлѣтелѣр, дѣ немѣкѣ чѣѣаш ѡпрѣтѣ пѣтрѣнѣдѣре [дѣ вѣрѣме
чѣ сѣлатѣ нѣѡпрѣт шн прин тѣлатѣ пѣтрѣнѣнтѣрѣю асѣ] пѣрѣрѣ
недѣпѣртаѣц', тѣт дѣѣна шн'н тѣлатѣ дѣте а-трѣлокаѣ сѣ афлѣ.

Cartea întâea. Divanul lumii cu înțeleptul, cap. I—VII. (Fol. 1 a—2 a.)

И лѣи Іѡан Димѣтрѣе Кѣнѣстанѣтин кѣѣкода, дѣѣанѣл' лѣмѣи кѣ
а-цѣлѣнѣтѣл', сѣѣ ѡѣдѣцѣл сѣфлѣтѣлѣн кѣ трѣпѣл.

Карѣта а-тѣжѣ.

(а.*) А-цѣлѣнѣтѣл'. Ерѣрѣаш' шн аш' пѣфѣтѣи кѣ сѣ тѣ цѣѣ [пре-
кѣмѣ мн сѣ пѣре] ѡ лѣме фѣлннѣкѣ, амѣѣнтѣѣре, шн трѣкѣ-
тѣѣре, чѣнѣе тѣѣѣ фѣкѣт' ? шн чѣ ѣц' ? дѣ кѣнѣд' ѣцн ? шн дѣ кѣнѣдѣ
ѣцн кѣм' тѣ цѣи ?

*) Glosă marginală: Лѣма дѣ чннѣ-н фѣкѣтѣ а цн цн сѣ каде.

в.*) ЛѢМА. БѢ СІНТЪ ФАПТА ШІ ПЛЪЗ'МѢРА А ВЪЧ'НИКЪАШ
АПЪРАТЪ. ШІ СІНТЪ ГРЪДІНЪ ПЛІНЪ ДѢ ПОМІ, СЪС ПОМІ ПЛІН
ДѢ РОДЪ. ШІ МАН АДЪВЪРАТ' ВІСТЪРЮ ПЛІН' ДѢ ТОТ' БІНЕЛ.
ШІ СІНТЪ, ЗСЗ ДѢ АНІ, ДѢ КЪНДЪ АТЪРАЧѢСТА КІП' ФРѢМІС
ДМІНЪ М'АВ МЕЩЕРШГЪНТ'. ШІ МЪ ЦІЮ КЪ ШАМЕНІЙ, ШІ ШАМЕ
НІЙ КЪ МІНЕ.

г.**) АЦЕЛІНТЪА'. ПДЕВЪРАТ', КРЕКЪМІ ПЛЪЗ'МѢРА ЛЪН ДМІН
СЪС СЪ ФІЙ ЦІВ ШІ КРЕЗ'; АШІЖ'ДЕРА ГРЪДІНЪ ПЛІНЪ ДѢ ФЛОРИ.
НЪМАН ЕВ ПРЕ КЪТЪ ПРИЧЕП', ФЛОРИАЕ ТАЛЕ ІОРЪ КЪРЪНДЪ ВЕЩЕШ
ТОДАРЕ, КЪСЪАТОДАРЕ, ШІ А НЕМІКЪ АТОРКЪТОДАРЕ; ШІ ПОМІЙ ШІ ПЪА
МЕЛЕ ПОМІАШОР ТЪН МЪ ТЕМ' СЪ НЪ, КЪ ПЪМЪА ЧЕЛ' ЧЕ ДЪМІНЪСЪС
АВ ПОРЪНЧІТ' ЛЪН ПДАМ' А НЪ МЪНКА СЪ ФІЕ; ШІ ПОРЪНКА ДЪМІНЪ
СЪСЛАШІ, ШІ А ЗІДІТЪРЮАШІ СЪС КЪЛ'КЪНДЪ, АВ МЪНКАТ', ШІ
КЪ МОАРТЕ АВ МЪРІТ'. ІОРЪ АЕВЦІАЕ ВІСТЪРЮАШІ ТЪС, НЕСТЪАТЪ
ТОДАРЕ; ПЕТРАЧЕРА ТЪ КЪ ШАМЕНІЙ, ШІ ШАМЕНІЙ КЪ ТІМЕ, ДІШЕР
ТАРЕ ШІ АМЪЦІАЛЪ АСТЕ. ІОРЪ ПЕНТРЪ, А АНІАШОР' ВЕКІМЕ КЪТЪ
АЙ, МЪАТЪ МЪ МІРИ; АТЪТА КЪТ ШІ ДѢ АМЪЦІНТЪАРЕ, МІН
ЧІНОБАСЪ, ШІ ШЪГЪБАЦЪ, КЪМ ТЕ ДМІНЪСЪС РАЕДЪ, ШІ НЪ ТЕ
КЪ ОУНІ ЧИ' (! І. ЧИС) МАЙ АНАІНТЕ ПРЪПЪДЪЩЕ; ЧѢ КЪ АЧѢСТА, ПРЕ
А СЪ ПРЪ БОГАТЪ МІАЛЪ, ШІ АДЕЛЪНГЪ-РЪЕДАРЕ СІНТАЩЕ.

д.***) ЛѢМА. О НЕВЪНУАЕ ШІ ДІШЕРТЪАЕ ДѢ МІНТЕ! КЪМ' КЪ
АМЪЦІНТОДАРЕ, ШІ МІНЧІНОБАСЪ СЪ ФІВ, СІЧІ. НЪ КАВЦІ СЪ ВЕЗІ ШІ
СЪ КЪНОЦІ ФРѢМІСЪЦЕЛЕ МЪЛЕ; НЪ ПРЪВІЦІ ПОДОБА МА; НЪ ШТАНІ
ДІЩЕ ВЪНЪРИАЕ МЪЛЕ; НЪ АН АМІНТЕ ДЕСФЪТЪРИАЕ ШІ ДЕЗ'МІЕР
ДЪРИАЕ МЪЛЕ.

е.†) АЦЕЛІНТЪА'. БЪС' ФРѢМІСЪЦЕЛЕ ШІ ПОДЪАБА ТЪ, КЪ ІОРЕ
ШІ КЪ ФЛЪАРА ІРЕЙН. ВЪНЪРИАЕ ТАЛЕ А МЪНУАЕ ТЪЛХЪРАНАШОР',
ШІ А ДІНТЕЛЕ МОЛІАШОР'. ДЕСФЪТЪРИАЕ ТАЛЕ ПЪЛ'ВЕРЕ ШІ ФЪМ',
КАРЕЛЕ КЪ МЪРЕ ГРОСІМЕ А АЕР' СЪ АНАЛ'ЦЪ, ШІ АДАТЪ РЪШ'КН
РЪНДЪСЪ, КЪ КЪНДЪ Н'АР ХІ ФЪСТЪ, СЪ ФАКЪ.

ѕ.††) ЛѢМА. БАЙ НЕПРИЧЕПЪАЕ, ШІ СТРЕЙНУАЕ ДѢ МІНТЕ!
[ЧѢ СІЧЪ КЪ АН ВЪНЪ ПРИЧЪПЕРЕ] КЪ ЧѢ МІНТЕ ШІ КЪ ЧѢ СОКО
ТІАЛЪ, КЪВЪНТЪ КЪ АЧѢСТА ЗІЧІ? ЕНІ А АМІНТЕ ШІ А САМА ПРЕ
АПЪРАЦЪ, КЪМ' СФЪРЪМЪ ШІ ФАК' ЧЕТЪЦЪ, КЪМ' ПРЪПЪДѢСЪ
ШІ ФАКЪ АСТЕ, КЪМЪ ШМОАРЪ ШІ ІОРЪ, КЪМ' АВ ШІ ДАВ, ШІ
ПРЪВЪЩЕ ПРЕ БОГАЦ, ПРЕ КАРІЙ ЕВ АН АБОГЪЦЪСК'. КЪ НІЧЕ КЪМ'

*) Note marginale: ЛѢМА ДѢ ДЪМІНЪСЪС ФЪКЪТЪ А ФІ КРАДЕ.

) ЛѢМА ТРЕКАТЪАРЕ А ФІ СЪ ЦІН. *) КЪ А ЛОУМІЙ ФРѢМІСЪЦЕ НЪ ТЕ АМЪЦІН. †) АСКРЪ
РИАЕ ЛОУМІН, КА ПРЪВЪА АНАНТА ЕНТЪАШІ. ††) ПРЕ АПЪРАЦІН АМЕНАШОР ВЪСЪЖ(Н)АЕ
НЪ ТЕ МЪХІН.

CI.

1699.

Кърте сав лѡмѣнъ . де прѣ дѣзцѣтъль Іеромонѡхъ Ма-
 зѣмь Пелопоннѣсѣнѡль . . . . . шѣ с'ѡв тѣпзрѣтъ ꙗ
 тѣпогрѣфіѡ дом'нѣскъ ꙗ сѣнта мѣнѣстѣре ꙗ Ѧнѣгѡвѣ.
 ла анѡль мѣнтѡвѣрѣй лѡмѣй , дхчѡ.

(4°, III fol nepaginate + 108 fol paginate.)

Cap. I: Para, pricina desbinării bisericilor. (Fol. 1a—1 b.)

капъ д.

Кѡмь кѡ тѡрѡвѣта стѣпжнѣре ꙗ Пѡпей, ꙗсте прѣчинъ
 дѣжнѣжрѣй бѣсѣричлѡрѣ.

Дѣ с'ѡ ꙗтжмплѡ сѣ-м' зѣнкъ нѣшѣне, пѣнтрѡ кѡчи ꙗчѣпѣ
 дѣлѡ стѣпжнѣрѣ, ꙗдѣкѡ дѣлѡ ꙗчѣпѣторѣ Пѡпей? шѣ нѡ ꙗчѣпѣ
 дѣлѡ ꙗлѣ ꙗтрѣвѣри, шѣ ѡсѣвѣри кѡрѣ сѣнт' май мѡри шѣ
 май дѣ трѣвѣ, прѣкѡм' ꙗсте чѣ пѣнтрѡ пѡрчѣдѣрѣ сѣнтѡвѣй
 дхъ, шѣ ꙗлѣлѣ? Рѣспѣндѣмь шѣ зѣчим', кѡ трѣвѣ прѣкѡм'
 зѣнк' фѣлѡсѡфѣй, чѣлѡ чѣ скрѣ сѡв сѡ ꙗтрѣвѣ, сѡ чѣрчѣ ꙗчѣпѣ-
 тѡрилѣ шѣ прѣчинѣлѣ чѣлѣ дѣ ꙗтжю ꙗ чѣлѡр' вѣнѣшѣте, шѣ
 атѣнчѣ сѡ скрѣ, сѡв сѡ ꙗтрѣвѣ. Шѣ кѡм' кѡ ꙗсте ꙗчѣпѣрѣ,
 шѣ стѣпжнѣрѣ Пѡпей ꙗтжѡ прѣчинъ, дѣ с'ѡв дѣспѣрѣцѣтъ бѣ-
 сѣричлѡ апѣсѡвѣй дѣлѡ ꙗ рѣсѣрѣтѡвѣй, шѣ чѣ дѣлѡ рѣсѣрѣт' дѣ
 чѣ дѣлѡ апѣсѡ, ꙗсѡвѣлѡцѣн бѣнѣ чѣлѡ чѣ нѡ шѣцѣ, кѡ сѡ ꙗцѣ-
 лѣцѣцѣ. Шѣ пѣнтрѡ кѡ сѡ ꙗцѣлѣцѣцѣ шѣ сѡ кѡнѡбѡщѣцѣ бѣнѣ,
 ꙗфлѡцѣ чѣ чѣрѣ шѣ похтѣцѣ Пѡпѡ сѡ ꙗнѣ ꙗ бѣсѣричлѡ лѡй
 хс, шѣ пѣнтрѡ чѣ похтѣцѣ, шѣ дѣ оуѣдѣ с'ѡв ꙗдѣмнѣтъ ꙗ похтѣ
 вѡйѣнцѣ кѡ ꙗчѣста?

Cap. II: Cererile Papei. (Fol. 1b—2a.)

капъ в.

Чѣ ꙗсте пѣпѣстѣшѣм, сѡв чѣ зѣчѣ Пѡпѡ пѣнтрѡ дѣнѣсѡ кѡ
 ꙗсте шѣ пѣнтрѡ чѣ?

Пѡхтѣцѣ Пѡпѡ сѡ фѣ дѡпѣ хс ꙗ бѣсѣричлѡ лѡй хс сѣн-
 гѡр' ꙗл' сѡкѡтѣнѡрѣю, шѣ испрѣвѣнѣкѣ, кѡпѣ шѣ стѣпжнѣтѡрѣю,
 вѡжѡрѣю, дѡм'нѣ, ꙗтжю, шѣ ꙗпѣтрѡп' лѡй хс; сѡ дѣзлѣцѣ, шѣ
 сѡ лѣцѣ, шѣ сѡ скѣмѣ дѣн' дѡгмѣ, сѡ пѡв кѡжѣ вѡ вѡрѣ, шѣ

мѣрѣ Галиліюлѣй . Пѣръ, адоушъ мѣ зисъ вѣрѣ, дѣтъ алтъ
 рцѣлѣцѣре; кѣч' кѣ шй кѣвѣнтѣлѣ сѣнтѣлѣй Златѣсть, мѣкарѣ
 кѣ сѣнт' шй шѣлѣаре шй аѣе ка шй аѣ Еѣглѣй, мѣ сѣнтѣ
 фѣартѣ пѣине кѣ гѣндѣлѣ, шй лѣ трѣеѣ мѣлтъ сокѣлѣлѣ .
 Кѣч' кѣ шй аѣста дѣхѣвѣнѣскѣ шй пѣртѣлѣбѣоу дѣ дѣлѣ вѣр-
 елѣтъ аѣте, шй фѣартѣ фѣръ пѣцѣнѣлѣ рѣтѣкѣма кѣ апѣстѣлѣй,
 шй кѣ дѣхѣлѣ сѣнтѣ гѣлѣлѣ . Нѣ зичѣ кѣрѣ вѣрхѣвѣнѣкѣлѣ апѣ-
 стѣлѣлѣлѣ, сѣлѣ май мѣре; чѣ зичѣ вѣрхѣвѣнѣкѣ чѣтѣй апѣсто-
 лѣлѣлѣ . Шй кѣч' аѣ зисъ аѣ чѣтѣй, аѣ зисъ шй вѣрхѣвѣнѣкѣ
 кѣ пѣлѣдѣ, шй кѣ аѣсѣмѣлѣаре . Прикѣмѣ рѣтрѣоу хѣурѣ трѣеѣ сѣ
 фѣе оѣнѣлѣ сѣ ѣ пѣартѣ, кѣрѣлѣ сѣ кѣлѣмѣ аѣдѣвѣрѣтъ вѣрхѣвѣ-
 нѣкѣ, кѣч' аѣте рѣ мѣрѣнѣнѣ хѣрѣй; рѣтрѣаѣста кѣпѣ аѣте шй
 Пѣтрѣ вѣрхѣвѣнѣкѣ чѣтѣй апѣстѣлѣлѣлѣ . Шй рѣ чѣ кѣпѣ лѣ хѣрѣ
 нѣ вѣрѣмѣзѣ нѣч' трѣеѣ сѣ фѣе вѣрхѣвѣнѣкѣ сѣлѣ стѣпѣлѣнѣ, сѣлѣ
 май мѣре хѣурѣй; кѣч' кѣ вѣнѣ-шѣнѣ пѣартѣ дѣнѣцѣлѣ шй вѣнѣ
 ом' прѣбѣтъ, шй фѣлѣмѣ прѣбѣтъ; рѣтрѣаѣста кѣпѣ шй лѣ чѣтѣ
 апѣстѣлѣлѣлѣ, мѣкарѣ дѣлѣ зисъ шй вѣрхѣвѣнѣкѣ лѣй Пѣтрѣ
 сѣнтѣлѣ Златѣсть; мѣрѣ нѣ вѣрѣмѣзѣ, нѣч' аѣте вѣрѣ ѣ нѣкѣ сѣ
 фѣе Пѣтрѣ стѣпѣлѣнѣ, сѣлѣ май мѣре апѣстѣлѣлѣлѣ . Рѣтрѣаѣста
 кѣпѣ дѣрѣ аѣ зисъ Златѣсть лѣй Пѣтрѣ вѣрхѣвѣнѣкѣ, сѣлѣ мѣ
 зисъ вѣрхѣвѣнѣкѣ апѣстѣлѣлѣлѣ, кѣ вѣнѣ рѣтѣлѣ апѣстѣлѣлѣ рѣ
 шѣрѣндѣлѣлѣ, мѣрѣ нѣ май мѣре аѣсѣпрѣ чѣлѣбрѣ-лѣлѣцѣ апѣстѣлѣ,
 сѣ лѣ порѣнѣчѣскѣ шй сѣлѣ стѣпѣлѣнѣскѣ кѣ прѣ нѣцѣ сѣлѣцѣ.

Pentru azime. (Fol. 74b — 75b.)

Пѣтрѣ азѣме . Пѣртѣ рѣтѣнѣ .

Рѣеѣмѣ шй пѣтрѣ азѣме шѣеѣрѣ мѣлтъ кѣ Латѣнѣй . Кѣч'
 кѣ еѣ фѣкѣ сѣнтѣ лѣтѣвѣргѣе нѣ кѣ пѣйне дѣспѣнтѣ, чѣ кѣ нѣдѣ-
 спѣнтѣ . Шй лѣ аѣаѣстѣ шѣеѣрѣ, нѣч' еѣ нѣчѣ нѣй нѣ аѣеѣмѣ аѣлѣсѣ
 кѣвѣнтѣ аѣе скѣрѣптѣрѣй сѣ зѣкѣ, аѣ кѣ дѣспѣнтѣ аѣ кѣ нѣдѣ-
 спѣнтѣ сѣ фѣаѣчѣмѣ лѣтѣвѣргѣлѣ; рѣсѣ нѣй нѣ аѣжѣтѣвѣрѣмѣ дѣн' дѣоуш
 лѣкѣрѣнѣ : дѣн' вѣрѣмѣ рѣ кѣрѣ сѣлѣ дѣт' тѣйна лѣтѣвѣргѣй, шй дѣн'
 шѣнѣчѣкѣюлѣ вѣсѣрѣнѣчѣй дѣнѣтѣнѣ . Шй вѣрѣмѣ нѣ аѣжѣтъ, кѣчѣнѣ
 кѣндѣ аѣ фѣкѣтѣ хѣс чѣна аѣчѣ дѣ тѣйнѣ, нѣлѣ фѣбѣстѣ вѣрѣма
 азѣмѣлѣлѣ . Кѣ дѣмѣлѣ аѣ фѣкѣтѣ чѣна аѣаѣста, лѣ кѣрѣ аѣ
 дѣтъ кѣпѣлѣ шй тѣйна лѣтѣвѣргѣй, жѣй . Пѣръ пѣска лѣцѣй рѣ
 кѣрѣ мѣнкѣ Жѣдѣшѣй азѣмѣлѣ, сѣлѣ фѣкѣтѣ сѣлѣмѣтъ . Шй
 майнѣте дѣ пѣска лѣцѣй нѣлѣ фѣбѣстѣ лѣцѣ сѣ мѣнѣжѣнѣ чѣнѣ-вѣ

азимъ. Дѣчи хс де ар' фн мѣнкѣт' жѡй азмъ, нѣмай пентрѡ ачѣа ар' фн афлѣт' завѣстничѣи Жидѡвѣи съ фѣкѣ мѣре тѡр-
еврѣре. Шѣи ѡ ар' фн асемнѣтѣ шѣи ачѣста ка шѣи чѣла-л'ѣте,
сѣницѣи шѣи юентѡрѣи дѣ адеверѣа егѣлицѣи. Дѣчи шѣтѣ кѣ се
адеверѣкѣи шѣи съ дѡведѣкѣи кѡм' кѣ н'ѡв фѣкѣтѣ хс чѣна
ачѣа дѣ тѣинѣ кѡ азмъ, съ шѣи шѣи дѣнѣ лѣкѣ; кѣра нѣ
врѣ съ ѡ стрѣче, чѣи съ ѡ плинѣскѣ, шѣрѣ нѣ съ дѣ причѣнѣ
Жидѡвенишѡр' съ съ тѡреверѣ. Шѣи дѣ ар' фн мѣнкѣт' хс жѡй
лѣ чѣна ачѣа азмъ, нѣ ѡ арѣ фн тѣкѣтѣ юентѡрѣи дѣ при-
чѣни Жидѡвѣи; чѣи а чѣла-л'ѣте пѣр' шѣи нѣпѣш' чѣ фѣчѣ
асѣпра дѣмѣнѡвѣи ѡ арѣ фн пѣсѣ шѣи ачѣста; шѣрѣ дѣ врѣме чѣ
нѣ съ вѣде, нѣ ѡ ѡв нѣчѣи фѣкѣтѣ дѣрѣ хс. кѣ шѣи еѣне
дѣмѣнѡвѣ, ка чѣла чѣ асте еѣ ацѣлипчѣиѣи, шѣи ка чѣла чѣ атрѡ
еѣ сѣнѣи вѣстѣаѣе ацѣлипчѣиѣи асѣнѣи. Врѣмѣ а тѡтѣ
лѣкрѡвѣ, шѣи чѣла чѣ ачѣе врѣмѣ лѣ тѡтѣ лѣкрѡвѣ, нѣ асѣ
дѣн' врѣме. Дѣчи дѣ врѣме чѣ жѡй мѣнкѣ тѡцѣ пѣнѣи до-
спѣтѣ, кѡ пѣнѣи дѡспѣтѣ аѡ фѣкѣт' дѣмѣнѡвѣ шѣи чѣна чѣ
асѣнѣи. Шѣрѣ дѣ ар' фн мѣнкѣт' дѣмѣнѡвѣ шѣи жѡй ази-
мѣе аѣ Пѣшѣи лѣцѣи еѣи, аѡ тѣевѣи съ лѣ мѣнѣнѣи
дѡпѣ кѣпѡл' шѣи дѡпѣ ѡрѣндѡвѣла чѣ зѣче лѣѣа лѡи Мѡвѣи
съ мѣнѣнѣи Жидѡвѣи; кѣ зѣче Мѡвѣи лѣ кѣртѣ шѣиѡи: Лѡд
фѣте-кѣре кѣте ѡ шѣе а зѣче а лѡиѣи дѣн'тѣи, аѣкѣ а лѡи
Мѡртѣ; кѣчѣи кѣ ачѣшѣа аѣи зѣче дѣмѣнѣзѣска скриптѡрѣ аѣѣа
лѡиѣ, шѣи ѡ цѣнѣ еѣи пѣнѣи а дѣ ачѣшѣашѣ лѡиѣи, шѣи ѡ жѡн-
гѣа сѣра. Шѣи ашѣ лѡд фѣте-кѣре дѣн' сѣнѣеѣе шѣи ачѣа, шѣи
ѡуѣцѣа амѣндѡн стѣлпѣи ѡушѣи лѡи шѣи лѣ прѣгѡвѣ кѣсѣи лѡи.
Шѣи тѡбатѣ кѣрѣи шѣи ачѣа, ѡ мѣнкѣ фѣриптѣ а фѡкѣ, шѣрѣ
нѣ фѣартѣ, шѣи мѣнкѣ шѣи азмъ, кѡ чѣкѡвѣе; шѣи авѣ пѡ-
рѣнкѣ съ нѣ мѣнѣнѣи нѣмѣи фѣерт' кѡ апѣ, чѣи тѡбатѣ фѣрип-
те, шѣи кѣпѡл' еѣи шѣи чѣле дѣн' лѣѡнѣрѡвѣ еѣи. Шѣи съ нѣ лѣсѣ
нѣмѣи пѣ дѣмѣнѣцѣа, нѣч' съ фѣрѣнѣе врѣ ѡнѣи шѣе. Шѣи ѡри
чѣ врѣ рѣмѣнѣи прѣ дѣмѣнѣцѣа, съ ѡ арѣзѣ а фѡкѣ. Шѣи мѣи
авѣ аѣ пѡрѣнкѣ съ мѣнѣнѣи аѣрѣчѣста кѣи: съ фѣе тѡцѣи
аѣнѣишѣи, шѣи съ фѣе тѡц' аѣѣлѣцѣи кѡ чѡвѣѡтѣе лѡр', шѣи съ
цѣе фѣиѣе-кѣре а мѣна лѡи тѡиѣг', шѣи съ мѣнѣнѣи кѡ грѣѣт'.
ѣѣѣста кѣи шѣи сѣмѣи, лѣ чѣна чѣ аѡ фѣкѣт' дѣмѣнѡвѣ нѣ съ
вѣде съ фѣе фѣкѣт' ашѣ. Кѣч кѣ еѣи фѣчѣ пѣска лѣѣи стѣнѣд'
прѣкѣм ам зѣс', шѣрѣ дѣмѣнѡвѣ шѣи ѡчѣнѣчѣи лѡи аѡ фѣкѣт' чѣна
шѣзѣнѣдѣ. Шѣи Жидѡвѣи ѡ фѣчѣ дѡпѣ пѡрѣнка лѣѣи фѣрѣ
дѣ зѣмѣ, шѣрѣ дѣмѣнѡвѣ съ вѣде кѡм' кѣ аѡ аѣтѣи шѣи а
бѣнѣд' пѣнѣиѣи шѣи ѡ аѡ дѣт' Іѡдѣи. Шѣи аѣкѣ аѡ авѣтѣ аѣч шѣи

дѡмнѣ, ши аци бѡгац аци, карин атѡмча ꙗ цѣрь съ аѣла.
 дѣчи вѣзидѣ ши ен алѣмѣрѣ, ши сѡк(о)тѣла ча де шѣще че
 с(ѣ) фѣкѣс(ѣ) пѣнтрѡ домнѣ; ѡр капици-ѡаша нѣман дѣкѣт
 пре ачист Кѡстандин е . ел . лѡг . кѡ кафтан аѡ дѣрѣкат .
 ши аша бѡмри априѣн(ѣ) кѡ архіѣрен лѡидѣ-л, ꙗ енсѣрекѣ аѡ
 мерсѣ, ши дѣкѣндѣ-л пѣринтѣле патриархѣл ꙗ ѡлтарю, мѣт-
 веле де домнѣ ѡѡ четит, сѣѣнтѣлѣ престол ꙗкѣнѣбрѣндѣ,
 дѡпре чел че дѡмни съ ꙗкорѣнѣазѣ шенчѣн . дѣчи шинидѣ
 дин енсѣрек(ѣ), ꙗдат(ѣ) ши кал дѡмнискѣ ѡѡ адѣс кѡ тѡат(ѣ)
 подоѡа ши фѣр(м)сѣца, ши тоц сѣѡж(н)торн ши тоат(ѣ) ѡрѣн-
 дѣла домнѣскѣ фѣиндѣ, аѡ ꙗкѣлекат, ши ла кѡртѣ дѡм-
 нѣскѣ кѡ чинсте ши кѡ пѡмѣѣ марѣ аѡ мерсѣ; ши атѣн ꙗ енсѣ-
 рекѣ дѡмнѣскѣ аѡ атрат, ши кѣнтѣндѣ аѣиѡнѣл, дѡп(ѣ)
 шенчѣн сѣ(н)нтѣле нѣкѡне аѡ сѣрѣтат, ши жѣр(ѣ)мѣнтѣ аѣо-
 лѣ кѡ бѡмри ꙗкрѣдинциндѣ-с(ѣ) ꙗ сѣ(ѣ)нта еѡглѣ кѡ мѣриѡ
 са ꙗ дрептате съ цѣе . дѡп(ѣ) ачѣла ꙗ касѣле домницин, ꙗ дѣ-
 ванѣл челѣ марѣ сѣиндѣ-сѣ ꙗ скаѡ(нѣ)лѣ домнискѣ аѡ шѣзѣтѣ,
 ши кѡ тѣнѣриѡе дѣндѣ, марѣ весѣлѣ ꙗ тѡат(ѣ) полнѣтѣ с'аѡ
 фѣкѣт де домнѣ нѡѡѡ, карѣ дѡп(ѣ) пѣлѣчѣрѣ а тѡат(ѣ)
 ѡѡцѣ съ фѣкѣсѣ . ши дѡп(ѣ) ачѣстѣ а дѡѡ зѣн ши ѡасѣле лѣн
 Шѣрѣан ѡѡд(ѣ) аѡ рѣдикат, априѣн(ѣ) кѡ тѡат(ѣ) ѡѡрѣмѣл,
 ши тоц архіѣрен, ши приѡци де л'аѡ дѣс ла мѣн(ѣ)стѣре ла
 Кѡтрѣчѣнн кѡ фѣл(ѣ) ши кѡ чинсте марѣ, ка пре ѡн домнѣ,
 ши фѣкѣндѣ-с(ѣ) сѣѡѡѡа погрѣѡанѣн л'аѡ аѡропат ꙗ енсѣрекѣ.

Cap. XX: Incoronarea lui Tukeli, craiul Ardealului. (Fol. 123b—126a.)

Пѣнтрѡ корѡнацѣл лѣн Тѣкѣли, кѡмѣ с'аѡ корѡнат а фѣн кран
 Прѣѣлѣлѣн.

Дѣчи дѡр ши де аѣолѣ дѣла ачѣл кѡнак рѣдикѣндѣ-сѣ
 мерсѣѡ ши ман наннѣ ла сѣтѣл Кѣрѣстѣнѣл, ши тоате ѡѡнѣле
 аѣѡло аѡ тѣѣрѣт; ла карѣ сѣт ши корѡнацѣл лѣн Тѣкѣли
 с'аѡ фѣкѣт, де карѣ ман пре лѡргѣ ѡѡм зичѣ ꙗ че кнѣѣ с'аѡ
 фѣкѣтѣ, ши кѡм аѡ фѡстѣ пѣнтрѡ чѣй че н'аѡ вѣзѣт, съ аѡ-
 зѣ; мѣкар кѡ соѡѡтѣла ꙗкорѣнѣри ла Белград ѣра съ с(ѣ)
 фѣкѣ, ѡѡнде скаѡн крѣискѣ шѣте; ѡрѣ краѡл темѣндѣ-с(ѣ)
 пѣнтрѡ ѡре ѡ сминтѣѣл(ѣ) де нѣскар-ѡѡ ѡѡнѣцицин, че съ аѡ-
 зѣл кѡ ѡин дин сѣсѣ, ел аѡ припѣт де с'аѡ корѡнат аѣолѣ ла
 ачѣл сѣт, карѣ ши ꙗ прѣѡѡла Гнѣѣѡлѣн шѣте . дѣчи дѡр ꙗ рѣн-
 дѣнта зѣ че ѣрд съ съ фѣкѣ корѡнацѣл, рѣдикѣтѣ-с'аѡ тѡат(ѣ)

вастѣ де аколѡ, де ѡнде ердѣ тѣбѣрѣтѣ дин порѣникѣ кѣ
 гѣ(ти)ре де алан, съ дѣкѣ пре Тѣкели краюл кѣ помѣѣ маре,
 съ дѣкѣ пре краюл ꙗ сат, ꙗ Кѣрстѣанѣ, съ сѣ(ѣ) ꙗкорѣнѣзе.
 шин тринициндѣ краюлѣ ꙗнанте пре бѡмри арделѣни кѣци
 кѣ елѣ ердѣ ꙗпреѣнѣ(ѣ) шин кѣ царѣ, кѣ пѣнѣ(ѣ) атѣнча съ ꙗ-
 киннасѣ(ѣ) кѣтѣла съкѣѣме, карн ердѣ ка ла ,с. ,з. ка съ мѣ-
 аргѣ ен ꙗнанте, ѡнде гѣтнре де корѣнацѣ ердѣ. дѣчи винт-
 аѣ Кѡстандин ердѣ(ѣ) домнѣла цѣрѣн рѣмѣнѣци, де аѣ дес-
 кѣлекатѣ ла кортѣлѣ краюлѣн, шин пѣцѣнелѣ кѣ краюл ꙗ
 еврѣѣ шѣзиндѣ, винт-аѣ шин паша сараскѣрюл, дескѣлекѣндѣ
 еврѣѣ ла кортѣл краюлѣн, шин шѣзиндѣ пѣцѣнел ꙗ еврѣодеѣ
 кѣ тоци пѣн с'аѣ рѣндѣѡнт ѡциме тоате кѣ халан, съ мѣ-
 аргѣ чинѣш дѣп(ѣ) рѣндѣѣла лѣн. винрѣ шин соли дела бѡмри
 арделѣни, шин дела царѣ карн ман нанте мѣкарсѣ ла Крѣ-
 стѣанѣ, пѣхѣтиндѣ пре краюл съ мѣаргѣ фѣиндѣ ерѣме де
 корѣнацѣ. дѣчи дар нѣман дѣкѣт аѣ пѣрѣс кѣ тоц, фѣеѣе-
 кѣре кѣ вастѣкѣш шин кѣ фѣѣмосѣ алан; мергѣ(н)дѣ ꙗнанте
 пре рѣндѣ пашѣн, кѣц ердѣ кѣ вастѣ тѣрѣчаскѣ, шин дѣпѣ дѣн-
 шѣн сѣлтанѣ, шин дѣп(ѣ) сѣлтан, домнѣлѣ цѣрѣн рѣмѣнѣци,
 шин пре ѡрма домнѣлѣн мерѣк сараскѣрюлѣ, ер пе ѡрма тѣтѣ-
 рор винѣ краюл, пре карѣе вастѣк ардѣлѣлѣн аѣиптѣндѣ-а, кѣ
 помѣѣ маре л'аѣ примит. аша дар Кѡстандин ердѣ(ѣ) тре-
 кѣндѣ ꙗ капѣл ѡцилор арделѣни, шин аѣиптѣндѣ пѣн аѣ
 трѣкѣтѣ сараскѣрюл(!) ка съ примѣскѣ пре краюл. еврѣ краюл
 кѣм с'аѣ апропѣнт, лѣат-аѣ пре домнѣ де ѡ партѣ, алѣтѣрѣ
 кѣ дѣнсѣлѣ мергѣндѣ, шин де алт(а) партѣ капѣѣн-ѣаша чѣл
 ꙗпѣрѣтѣскѣ, карѣе кѣ кафтан ꙗпѣрѣтѣскѣ, де ла поартѣ, ка
 съ ꙗѣраче пе краюл, винсѣ(ѣ). шин кѣтѣ г алѣтѣрѣ мергѣндѣ,
 краюл ла мѣжлѡк; еврѣ динантѣк лѡр де ѡ партѣ бѡмри ар-
 делѣни мерѣк, де алт(ѣ) партѣ еврѣн мѣнтѣнѣци; шин повед-
 нѣни прин мѣлѣжѡк мерѣк, атѣта ан краюлѣн, кѣтѣ шин а
 дѣмнѣлѣн. еврѣ вастѣк ꙗрдѣлѣлѣн стѣндѣ чинѣшѣ ла рѣндѣ-
 ѣла лѡр, кѣ кѣпѣтѣнѣлѣ лѡр, тѡц съ ꙗкинѣ краюлѣн, шин съ
 дѣчѣ ꙗнанте. шин аша кѣ ѡрѣндѣѣл(ѣ) ка ачѣста шин кѣ
 еѣн(ѣ) тѡгмнре мергѣндѣ кѣ трѣмѣнѣе, шин кѣ табѣлѣханѣе,
 шин кѣ тѡт фѣѣлѡлѣ де помѣѣ ꙗтрѣндѣ ꙗ сатѣ, аѣ дескѣле-
 кат ꙗ кѣртѣк енсѣрѣчи, ѡнде корѣнацѣ ердѣ съ фѣе. шин ꙗтѣн
 ꙗ касѣ сѣиндѣ-сѣ, краюл кѣ домнѣлѣ динпреѣнѣ(ѣ) шин кѣ ка-
 пѣѣн-ѣаша, мерс-аѣ шин сараскѣрюлѣ шин сѣлтанѣлѣ, шин ал'аѣци
 пашн тѡц кѣци ердѣ; пре карѣ краюлѣ де ѡ датѣ чинѣстин-
 дѣ-н, винт-аѣ нѣман дѣкѣт бѡмри арделѣни, де аѣ пѣхѣтинѣт(!)

не краюла, кѣ ц(а)ра алѣ ашапт(ѣ), ши-а кіамъ сѣ с(ѣ) ꙗ-
корѣнѣзе . ши аша скѣлѣндѣ-с(ѣ) кѣ Костандин еѡд(ѣ) ꙗ-
прѣн(ѣ) ꙗтрѣндѣ ꙗ еисѣрекѣ оунде тѡцѣ боѡри ардеѣлѣни,
ши ал'алт(ѣ) ц(а)рѣ адѣнаѣ ера, ши фѣиндѣ скаѣнѣла краюлѣн
грѣжитъ ши гѣтѣнт ꙗнаѣнтѣ прѣстѡлѣнѣн, ꙗтрѣнсѣлѣ аѣ ши-
зѣтѣ; ѡр дѣ стѣнга лѣн алѣтѣрѣѣ ши алтѣ скаѣн фѣиндѣ грѣ-
житѣ пѣнтрѣ д(о)мѣнѣлѣ цѣрѣн рѣмѣнѣнѣн, ши зѣт-аѣ ши д(о)м
нѣла кѣ дѣнсѣл алѣтѣрѣѣ; ши ман фѣиндѣ ши алтѣ скаѣнѣ де
аколѣ ман ꙗ жѡс де ѡ парѣе ши де алтѣ, ши зѣт-аѣ тѡцѣ
боѡри ардеѣлѣнѣн ши мѣнтѣнѣн, ѡнѣ де ѡ парѣе, алѣн де алтѣ .
дечѣ нѣман деѣтѣ аѣ ꙗчѣпѣтѣ а зѣче кѣ трѣмѣнѣцѣлѣ ꙗ еис-
ѣрекѣ, ши кѣнтѣрѣѣцѣ кѣнтѣ дѣп' ал лор ѡенѣчѣн ши рѣн-
дѣѡла(ѣ) . дѣп'ачѣла контѣнѣнѣдѣ-сѣ кѣнтѣрѣнѣлѣ, ꙗчѣпѣт-аѣ пѡп(а)
чѣл мѣрѣ ал лѡр прѣдѣнкаѣѣ а фѣачѣ, ка ла ѡ жѣм(ѣ)тѣтѣ де
чѣсѣ цѣнѣндѣ; дѣп'ачѣла скѣлатѣѣ-с'аѣ боѡри ардеѣлѣнѣн, ши еѣ-
нѣндѣ ꙗнаѣнтѣѣ краюлѣн, ѡѣ зѣс, кѣм кѣ ц(а)ра алѣ роаг(ѣ)
ши-лѣ пѡхѣтѣѣѣ сѣ лѣ фѣѣ краю ши еѣн ѡелѣдѣнтѡри . атѣн-
чѣ ши краюл скоаѣ ѡ скрѣсѡлѣ, ꙗтрѣ карѣ кѣтѣ-ѡа порѣнѣн
ѡра ши пѡнтѣри скрѣс(ѣ), спрѣ карѣ краюл пѡхѣтѣлѣ цѣра сѣ ѡр-
мѣѣзе; ши ꙗ ѡзѣрѣѣ тѣтѣрѡр лѡг . крѣѣскѣ чѣтѣнѣдѣ-лѣ, тѡцѣ
кѣмѣ кѣ лѣ ѡр цѣнѣл прѣмѣнѣдѣ-лѣ с'аѣ фѣлѣгѣдѣнт . дѣпѣ
ачѣла ши боѡри ка деѣспрѣ цѣрѣ ши деѣспрѣ тѡцѣн, дат'аѣ краю-
люлѣн (!) ѡ картѣѣ, карѣ ѡдѣ тѣпѣрѣнтѣ, де ѡ аѣ чѣтѣнт ꙗ кап,
дѣнтѣр'ачѣ картѣѣ, ꙗтрѣ картѣ ѡдѣ жѣр(ѣ)мѣнтѣрѣнѣлѣ, кѣ карѣ
краѣн кѣндѣ сѣ пѣн, сѣ жѣрѣ, пѣнтрѣ ка сѣ цѣѣ чѣѣ чѣ(!) аколѣ
ѡ сѣнтѣ скрѣс(ѣ) лѣгѣтѣри . ши чѣтѣндѣ краюл ачѣлѣѣ, ꙗдат(ѣ)
тѡцѣ кѣ ѡн глас аѣ стрѣгат, зѣнкѣндѣ : ѡѡват ! ѡѡват ! ши
ѡрѣш кѣ трѣмѣнѣцѣлѣ зѣнкѣндѣ ꙗ еисѣрекѣ . дѣн ѡфарѣ де
еисѣрекѣ ꙗкѣ тѣнѣрѣнѣлѣ ши пѣшѣн дѣ мѣлатѣ . дечѣ прѣ капѣнѣн-
ѡашѣ кѣ чѣнѣстѣ, ꙗкѣ прѣ мѣрѣ, адѣкѣндѣ-лѣ аколѣ, ꙗдат(ѣ)
аѣ ꙗѡрѣкат прѣ краѣн кѣ кафѣтанѣлѣ чѣл ꙗпѣрѣѣтѣскѣ, кѣпѣтѣ-
шѣтѣ фѣиндѣ кѣ кожѡкѣ де самѣрѣ; ши актѣнѣамѣлѣлѣ ꙗ-
пѣрѣѣтѣнѣн чѣтѣнѣдѣ-с(ѣ), ѡрѣшн кѣ трѣмѣнѣцѣлѣ ши а дѣ кѣ тѣнѣ-
рѣнѣлѣ аѣ ꙗчѣпѣтѣ . ашѣнѣдѣрѣѣ ши ꙗѣкѣпѣл агѣ, ѡзѣрѣюлѣн (1. — юл)
сѣлатѣнѣлѣн, еѣнѣндѣ кѣ капѣнѣнѣѡашѣ, дат'аѣ ши ел скрѣсѣри чѣ
лѣѣ трѣмѣнѣс де ла хѣнѣл чѣ скрѣл ла цѣрѣ, ши тоатѣ ачѣѣстѣл
чѣтѣнѣдѣ-сѣ, ши прѣ лѣмѣл ѡ(н)гѣрѣѣскѣ тѣлѣмѣчѣнѣнѣдѣ-сѣ ꙗтрѣ а
тѣтѣрѡр ꙗцѣлѣѣѣрѣ, мѣлѣѣмѣнт(ѣ) ши хѣнѣлѣн ши ꙗпѣратѣ-
лѣн аѣ датѣ . атѣнѣчѣ дѣр ши мѣрѣл сѣ Костандин еѡд(ѣ) кѣ
а са ѡрѣдѣнѣчѣѣ чѣ ѡ аѣрѣ, ѡрѣтѣндѣ кѣтрѣ краѣн чѣ дѣнѣпрѣнѣн(ѣ)
кѣѣѣнѣнѣѡаѣѣ ѡѣкѣрѣѣ, фѣлѣкѣт-аѣ краюлѣн фѣрѣмѣѡлѣс(ѣ) ѡрѣлѣѣ,

пентрѹ норочирѣ ши анѣлцѣрѣ, че дѹмнѣсѹ ала аереди-
чнс(ѣ), ши ка съ-н фѣ атрѹн часть еѹн грѣна, ши алѣ кѹ-
ениѣ фѣмолс(ѣ) . дѹп ачѣста шнт-аѹ краю дин енсѣрекѣ,
кѹ дмнѣл динпрѣн(ѣ) ши кѹ капницѣ-аѹша, ши егзирюла съ-
танѣлѹн, ши мергѣндѣ съсъ а касѣ, ѡ(н)дѣ ера сераскѣрюла дѣ
ащепта прѣ краи, кѹ чинистѣ а'аѹ примѣт, ши кѹ кѹениѣ дѣ
еѹкѹрѣ пентрѹ анѣлцѣрѣ кѣнѣн . аѹн с'аѹ скѣлат сераскѣ-
рюла дѣ с'аѹ дѣс ла штак; ѡр ман прѣ ѡрмѣ ши краюла кѹ
Костандин еѹд(ѣ) шиндѣ, мерс'аѹ ла съатанѣл, оѹнде ера ла
штакѣл аѹн, дѣ аѹ датѣ мѣлцемент(ѣ) кѹм н съ кѣдѣ ка
ѹнѣн съатан, ши шинд дѣ аколѹ аѹ мерсѣ чинѣ ла штакѣл
аѹн . ѡр а доаѹ зн фѣкѹт-аѹ краюла шпѣци мѣрѣн сале аѹн
Кѹстандин еѹд(ѣ), а сатѣ а Кѣрстнѣнѣл, кѹ марѣ прѣнѣце,
ши кѹ драгостѣ ши чинистѣ, шезиндѣ амѣ(н)дон а капѣлѣ мѣсѣн,
ши а жѹс, еѹѡри ардѣлѣнн дѣ ѡ партѣ, ши дѣ алѣ еѹѡри мѣн-
тѣнѣн, фѣкѣндѣ марѣ есѣлѣ пѣн ла ѹн час дин ноапѣ . аѹн
скѣлѣндѣ-с(ѣ) дѣла мас(ѣ) ерѣндѣ дмнѣл а-ш лѣаѹ (1. лѣаѹ)
сѣра еѹн(ѣ) дѣла краюла, ѡр краюла аѹ аѣлѣкат дѣ аѹ петрѣ-
кѹтѣ пѣ мѣрѣа сѣ кѹ тѹц еѹѡри пѣн ла ѹн лѹк, аѹѹн ш'аѹ
лѣат сѣрд еѹн(ѣ) ѹнѣлѣ дѣ кѣтрѣ алѣл, ши с'аѹ дѣсѣ чинѣ
ла штакѣ.

СIII.

1700.

Аѣццѣтѣри крѣцинеѣи . . . . . скоаѣ дѣ прѣ лимѣа
грѣчаскѣ, прѣ лимѣа рѣмѣнѣскѣ . ши с'аѹ типѣрит
а анѣл мѣнтѣирѣй аѹ Генѣрѣ . а . Ѣнѣгѹѣѣ.

(8°, mic. 13 + 203 pagine.)

Inchinăcune către Constantin Voevod. (pag. 5—7.)

Прѣ крѣцинѣлѣи, прѣ лѣминѣтѣлѣи ши прѣ анѣлѣтѣлѣи
дмнѣлѣи ши стѣпѣнѣтѣрюлѣи а тѣатѣ цѣра рѣмѣнѣскѣ .
дмнѣлѣи, дмнѣлѣи . Іѹаннѣ Кѹнстандинѣ Басарѣѣѣ Еѹѣѹдѣ,
аѣѣ пѣкѣтѣ пѣнѣ ла пѣмѣнтѣ аѣинѣѣиѹнѣ.

ІѢрѣ . . . . гѣсѣндѣ ѡ тѣлѣмѣѣирѣ нѣлѹ а оѹнѣи кѣрѣн нѣлѹ
ѣолосѣтѣѣѣ дѣ сѣѣлѣтѣ, кѣрѣ динѣ лимѣа грѣчѣскѣ а лимѣа
рѣмѣнѣскѣ, с'аѹ шѣтѣнѣтѣ прѣ кѣѣнѣсѣлѣ атрѣ ирѣмѣнѣхѣн кѹр

Філозоію стагоріцѣль, м'ам' апѣкѣть де ш ам тѣпѣрѣтъ кѣ ажѣторюль лѣи дѣмнѣзѣль. кѣрѣ нѣ нѣман кѣчи лѣте нѣлаш, чн кѣчи лѣте шн лѣчѣтѣрѣ а тѣпографіей кѣрѣ амь лѣцѣатѣ. фѣкънд днѣтрѣчѣста лѣчѣтѣрѣ лѣтѣю а тѣпографіей; кѣ плѣкѣчюне дѣрѣ шн кѣ цнѣке плѣкѣте, лѣдѣкѣ шн пѣю лѣнаінте кѣтрѣ мнѣлѣсѣрѣдѣль шн прѣ лѣнѣль шѣюл мѣріей тѣле. кѣрѣ мѣріа тѣ дѣпѣ оѣрмѣрѣ лѣпѣрѣацнлѣрѣ чѣлѣрѣ де дѣмѣлѣтѣ, ка оѣнѣ стрѣнѣпѣтъ ал' лѣпѣрѣацнлѣрѣ, шн ман нѣлѣтъ шн ман алѣсѣ дѣкѣтѣ дѣмнѣй чѣн днѣнѣпѣтъ, мѣ роѣ съ ш прѣймѣшн, кѣ лѣжнѣдѣце шн кѣ юѣіре де шмѣ. прѣкѣмѣ мѣрѣле лѣпѣрѣатѣ алѣ Пѣрснлѣрѣ Кѣрѣ, ачѣ пѣцннтѣ лѣпѣ а сѣрѣкѣлѣш, сѣл ка чѣй дѣй вѣнн мнѣчн аѣ вѣдѣвѣй. шн дѣмнѣзѣль тѣтѣрѣрѣ, шн дѣтѣтѣторюль шн сѣвѣжшнтѣорюль а тѣатѣ лѣцѣтѣтѣрѣ шн мѣцѣрѣшѣгѣль, сѣ пѣзѣскѣ прѣ мѣріа тѣ ман прѣсѣсѣ де тѣатѣ рѣтѣтѣтѣ чѣлѣрѣ лѣпрѣтѣвннчн, лѣтѣрѣнѣдѣтѣ лѣтрѣ прѣ нѣлѣтѣль шн де дѣмнѣзѣль пѣзѣтѣл сѣлѣнѣ алѣ дѣмнѣй, лѣ мѣлѣцн ані, шн прѣ норѣчнцн кѣ пѣче шн фѣрѣ тѣрѣвѣрѣлѣ, шн дѣрѣвнѣдѣцн вѣлѣцѣ лѣдѣлѣнѣгѣтѣ, лѣтрѣ вѣсѣлѣе, лѣпрѣвнѣ кѣ прѣ лѣмннѣацнй кѣкѣнн аѣ мѣріей тѣле, шн кѣ тѣатѣ кѣртѣ. Пмннѣ. П сѣлѣвнтѣн де дѣмнѣзѣль лѣнѣлѣцнмѣн тѣле, ман мнѣ шн плѣкѣтъ роѣл : Гѣіѣргѣ Рѣдѣвнѣч'.

Predoslovie către cetitori. (pag. 8—9.)

Предословіе кѣтрѣ Чѣтнѣторн.

Лѣтрѣчѣстѣ кѣрѣцѣлѣе, ш юѣнцн чѣтнѣторн, нѣ вѣцн афѣлѣ ворѣлѣе кѣ нѣвѣ лѣ лѣцѣлѣсѣ; кѣ сѣжнѣ прѣбѣсте сокѣтѣлѣ шн лѣцѣтѣтѣрн, прѣ сѣвѣрѣ шн лѣснѣ, кѣрѣлѣ сѣ лѣцѣлѣгѣ. фѣрѣ штѣнѣлѣ де фѣцнш кѣрѣлѣ. Нѣ сѣжнѣ лѣцѣтѣтѣрн де шѣнѣчѣю шн полнѣтнѣшн прѣкѣмѣ сѣжнѣ ачѣлѣ алѣ лѣй Епнѣкѣтнѣ шн алѣ лѣтора. Чѣ сѣжнѣ сокѣтѣлѣ крѣцнннѣцн, кѣрѣлѣ прнѣвѣскѣ нѣмѣмѣ кѣтрѣ дѣвѣрѣлѣ чѣлѣ еванѣглнѣчѣскѣ, шн кѣтрѣ крѣднѣнѣа лѣй хс. Пѣчѣсте сокѣтѣлѣ нѣ сѣжнѣ дѣте нѣмѣмѣ кѣтрѣ чѣй дѣлѣнѣгѣацн де лѣмѣ шн кѣтрѣ чѣй чѣ пѣтрѣкѣ пѣрѣврѣ лѣтрѣ рѣгѣчюнн нѣнѣчѣтѣте; чѣ шн кѣтрѣ ачѣлѣ, кѣрѣй вѣцѣлѣскѣ лѣ лѣмѣ, шн нѣ кѣнѣскѣ атѣтѣ де кѣрѣтѣ тѣнннѣлѣ лѣй дѣмнѣзѣль; кѣ пѣтъ шн ачѣцѣлѣ ман апѣй дѣпѣ грѣжнѣлѣ лѣмнѣн ка сѣ ш чнтѣскѣ; кѣ прѣ дѣвѣрѣатѣ лѣ прнѣсѣскѣцн пѣцнннѣкѣ вѣрѣмѣ шн пѣнтѣрѣ спѣснѣлѣ лѣврѣ. Де нѣ ворѣ пѣтѣ сѣ ш чнтѣскѣ тѣатѣ лѣтрѣ о зн, лѣрѣ ман пѣцннѣ вор пѣтѣ ка сѣ прѣчнтѣскѣ, лѣ фѣцнш кѣрѣ зн кѣтѣ оѣнѣ кѣпѣ ман нѣаінте пѣжнѣ чѣ нѣ лѣчѣпѣ

грижнле . Диминѣца дѣпъ че вѣци сѣършии чѣ датбаре ши дѣпъ шенчѣю рѣгъчюне кѣтръ дѣмнѣзъ, чнтіици оуны кѣпъ, рсѣ кѣ сокотѣнцѣ ка сѣ ш пѣтѣци рѣцѣлѣче вѣни . Де нѣ еѣ еѣр' фѣ лѣсѣнд' лѣкѣрнле а чѣтѣ диминѣца, пѣтѣц' ши кѣтръ сѣрѣ, маѣ наѣнѣте пѣнѣ нѣ мѣрѣци спре пѣт' . Пѣчѣсте сокотѣнцѣ, мѣкаръ кѣ сѣнтѣ ши мѣчи шрѣ рѣтръ р сѣфлетѣл' нѣстрѣ, де-л' пѣчетѣвѣскѣ ка ши пѣчѣтѣ пре чѣрѣ .

Cap. VII: Pentru vecinicia muncilor iadului. (pag. 33—37.)

Пѣнтрѣ вѣкѣнѣрѣ мѣнчилѣрѣ шѣдѣлѣи . кап. 3.

а. Дѣмнѣзъ мѣнчѣче пѣкѣтѣле чѣле вѣремѣлннче кѣ мѣнчин вѣчннче, ши шѣре пѣате сокотѣ нѣцине маѣ мѣре мѣнѣ де кѣт ачѣста? кѣзннле шѣдѣлѣи сѣнт' фѣрѣ де нѣмѣрѣ . пѣнтрѣ кѣ фѣца кѣрѣ ш дѣфѣймѣ пѣкѣтѣшѣи, шѣте пѣсте сѣмѣ; чѣ трѣвѣлѣче, дѣпъ кѣм' шѣте фѣца кѣрѣл-ѣ фѣкѣ нѣчннѣте, сѣ фѣе ши мѣнка лѣрѣ фѣрѣ де сѣмѣ .

в. Мѣнчилѣ атѣнче сѣнтѣ мѣри, кѣндѣ сѣършиѣтѣ н'ѣш . рѣпѣнѣрѣ лѣкѣлѣи шѣте рѣтрѣ адѣвѣрѣ оушѣарѣ кѣндѣ ва фѣи нѣмаѣ де ш дѣтѣ, шѣрѣ (!) дѣка ва рѣпѣнѣ нѣконтѣнѣт' дѣчѣи рѣмѣнѣ нѣрѣѣдѣтѣ; де с'ѣрѣ фѣи вѣрѣтѣ сѣкѣърши мѣнчилѣ шѣдѣлѣи, лѣ ш сѣтѣ де мѣи де ани, сѣш шри р чѣ нѣмѣрѣ маѣи мѣлатѣ аѣи пѣтѣ сокотѣ, прѣ адѣвѣрѣ шѣдѣл' арѣ фѣи ш ннмѣка . шрѣ де вѣрѣме чѣ мѣнчилѣ сѣнтѣ де пѣрѣрѣ вѣкѣнтѣбаре, чнне пѣате сѣ нѣмѣре мѣнка? де вѣрѣме чѣ оуны ѡмѣ нѣ пѣате сѣфѣри сѣ стѣ пре шнѣ аѣириѣтѣ мѣбале ши фѣрѣмѣсѣ тот дѣѣна, дѣрѣ кѣм' ва пѣтѣ рѣѣдѣ сѣ стѣ рѣтрѣ мѣнкѣ вѣчннѣкѣ? нѣи нѣ пѣтѣмѣ рѣѣдѣ а стѣ ла ш жѣбакѣ ш зѣи ши ш нѣапѣте, дѣрѣ кѣмѣ вѣм' сѣ пѣтѣмѣ рѣѣдѣ, ѣ фѣи пѣрѣрѣ ши тотѣ дѣѣна рѣтрѣ вѣпѣе нѣсѣършиѣтѣ?

г. Гѣрѣкѣлѣ кѣндѣ н'ѣре чѣле де трѣка хрѣнѣи, сокотѣче пѣтѣма нѣрѣѣдѣтѣ; дѣрѣ сѣфлетѣлѣ пѣкѣтѣсѣлѣи, кѣндѣ ва пѣлѣрѣе атѣнче, вѣи, тотѣ вѣннѣле, чѣ рѣѣдѣре ва сѣ аѣнѣ? дѣпѣрѣрѣ чѣре, чѣ нѣ-н дѣш алѣ чѣвѣш', фѣрѣ нѣмаѣ мѣнчин; пѣхтѣче лѣмѣнѣтѣ, чѣ нѣ-н сѣ дѣ алѣ чѣвѣш', фѣрѣ нѣмаѣ фѣѣкѣлѣ мѣнчилѣрѣ, кѣрѣле тѣт дѣѣна арѣе, шрѣ нѣ лѣмннѣзѣ . лѣзѣрѣ алѣ чѣвѣш' н'ѣѣде, фѣрѣ нѣман сѣспѣни, ши сѣкѣшннѣтѣлѣ дннѣнѣлѣрѣ . гѣстѣрѣ нѣ дѣвѣндѣче алѣ чѣвѣш', фѣрѣ нѣмаѣ амѣрѣчѣи ши вѣннѣнѣри . ши маѣ пре сѣѣртѣ : тѣт' трѣпѣлѣ нѣ сѣмѣте алѣ чѣвѣш', фѣрѣ нѣмаѣ вѣпѣнѣлѣ шѣдѣлѣи .

Д. Баи де аче вѣкѣуре! пѣкѣтѣсѣ пѣнтрѣ пѣкѣтеле лѣи, де арѣ вѣрѣд дин ѡкѣи лѣи атѣта лѣкрѣме кѣтъ арѣ мѣрѣ, ши тѣате гѣреле мѣрѣи, ши ла р де ани сѣ нѣ вѣрѣсе май мѣл'т' дѣкѣтъ ѡ лѣкрѣмѣ; ачѣста дѣпѣ атѣтѣ мѣн ши рѣнѣ нѣрече де ани, сѣ сокѣтѣскѣ кѣ нѣ испрѣвѣще нимѣи; ка кѣмѣ ар фѣ фѣкѣт' атѣнече рѣчѣпѣтѣрѣ, мѣрѣш' сѣ рѣчѣпѣ дин чѣпѣтъ, ши мѣрѣш' дин'трѣдѣтѣ рѣчѣпѣтъ, ка кѣм' нѣр фѣ пѣцѣтъ рѣкѣ нимѣи ѡ мѣнѣи. фѣарте кѣ адевѣрѣтъ тикѣлѣсѣлѣ, нимѣи нѣр пѣтѣ пѣниѣ, де ар фѣ фѣкѣт' де атѣтѣ орѣ рѣчѣпѣтѣрѣ, кѣт' мѣсте нѣсѣпѣлѣ мѣрѣи, ши кѣтѣ сѣнѣт' чѣле мѣрѣнѣцѣле, чѣ сѣ вѣдѣ рѣ аерѣ, ши кѣтѣ сѣнѣтъ фѣрѣнѣле рѣ пѣдѣрѣ.

Е. Пѣкѣтѣшѣи аколѣ р мѣнѣи, аѣ тотѣ фѣлѣулѣ де пѣдѣпѣ а мѣнѣилѣурѣ; ши тѣате рѣтрѣо вѣрѣме кѣнѣскѣ, кѣ казѣнеле лѣрѣ нѣдѣ сѣфѣрѣшѣтъ. кѣ де ар фѣ фѣстѣ кѣ пѣтѣнѣцѣ ка сѣ мѣарѣ ши аколѣ ка ши ачѣе, пѣате кѣ арѣ ачѣе сѣфѣрѣшѣтъ мѣнѣилѣ лѣрѣ. мѣрѣ вѣи де иѣ, пѣнтрѣ кѣ аѣ а вѣцѣи рѣтрѣо мѣарте тотѣ дѣбѣна. ѡ жѣлѣнѣи ши вѣрѣдинѣи де лѣкрѣме ашѣзѣре а пѣкѣтѣшѣилѣрѣ!

З. Лѣдѣи аминѣе вѣкѣиѣрѣ мѣнѣилѣорѣ, кѣ кѣрѣ дѣмнѣзѣискѣ динѣпѣтѣте мѣнѣѣще пре чѣн пѣкѣтѣшѣи; ши де нѣ вѣцѣ пѣтѣ сѣ ѡ причѣпѣцѣ, кѣрѣдѣиѣ ѡ кѣ мѣсте оѣн адевѣрѣ аѣ дѣхѣлѣи сѣнѣт'. мѣрѣе-ворѣ ачѣиѣ рѣ мѣнѣи де вѣчѣи. мѣре рѣѣ мѣсте оѣнѣи криѣиѣи а нѣ кѣрѣде вѣкѣиѣрѣ ачѣе тотѣ дѣбѣна а мѣдѣлѣи, дѣка нѣ ле ва испѣнѣи кѣ лѣкрѣлѣ. чѣла чѣ дѣ рѣспѣлѣтѣиѣ чѣлѣорѣ чѣ нѣдѣ кѣнѣскѣтъ пре дѣмнѣзѣи, ши чѣлѣора кѣрѣи нѣ аскѣлѣтъ нѣглѣи лѣи Хс. кѣрѣи вѣорѣ лѣдѣ жѣдѣкѣта, пѣиѣрѣ чѣ вѣчѣнѣиѣ. адекѣ дѣмнѣзѣи ва сѣ мѣнѣѣскѣ пре ачѣи, кѣрѣи нѣ кѣрѣдѣ рѣ дѣмнѣзѣи, ши рѣ дѣмнѣлѣ нѣстрѣ Ис. Хс. ши кѣзна лѣрѣ ва сѣ фѣе вѣчѣнѣиѣ. ши Златѣвѣст' зѣче: вѣремѣлѣнѣиѣ мѣсте ачѣи чѣ вѣсѣлѣѣще, вѣчѣнѣиѣ мѣсте ачѣи чѣ рѣтрѣнѣстѣзѣ; адекѣ дѣвѣндѣиѣрѣ пѣкѣтѣлѣи ачѣи мѣсте вѣремѣлѣнѣиѣ, мѣрѣ мѣнѣи лѣи рѣ мѣдѣ мѣсте вѣчѣнѣиѣ.

CIV.

1700.

(8°, mic. VI fol nepaginate, 82 fol paginate.)

Флодрѣ ддрѣрилар . . . . . с'аѣ тѣпзрѣт' ꙗ сѣнта
мѣнзстіре ꙗ Ѣнѣгѣвѣ . въ лѣтѣ . 731 . мѣць юл.

Inchinăciune către Constandin Basarab Voevod. (Fol. IIb—IIIb.)

Прѣ кришѣнѣлѣй, прѣ лѣминѣтѣлѣй шѣ прѣ лѣлѣцѣтѣ
лѣй дѣмѣнѣлѣй, шѣ стѣлѣжнѣтѣорѣулѣй, а тѣбатѣ цѣра Рѣмѣж-
нѣскѣ, дѣмѣнѣлѣй дѣмѣнѣлѣй, Іѣвѣнн' Кѣвѣнѣстѣнѣн' Бѣсарѣбѣ вѣвѣ-
вѣд . ачѣ пѣлѣкѣтѣ пѣжнѣ лѣ пѣмѣжнѣт' лѣкнѣнѣчѣнѣ.

. . . . . Шѣ иѣтѣ кѣ ажѣтѣорѣул' лѣй дѣмѣнѣтѣлѣ мѣр-
гѣндѣ спре лѣкнѣнѣрѣ сѣнтѣлѣй мѣнтѣлѣй Пѣорѣнѣлѣй, ꙗ чѣ грѣ-
дѣнна мѣйкѣй прѣчѣстѣй, шѣ афѣлѣндѣ мѣлѣте шѣ прѣ лѣфѣрѣ-
мѣшнѣцѣте сѣнтѣ кѣрѣци, стрѣлѣчѣнѣндѣ кѣ лѣлѣцѣтѣ лѣцѣлѣнѣчѣнѣ;
шѣ кѣвѣтѣжнѣдѣ кѣ амѣрѣнѣтѣлѣ, амѣ афѣлѣтѣ шѣ ачѣстѣ кѣрѣ-
тнѣчѣ, кѣрѣкѣ сѣ кѣамѣтѣ : флѣдрѣ ддрѣрилар, скрѣстѣ ꙗ лѣмѣбѣ грѣ-
чѣскѣ; ѡ амѣ адѣсѣ кѣ мѣнѣ лѣнѣчѣ . шѣ лѣтѣжмѣпѣлѣжнѣдѣсе прѣ
кѣвѣлѣсѣл Іѣромѣнахѣ Филѣоѣй сѣнта-горѣцѣлѣ а вѣнѣй пѣжнѣ лѣнѣчѣ
ꙗ цѣрѣ, лѣамѣ лѣдѣмнѣтѣ дѣпѣ пѣтѣнѣцѣ-мѣ спре ѡстенѣлѣтѣ, дѣ ѡ
аѣ лѣтѣорѣсѣ спре чѣ дѣ мошѣ шѣ дѣ ѡещѣ лѣмѣбѣ нѣоѣстрѣ
рѣмѣжнѣскѣ; пѣнѣтрѣ ка сѣ фѣе бѣнѣе прѣймѣнѣтѣ дѣ лѣкѣнѣтѣорѣй
ачѣстѣлѣшѣ лѣкѣ . кѣрѣлѣе шѣ тѣпѣрѣнѣндѣ-ѡ прѣкѣмѣ сѣ вѣдѣе, вѣсѣ
аѣмѣ мѣкѣрѣ шѣ нѣдѣстѣоѣнѣнѣкѣ сѣжнѣтѣ, шѣ ѡ адѣкѣ рѣоѣѣцѣе ꙗ
рѣаѣулѣ чѣлѣ мѣрѣ алѣ мѣлѣтелѣрѣ шѣ дѣ мѣлѣте фѣлѣюрѣ дѣ дѣ-
рѣрѣнѣ изѣворѣжѣтѣорѣе, шѣ бѣнѣе мѣросѣнтѣорѣе шѣ прѣ фѣрѣмѣбѣсѣ
флѣорѣнѣ алѣ вѣлѣжнѣдѣцнѣларѣ мѣрѣй тѣлѣе . . . . .

Пѣлѣ вѣлѣжнѣдѣцнѣларѣ мѣрѣй тѣлѣе, нѣврѣдѣннѣкѣ шѣ нѣтрѣѣ-
ннѣкѣ рѣоѣ . Кѣвѣнѣстѣнѣнѣ пѣхѣ . Гарѣкнѣнѣ . снѣ Гѣѡргѣе Дѣѡхѣтѣларѣ
Крѣнтѣнѣлѣ.

Cap. II: Păcatul pizmei. (Fol. 12a—14a.)

Пѣкѣтѣлѣ пѣзмѣй . кѣпѣ . вѣ.

Пѣзма, кѣрѣкѣ иѣте пѣкѣтѣлѣ ꙗ прѣтѣвѣа дѣрѣгѣстѣй, иѣте ꙗ
дѣоѣлѣ фѣлѣюрѣ : оѣуна иѣте ка сѣ-й пѣрѣлѣ рѣѣ дѣ бѣнѣлѣе аѣтѣлѣа,
ѡрѣлѣ аѣтѣ ка сѣ сѣ вѣкѣрѣе дѣ рѣѣлѣ аѣтѣлѣа . ѡрѣлѣ фѣиѣцѣ-кѣрѣкѣ

ПОДАТЕ СЪ ФІЕ БІНЕ. ПЕНТОС КЪ (! I. КЪ) НЪ МАТЕ РЪС КА СЪ СЕ
ЕВЪКРЕ ДЪ РЪСАЛ АЛТА, ПЕНТОС КА СЪ СЕ ПЕДЕШЪСКЪ АЧІЛА КЪ-
РЕЛЕ АРЕ, ШІ СЪ ФАКЪ ПЕНТОС АЛТАЛ БІНЕ, ПЕНТОС КА СЪ НЪ
СЪ ТРАЖЪСКЪ.

По́бате съ дѣкипѣска шѣ съ дѣмене нещѣне пѣзма
оуниѣ пѣсѣри, кѣрѣ ште дѣжта дѣ пѣзмѣтѣрицѣ, кѣтѣ дѣ-
ка-ш вѣде пѣи ѣ кѣ съ дѣгѣшѣ дѣ кѣнеѣ ѣи, дѣ лѣвѣне
кѣ пѣсѣуѣ ѣи дѣ кѣбѣте, ка съ сѣвѣска.

Гінека аѣ зисъ : пізма скѣте дин' рѣх бине ши динѣ
бине рѣх . Пен'трѣ пѣкатѣх пізми, скрѣ лѣ картѣ пѣкатѣ-
лѣх, кѣ а чѣ кин' мѣлѣ стрикѣ ханна, аша ши пізма
стрикѣ трѣпѣл шмѣлѣн . Голомѣн' аѣ зисъ : кѣн'дѣ кѣдѣ
прѣатинѣл' тѣх, нѣ те бѣкѣрѣ дѣ пѣгѣа лѣн, кѣ нѣ пѣдѣ лѣн
дѣмнѣзѣх, ши ел лѣд дѣмнѣзѣх повѣра дѣ прѣ ачѣла, ши ш
ел пѣне прѣ тѣне . а кѣ чѣл' чѣ сѣ бѣкѣрѣ дѣ рѣлѣ алѣх, нѣ
ел рѣмѣжѣ неѣтѣт' [дѣ дѣмнѣзѣх] . Гѣнтѣл' Григорѣе, аѣ
зисъ : нѣ естѣ мѣн' мѣре мѣн'кѣ а лѣме дѣкѣт' пізма, пен'трѣ
кѣ оу'ндѣ естѣ пізма, нѣ пѣте сѣ фѣе нѣч' пѣче нѣч' дрѣ-
гостѣ; ши ачѣста естѣ чѣ мѣн' мѣре нѣѣжѣдѣре картѣ пѣц'
сѣ фѣчѣн пізмѣтѣрѣцѣлѣн : сѣ-н фѣчѣн бине .

ПентрѸ пнзма афлѣ-се, кѣ аѸ фост' оуиѣ боѸрю мѣре,
кареле авѣ ꙗ каса лѣи дои рѸбѣи, ши оуиѸл' ерд скѸм'пѸ маи
вѸртѸсь дѣкѸт' тоѸц' шамениѣи лѸмѣи, ер ал'тѸл' ерд фѸбартѣ
пнзмѣтѸреѸц'. Дѣчи боѸрюл' ачѣла порѸнчи ачѣлорѣ дои рѸбен,
ши ле зѣсе: ѣѸ воѸю сѣ въ фѸк' боѸаѸи дѣкѸт' тот шмѸл'
ꙗ кѸртѣ мѣѣ, пн'трѸ кѣ в'ам' афлѣт' еѸни ши кредннчѸши.
ши акѸм' чѣѣреѸцн дела мѣиѣ оуиѣ дѣрѣ, ши кѸт' вѣ чѣѣре оу-
иѸлѣ, воѸю дѣ чѣлѸл-л'алт' ꙗдоит'. ши ннч' оуиѸл' нѸ вѣѣ сѣ
чѣѣрѣ ꙗниѣи'тѣ. ерѣ маи апѸи вѣзѸжн'дѣ скѸм'пѸлѣ кѣ пнзмѣ-
тѸреѸцѸлѣ нѸ вѣѣ сѣ чѣѣрѣ ꙗтѸю, дѣ пнзма кѣрѣ авѣ кѣтрѣ
чѣлѣл'алт'. [ши тнклѸлѸсѸлѣ, дѣ арѣ фн лѸѣтѣ оуиѸл оуи дѣр',
ши чѣлѣл'алтѣ доѸш, чѣ пѣгѸвѣ ерѣ фн авѣѣтѣ, чѣлѣл'ал'тѣ?] елѣ
зѣсе: ѣѸ доѸиѸлѣ мѣѣѸ, воѸю сѣ-м скѸѸци мѣѣ оуи' шкѸю, пн'трѸ кѣ
сѣ скѸѸци пнзмѣтѸреѸцѸлѣи ѸмѸжн'дѸи. ши ꙗдѣтѣ боѸрюл' ачѣ-
лѣ фѣкѸ ашѣ, ши скѸѸсѣ оуиѣ шкѸю ал' скѸм'пѸлѣи, ши Ѹи
пнзмѣтѸреѸцѸлѣи, ѸмѸжн'дѸи.

Гінека аѡ зисѣ : нѡ флче нечїнсте, шї нѡ вїй афла вѣж-
машї; кѣ пїзма, пѣтнмѣ флче . Платнмѣ зисѣ : пїзм(ѣ)тѣрецѣлї
нїчї ѡдїннѡдѣрѣ нѡ стѣ фѣрѣ дѡрѣре, нїчї скѣм'пѣлѣ фѣрѣ
фрїкѣ . Гѣнтѣлѣ Пѣгѣстїнѣ аѡ зисѣ : чѣл' чѣ дрѣ пїзмѣ нѡ
юѣкшѣ прѣ нїчї оуѣлѣ . дїрїп'ѣ ачѣста нѡ поѣте сѣ фїѣ май

CV.

(4°, IV nepaginate + 202 foi paginate.)

СѢНТА ши дѢМНЕЗІАСКА ЛУТЪРГІЕ . . . . . КАРТЕ АКѢМ
ДЕ НОѢ С'АѢ ТИПЪРИТ . . . . . А СѢНТА ЕПЪСКОПІЕ ДЕЛА
БЪЗЪѢ . А ТИПОГРАФІА ДОМЪНЪСКЪ . А АНЪЛЪ ДЕЛА ЗИ-
ДІРЪ ЛѢМІЙ ЗСІ.

Predoslovie. (Fol. IIa — IV a.)

Предословіе

Жупан Шърбан Кантакоз(но) вѣл' пѣхѣрникъ

ТѢТЪРЪР АДЪВЪРАЦНАВЪР КРЕЩІИНИ ПРАВОСЛАВНИЧН) ШІ КЪИ
СЪ КЪВІНИ А ЦІИ, СЪНЪТАТЕ ТРЪПЪ(СКЪ ШІ) СПІСІНІЕ СЪФЛЪТЪСКЪ,
ДЕ ЛА ДМНЪЛЪ ДМНЪЗ(Ъ) ПОФТЪЩЕ, ШІ РЪЛЪГЪ.

ДМНЕЗЪЪ ВЪЧНИКЪЪ, ШИ А ТОТЪ ПЪТЪРНИКЪЪ, ДЕН НОМ-
НЪЪ МЪРІРЕЙ ШИ БУНЪТЪЦІЙ СЪЛЕ, АЪ ВРЪТЪ ЛЪМЪ КЪ ТЪАТЕ
КЪТЕ СЪЖИТЪ АТРЪЖНСА, ШИ АФАРЪ ДЕНТРЪЖНСА, КЪЗЪТЕ ШИ НЕ-
КЪЗЪТЕ, ДЕН ННМІКА СЪ ЗИДЪСКЪ, ШИ ЛА НЕЪЛА СЪ АДЪКЪ.
АСЪ НЪ НЪМАЙ АТЪТА АДЖНЧІМЪ АЦЕЛПЧІОНІЙ СЪЛЕ АЪ ВРЪТЪ
СЪ ФЪКЪ, ШИ СЪ ТОКМЪСКЪ, ЧЕ АРЪ КЪ НЕМЪРНИНІТАЙ ПРОВЕ-
ДЕНЦІЕ ТЪАТЕ КА СЪ СЪ ЦІЕ, ШИ ОУНА КЪ АЛТА КА СЪ СЪ ПЪ-
ЗЪСКЪ, АША ДЕ МАРЕ ШИ ДЕ БУНЪ ВРЪЖЪДУМАЛЪ АЪ ПЪСЪ, ШИ АЪ
АШЪЗЪТЪ, КЪТ ДЕ НЪ ВРЪШЪ ПЕЛАГЪЪ ЦІІНЦІЙ СЪЛЕ АР ФІ ХО-
ТЪРЪЖТЪ ШИ СЪЖРШІТЪЪ ЕЙ А ФІ, СЪР КРЪДЕ КЪ А ВЪЧНІ СЪК-
ЦЕСИВЕ СЪО ТРЪЦЕ, ШИ АРЪ СЪДЪ ЛЪМЪ.

Пшад дартъ рцелспца, шй птерннчла лхй дхм(незъс)
ашъзхндъ шй токминдъ фййицелс, шй (лхрх)рмле, шй фйре
лхс дартъ, шй побфта ка а(чкъа) ртр'хнса дх съдйтъ; ка
пнтр'ачкъа фйире(чс) зндйре, тревйница ей съ-шй кхсте, шй
ажх(тор)ю съ-шй чартъ оуна дела алта, пнтрх пзза шй (цнн)хрх
ей . рсх декхтъ тхтхрхрх алтора, (м)ай вхртос шй май
алес хмхлхй, [: ка оуний чс мсте май алхсх, шй май нхсх-

сѣтъ зидѣре, дѣхъ тѣтъ зидѣрѣ, дѣре рѣре:] аѣ ѡрѣн-
дѣтъ ачѣ пѣтѣре, шѣ р немѣрнѣорѣ сѣфлетѣль лѣи аѣ пѣсѣ
кѣношѣнци, кѣрѣ шѣ мѣре порѣнкѣ аѣ дѣтъ, кѣ рѣрѣ сѣнѣ-
нѣрѣ чѣ сѣ афѣлъ, сѣ сѣ цѣе, шѣ сѣ сѣ пѣзѣскѣ, оуѣнѣль кѣ ал-
тѣль ажѣтѣндѣ, шѣ спрѣжнѣнѣндѣ кѣ ачѣлъ, чѣ фѣнѣе-кѣрѣа
прѣвѣнѣнѣнѣа, шѣ еѣнѣтѣтѣ дѣмнѣзѣмѣскѣ мѣ дѣрѣнѣтѣ, шѣ лѣ аѣ
мнѣнѣтѣ; аѣкѣтѣ, чѣлъ май тѣре, шѣ май лѣтѣ, прѣ чѣлѣ слѣбѣ.
шѣ май лѣнѣнѣтѣ; чѣлѣ май мѣре шѣ май еѣжѣтѣсѣ, прѣ чѣлъ
май мѣкѣ, шѣ нѣпѣтѣнѣчѣс; шѣ ашѣ оуѣрмѣнѣндѣсѣ лѣ тѣате
алѣалѣ сѣ кѣрѣгѣ. ачѣлъ дѣрѣ а сѣ фѣчѣ, шѣ кѣ ачѣлѣ а сѣ
ажѣтѣ, кѣмѣ шѣ дѣторѣ кѣ аѣте ѡмѣлѣнѣ, тѣате сѣнтѣле скрѣнѣ-
тѣрѣн аѣалѣтъ, рѣаѣа, шѣ порѣнѣчѣскѣ, ашѣнѣжѣрѣ шѣ полѣнѣнѣ-
чѣнѣлѣ лѣнѣ шѣ канѣанѣ ачѣлѣ догѣмѣатѣсѣскѣ. шѣ нѣ нѣмай
чѣлѣ крѣ(шѣнѣ)нѣнѣнѣ, чѣ рѣкѣ шѣ чѣлѣ сѣнѣнѣчѣнѣнѣ асѣмѣнѣкѣ рѣа(цѣ),
рѣдѣмнѣ, шѣ слѣскѣ прѣ тѣтъ ѡмѣлѣ; дѣрѣп(т) кѣ, а фѣчѣ,
шѣ а пѣзѣн ачѣлъ, дѣмнѣзѣмѣскѣ шѣ фѣрѣскѣ лѣкѣрѣ аѣте. ажѣ-
тѣорѣуѣлѣ дѣрѣ ачѣла, чѣ шѣ дѣторѣ ѡмѣлѣнѣ аѣте дѣ а дѣ, шѣ а
аѣѣчѣ оуѣнѣл алѣлъ, дѣ прѣ пѣтѣнѣнѣа, шѣ лѣѣтѣль сѣлѣ чѣ еѣ
фѣнѣ, р мѣлѣте фѣлѣорѣнѣ, шѣ кѣнѣрѣнѣ аѣте шѣ сѣ пѣате зѣчѣ; прѣ-
кѣмѣ прѣнѣ мѣлѣте скрѣнѣтѣрѣнѣ, чѣнѣе чѣнтѣчѣе, сѣлѣ еѣ вѣрѣ сѣ чѣ-
тѣскѣ, вѣдѣ шѣ еѣ пѣтѣ вѣдѣ. рѣсѣ лѣнѣгѣ алѣте ажѣтѣорѣе,
ачѣлъ май алѣс шѣ май дѣ мѣлѣтѣ фѣлѣсѣ аѣте а сѣфлетѣлѣорѣ,
дѣ вѣрѣмѣ чѣ, кѣ кѣтѣ май прѣ дѣсѣпѣра аѣте, май алѣс, май
нѣскѣсѣнѣтѣ, шѣ май чѣнѣсѣтѣтѣ сѣфлетѣль дѣкѣтѣ тѣрѣнѣль, кѣ
атѣтѣ май алѣсѣ шѣ фѣлѣсѣлѣ лѣи аѣте шѣ май мѣре, шѣ май
ѡсѣнѣтѣ еѣнѣлѣ. дѣрѣпѣтѣ кѣ а тѣтъ цѣнтѣорѣуѣлѣ, шѣ р тѣорѣцѣ
мѣрѣнѣтѣ, слѣвѣнѣтѣ, шѣ прѣслѣвѣнѣтѣ дѣмнѣзѣлѣ, аѣ чѣнѣсѣтѣтѣ,
аѣ рѣпѣдовѣнѣтѣ, шѣ аѣ рѣбѣгѣцѣнтѣ фѣрѣ ѡмѣнѣскѣлѣнѣ сѣфлетѣ,
кѣ немѣрѣнѣрѣкѣ, кѣ вѣчѣнѣнѣа, шѣ кѣ рѣпѣрѣцѣа чѣрѣорѣнѣлѣрѣ, кѣрѣкѣ
аѣте фѣрѣнѣчѣрѣкѣ чѣ аѣвѣрѣалѣтъ, вѣкѣрѣа, шѣ дѣлѣаѣа (ч)ѣ нѣ-
спѣсѣ, шѣ нѣкѣпѣрѣнѣсѣ дѣ вѣчѣнѣ.

Лѣ ачѣсѣтѣкѣ дѣрѣ тѣате мѣлѣтѣ оуѣнтѣнѣндѣсѣ (ш)нѣ еѣнѣе
сокѣтѣнѣндѣлѣ, май сѣсѣ нѣмѣнѣтѣль(!) дѣм(н)ѣлѣнѣ жѣпан Шѣр-
еѣнѣ Канѣтакозинѣ, аѣ гѣнѣ дѣнт, кѣ прѣнѣ чѣлѣ чѣ мнѣлѣсѣжѣрдѣль, шѣ
прѣкѣ сѣнтѣль дѣмнѣзѣлѣ прѣнѣлѣжѣ мѣ дѣт, кѣтѣ прѣнѣ пѣтѣнѣнѣнѣа-нѣ
еѣ фѣнѣ, сѣ ажѣте прѣ чѣнѣ чѣ тѣрѣвѣнѣнѣа лѣрѣ рѣнѣ слѣчѣе шѣ нѣ-
вѣа ѡ чѣрѣ, май еѣжѣтѣѣсѣ пѣртѣ еѣсѣкѣрѣчѣасѣкѣ, кѣрѣнѣ сѣжѣтѣ
прѣѡѣцѣнѣ. дѣрѣпѣтѣ ачѣлъ мѣтъ аѣ сокѣтѣтѣ, шѣ аѣ алѣсѣ дѣ аѣ
тѣпѣрѣнтѣ дѣ нѣзнѣлѣвѣ Лѣтѣвѣргѣнѣлѣ р кѣнѣлѣ чѣ сѣ вѣдѣ, дѣ
вѣрѣмѣ чѣ сѣ аѣ шѣ рѣнѣнѣнѣаѣ ачѣлѣ кѣрѣнѣ рѣтрѣаѣчѣсѣте вѣрѣмнѣ.
шѣ кѣ тѣатѣ кѣлѣтѣмѣла сѣ нѣспрѣвѣнѣндѣлѣ, хѣрѣ (!. дѣрѣ) лѣ

Molitva la pogorărea duhului sfânt. (Fol. 155b—156a.)

Дмне, дмне, чѣла чи не нзѣвѣши пре нѡй де тѡатъ сѣ-
цѣта че зѡаръ ꙗ зѡ, нзѣвѣще не де тѡтъ лѣкрѡл' че оум'ѣлъ
ꙗтрѡ ꙗтрѡнѣркѣ : прѣймѣще жѡртѡа чѣ де сѣра а ꙗнѣлѣрѡй
мжѡннлѡрѡ нѡастрѣ, шѡ не ꙗврѣдѡнчѣще сѣ трѣчѣмѣ шѡ
мѣсѣра нѡпѣй ꙗтр де прѡхѡнѣ, неѣнѡнѣ испѡтѣцѡн де чѣй
рѣй . шѡ не нзѣвѣще пре нѡй де тѡатъ тѡврѣарѣ шѡ фрѡка,
карѣ вѡне дѣла дѣволѡлѣ . дѡрѡѡще сѣфлѣтелѡрѡ нѡастрѣ оу-
млѡнѡнѣцѣ, шѡ гѣндѡрѡлѡрѡ нѡастрѣ пѣрѣтѡре де грѡжѣ, де
ꙗтрѣарѣ жѡдѣкѣцѡй тѡлѣ чѣй ꙗфрѡкошѡте шѡ дрѣпте . пѣ-
трѡнде кѡ фрѡка тѡ трѡпѡрѡлѣ нѡастрѣ, шѡ шѡарѣ мѣдѡлѣ-
рѡлѣ нѡастрѣ, чѣлѣ чи сѣнѣ пре пѣмжѡнѣ; ка ꙗтрѡ лѡнѡнѣ
сѡмѡнѡлѡй сѣ не лѡмѡнѣмѣ кѡ вѣдѣрѣ жѡдѣкѣцѡлѡр тѡлѣ .
дѣꙗтрѣѣзѣ де ла нѡнѣ тѡатъ нѣлѡчѡрѣ чѣ некѡвѣшѡстѣ, шѡ
пѡхѣта чѣ адѡкѣтѡаре де пѣнѣре . шѡ не скѡлѣ пре нѡй ꙗ врѣмѣ
де рѡгѣ ꙗтрѡнѣ ꙗ крѣдѡнѣцѣ, шѡ спѡрѡнѣ ꙗтрѡ пѡрѡн-
чѡлѣ тѡлѣ.

Molitva sf-luī Damaschin. (Fol. 187a—187b.)

МОЛИТВА А ЧИНЧЪ, А СЪНТЪЛЪИ ІУАНЫ ДАМАСКІНЫ.

(Рѣчьчюнѣ причещаніей).

Стъпжне, дѣне, дѣнезѣвъ нѣстрѣс . Хс . чѣла че дѣвци
ай пѣтрѣ а ердѣ пѣкѣтелѣ, ка оуи бѣвъ ши ювѣторю дѣ шѣ

мени, шрѣ-ми чѣле че ам' грешѣть кѣ шѣйница шѣ кѣ не-
шѣйница; шѣ мѣ лѣред'ничеши фѣр' де шѣхнѣ а мѣ лѣпрѣвнѣ
дмнѣзѣшнлорѣ, прѣ сѣлѣителорѣ, шѣ прѣ кѣрателорѣ, шѣ де
вѣицѣ фѣкѣтѣларелорѣ тѣйнишлор тѣле; нѣ спрѣ грѣтѣте, нѣчи
спрѣ мѣнкѣ, нѣчи спрѣ адѣшѣрѣ пѣкѣтелорѣ, че спрѣ кѣрѣцѣи
шѣ сѣицѣи, шѣ спрѣ логодѣи вѣицѣи шѣ лѣрѣцѣи че еа сѣ
фѣе, спрѣ зѣдѣ шѣ ажѣторѣ, шѣ изгонѣрѣ чѣлор протѣвничи,
лѣтрѣ пѣлрдѣрѣ пѣкѣтелорѣ мѣле чѣлор мѣлѣте. кѣ тѣ шѣи
дмнѣзѣшлѣ мѣлѣи, шѣ ал лѣдѣрѣлор, шѣ ал' юѣнѣи де шѣ-
мени. шѣ цѣ мѣрѣи лѣнѣлѣмѣ деи'прѣвнѣ кѣ тѣтѣлѣ, шѣ
кѣ дѣшлѣ сѣицѣ, акѣмѣ шѣ пѣрѣрѣ, шѣ лѣ еѣчѣи еѣчнлорѣ.
Пмнѣ.

Invățătură către preoți. (202a—202b.)

Лѣцѣтѣрѣ кѣтрѣ прѣшѣи.

Пшнждѣрѣ шѣ шѣждѣилѣ чѣле лѣекѣте дѣка нѣ пѣтѣц
алѣце нимика дѣнтр'жисѣле, сѣ лѣ лѣропѣи лѣ шѣтѣрю лѣшѣнѣ.
прѣкѣм' шѣ де нѣкѣне дѣка сѣ лѣекѣскѣ фѣартѣ кѣм' сѣ лѣ
лѣропѣм' лѣ лок кѣрат, лѣем лѣцѣтѣрѣ лѣ прав. кап. тѣю.
мѣхрѣмнѣ чѣле де шѣрѣсѣ, шѣ сѣ фѣе кѣвѣшѣсѣ дѣшлѣ, сѣш
г, ка дѣка сѣ нѣгрѣцѣи оѣи сѣ сѣ пѣатѣ спѣлѣ алѣа; шѣ шѣр
сѣ нѣ сѣ спѣлѣ дѣкалѣмѣ кѣ алѣе рѣфѣ, че лѣ лок кѣрат, сѣш лѣ
апѣ кѣрѣтѣларѣ, ка нѣицѣ лѣкрѣри оѣсѣицѣе де чѣле де шѣцѣе.

Пчѣстѣ тоатѣ прѣкѣм вѣдѣц кѣ вѣ сѣ дѣ порѣнкѣ шѣлѣ
сѣ лѣ пѣзѣицѣи. шѣ кѣрѣи дѣн вѣи прѣшѣицѣи вѣр фѣче лѣтр'алѣтѣ
кип, шѣи вѣм лѣлѣлѣ, оѣицѣи ка лѣчѣ еѣицѣе сѣ шѣи, кѣ нѣ нѣмѣи
мѣрѣ чѣртѣрѣ вѣр лѣвѣ дѣла нѣи пѣнтрѣ вѣиѣ сѣ, че шѣ де прѣ-
шѣцѣи ка нѣицѣ неаскѣатѣтѣорѣи сѣ вѣр лѣшѣи. шѣ чѣи аскѣатѣ-
тѣорѣи шѣ кѣрѣи вѣр фѣче дѣпѣ порѣнка лѣчѣстѣ а нѣастѣрѣ, шѣ
кѣ тѣмѣрѣ вѣр сѣлѣжѣи лѣшѣ дѣмнѣзѣшлѣ, шѣ де чѣнстѣ лѣшѣ нѣ
вѣр фѣи неѣтѣгѣтѣорѣи де сѣмѣлѣ, лѣчѣм де лѣ нѣи вѣр лѣвѣ рѣгѣ,
шѣи лѣлѣсѣвѣицѣе. шѣ че ѣ мѣи мѣлѣтѣ, дѣла дѣмнѣзѣшлѣ вѣр лѣлѣ
пѣлѣтѣ, ка нѣицѣ сѣлѣшѣи еѣицѣе, шѣи кѣрѣдѣицѣбѣсѣ; кѣрѣшѣ ка мѣлѣстѣи-
еѣлѣшѣи пѣрѣнѣицѣе прѣ вѣи прѣ тѣицѣи вѣ лѣсѣм' спрѣ лѣтѣрѣи,
шѣи пѣзѣи.

CVI.

1703.

Нѡдль Тестаментъ . . . . с'аѡ тѣпзрѣть ꙗ тѣпогрѣѣм
домнѣскъ, ꙗ wrѣшдль Бѡкрѣцилоръ . Ла андль Мѣн-
тѣнрѣй , дѣтг.

(4°, II + 209 fol paginate.)

Пѣтрѡ сѣнт' рѣврѣ дѣнь Рѣю чѣ кѡръ,
Прѣкмъ грѣѣще сѣнта скриптѣръ.
Пѣтрѡ вѣглѣй дѣн' чѣрю не тѣнъ,
Шѣ ла кредѣнцъ прѣ тѡци адѣнъ.
Пѣтрѡ сѣнтъ сѣмне тѣт' ꙗдоитѣ,
Шѣ але цѣрѣн, фѡартѣ слѣвѣтѣ.
Кѡ кѣре сѣмне съ 'нкоронѣзъ,
Дѣмнѣл Кѡнстандѣн', тѣт ѡмѣл' крѣзъ.
Чѣ съ нѣмѣще шѣ Бѣсѣрѣбъ,
Дѣн дѣмнѣл вѣѣцъ мѣлтъ съ анѣт.

Inchinăciune către Constantin Basarab Voevod. (Fol. IIa — IIb.)

Прѣ лѣминѣтѣлѣй ꙗнѣлѣтѣлѣй шѣ бѣнѣлѣй креднѣчѡс'
дѣмнъ, шѣ ѡбѣлѣдѣнѣтѡрю ꙗ тѡатъ цѣра Рѣмѣнѣскъ Іѡ Кѡн-
стантѣнъ Бѣсарѣбъ вѡевѡдъ, плѣкатѣ ꙗкнѣчѣнѣ.

Їтѡарчѣ-сѣ пѣрѡрѣк магнѣтѣлъ кѣтръ пѡлѣсъ*), зѣбѡртъ
спрѣ ꙗнѣлѣцѣмѣ фѡкѣлъ, плѣкѣ-сѣ ꙗ сѣнѣл' пѣмѣнтѣлѣй пѣ-
тра, алѣкрѣ апѣлѣ ꙗ вѣрѣцѣлѣ мѣрѣй, шѣ ꙗ скѣртѣ кѣвѣнтѣ,
тѡатѣ лѣкрѣрилѣ кѣтръ кѣндрѣлъ лѡръ съ плѣкѣ . Дѣчѣ дѣрѣ
дѣ ѡстѣ ашѣ, нѣ ѡстѣ нѣчѣ дѣ кѣмъ минѣнѣ; дѣ вѣрѣмѣ чѣ ачѣ-
стѣй дѣмнѣзѣскъ Тѣстамѣнтъ тѡатѣ чѣ сѣнт' ꙗ сѣнѣлъ кре-
днѣчѡсѣлѣй юѣнтѡрюлѣй дѣ хс шѣ крѣцинѣскѣлѣй тѣѡ сѣфлѣт',
ка ла ѡуѣ кѣндрѡ фнѣрѣскъ алѣкрѣ; пѣнтрѡ чѣ, кѣ прѣкмъ
чѣлѣ сѣнтѣ съ кѣвѣнъ сѣнѣцилоръ, шѣ чѣлѣ сѣнѣнтѣ сѣнѣци-
лоръ, ашѣ шѣ чѣлѣ крѣцинѣци крѣцинѣлоръ съ кѣвѣнъ . Мѣлатѣ
адѣвѣратѣ крѣцинѣци шѣ дѣ дѣмнѣзѣ пѣлѣкѣтѣ, шѣ дѣ сѣфлѣтѣ
фѡлѡсѣтѡбарѣ кѣрѣци, дѣнтрѡ але мѣрѣй тѣлѣ кѣлѣтѣлѣ спрѣ фѡ-

*) Notă marginală: зѡлѣдѣл чѣрюлѣй.

лосѣлъ чѣл' де ѡеще с'аѡ дѣт'; мрѣ де кѣт' тѡате май фоло-
ситѡаре де сѡфлѣте шн мжнтѡнтѡаре ѡсте ачѣста а нѡвѡлѡй
Тѣстамѣнт'. Пѣнтрѡ кѣ де врѣме, дѡпѣ кѡм' зиче фѣричѣтѡл'
Пѡвѣл' алт нѡ ѡсте ѡглѡл фѣрѣ нѡмай пѡтѣрѣ лѡн дмнѣзѡс
спре мжнтѡнѣре ла тѡт' чѣла че крѣде. Прѣтѡт' ѡсте кѡм' кѣ
декѣт' тѡате кѣрциле всерѣчѣци, ачѣста ѡсте май фолоситѡаре
де сѡфлѣте шн мжнтѡнтѡаре. Де врѣме че ѡглѡл ѡсте сѡвѣл,
карѣ вѣрѡѡѡѣе тѡате ѡрмеле прѡтѣвѣнѣкѡлѡй, кѡ ачѣста кѣлкѣм'
тѡате рѣлеле, рѣдѣлм' кѡ ѡдрѣзнѣлѣ чѣле прѡтѣвѣ, тѡнѣ-
риле, тѣкѣлѡшнѣле, нѣкѡзѡриле, шн мѡартѣ, асѣмѡнѣндѡне
чѣлѡй, че бѣне с'аѡ кѣстѣт' шн мѡлт' пѣтѣмѡшѡлѡй мжнтѡ-
нтѡрю. Прѣн' мѣжлѡкѡлѣ ѡглѡлѣ вѣрѡлм' прѣ лѡдѣй, рѡшинѣмѣ
нѣвѡнѣ рѣцелѣпѣиѡнѣ нѣрѣцелѣпѣиѡрѣ рѣцелѣпѣи аѣ лѡмѣй ачѣ-
цѣлѣ . . . . . Дѣчи кѣтѣ пѡлѣтѣ сокѡтѣци, прѣ лѡминѡте дѣмѣне,
сѣ ѡй дѣла бѡгѡтѡлѣ дѣтѣтѡрю шн пѡлѣтѣнѣкѡлѣ дѣмнѣзѡс пѣн-
трѡ тѡпѣрѣтѡлѣ дѣмнѣзѣцѣй ачѣцѣлѣ шн де сѡфлѣте фолоситѡа-
рей кѣрци ал' нѡвѡлѡй Тѣстамѣнтѣ? мѡре сѡвѣлѣ аѡ лѡдѣ аде-
кѣрѡтѣ, шн чѣнѣсте нѣмѡрѣнтѡаре Пѣтолѡмѣс прѡрѡтѡлѣ ѡгѣпетѡ-
лѡй, пѣнтрѡ тѣлмѡчѣрѣ бѣлѣлѣй р лѣмѣлѣ ѡлѣнѣскѣ. Прѣ
мѡрѣл тѡ май мѡре чѣнѣсте шн пѡлѣтѣ вѣй лѡд р чѣстѣ
лѡме, шн р чѣ вѣйтѡаре, пѣнтрѡ кѣчи нѡвѡлѣ ачѣста Тѣста-
мѣнтѣ алѣ мжнтѡнтѡрюлѡй, фѣйндѣ рѡрѡ лѣмѣлѣ чѣ пѣрѣн-
тѣскѣ тѣлмѡчѣнтѣ кѡ алѣ мѡрѣн-тѡлѣ к(ѣ)лѡтѡлѣ спре чѣ де
ѡеще фолосѣнѣцѣ лѡй мѡн тѡпѣрѣтѣ, шн лѡн дѣтѣ . . . . .
Пл мѡрѣн тѡлѣ мѣк' шн пѡкѡтѣ рѡгѣтѡрю. смѣрѣтѡлѣ рѡрѡ
лѣрмѡнѡхѣн, Пнѡлѣмѣ лѣнрѣкѣлѣ.

Mateiu cap. XVIII, v. 1—14. (Fol. 16a.*)

Еѡаггѣлѣ дѣла Мѡтѡѣн капѣ нѣ.

1. Прѡчѣлѣ чѣсѣ сѣ апропѣлѣрѣ ѡчѣнѣчѣй кѣтрѣ лѣс
зѣкѣнд': ѡаре чѣне-й май мѡре, рѡрѡ прѣрѣцѣлѣ чѣрюрѣлѡрѣ?
2. Шн кѣмѣндѣ лѣ ѡчѣнѣ копѣлѣ, рѣлѣ пѡсе р мѣжлѡкѡлѣ лѡрѣ.
3. Шн зѣсе: адекѣрѣ грѣскѣ вѡлѡв: де нѡ вѣ вѣци рѡлѡрѣ,
шн сѣ фѣиц' кѡ копѣлѣ, нѡ вѣц' рѡра рѡрѡ прѣрѣцѣлѣ чѣрюрѣ-
лѡрѣ. 4. Дѣч' кѡрѣле сѣ ва смѣрѣ прѣ сѣне кѡ ачѣстѣ копѣлѣ,
ачѣла ѡсте май мѡре рѡрѡ прѣрѣцѣлѣ чѣрюрѣлѡрѣ. 5. Шн кѡре
арѣ прѣймѣ прѣ ѡчѣнѣ копѣлѣ кѡ ачѣста р нѣмѣле мѣсѣ, прѣ мѣне

*) cf. 1648, mai sus pag. 127.

прѣимѣше. 6. Иѡрѣ чинѣ арь сминти пре оуиѡль де ачѣци мѣчи, кѣрѣи крѣдѣ атрѡ мѣне, май бѣне е лѣи съ съ спѣизѡре пѣатра мѡрѣи де грѡмѡзѣи лѣи, ши съ съ ачѣче атрѣадѣикѡль мѣрѣи. 7. Бѣи лѡмѣи де сминтѣле, къ трѣвѡше съ бѣе сминтѣле; а съ вѣи де ѡмѡл ачѣла, прѣнѣ кѣрѣле бѣне сминтѣла. 8. Иѡрѣ де те сминтѣше мѣна тѣ, сѣс пичѡрѡль тѣѡ, тѣе-ле пре ѡле ши лѣпѣдѣ дѣла тѣне; май бѣне ѡсте цѣе чѡнгѣ сѣс шкѡпѣ съ атрѣи а вѣѡцѣ, дѣжѣтѣ дѡѡѡ мѣнѣ сѣс дѡѡѡ пичѡаре аѣжѣдѣ съ те пѣи а фѡкѡль вѣчѣниѣ. 9. Ши ѡкѡл тѣѡ де те ва сминти, скѡте-лъ пре елъ, шѡнѣ (!! ши-лъ) лѣпѣдѣ де ла тѣне; май бѣне ѡсте цѣе кѡ оуѣ ѡкѡ съ атрѣи а вѣѡцѣ, дѣжѣтѣ дѡн ѡкѣ аѣжѣдѣ съ те пѣи а мѣтка фѡкѡлѣи. 10. Кѡѡ-тѣѡи съ нѡ хѡѡици пре вѡрѣнѡлѣ де ачѣци мѣчѣ; къ грѣскѣ вѡѡѡ : къ аѡерѣи лѡрѣ а чѣрю, пѡрѡркѣ вѣдѣ фѣѡѡ Тѣтѡлѣи мѣѣѡ чѣлѣ дѣнѣ чѣрюѣи. 11. Кѡ аѡ вѣиѣтѣ фѣѡлѣ ѡмѣнѣскѣ, съ мѣнтѡѣскѣ пре чѣлѣ пѣрѡдѣтѣ. 12. Чѣ съ пѣре вѡѡѡ? де вѡрѣ фѣи ла оуѣ ѡмѣ р де ѡи, ши ва рѣтѣчи оуѣа дѣнтѡрѣнѣе, аѡ нѡ лѣжѣтѣ (!) пре чѣлѣ ч ши ѡ а мѣѡици, кѡѡтѣ пре чѣ рѣтѣчѣиѣ? 13. Ши де се ва тѣмплѣ съ ѡ афѣе, аѣвѣрѣатѣ грѣскѣ вѡѡѡ, къ съ вѣкѡрѣ де ачѣла май вѣрѣтѡѡ дѣжѣтѣ де чѣлѣ ч ши ѡ нѣрѣтѣчѣиѣ. 14. Пѡдѣ нѡ ѡсте вѡе аѡѡѡнтѣ Тѣтѡлѣи вѡстрѡ дѣнѣ чѣрюѣи, ка съ пѣѣе оуѣнѡль де чѣци мѣчи.

Faptele Apostolilor, cap. XXVIII, v. 1—14. (Fol. 123b—124a.)

Фѡпѣле апѡстѡлилѡрѣ капѣ. кѣи.

1. Ши скѣпѣндѣ атѣнчѣ аѡ кѡнѡскѣтѣ къ Мѣлетѣи ѡстрѡ-вѡлѣ съ кѣѡмѣ. 2. Иѡрѣ вѡрѡвѣрѣи фѣѡѡ нѡ фѣе чѣ мѣѡлѣ кѡ нѡѣи, пѣнтѡѡ къ аѡринѣжѣндѣ фѡкѣ нѣѡ лѡѣтѣ пре тѡѡи пре нѡѣи, пѣнтѡѡ пѡѡѡ чѣ ерѣ, ши пѣнтѡѡ фѡрѣгѣ. 3. Ши аѡѡѡжѣндѣ Пѣ-вѣлѣ мѡѡѡѣме де гѣтѣжѣи, ши пѣѡѡндѣ прѣсте фѡкѣ, ѡ вѣпѣре де кѣлѡдѡрѣ ѡѡѡндѣ, съ аѡѡкѣ де мѣѡѡ лѡѣи. 4. Иѡрѣ дѣка вѣѡѡрѣ вѡрѡвѣрѣи, спѣжѡѡѡжѣндѣ жѣгѣнѣѡ де мѣѡѡ лѡѣи, зѣѡѡ оуѣнѡль кѣтрѣ аѡтѡлѣ : кѡ аѣвѣрѣатѣ оуѣнѣгѣѡѡ ѡсте ѡмѡлѣ ачѣѡтѣ, пре кѣрѣле мѣжѣтѡѡндѣ дѣнѣ мѣре, жѡдѣкѣѡтѣ съ трѣѣскѣ нѣѡ лѣсѣтѣ. 5. Дѣѡи елъ скѡтѡѡжѣндѣ жѣгѣнѣѡ а фѡкѣ, нѣмѣѣкѣ рѣѡ нѣѡ пѣѡѡтѣ. 6. Иѡрѣ ѣи аѡѡптѣ пре елъ ка съ съ оуѣмфѣе, аѡ съ кѡѡтѣ фѣрѣ вѣѡсте мѡрѣтѣ, ши мѡлѣтѣ ѣи аѡѡптѣжѣндѣ ши вѣѡжѣндѣ нѣмѣѣкѣ нѣвѡе ла елъ фѣѣжѣндѣ-се, прѣмѣнѣнѣндѣ-се зѣѡѡ, къ е дѣмнѣзѣѡ елъ. 7. Иѡрѣ атрѡѡ чѣѡ чѣ ерѣ аѡпрѣжѡѡлѣ лѡкѡлѣи

ачѣла, ера сълашѣ але май мѣрелѣи вѣтровѣлаи, пре нѣме
 Пѣпле, каре прѣимѣндѣ-не пре нѣи, трѣи зѣле кѣ драглѣте (! 1. дра-
 гостѣ) не вѣпѣтѣ. 8. Шѣ фѣ тѣтѣла лѣи Пѣпле, де фѣргѣри
 ши де вѣнтре фѣинѣ кѣпрѣнѣ зѣчѣ; кѣтрѣ кареле Пѣвел'
 рѣтрѣндѣ шѣ фѣкѣндѣ рѣгѣ, пѣинѣ мѣинеле прѣсте ела, л'ѣв
 вѣндекатѣ пре дѣнѣла. 9. Дѣчн ачѣстѣ фѣкѣндѣ-се ши чѣла-
 л'ѣлѣн, чѣла че лѣвѣ бѣале рѣ вѣтровѣ мѣрѣи шѣ съ тѣмѣдѣла.
 10. Карѣи шѣ кѣ мѣлатѣ чѣнѣте нѣв чѣнѣтѣ пре нѣи, шѣ
 вѣрѣндѣ лѣ пѣрѣчѣде нѣв грѣжѣтѣ чѣле де трѣбѣ. 11. Пѣрѣ
 дѣпѣ трѣи лѣни нѣм' пѣрѣтѣ кѣ корѣла, че лѣ вѣнатѣ рѣ вѣ-
 стрѣла Пѣлѣандрѣн, карѣ ера дѣсѣмѣнатѣ дѣвѣскѣрѣлѣорѣ. 12. Шѣ
 немерѣндѣ ла Гѣракѣсса амѣ ашѣпѣтѣ зѣле трѣи. 13. Шѣ де
 аколѣ рѣкѣнѣжѣрѣндѣ амѣ вѣнѣтѣ ла Потѣла. 14. Оунде
 афѣлѣндѣ фѣрѣн, нѣм' мѣнѣгѣтѣ спре ен ка съ рѣмѣжѣнѣм'
 зѣле шѣпѣте, шѣ ашѣ ла Рѣм' амѣ ажѣнѣсѣ.

CVII.

ca. 1705.

(Ms. bibl. centr. Nr. 18. Codex miscellaneus. 4°, 351 pagini. Isopie pag. 1—62.)

Ісѣпѣ сѣрѣч карѣтѣ лѣи Ісѣп' рѣцѣлѣптѣла.

Viața lui Isop. Povestea cu smochinele. (pag. 1—3.)

Пѣчѣста ера дѣн Пѣмѣрѣла чѣтѣте, дѣн цѣра Фѣргѣн чѣ мѣре,
 ши де нѣрокѣла лѣи лѣ фѣбѣтѣ рѣвѣ; прѣкѣм сѣрѣ Пѣлатѣн, рѣ
 карѣла че съ кѣлѣмѣ Гѣмѣрѣла; кѣм де мѣлатѣ шѣн ачѣстѣ лѣ-
 кѣрѣн нѣ сѣнт дѣн вѣнѣчѣла вѣмѣнѣлѣорѣ, чѣ дѣн дѣрѣла лѣи
 дѣмѣнѣзѣла, ка съ с(ѣ) пѣдѣпѣкѣскѣ, ши съ с(ѣ) рѣцѣлѣптѣкѣскѣ
 вѣмѣнѣн чѣн дѣрѣпѣн кѣ ѣнѣмѣ.

Дѣт-лѣ вѣмѣнѣлѣор трѣпѣла лѣи рѣн рѣвѣе, ши нѣче кѣ ачѣла
 нѣ лѣ пѣтѣт стрѣнка сѣмѣозѣла сѣфѣлѣтѣлаи. ши кѣче лѣ рѣмѣлат
 дѣнтѣрѣн лѣк рѣнтѣрѣлат лѣк, тот нѣ лѣ лѣ пѣтѣт сѣватѣ дѣн
 фѣрѣкѣ лѣи. дѣлашѣ кѣвѣнтѣ сѣнт, кѣт тѣпѣн вѣмѣнѣн с'ѣл мѣрат
 де дѣнѣла рѣ вѣшѣла лѣи : кѣ ера ла кѣп асѣкѣнт, ши вѣкѣн рѣ-
 торѣн, ши насѣла тѣртѣт, ши дѣпѣлат ла чѣф(ѣ), ши вѣзѣм
 рѣсѣвѣнатѣ, ши рѣсѣфѣнтѣ, ши нѣгѣрѣ, ши вѣрѣсѣкѣс, ши ла трѣп
 кѣк(ѣ)шат ши стрѣмѣлѣ, ши пѣчѣрѣлѣ стрѣмѣлѣ, ши рѣтѣартѣ.

деспѡѡц . ши аѡ вѣзѡт тоѡ, прѣѡм сѣ спѣне кѣ, чѣне сѡпѣ
грѡѡпа алтѣѡ, кѡде ѡнтрѣѡнса.

Omni necurios. (pag. 20—21.)

Ѣѡнт зѣсе ѡтѣ аѡлѡндѡ прилѣж сѣ батѣ пре ѡѡп . ши
ѡр ѡн зѣсе : рѡбѡле дѣкѡ фѣкѡш пѣ приѡтѡнѣн мѣн ѡскѡдн-
тѡрѣ, аѡ-те де-м аѡѡ ѡм ѡнскѡднтѡрѡ . а доѡѡ зѣ аѡ мѣрсѣ
ѡѡп ѡ тѣргѣ, ши кѣѡтѣ ѡкѡѡче ши ѡколѣ, ѡпрежѡрѡѡ
тѣргѡѡѡн, ши вѣзѡ пре ѡн ѡм цѣрѡн шѣзѡнд сѣѡнгѡр, фѣр
де ѡѡрѡ, ѡтрѡн лѡк де атѣтѡ вѣѣме сѣѡнгѡр . ши сѣ аѡрѡпѣ
ѡѡп де дѣѡсѡѡ ши-н зѣсе, кѡ ѡѡнѡн ѡм прѡст : те кѣѡмѣ
стѣп(ѣ)нѡѡ сѣ прѣѡнзѣѡн кѡ дѣѡсѡѡ . ѡр цѣрѡнѡѡ мѣрсѣ ѡ-
нскѡднтѡрѡ, фѣѡнд ѡм прѡст; ши ѡтрѣ ѡ кѡсѣ, ши шѣзѡ
ѡ мѡсѣ ѡкѣмѡт, кѡ ѡвѣѡкѣмѣнте цѣрѡнѡн кѡре аѡѣ . Ѣѡнт
зѣсе кѣтрѣ ѡѡп : чѣне ѡсте аѡѣста? ѡѡп зѣсе : ѡм ѡнскѡдн-
тѡрѡ . Ѣѡнт шѡптѣ ѡ ѡѡрѣкѡѡ жѡп(ѣ)нѣсѣн, ши-н зѣсе, сѣ нѡ
се мѣнѣ де че-н ѡѡ грѣн, кѣ ѡѡ сѣ фѡк сѣ ѡт пре ѡѡп кѡ
ѡнѣт; ши зѣсе Ѣѡнт жѡп(ѣ)нѣсѣн : ѡѡѡѣ ѡпѣ ѡ ѡѡнн ши
мѣрѡн де спѡлѣ пнѡѡѡрѡѡ ѡѡспѡѡн . цѣрѡнѡѡ зѣсе : ѡнѣ ѡѡ
фѡѡе жѡп(ѣ)нѣ, кѣ де аѡтѣ-ѡѡрѣ нѡ мѣ-ѡм спѣѡѡт пнѡѡѡрѡѡ(ѣ) .
ѡѡпѣѡѡѡ аѡ пѡс мѡсѣ, ши аѡ ѡѡѡѡт ѡ мѣѡкѡ . цѣрѡнѡѡ
ѡкѣ аѡ ѡѡѡѡт ѡ мѣѡкѡ фѣр де кѡѡѣте, ши ѡѡѡѡѡт, тѡѡт
де ѡ парте . ѡѡн пре ѡѡрѡѡ аѡ пѡс ѡ мѡсѣ пѡѣѡнѣте, ши аѡ
зѣсе Ѣѡнт, сѣ кѣѡме пѡѣѡнѣтѡрѡѡ сѣ-ѡ ѡтѣ, кѣ аѡ фѣѡѡт
пѡѣѡнѣтеѡ рѣѡѡ; ѡр пѡѣѡнѣтеѡ ѡрѡ ѡѡнѣ, ѡѡѡѡн чн ѡрѣ сѣ
ѡѡзѣ че ѡѡ зѣче цѣрѡнѡѡ . ѡѡ зѣсе : ѡѡѡѡѡ жѡп(ѣ)нѣ, кѣ аѡ фѣ-
ѡѡт пѡѣѡнѣтеѡ сѡпѡѡнн, сѣ ѡѡ фѡѡѡѡ ѡѡн грѡѡс(ѣ) . ши аѡ ѡѡѡ-
ѡѡт цѣрѡнѡѡ ѡ ѡѡ гѡѡѡѡѡн ѡн мѣѡнн ши ѡ ѡѡ мѣѡкѡ . ши ѡр
аѡ зѣсе Ѣѡнт, сѣ фѡѡѡѡ сѡѡѡнѡѡ аѡѡѡѡѡ фѡѡ мѡѡѡ, ши сѣ де-
спѡѡѡ жѡп(ѣ)нѣсѡ ши сѣ ѡ ѡѡѡѡ ѡн фѡѡ сѣ ѡ ѡрѣ; цѣрѡ-
нѡѡ аѡ зѣсе ѡѡн Ѣѡнт : мѣ ѡѡг ѡѡѡн-тѡѡѡ жѡп(ѣ)нѣ, аѡѡѡѡѡѡ
сѣ мѣ ѡѡѡ ши ѡѡ, сѣ-м аѡѡѡ мѡѡѡѡѡѡ, ши сѣ ѡѡ ѡрѡн пре
ѡѡѡѡѡѡѡѡ, кѣ ѡѡѡ ѡн се кѡде.

Fabulile lui Isop.

ТѢЛКЪРЫ АЛЕ ЛЪН ІСОП.

Fabula 1. (pag. 46.)

ЛѢЛА . МЪГЪРЮЛ . ВЪЛПЪ . ГЛАВА ̃А.

ЛѢЛА, МЪГЪРЮЛ ШИ ВЪЛПЪ, СЪ ̃РСОЦІРЪ ТЪЩІН ̃РПРЕВН(Ъ) .
 ДЪЧІН ШІРЪ ЛА ВЪНАТ, ШИ ПРИНСЕРЪ ВЪНАТ МЪЛТЪ . ШИ ЗІСЕ
 ЛЕЛА МЪГЪРЮЛЪН, КА С(Ъ) ̃РПАРЦЪ ВЪНАТЪЛА; ІО МЪГЪРЮЛ АПЪКЪ,
 ШИ ̃РПЪРЦІ ВЪНАТЪЛА, ШИ ФЪКЪ Г ПЪРЦИ ТУКМА . ШИ ЗІСЕ
 СЪ-Ш А ЧЕ-Н ВА ПЛЪЧЪ ФІЕ-ТЕ КЪРЕЛЕ ДІН ЕН . ІО ЛЕЛА ВЪЗЪ
 АЧЪСТА ШИ СЪ МЪНІЕ, ШИ ЛЪВІ ПРЕ МЪГЪРЮ ШИ-А ОУЧІСЕ . ШИ
 ЗІСЕ ВЪЛПЕН : ПАС ДЪРЪ ДЕ ̃РПАРЦИ ТЪ . ШИ АПЪКЪ ВЪЛПЪ, ШИ
 АЧЪЛЕ Г ПЪРЦИ ЛЪЪ ФЪКЪТ ТВАТЕ О ПАРТЕ, НЪМАН ЧЕ-Ш ЛЪСЪ
 ЕН ПЪЦИН ЛЪКЪШ ВЪРЕ-ЧЕ . ШИ ЗІСЕ ЛЕЛА : ЖЪП(Ъ)НЪКАСЪ ВЪЛПЕ!
 ЧИНЕ ТЪЪ ̃РЕВЪЦАТ СЪ ФЪЧІН АША, ШИ СЪ ̃РПЪРЦИ АША ДРЕПТ?
 ІО ВЪЛПЪ ЗІСЕ : РЪВЪТАТЪ МЪГЪРЮЛЪН М'АЪ ̃РЕВЪЦАТ . АЧЪСТА
 ПІЛАД(Ъ) ̃РКІПЪЩЕ, КЪМ СЪ ̃РЦЪЛІПЦІСЪШЪ ВАМЕНІН, КЪНД ВЪД
 ПРЕ АЛІН ВЪМЕНИ ПЕТРЕКЪНД НЕВІЕ.

Fabula 6. (pag. 49.)

КЪРЕВНЪРЮЛ ШИ ПЪНЗЪРЮЛ . КАП . ̃Ѕ.

ОУН КЪРЕВНЪРЮ ВЪРЕ КЪРЕЛЕ, Н СЕ ПРИЛЕЖИ ДЕ МАСЪ ̃РТР'О
 НІВАПТЕ ̃Р КАСА ОУНЪН ПЪНЗЪРЮ, ШИ СЪ РЪГД ПЪНЗЪРЮЛЪН СЪ-Л
 ЛАСЕ СЪ ШААЗЪ(!) КЪ ДЪНСЪЛ ̃Р КАСЪ; ІО ПЪНЗЪРЮЛ Н ЗІСЕ : КЪМ
 ВЪЮ ПЪТЪ ВЪ СЪ ЛЪКЪСІСЪШЪ КЪ ТІНЕ ̃РНТРЪ О КАСЪ? ПЕНТРЪ ЧЕ,
 КЪ ЧЕ ВЪЮ ВЪ ̃РНЪЛЕВ ТЪ ВЕН НІГРІ . АЧЪСТА ПІЛАД(Ъ) ̃РКІПЪ-
 ЩЕ, КЪ ФІЕ-ЧЕ ОМ ОРИ КЪ ЧЕ ФЪЛЮ ДЕ МІЩЕШЪГ, ДЕ НЪ ВОР
 ФІН ТОТ ДЕ ВЪН ФЪЛЮ, НЪ ВОР ПЪТЪ ТРЪН ̃РНТР'ЪН ЛОК.

Fabula 25. (pag. 61—62.)

ВЪЛПЪ ШИ МАИМЪЦА . КАП . ̃КЕ.

ОДЪНЪВЪРЪ СЪ СТЪНІСЪСЕ ЛА ВЪН ЛОК ТВАТЕ ДОБИТОА-
 ЧЕЛ(Е), ШИ ГЪДІНЕЛ(Е), ШИ ФІАРЪЛЕ . ШИ АЪ ФЪКЪТ МАИМЪЦА ВЪН
 ЖОК ШИ АЪ ЖЪГАТ(!) КЪТ ЛЕ ПЛЕКЪ ТЪТЪРОР . ШИ ЛЕ ПЛЕКЪ КЪТ
 О ЮВІРЪ, ШИ О РЪДІКЪРЪ СЪ ЛЕ ФІЕ ̃РПЪРАТ . ІОРЪ ВЪЛПЪ О

рѣпѣи фѡдѣрте, шѣн арѣтѣ ѡ фѣрѣмѣ де карне .ртр'ѡ кѡрѣ,
шѣн зѣсе : шѣтѣ ам гѣснт ачѣстѣ мѣнкѣре, шѣн н'ам рдрѣзніт
сѣ ѡ мѣнѣнкѣ пѣн нѣ цн-ѡ вѡю арѣтѣ цѣе, пентрѣ кѣче еѣн
рпѣрат; дѣчн акѣм мерѣн шн ѡ ѡ . ѡрѣ манмѣца аѣ сѣрнт
де аѣ апѣкат фѣрѣма де карне, шн с'аѣ прннѣ р кѡрѣ, шн
рчепѣ а рѣпѣи спре вѣлпе . ѡрѣ вѣлпѣ зѣсе : ѡ жѣп(ѣ)нѣѣсѣ
манмѣцѣ, дарѣ ачѣст(ѣ) нѣвѣнѣ ан фѡст авѣт тѣ, шѣн рѣ
врѣн сѣ фѣн рпѣрат прѣсте фѣрѣ, шн двѣнтѡѣче, шн па-
сѣрн? ачѣста пнлѣ(ѣ) рѣнпѣѣще, прѣ чѣа чѣ нѣ квѣскѣ (! 1. кѣ-
нѣскѣ) .рѣѣю ннч сѣѣѣѣскѣ кѣнд сѣ апѣкѣ де нѣще лѣкрѣрн
мѣрн ка ачѣѣлѣ, шн апѡн р нѣвѣе мѣре каѣ. шн р мѣре
вѣчнзннчѣе.

CVIII.

ca. 1706.

(Ms. bibl. centr. No. 18, pag. 173 — 240.)

Бѣѣца шн мннѣннлѣ сѣнтѣлѣн шн прѣ кѣвѣѡсѣлѣн
пѣрнтѣлѣн нѡстрѣ Гѣвѣа.

(pag. 225 — 227.)

Дѣ вѣмнлѣ ачѣѣлѣ сѣ фѣкѣ прѣ ла сѣтеле чѣ сѣнт рн-
прѣжѣрѣл Іерѣсѣлнмѣлѣн фѣѡмѣте мѣре шн мѡарте де чѣѡмѣ .
шн кѣт ман трѣчѣл врѣѣма, атѣтѣ ман кѣмпант сѣ адѣѡѡѡ
рѣѡтѣтѣ, шн пентрѣ ачѣѣ мѣлѣте кѣсѣ с'аѣ пѣстѣнт . ѡр рн-
пѣрѣтѣл кѣ свѣѣтннчѣн лѣн, пентрѣ ка сѣ нѣ фѣе паг(ѣ)ѣѣ де
ѡѣѣѣ, аѣ пѡрѣнчнт знкѣнд : кѣнд вор' мѣрн ѡѣмѣнѣн днн-
трѣн сѣт, сѣ плѣтѣѣскѣ ѣарѣѣѡл мѡрѣнѣлѡр ѡѣмѣнѣн чѣн вѣн.
де ачѣстѣ тѡѡкмѣлѣ фѣрѣ мнлѣ шн фѣрѣ лѣѣѣ, аѣзннѣ
ачѣл мнлѡсѣрд Гѣѣа, сѣ дѣсѣ ѡр ла рпѣрѣтѣл, спѣннѣдѣн де
ачѣѣе лѣкрѣрн чѣ ам зѣс . шн знкѣндѣн кѣ ачѣста ѡсте кѣ
тѡтѣл де пѣнре сѣрѣчнѣлѡр, шн ачѣста нѣ ѡсте вѣре ѡ дѡѣѣндѣ
рпѣрѣѣѣѣѣн, чн мѣре пагѣѣѣ шн пѣнре дѣсѣѣѣршнт(ѣ); пѣн-
трѣ кѣ ѡсте кѣ тѡтѣл фѣр дрѣнтѣте, адѣкѣ кѣѡн вор скѣпа
де ачѣѣѣѣ в кѣмпантѣ рѣѡтѣѣѣ, мѡарѣѣ шн чѣѡма, шн апѡн
ѡр сѣ-н нѣкѣѣѣскѣ стѣпѣнѣн, ка сѣ плѣтѣѣскѣ шн ѣарѣѣ фѣрѣ
дрѣнтѣте . ачѣѣѣѣ знкѣнд Гѣѣа кѣ мѣлѣте рѣгѣѣѣѣнн кѣтрѣ
рпѣрѣтѣлѣ, ка сѣ с(ѣ) стрнчѣ [ачѣѣ] фѣрѣ лѣѣѣ тѡѡкмѣлѣ .
шн авѣнд ѣл прѣ сѣѣнтѣлѣ рнтрѣ вѣлѣѣѣе, врѣ сѣ-н фѣѣѣ прѣ

коѣ . ѡр чел че нѣ ювѣще бѣнеле ѡрѣ фѣкѣ сминтѣлѣ ; кѣ
 фѣинд ачѣн де фѣацѣ ѡн бѡѡрю мѡре дин свѣтинчѣн . рѣпѣрѣ-
 тацѣн, анѣме Мѡринѣ, кѡреме аѡ ѡпрѣт зикѣнд ачѣста : кѣ
 маи мѡлци дин ѡлменѣн Палистинѣн сѣнт, рѣпѣрате, Несто-
 рѣнѣн ; чѣн нѣ сѣ кѡде сѣ ле фѣа ч ѡн бѣне ка ачѣста . атѣнчи
 сѣнтѣл рѣн зѣсе ачѣлѡа кѣ скѣрѣж : тѣчѣн, нѣ ацицѣ прѣ рѣпѣрѣ-
 тѣл кѣ лѣпта чѣ де демѡлат, ѡн сѣ те кѣици де ачѣсте
 кѣвинте че ан грѣнт ; ѡр де нѣ, пестѣ пѣцинѣ вѣѣме ва перѣ
 нѣмеле тѣѣ, ѡн тоѡтѣ слѡвѣ тѣ сѣ ва трѣче . ѡр Мѡринѣ рѣ-
 масѣ рѣтрѣ вѣклѣшѣгѣл сѣѣ, несокотѣнд нимѣка рѣвѣцѣтѣѡра
 ачѣстѣ . ѡн лѣрѣнд (!) сѣнтѣл де ла рѣпѣрѣтѣл рѣн дар алтѣ
 мѣе де галѣени, сѣѡ дѣс ла Палистинѣна ; ѡр ачѣл фѣѡр де дреп-
 тѣте сѣат рѣмѡсе аѡла не рѣндрѣптѣт . атѣнчѡ пѣн че аѡ мѣ-
 рит рѣпѣрѣтѣл Пнастѡсѣе, ѡн сѣ(ѣ) пѣс(ѣ) рѣпѣратѣ Иѣстинѣ,
 кѣтрѣ кѡреме аѡ трѣмѣс скрѣсѡри, дѣмнѣзѣскѣл Гѡвѣл, ѡн аѡ
 маи рѣндрѣптѣт лѣкрѣл кѣте чѣва ; ѡр Иѣстѣан кѣ тотѣл аѡ
 рѣндрѣптѣт ачѣста . ѡн дѣпрѣ ачѣл тѣкѣлѡсѣл Мѡринѣ аѡ пѣ-
 тимѣт пестѣ пѣцинѣ зѣле [тоѡте] кѣте аѡ прѡрѡчит сѣнтѣл .
 кѣ фѣкѣндѣсе рѣзмѣрицѣ рѣн четѣте, фѣ де жѡф тоѡтѣ авѣ-
 ра лѣн, ѡн касѣл(ѣ) лѣн ле арсѣрѣ, ѡн пѣцинѣ скѣпѣ дѣ нѣн
 тѣѡрѣ кѡпѣл . атѣнчѡ кѣносѣл ѣл прѡрѡчѣл сѣнтѣлѣн.

CIX.

са. 1705.

(Ms. mixt. bibl. centr. No. 18, pag. 104 și 144.)

Glosar de plante slavono-român.

Glosar de erburî. (pag. 104.)

Лѣѡн . ачѣк скрѣем ѡренѣ, слѡвенѣще ѡтѣѣтом.

Блѣкот : кѣкѣтѣ

Бѣкѣйсѣа : крѣстѣцѣл, поѡвѣл,
вѣстѣѡрПоѡрожник : пѣтлѣцинѣ, спѡ-
риш, трѡскѡтЧѣмѣрицѣа : стѣригѡле . сѣрѣч :
ѡрѣѣ де мѣнтѣ .

Заѣчѣе кѡпѣста : ѡрѣа грѡсѣ

Пѡпѡрос : пѡпѡрѣ, ѡпѡвар .

Млѣгѡ : сѣсѡю

Расѣѡдинѣк : ѡкѣл бѡѡлѣн

Ѣсѣт : ѡрѣѣ рѣгимѡсѣе, рѣ кѣ-
пѣл пѣл(ѣ)мнѣн .

Бѣлѣицѣ : пѣлѣмидѣ, шрѣъ
агимпоасѣ .
Барвиннок : маришор .

Рѣмен : мѣшѣцел .
Прѣхн : оуризи .

Иглица : мѣтѣра, сѣшрѣъ дин
каре фак мѣтѣри, пелини .
Осет влѣскій : скаю рѣм(ъ)-
нескѣ, конническѣ .
Глаюз : налѣъ .
Глѣз : налѣъ мѣре .
Глѣмѣ : шрѣъ мѣре .
Гнтѣвѣ : цепенг .
Мазма : мѣзѣре .
Гѣе дивн : мнтѣрчи .
Зеленичѣе вѣкѣ : полѣй, конш-
ницѣ сѣшнзмѣ вощѣскѣ .
Червениц : шрѣъ рѣментѣлѣ .
Рѣпек : скаю, сѣш вѣстѣр .
Колѣва : вѣвѣл .
Гѣса нога : пичорѣл гѣцѣн,
талпа гѣцѣн .

Стѣвлѣ : вѣзѣл .
Сланѣток : нѣхѣт .
Рожа : трандафир .
Рѣпн : напн .
Мѣшкатѣвѣна какна : нѣшкн-
арѣ .
Сннап, горошинш : мѣшчарю .
Крѣвѣк : шѣфран .
Лѣкчервениц : чѣлапа .
Капѣста нѣн крамен : вѣрѣъ .
Кодимента : пѣтрѣнжѣю .
Бритка : рѣдѣе .
Кѣпѣр : мѣрѣарю .
Лѣцѣ : лннте .
Лѣкѣ, чеснок : оуствѣрѣю .
Цѣвѣлѣ : чапѣ .
Кѣмѣста : сѣкѣле .

Glosar de pomī. (pag. 144.)

Здѣс пишѣм дрѣвѣса .

Пѣсѣнѣ : фѣрасѣнѣл .
Перѣстѣп : вѣц(ъ) алѣъ .
Черѣмка : сорѣъ .
Глѣд : пѣдѣчѣл .
Шнпшнѣна : мѣчѣш .
Иѣа : дин нѣмѣл рѣкнтѣн .
Брѣскѣнѣна : салѣъ моѣлѣ .
Сѣмѣло : вѣскѣ дѣн копачн .
Сѣмѣдина : сѣнѣр .
Бѣрѣстѣна : ѣлѣмѣл .
Бѣрѣзина : мѣстѣкѣн .
Пѣшѣрѣъ . рѣпина : палтѣнн .
Оуришѣна . пѣсѣцѣ : анѣнѣл .

Пѣвѣга : гѣтѣю .
Бѣднѣш крѣвѣвѣнѣкѣ : крѣн дѣ
Брѣскѣнѣна : пѣрѣскѣл . [апѣ .
Сѣмѣрчнн : вѣлад кѣ рѣшннѣ .
Черѣничѣе : прѣн сѣлѣатѣк, сѣш по-
рѣмѣъ чѣ фѣче порѣмѣе мѣри .
Пѣгоднѣе : дѣд дин карѣ сѣ
хрѣнѣскѣ гѣндѣчѣн, кѣрин
фак мѣтѣса .
Пѣлон : лѣмѣл мѣрѣлѣн .
Сѣлѣме : гѣнѣдѣ .
Пѣрѣхѣвѣ : кѣстѣнн (!)
Бѣрѣхѣ глаѣ : кѣкѣтѣ .

гжнд' шрѣши ла Плесандріа, ши афлжндъ пре вѣре-карѣн
фраци ла маре ла Евколіи, петречѣ къ джншіи, бине вестиндъ
ши проповедѣинд' къвжнтѣл' лѣи дмнезѣс; оунде мергжнд'
кътрѣ джнсѣлѣ ркинѣторѣи идолишорѣ, ши несѣфериндъ а
вѣдѣ спориндѣ-се крединца ꙗ хс, ꙗл' лѣгарѣ къ шрѣнгѣри, ши
ꙗлѣ тжржѣ, ши къзжн'дѣ-и карнѣ пре пѣтрѣ съ дѣрѣмѣ, ши
сжнцелѣ със рѣшѣлѣ пѣмжнтѣлѣ. дечн бѣгжндѣ-лѣ ꙗ темницѣ,
и съ арѣтѣ дмнѣлѣ, спѣиндѣ-и май наинте слѣва че вѣрѣ съ-лѣ
прѣимѣскѣ; ши ла зѣи шрѣшѣ лѣгжндѣ-лѣ, ꙗлѣ тжржѣ пе
оулицѣ. ши ашѣ дѣржмжндѣ-се ши рѣмпжндѣ-се де пѣтрѣ,
ш'ѣс дѣтѣ сѣфлетѣлѣ ла дмнезѣс. къ але лѣи сѣнтѣ рѣци дмне,
милѣѣще-не ши не спѣсѣще. Пмѣнѣ.

CXI.

1710.

(2 vol. 8°, LXXI, X, 365; X, 402, CVII pagini.)

Хроникѣл Романо-Молдо-Влахилор алкѣтѣит де
домнѣл Молдавѣей Димитрѣе Кантемир. ла анѣи
1710; ..... Ишѣи ꙗн тѣпографѣа с. митрополѣи
1835.

Cap. XIII: Izvorul basmului despre originea Românilor. (vol. I,
pag. 150 — 159.)

Кап XIII.

Яратѣ-съ дин че нзвор с'ѣс скѣре ницѣлница ачѣиѣи пѣтѣроасѣ
басне (към къ Ромжнин с'ѣр траѣе дин темницелѣ Рѣмѣи).

ꙗн че кип лимпѣе апа нзворѣлѣи, дин кѣрѣрѣк са ꙗн
ницѣлницѣ, ши ꙗн бѣлѣи стѣтѣтѣоаре оприндѣ-съ, съ стрикѣ
ши грѣ пѣтоаре де глаад саѣ де алт мирѣс неплѣкѣт сло-
воадѣ, ашѣ повѣстѣк а ѣней адѣвѣратѣ истѣриѣи ꙗн ѣрекнѣлѣ
ши гѣрилѣ а ѣнор бѣснѣитѣриѣи къзжнд, ꙗн пѣтоасѣ ши гро-
зѣвѣ вложнтѣриѣи съ преѣфѣче; шрѣ преѣмѣ мѣлѣи ка ачѣшѣк
прин май тоатѣ какѣрилѣ съ съ фѣе тжмплѣт, ши къ а лор
бѣлѣстѣмжѣиѣ, кжтѣ тѣлѣвѣрѣе ши стрикѣчѣиѣе съ фѣе адѣ-
кжд (! l. — кжнд) истѣриѣи адѣвѣратѣ, фрѣмос не аратѣ Кор-

пъратѣ Рѣмѣаѣй, съ съ фѣе рѣгат съ-й дѣ ацюторѣ, съ по-
 атѣ ста рн потрнѣа а непрѣатин ши вѣрѣжмаш дѣ овѣе а
 тот нѣмѣа крицинѣск; че пѣцин ши май нимикѣ ацюторѣ аѣ
 пѣтѣт дѣ ла дѣншѣй лѣа, дѣ каре лѣкрѣ Ладислаѣ, дѣ тот
 ацюторѣа оменѣск пѣрѣсит, ши дѣ але сале пѣтерѣ слаѣ ши
 непѣтнинѣос вѣзѣндѣ-сѣ, съ съ фѣе сѣнт рѣтрѣн стѣлап дѣ
 мармѣрѣ атѣта дѣ рнналт, кѣт дѣ аѣѣ н с'аѣ фост вѣзѣнд
 вѣрѣѣа. [каѣтѣ дѣ те мирѣ, стѣлапѣа дѣ мармѣрѣ вѣагѣрѣск
 кѣт еѣте дѣ рнналт]. днн вѣрѣѣа ачѣлѣй стѣлап принѣнд
 Ласлѣѣ кѣм ард ши праѣѣ пе дѣн аѣарѣ Тѣтарѣѣ лѣй Батѣе
 кѣ лакрѣмн фѣерѣннѣй съ фѣе рнчѣпѣт а сѣ рѣга лѣн дѣмнѣзѣѣ,
 ка нѣмай днн черѣ доарѣ съ-й трнмнѣѣ ацюторѣ, карнѣ сѣ-л
 лнтросѣѣскѣ ши пе дѣнѣѣа ши пе цара лѣй дѣ сѣпѣт фокѣа ши
 савѣа Тѣтарѣлор. ирѣ лакрѣмнѣе лѣй Ласлѣѣ, карнѣ аѣ
 фост вѣрѣжнд, атѣта съ фѣе фост дѣ фѣерѣннѣй ши дѣ юѣй,
 кѣт стѣлапѣа ачѣла дѣ марморѣ днн вѣрѣ пѣнѣ рн темѣлѣе
 сѣ-л фѣе потрнѣѣалнт. [ачѣѣста повѣѣсте еѣте, кѣрѣа ной Молдо-
 вѣнѣй рн знѣм, мннѣѣнѣ кѣ коарнѣ.] вѣшѣ Ласлѣѣ фѣннд кѣ
 тот гѣндѣа кѣтрѣ аѣѣторѣа днн черѣ, ши кѣ трѣпѣа аѣѣпра
 стѣлапѣаѣн рѣднкат, дѣ нѣпраснѣ съ фѣе вѣзѣт ѣн кал прѣ
 фѣѣмос рншѣлат, рнфѣрѣнат, ла рѣѣѣчннѣа стѣлапѣаѣй, дѣ ннѣ
 нѣѣѣнѣт стѣнд, ши пре шѣ съ фѣе аѣѣт ѣн топор дѣ чѣлѣ
 лѣнѣн рн коадѣ [карѣлѣ поарѣтѣ ла ной ѣнгѣрѣнѣй], ел ла кал
 ѣнтѣндѣ-сѣ, съ фѣе аѣзнт ѣн глас кѣ-л стрнѣѣ : Ласлѣе!
 Ласлѣе! ел рнторѣкѣндѣ-ш окѣй съ фѣе вѣзѣт ѣн шм вѣтрѣн,
 карнѣ сѣ-й фѣе знс : нѣ те тѣмѣ Ласлѣе! кѣчѣй дѣмнѣзѣѣ аѣ
 кѣѣтат спре лакрѣмнѣе тале, ши аѣ аѣѣѣлатат рѣгѣмннѣтѣ та,
 ши ц'аѣ дѣрѣнт ѣнѣѣннѣѣ аѣѣпра вѣрѣжмашнѣлор Бѣѣѣрмѣнѣй.
 ачѣѣстѣ знкѣнд вѣтрѣнѣа ачѣла, съ съ фѣе фѣѣѣѣт нѣвѣзѣт.
 Ласлѣѣ рнчѣпѣнд кѣ аѣѣторѣа рн еѣте трнмнс дѣла дѣмнѣ-
 зѣѣ, коѣорѣндѣ-сѣ дѣ пе стѣлап съ фѣе рнѣѣѣлѣкат пе калѣа чѣл
 нѣзѣрѣѣѣан днн черѣ коѣорѣѣт, ши съ фѣе лѣат амѣнѣѣ топо-
 рѣа чѣл днн аѣр оѣѣалнт, ши ашѣ рнѣѣѣрѣѣѣтѣнд пре чѣй пѣ-
 цннѣй аѣ сѣй че аѣѣ рн чѣтатѣ, съ фѣе дѣшкнс порѣнѣе ши
 фѣѣрѣ вѣѣте съ фѣе дат нѣѣалѣ Тѣтарѣлор, карѣй акмѣ арѣѣ
 ши прѣѣа тѣргѣа дѣ дѣн аѣара чѣтѣѣѣй; ирѣ Тѣтарѣѣ вѣ-
 зѣнд кѣ лн с'аѣ порннт Ласлѣѣ аѣѣпра, ка морѣѣй дѣ фнѣкѣ,
 дѣ нимнѣѣ аѣтѣ апѣѣкѣндѣ-сѣ, нѣмай дѣ фѣгѣ съ фѣе пѣлѣкат.
 Ладнслаѣ кѣ ѣнгѣрѣй сѣй тот дѣ апроаѣе гоннндѣ-й ши фѣѣрѣ-
 мѣндѣ-й, мѣлнѣмѣ дѣ дѣншѣй съ фѣе оморѣѣт. ирѣ Батѣе ха-
 нѣа вѣзѣнд рѣѣснѣа Тѣтарѣлор сѣй ши ѣнѣѣннѣа ла ѣнгѣрѣй

а ени алтъ че аѹ аѹт кѹ прада агониснт, съ фїе лнѣдат тот, ши нѣмай пе сора лѣй Ласлѣѹ, [пре карѣ кѹ кѣтева зиле май денаните аѹ фост ронт-ѹ] пе сапа калѣлѣй дѣпѣ снне арѹнкѣнд-о, съ фїе пикат фѣга, сокотина ка доарѣ кѹ фѣга ва пѣтѣ скѣпа . че Ласлѣѹ краюл декѣт тоѹй ши май вѣтѣз ши ман вѣртос фїнда, съ фїе лѣат ѣн голнѣ пе Батїе, ши аѹюнгѣндѣ-л дин дос, н'аѹ фост пѣтѣнд съ-л ловаскѣ де сорѣ-са, пентрѹ карѣ съ фїе зис : соро, пѣкѣ-ѹй капѣл ѣнтр'ѹ партѣ, пентрѹ ка съ почю ловн пе пѣгѣнѣл . че сора май мѣлат пѣгѣнѣлѣй аѹѣтѣнд, декѣт фѣрѣѣне-сѣѹ, орѣ кѣнд съ ѣнтнинаѣ Ласлѣѹ кѹ топорѣл съ тае капѣл лѣй Батїе, ѣрѣ а съ съ фїе фост пѣкѣнд ѣнтр'аѣѣ партѣ, ши съ-л фїе фост скѣтнина; [кѣѣй акмѣ Батїе ш'аѹ фост-ѹ лѣат мѣаре, ши ка ѹ мѣаре май (мѣлат) юѣл вїѣца бѣреатѣлѣй, де кѣт а фѣрѣѣне-сѣѹ] . Ласлѣѹ май пре ѹрмѣ кѹносѣкѣнд, преѣм сорѣ-са ѣн тот кнѣл снѣѣѣе съ апѣре пе Бѣсѣрман, ши май мѣлат фѣрѣѣе вїѣца лѣй, декѣт а фѣрѣѣне-сѣѹ, ѣнтр'амѣндой ка нїѣе ннѣрѣ-тинн тот одатѣ топорѣл съ-ш фїе ѣндрѣѣтат, ши ашѣ де тѣре съ-н фїе ловнт, кѣт кѹ ѹ ловаѣл пе амѣндой де одатѣ съ-н фїе десѣнѣкат дин кап пѣнѣ ѣн обѣжнѣл шѣлїй . ашѣ вѣтѣзѣл аѣѣла Ласлѣѹ, дѣпѣ че аѹ ѹѣис ши пе Батїе ши пе сорѣ-са, кѹ мѣаре нзеѣндѣ ла ѣѣтѣѣ-ш ѣнторѣкѣндѣ-сѣ, съ фїе по-рѣнѣнт, съ съ а сама Тѣтарѣлор, пре карїй ѣѹ прннс вїй, ши дѣпѣ че аѹ аѣлат мѣлѣнѣе де дѣншїй фѣрѣ нѣмѣр де мѣлатѣ, съ фїе зис, кѹ орѣ карїй дин пѣгѣнѣй ар вѣрѣ съ съ вѣтѣзе, съ фїе ѣрѣѣѣй, ѣрѣ карїй а съ крѣѣнна н'ар прнмн, пре аѣл пре тоѹй пѣнѣ ла ѹнѣл съ-н ѣмѣаре, ши ашѣ съ фїе ши фѣѣѣт.

Їѣрѣ ѣолрїн ѹнѣѣрѣѣй ши ѣѣѣѣѣнїн ѣмпрѣнѣ кѹ тот нѣродѣл вѣнд, ка помѣннѣрѣ славѣй лѣй Ласлѣѹ ѣн вѣѣй нѣмѣрнѣѣѣре съ рѣмѣе, фѣѣкѣнд кнѣл лѣй Ласлѣѹ де араѣѣ вѣрсѣт пе кал кѣлѣре, ши ѣн мѣнѣ топорѣл ѣїнда, съ-л фїе пѣс ѣн вѣрѣѣл аѣѣлѣй стѣлп, пре кѣрнѣе с'аѹ фост ѹрѣкат Ласлѣѹ кѣнд с'аѹ фост рѣгѣнд лѣй дѣмнѣзеѣ, кѣрнѣе зїѣе кѹ ши пѣнѣ астѣзї стѣ . аѣѣѣѣ дѣрѣ сѣнт, кѣрнѣе де Ласлѣѹ вѣрѣѣнтѣѣѣл, апѣй ши сѣѣѣнтѣл, повѣстѣѣѣе ѣроннѣѣл бѣлѣѣ-рѣск; ши токѣа ка аѣѣѣѣе ши май пре ѹрмѣ ам аѣлат, ши ла ѹн ѣроннѣ рѣсѣск, кѣрнѣе съ кѣнѣѣѣе, кѹ дин ѣѣл бѣлѣѣ-рѣск аѣѣѣѣѣ повѣѣѣѣе дин кѣѣѣнт ѣн кѣѣѣнт съ ѹ фїе лѣат; ѣѣрѣ ал'алѣѣе кѣѣе май мѣлат аѣѣѣѣѣ Гнѣѣѣѣѣ, сѣѣл аѣѣѣл аѣѣѣннѣ лѣй мѣѣѣѣѣ май дѣнѣннѣе де кѣт дѣнѣѣл, аѣѣѣ де Рѣмѣнїй

CXII.

1710.

Joan din Vaslui: Psaltire.

Predoslovie. (Fol. 1 b—5 a.)

Фериче де шмоуа чела че нѣ мѣрце фтрѣ сватѣлѣ некѣрацн-
лѣрѣ.

Трѣница сѣѣнѣхъ, цвѣтѣхъ мѣхана; херувѣимъ, сера-
фѣимъ, прѣроче (!) апостѣимъ, мученичѣмъ, съхрѣстѣмъ, мѣлѣнѣмъ.
амѣ. ꙗчѣнѣхъ а скрѣнѣ ꙗ сѣмѣхъ мѣхана' архѣагѣмъ сѣмъ . зснѣ .
нѣмѣ . н . ꙗ сѣмѣхъ лѣмъ Иванъ водѣмъ.

КЪВЪНТ ДИН ПРЪДЪСЛОВІА ПЪЛТИРИН, КАРЕ МСТЕ КАЕ ТЪ-
ТЪРЪР КЪРЦИЛОР, КАРЪ МСТЕ КАРТЕ СЪЖНТЪ ШН ЛЪДДАТЪ, ШН
ФОАРТЕ-Н ДЕ ФОЛОС СЪФЛЕТЪЛЪН. ДИНТЪРЪ АЧАСТЪ ТОАТЕ СЪ ЦИНЕ
ХИ-ЧИНЕ, КЪ ХС ШН АПОСТЪЛЪН ЛЪН АЪ ЦИНЪТ ПЪЛЪТИРА, СКРИП-
ТЪРЪ СЪЖНТЪ. АШЕ КЪ ЦИНЕ ЛЪН ДМЪСЪЪ АРЪТЪМ ШН НЪН,
КЪМЪС-С ДЕ ФЪЛЪС СЪНЦИН ПЪЛМН. ДИНТЪРЪЧЕШЕ ПОАТЕ ФНЪЧИНЕ
УПРИ ВЪЩЪ ЧЕ РЪА ШН СЪ С(Ъ) РЪДЪМЪКЪ СПРЕ ВЪЩЪ ЧЕ БЪНЖ.
АЪСИНДЪ ЛЪДДА ПЪЛТИРИН, ДИНТЪРЪ РОСТЪЛ ЛЪН ВАСНАНЕ ШН А ЛЪН
АВГЪ (!), ТЪЛЪСИНДЪ КЪВНТЕЛЕ ЛЪН ПЪВЪЛ АПОСТЪЛЪ: ТЪДЪТЪ
СКРИПТЪРЪ ЧЕ СЪЖНТЪ МСТЕ ДЕЛА ДМЪСЪЪ ИЗЪВЪКНІТЪ; АШЕ
ГРЪСЪКЪ ДЕ ПЪЛТИРЕ, КЪ КЪПРИНДЕ ТЪДЪТЕ ЛЪКЪРЪНЛЕ КАРНАС-С ДЕ
ФОЛОС, ШН МСТЕ ВЪСТЕРЮЛ А ТОАТЕ РЪВЪЦЪТЪРІЛОР ЧЕЛОР БЪНЕ.
ДЕЧН СЪ ПРИНММ КЪ МАН МАРЕ ДЪЛЧАЦЪ РЪВЪЦЪТЪРІЛЕ СЪФЛЕ-
ТИЦЪ, ШН КЪНТЪРІЛЕ ПЪЛМНЛОР. КЪМ ФАК ШН ВРЪЧИН ЧЕ ЦИНЪТОРН
КАНДЪ ДАЪ БОЛІДЪКОЛЪН ЕРЕН АМАРЪ СЕ БЕ, ЕН УНГЪ ПРЕ ДЕН АФЪРЪ
УСНЕЛЕ ПЪХЪРЪЛЪН КЪ ДЪЛЧАЦЪ КА СЪ НЪ УРЪСКЪ РЪЛЪСЪЛ ЛЕ-
КЪЛЪН; ПЕНТЪРЪЧЕЪ АЪ АФЪЛДЪ ДАСКАЛНН БЕСЕРІЧІНН НОСТРЕ, КАНТЪ-
РІЛЕ ПЪЛМНЛОР, КЪ ГЛАСЪРН КЪВНУАС(Е) КЪНТЪ(Н)ДЪ КЪНТЕЧІ.

ци фѣлчнлѣ лор, де чнѣ чѣ нѣ сѣ апропнѣ. 10. мѣлѣ рѣнѣ пѣкѣ-
тѣсѣлѣн, ѡрѣ чѣлѣ чѣ вѣ нѣ(ѣд)ѣждѣн спрѣ д, мнѣл лѣн дѣ рѣ
вѣ рѣкѣнѣсѣрѣ. 11. вѣсѣлѣнѣцѣ вѣ дѣ д, шн вѣ вѣсѣрѣлѣн днѣрѣнѣ,
шн вѣ лѣвѣдѣнѣ тоѣн чѣлѣ чѣ сѣнѣнѣц днѣрѣнѣ кѣ нннѣмѣлѣ.

Psalm 54. (Fol. 114a—117a.)

Псалом . нѣ.

1. Гокотѣлѣ доамнѣ, рѣгѣ мѣ мѣ (!) шн нѣ трѣчѣ рѣгѣрѣ
мѣ . мѣ-мѣ амнѣнѣ шн мѣскѣлѣтѣ. 2. кѣ нѣтрѣ скрѣвелѣ грнжнѣлѣр
мѣлѣ, мѣ спѣмѣжнѣтѣю. 3. дѣ глѣсѣлѣ вѣрѣжмѣшѣлѣн шн дѣ сѣпѣ-
рѣрѣ пѣкѣтѣсѣлѣн; кѣ плѣкѣрѣж спрѣ мѣнѣ кѣ лѣкѣрѣрѣ фѣрѣж дѣ
лѣцѣ, шн нѣтрѣ мѣнѣ вѣрѣжмѣшнѣ мѣ. 4. нннѣмѣ мѣ сѣ спѣ-
мѣнѣтѣ нѣтрѣ мѣнѣ, шн фѣрѣкѣ морѣнѣн кѣсѣ спрѣ мѣнѣ. 5. тѣ-
мѣрѣ шн кѣтрѣмѣрѣ вѣнѣ спрѣ мѣнѣ, шн мѣ акѣпѣрѣнѣ рѣтѣнѣрѣкѣлѣ.
6. шн снш : чѣнѣ-мѣ вѣ дѣ арѣнѣ кѣ а порѣмѣвѣлѣн, сѣ зѣвѣр шн сѣ
мѣ шднѣнѣскѣ ? 7. штѣ мѣ дѣпѣрѣтѣю фѣцннѣдѣ, шн мѣ сѣлѣ-
шлѣнѣю рѣнѣ пѣстѣ. 8. ацѣпѣтѣю прѣ д, чѣлѣ чѣ вѣдѣ сѣ мѣ мѣнѣ-
тѣмѣскѣ дѣн пѣцннѣрѣлѣ фѣрѣнн шн дѣ вѣнѣорѣ. 9. пѣрдѣ-н доамнѣ,
шн рѣпарѣннѣ лнмѣнѣлѣ лѣр; кѣ вѣсѣсѣю фѣрѣ дѣ лѣцѣ шн прѣчѣнѣ
чѣтѣтѣ. 10. шн сншѣ шн нѣпѣтѣ ш кѣнѣцѣорѣж прнѣ рѣнѣ шн дѣпѣ
зѣдѣрѣлѣ вѣнѣ шн пѣрѣцнѣ вѣнѣ, фѣрѣ дѣ лѣцѣ-н, шн оѣстѣнннѣнѣцѣ
прѣ мнѣжлѣкѣлѣ вѣнѣ шн нѣдѣрѣпѣтѣтѣ. 11. шн нѣ сѣ мѣнѣ рѣнѣпѣцннѣтѣсѣ
дннѣ кѣлѣ вѣнѣ асѣлѣмѣлѣ шнѣ рѣшѣлѣчѣюнѣ. 12. кѣ дѣ мѣлѣ вѣрѣтѣ
пѣнѣосѣлѣнѣ вѣрѣ вѣрѣжмѣшнѣ, вѣрѣтѣ-нѣмѣ рѣвѣдѣлѣ акѣмѣ . шн дѣ сѣлѣ вѣрѣтѣ
скѣлѣ спрѣ мѣнѣ вѣрѣ vнѣлѣ дѣ чѣлѣ чѣ нѣ мѣ юѣнѣлѣ, вѣрѣтѣ-мѣлѣмѣ асѣкѣнѣ-
дѣ днѣнѣсѣ. 13. ѡрѣ тѣ шѣмѣ асѣлѣмѣнѣ фѣрѣннѣ, дѣспѣтѣорѣлѣ мнѣлѣ
шн цнѣтѣлѣ мнѣлѣ. 14. чѣ дѣпрѣднѣтѣ мѣ рѣдѣлѣчнѣшѣ рѣ вѣкѣтѣ . шн нѣ
кѣсѣ лѣнѣ dѣ амѣ рѣлѣлѣтѣ кѣ vгѣнѣдѣ. 15. кѣ сѣ вѣнѣ мѣорѣтѣлѣ спрнѣ-
шнѣ, шн сѣ пѣгѣорѣж рѣнѣ dѣдѣ дѣ вѣнѣ; кѣ rѣлѣ рѣнѣтрѣ сѣлѣлѣшѣ-
рѣлѣ лѣрѣ прѣ мнѣжлѣкѣлѣ лѣрѣ. 16. вѣ кѣтрѣж дѣмнѣлѣ стрнѣгѣю, шн
дѣмнѣсѣлѣ мѣ dѣснѣ. 17. сѣрѣ шнѣ дѣмнѣнѣлѣ шн нѣтрѣамѣтѣсѣ-шнѣ
спѣю шн вѣстѣсѣкѣ, шн dѣснѣ глѣсѣлѣ мнѣлѣ. 18. шн нѣзѣлѣвѣнѣ кѣ пѣчѣ
сѣфлѣтѣлѣ мнѣлѣ, дѣ чѣлѣ чѣ сѣ апропнѣрѣж спрѣ мѣнѣ, кѣ нѣтрѣ мѣлѣтѣ
токѣмѣлѣ вѣрѣ кѣ мѣнѣ. 19. dѣснѣ dѣ шн нѣ сѣмѣрнѣ прнѣшнѣ, чѣлѣ чѣ
мѣннѣнѣтѣ дѣ вѣчнѣ . кѣ нѣ лѣ штѣлѣ лѣрѣ скнѣмѣлѣрѣлѣ, кѣ нѣ сѣ тѣ-
мѣрѣж дѣ dѣ. 20. тннѣсѣ мѣнѣлѣ спрѣ дѣрѣ, шн спѣрѣкѣрѣ сѣдѣтѣлѣ лѣнѣ.
21. рѣпѣрѣцнѣрѣ-сѣ дѣ кѣтрѣ мѣнѣлѣ фѣцнѣ лѣнѣ шн сѣ апропнѣрѣж
нннѣмѣлѣ лѣрѣ. 22. мѣлѣрѣ-сѣ кѣвѣкѣтѣлѣ (l. кѣвѣнѣтѣ-) лѣрѣ мѣнѣ вѣрѣтѣсѣ
дѣ кѣтѣ vнѣтѣлѣ, шѣчѣчѣ сѣнѣтѣ сѣцѣцнѣ. 23. арѣнѣкѣ спрѣ dѣ грнжѣ

тѣ, ш'ачела те ва хрѣнин . нѣ вѣ дѣ ничѣ-дѣнѣварѣ глѣ-
чѣвѣ дирептѣлѣн . 24. мрѣ тѣ доамне, цос ѣн шѣорѣ при'н-
шѣ ѣн пѣцѣл пѣтриѣонен . бѣрѣдѣцѣ чен ѣнк(р)ѣнтѣдѣн шѣ
ѣншѣлѣжтѣорѣ нѣ-ш кор ѣнѣюмѣжтѣцѣ сѣлѣлѣ сѣлѣ . мрѣ еѣ до-
амне спре тѣне недеждѣескѣ.

Psalm 71. (Fol. 149a—152a.)

Пѣлом . ѡа.

1. Доамне, цюдецѣл тѣѣ дѣ-л ѣпѣрѣтѣлѣн, шѣ дирептѣтѣ
тѣ фѣюлѣн ѣпѣрѣтѣлѣн . 2. кѣ сѣ цюдѣче ѡѣмнинѣлор тѣн ѣтрѣ
дирептѣтѣ, шн мѣсерѣлор ѣтрѣ цюдец дирептѣ . 3. кѣ сѣ ѣ ѡѣ-
менѣн пѣчѣл мѣгѣрѣлор, шн дирептѣтѣлѣ мѣнѣнѣлор . 4. сѣ цюдѣче
мѣсерѣлор ѡмѣнѣнѣн, шн ва мѣнтѣн фѣн чен мншен, шн вѣ
смерн пре чѣл клеветѣнѣн . 5. шѣ вѣ петрѣче кѣ содрѣлѣ, шѣ ѣ ма-
нѣнтѣ дѣ лѣнѣж шн дѣ родѣл родѣрѣлор . 6. погорѣ-ва кѣ плѣдѣ
пре лѣнѣж (?), шн кѣ ѡ пѣкѣжтѣрѣж чѣ пѣкѣж пре пѣмѣнтѣ .
7. стрѣлѣчѣн-ва ѣтрѣ снлѣлѣ лѣн дирептѣтѣлѣ, шн'нтрѣ мѣлѣцѣмѣ
пѣчен пѣнѣж кѣндѣ сѣ ва лѣд лѣндѣ . 8. шн ва бѣрѣн дѣла мѣрѣ
пѣнѣж лѣ мѣрѣ . шѣ дѣ лѣ апѣ пѣнѣж лѣ марѣнѣнѣлѣ лѣмнѣн . 9. ѣн-
нѣнѣнтѣ лѣн кор кѣдѣ ѣнѣшпѣлѣнѣн, шѣ врѣжмѣшѣн лѣн цѣ-
рѣнѣж кор лѣнѣцѣ . 10. ѣнпѣрѣдѣцѣн ѣарсѣсѣлѣн шн ѣ ѡстрѣвѣлор,
дѣрѣрѣ н кор адѣче, ѣпѣрѣдѣцѣн ѣрѣвѣн (gl. ѣрѣпѣнѣн) шѣ сѣва
дѣрѣрѣ н кор адѣчѣ . 11. шѣ ѣ сѣ кор ѣкнѣн лѣн тоѣн ѣпѣрѣдѣцѣн
пѣментѣнѣн, шн тоѣтѣ лѣмѣнѣлѣ н кор шѣрѣн лѣн . 12. кѣ нѣзѣжѣн
пре чѣл мѣсер дѣ лѣ чѣл пѣтернѣнѣн, шѣ пре чѣл мншен, чѣ вѣ
нѣвѣл ѣцѣотѣжтор . 13. крѣцѣ-ва пре чѣл мѣсер шн пре чѣл мншен,
шн сѣфлѣтѣлѣ чѣлор мншен лѣ вѣ мѣнтѣнѣн . 14. дѣ асѣлѣмѣрн шѣ дѣ
недрептѣцѣн вѣ нѣзѣжѣн сѣфлѣтѣлѣ лорѣ, шн вѣ фѣн чннѣнтѣ
нѣмѣлѣ лѣн ѣнѣнѣнтѣ лор . 15. шѣ вѣ фѣн вѣнѣ шн н сѣ вѣ дѣ лѣн
дѣ дѣрѣл ѣрѣвѣн (gl. ѣрѣпѣскѣ) . шн н сѣ вѣ(р) рѣгѣ лѣн пѣрѣрѣл,
шн тоѣтѣ снлѣлѣ бѣнѣ-л кор кѣвѣнтѣ при'нѣсѣ . 16. шн ва фѣн тѣрѣ
пре пѣмѣнтѣ пѣнѣж ѣн врѣвѣл мѣгѣрѣлор, прѣ сѣ ва ѣнѣлѣцѣ
мѣн врѣтѣс дѣкѣт лѣнѣнѣлѣ тѣмѣлѣ семенѣцѣлѣ лѣн, шн кор
ѣнѣлѣрѣн днѣн чѣтѣтѣ кѣ мрѣд пѣментѣскѣж . 17. шн бѣнѣ вѣ фѣн
кѣвѣнтѣтѣ нѣмѣлѣ лѣн пѣрѣрѣл, шѣ мѣнн(тѣ) дѣ сѣлѣрѣ петрѣче
мѣлѣ (! лѣмѣлѣ) лѣн, шн сѣ кор бѣскѣн днѣнѣсѣ тоѣтѣ семен-
цѣлѣ пѣментѣнѣн, шн тоѣтѣ лѣмѣнѣлѣ кор фѣрнѣнѣн при'нѣсѣ . 18. бѣ-
нѣн лѣдѣдѣт дѣмнѣлѣ дѣмнѣсѣлѣ лѣнѣтѣнѣнѣлор, чѣлѣ чѣ фѣчѣ мн-
нѣнѣн ѣсѣш . 19. шн бѣнѣн кѣвѣнтѣтѣ нѣмѣлѣ мѣрѣнѣнѣн лѣн пѣ-

рѣрѣ, шн'нтрѣ вѣчин несфрѣшниц. шн' сѣ вѣ ала де мѣрѣ
лѣн тот пѣмѣнтѣ. фн' вѣ. фн' вѣ. фост-аѣ шн' вѣ фн'.

Psalm 111. (Fol. 257a—258a.)

Щѣом дѣнд. алаѣни. раі.

1. Ферице де шмѣл че се тѣме де д. шн'нтрѣ вѣцжтѣрмѣ
лѣн дорѣце фодрте. 2. тѣре вѣ фн' пре пѣмѣнт' семенце лѣн.
родѣл днрѣцнлор ени се вѣ кѣвѣнтѣ. 3. мѣрѣл шн' вѣнжтѣтѣ
е атрѣ касѣ лѣн, шн' дерѣптѣтѣ лѣн вѣ петрѣче атрѣ вѣчин
несфрѣшниц. 4. стрѣлѣчн атрѣ тѣнѣрек лѣмѣнж днрѣцнлор,
мѣстнѣвѣ шн' адрѣрат шн' днрѣпт'. 5. чѣла че е шм' вѣн' мѣлѣѣце
шн' дж шн' сокотѣце кѣвѣнтѣлѣ сѣлѣ, сѣ грѣмѣскж лѣ шнѣла де
цюдѣц. 6. кѣ ннчн-дѣнѣмѣрѣ нѣ се вѣ клѣтѣ, атрѣ помѣннрѣ
чѣ несфрѣшнтѣ вѣ фн' днрѣптѣлѣ. 7. шн' де аѣсѣ рѣѣ нѣ се вѣ
тѣме, гѣтѣ-н ннчѣмѣ лѣн а нѣдѣждѣн спрѣ д. 8. атрѣнтѣ-с'ѣ
ннчѣмѣ лѣн шн' нѣ се вѣ тѣмѣ, пѣнж кѣндѣ вѣ кѣѣтѣ спрѣ
врѣжмѣшн' сѣн. 9. адрѣртѣ шн' дж мѣшнѣлор, шн' дерѣптѣтѣ
лѣн вѣ петрѣче атрѣ вѣчн несфрѣшниц; корнѣл лѣн се вѣ
дрѣжлѣца атрѣ мѣрѣре. 10. мѣрѣ пѣкжтѣсѣл вѣ прѣвѣн шн' се вѣ
мѣнѣлѣ, кѣ дннцн вѣ скрѣшка шн' се вѣ топн. дорѣрѣ пѣкж-
тѣсѣлѣн вѣ перн.

CHRESTOMATHIE ROUMAINE.

TEXTES IMPRIMÉS ET MANUSCRITS DU XVIme AU XIXme SIÈCLE;
SPÉCIMENS DIALECTALES ET DE LITTÉRATURE POPULAIRE

ACCOMPAGNÉS

D'UNE INTRODUCTION, D'UNE GRAMMAIRE

ET

D'UN GLOSSAIRE ROUMAIN-FRANÇAIS

DE

M. GASTER.

TOME PREMIER.

INTRODUCTION, GRAMMAIRE, TEXTES (1550—1710).

LEIPZIG:

F. A. BROCKHAUS.

BUCAREST:

SOCECŪ & CO.

—
1891.

